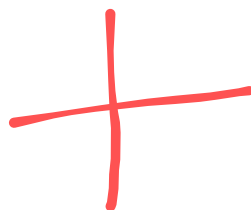

**50 ჟიბნი, რომელიც უნდა წაიკითხო,
სანამ ცოცხალი ხარ**

ჟიბნი 31

1001

გამომცემლობა პალიტრა L
2012

UDC (უაკ) 821.131.1-11

ღ-21

„50 წიგნი, რომელიც უნდა წაიკითხო, სანამ ცოცხალი ხარ“

ეს პროექტი მსოფლიოს არაერთ ქვეყანაშია პოპულარული.

სხვადასხვა გამოკითხვის საშუალებით, მკითხველი ირჩევს 50 საუკეთესო წიგნს მსოფლიო ლიტერატურის საგანძურიდან. საქართველოში „კვირის პალიტრის“ ამ პროექტს მრავალი ათასი ადამიანი გამოეხმაურა. სწორედ მათი დადგენილია იმ რჩეული წიგნების ნუსხა, რომელიც „პალიტრამედიაში“ რეალურ ბიბლიოთეკად აქცია.

ეს წიგნი მსოფლიო ლიტერატურის ამ უნიკალური ბიბლიოთეკის ნაწილია.

© გამომცემლობა პალიტრა L, 2012

ყველა საავტორო უფლება დაცულია.

ISSN 1987-9628

ISBN 978-9941-19-342-2

დანთე ალიგიერი

ღვთაებრივი კომედია

კონსტანტინე გამსახურდიას თარგმანი

ჯოჯონეთი

ქება პირველი

უსიერ ტევრში, ამ ცხოვრების ნახევარგზაზე*
ანაზღეულად გამოფხიზლდი გზადაკარგული.
ენა ვერ იტყვის, თუ რამდენად იყო ტყე იგი

4. უკაცრიელი, უდაბური და გაუვალი.
თვით მოგონებაც წამიერი ერთხელ ხილულის
საშინელია ამჟამადაც და შემწარავი.
7. ეს მოგონება თვით სიკვდილზე უმწარესია,
მაგრამ მე მინდა ჯერ მოგითხროთ სულ სხვა საგნებზე,
იმათ ხილვათა მისაწვდომად, განსაცხადებლად.
10. ველარ გიამბობთ, ვით დაუკარგე მე გზა მართალი,
თურმე ჩემს თვალებს მორეოდა ეგზომად რული.
ჯერაც ჭალაკი საშინელი არ გამეარა,
13. ბექობი რამე მეყსეულად შემომეხეჩა,
ზე ავიხედე, დავინახე: ცთომილის სხივებს
ზეთავი მთისა შეემოსათ უცხო არილით.
16. აჰა, დაოკდნენ გულის ჩემის ტბისა ზვირთები,
წარსული ღამის სიმძიმელი გამომინელდა,
და ვით მენავე ზღვაურისგან გამორიყული,
19. თვალს რომ შეაგლებს ამბოხებულ ზღვის მღელვარებას,
ასევე ჩემი მწუხარებით ვნებული გული
უკუ მოიქცა და გასცქერის მიჯნას გადავლილს,
22. რომლის ბადალი კაცს ხორციელს არ გადულახავს.
ოდნავი შეება მოუუპოვე ჩემს ნაგვემ სხეულს,
ამოვისუნთქე, მოვიკრიფე ისევე ღონე.

25. მივეყე უდაბნოს მცირე ბილიკს ზემოდ მიმაგალს,
და როცა კალთას გორმახისას შევადგი ფეხი,
შემომეფეთა მე უეცრად ფეხმარდი ბაბრი*,
28. ფორეჯებიან, ჭრელი ბეწვით გარემოსილი,
შემომცქეროდა, მომნუსხველი, ჯიქური მხერით,
მითვალთვალებდა, არც ლამობდა აქცევას გზისას.
31. ისე ბეჯითად გადამიჭრა გზა გასაუღელი,
შეესდქე მრავალგზის, შეეყოყმანდი და განეზრახე:
შემობრუნება, გზის დათმობა და უკუქცევა.
34. ეს იყო ჟამი მიწურული გარიჟრაჟისა,
როს მზე ისწრაფვის კაბადონზე ამოსასვლელად
მკრთალ ვარსკვლავების ასაბიით გარემოცული,
37. როს სიყვარული ღვთაებრივი ანიჭებს ძალას
და ამოძრავებს ამ მშვენიერ ციურ ცთომილებს,
სხივთა ირად გაიეღვებს ლურჯ ცადაქნილზე.
40. უცხოდ ნაქარგი ბაბრის ტყავი და განთიადი
ჩემს სულს დაქანცულს ესალბუნა, შემესხა ფრთენი
და აღორძინდა კვლავ იმედის ნიჭი ჩემს გულში,
43. ანაზღეულად შემომენტო შიშისა ზარი:
გამომეცხადა დაღრენილი, მძვინვარე ლომი*;
თავაწეული იგი ჩემსკენ მოისწრაფოდა.
46. მოძუნძულებდა დამშეული, პირქუში მხეცი,
ტორების ჩქაშზე ცახცახებდა თავათ ჰაერიც.
შემდეგ ვიხილე მომავალი ჩემსკენ ძუ მგელი*.
49. გამზდარი იყო, ეტყობოდა ვნება ყოველი
ხორცისმიერი, ბიწიერი მას დაკისროდა.
თვალთაგან მისთა მონაბერმან საშინელებამ
52. მწვერვალზე ასვლის იმედები გამინიავა.
როგორც მავანი კაცი ბედით გალადებული,
გახარებული ხელმარჯვობით, განძის მოხვეჭით,

55. ერთ უხიაგ დღეს გაკოტრდება და დამწუხრდება.
მეც ისე შეეკრთი ამ ტყიერის შემოხვდომისას,
და მივაშურე იმ მიდამოს, სადაც დილის მზე
58. სხივდაფანჩული ბნელ ორწოხებს შეხიზნებოდა.
შეველ ტაფობში, შემეყარა აქ კაცი ვინმე,
რომლის ძახილი მომესმოდა ჟამგამოშვებით.
61. გავეხმაურე ამ მარტომყოფს ვრცელ უდაბნოში,
ეუეივლე, ვარქვი: „შემიბრალე, მოილე სიტყვა,
„ვინაც არ იყვე, გინა კაცი და გინა ლანდი“.
64. შემომესიტყვა: „არ ვარ კაცი, ოდესღაც ვიყავ,
„მშობელნი ჩემნი ღომბარდიის* ყოფილან მკვიდრნი,
„იქ, მანტუაში დარწეულა მათი აკვანი.
67. „მე დავიბადე იულიუს კეისრის ჟამსა,
„რომში ვცხოვრობდი, როს ავგუსტუს მეფობდა ქველი
„და მატყუარა, ცრუ ღმერთები დათარეშობდნენ.
70. „ბოეტი ვიყავ და ანქიზეს ვაჟს ვუძღვროდი
„მძლე ილიონის დაწვის შემდეგ რომში ჩამოსულს.
„მაგრამ შენ საით მიისწრაფვი უკუქცეული,
73. „ამ სევდის ბაღნარს ფერდამკრთალმა რად მოაშურე?
„რად აღარა გსურს იმ განცხრომის მთაზე ახვიდე,
„რომელიც თავათ სიხარულის სათავე არის?“
76. „შენ ვირგილიუს* უნდა იყვე, — ვარქვი დარცხვენით, —
„დაუშრეტელი დასაბამი ენაშხეობის.
„სხვა პოეტების ნათლის სვეტო და სიამაყევე,
79. „მეც შენ აღმიძარ ო, მგოსანო, ნდომა სწავლისა,
„მეც სიყვარულით მიძებნია შენი წიგნები,
„შენის წყალობით მეც სახელი მომიხვეჭნია.
82. „ამ მწითურ ნადირს ხომ უყურებ, ოსტატო ჩემო,
„ბრძენო მისანო. მომეშველე და დამიფარე,
„ხედავ, შიშისგან მიცახცახებს სხეული სრული?“

85. „სხვა გზას მიჰყევი, — მიპასუხა მაშინ მგოსანმა,
რა ღამინახა მღუღარება ჩამომდიოდა, —
„მხოლოდ ამრიგად თავს დააღწევ საშიშროებას.
88. „ვინადგან მხეცი, რომლის შიშით ესდენ ცახცახებ,
„არ გაატარებს ამ შარაზე არვის ხორციელს.
„ოუ გაუძალდი, არ აგცდება მისგან სიკვდილი.
91. „იგი ბუნებით ბოროტია და ბიწიერი,
„გაუძამდრობით, ღორმუცლობით სახელგანთქმული,
„თუნდაც რომ სჭამოს დღე და ღამე დაუცხრომელად:
94. „მით უფრო მეტად უმძაფრდება შიმშილის გრძნობა.
„მრავალ ცხოველთან მოუხდება მას შეუღლება,
„მაგრამ ვიდრემდის მოვიდოდეს ერთხელ მწევარი,
97. „არ მიეცემა დასასრული მის გამარჯვებას.
„არც კვებას მიწა, არცა ოქრო თურმე იმ მწევარს!
„სიბრძნე, სიქველე, სიყვარული საზრდოა მისი.
100. „მოველინება იგი მხსნელად ჩვენს იტალიას,
„რომლისათვისაც თავი დასდევს ტურნუს, ნიზუსმა,
„სიკვდილი ერგო ევრიალეს, ქალწულს კამილას*.
103. „და ეგ მწევარი წინ გაიგდებს მყისვე იმ ძუ მგელს,
„არ მოეშება, სანამ მგელი მისგან დევნილი
„არ ჩაეფლობა ჯოჯოხეთის ბნელ ორწოხებში,
106. „სადაც შზაკვრობას ურწევია აკვანი მისი,
„და საიდანაც მოველინა იგი სამყაროს.
„ახლა მომყევი, მე გაგიწევ წინამძღოლობას.
109. „გირჩევ მომენდო და იარო ჩემს ნატერფალზე,
„მარადჟამობის მიდამოებს როცა მივადწევთ,
„შემოგესმება უსასოო გოდების ხმები.
112. „ნახავ ანტიკის მაღალ სულებს გაწამებულთა,
„საშინელის ხმით რომ უხმობენ მეორედ სიკვდილს.
„აქვე იხილავ ისეთებსაც, ვინც ამ გენიას

115. „შეგუებიან სასოებით და იმედი აქვთ
„ოდესმე თავათ შეუერთდნენ განწმენდილ სულებს.
„შემდეგ, თუ შენაც მოგინდება ეახლო იმათ,
118. „უფრო ღირსეულ სულს მიენდე, ის გიწინამძღვრებს,
„მასთან დაგტოვებ და ხელახლა გამოვბრუნდები,
„რადგან ცეზარი, საზენაოს ხელისუფალი,
121. „რომლისა მიმართ მემბოხედ ვითვლები მენა,
„თავის ქალაქში არ შემიშვებს, არ დამავენებს.
„ხმელი და მყარი, საზენაო და სააქაო,
124. „არსთა სულობა, გარესკნელი თვალშეუდგამი,
„მას აბარია და ეთურის ცადაქნილები,
„მისი ტახტია და მაღალი სასუფეველი,
127. „და ნეტარება მისგან რჩეულს, მისგან ხელდასხმულს,
„რომელსაც იგი შეივრდომებს და შეიფარებს“.
ვარქვი: „მგოსანო, აწ გაფიცებ იმ ღმერთის სახელს,
130. „რომელიც შენთვის ეგზომ უცხო ყოფილა თურმე,
„თუ გსურს ამ საფრთხეს განმარიდო და სხვა მრავალი
„მე განსაცდელი ამაცილო და მიწინამძღვრო,
133. „თან წარმიტანე, რომ ვიხილო ის საბრალონი,
„რომელნიც წელან საუბარში შენვე ახსენე,
„და პეტრე წმინდის კურთხეული კარიბჭეები“.
136. ის გზას გაუდგა, მეც კვალდაკვალ მივყევი მგოსანს.

ქება მეორე

დღე მიიწურა; დედამიწა საღამოს მწუხრმა
ბინდით შემოსა და დაღლილნი მუშაკნი მიწის
განსასვენებლად განაშზადა. მე მარტოოდენ

4. მელოდა შრომა დამქანცველი: სავალი მძიმე
და შებრძოლება სიბრალულის გრძნობასთან ჩემში.
ყველაფერს ამას ხსოვნა ჩემი გაუწყებთ სწორი.

7. შველას გენუკვით ო, მუზებო, გენიავ დიდო!
ხოლო შენ, სწორო მატთანვე ჩემგან ხილულის,
მეხსიერებაჲ, ახლა უნდა იჩინო თავი!
10. „მგოსანო, ჩემო წინამძღოლო, — მიემართე ოსტატს, —
„საქმე დიდია მეტიხმეტად, რომელსაც მანდობ,
„და ჯერ განსაჯე, შესრულება თუ ძალმიძს მისი.
13. „შენ აღგვიწერე, სილვიუსის* მშობელმა ერთხელ,
„მაშინ ჯერ კიდევ ხორციელმა რომ ინახულა
„მხარე მარადი და უვნებლად დაბრუნდა უკან,
16. „მაგრამ თუ მტერმან ყოველივე ბოროტისამან
„ის დაიფარა, სჩანს მიზეზი ამისი იყო
„მისი სახელი და დიადი დანიშნულება.
19. „გასაგებია ეს კაცთათვის: ჯერ კიდევ მაშინ
„ცათამყრობელმა მას უწოდა შემქმნელი რომის
„და რომაელთა უდიდესი იმპერიისა.
22. „ხოლო ამ რომს და იმპერიას იმ თავითავე
„გარდმოველინა მადლი ცისა: იკურთხოს მიწა,
„სად დასჯდებიან პეტრე წმინდას მოადგილენი!*
25. „შენგან ქებულმა ენეოსმა ჯოჯოხეთს შთასვლით
„ბევრი შეიცნო, რამაც ძლევა მას მიანიჭა
„და პაპთა შემდგომ განდიდებას დაუდო ფუძე.
28. „შემდეგში პავლე — ეს ლარნაკი არჩევანისა —
„ცათა სამყოფელს აღიტაცეს; დეე ჩვენს რწმენას
„მაღლით ახალი მოუვლინოს მან დასაყრდენი.
31. „მე კი ვით მოგვე, ან ვინ მომცემს წამოსვლის ნებას?
„არცა ენეოს, არცა პავლე არა ვარ, თვით მე
„თავს უდიდესად ვოვლი, — და სხვა ვინდა მიმიჩნევს ღირსად?
34. „ახლა ხომ ხედავ გამოყოლა რისთვის მაშინებს,
„მთელი ეს საქმე მე სიგიჟედ მომჩვენებია.
„მაგრამ ბრძენი ხარ და შენ უფრო სისწოროთ განსჯი“.

37. რაც ემართება ადამიანს, რომელიც ჰკარგავს
თვის ნებისყოფას, რომელშიაც ახალი აზრი
შესცვლის ძველ აზრებს და ჩაახშობს ქმედების ძალას,
40. მეც ის შემემთხვა ამ წყვდიადით მოცულ მხარეში:
გამბედაობა ღვაწლისათვის, რომელიც ესდენ
წარმიტაცებდა, მე ზრახვებმა დამიღპო გულში.
43. „თუ შესაფერად გაფარკვით სიტყვები შენი, —
ლანდმა დიადმა მიპასუხა, „სჩანს შენი სული
„მდაბალი შიშის ზეგავლენით მერყეობს აგრე;
46. „ხშირად მაგგვარი შიშის გამო ადამიანი
„მაღალ საქმეთა შესრულებას განერიდება:
„ასევე ლანდი მხეცს აშინებს ჩვენებით მტკნარით.
49. „და რომ გავფანტო შენი შიში, გიამბობ მე შენ,
„რისთვის მოველ და თანაგრძნობა შენმა ბედშუმა
„მდგომარეობამ რა მიზეზით აღმიძრა გულში.
52. „ვიყავ მათ შორის, ჯერაც კიდევ რომელთა ბედი
„არ გადამწყდარა, და უეცრად ქალწულმა წმინდამ
„მიხმო, — ბრძანებას სიხარულით დაუნებდი მისას.
55. „თვალნი იმისნი ელვარებდნენ უმეტეს, ვიდრე
„ცის ვარსკვლავები; უნაზესი და უტკბილესი
„ანგელოსური ხმა იმისი მომესმა ნელი:
58. «ო, შენ, მანტუის სულგრძელო და მაღალო მკვიდრო,
«ვისიც დიდება არსებობს და იქნება ქვეყნად,
«ვიდრე მიწაზე იარსებებს სიცოცხლე, — წადი!
61. «იქ, იმ უდაბურ მთის ფერდობზე მეგობარს ჩემსას,
«მაგრამ ბედისგან მივიწყებულს, დაბრკოლებანი
«გარდულახავნი და სასტიკნი შეჰყრიან გზაზე.
64. «მაკრთობს ის, რამაც მოაღწია ჩემდამი ზეცად:
«ვაი, თუ უკვე დაიღუპა აქამდე იგი,
«ვაი, თუ უკვე დახმარებას დააგვიანდა!

67. «წადი, უშველოს დეე შენმა ბრწყინვალე სიტყვამ.
«არავითარი არ დაზოგო ღონისძიება,
«რომ იხსნა იგი და მით გული მეც ღამიმშვიდო.
70. «ბეატრიჩე ვარ; ჩამოვსულვარ ქვეყნიდან, სადაც
«მწყურის მხურვალედ კვლავ მიქცევა; მე სიყვარულმა
«გზად დამაყენა და ამის თქმაც მასწავლა მანვე.
73. «მალე მე ისევ წარუდგები წინაშე უფალს
«და სახელს შენსას განვადიდებ იმის წინაშე».
იგი დადუმდა, — მე პასუხით მივმართე შემდეგ:
76. «ო, ქალბატონო სიკეთისა! შენ აგყავს მხოლოდ
«წუთისოფლური სიხარული იმ სიმაღლემდე,
«რომ მას უსაზღვრო ცის სიხარულს უთანასწორობ.
79. «ისე მწყურიან გემსახურო, რომ შენი ნება
«თუნდ სისრულეშიც მომეყვანა, ვგონებდი მაინც
«რომ დაგაყოვნე. მე გავიგე სურვილი შენი;
82. «მაგრამ მანამდე გთხოვ მაუწყო: რად არ გაშინებს
«მიწის ქვესკნელში ჩამოშვება ვრცელ სამყაროდან,
«სადაც სურვილი შენ მხურვალე მიგიხმობს ისევ».
85. «თუკი გწადია შენ ამისი გაგება, — მითხრა, —
«მე შემიძლია რამდენიმე სიტყვით აგიხსნა,
«ამ უფსკრულში თუ რად ჩამოველ ასე უშიშრად.
88. «საშიშროებას წარმოადგენს ის მარტოოდენ,
«რაც მოყვასისთვის ბოროტების წარმომშობია;
«დანარჩენი კი საშიშარი არ არის ჩვენთვის!
91. „ღმერთმა სიმტკიცე მომანიჭა ყოვლად კეთილმა
„და ჩემს წინაშე უძლურია ეს სატანჯველი;
„მე თვით აღმური ცეცხლისანი არ მეკიდება.
94. «ცაში ქალწული* გუღმონწყალე მთლად განიმსჭვალა
«ღრმა სიბრალულის იმისადმი, ვინც უნდა იხსნა,
«და შეაჩერა მოქმედება განაჩენისა,

97. «იგი ლუჩიას* შეევედრა მხურვალე გულით:
„შენს ერთგულ მორჩილს დახმარება სჭირდება შენი,
„და მე გენუკვი, არ მოაკლო ეს დახმარება“.
100. «მაშინ ლუჩიაც, ყოველგვარი სიმკაცრის მტერი,
«შემწყნარებელი ყოველისა, გაჩნდა იქ, სადაც
«ღრმად მოხუცებულ რაზილთან* მე ბაასი მქონდა.
103. «სთქვა: „ბეატრიჩე, შენ, ნამდვილო საუნჯე ღვთისა!
„რად არ ისწრაფვი მიეშველო, ვისაც ესოდენ
„ძლიერ უყვარდი, რომ ბრბოს იგი ასცილდა შენთვის?
106. „ნუთუ არ გესმის შესაბრალო იმისი კენესა?
„ვერ ხედავ, როგორ ებრძვის იგი სიკვდილის ღელეს,
„რომლის სიმძაფრე ოკეანის ქარიშხალს უდრის?“
109. «არეინ საშოვარს ისე მკვირცხლად არ სდევდა არსად,
«არეინ განსაცდელს იმ სისწრაფით არ გაჰქცევია,
«როგორც ლუჩიას სიტყვის გამო ვილტოდი აქეთ.
112. «დავთმე ციური სამყოფელი და შეეუთავსე
«მთელი იმედი შენს ბრწყინვალე მჭევრმეტყველებას,
«რამაც დიდება მოგიხვეჭა შენ ესოდენი».
115. „სთქვა ეს სიტყვები ბეატრიჩემ და შეაჩერა
„ჩემზე სინათლით და ცრემლებით გაესილნი თვალნი,
„და მეც სასწრაფოდ გამოვსწიე შენს დასახსნელად.
118. „აჰა, მოველი მე მორჩილი მისის ნებისა,
„და აგარიდე მხეცს საშინელს, რომელმაც შენ აქ
„უმშვენიერეს მწვერვალისკენ გზა გადაგიჭრა.
121. „უკვე გაუწყე ყველაფერი, რადღა აყოვნებ?
„მიში შენს გულში ესოდენი რამ მოათავსა?
„გამბედაობა და მხნეობა სად გაჰქრა შენი?
124. „მაშინ, როდესაც კურთხეული სამი ქალწული
„შენთვის ზეციურ სამყოფელში ზრუნავენ ამდენს
„და ოდეს ჩემგან დაპირება ამდენი გესმა?“

127. როგორც ყვავილნი დათრთვილულნი ღამის სიცვიით
თავებს დახრიან, მაგრამ დილით მზის ცხოველ შუქზე
გასწორდებიან ღეროებზე ღამაზად ისევ,
130. ასე გავსწორდი მოდრეკილი სულიერ დადლით,
და განმიმტკიცდა მე იმგვარი მხნეობით გული,
რომ გაბედულად და თამამად მივუგე ოსტატს:
133. „კურთხეულ იყოს თანაგრძნობა იმ ქალწულისა,
„ვინაც მშველელი მომივლინა! იკურთხე შენაც,
„ეგზომ სასწრაფოდ მისი ნება რომ აღასრულე!
136. „შენი სიტყვების გაგონებამ აღმიძრა გულში
„უმხურვალესი წყურვილი, რომ გამოგვე უკან,
„და გავაგრძელო შენთან ერთად მე გზა გმირული.
139. „წინ გაემართე; ნებისყოფა დეე საერთო
„სუფევდეს ჩვენში. შენ იქნები, მგოსანო, ჩემი
„მასწავლებელი, მბრძანებელი და წინამძღოლი“.
142. ვარჯი და უკან გზით ველურით გავეყვი მას მე.

ქება მესამე

- „ჩემს უკან სუფევს ტანჯვისა და ცრემლთა ქალაქი,
„ჩემს უკან სუფევს უნაპირო, უსაზღვრო სევდა,
„ჩემს უკან შავი სამყაროა სულთ წარწყმედილთა.
4. „მართლმსაჯულება ფუძედ ჰქონდა ჩემს დიად შემქმნელს*,
„მე ვარ ნაყოფი ღვთაებრივი ძალმორტყმულების,
„უმაღლეს სიბრძნის და პირველი სიყვარულისა.
7. „ჩემს გაჩენამდე წარმაგალი არ არსებობდა,
„მარადიული ყოფნა არის ჩემივე ზვედრი.
„ოქვენ, აქ მოსულნო, იმედები დასტოვეთ ყველა!“
10. ჯოჯოხეთის ბჭეს ეს სიტყვები ეწერა შავად;
ჩვენ იქ ვიდექით, წავიკითხე, მივმართე მგოსანს:
„ოსტატო, მკართობს მნიშვნელობა ამ წარწერისა“.

13. მან მიპასუხა ისე, როგორც შეპფერის ბრძენსა:
„შენ აქ უთუოდ უნდა დასთმო ყოველი შიში,
„არ უნდა ექმნეს აქ ადგილი სრულიად ყოყმანს.
16. „ჩვენ მივადწიეთ იმ სამყოფელს, სადაც იხილავ
„ნადველითა და მწუხარებით აღსავსე სულებს,
„რომელნიც ქვეყნად დაისაჯნენ სიგიჟის სენით“.
19. სთქვა ეს და ხელზე მან ღიმილით დამადო ხელი,
მე ამ ღიმილმა მომიპოვა გამბედაობა.
შემდეგ გამრია მან მისტიურ აჩრდილთა შორის.
22. იქ, უვარსკვლავო სივრცეებში, კიდით კიდემდე
ისმოდა გმინვა შემზარავი, ტირილი მწარე.
მე ვერ გავუძელ თავდაპირველ და ავქვითინდი.
25. მიუზახლოდით, შემოგვესმა: მრავალ ენაზე
ტლანქი გინება, ღრიანცელი, დრტვინვა, ღმუილი,
გაშმაგებული ყვირილი და ტლაშუნი ხელთა.
28. და ეს ყოველი, ერთ საშინელ გუგუნად შლილი,
იკლაკნებოდა ისე, როგორც გრიგალის ფრთებქვეშ
დაიკლაკნება ქვიშიანი უდაბნო ხოლმე.
31. თავბრუდასხმულმა უმეცრებით შევძახე ოსტატს:
„ეს რა ხმებია? ვინ არიან აქ ეს სულები,
„რომელთაც ტანჯვა ესოდენი რგებიათ წილად?“
34. „აქ, — მიპასუხა, — ისჯებიან იმათნი სულები,
„მოკვდავთა შორის უბადრუკნი ვინც იყვნენ; ვინაც
„ვერ გახდა ღირსი იქ ვერც ქების, ვერც გინებისა,
37. „ბინა მიეცა მათ იმ უღირსთ ანგელოზთ შორის,
„რომელნიც უფლის არც ერთგული, არც მოღალატე
„არა ყოფილან, — თავისათვის ზრუნავდნენ მხოლოდ.
40. „ზეცამ დაიცვა სისპეტაკე თავისი მათგან,
„თვით ჯოჯოხეთიც არ განიხვნა იმათ წინაშე,
„არარაობას ბოროტებამ შეხედა ზიზღით“.

43. „ოსტატო, — ვარქვი, — რას შეიცავს სასჯელი ესე,
„რაა მიზეზი შემზარავი მათი ღრტვინვისა?“
მომიგო: „გამცნობ ყოველივეს ორიოდ სიტყვით.
46. „მათთვის იმედი არ არსებობს გარდაცვალების;
„აწყო რა ესდენ მდაბალი აქეს და საზიზღარი,
„რომ ეხარბებათ უმეტესი სიმძიმე ხვედრის.
49. „ქვეყნის პირიდან მთლად აღგვილა მათი ხსენება,
„გულმოწყალება და სასჯელი ივიწყებს იმათ.
„ჩვენც ნურას ვიტყვით, — გადავხედოთ და გავიაროთ“.
52. მაშინ შევხედე: ელვასავით მოჰქროდა დროშა,
თითქოს ქარტეხილს წარეტაცნა, თითქოს არასფერს
არ შესძლებიყო შეჩერება იმისი არსად.
55. მას უკან სდევდა აჩრდილების ურიცხვი დასი.
მეძნელებოდა დაჯერება, სიკვდილმა ქვეყნად
ნუთუ ოდესმე ესოდენი მსხვერპლი მოიმოკო?
58. შემეცნაურა იქ ერთ-ერთი აჩრდილთაგანი.
ღრმად დაუაკვირდი და ვიცანი ის, ვინაც თავზე
ლაფი დაისხა უდიდესი უარისყოფით.*
61. მაშინ შევიგნე და დავრწმუნდი, რომ ეს ბრბოები
უდიდეს სულთაგან შესდგებოდნენ, და რომ ისინი
უარუყვია როგორც უფალს, ისე მის მტრებსა.
64. ოდნავ დაფავდნენ სიცოცხლეში უბადრუკ სულებს,
აქაც, ბედშავნი ქმნილებანი, ტანგაძარცულნი,
ფრთოსან მწერთაგან დაკბენილნი დაძრწიან მარად.
67. ბზიკებისა და ბუზებისგან დაღრღნილ სახეებს
სდიოდათ სისხლის ნაკადული ცრემლებთან ერთად,
და მას მატლები საზიზღარი სწუწნიდნენ დაბლა.
70. პირი ვიბრუნე და აჩრდილთა მეორე ურდოს
ფართო მდინარის* ნაპირებზე შევაღლე თვალი.
„ოსტატო, — მყისვე შევეკითხე, — მაუწყე ახლა:

73. „ვინდა არიან ეს სულები, ან მოუთმენლად
„მდინარის ფონთან რად შეყრილან, თუ თვალთახედვა
„არა მღალატობს ამ საეჭვო სინათლის გამო?“
76. „ამას ყველაფერს, — მიპასუხა ვირგილიუსმა, —
„მე შენ გიამბობ მაშინ, ოდეს ნაბიჯი ჩვენი
„მიგვაახლოებს აქერონის ნაღვლიან ნაპირს“.
79. მე წამოვწითლდი და თვალები დავხარე დაბლა;
რათა ზედმეტი საუბარით არ შემეწყინა,
აღარ დამიძრავს მდინარესთან მისვლამდე ენა.
82. და აი, ვხედავთ თეთრთმიანი მოხუცი ნავით*
მოუახლოვდა მდინარის პირს და დაიყვინძა:
„ვაი თქვენ, სულნო, ო, ვაი თქვენ, გარყვნილნო სულნო!
85. „ველარ იხილოთ თქვენ ცის თალი ამიერიდან!
„მე მისთვისა ვარ, იმ ნაპირზე რომ გადაგზიდოთ,
„სადაც მარადი წყვედია, ცეცხლი და ყინვა.
88. „შენ რაღა გინდა ამათ შორის, ცოცხალი სულო?
„შორს განერიდე მკვდართა ბანაკს“, — მაგრამ რა ნახა,
რომ მის ბრძანებას არ ვასრულებ, განაგრძო ისევ:
91. „სხვა გზით, სხვა ფონით შეგიძლია შენ მიაღწიო
„მეორე ნაპირს, — ხოლო ეს გზა დასტოვე მყისვე.
„შენს გადაყვანას დასჭირდება მსუბუქი ნავი“.
94. „დააცხრე, ქარონ, შენი რისხვა, — სთქვა წინამძღოლმა;
„განკარგულება ასეთია იქ, სადაც ნება
„არის კანონი უმტკიცესი. ნუღარ ჰკითხულობ!“
97. თითქოს უზომოდ განრისხებულ მენავის თვალებს
შემოსალტოდნენ ცეცხლოვანი რკალები ირგვლივ,
მაგრამ ამ სიტყვამ ბანჯგვლიანი მოუღბო სახე.
100. სამაგიეროდ, ტანგაძარცულ, დაქანცულ ლანდებს,
მკაცრი მოხუცის უკმეზ სიტყვებს რომ მოჰკრეს ყური,
დაუმახინჯდათ სახეები, და კბილთა ღრჭვნით

103. იწყეს უფლისა შეგინება, სწყველიდნენ მამებს, თავიანთ შვილებს, შვილიშვილებს, კაცთა ჯილაგსა და ბოლოს თავის დაბადების ჟამსა და აღვილს.
106. შემდეგ მოთქმით და ღრიანცელით შემადრწუნებელ ფონს მიაშურეს — ვერ ასცდება ვერც ერთი სული ამ ფონს, თუ იგი არ სცხოვრობდა უფალის შიშქვეშ.
109. იქ მათ თვალების აღველფილი გადმოცეცხლებით დემონი ქარონ აგროვებდა, აწვდიდა ნიშანს და ჩამორჩენილთ ნიჩბის ცემით მირეკდა წყალთან.
112. და ისე, როგორც შემოდგომით ფოთლები ხისა თანდათანობით მოცვიფიან, ვიდრე რტოები თავის სამოსელს დედამიწას არ დაუბრუნებს,
115. ეს აჩრდილებიც — ეს ადამის ბოროტი თესლი, — მენაეის ხმაზე სათითაოდ ნაეში ხლტებოდნენ, ვით მონადირის დაძახილზე ნაგეში ქორი.
118. აჰა, ისინი მთარღევეენ ამღვრულ ტალღებს. და ვიდრე ნაპირს მიაღწევდნენ მოპირდაპირეს, აქ ბრბო ახალი იკლაკნება, ჰკენესის და ჰპორგავს.
121. „იცოდე, შვილო, — წინამძღოლმა კეთილმა მითხრა — „იცოდე, სულნი გარდაცვლილნი ღვთის რისხვის ჟამსა „თავს აქ იყრიან დედამიწის ყოველი მხრიდან.
124. „გამოდევნილნი უზენაეს მართლმსაჯულებით, „მიესწრაფვიან გაშმაგებით ნაპირს მეორეს; „თვით შიშის ზარი მათში იღებს სურვილის სახეს.
127. „არასდროს ამ გზით სულს უმწიკვლოს არ გაუვლია, „და თუ ქარონმა არ ისურვა მიღება შენი, „თვითონ მიხედები, მისი რისხვა რას მოასწავებს“.
130. როს დაასრულა ეს სიტყვები, პირქუშმა სივრცემ ისე საშინლად დაიხუვლა კიდით კიდემდე, რომ მოგონებაც კი ამისი მათრთოლებს ხოლმე.

133. კენესა აღმოხდა ბედშავთ ბანაკს შემზარავ ქარქვეშ,
ელვის ზოლივით გაანათა წითელმა შუქმა,
და შიშის ზარით გულწასული ძირს ჩავიკეცე

136. მე, ვით ღრმა რულში ჩაძირული ადამიანი.

ქება მეოთხე

დაიგრუსუნა, დაიჭეკა და გამოუფხიზლდი,
ჩემი სხეული აიტანა ელდის ცახცახმა,
გზაარეული ვაწყდებოდი მე აქეთ-იქით,

4. ვით კაცი ვინმე უეცარად ძილგაკრთობილი.
ვაკვირდებოდი არემარეს ჩემთვის შეუცნობს,
აშკარა იყო მივდგომოდი ვარამის ჭალაკს.

7. უფსკრულის პირად მომესმოდა მე ღრიანცელი,
მოჰქროდა ჩემსკენ უფსკრულების ბნელი არაუი
და ხმაურობის საშინელი კორიანტელი.

10. პირღია ხერელში უშედგოდ ვიხედებოდი.
„ჩავიდეთ, — მითხრა, მყის მგოსანმა გაფითრებულმა, —
„უპირველესად მე ჩავდივარ, მერმე მომყევი“.

13. და თვალი ვკიდე: ვით ეცვალა წინამძღოლს ფერი.
ვარქვი: „ვით მოგყევი, როცა გხედავ ესდენ ფერგამკრთალს,
„მას, ვინც მფარველად და მეგზურად მეგულებოდი“.

16. „არ მიიჩნიო დაშინებად ფერნამკრთალობა“,
მითხრა, „ეგ არის თანაგრძნობის არილი მხოლოდ,
„ვიჩქაროთ, მომყევი, — შემესიტყვა, წამავლო ხელი, —

19. „გვიცდის მანძილი დია ძნელად გადასათელი“.
დაწინაურდა, მეც მივყევი. აჰა, ორთავემ
პირველი გარსის მიდამოში შევადგიით ფეხი.

22. გარს ევლებოდა იგი უფსკრულს ჩვენს წინ აღმართულს.
მივაპყარ ყური: არ ისმოდა იქიდან ურვა,
არცა ტირილი ხმამაღალი არ მოგვწვდენია,

25. მხოლოდ ეთერი ცახცახებდა მარადჟამული,
მძიმე კვნესისგან შენარხევი და შენაძრწოლი.
და ბრბო უშქარი: კაცი, ქალი, ღიდი და მცირე
28. მიჯარულიყო ერთ ადგილას სასომიხდილი,
და ქედმოდრეკით მისცემოდნენ უდრტვინველ ვარამს.
ქველი ოსტატი მეუბნება: „შენ არა მკითხავ
31. „ამ ვნებულ სულთა ვინაობას, სადაურობას,
„მაგრამ მე მინდა შენ იცოდე, ვიდრე ამ არეს
„ჩვენ დაეგდებდეთ სანახავად სხვათა მრავალთა.
34. „ამ ბედგრულ სულებს არ მიუძღვით ცოდვა სხვაგვარი,
„ეგ არის მათი შეცოდება დია ბედითი,
„რომ ნათლისღება ამ ბედშაეებს არ ღირსებათ.
37. „მათ უცხოვრიათ ქვეყანაზე ქრისტეზე ადრე,
„და მეც აქა ვარ ბედის მათის თანაზიარი.
„ეს უნებლიეთ დაფაშაეთ, ადრე რომ გაეჩნდით,
40. „და ამიტომაც დალუპვისკენ გვიქცეის პირი.
„აწ მოგველენია ერთადერთი მძიმე სასჯელი:
„ვიცხოვროთ ასე და მარადჟამს გულის გვიდადრავდეს
43. „ნდომა, რომელსაც სასოება არა ხლებია“.
გულზე ვარამი შემომენთო ამის გამგონეს,
ვინადგან ვსცანი ამ ქვესკნელში დაფანებულთა
46. მე ვინაობა და ღირსება ხარისხოვანი.
ვარქვი: „ოსტატო და ძვირფასო, დიდო ბატონო,
„თქვენს შორის ვინმე თუ ოდესმე გამორეულა,
49. „რომელიც თავის წარჩინების გამოისობით
„ამ მიდამოდან გაეყვანოთ, რათა შემდეგში
„ნეტართა შორის ღირსებოდა ის დაუნებას“.
52. და იგი მისწვდა ჩემგან თქმულის ზრახვას იდუმალს.
მითხრა: „ჯერ კიდევ ამ არეში ახლად მოსულმა
„მე თავათ ვნახე ძაღოვანი გვირგვინოსანი,

55. „ვით ჩამოვიდა და შემდგომად მან წაიყვანა
„ადამის ლანდი და ძე მისი — თავთ აბელი,
„ნოე, და მოსე ებრაელთა რჯულისმდებელი,
58. „მამა აბრამი, ჰურიათა მეფე დავითი
„და ისრაელი დედა წულით და მამიანად,
„არცა რახილი დავიწყნია და სხვა მრავალი.
61. „ვევლას უთუოდ ზედ დაადგა უფლისა თვალი.
„ამის გარეშე არ მომხდარა, არც გაგონილა
„ამ ქვესენელისგან ვინმეს თავი რომ დაეღწიოს“.
64. ვიდოდი, თანაც საუბარსაც არ ვეშვებოდი,
სულების ტვერი უთვალავი გზაზე გვხვდებოდა.
ჯერაც ტალანი უფსკრულისა არ გაგვეარა,
67. გამოჩნდა შორით მოლაპლაპე ცეცხლის კოცონი,
ჩრდილდანთხეული ჰემისფერით გარემოცული.
დაეწინაურდით და დაეგდეთ მანძილი მცირე,
70. და მეცნაურა სულნი ფრიად წარჩინებულთა.
გჰკადრე: „ოსტატო, შენ ხომ კრძალვით ახსენებ მუდამ
„მეცნიერების, ხელოვნების მაღალ სარანგებს,
73. „მასწავლე, მარქვი ვინ არიან ეს სულმნათები,
„სხვათა კიდევან რომ დამდგარან განკერძოებით“.
„მათი სახელი გაუარდნილი თქვენს სამყაროში. —
76. მითხრა მგოსანმა — „ზეცაშიაც არს შენაწყნარი,
„ამიტომ აქაც არ აკლებენ მათ წარჩინებას“.
მეის შემომესმა ხმა უცნობი და უცნაური:
79. „დიდება მგოსანს ვირგილიუსს და მის მაღალ ლანდს,
ჩვენგან წარუვლენილს და ხელახლა შემობრუნებულს“.
მოსწყდა ხმა იგი, და ვიხილე, მოგვიახლოვდა
82. ჩვენ ოთხი ლანდი, ოთხივ დიდად წარჩინებული.
მითხრა ოსტატმა: „მომავალი სამთა წინაშე
„ვითა მამფალი, მამაცურად ხმალშემართული,

85. „გახლავს ჰომერი*, პოეტების ზესთა-ზენარი.
„მას რომ მოჰყვება — ჰორაციუს სატურიკოსი,
„შემდეგ ოვიდი და მეოთხე გახლავთ ლუკანი.
88. „ერთად გევითხზავდა ჩვენ ხუთივეს დიდების გვირგვინს,
„ერის გულისხმა ერთობლივად გამჟღავნებული,
„და ამიტომაც შენ თავადაც ხომ კარგად ხედავ,
91. „ესდენი კრძალვით ოთხივენი მესალმებიან“.
ამ დარბაისელ ოსტატების სათნო კრებული
ჩემს წინ გალობდა საგალობელს ტკბილხმოვანს ფრიად,
94. და ხმაი მათი ძალოვანი, ომახიანი,
დაგვეფარფატებდა ვით არწივის გაშლილი ფრთენი.
მცირე უბნობა მათ გამართეს ურთიერთშორის,
97. შემდეგ ოთხივე მომიბრუნდა, მომცეს სალაში,
და დამიმოწმეს ფრიად დიდი პატივისცემა,
რაკი მიკადრეს და მიმიღეს თავიანთ წრეში,
100. ამ გზით მეექვსედ მალიარეს გენიოსთ შორის.
ასე ვიარეთ, ვიდრე ბნელი არ გაგვეყვარა
და შემოგადგა მოლიცლიცე სინათლის შუქი.
103. და ვსაუბრობდით ჩვენ ხანდაზმით ისეთ საგნებზე,
რის გამჟღავნებას მე აქ ვარჩევ ისევე ღუმილს.
აღმართულიყო ჩვენს წინაშე ღიადი კოშკი,
106. შვიდეკცი, მტკიცე გალაგანით შემოგარსული,
და რუ მცირედი, მოლიკლიკე, ლაჟვარდოვანი
გარს ეხვეოდა ამ მიდამოს და იფარავდა.
109. რუ მტკიცე იყო გადასვლისას, ვით მყარი მიწა.
შვიდეუ გალაგნის ჩვენ შვიდივე განვლეთ კარიბჭე,
შემოგარენი შეგვეყვარა მწკანით ნაქარგი.
112. ბრძენთა ლანდები ბაასობდნენ დარბაისლურად,
სიღინჯე ახლდა მათ მოქცევას და გამოხედვას,
საამო სილბო — მეტყველებას, ენაშხეობას.

115. ჩვენ მიუადექით მწვანე გორაკს შუქით მოფენილს,
სჩანდა აქედან მოლიანი შემოგარენი.
ამ გორაკიდან მე მაჩვენეს სულნი დიადნი,
118. რომელთა ხილვაც საამაყოდ მიმიჩნევია.
ვნახე ელექტრა* შემორტყმული დიდის ამალით,
მხლებელთა შორის გამოვიცან მყისვე ჰექტორი*,
121. არ მეუცხოვა, რა თქმა უნდა, აღარც ენეას.
იდგა ცეზარი, დაჯავშნილი, ჩაფხუტიანი,
ქორული მზერით თვალს ავლებდა გარე მიდამოს.
124. ვნახე კამილა, შვეიცანი პენტესილეია,*
მეფე ლატინუს, სეფეწული მისი ლავინა,
აქ იყო ბრუტუს (გააძევა ვინაც ტარქვინი),
127. ლუკრეც, მარსია, იულია და კორნელია.
განზე გამდგარი სალადინის მოსჩანდა ლანდი,
და როცა ოდნავ უფრო ზევით მე ავიხედე,
130. ვნახე ოსტატნი სიბრძნისანი და მეცნიერნი,
ვისაც ქვეყანა იხსენიებს დიდის პატივით:
ბრძენი სოკრატეს, მის მხარმარჯვნივ, ყველაზე ახლოს,
133. იდგა სიბრძნისა ოქროპირი დიდი პლატონი,
აქ იყო იგიც, ვინც სამყარო დაუზარებლად
არგო შემთხვევის განუკითხავ აღმოცენებას,
136. იგულისხმება აქ მისანი, ბრძენი დემოკრიტ.
შემდეგ თვალს მოხვდა დიოგენი, ანაქსაგორეს,
ემპედოკლესი, ჰერაკლიტეს, ზენონ და თალეს;
139. ღრმად განმჭვრეტელი თვისებრივი თეორიისა —
დიოსკორიდე და მის გვერდით იდგა ორფეოს*,
ტულიუს*, ლინუს*, იქ სენეკა ზნეობის მსაჯი,
142. გეომეტრიის მებალავრე — ბრძენი ევკლიდეს,
ისტორიკოსი — პტოლომეოს და ჰიპოკრატეს,
ავიცენესი, გალიენო, ავეროისი,

145. სახელგანთქმული მწიგნობარი, კომენტატორი,
არ ძალშიმს ყველას სათითოოდ დასახელება,
სიტყვა არ მყოფნის მანდ განცდილის გადმოსაცემად.
148. ოთხნი დაგვცილდნენ, და მეგზურმა ჩემმა მაღალმა
მე შემაყენა სულ სხვა გზაზე, ვიარეთ ასე,
და მივალწიეთ დამაშვრალთა ისეთ ადგილას,
151. სადაც სინათლის ნატამალი არსით გვიჩანდა.

ქება მეზუთუ

პირველი გარსი გავიარეთ, ხოლო შემდეგი
იყო შემცველი მცირე სივრცის, — წუხილის დიდის
ისმოდა კვნესა და კივილი გულისწამლები.

4. ტახტზედ ზის მინოს* საშიშარი და აღრენილი,
ახალმოსულებს აკვირდება და ახარისხებს:
მისგან ელიან აქ განკითხვას, მსჯავრის დადებას,
7. უკეთ რომა ვთქვა: როცა სული ცოდვილიანი
მას წარუდგება და გაანდობს სრულს აღსარებას,
შემდეგ მინოსი მას მიუჩენს ქვესკნელში ადგილს,
10. და მისი კუდიც იმდენჯერვე დაიკლავება,
რამდენი გარსიც ჯოჯოხეთის მან უნდა განელოს.
უშთი ბრბოები ზიშხიმებენ მინოსის ტახტთან.
13. უშხერენ, კრთიან და ელიან ელდის ცახცახით
მისგან განკითხვას და შემდგომად ქვესკნელს ჩადებას.
„ჰოი, ამ ტანჯვის სავანეში ახლად მოსულო“, —
16. მარქვა მინოსმა და შესწყვიტა მღვდელმსახურება,
როგორც კი თვალი შემომაელო და შემაძნია. —
„გმართებს სიფრთხილე ამ არეში ჩამოხეტებულს.
19. „ვინ გიწინამძღვრა, ამ ქვესკნელში ვით მოადწიე,
„ხომ არ გატყუებს სიგანიერე კარიბჭეების?“
ჩემმა მეგზურმა მიაძახა: „რად ჰყვირი, მინოს?

22. „საბედისწერო გზაზე შემდგარს ხელს ნუ შეუშლი,
„ასე სწადიან ეს იმასაც, ვინც ყოველივეს
„ისე წარმართავს, როგორც თავათ მოესურვება“.
25. აჰა, მოგვესმა ჩვენ ორივეს კენესა და გმინვა,
და მივაღწიეთ ისეთ ადგილს, სად საშინელი
ქეითინი, ურვა და ყიჟინი სმენას აწყდება.
28. იყო ადგილი სინათლისგან მთლად განძარცული,
სადაც ისეთი ღრიანცელი შემოგვესმოდა,
რომლის მაგარი ზღვას სჩვევია ზამთრის ღამეში,
31. ორპირ გრიგალით აზვავებულს, აბობოქრებულს.
დაჰქრის არავი ჯოჯოხეთის დაუცხრომელი,
და ქროლვა იგი თან იტაცებს ამ ბედშავ სულებს,
34. აფორიაქებს, აბურთავებს და ათამაშებს.
და, როცა სულნი მიაღწევენ უფსკრულის კიდეს,
ისმის ზიშხიმი, ჟრიაბული, ვაი და ვიში,
37. გმოზა ღმერთისა, ყოველივე ღვთიურ სიქველის.
გავიგე: თურმე ამ საშინელ აურზაურში
სჯიდნენ ხორციელ ცოდვებისგან დამძიმებულებს,
40. ვინაც სურვილებს ანაცვალა გონების ნიჭი.
ვით დასუსხული შოშიები ფრთების ფარფატით
გუნდად შეყრილნი, ქარისაგან წარტაცებულნი,
43. სულნიც ასევე აეშალა ძალოვან გრიგალს,
აღმა და დაღმა უთავბოლოდ დააქროლებდა.
და ნიშანწყალიც არსით ჩანდა, რომ ამ ვაებას,
46. და უნუგეშო მწუხარებას თუ ჰქონდა ბოლო.
როგორც წეროთა გაწყაპული ქარავანები.
ყიავ-ყიავით რომ დაჰქრიან შორეთის მგზავრნი,
49. სწორედ ასევე აჩრდილები განაწამები
მოთქმით და ვიშით დაჰქროლაუდნენ, დარიალებდნენ.
ვეყვილე ოსტატს: „რა ზროვანა, შავი გრიგალი,

52. ასე რომ სწევს და აწამებს დაუცხრომელად?“
„უპირველესი, — მიპასუხა ჩემმა მეგზურმა, —
„ამ სულთა შორის განაგებდა ოდესღაც მხარეს,
55. „მრავალენიან ნათესავთა სამკვიდრებელსა;
„იგი იმდენად წარიტაცა ბიწიერებამ,
„რომ თვით კანონმა დაადგინა მის სამეფოში
58. „თავაშვებული ავხორცობის ურცხვი თარეში.
„სწორედ ეგ არის სემირამის* სახელგანთქმული,
„ნინუსის ცოლი და მისივე ტახტის მემკვიდრე.
61. „მას ეკუთვნოდა ის ქვეყანა, რომელიც ხონთქარს,
„ამიერიდან გაუხდია თავის საუფლოდ.
„ხოლო მეორე სიყვარულის გახდა ზვარაკი.
64. „თავი მოიკლა, უღალატა სარწმუნოებას,
„სიშვეს ფერფლი დაიფიცა ამაო ფიცით,*
„მესამე, თავათ კლეოპატრა* გულარძნილია.
67. ვნახე ჰელენე*, რომლისთვისაც წელი მრავალი
სისხლის წვიმები დააყენეს ტროას გმირებმა.
აქ აქილევსი*, ვინც ამურთან უკანასკნელად
70. ცხარე ბრძოლაში დამარცხება იგემა მწარე;
იქ კი პარისი და ტრისტანი და სხვა მრავალი
ჩემმა მეგზურმა დამანახა, თითოთ მაჩვენა.
73. ამ გმირთა ლანდებს სიყვარულმან საბედისწერომ
დაათმობინა სხვადასხვა დროს წუთისოფელი.
როცა ოსტატმა სათითაოდ ჩამომითვალა
76. ანტიკის ქალნი და მათივე მიჯნურთა წყება,
შემიპყრო წამსვე თანაგრძნობამ და დამადონა.
„პოეტო, — ვარქვი, — ამ ორ აჩრდილს შევესიტყვები,
79. „ასე სუბუქად მოფარფატეთ, ჩვენსკენ მომავალთ“.
მან მიპასუხა: „დააცალე მოახლოება,
„ღმერთი ამური დააფიცე, აქ გაჩნდებიან“.

82. მოაქროლებდა ჩვენსკენ ღანდებს სუბუქი ქარი
და მე შეესმახე: „ჰოი სულნო, მოგვიახლოვდით,
თუ შესაძლოა, რომ გიხილოთ და შეგესიტყვოთ“.
85. ვით წყვილი მტრედი მომფრინავი რძისფერ ეთერში,
ერთობლივ სურვილს აყოლილნი ანახდუელად,
გამოეთიშნენ ორივენი სულების ხროვას,
88. სადაც დიდონი სხვებთან ერთად იმყოფებოდა.
„არსო მწყაზარო, ვინც რონინობ თალხ სინათლეში,
„მოგვიახლოვდი ჩვენ ბინადართ სისხლიან ქვეყნის,
91. „სამყაროს უფალს რომ ნდომოდა შენდობა ჩვენი
„გამოვითხოვდით მისგან სულის შენის შენდობას“.
„რადგან ჩვენს ტანჯვას სიბრალული აღუძრავს შენში,
94. „თუ ქარი ჩადგა, ჩვენც შზადა ვართ, რომ მოგისმინოთ,
„და ჩვენც გაუწყოთ სათქმელი და საუწყებელი.
„ჩემი სამშობლო იმყოფება სწორედ იმ ადგილს,
97. „სადაც მდინარე პო შეერთვის უფსკრულებს ზღვისას.
„ტრფობა ადვილად ეკიდება გულს კეთილშობილს,
„და ჩემი გული აღვსილია აწ განძარცული
100. „ჩემი სხეულის უკურნებელ სიყვარულითა —
„არ ინდობს არც ერთ შეყვარებულს თურმე ამური,
„და მეც დამათრო სიყვარულმა ისე უწყალოდ,
103. „ისე მომხიბლა მე მიჯნურის ბედნიერებამ,
„რომ შენც კი ზედავ, განუყრელად შევრჩით ერთმანეთს
„და გაგვიტაცა სიყვარულმა ჩვენ ორივენი,
106. „და თანაბარი სიკვდილითა მოგვიღო ბოლო.
„კაენის გარსი* ელოდება მას, ვინც სიცოცხლეს
„ასე უწყალოთ მოგვაშორა, გამოგვასალმა“.
109. როცა ვისმინე მე ჩივილი დაკოდილ სულთა,
თავი ჩაჰქინდრე და შემიპყრო მყის სიმძიმეილმა.
მითხრა ოსტატმა: „ვისთვის ფიქრობ დაღონებული?“

112. ვარქვი: „ვაიმე, გამიღვიძა მათ აღსასრულმა
მე ტკბილი ფიქრი, სურვილები მივიწყებული“.
შემდეგ ამისა მიუბრუნდი იმ ენებულ სულებს,
115. ვუთხარ: „ფრანჩესკა*, შენმა ტანჯვამ და მწუხარებამ
„მე უსასო მღუღარებით ამივსო თვალნი,
„მითხარ, ამ ტკბილი მოგონების და ოხვრის ჟამსა
118. „რარიგად გამცნოთ სიყვარულმა ზრახვა ფარული?“
მან მიპასუხა: „კარგად იცის შენმა ოსტატმა,
„რომ მოგონება გადასული ბედნიერების,
121. „უბედობის ჟამს უდიდესი სატკივარია.
„რაკი ეგ საქმე გულთან ახლო მიგიტანია,
„გეტყვი, რა იყო სიყვარულის ჩვენის სათავე.
124. „ერთხელ ვისხედით ორივენი და ვკითხულობდით
„ჩვენ გასართობად ლანსელოტოს* გამიჯნურებას,
„მრავალგზის ფერი შეგვიცვალა ამ წიგნის კითხვამ,
127. „თვალი თვალს მოხვდა, აგვიძგერა ორთავეს გული
„და ერთმა გვერდმა ბედისწერის განასკვა კვანძი.
„ვისხედით ერთად, ვკითხულობდით სწორედ იმ ამბავს,
130. „ნაზმა მიჯნურმა ვით აკოცა მომღიმარ მიჯნურს,
„საყვარლის ღიმით მონუსხულმა, აღტაცებულმა
„იგი, ვინც დღესაც განუყრელად გადამჭდობია,
133. „ვისთანაც ჟამიც ვედარ გამყრის მე უმუხთოლესი,
„ანაზდეულად მკერდს მომეკრა ათრთოლებული
„და აღგზნებულმა მითავაზა ტკბილი ამბორი.
136. „და წიგნი იგი სამიჯნურო და საღალღობო
„იქცა გალეოდ მიჯნურობის ჩვენის საქმეში.
„არც ერთი ბჭკარი არ გვიკითხავს ჩვენ ამის შემდეგ“. —
139. როცა ერთ-ერთი მიაბობდა მიჯნურთაგანი,
მეორეს ცრემლის მღუღარება სდიოდა ღაწვზე.
მე დავიშრიტე ამ ამბავის გამგონებელი

142. და წავიქეცი, ვით უღონო, უსულო გვაში.

ქება მეექვსე

ოდეს დაბნედილს დამიბრუნდა ისევ ცნობა,
ორი ბედშავის სიბრალულმა რომ დამიკარგა,
რომელთა ზვედრმა ღრმა ნალევლით აღმივსო სული,

4. ისევ ახალნი წამებანი და წამებულნი,
ჩემს გარემომო თავმოყრილნი, დამდევდნენ ყველგან,
სითქენც არ უნდა მიმეხედნა, ან წავსულიყავ.
7. ვიმყოფებოდი მე იმჟამად მესამე გარსში,
სადაც მსუსხავი, დაწყევლილი, ცოვი და მძაფრი
გადაულებლად, განუწყვეტლად იღვრება წვიმა;
10. სად მსხვილი სეტყვა, თოვლნარევი ბინძური სითხე
ჰაერს ამძიმებს პირმოქუშულს და, ძირს დასული,
თვით დედამიწას საშინელი სიმყრალით სწამლავს;
13. სადაც ცერბერი* — საზიზღარი, სასტიკი მხეცი,
სამხაზიანი, სისხლისმსმელი, — ყეფით და ღრენით,
გაშმაგებული ეტეკება ცოდვილებს ბედშავთ.
16. თვალდასისხლული, შავწვერება, ვეება მუცლით,
იგი დასჯილებს ბრჭყალმაგარი თათებით ჰკაწრავს,
აგლეჯავს კანებს, ჰფატრავსა და ჰფლეთს ნაწილებად.
19. წვიმით გვემულნი, ძაღლებივით ღმუიან მუდამ,
იფარვენ ერთს და უშიშვლდებათ მეორე წყლული,
ან განუწყვეტელ მიმოსვლაში ეძებენ ხსნასა.
22. რა წამს ცერბერმა — ამ ვეება ქვეწარმავალმა —
თვალი შეგვაუღო, დააფჩინა სამმაგი ხახა,
დაჰკრიჭა კბილნი და ტორტმანი დაიწყო ტანის.
25. მაშინვე ჩემთან წინამძღოლმან ორივე ხელი
დაბლა დაიღო, აღიტაცა პეშვი მიწისა,
და შეაყარა გაუმაძღარ ხახაში ნადირს.

28. როგორც ლუკმისთვის აღრენილი მშვიერი ძალღი
მეის დამშვიდდება, როდესაც კი მიიღებს იმას,
რისთვისაც იგი იბრძოლებდა ცოფმორეული,
31. ისე შეიკრა ხარბი ყბები მერალ დემონისა,
რომლის ღრიალი აყრუებდა იმდენად ყურებს,
რომ ცოდვილები ნატრულობდნენ დახშობით სმენა.
34. ჩვენ მივდიოდით და, დასეტყვით სასტიკის წვიმით,
ფეხით ვთელავდით უსხეულო აჩრდილებს, რომელთ
მხოლოდ ლანდური შერჩენოდათ კაცთაგან სახე.
37. ყველანი ერთად განთხზულები ყვარნენ დაბლა;
და მხოლოდ ერთმა იმათგანმა ასწია თავი,
იქვე მახლობლად მიმავალნი რომ დაგვინახა.
40. „ო, შენ ჯოჯოხეთს შთამოსულო, — მომმართა ლანდმა, —
„აბა, თუ ძალგამს, შემიცანი! შენ დაიბადე
უმალ, ვიდრე მე დამეუფლა სიკვდილის გახრწნა“.
43. „სჩანს, — ვუბასუხე, — ამ დუხჭირი წამებით სახე
„შენ ისე ძლიერ გამოგცვლია, რომ ვერ ვიგონებ,
„თუ ჩვენ ოდესმე შევხვედრივართ ერთმანეთს სადმე.
46. „მაუწყე ვინ ხარ, ამ სვედიან ადგილთა შორის
„წამებისათვის განწირულო? ეს შენი ტანჯვა
„შესაზარია მეტისმეტად და საზიზღარი“.
49. მომიგო ლანდმა: „გაჟღენთილი შურით და მტრობით,
„შენი მშობელი ქალაქია სამშობლო ჩემი,
„იქ ვატარებდი ბედნიერად ცხოვრების დღეებს.
52. „თქვენ მე ჩიაკოს* მიწოდებდით, მოქალაქენი;
„მე, ღორმეცელას, ამ ბინძური ზნისათვის ახლა,
„ხელავ, რარიგად მათახსირებს სასტიკი ზესხმა.
55. „არა მართო მე დამტეხია თავს ეს სასჯელი.
„სხვებსაც იმავე ცოდვისათვის იგივე ტანჯვა
„რეგებით წილად“. — ეს მითხრა და დადუმდა ლანდი.

58. ისევ მიემართე: „ო, ჩიაკო, წამება შენი
„მე გულს მიღონებს და ცრემლებით მისველებს თვალებს;
„მაგრამ, თუ უწყი, მეც მაუწყე, სანამდე მივლენ
61. „დაუდგრომელი, დამთხვეული ქალაქის მკვიდრნი?
„არის თუ არა ღვთისნიერი იმათში ერთი?
„შუღლი და მტრობა რამ დაჰბადა იქ ესოდენი?“
64. მან მიპასუხა: „ხანდაზმული აღრევის შემდეგ
„იქ სისხლს დაღვრიან და პარტია ტყიურები ისა*
„გარეკს მეორეს უმკაცრესი ძალდატანებით.
67. „მაგრამ სამი მზის ტრიუმფალურ შემოსვლის შემდგომ
„დაემხოებიან ტყიურნი და ნაცვლად მეორე,
„ვინმე მოსულის დახმარებით, აღსდგება ისევ.
70. „და ის მრავალ ჟამს იხელმწიფებს და დამარცხებულთ
„დაადგამს იგი უსასტიკეს მონობის უღელს,
„მიუხედავად მათი სევდის და სირცხვილისა.
73. „ორი ღვთის კაცი დარჩენილა ქალაქში კიდევ;
„მათ არ უსმენენ. სიამაყე, სიძუნწე, შური —
„ამ სამს ნაპერწკალს აღუნთია მათი გულები“.
76. ასე დასრულდა სამწუხარო იმისი სიტყვა,
მაგრამ მიემართე: „მე მსურს რჩევა მივიღო შენგან,
„და გთხოვ შემდეგი საუბარი კიდევ მაჩუქო.
79. „მითხარ: რა იქმნენ ფარინატა და ტეგიაჯო,*
„კაცი დიადნი? სად არიან არიგო, მოსკა
და ჯიაკობო რუსტიკუჩი — ესოდენ ქველნი?
82. „სად ბინადრობენ, ვით შევიძლო შეცნობა მათი?
მწყურის ვიცოდე: სიტკბოებას ზენაარულსა,
თუ ჯოჯოხეთის მხამსა სვამენ ისინი ახლა?“
85. მითხრა: „გარიეს აღმატებით ბნელ სულთა შორის;
მრავალ უზნეო საქმისათვის ჩაჰყარეს დაბლა,
„და, თუ ჩაჰყვები შავს უფსკრულსა, იქ დაგზვდებიან.

88. „მაგრამ, როდესაც ტკბილ სამყაროს დაუბრუნდები,
„გველრი აუწყო ადამიანთ ამბავი ჩემი.
„მეტი არ ძალმიძს არც პასუხი, არც საუბარი“.
91. ეს რომ წარმოსთქვა, გადუბრუნდნენ ჩიაკოს თვალნი,
კვლავ შემომხედა, დამძიმებით თავი დალუნა
და სხვებთან ერთად პირუკულმა განერთხო მიწას.
94. აქ მომიბრუნდა წინამძღოლი: „არ გაიღვიძებს,
„ვიდრე დაფდაფი არ გაისმის ანგელოზისა,
„ვიდრე ცოდვათა შემშუსერელნი არ მოვლენ ძალნი.
97. „მაშინ ბნელ საფლავს შთავა ისევ ლანდი ყოველი,
„კვლავ ხორცშესხმული წინანდებურს მიიღებს სახეს
„და მსჯავრს მოისმენს აგრგვინვებულს კიდით კიდემდე!“
100. ნელის ნაბიჯით გავიარეთ ადგილი სავსე,
აჩრდილებისა და თოვლჭყაპის ბინძურ ნარევით,
თან საიქიო ცხოვრებაზე გაგებით სიტყვა.
103. ვკითხე: „ოსტატო! საშინელი სამჯავროს შემდეგ
„გამწვავდებიან, დასცხრებიან ეს ტკოვილები,
„თუ იმათთან ასეთივე დარჩება ტანჯვა?“
106. მითხრა: „რას ამბობს, მოიგონე მეცნიერება:
„რამდენად უფრო სრულყოფასთან ახლოა არსი,
„მით უკეთა ჰგრძნობს ბოროტებას და სიკეთესა.
109. „თუმც ვერასოდეს ეს უმსგავსო ხალხის ჯილაგი
„ნამდვილ სრულყოფას ვერ მიაღწევს, მაინც ელიან,
„რომ დღე სამსჯავრო მათ რაიმეს მოუტანს კეთილს“.
112. ასე ვიდოდიტ წრის გარშემო ნელი ბაასით,
და აქ არ ვამბობ, რაოდენი გამოუთქვით აზრი.
ბოლოს ჩასაგულს მივაღექეთ, სადაც ვიხილეთ
115. პლუტუსი*, მტერი უდიდესი კაცთა მოღმისა.

ქება მეშვიდე

— Pape Satan, pape Satan aleppe!* —

დაიდრიალა ველურის ხმით პლუტუსმა. მაშინ
წარჩინებულმან, ყოვლის მცოდნე ოსტატმან ჩემმან

4. გასამხნეებლად შემომძახა: „ნუ შეშინდები,
„მთელი იმისი ძლიერება არ კმარა მისთვის,
„რომ აღგეკვეთოს ჯოჯოხეთის ჯურღმულში ჩასვლა“.
7. ის მიუბრუნდა ამის შემდეგ მედიდურ დემონს
და შეუძახა: „ხმა გაკმინდე, წყეულო მგელო,
„ბრაზით დამხრჩვალმა დაიგლიჯე შენივე ტანი.
10. „ჩასვლა უფსკრულსა უმიზეზოდ არ ხდება მისი:
„მთას, სადაც მიქელ ანგელოზმა გაანადგურა
„მედიდურობის ამბოხება, — ებრძანა ასე“.
13. ვით იალქანი ქარისაგან გამობერილი
დატრიალდება და ეცემა დამსხვრეულ ანძით,
ასე ცხოველი საზარელი პირქვე დაემხო.
16. და ჩვენც ჩავეშვით ამის შემდეგ მეოთხე თხრილში.
თანდათანობით მივარღვევდით ტანჯვის ჯურღმულებს,
სადაც შთანთქმულა ბოროტება მთელ სამყაროსი.
19. ღვთის სამართალო! ვინ შეიცნოს ახალი ტანჯვა
და ის წამება, თვალთახედვა რომ დამისეტყვა!
ან ჩვენს ბნელ ცოდვებს რად მივყავართ ჩვენ აქამომდე!
22. როგორც ტალღანი ქარიბდისა მიჰქუხან მუდამ,
და სხვა ტალღებზე შეხეთქილი სცვივიან უფსკრულს,
ასე ერთმანეთს აწყდებიან აქ ცოდვილები.
25. არსად ისინი არ შეერილან ესოდენ მრავლად:
გათვისებულნი ორ ბანაკად, ავი ზრიალით
ვეებერთელა სიმძიმეებს სტორცნიან ერთუროს.
28. და რა დაჰკოდვენ ერთმანეთსა, მყის დაიხევენ

მერალის ლანძღვის და საყვედურის ზღუქუნით უკან:
„შენ რად ისროლე? შენ რას უცდი, რისთვის არ ისერი?“

31. უკუქცეულნი მიილტვიან შავბნელი გარსით,
და, რა წამსაც კი მიაღწევენ მეორე კიდურს,
ბრძოლის ყიჟინა და ზახილი ატყდება ისევ.
34. შემდეგ ხელახლა იმავე გზას მოსდევნენ რბენით,
და ძველ ადგილზე გაჩაღდება ბრძოლა ახალი.
და მათ შემყურეს სიბრალულით მითრთოდა გული.
37. ვკითხე: „ოსტატო, ვინ არიან აქ ეს სულები?
„ნუთუ მარცხენა ბრბოს ლანდები აღკვეცის ნიშნით
„სასულიერო ხარისხისა ყოფილან ყველა?“
40. და მე ოსტატმა მიპასუხა: „გონება მათი
„ესდენ ხშულ იყო მიწიერი ცხოვრების ჟამსა,
„რომ ვერ გაეგოთ მათ საზღვარი მფლანგველობისა.
43. „ამას ამჟღავნებს საბრძოლველი მათი ყიჟინა,
ადმონთხეული ნახევარი გარსის საზღვარზე,
„რომლის გადაღმა საგანეა სულ სხვა ცოდვისა.
46. „ხოლო ისინი, თავტიტველნი, სამღვდელო პირნი,
„მათში აქა-იქ პაპები და კარდინალები,
„ცნობილნი იყვნენ უსაზომო სიძუნწის სენით“.
49. „ოსტატო, — ვარქვი, — ამ ხარისხის ცოდვილთა შორის
„უნდა შემეცნო მე უთუოდ პირი მრავალი,
„ვისი სახელიც შებილწულა ამგვარი ცოდვით“.
52. „ამაო არის ეგ იმედი, — მომიგო, — ტანჯვას
„ისე საშინლად შეუშლია მათნი სახენი,
„რომ შენ არ ძალგიძს იმათ შორის ვისიმეს ცნობა.
55. „უნდა მარადის ასკდებოდნენ ერთმანეთს ასე,
„ხოლო აღდგომის ჟამსა შინა, ზე აღსდგებიან
„ზოგნი უთმონი და ზოგნი კი ხელდამუჭვილნი.

58. „ველური ფლანგვის და ველური სიძუნწის გამო
„სიტკბო დაჰკარგეს მათ ნათელი სამყოფელისა,
„და აღიჩინეს აქ მუდმივი ბრძოლისთვის ბინა.
61. „ახლა მიხვდები, შვილო ჩემო, რამდენად ფუჭი
„არის ფორტუნას მოწყალება, რისთვისაც ასე
„დაუსრულებლად რომ ბობოქრობს ადამის მოდგმა.
64. „ცათა ქვეშეთის მთელი ოქრო, სიმდიდრე მთელი,
„რაც კი ოდესღაც ხელში ეპყრათ ამ ტანჯულ სულებს,
„ვერ შეისყიდის დასვენებას წუთიერს მათთვის“.
67. „ოსტატო, — ვთხოვე, — განმიმარტე შემდეგი კიდევ:
„ვინ უნდა იყოს ის ფორტუნა, შენ რომ ახსენე,
„ვინც სიკეთენი მიწისანი ხელთ იპყრა სრულად?“
70. „ჰოი, შეშლილნო ქმნილებანო, — აღმოხდა ოსტატს, —
„ვით აგრევიათ გზა და კვალი! მომაჰყარ სმენა,
„და დაიხსომე ჩემგან თქმული ჭეშმარიტება.
73. „შეჰქმნა თუ არა ყოვლად ბრძენმა სამყარო ცათა
„მყის მბრძანებელი მიუჩინა, — დეე მწყემსობდეს
„კანონი შუქთა თანასწორი განაწილების
76. „კიდით-კიდემდე სამყაროში; ამგვარადავე
„დაუმორჩილა სიკეთენი მან მიწისანი
„ერთს უზენაესს მსაჯულსა და მბრძანებელს ყოვლადს.
79. „დეე გადასცეს მან ქონება ფუჭწარმავალი
„ერთი ხელიდან ხელს მეორეს, რასიდან რასას;
„მის მოქმედებას ვერ აღკვეთენ კაცთა ზრახვანი.
82. „ბატონობს ერთი, ნადგურდება მეორე რასა,
„თანახმად მისი მსჯავრდადების, თუმცა ეს მსჯავრი
„დაფარულია, ვით ბალახში შემძვრალი გველი.
85. „მას ხელს ვერ უშლის თქვენი სიბრძნე: თავის ფარგლებში
„ითვალისწინებს, განსჯისა და განაგებს იგი,
„ვით დანარჩენი ღვთაებანი თავიანთ წრეში.

88. „ცვალებადობას დასასრული არა აქვს მისას,
„მიექანება, მიისწრაფვის წინ გამალებით,
„როგორც საჩუქრის მომხვეჭელი. აი, ფორტუნა, —
91. „ჯვარზე აკრავენ მას ხშირ-ხშირად და უსაფუძვლო
„ცილისწამებით და გინებით უტეხენ სახელს
„ისინი, ვინაც მას დიდებით უნდა ჰმოსავდნენ.
94. „ის ყურს არ უგდებს, ნეტარებას ეძლევა უღრმესს
„თავდაპირველად წარმოშობილ ქმნილებათ შორის,
„და თავის სფეროს ატრიალებს განცხრომით იგი.
97. „აწ კი ჩავეშვათ აღმატებულ წამების გარსში.
„უკვე ჩადიან ვარსკვლავები, ჩვენი შეყრის ჟამს
„ზე აღმავალნი, — დაყოვნების არა გვაქვს ნება“.
100. ჩვენ გადავკვეთეთ გარსი იგი და გავიარეთ,
და მივალწიეთ აღქაფებულს, მდულარე ნაკადს, —
იგი ხმაურით ეშვებოდა წყლით გაჭრილ ხრამში.
103. იყო უფერულ დელე იგი და ამღერეული;
ვაკვირდებოდით ჩვენ ჭალარა ტალღების დენას,
და მივდიოდით წინ ბილიკით უსწორმასწოროთ.
106. ძირს გაშლილიყო საზიზღარი, პირქუში ჭალა,
და იქ შემდგარი ნაღვლიანი ეს ნაკადული,
ჭაობს შმორიანს წარმოშობდა სტიქსად წოდებულს.
109. იქ მე გულდასმით ვადევნებდი თვალს ყოველივეს,
და შევამჩნიე — ამ ჭაობში ბინძურნი ბრბონი
გააფთრებული სახისანი და ტანშიშველნი.
112. ეს აქ ცოდვილებს გაემართათ სასტიკი ბრძოლა,
არა ხელებით მარტოოდენ, არამედ თავით,
მკერდით, ფეხებით, — ხორცს აგლეჯდნენ კბილებით ერთუროს.
115. „ეს, შვილო ჩემო, — მომიბრუნდა ოსტატი ტკბილი, —
„რასაც უცქერი სულებია იმათი, ვინაც
„გული გაულო განრისხებას, დეე უწყიდე,

118. „რომ წყლის ქვემოთაც ბევრნი ჰყრიან; უძძიმეს ოხვრით
„ამოუბურთავსთ ზედაპირი მათ ჭაობისა,
„შენს თვალთახედვას ყოველის მხრივ რომ გადაშლია.
121. „დალექილ ლაფში ჩაძირულნი მწარედ მოსთქვამენ:
„ვცხოვრობდით ნათელ ქვეყანაში ბოროტის გულით,
„და ედებოდა იქ ჩვენს სულებს თანდათან ჭვარტლი.
124. „ლაფში ჩაყრილნი ვიტანჯებით ამისთვის ახლა“.
„აი, ეს ჰიმნი ხრინწიანობს მათ ყანყრატოში,
„რადგან გამოთქმა გარკვეულად არ ძალუძთ მისი“.
127. შემოუარეთ ნაპირ-ნაპირ ჭაობის დიდ წილს,
ხმელეთისა და წყალთა შუა, თან განუწყვეტლოვ
თვალს ვადევნებდით ლაფში ჩაყრილ ცოდვილთა ურდოს,
130. და ჩვენ დასასრულ ერთი ციხის ძირს მივადექით.

ქება მერვე

- მივსდევდი ოსტატს, და სანამდის მივადგებოდი
კოშკის სანახებს, თვალი ვჰკიდეთ ციხის ქონგურებს,
შევნიშნეთ ორი მორიალე თვალწვრილი შუქი,
4. რომელთაც ერთიც შორეთიდან ესიტყვებოდა.
მიემართე ისევ ეირგილიუსს — ამ ზღვას ცოდნისას,
ვარქვი: „რას ნიშნავს ამ სამკეცი შუქის რიალი,
7. „ესეც მასწავე, ვინ აანთო ეგ კელაპტრები?“
მან მიპასუხა: „შეგიძლია უკვე შენიშნო
„მღვრიე წყლის პირზე, რაც მოგველის, თუ რომ ჭაობზე
10. „ამგვარი ორთქლის საფარველმა არ დაგაბრკოლა“.
არასდროს ღარით ჯერ ისარი არ უტყვორცნიათ
გვზომ სისწრაფით გამპობელი შორი თეთრის,
13. როგორც ამ წამში მოქროლავდა წყლის ზედაპირზე
პატარა ნავი შურდულივით ჩვენსკენ მავალი.
მართავდა ამ ნავს ერთადერთი მენიჩბე ვინმე,

16. და მოჰყვიოდა: „შენც მოსულხარ, სულო მძვინვარე“. „ამოდ ჰყვირი შენ ჩვენს მიმართ, ჰოი, ფლეგიას!“* — გაბრაზებულმა უპასუხა ოსტატმა ჩემმა,
19. „ჩვენ შველა შენგან დაგეჭირდება გაღმა გასვლამდის“. ვით უშველებელ სიცრუისა გაბგონი კაცი, გამწარებული განაგონით და შენასმენით,
22. ასე ფლეგიას აიტანა იმ წუთში ბოლმამ. ჩემმა მეგზურმა ფეხი ჩასდგა ჩამოდგარ ნავში, და მეც მანიშნა ამის შემდეგ, შიგ ჩავმჯდარიყავ.
25. ჩავსხედით ორნივე ძველებურად ანაგებ ნავში, და გაეძართა იგი სწრაფად, თანაც გზადაგზა ზედაპირს წყლისას აჩნდა კვალი უშველებელი.
28. როცა მივჰქროდით ამ მკვდარ წყლებზე გამაღებული, გადმოდგა სული ამოსვრილი ერთავად ლაფში, და მომადახა: „მარქვი, სულო, ვინა ხარ შენა,
31. „აქ რომ მოსულხარ დადგენილი ჟამის უადრეს?“ მე ვუპასუხე: „თუ მოვსულვარ, მე აქ არ ვრჩები. „მაგრამ შენ ვინ ხარ, სულო, ესდენ ზიზღის მომგვრელი?“
34. მომიგო სულმა: „მე გახლავარ ერთი მათგანი, „ვინაც მარადჟამს ზედ დასტირის თავის მწარე სვეს“. „ვარქვი: „მამ დარჩი ცრემლების და გლოვის ანაბრად,
37. „სულო წყეულო, შეგიცანი ვინაც არ იყვე, „ლაფში გასვრილი, შეთხუპნული და გაზინთული“. ორივე ხელით მოეჭიდა ის ნავის ძგიდეს,
40. მაგრამ ოსტატმა მას ხელი ჰკრა და მიადახა: „წა, გამეცალე და გაჰყევი სხვებს, შენებრ ძაღლებს“. შემდეგ ოსტატი შემომეჭდო და გადამკოცნა,
43. და მითხრა ასე: „კურთხეული იყოს დიაცი, „ვინც შენ წარმოგშვა, გაგაჩინა, ამაყო სულო. „ქვეყნად ეგ სული თავკერძობით იყო ცნობილი,

46. „არცთუ სიქველეს შეუძკია ხსოვნა ამ კაცის,
„და ამიტომაც ამ ბნელეთში, ამ ჯოჯოხეთშიც
„უმწეოდ ღაძრწის იგი ეგზომ გაცოფებული.
49. „იცი რამდენ კაცს საიქიოს მოჰქონდა თავი
„ქვეყნიერების გამგებელად, უებრო მეფედ,
„ხედავ ქვესკნელში ის სულები პატივანდილი,
52. „გოჭების მსგავსად ვით დაყრილან ლაფში მოსვრილი.
„აწ საზიზღარი მოგონება შთენილა მათგან“.
ვარქვი: „ოსტატო, საამურად დამირჩებოდა,
55. „ვიდრე ამ ტბიდან ორივენი ამოვიდოდეთ,
„ენახო ის სული იმ ტლაპოში ვით ჩაიფლება.
„მან მიპასუხა: „ვიდრე გაღმა ნახავდე მიწას,
58. „ეგ საწადელი უეჭველად შენ აგინდება.
„კარგადაც მესმის, რად გახარებს ამგვარი ნდომა“.
მცირე ხნის შემდეგ ენახე მართლაც, თუ ვით სწეწავდნენ
61. მას სხვა სულები, ამოსვრილი აგრეთვე ლაფში.
ასე რომ დღესაც მე მივუძღვნი უფალს მადლობას.
ჰყვიროდა ყველა: „ეგ შენა ხარ ფილიპ არჯენტი?“*
64. გაცოფებული, გულამაყი ფლორენტინელი
კბილით იგლეჯდა, იკაწრავდა საკუთარ სხეულს.
დავსტოვეთ იგი, მასზე სიტყვას არ გავაგრძელებ.
67. ანაზდეულად შემომესმა გოდების ხმები.
შევიქვიფდი, შევეკრთი, მივაჩერდი ნაპირს შორეულს.
მითხრა ოსტატმა: „შვილო ჩემო, ამიერიდან
70. „ეუახლოვდებით ჩვენ იმ ქალაქს, დიტედ* წოდებულს,
„და მანდ ბინადრობს უთვალავი, ბნელი ლაშქარი“.
„ოსტატო, — ვარქვი, — მე შევსცქერი შორეულ ველზე
73. „წითელ მიზგიეთებს, უშველებელს, ცაში ატყორცნილს,
გამოხურებულ რვალის მსგავსად მოლაპლაპეთა“.
მან მიპასუხა: „ეგ ცეცხლია მარადჟამული,

76. „მანდ სივრცეებში მომწყვდეული და მოვარვარე —
„ეს აჩენს წითლად ამ შენობებს ქვესკნელის კედელს“.
ჩვენ მივადექით თვალშეუვლებ, უძირო ჯურღმულს,
79. რომელიც ქალაქს გარს უვლიდა ქამარის მსგავსად,
გეგონებოდათ გალავანი მტკიცე რვალისა.
გამოხდა ჟამი, ზედწაყვდით ჩვენ ისეთ ადგილს,
82. სადაც მენავემ დაიყვირა ძალოვანის ხმით:
„ჩამოდით ახლა და დაგზედებათ იქ შესავალი“.
მე ენახე მაშინ კარისბჭესთან უშქარი სული,
85. რომელთაც ცაში შეუცოდავთ, და ამიტომაც
ჩამოუყრიათ ამ ქვესკნელში და აქ ღნაოდნენ:
„ეს ვინ არიან ამ სიკვდილის სასუფეველში,
88. „ჟამის მოსვლამდის ბნელ ქვესკნელში რომ ჩამოსულან?“
ბრძენმა ოსტატმა მათ ანიშნა და განუმარტა,
მათთან უბნობა რომ ეწადა, გააგებინა.
91. როცა სიცოფე დაურჩქალდათ, მათ უპასუხეს:
„ჩამოდი მარტო, ხოლო კაცი იგი ფრთოსანი,
„ვინც თავზედურად შემოჭრილა ჩვენს საუფლოში,
94. „თუ შეუძლია, მარტოხელა გაუდგეს გზასა,
„შენ კი, ბნელეთში ვინც უწვედი მას მეგზურობას,
„დასტოვე იგი, დაბინავდი ამ საფანეში“.
97. იცი, მკითხველო, თუ რარიგად დამამწუხრებდა
ამ შეჩვენებულ საუბარის თავით მოსმენა,
რადგანაც უკან მობრუნების წამერთო სასო.
100. და ვარქვი ოსტატს: „ო, ძვირფასო, ჩემო მეგზურო,
„შენ ბარე შეიდგზის დამიფარე განსაცდელისგან,
„ნულარ დამტოვებ და უკეთუ გვეკრძაღვის წინსვლა,
103. „უკუ მოვიქცეთ ორივენი გამოვლილ გზითა“.
ჩემმა მეგზურმა, მბრძანებელმა მომიგო ასე:
„ნუ გეშინია, ჩვენ ვერაფერ ვერ დაგვაბრკოლებს,

106. „ყოვლისა შემძლე რაკი დაგვრთო ერთხელვე ნება.
„აქ მომიცადე, გაიმხნევე გული იმედით,
„მე არ დაგტოვებ ამ ქვესკნელში არასდროს მარტო“.
109. მითხრა, დამტოვა იჭვინელი მამამ შზრუნველმან,
და „ჰო“ თუ „არა“ წამდაუწუმ იბრძოდა გულში.
იგი მცირე ხანს ჩურჩულებდა იმ დემონებთან.
112. და ჩვენმა მტრებმა გაიხურეს კარები მაგრად.
გარედ დასტოვეს მყის ოსტატი გახვეებული:
იგი მობრუნდა, წამოვიდა ნელი ნაბიჯით,
115. თავჩაქინდრული დედამიწას დასჩერებოდა,
და სიამაყის ნატამალიც არ უჩნდა შუბლზე,
ამოიოხრა, დარდიანად წაიბუტბუტა:
118. „ვინ დამიკეტა მე ნეტავი ასე იქითად
„ვარამის სახლის შეუვალი კარიბჭეები?“
შემდეგ ამისა მომიბრუნდა და მეუბნება:
121. „შენ ნუ გაფიქრებს მღელვარება ესოდენ ცხადად,
„გამჟღავნებული ჩემს სახეზე და ჩემსავე ხმაში.
განსაცდელისგან მე გამოვალ გამარჯვებული,
124. „კარიბჭეების დამგმანველი ვინაც არ იყვეს.
„არ ახალია თავხედობა მათი ამგვარი,
„მათ სხვა კარიბჭეც დაუგმანავთ ძალით, გრძნეულით,
127. „მაგრამ ისინიც უმოქმედოდ დარჩენილია.
„მათზე ზომ ნახე წინასწარი სიკვდილის მიერ;
„აჰა, ის ლანდი უმეგზუროდ ძირს რომ ჩამოდის,
130. „გაგვიღებს ჩვენაც შეუვალი ციხის კარიბჭეს“.*

ქება მეცხრე

გამიკრთა ფერი, როს ვიხილე უკუქცეული,
ჩემი მეგზური, მომავალი პირისპირ ჩემსკენ.
ბრძენმა ოსტატმა დაიოკა მყის მღელვარება.

4. სულგანაბული დამდგარიყო, რადგან ზრქელ ნისლში თვალი ვერასფერს შეამჩნევდა დიდ მანძილებზე.
„ხამს გამარჯვება წილად გვერგოს... და ვინძლო არა...
7. „მაგრამ ჩვენ გვწყალობს დიდი ძალა... მე ვინატრებდი, „რომ მოგვევლინოს დროზე მაინც უკვე აღთქმული“... კარგად ვამჩნევდი, ვით მიჩქმალა პირველ სიტყვათა
10. მან მნიშვნელობა, მაგრამ შემდეგ წართმეული აზრი სულ სხვანაირად შევისმინე და შევიგენი.
მაინც შემაკრთო ამ უბნობამ, უსრულოდ თქმულამ,
13. რომელსაც მეტი მნიშვნელობა მე მივანიჭე, ვიდრე წარმომთქმელს ჰქონდა თავათ გამოზომილი.
„მინდა ვიცოდე ამ მწუხარე ქვესკნელში ჩასვლა
16. „თუ შეუძლიათ ბინადართა პირველი გარსის, „მათ ვინც უებარ მჭმუნვარებით შეპყრობილია?“ ეს შევეკითხე მე ჩემს ოსტატს და მან მომიგო:
19. „ჯერ იშვიათად თუ მომხდარა, რომ გზა იგივე, „რომელსაც მივსდევ მე ამჟამად, ვინმეს ოდესმე „რომ გაეთელოს და დაეგდოს ამ გარემოში.
22. „თუმცა მომხდარა, რომ მე აქვე ჩამოვსულიყავ
„სასტიკ ერიკტოს* შელოცვებით წაქეზებული „(რომელიც სულებს უბრუნებდა მიწიერ სხეულს).
25. „მცირე ხნით ადრე ქვრივი იყო ჩემი სხეული, „რადგან არ ახლდა მას იმჟამად ეგ ჩემი სული, „როცა ერიკტომ მაიძულა მე აქ ჩამოსვლა,
28. „რათა იუდას ნათესავის ერთ-ერთი სული „მას გამოეხმო, — განაგრძობდა ოსტატი ჩემი, — „და გარსი ესე უღრმესია ყველა სხვა გარსზე,
31. „ყველაზე ბნელი და მტვევადი განსაკუთრებით, „მაღალ ზეცისგან მოშორებით არის მდებარე, „მე კარგად ვიცნობ აქაურ გზებს, დამშვიდდი შენაც.

34. „ჭაობი ესე სიბინძურით და შმორით სავსე
„ირგვლივ არტყია ქალაქს იმავე ნაღვლის სავანეს,
„რომელშიც ჯერაც უბრძოლველად ველარ შევსულვართ“.
37. აქ მან დასძინა კიდევ სიტყვა რამოდენიმე,
რომელიც ახლა უკვე ველარ მომიგონია,
რადგანაც მხერა თვალთა ჩემთა სწორედ იმჟამად
40. მიქცეულიყო აღმოდებულ მწვერვალისაკენ,
სადაც ვიხილე ინფერნალი სამი ფურია,
სისხლში მოსვრილი და ქალური აღნაგობისა.
43. წელზე ეხვიათ მათ სამთავეს მწვანე ურჩხულნი,
და თმების ნაცვლად დახვევოდან ასპიტნი თავზე,
ნაწნავებივით შემობსკენილი ზედ საფეთქლებზე.
46. მომმართა იმან, ვინც იცნობდა ამ ასაბიებს*
მარადიული მწუხარების, ცრემლის დედოფლის:
„ხედავ, — მითხრობდა, — შენ მანდ სასტიკი კრინიებსა,*
49. „ერთი მხარმარცხნით მდგომარეა თავით მევერა,
„ხოლო მხარმარჯვნივ ცრემლს რომ აფრქვევს, ის ალექტოა,
და იმათ შორის რომ ჩამდგარა — თვით თიზიფონე“.
52. ეს მითხრა შემდეგ და დადუმდა ოსტატი ჩემი.
შუბლს ილადრავდნენ სამივენი ბასრი ფრჩხილებით,
თავში იცემდნენ, ხორცს იგლეჯდნენ, ისე წივოდნენ,
55. რომ მე შიშისგან მივეკარი მყისვე ჩემს ოსტატს.
„მოდი, მეღუზა,* ჩვენ ქვად ვაქცევთ იმას ამ წუთში“.
ასე ჰყვიროდნენ, თანაც ქვევით იხედებოდნენ.
58. „ჩვენ ცუდი ვქენით, რომ თეზესის შურისაგება
„ვერ მოვიყვანეთ სისრულეში, დაუყოვნებლივ
„გამოტრიალდი, დაიფარე ამ წამსვე სახე,
61. „თორემ გორგონემ თუ შეგნიშნა და დაგინახა,
„ზევით ამოსვლის იმედს უნდა გამოეთხოვო“, —
მითხრა ოსტატმა, შემდეგ თავით შემომაბრუნა,

64. არ ენდო იგი ჩემსავ ხელებს და საკუთარი
მეის მომადარა მან თვალებზე და მთელ სახეზე.
ჰოი, თქვენ ვისაც გაგაჩნიათ საღი გონება,
67. ხამს რომ შეიცნოთ იდუმალი ეგ შეგონება
აწ ამ უცნაურ სტრიქონებში საცნაურქმნილი.
უკვე აზვავდნენ, აგრიალდნენ ირგვლივ ზვირთები.
70. და მათი გრგვინვა შემზარავი და აბორგება
აზანზარებდა შიშის ზარით ორივე ნაპირს.
ეს მიაგავდა ამოუარდნას ქარიშხალისას,
73. რომელიც თავზე დაატყდება ტყეს უეცარად;
დაღწეწვს შტოებს, წარიტაცებს ყვავილს და ფოთოლს,
მიჰქრის გრიალით გულამაყი, თავაწვევტილი,
76. და წინ გაიგდებს ბუღს მტვერისას, მწვემსებს და ჯოგებს,
ოსტატმა ჩემმა წამს შეუშვა ხელი ჩემს თვალებს,
მითხრა: „აწ გმართებს დამაბული მიმართო მზერა,
79. „იქითკენ, სადაც მოსჩანს ქაფი, ორთქლი და კვამლი“.
ვით ბაყაყები, გველისაგან დაშინებულნი,
წყალს გაირბენენ ტყაპატყუპით და მოკურცხლავენ,
82. მიაშურებენ თავშესაფარს, ლეყებს, ან ბეჩოს,
ენახე ასევე უამრავი სულების ზროვა,
ვით გაურბოდა ერთ ვიღაცას შეძრწუნებული,
85. რომელიც სტიქსზე* უშიშარად გადმოდიოდა,
თანაც ფეხები არც კი ჰქონდა დასველებული,
მარჯვენა ხელით იცილებდა კვამლს მოზღვავებულს,
88. ხოლო მარცხენა გაეშვირა თავის წინაშე.
მივხვდი, ის უნდა ყოფილიყო ცით მონავლენი
და მივუბრუნდი ვირგილიუსს, რომელმაც წამსვე
91. მამცნო დუმილით მომავლისთვის მეცა თაყვანი,
ჰოი, რარიგად იყო იგი აღშფოთებული!
მიუახლოვდა მეის კარიბჭეს, შემოჰკრა წნელი,

94. გაიღო კარი, არ უქნია ძაღდატანება.
„ჰოი, ზეციდან უღმობელად გადმოვრეკილნო,
„თქვენ ნათესაუნო განდევნილნო და საზიზღარნო, —
97. შესძახა მცისვე იმ საშინელ ზღურბლთან მისულმა, —
„საიდან მოდის თქვენი ეგზომ გულგოროზობა,
„როგორა ჰბედავთ ამბოხებას იმ ძალის მიმართ,
100. „რომელიც მიზანს ჯერ არასდროს არ ასცდენია,
„ან ტანჯვას თქვენსას აორკეცებს და ამახვილებს.
„გახსოვთ ცერბერი აღრენილი, გააფთრებული,
103. „კისერგაფცქენილი და ნიკაპი შემოღადრული“...
შემდეგ მიიქცა ტალახიან გზისაკენ იგი,
არ შეგვაძნნია აღარც ჩვენ და არც სხვა მრავალი,
106. და ჩვენც გავწიეთ იმ მიწისკენ წმინდა სიტყვებით
გამხნეებულნი და იმედით გულმოცემულნი.
შევედით ისე, შებრძოლებაც არ მოგეხდომია,
109. და მეც მეწადა დამენახა, თუ ამ ციხეში
ვინ დაემწყვდიათ იმ დაგმანულ კარებს გადაღმა.
შესვლის უმაღვე მიმოვალე თვალი გარემოს,
112. და ვნახე ირგვლივ გადაშლილი ჭალაკი დიდი
საუსე წამებით და საშინელ მწუხარებითა.
როგორც არლესთან, სადაც რონის* მდორდება წყალი,
115. როგორც პოლასთან* ან მდინარე ქვარნაროს ახლოს,
სად იტალიას ჰკეტავს იგი, და მიჯნებს მისას
ულოკავს კალთებს, ეხუტება და ეტმასნება,
118. ასევე ირგვლივ საფლავები ღარავდნენ მიწას
უსწორმასწოროდ, საშინელად მიმოქცეულნი.
საფლავებს შორის ლიცლიცებდნენ ცეცხლის ენები,
121. როგორც გველები დაკლაკნილი და დაგრეხილი,
ისე სასტიკად მოდებოდა ცეცხლი ლუსკუმებს,
რომ ზედ თამამად გააღლვობდა რკინას მჭედელი.

124. ლუსკუმებისთვის* გადაედროთ მუნ სარქველები,
იდგა ისეთი სიმძიმისი, მწარე გოდება,
რომ ცხადი იყო, მოისმოდა წამებულ სულთა
127. ყოილი, კაი და ღნავილი გულშემღონები.
მივმართე ოსტატს: „ვინ არიან ბედშავნი სულნი,
„ამ ლუსკუმებში დასუდრულნი რომ ხმას გვაწვდიან,
130. „გვასმენენ ეგზომ უსასოო, მწუხარე კენესას“.
და მან მომიგო: „აქ არიან ჰერეზიარქნი,*
„კერპთა ქურუმნი, მწვალებელთა მამამთავარნი,
133. „მათი ამყოლი, ასაბია და მიმდევარი.
„ვინც სწავლას მათსას ემზრობოდა თანმიმდევრობით,
„მსგავსი მსგავსთან წევს და ლუსკუმებს სხვადასხვაგვარი
136. „ცეცხლი უნთია ყოველის მხრივ შემოგზნებული“.
მიჰყვა მხარმარჯვნივ და დაეგდეთ წამების არე,
და გადაელახეთ გალავანი ამაღლებული.

ქება მეთათე

ქალაქის კედელთ და დასჯილთა საფლავებს შორის
ვიწრო ბილიკით მიდიოდა ჩემი მეგზური,
და მეც კვალდაკვალ მას მივსდევდი. მივმართე ოსტატს:

4. „დიდო გენიუ! ვინაც ჩემი მსვლელობის კვალი,
„შენი მაღალი ნებისამებრ, უწმინდურობის
„ერთი ბუდიდან მეორეში წარმართე — გვედრი,
7. „დამიშოშმინო სურვილი და საცნაურ მიყო,
„ძალგვიძს ვიხილოთ მდებარენი ამ საფლავებში?
„ახდით ლუსკუმებს დარაჯიც კი არ ახლავს ერთი“.
10. მან მიპასუხა: „ეს საფლავნი დაიხშობიან,
„იოსაფატის ჭალიდან* რომ მოვლიან სულნი,
„იქ დატოვებულ სხეულებით განკაცებულნი.
13. „აქეთ გაშლილან სამარხები ეპიკურისა*

- „და ამ მოძღვარის მიმდევართა, ვინც ღალადებდნენ
„შესახებ სულის სიკვდილისა სხეულთან ერთად.
16. „აქ შეგეცდები გიპასუხო შენს შეკითხვაზე,
„და შეგისრულო სათხოვარი მეორე კიდევ,
„რომლის შესახებ არას ამბობ“. შევკადრე ოსტატს:
19. „ჩემო კეთილო წინამძღოლო! გულის გაღება
„მე შენს წინაშე არ ვისურვე იმისთვის მხოლოდ,
„თავი ზედმეტი საუბრით რომ არ შეგაწყინო“.
22. „ო, ტოსკანელო! ხორციელად რომ სტუმრებიხარ
„ამ ცეცხლმოდებულ სამყოფელსა, სადაც გაისმის
„სათნოდ მეტყველნი შენნი ხმანი, შესდევით ერთს წუთს!
25. „ეგ ტკბილი ენა გარკვეულად ამჟღავნებს, რომ შენ
„იმ კეთილშობილ ქვეყნის ძე ხარ, რომლისათვისაც
„მე შეიძლება მაგნებელი ვიყავი მეტად“.
28. მოულოდნელად შემომესმა სიტყვები ესე
ერთი პირლია საფლავიდან; შეშინებული
მე უფრო ახლოს მივეკარი ჩემს წინამძღოლსა.
31. მითხრა ოსტატმა: „მიიხედე, რა გემართება?
„ფეხზე დამდგარა ფარინატა* საფლავის თხრილში, —
თავით წელამდე შეგიძლია მისი დანახვა“.
34. და ჩემი თვალი ფარინატას თვალს შეეყარა,
იგი ამაყად აღმართავდა შუბლსა და მკერდსა,
თითქოს წამება ზიზღსა ჰგვრიდა მას მარტოოდენ.
37. ხელის საჩქარო და ძლიერი ამოძრავებით
მიმახლოვა ფარინატას საფლავს ოსტატმა,
და მითხრა თანაც: „საუბარი მოსჭერით მოკლედ“.
40. შევდეგ უსიტყვოდ საფლავის წინ, და ფარინატაც
ჩუმაღ მიმხერდა ამაყად და ზვიადად ერთ ხანს;
შემდეგ მომმართა: „წინაპარნი ვინ იყვნენ შენნი?“

43. მე მოვინდომე შესრულება მისი ნებისა,
და ჩემს პასუხში ყველაფერი გულახდით ვამცნე.
მაშინ თვალები ზე აღმართა ფლორენციელმა
46. და მითხრა: „შენი წინაპრები, — ჩემი და ჩემთა
„ნათესავთა და მიმდევართა მოსისხლე მტრები, —
„ორჯერ განედევნე სამშობლოდან“! „პო, — ვუპასუხე, —
49. „ისინი მართლაც განიდევნენ, მაგრამ უკანვე
„შესძლეს ხელახლა დაბრუნება, როგორც პირველად,
„ისე მეორედ; თქვენებმა კი ეს ვერ ისწავლეს“.
52. მაშინ სამარხის თავსახურის უკანა მხრიდან
მოულოდნელად სხვა ცოდვილმა თავი ამოჰყო.
ვფიქრობ, მუხლებზე დაჩოქილი თუ იყო იგი.
55. მიმოიხედა ჩემს გარშემო იმგვარად, თითქოს
სურდა, რომ გვერდით დაენახა სხვა ვინმე კიდევ,
მაგრამ, როდესაც დაიფერფლა მისი იმედი,
58. წარმოსთქვა მოთქმით: „ამ ბედშავს და ბნელ საპატიმროს
„თუ შენ სწვევიხარ საკუთარის გენიის ძალით,
„მაშინ რა მოხდა, რომ შენს გვერდით ვერ ვხედავ ჩემს შვილს?“
61. ეუთხარ: „არა ვარ საკუთარის ძალით მოსული;
„აი, აგერ იქ მელოდება მომყვანი ჩემი:
„ეგებ ნაკლებად აფასებდა მას შენი გვიდო“.
64. მისმა სიტყვებმა და სასჯელის ხარისხმა უკვე
ჩვენთვის ნათელჰყო ვინაობა იმ ცოდვილისა;
აი, პასუხი პირდაპირი რად იყო ჩემი.
67. ზე წამოიჭრა ის უეცრად და შემომძახა:
„აფასებდარ? ნუთუ იგი მკედარია უკვე?
ნუთუ მის თვალებს აღარ ჰმოსავს ნათელი ტკბილი?“
70. და რა შემნიშნა, რომ მე პასუხს ვაგვიანებდი,
ცოდვილი მყისვე გადაბრუნდა საფლავსა შიგან,
და იმის შემდეგ არ უხილავს ჩემს თვალებს იგი.

73. სამაგიეროდ მას, ვისთვისაც შეეჩერდი მე იქ,
ჩემგან ნათქვამით არ შეცვლია სრულიად სახე, —
იღგა უძრავად კელავ ზეიადი და უდრეკელი.
76. იგი ხელახლა დაუბრუნდა შეწყვეტილ ბაასს:
„თუ სამშობლოში ვერ დაბრუნდნენ ჩემიანები,
„ამ სარეცელზე უმეტესად მაწუხებს ეს მე.
79. „მაგრამ აღვზნებას ვერ მოასწრებს ორმოცდაათჯერ
„სახე აქაურ ღეთაებისა, რომ შენ იხილავ,
„თუ რა სამძიმო შეიქმნება ეს დაბრუნება.
82. „გაფიცვებ ნათელ სამყაროში მიქცევის იმედს,
„შემატეობინო, თუ რად სტანჯავს ეს ხალხი ასე
„ჩემებს თავისი საშინელი კანონმდებლობით“.
85. მე ვუპასუხე ამის გამო: „სისხლის ღვრა დიდი,
„რომელმაც ზვირთნი არაბიის წითლად შეღება,
„იწვევს გულიდან ჩვენს ტაძარში ამნაირ ღოცვებს“.
88. ამოიოხრა, გააქნია თავი და მითხრა: —
„მარტო არ ვიყავ ამ საქმეში და ჭეშმარიტად,
„მე სხვებთან ერთად უმიზეზოდ არ ვმოქმედებდი.
91. „სამაგიეროდ მე ვიყავი ერთი იქ, სადაც
„ერთხმად გადასწყდა ღედამიწის პირიდან აღგვა
„ფლორენციისა, და შევსძელი დამეცვა იგი“.
94. დეე, მშვიდობა დაუმკვიდრდეს ამიერიდან
„შენს მოდგმას! მაგრამ ეგებ ჩემი ფიქრების ხლართი
„გახსნა როგორმე, — მოვუბრუნდი ამგვარის თხოვნით:
97. „მე ვფიქრობ, თუკი არა ვსცდები, რომ მომავალი
მთელი იმისი შედეგებით ხსნილია თქვენთვის,
თუმცა კი ნაცვლად თქვენს წინაშე დახშულა აწმყო“.
100. „ვით დასუსტებულ თვალთახედვის მქონენი, ისე
„ჩვენ უკეთ ვარჩევთ, — მიპასუხა, — შორეულ საგნებს;
„მეუფემ ესდენ გაგვანათლა უზენაესმა.

103. „მაგრამ, როდესაც მოვლენანი ახლოვდებიან,
„ჩვენი შორსხედვა ამაოა, და თუ არ გვაძცნეს,
„ვერ ვიგებთ თქვენი მიწიერი ცხოვრების ამბავს.
106. „აი, აქედან შეგიძლია მიხვდე, რომ ჩვენი
„წინასწარხედვის ნიჭი მყისვე მოჰკვდება, როგორც
„მოძავლის ბჭენი სამუდამოდ დაიხშობიან“.
109. მაშინ, ვსცანი რა საკუთარი დანაშაული,
ეუთხარ: — აუწყე შენს მეზობლად წაქცეულ ცოდვილს,
„რომ მისი შვილი ცოცხალია ამჟამად კიდევ.
112. „და თუ მე ნაცვლად პასუხისა ხმა არ დავსძარი,
„ეს მოხდა მხოლოდ იმ ფიქრებში გართვის მიზეზით,
„რომელიც ახლა გამირკვია შენს მიერ თქმულმა“.
115. ოსტატი უკვე მიმიხმობდა. ამის მიზეზით
მე დაუაჩქარე ცოდვილისთვის მიმეცა კითხვა,
თუ მასთან ერთად პატიმარი ვინ ისხდნენ კიდევ.
118. მითხრა: „ჩემს გვერდით აქ დაყრილან ათასზე მეტი.
„მათ შორის ფრიდრიჰ მეორეა და კარდინალი;
„ხოლო შესახებ დანარჩენთა მე არას ვიტყვი“.
121. ის დაიმალა ამის შემდეგ; მეც გავემართე
მგოსნისკენ, თანაც მაფიქრებდა სიტყვები თქმული
ფარინატასგან, ჩემის აზრით, მუქარით საუსე.
124. კვლავ გზას გაუდგა წინამძღოლი და მკითხა თანვე:
„რაა მიზეზი, ასე ძლიერ რომ მოიწყინე?“
და მეც პასუხი მოვახსენე ამ შეკითხვაზე.
127. „დეე ხსოვნაში ღრმად ჩაგეჭრას, — მიბრძანა ბრძენმა, —
„შენს წინააღმდეგ დამუქრების შემცველი სიტყვა;
„მაგრამ მისმინე! — და მან თითო შემართა მაღლა, —
130. „როს წარუდგები შენ იმ ქალის უნათლეს სახეს,
„ვისი ბრწყინვალე თვალთახედვა სჭვრეტს ყოველივეს,
„შენი ცხოვრების მომავალ გზას გაუწყებს იგი“.

133. სთქვა ეს და მარცხნით გადუხვია, ჩვენ მოვიტოვეთ
უკან ქალაქის გალავანი და ამ ქალაქის
ცენტრს მივაშურეთ ჭალისაკენ დაშვებულ გზითა.
136. ჭალიდგან გახრწნის ოხშივარი აღწევდა უკვე.

ქება მეოთხეტე

- უზარმაზარი, ნაპრალებით ტანდარღვეული,
კლდეების პირით მიმაგალნი, თავს წაგადექით
კიდევ უმეტეს სატანჯველით დასჯილთა კრებულს.
4. რა ვერ გავუძლეთ საშინელი უფსკრულის სიღრმით
აღმონათხევი ოხშივარის საზიზღარ სუნსა,
ვეებერთელა საფლავის ქვას ამოვეფარეთ!
7. და იქ ვიხილე მე შემდეგი ეპიტაფია:
„ჩემს შიგან პაპი ანასტასე* დამკვიდრდა ბინად,
„ვისაც ფოტინმა დაუბნია გზა სიმართლისა“.
10. „ჩვენ აქ ნელინელ მოგვიხდება დაშვება დაბლა,
„თანისთანობით ამ სიმყრალეს რომ შევეჩვიოთ;
„ხოლო შემდეგში ის საგრძნობი იქნება ნაკლებ“.
13. ვკადრე პასუხად მე ოსტატსა: „გთხოვ, მოიგონო
„ისეთი რამე, რომ ამაოდ დრო არ ვიდოდეს“.
მომიგო: „ვფიქრობ მე ამაზე, ხომ ხედავ თვითონ.
16. „ამ კლდეთა შორის, შვილო ჩემო, — განაგრძო შემდეგ, —
„სამ იარუსად დაწყობილან ვეება გარსნი.
„მსგავსათ მათისა, რომლებშიაც იყავი უკვე,
19. „გარსები ესე გაესილია დასჯილ სულებით;
„და რომ იკმარო შენ იმათი დანახვა მხოლოდ,
„მსურს აქ გაუწყო მიზეზები მათი დასჯისა.
22. „მოყვასისათვის მიყენება ზიანის, ვნების
„ბოროტ განზრახვის მიზანია, და შესრულება
„ხდება ამ მიზნის ტყუილით და ძალდატანებით.

25. „ტყუილი — ეს ხომ მანკი არის კაცთა ბუნების,
„იგი ისჯება უმკაცრესად. აქ მატყუარნი,
„ღეთისგან უმეტეს შერისხულნი, ძირს ჰყრიან უფრო.
28. „გარსი პირველი სავანეა მოძალადეთა,
„და, ვით ზიანი ძალადობით ზდება სამგვარი.
„ამიტომ იგი დაუყვიათ სამ გარსად კიდევ.
31. „ძალდატანება შესაძლოა ღმერთზე, მოყვასზე
„და თავის თავზე: დაატყდება პირს ან მის დოვლათს
„იგი, ამაში დაგარწმუნებ ახლავე ნათლად:
34. „კაცის მკვლელობა, დაშვება, სხვისი ქონების
„განადგურება, გატაცება, აკლება, დაწვა —
„ძალდატანებად ჩაითვლება მოყვასის მიმართ;
37. „ამიტომ მკვლელნი, დამკოდველნი სამძიმოდ, ცეცხლის
„წამკიდებელნი და მძარცველნი ცალკე ბრბოებად
„პირველ ქვეგარსში მისცემიან წამებას მისჯილს.
40. „კაცს შეუძლია მიიტანოს ძალდატანება
„საკუთარ თავზე, ქონებაზე; და ამის გამო
„მისთვის მეორე ქვეგარსია სასჯელი ბუდედ,
43. „ვინც თვითნებურად თავს ანებებს საწუთროს თქვენსას,
„ან ვინც წააგებს ან გაფლანგავს თავის ქონებას,
„და შემდეგ სტირის იქ, სადაც მას ჰპართებდა ღზენა.
46. „უფლისა მიმართ ის ილაშქრებს ძალდატანებით,
„ვინც თავის გულში უარსა ჰყოფს უწმინდეს სახელს,
„და ვინც ღმერთსა ჰგმობს მისგან შექმნილ ბუნების გმობით.
49. „აი, ამიტომ მცირე გარსში მოქცეულია,
„ვინაც ატარებს დაღს სოდომის* და კაპორისას.*
„და ღმერთი ვისაც ვერ უგრძნია საკუთარ გულში.
52. „კაცს შეუძლია, რომ ყოველი სულის მქენჯნავი
„მოტყუილების მსხვერპლად იგიც გახადოს, ვისაც
„აქვს დაჯერება და ის, ვინაც არ ხარჯავს რწმენას.

55. „მეორე დარგის მოტყუება ბუნების ძალთა
„მიერ გაბმული სიყვარულის კავშირსა სთიშავს;
„და ამიტომაც მოქცეულა მეორე გარსში:
58. „ფარისეულობა, პირფერობა, სიყალბე, ჯადო,
„მაჰანკალობა, მკრეხელობა, მექრთამეობა,
„სიმონია და სხვა ამგვარნი საქმენი ბილწნი.
61. „პირველი დარგის მოტყუება ძირფესვიანად
„სპობს ბუნებრივი სიყვარულის ჩანასახს, მასთან
„გრძნობას, რომელიც ჰქმნის შემდეგში ურთიერთ რწმენას.
64. „აი, ამიტომ უკანასკნელ უმცირეს გარსში
„მსოფლიოს ცენტრში, სადაც ტახტზე დამჯდარა დიტე,
„მარადისობა მოღალატეს მუხრუჭებს უჭერს“.
67. „ოსტატო, — ვარქვი, — ყოველივე შენს მიერ თქმული
„გასაგებია და იძლევა სწორ წარმოდგენას
„ამ უფსკრულის და შიგ მოქცეულ ცოდვილთა ირგვლივ.
70. „მაგრამ მაუწყე: ამ ნისლოვან ჭაობში სულნი
„წვიმით გვემულნი, ქარის ფრთებზე მოფარფატენი,
„ან ერთმანეთზე მიწეულნი ბინძური ლანძღვით,
73. „რად არ დასჯილან აღმოდებულ ქალაქის ცეცხლში,
„თუკი მათ რისხვა დასტეხიათ თავზე უფლისა?“
„ხოლო თუ არა, რისთვისღაა სასჯელი ესე?“
76. „მან მიპასუხა: „რა მიზეზით ამბოხებულა
„ჩვეულებრივის წინააღმდეგ გონება შენი?
„ან თუ რაიმე სხვა საგანზე მომართე აზრი?
79. „ნუთუ არ გახსოვს კანონები,* რომლითაც სამი
„ადამიანის ცოდვით საესე მიდრეკილება
„განსაზღვრა შენმა ეთიკოსმა შემდეგი სახით:
82. „გულარძნილობა, სიბოროტე და გულმხეცობა.
„გულარძნილობა შეურაცხყოფს ღვთაებას ნაკლებ
„და ამის გამო ნაკლებადაც ისჯება იგი.

85. „თუ კარგად გინდა შეიგნო ეს ჭეშმარიტება,
„წარმოიდგინე შენ — გარეშე ამ გარსებისა —
„რაგვარ სულთა აქვსთ მიჩენილი ადგილი ტანჯვის:
88. „მაშინ შეიგნებ, თუ ისინი რისთვის არიან
„ქვედა გარსების ცოდვილთაგან გამოყოფილი,
„და მათ ნაკლებად რისთვისა სჯის ღვთის მსაჯულება“.
91. „მზეო, მკურნალო დაბნელებულ თვალთა ხედვისა,
„კითხვების ახსნით შენ ესოდენ მახედნიერებ,
„რომ ჩემთვის ეჭვი საჭიროა, ვითარცა ცოდნა.
94. „გთხოვ ერთხელ კიდევ დაიხიო ოდნავად უკან
„და მითხრა, თუ ვით შეურაცხყოფს მექრთამეობა
„ცის სათნოებას: გამიხსენი ეს კვანძი, გვედრი“.
97. „ფილოსოფია, — მიპასუხა, — ბევრ თავის დარგში
„ასწავლის ყველას, ვინც ისურვა ისწავლოს მისნი
„საიდუმლონი, რომ ბუნებას სათავეს აძლევს
100. „ღვთის გონება და ხელოვნება; ხოლო თუკი შენ
„გულმოდგინებით ჩაიხედავ შენს ფიზიკაში,
„ამოიკითხავ თავშიდავე, რომ ხელოვნება
103. „თქვენი, რამდენად შეიძლება, ბუნებას კბაძავს,
„როგორც შევირდი თავის ოსტატს, და რომ ღვთისაგან,
„ვით პაპისაგან შეილიშვილი, გამოდის იგი,
106. „ახლა, თუკი შენ დასაწყისი შესაქმის წიგნის
„გაგახსენდება, მიხვდები, რომ ეს ორი წყარო
„კაცსა ანიჭებს სიცოცხლეს და ცხოვრების სახსარს.
109. „ხოლო მექრთამე სხვა გზით მიდის; ის უმხედრდება
„ბუნებასა და ხელოვნებას მისგან გამოსულს,
„და თავის იმედს სხვა რამეზე ამყარებს მუდამ.
112. „აჲ კი მომევეი — მიმიწოდებს სურვილი წინ მე:
„უკვე აენთო ჰორიზონტზე თევზის ნიშანი
„და თითქმის ეტლის ზოდიაქო შთავიდა ჩრდილოს.

115. „და ეს იქ, სადაც ეშვებიან კლდეებით დაბლა“.

ქება მეთორმეტე

ადგილი იგი, რომელთანაც ჩვენ მივალწიეთ,
იყო პიტალო, უფსკრულისკენ დაქანებული.
ასე მეგონა, მდგარ ვიყავი მე ტრანტის ხევში.

4. ადიჯის პირას, სად მეწყერი და მიწის ძვრები
ლალრავენ მიწას და ფლატეებს აზანზარებენ.
აქ ნიადაგი ზედ საყრდენსაც ვეღარ ჰპოულობს.
7. მთის მწვერვალიდან მოშორებულ ველის პირამდის
კლდისა ფერდები ისე ცერად შემართულიყვნენ,
რომ არსაიდან საცალფეხო არ სჩნდა ბილიკი,
10. რომლითაც მგზავრი დიდის ჯაფით მიაღწევს ზეთავს.*
იწვა თხემისა ზედაპირზე კრეტას სირცხვილი —
დემონი იგი, ვინც შეიცვნეს ერთხელ ყალბ ძროხად.*
13. როცა შეგვნიშნა, წამსვე სხეულს თავის საკუთარს
დაუწყო კბენა ბრაზისაგან გახელებულმა.
შესძახა მაშინ მინოტავროსს ბრძენმა მეგზურმა:
16. „ხომ არ გგონია მოსულიყოს აქ შენი მკვლელი,
„ის სეფეწული ათინისა,* ვინც იმ სოფელში
„მოგიღო ბოლო და ქვესკნელში შთამოგაგზავნა.
19. „წა, არაწმინდავ, იგი მოვა მხოლოდ და მხოლოდ
„ნახოს და დასტკბეს აქ ქვესკნელში თქვენის წამებით“.
როგორც მოზვერი, სასიკვდილო ჭრილობის შემდეგ
22. საბელს რომ გასწევვტს, უშედეგოდ დაიწყებს ხლტომას,
ასე ბორგავდა მინოტავროს, მაშინ ოსტატმა
გაფრთხილებულმა მომაცხა: „ძირს ჩაირბინე,
25. „ვიდრემდის იგი გახელებით ბორგავს, სხმარტალებს“.
ჩავევით ბილიკს და დაფშვნილი ქვების ყორეზე
ძლივს ვიმაგრებდი საკუთარი ტანის სიმძიმეს.

28. მე ჩავდიოდი თავდაღმართზე ჩაფიქრებული.
ოსტატი ჩემი მომიბრუნდა და მეუბნება:
„აღბათ შენ ჰფიქრობ ამ დაღწილ კლდეთა ნაფშეენზე,
31. „რომელსაც ახლა უთვალთვალეს ის ცოფიანი,
„პირველითგანვე, როცა ჩაველ ქვესკნელის ფსკერზე,
„ირგვლოვ მდებარე თვალუწვედენი სალი კლდეები
34. „ჯერაც არ იყვნენ დამსხვრეული და დაღწილი.
„მცირე ხნის წინათ, თუ მე ხსოვნა აღარ მძალატობს.
„იმის მოსვლამდის, ვინც ქვესკნელში დიტეს წარსტაცა
37. „პირველი გარსის უდიდესი ნაალაფარი.
„და ეგ ტაფობი საშინელი, თვალშეუვლები
„შეკრთა, შეინძრა, შეზანზარდა გვირგვინაშემო,
40. „ასე მეგონა, ეს სამყარო უშველებელი
„ბორგავდა მისის სიყვარულით შეტოკებული,
„ვინც არაერთხელ ეგ ქვეყანა თვალშეუდგამი
43. „ხელახლა გაჰქნა ამბოხებულ ქაოსის მტვერში.
„ასე ამგვარად, ამ ადგილას, აგრეთვე სხვაგან
„კლდე ძველთა ძველი ნაფხვენებად გადაქცეულა.*
46. „დაძაბე მზერა, ჩაიხუტე ემანდ უფსკრულში,
„ვინადგან ახლა სისხლის ღელეს ვუახლოვდებით,
„იხარშებიან ამ ღელეში სწორედ ისინი,
49. „ვინც თავის მოყვასს აყენებდა ძალდატანებას“.
ბრძაო სიხარბევ, და სიცოფვე აღვირახსნილო,
ეს თქვენ გვაქვხვებთ ამ სიცოცხლის მოკლე მანძილზე,
52. რათა მარადჟამს ვიწვებოდეთ სისხლის მორევში.
ენახე გარშემო შემორტყმოდა ველს დიდი ხარო,
ჩემმა მეგზურმა რომ მიაშბო სწორედ ისეთი,
55. კლდის ნამუსრევთა და ამ ორმოს ვრცელ ოლეებში
დააბოტებდნენ კენტავრები მშვილდ-ისრით ხელში,
ისევე, როგორც ეს სჩვეოდათ მათ სააქაოს.

58. რა დაგვინახეს ამ დაღმართით ჩამომაგალნი,
შესდგნენ და სამი იმათგანი ჯგუფს გამოეყვნენ.
მოგვიახლოდნენ, მშვილდ-ისარიც მყის მოიმარჯვეს.
61. და სამთაგანმა მოგვაძახა ერთმა კენტაურმა:
„რომელ წამების სანახაუდ მოდიხართ, გვარქვით,
„ან რომელ მხრიდან წამოსულხართ, გვითხარით მალე.
64. „თორემ ახლავე დაგეწევთ ისარი მალი“.
მიუგო მაშინ მას მეგზურმა დარბაისელმა:
„ამის შესახებ მოვახსენებთ პასუხს, ჩვენს ხირონს.*
67. შენ კი, გულფიცხო, რომ წინათაც გიცნობდნენ ისე,
„როგორც მშვილდოსანს, სულწასულსა და მოუთმენელს“.
მეგზურმა ჩემმა ხელი მკიდა და მეუბნება,
70. „ეს არის ნესუს,* მშვენიერი დეჟანერასთვის
„ოდესღაც თავი რომ გასწირა და მოიკვდინა.
„შუაში მდგომი არის თავათ დიდი ხირონი,
73. „რომელიც იყო მამამძუძუ აქილევსისა,
„ხოლო მეორე ფოლუსია გახელებული.
„ეს მშვილდოსნები გარს უვლიან ხირონს ათასგზის,
76. „და ვაი იმას, ვინც დასტოვებს მიჩენილ ადგილს
„დანაშაულის შესაფერად მუნ მიკუთვნებულს“.
მიუეახლოდით ჩვენ ორნივე ფეხმარდ კენტაურებს;
79. ხირონმა ხელში მოიმარჯვა წამსვე ისარი,
და ისრის წვეტით გაიჩეჩა გრძელი წვერები,
ასე მიმართა თანამგზავრებს გვერდით მდგომარეთ:
82. „თქვენ დააკვირდით იმ მეორეს უკან მომაგალს,
„არც ერთი მკედარი ქვაზე ფეხებს ასე არ ადგამს“.
ჩემი ოსტატი გვერდით უდგა იმ წაშში ხირონს,
85. სიმაღლით თვისით მისწვდა იგი კენტაურს მკერდამდის —
სად ცხენის ტანი უერთდება კაცის თავკისერს.
ეუბნებოდა: „დიახ, იგი ცოცხალი არის,

88. „მე დავიკისრე მას ვაჩვენო ეს ბნელი ველი.
„უცილობლობამ მოიყვანა ის ამ ქვესკნელში,
„არა სურვილმა უმიზეზოდ აჩემებულმა.
91. „ერთმა ასულმა* ზეციური დასთმო ოსანას,
„რათა მას ჩემთვის დაეკისრა ეს დავალება.
„არ არის იგი ავაზაკი, არც მე ვარ მავნე,
94. „გაფიცვით სახელს იმ არსისა, ვინც ჩემს ნაბიჯებს
„მართავს ამ გზაზე, წარგვიმძღვარე ერთი თქვენგანი,
„რათა გვიჩვენოს მდინარეზე მეგზურმა ფონი,
97. „და კაცი ესე, ვინც სულსავით ვერ აპობს ჰაერს,
„ზურგზე შეისვას და ამგვარად წამოიყვანოს“.
ხირონი ნესუს მიუბრუნდა და ეუბნება:
100. „გაბრუნდი უკან, გააცილე და დაიფარე“.
ასე ვიარეთ კენტაურების მფარველობის ქვეშ,
სისხლიან ღელეს მიეყვებოდით, და მოგვესმოდა
103. სისხლში ჩაყრილთა სიმძიმეილი დია ფრიადი.
ესჭერეტლი ცოდვილებს — წარბებამდის სწვდებოდათ სისხლი.
დიდი კენტავრი გვეუბნება: „შეხე ტირანებს,
106. „სისხლში, ძარცვაში ვისაც ედო მიწაზე წილი.
„ჰა, ალექსანდრე,* მანდ სასტიკი, მზეცი დიონის,
„ვინც სიცილიას არაერთი მოჰგვარა ჭირი;
109. „ეგერ ეცელინ, შავი თმებით შუბლშებურვილი,
„ხოლო მის გვერდით სდგას მტარვალი, ობიცცო დ'ესტე,*
„რომელიც გერმა მოაკვდინა იმ სამყაროში“.
112. მე გადავხედე ვირგილიუსს, ის მეუბნება:
„პირველად იგი მიიჩნევ,* მე კი მეორედ“.
მცირე ხნის შემდეგ დააკვირდა ერთ ბრბოს კენტავრი,
115. კისრამდის იყვნენ ცოდვილები* სისხლში ჩაფლული.
მანვე გვიჩვენა განზე მდგარი ერთი ცოდვილი,
გვითხრა: „ამ კაცმა ღვთის ტაძარში მოჰკლა მოყვასი,

118. „რომელსაც ახლაც იხსენიებს ინგლისის მხარე“. შემდეგ ვიხილე მე ლანდები სისხლის ღელეში, რომელთაც უჩნდათ სისხლის ზემოდ მთელი სხეული.
121. და შევიცანი მე მათ შორის რამოდენიმე. სისხლის მდინარე წვრილდებოდა თანდათანობით, და იმ ადგილას, სადაც ღელე იყო იმდენად
124. მარჩხად გაშლილი, კოჭებადმი გვწვდებოდა სისხლი, ჩვენც იქ ვარჩიეთ იმ მდინარის გაღმა გადასვლა. „შენ როგორც ჰხედავ, ეგ მდინარე კლებულობს გზა-გზა, —
127. მითხრა კენტაურმა, — მაგრამ ნახავ მეორე მხარეს, „უფრო და უფრო გაღრმავდება სისხლისა ხევი, „იქ კი ტირანებს წარბებამდის ადგება სისხლი.
130. „ეს იმ ადგილას, სად ღვთიური განაჩენისგან „სისხლის მორევში ჩაუგდიათ მეფე ატილა,* „რომლის სიმკაცრე დედამიწას აზანზარებდა.
133. „იქვე შეამჩნევ შენ ტირანებს პირუს და სექსტუსს,* „ნახე მღუდარე, აქოთებულ სისხლის მორევში მღუდარე ცრემლებს რომ აფრქვევენ და სულს ღაფავენ;
136. „ერთი მათგანი არის თავათ რენე კორნეტო,* „ხოლო მეორე, მის მახლობლად რენე დი პაცცო,* „რომელნიც მგზავრებს თავს ესხმოდნენ დიდ თემშარებზე“.
139. სთქვა და გაბრუნდა, გადალახა მეორედ ფონი.

ქება მეცამეტე

- ვიდრე ნესუსი გავიდოდა მდინარის გაღმა, ჩვენ ერთ უდაბურ, უბილიკო ტევრში შევედით, მწვანისა ნაცვლად ტყეს მოსხმოდა შავი ფოთლები,
4. ირგვლივ ტოტები კუთხიანი და დაგრეხილი. აქ ნადირები ბინადრობენ სწორედ იმგვარი, თავზარს რომ სცემენ კორნეტო და-სეკინას* მცხოვრებთ.

7. ბუდე ს იგებდნენ აქ ჰარპები,* გულშეშარავი, სტროფადის მკვიდრი ტროელები რომ გამოდევნეს, და მათ აუწყეს მომავალი ბედითი ჟამი.
10. ჰარპებს ზედ ესხათ ტანზე ფრთენი უშველებელი, და თავ-კისერი ჰქონდათ მხრებზე ადამიანის, ფეხებზე ესხათ უჩვეულო ბასრი ჭანგები,
13. ხოლო მუცელზე ბანჯგვლიანი ემოსათ ბუნტყლი. ისხდნენ ხეებზე და ისმოდა ხანგამოშვებით, მათი ძახილი საოცარი და ამაზრზენი.
16. და შემესიტყვა მე კეთილი ოსტატი ჩემი: „ხამს ვიდრე მანძილს შორეულსა შეუდგებოდე, „იცოდე, ახლა დაიწყება გარსი მეორე,
19. „და გარსი ესე დაილევა, როცა მივალწვეთ „მიდამოს მწუხარს, უდაბურსა და ქვიშიანსა. „დაუკვირდები ყოველივეს და შენ შეამჩნევ,
22. „სანახაობას საოცარსა და გასაკვირველს. „ასე რომ, მკრთალად გეჩვენება ნათხრობი ჩემი“. ყოველი მხრიდან მომესმოდა კვნესა, წუხილი,
25. მაგრამ მე თვალით ვერ ვხედავდი თუ ვინ ოხრავდა. მიტომაც შევსდევ ნაღვლიანი, ჩაფიქრებული. მგოსანს ეგონა: მე ვერ მივხვდი თუ რა ხდებოდა,
28. ამ ხეებისგან გამომავალ ურვას, გოდებას ვაწერდი თითქოს უღრან ტყეში დამალულ სულებს. და მითხრა: „თუ შენ რომელიმე ხის შტოს მოსტეხავ,
31. „ნახავ, რარიგად შეგეცვალოს გულში ნაზრახი“. გავმართე ხელი, უშველებელ, ეკლიან ხიდთან მოვსდრიკე ტოტი, შევაბრუნე და ჩამოვსტეხე.
34. იკივლა წამსვე ტანმა ხისამ: „რისთვის მომტეხე?“ და შემდეგ, როცა სისხლისაგან სულმთლად გაშავდა: „ნუთუ მცირედი სასოებაც არ გაგაჩნია.

37. „ოდესღაც ჩვენაც ქვეყანაზე კაცნი ვიყავით,
„ახლა შენც ჰხედავ, ხის ტანი ვართ გარინდებული.
„ხამს ხელი შენი ყოფილიყო უფრო შემწყვალე,
40. „თუნდ გველის მართვის რომ ჩაგსვლოდა სხეულში სული“.
ვით ნორჩი ტოტი ცალ მხარეზე აღმოდებული
მეორე მხარეს შეჰქმნის შუშხუნს და აცრემლდება*,
43. ასევ ამ შტოდან თანაბარად გამოჟონადნენ
სისხლი და სიტყვა, ამიტომაც შევუშვი ხელი,
და დავემსგავსე დაშინებულს ანაზდეულად.
46. „სულო ვნებულო, — შეესიტყვა ჩემი ოსტატი, —
„რომ შესძლებოდა მას წინდაწინ ერწმუნებინა
„ის, რაც ოდესღაც ჩემს ლექსებში ამოუკითხავს,
49. „არამც და არამც არ გახლებდა იგი შენ ხელსა.
„და ეს ყოველი იყო ისე გაუგონარი,
„რომ სამწუხაროდ წაგაქეზე ამ საქციელში,
52. „რათა საბაბი ამნაირად მას მისცემოდა,
„შენი სახელი საიქიოს ეხსენებინა,
„სადაც მას ისევ გაბრუნების ნება აქვს სრული“.
55. ხემ უპასუხა:* „ისე მხიბლავ შენი სიტყვებით,
„დუმილის დაცვა ამიტომაც არ შემიძლია.
„ხელში მეკავა ორი კლიტე* ფრიდრიჰის გულის,
58. „ისე ხელმარჯვედ ამ იარაღს ვატრიალებდი,
„რომ სულ ყველაზე ავუცრუე მბრძანებელს გული.
„ისეთის დიდის სიბეჯითით, გულმოდგინებით
61. „მე ვასრულებდი ჩემს სამსახურს, — ბოლოს და ბოლოს,
„დაუკარგე ძილი, მოსვენება და კარიერაც.
„და მეძაუბმა, ვინც დღედაღამ კეისრის კარებს
64. „შესჩერებოდნენ, შეაძულეს მას ჩემი თავი.
„უამმა, სასახლის ინტრიგებმა და გარყვნილებამ
„ააბობოქრა ჩემს წინაღმდეგ ყოველი კაცი,

67. „როცა აუგუსტუსს ჩემზე გული ააყრევინეს, —
„პატივისცემა შემეცვალა მყისვე პატიჟად, —
„ამბობდა სული, — გადაუწყვიტე თვითმოკვდინებით
70. „გამოქცეოდი ცხოვრებიდან სასტიკ სიძულვილს,
„და გულმართალმა წაწყმედის გზა ამოვიჩიე.
„უნორჩეს ფესვებს ამა ხისას აწ გეფიცები,
73. „ბატონისათვის არაოდეს მიღალატნია,
„რადგანაც იგი იყო ღირსი პატივისცემის.
„უკეთუ ერთი თქვენთაგანი იქ მიბრუნდება,
76. „ეთხოვთ, ხსოვნა ჩემი მტრების მიერ აწ წაბილწული
„კვლავ აღადგინოთ იმ მიწაზე და გაამართლოთ“.
შესდგა მგოსანი, მერმე ისევ მე მეუბნება:
79. „დროს ნუ დაჰკარგავ, შეეკითხე, როცა დადუმდეს,
„იმის შესახებ, რაც შენ კიდევ გაინტერესებს“.
და უუპასუხე: „სჯობს შენ ჰკითხო ჩემს მაგიერად,
82. „რადგანაც გული ამიჩვილდა სიბრალულისგან,
„მიტომაც ენა ვერ დამიძრავს ხმის გასაცემად“.
„ეგ კაცი იტყვის საიქიოს სიტყვას მართებულს,
85. „მაგრამ ეს გვამცნე, სულო, ეგზომ დატყვევებულო,
„ვით გადასახლდა სული შენი ამ ხის კვირტებში,
„თუ ძალუძს ვისმეს, რომ დაიხსნას იგი აქედან?“
88. ჰკითხა ოსტატმა ლმობიერად ხეს გარინდებულს.
ამოიოხრა ძალოვანად მაშინ ამ ხემან,
და ოხვრა იგი გარდაიქცა მყისვე სიტყვებად:
91. „მოკლე პასუხი შესაძლოა გაგცეთ ამაზე,
„როდესაც სული თავის ნებით გამოეხსნება,
„თვისთა კავშირთა უკითხავად გააზატდება,
94. „იმას მინოსი გადაგზავნის მეშვიდე გარსში.
„ტყეში მოხვდება, არ ექნება აღარსად იმას
„ერთი ადგილი და მუდმივი მუნ სამყოფელი.

97. „აღმოცენდება იგი, როგორც თესლი იფქლისა,
„ყლორტად ამოვა და იქცევა ველურ ხის ტანად.
„მოვლენ ჰარაპები, მოჰკორტნიან ყლორტებს და ფოთლებს,
100. „და გაიხსნება იარები ათასნაირი.
„სხვა სულეbsავით ჩვენც დავიწყებთ გარკანის ძებნას,
„მაგრამ ვერც ერთი ეღირსება კვლავ შესამოსელს.
103. „რადგანაც ნებსით მიტოვებულს ვეღარ ვიბრუნებთ,
„წვათრევთ მაშინ ჩვენს ენებულ სულს ვარამის ტყეში,
„და სათითაოდ ჩამოვჰკიდებთ ცალკეულ ხეზე“.
106. ყურს მიფუგდებდით ჯერაც კიდევ იმ ხისა ჩივილს,
ახალ-ახალი სათხრობელის მომლოდინენი,
როცა ერთბაშად შემოგვესმა აურზაური,
109. რომლის მინაგვარს გაიგონებს ტახის მარეკი,
უდაბურ ტყეში ჩასაფრული და განაბული,
როცა ატყდება მადევართა ყეფა-განგაში,
112. მხმარი ფოთლების და შტოების ლიწინ-ლიწინი.
წამს თვალი ვჰკიდეთ — მხარმარცხნიდან ჩვენსკენ მორბოდა,
აქელებული ორი სული შტოების მსხვერვეთ.
115. ერთმა მათგანმა დაიყვირა: „მოვედ, სიკვდილო,
„რადას აყოვნებ, გვედრები, მოვედ, სიკვდილო“.
ხოლო მეორე მოჰკიოდა: „ო, ჩემო ღანო,
118. „ასე ფეხმარდი ყოფილიყავ ტოპპოს ბრძოლაში“.*
ეს დაიძახა და ერთ ბუჩქში გაუჩინარდა.
მისდევდა სულებს შავ ძაღლების ლეგიონები,
121. გახელებული მოროკავდნენ როგორც მწვერები,
რომელთაც თავი აუშვიათ საბელებიდან.
მისცვივდნენ მყისვე სულგანაბულს ჩირგვეში მჯდომარეს,
124. ბასრი კბილებით დაულადრეს ბედშავს ფერდები,
დაჰგლიჯეს მერმე და აქციეს ნაკუნ-ნაკუნად,
თან წარიტაცეს მოსხმარტალე მისი სახსრები.

127. ჩემმა მეგზურმა ხელი მკიდა და მიმიყვანა
აქვითინებულ ბუჩქის ძირას, და დაუინახე —
როგორ სდიოდა სველ იარებს სისხლი და ცრემლი.
130. მოსთქვამდა ბუჩქი: „ჯიაკობო და სანტ ანდრეა,*
„სთქვი, ზედ საყრდენი ჩემ შტოთაგან გაკეთებული,
„რად გამოგადგა, ან რაღასთვის გამოიყენე,
133. „ან მე ცოდვები შენს მაგივრად რად მომეკითხოს?“
და ჰრქვა ოსტატმა: — სთქვი ვინა ხარ დაწყვლულებული,
„აგრე რომ კვნესი ცრემლნარევი სისხლის მთხვეელი,
136. მიუგო ბუჩქმა ცრემლიანმა და დაკოდილმა:
„ჰეი, სულებო, აქ მოსულნო ჭვრეტად წამების,
„რომელმაც აგრე შემომაფცქენა ფოთოლნი ჩემნი.
139. „გვერდით, მწუხარე ბუჩქის ძირას ჩემი ფოთლები
მიმოფანტული მოაგროვეთ ისევ ერთ ადგილს.
„ვარ ნაშიერი იმ ქალაქის,* ნათლისმცემელმა
142. „მის პირველ მფარველს რომ წაართვა და დაიჩემა,
„მიტომაც მისი ხელოვნება ამწუხრებს გულებს,
„და არნოს ხიდზე მარსის ძეგლი* რომ არ მდგარიყო,
145. „გაწულ ჯაფას დაჰკარგავდნენ ქალაქის მკვიდრნი,
„რომელთაც იგი ხელმეორედ ააღორძინეს
„ატილას მიერ დატოვებულ ნაცარტუტაზე;
148. „მაგრამ ვაიმე, — დაუმატა ვნებულმა სულმა,* —
„ჩემივე სახლი სახრჩობელად გამოვიყენე“.

ქება მეოთხმეტე

მშობელი მიწის სიყვარულმა დამიპყრო სრულად.
მაშინ ფოთლები მოვაგროვე მიმოფანტული,
და დაუბრუნე ხეს, რომელიც დადუმდა უკვე.

4. შემდეგ მივედით ჩვენ იქ, სადაც მეორე ნაწილს

გარსის მესამე ემიჯნება ნაწილი, — სადაც
სჩანს ზენაარსის შემრისხველი მართლმსაჯულება.

7. რომ ზედმიწევნით დაგიხატოთ საგნების სახე,
ვიტყვი, რომ ჩვენ ველს მივაღწიეთ იმგვარს, რომელიც
თავის წიაღში არ ახარებს რაიმე თესლსა.
10. მას ტყე სევდისა სარტყელით გარს მოუღებია,
ვით იმ ტყეს არხი მწუხარების არტყია ირგვლივ.
აქ, ამ საზღვარზე, შევაჩერეთ მსვლელობა ჩვენი.
13. ქვიშა გამშრალი და მხურვალე ჰფარვიდა ველსა,
ქვიშა ისეთი, რომლის მაგვარს ოდესღაც ფეხით
სთელავდა კატონ. ო, ღვთიურო შურისძიებაჲ!*
16. რა საშინელი უნდა იქმნე შენ იმის თვალში,
ვინაც კი ჩემის მხედველობის წინაშე გაშლილ
სანახაობის ამ აღწერას გადაიკითხავს!
19. უანგარიშო, უთვალავი ვნახე იქ ურდო
ტანგაშიშვლებულ და მოტირალ აჩრდილებისა.
თითქოს სხვადასხვა დასტეხოდან სასჯელი თავზე:
22. ზოგნი ეყარნენ გამოთვილნი, ზოგნიც დამსხდარნი
მოკუნტულიყვნენ საცოდავად, მაშინ როდესაც
ზოგიერთები აქეთ-იქით ვიდოდნენ გაბმით.
25. უკანასკნელთა დიდი იყო რაოდენობა,
ხოლო მათი კი, ვინც ძირს იწვა, იყო ნაკლები,
მაგრამ ღრტვინვა კი უმეტესი ისმოდა მათგან.
28. მთელს იმ უდაბნოს დასდიოდა თქორივით თავზე
თოვლი ცეცხლისა, ისე როგორც ალპების მთებში
მოცვივის თოვლის ფანტელები უქარო ღლითა.
31. ვით გახურებულ ინდოეთში ცეცხლის ქულები
თავს დასდიოდა ალექსანდრეს მხედრობას ციდან,
და ძირს დაყრილნი განაგრძობდნენ მიწაზე წვასა,

34. რის გამო გასცა ალექსანდრემ ბრძანება ჯარში, —
მიწა ფეხებით მოეთელნათ, რომ ცეცხლის წვიმას
ცეცხლის გაჩენა ვერ მოესწრო და ჩამქრალიყო,* —
37. ასე უდაბნოს დასდიოდა მარადი ცეცხლი,
როგორც აბედი ტალკვესის ქვეშ, ის ინთებოდა,
და წამებულებს მით სატანჯველს უორკეცებდა.
40. და ამ ტანჯვაში საცოდავი ხელები მათი
დაუსვენებლივ აქეთ-იქით დაფათურობდნენ,
და შორს ისროდნენ მათ გარშემო დაცემულ ალებს.
43. „შენ დაამარცხე ყოველივე და ყველაფერი, —
მივმართე ოსტატს, — იმ გულზვიად დემონთა გარდა,
„ცეცხლის ქალაქის — ღიტეს ბჭესთან რომ შეგვეყარნენ.
46. „ვინ არის აქ ეს გოლიათი, მაუწყე იგი,
„სჩანს არას ფიქრობს ამ საერთო ხანძარის ირგვლივ,
„და წევს ამაყად, ცეცხლის დელგმას არ ჰგრძნობდეს თითქოს,
49. ხოლო მიხვდა რა ეს ცოდვილი, რომ მე ჩემს მგზავრთან
იმის შესახებ ვლაპარაკობ, წამოიძახა:
„სულ იგივე ვარ მე მკვდარი თუ ცოცხალი მუდამ!
52. „იუპიტერმა რომ დასტანჯოს თვისი მჭედელი,
„ვინაც რისხვის ღროს გამოსტაცა პირბასრი ელვა
„და მით გულმკერდი გამიგმირა სიკვდილის წუთში;
55. „მან სათითაოდ რომ დასტანჯოს ყველა მჭედელი
„თავისი შავი სამჭედლოსი — გიბელოს მთისა,*
„და თან ჰყვიროდეს: «მომეშველე, ერთგულ ვუღკან!»
58. როგორაც იგი გაჰყვიროდა ფლეგრიის ომში;
„სუეველა მეზი რომ დამატყდეს იმისი თავზე, —
„ჩემის მოტყებით ის მაშინაც ვერ დასტკებოდა“.
61. აქ ისე ძლიერ ამეტყველდა მეგზური ჩემი,
როგორაც უმაღ არ მსმენია მისი უბნობა:
„ო, კაპანეოს!* გოროზობა არ სცხრება შენი,

64. „მაგრამ სასჯელი მით უმეტეს გაქვს საშინელი;
„შენი უზომო გაცოფება თუ არის მხოლოდ
„ემაგ სიგიჟის ღირსეული სანაზღაურო“.
67. შემდეგ ამისა მე მომმართა: „ეს არის ლანდი
„შვიდთა მეფეთგან, თებეს ალყა რომ შემოარტყეს,
„რომელიც წინათ ცათამყრობელს ეურჩებოდა“*
70. „და ეურჩება აქამომდე, როგორც ემჩნევა;
„სამაგიეროდ სიამაყე, შუბლზე რომ უჩანს,
„დაიმსახურა მან ისე ვით სანაცვლო ჯილდო.
73. „ახლა მომევეი და უფროსილდი, რომ არ შეახო
„ფეხი ამ ქვიშას აღმოდებულს; რაც შეიძლება
„უნდა ეცადო, არ დასცილდე ნაპირებს ტყისას“.
76. დადუმებულნი ტყის სიღრმიდან გამოდინარე
მცირე ნაკადულს მივადექით; მაჟრჟოლებს ახლაც
მეწამულ ფერად შეღებილი ზვირთები მისი.
79. ვითარცა წყარო ბულიკამეს* მდუღარე წყალი
რბის და შემდეგში ცოდვილ ქალებს უნაწილდება,
ისე წითელი ნაკადულის რბიოდნენ წყალნი.
82. ფსკერი მისი და ნაპირები დაფერებული
ქვის კალაპოტად ქცეულიყო; მე მივხვდი მაშინ —
ჩვენი გზაწერილი ამ ნაკადულს მიუყვებოდა,
85. „მას შემდეგ, რაც ჩვენ მოვიტოვეთ კარები უკან,*
„რომლის გამოვლა აკრძალული არა აქვს არვის,
„შენთვის ჩემს მიერ ნაჩვენები საგნების რიცხვში
88. „შესანიშნავი არ ყოფილა არც ერთი ისე,
ვით ეს ნაკადი, აღს რომელნიც ანელებს ყოველს“, —
ასეთი იყო სიტყვა ჩემის წინამძღოლისა.
91. მე ამ სიტყვებმა ჩამინერგეს გამბედაობა,
და ვსთხოვე ოსტატს, რომ დაეთმო ნაწილი ჩემთვის
იმ საზრდოისა, რომელმაც მე აღმიძრა მადა.

94. მაშინ წარმოსთქვა: „მდებარეობს შუაგულ ზღვაში
„დაობლებული მხარე კრიტოს. იჯდა ოდესღაც
„იქ მეფე, რომლის დროს ქვეყანა უბიწო იყო.“*
97. „იქ ერთი მთაა, ამაყობდა ოდესღაც იგი
„წყალვარდნილებით და სიმწვანით! ხოლო ამჟამად
„მიგდებულია, ვით საგანი ჟამგარდასული.
100. „ერთ დროს ის რეამ აირჩია, ვით საიმედო
„აკენი ძისთვის; და ის უკეთ რომ დაეძალა,
„ბრძანა, ყიჟინით დაეფარათ ტირილი მისი.*
103. „მთის შუაგულში სდგას მოხუცი უზარმაზარი;
„ზურგი იმისი დამიეტას მისჩერებია,
„ხოლო თვალები — რომს, ისე ვით საკუთარ სარკეს;
106. „თავი მას წმინდა ოქროსი აქვს, ხელები, მკერდი —
„უსპეტაკესი ვერცხლისაგან გამონატვდი,
„მთელი სხეული მუხლებამდე აქვს სპილენძისა.
109. „სხვა დანარჩენი — რკინა არის საუკეთესო.
„მარჯვენა ფეხი აქვს მას მხოლოდ თიხისგან; ამ ფეხს
„ის დაჰყრდნობია უფრო მეტად, ვიდრე მეორეს.
112. „ყოველ ნაწილში, ოქროსაგან შემდგარის გარდა,
„სჩანან ნაპრაღნი, საიდანაც მოსწვეთენ ცრემლნი;
„ცრემლები ესე თავშეყრილნი გაჰკვეთენ მთასა,
115. „და მოილტვიან ამ უფსკრულში, სადაც ჰბადებენ
„აქერონს, სტიქსსა და ფლეგეტონს, ხოლო დასასრულ
„აი, ამ ვიწრო გასავალით გადემშვებიან
118. „იქ, სადაც უკვე აღარ არის სავალი მათთვის;
„მათგან იქმნება იქ კოციტი, ამ ტბის შესახებ
„მე არას გეტყვი — შენ თვითონვე იხილავ მაღე“.
121. შეეკითხე მაშინ: „თუ ეს ღელე სათავეს იღებს
ჩვენს ქვეყანაში, განმიძარტე, რაა მიზეზი,
რომ ამ ნაპირზე ხდება იგი ხილული მხოლოდ?“

124. და წინამძღოლმა მიპასუხა: „წრისებურია, შენ თვითვე უწყვი, ეს ადგილი, თუმცა დიდი ხანი „ეშვები დაბლა მიმართული სულ მუდამ მარცხნით,
127. „მაგრამ ჯერ მაინც ყველა წრეებს ვერ დაუარე; „აი, ამიტომ, თუ საგნები ახალი შეგხვდეს, „დე შენს სახეს მათი ხილვა ნუ განაცვიფრებს“.
130. მიემართე კიდევ: „გთხოვ მაუწყო ფლეგეტონი და „ლეო* სად არის? არ ახსენებ ამ უკანასკნელს, „ხოლო პირველზე სთქვი, რომ იგი ცრემლთაგან სდგება“.
133. მომიგო: „ჩემთვის საამოა კითხვები შენი. „მაგრამ, მე ვფიქრობ, ამ წითელი ტალღების გრგვინვამ „შენ უკვე უნდა გაგირკვიოს ერთ-ერთი კითხვა;
136. „ნახავ აგრეთვე შენ მდინარე ლეთესაც, მაგრამ „არა ამ ადგილს, არამედ იქ, სადაც განბანვა „მონანიებულ და შენდობილ ცოდვილთა ზღება“.
139. შემდეგ დაურთო: „შეგვიძლია დავსცილდეთ ამ ტყეს; „ეცადე უკან არ ჩამორჩე; თავისუფალი „გზა მისდევს ლელეს; ნაპირები გრილია მისი
142. „და ჰქრება მათზე ყოველივე ალი ცეცხლისა“.

ქება მეთხოუმეტე

აი, მივდივართ ჩვენ ქვადქმნილი ერთი ნაპირით:
 ლელეს თავს ადგას ოხშივარი ბურუსის სახით,
 და შიგ ზვირთებზე დანათოვი ცეცხლი ინთქება.

4. როგორაც განდსა და ბრგეს შუა ფლამანდლები
 ჯებირთ აღმართვენ, რომ ზვირთთაგან დაიცვან თავი
 და უკანავე მიაქციონ ზღვის შემოტევა,
7. ან როგორც კიდევ პადუელნი ბრენტის ნაპირას
 ციხე-ქალაქებს ამაგრებენ მანამდე, ვიდრე
 ჩიარენტანას მწვერვალები გალხვება სიცხით,

10. ისე აქაურ მშენებელსა, ვინც არის იგი,
ღელის ნაპირზე ჯვბირები უშენებია,
თუმცა არც ისე დიდი განის და სიმაღლისა.
13. უკან დაეტოვეთ ჩვენ ტყიანი ადგილნი უკვე,
და შორს იმდენად, რომ მის მიმართ პირშექცეული
ველარ შევძლებდი გამერჩია სიღრმეში იგი.
16. მაშინ გზადაგზა ღელის კიდით ჩვენსკენ მავალი
შემოგვეყვარა ბრბო ცოდვილთა: ყოველი სული
ისე გულდასმით მოგვაჩერდა, ვით საღამოს ჟამს,
19. ახალი მთვარის მკრთალ ნათელში გზად შეხვედრილნი
სჭვრეტენ ერთმანეთს მოხუჭული თვალებით, როგორც
თერძი მოხუცი, როდესაც ის ძაფს უყრის ნემსში.
22. ასე გვიმზერდა ჩვენ ოჯახი წინ შემოყრილი,
და რა შემიცნო, ტანსაცმელის კალთაზე ერთმა
ხელი შემაღლო, შემომძახა: „ო, სასწაულო!“.
25. და, ვიდრე იგი ხელს აპყრობდა ჩემს მიმართ, თვალი
შევავლე იმის დამწვარ სახეს, — თუმც დიდი იყო
დამახინჯება ცეცხლის მიერ, მაინც შევსძელი
28. მეხსიერებით აღმედგინა მე იგი ჩემში;
მაშინ, დაუხარე რა მე იმის სახისკენ თავი,
ვკითხე: „თქვენა ხართ ეს, ბატონო ბრუნეტო,* ნუთუ?“
31. და მან მომიგო. — „შვილო ჩემო! ნუ შეგზარდება,
„თუ რომ ბრუნეტო ლათინი შენ ორ-სამ ნაბიჯზე
„თან გამოგვევა და დასცდება ამ სულთა ურდოს“.
34. მივეც პასუხი: „გთხოვთ თქვენ ამას დაბეჯითებით,
და, თუ ისურვებთ, მე დაუჯდები თქვენს გვერდით, აქვე,
თუკი ამაზე დასტურს მომცემს ჩემი მეგზური“.
37. „ო, შვილო ჩემო, — მიპასუხა, — ამ კრებულიდან
„ვინმე წამითაც რომ შეჩერდეს, ცეცხლის წვიმის ქვეშ
„გაუნძრევლად უნდა იწვეს ის ასი წელი.

40. „გაუყევ შენს გზას, თან მოგყვები, და შემდეგ ისევ
„შეუერთდები მე ამ ლაშქარს, რომელიც მარად
„მიდის წინ თავის მწარე ბედზე ცრემლთა მფრქვეველი“.
43. მე ვერ გაგბედე ბილიკიდან გადამეხვია,
რათა მის გვერდით მევლო, მაგრამ თავმოდრეკილი
პატივისცემას ვამჟღავნებდი და ყურადღებას.
46. მკითხა: „რა ბედი ან შემთხვევა იყო მიზეზი,
„შენ აქ დანიშნულ საათამდე რომ ჩამოსულხარ?
„ან ის ვინ არის, შენ რომელიც გზას მიგასწავლის?“
49. „იქ, ამის ზემოდ, — ვუპასუხე, — ნათელ მხარეში,
„მე გზა დამეხნა ერთ ჭალაში მოულოდნელად,
„ვიდრე მე ჩემი შემისრულდა სიცოცხლის ვადა:
52. „გუშინ დილითვე ვაპირებდი უკან დახევას,
„მაგრამ წარმიდგა იგი, ოდეს ვიბრუნე პირი,
„და წარმიმართა ამ ქვესკნელით გზა მსვლელობისა“.
55. მომიგო: „მიჰყევ შენს ვარსკვლავსა და არ ასცდები
„დიად ნავთსადგურს, შენი ბედი თუ ვსცანი კარგად,
„როცა სიცოცხლით მშვენიერით სავსე ვიყავი.
58. „და თუკი ჩემი ნაადრევი სიკვდილი არა,
„მე, დამნახველი ზეციური მადლისა შენში,
„შევეცდებოდი შრომისადმი შენს წაქეზებას.
61. „მაგრამ დასული თიეზოლეს თხემიდან ხალხი,*
„გულბოროტი და უმადური, რომელიც დღემდე
„სულში ატარებს კვლავ მშობლიურ კლდე-ღრეთა ნიშნებს,
64. „მტრობით სიკეთეს გადაგიხდის შენს მიერ მიზღულს.
„ეს ამგვარადაც უნდა მოხდეს, რადგან რა უნდა
„ტკბილ ხილს იქ, სადაც ტყეთ დამდგარა ჯახველი მწარე.
67. „ძველთაგანავე ხმა დაყრილა, რომ ტომი იგი
„ბრმა არის, ძუნწი, გულხარბი და ამპარტავანი:
„შენც არ წაგბილწონ, განერიდე მათ უზნეობას.

70. „ბედი გიშზადებს შენ ესოდენ დიდებას შემდგომ,
„რომ შენს მიქცევას მოინატრებს ორივე მხარე,
„მაგრამ საკენად ვერ დასწვდება ნისკარტი ზორბაღს.
73. „დეე პირუტყვთა მინაგარნი თიეზოლეღნი
„თვის მსგავსთა გვაძებს სარუცელად იგებდნენ; მაგრამ
„ნუმც შეპხებიან მცენარესა, — თუ მათ ნაკელზე
76. „კიდევ რაიმე აყვავდება, — რომელშიც წმინდა
„თესლი იფეთქებს რომაელთა, იქ რომ შთენილან,
„ოდეს ეს ბუდე გარყვნილების დაარსებულა“.
79. „რომ ცას ესმინა ყველა ჩემი ლოცვები, მაშინ, —
„ვარქვი პასუხად, — თქვენ აქამდე არ იქმნებოდით
„გაძევებული მიწიერი სამყოფელიდან.
82. „რადგან ხსოვნაში, სვედით სავსე, ვინახავ მარად
„სახეს საყვარელს, კეთილსა და მამობრივს თქვენსას,
„ოდეს, ჯერ კიდევ საწუთროში ყოფნის ჟამს, თქვენ მე
85. „შემასწავლიდით, უკვდავებას ადამიანი
„თუ რა გზით იხვეჭს; დე ამიტომ, ვიდრე ცოცხალ ვარ,
„ჩემი სიტყვები აღნიშნავდნენ მადლობას თქვენდა.
88. „რაც სთქვით თქვენ ჩემი მომავალის შესახებ, ყველას
„დაუიწერ მე და დაუიხსომებ, დე განმძიმართოს
„იგი ქალწულმა, თუ მეღირსა იმასთან მისვლა.
91. „მაგრამ ეს მინდა თქვენ უწყიდეთ, ოღონდ სინდისი
„არა მქენჯნიდეს, და შზადა ვარ მივიღო ბედის
„გამოცდილება, როგორიც კი იქნება იგი.
94. „წინასწართქმანი მე პირველად არ მესმის მსგავსნი:
„დეე ფორტუნამ ჩარხი თვისი აბრუნოს ვით სურს,
„ხოლო გლეხმა კი ატრიალოს თავისი ბარი“.
97. მაშინ მოძღვარმა პირი თვისი მოიღო მარჯვნივ,
თვალი შემაწო და წარმოსთქვა: „კარგად ის უსმენს,
„ვინაც მონასმენს აღიბეჭდავს ხსოვნაში კარგად“.

100. ასე ვიდრე მოსაუბრე ბრუნეტოს გვერდით,
და შევეკითხე, თუ ვინ ჰყვანდნენ ამხანაგები
განსაკუთრებით ცნობილნი და სახელგანთქმულნი.
103. მან მიპასუხა: — ზოგიერთი ღირსია ცნობის;
„დანარჩენებზე ლაპარაკი არა ღირს, რადგან
„ღრო მცირე დარჩა ხანდაზმული საუბარისთვის.
106. „სასულიერო პირებია, იცოდე, ყველა,
„დიდად ცნობილნი და სწავლულნი, მიწაზე იმათ
„ყველას ერთნაირ ცოდვაში აქვს ჩადგმული ფეხი.
109. „მიემგზავრება პრისიიანო* მტირალთა ბრბოში,
„იქვე ფრანჩესკო და კორსოა* აგრეთვე, ხოლო
„უსაზიზღრესი თუ გინდოდა სანახაობა,
112. „შეგეძლო ისიც გეზილა, ვინც მსახურთ მსახურმან
„ღვთისამან არნოს ნაპირიდან ბაჩილიონეს
„ნაპირს გადასვა, სად თვის სხეულს განშორდა იგი.*
115. „კიდევ შემეძლო ბევრი რამე მეამბა, მაგრამ
„არ მაქვს უფლება მეტი სვლისა და საუბარის,
„რადგან ახალ კვამლს უდაბნოდან აუარდნილს ვხედავ.
118. „მოდის იქიდან მეორე ბრბო; იმათთან ერთად
„არ უნდა ვიქმნე. ჩემს საუნჯეს* გაბარებ შენა,
„რადგან ამ წიგნში მე კვლავ ვცოცხლობ; სხვას არასა გთხოვ“.
121. შემდეგ ის უკან გაეშურა ესოდენ სწრაფად,
როგორც ვერონის შეჯიბრის დროს მიექანება
მწვანე მაულის მომხვეჭელი: სირბილში სჩანდა,*
124. რომ მას ელოდა გამარჯვება და არა მარცხი.

ქება მეოუქესმეტე

მიღწეული ვიყავ ისეთ მხარეს, სადაც ისმოდა
ფუტკრის ზუზუნის მინაგვარი ხმაური რამე,
ქშუილი წყლისა მოისმოდა შემდეგ გარსიდან,

4. როს სამი ლანდი მოსწყდა ადგილს და გამოჰქანდა,
ერთად მორბოდნენ დასეტყვილი ცეცხლის წვიმისგან.
მოგვიახლოდნენ და გვიყილეს შემზარავი ხმით:
7. „შესდგე, გეტყობა, ტანთსამოსზე ერთი თქვენგანი
„ჩვენი ცოდვილი სამშობლოს ხარ ნაშიერი“.
ვნახე მრავალი ზოგი ძველი, ზოგიც ახალი
10. წყლული მათ ტანზე ცეცხლისაგან ამოთუთქული,
და მოგონება ამ ამბავის ახლაც მაჟრჟოლებს.
ათხოვა ყური მათ შეძახილს ჩემმა მეგზურმა,
13. ჩემსკენ იქცია მეყსეულად პირი და მითხრა:
„მოიცა ცოტა, ახალმოსულთ მოვექცეთ რიდით.
„ამ გარემოში რომ არ ჰქროდეს ქარი ალისა,
16. „მოგიხდებოდა შენ უთუოდ წინ შეგებება“.
რა დაინახეს ჩვენ შევსდექით, წამსვე სულებმა
მორთეს ყვირილი, მოგეძახოდნენ: „შესდგე, შესდგეო“.
19. რა ახლოს მოდგნენ, დაირაზმნენ სულნი გარშემო.
ვით მორკინენი საცხებელით რომ ტანს იხელენ,
ვიდრე ერთმანეთს შეებმოდნენ ჯილდოს გულისთვის,
22. ისე ლანდებიც გარს გვივლიდნენ ფერხულის მსგავსად;
ჩვენ გარეშემო დაჰქროლავენ, დარიალებდნენ,
არ გვაშორებდნენ თანაც სახეს ერთი წუთითაც,
25. ხოლო ფეხები გაურბოდნენ პირუკმო მხარეს.
„თუ ალის ქარში ამ უდაბურ და მწირ ადგილას, —
დაიწყო ერთმა იმათგანმა ასე უბნობა, —
28. „ამ გაშავებულ და გაძარცულ სხეულთა მიმართ
„ზიზღი აღგემძრა, არც კი გინდა, რომ შემოგეხედო
„და მოისმინო გულხმიერად ვედრება ჩვენი.
31. „მიხედე მაინც ჩვენს სახელებს და წარჩინებას,
„და გვარქვი ვინ ხარ ესოდენის გამბედაობით
„ფეხს რომ აბიჯებ ჯოჯოხეთის ცხელ ნიადაგზე?

34. „ერთი ჩვენგანი, მე რომ მივსდევ ახლა კვალდაკვალ,
„თუმცა უმზგავსოდ გაძარცვულა და გატყაულა,
„იგი ოდესღაც იყო მეტად წარჩინებული,
37. „ვიდრე შენ ახლა შეგეძლება წარმოიდგინო,
„ის შვილიშვილი იყო ქველი დიდი გვალდრადოს,
„სახელად ერქვა მას ოდესღაც გვიღო გუერა,*
40. „იმ ცხოვრებაში აქვს მრავალი დამსახურება,
„შესრულებული ზრმალისა და გონების ძალით.
„ხოლო მეორეს, ჩემს შემდგომად რომ ტკეპნის ქვიშას,
43. „აღდობრანდია ტეგიაჯოდ* სახელდებული,
„მისი სახელიც ხამს იმ ქვეყნად ახსენონ კრძალვით.
„მე კი ოდესღაც, მათთან ერთად ჯვარზე გაკრულსა,
46. „ჯაკობო მერქვა, რუსტიკუჩი გვარია ჩემი,
„და უმთავრესად დამაქცია წყეულმა ცოლმა“.
ცეცხლის საფარი რომ მქონოდა იმ წუთას ხელში,
49. მოგეხვეოდი სამთავე სულს და ასე ვფიქრობ,
ჩემი ოსტატიც ამის გამო განრისხდებოდა.
მაგრამ დაწვისა და გატრუსვის დამძლია შიშმა,
52. და ნებისყოფამ გადასძლია აღძრულ სურვილებს.
მე ვუპასუხე: — სიძულვილი გულს არ მდებია,
„არამედ ვხედავ თქვენს სიმძიმის გულის ტკივილით,
55. და მოგონება ჩემს ხსოვნაში არ წაიშლება,
„ჩემმა ოსტატმაც მიკარნახა, რომ უსათუოდ
„უნდა გხლებოდით და მენახეთ შორიახლოდან.
58. „თქვენი სამშობლოს ბინადარი გახლავართ მეცა,
„მსმენია ქება არა მცირე საქმეთა თქვენთა.
„მახსოვს, როგორის სიყვარულით გიხსენიებდნენ.
61. „დავაგდე მწარე მე ფიალა, ნაყოფთა ტკბილთა
„ვარ მაძებარი, ეს აღმითქვა ოსტატმა ჩემმა,
„მაგრამ ჯერ ცნობით ხამს ჩავიდე ქვესკნელის გულში“.*

64. „მრავალჟამიერ აწ შენს სხეულს უტარებიხარ,
„ნულარ აგცდება ნურც მოხვეჭა სახელის დიდის“.
მკითხადა სული: „ჩვენს ქალაქში თუ კიდევ ჰყვავის,
67. „სიქველე, სიბრძნე, სიყვარული გმირულ საქმეთა,
„რადგან აქ არის რახანია თვით ბორსიერე,
„ჟამიდან ჟამზე ის მოგვითხრობს მწუხარე ამბებს“.*
70. „ახალმა ხალხმა, გამდიდრების ხარბმა სურვილმა,
„დაშალა შენში, ფლორენციაჲ დაუვიწყარო,
„ამპარტაენობა, ფუქსაუბტი სულმოკლეობა.
73. „და უკვე ვხედავ სინანულის ცრემლი გწვევია“, —
წამოვიძახე ეს სიტყვები თვალაპყრობილმა.
სამივემ ისე გადახედეს ერთიმეორეს,
76. როგორც მართალი სიტყვისაგან ელდანაკრავთა.
„ბედნიერი ხარ, თავისუფლად აზრს რომ გამოსთქვამ,
„როდესაც ამ ბნელ ჯურღმულებსაც დააგდებ, წახვალ,
79. „ვინძლო იხილო მშვენიერი ვარსკვლავის თვალი,
„როცა ახსენო და წამოგცდეს: „იქ ვიყავიო“,
„უამბე კაცთა ჩვენ შესახებ რაც მოიგონო“.
82. შემდეგ ამისა წრე დაშალეს და უკუიქცნენ,
ისე მიჰქროდნენ, თითქოს ტანზე შესხმოდათ ფრთენი,
და ისე სწრაფად ვეღარ შესძლებთ ამინის თქმასა,
85. როგორც ისინი გადიხვეწნენ, გაუჩინარდნენ.
ჩემმა ოსტატმა გადასწყვიტა, გზას გაუდგომოდით,
ვიარეთ ასე, რა დავაგდეთ მანძილი მცირე,
88. წყლის ხმაურობა გაძლიერდა მომეტებულად,
ახლა საუბარს ერთმანეთთან ვერ ვახერხებდით.
ვით ის მდინარე ვისოს მთიდან* გამომაგალი,
91. აპენინის მთებს მხარმარცხნიდან რომ გამოუდის
(ამ მანძილებზე აკვაქვეტა მას ეწოდება)
და შემდეგ ვიდრე გაუკება დაიწყებოდეს,

94. დაჰკარგავს სახელს, რა მიაღწევს ფორლის მახლობლად,
გადმოეშვება ალპებიდან გრიალ-გრიალით,*
სწორედ იმ ადგილს, მონასტერი სან ბენედეტოს,
97. სადაც სდგას ახლა, ეს საუანე წმინდა მამათა,
ასევე წყალიც სალი კლდიდან დაქანებული
ისე ძლიერად ჩამოჰქუხდა აზვავებული,
100. რომ ყურთასმენა გამოგვტაცა გრიალმა მისმა.
მე წელზე მქონდა შემობმული საბელი გრძელი,
რომლითაც ბაბრი ტანხატულა მსურდა შემეპყრო.
103. ოსტატმა ჩემმა გამომართვა საბელი იგი,
შემდეგ ამისა დავახვიეთ, გორგლად დავხეშეთ.
მიბრუნდა უცბად მხარმარჯვნისკენ ოსტატი ჩემი,
106. და ნაპირიდან გადისროლა საბელი ქვესკნელს.*
ვიფიქრე: ალბათ, საოცარი რამე არსება
ამ ახალ ნიშანს ჯურღმულიდან გამოენთება,
109. რაკი ოსტატი თან ადევნებს დაძაბულ მზერას.
ჰოი, რამდენი სიბრძნე გმართებთ იმის წინაშე,
ვინც არა მარტო კაცთ საქციელს ამჩნევს და ხედავს,
112. არამედ სულის უფსკრულებშიც ჰკითხულობს აზრებს.
ახლა მობრუნდა ისევ ჩემსკენ ბრძენი ოსტატი:
მითხრა: „სულ მალე გამოჩნდება ის, რასაც ველი.
115. „რასაც ოცნება შენი მხოლოდ თუ მისწვდებოდა,
„ის ახლა თვალწინ დაგიდგება და გაგაოცებს“.
ხამს კაცმა არც კი გახსნას პირი იმის სათქმელად,
118. რაც სიმართლეა, მაგრამ ძნელად დასაჯერები,
რათა შემდეგში არ ჩაუარდე თავით სირცხვილში,
მაგრამ ამჟამად აღარ ძალმიძს ღუმილის დაცვა.
121. ჰოი, მკითხველო, გეფიცები ჩემს კომედიას,
დე, ნუ მოაკლდეს კაცთა შორის მას სიყვარული,
მე თავით ვნახე საოცარი არსება რამე,

124. ამ ზრქელ ჰაერში, სიბნელეში ვით მოფორთხავდა,
ერთბაშად შიში შეიპყრობდა უმამაცესსაც
და გულზე ელდა უეცარი მოგზნებოდა.
127. როგორც მყვინთავი, მამებარი გემის ღუზისა,
რომელიც ფსკერზე მოსდებია ქვესკნელის ბურდებს
(ან სხვა რამ საგანს უეცარად ზღვაში დანთქმულსა),
130. ამოვა ზევით გაწუწული და გაზუზული,
თანაც ხელებს შლის და ფეხებით მყარს ებჯინება,
ასე ნელ-ნელა მოდიოდა იგი ზევითკენ,
133. ეს საოცარი, და საზარი ბნელი არსება.

ქება მეზვიდმეტე

„აჰა, ვეშაპი, რომლის ბოლო შხამისმნთხვეელი,
„გახერეტს სალსა კლდეს, გინა კედელს, გინა საჭურველს.
„აჰა, ურჩხული წამბილწველი სამყაროისა“.

4. ასე დაიწყო საუბარი ოსტატმა ჩემმა,
და მან ანიშნა მისულიყო ნაპირთან ახლოს,
ჩვენაც მივჰყევით მარმარილოს შიშველ ნაპირებს.*
7. და ეს ჩვენება ამაზრზენი თაღლითობისა
მოგვიახლოვდა, დაგვაცქერდა თავაწეული,
მაგრამ თვით ბოლო წყალში ჰქონდა ჯერაც ჩაფლული.
10. სახით და თავით მიაგავდა იგი სათნო კაცს,
ხოლო სხეული დანარჩენი ჰქონდა გველისა,
და ილლიამდის ბანჯგველიანი ბასრი ჭანგები,
13. ზურგი, ფერდები და გულმკერდი ჭრელ ფორეჯებით
ჰქონდა ერთთავად მას მორთული და მოხატული.
არასდროს თურქებს და არც თათრებს არ მოუქარავთ
16. თვისი დროშები ფერადებით ნაირ-ნაირით,
არცა არაგნეს თუ ჰქონია ეგზომ ჭრელ-ჭრელად,*
მდიდრად ნაქსოვი და ნაქარგი ფარჩეულობა.

19. როგორც ნაუები ბაგირებით ნაპირს მიბმული
ქემოთა ტანით სანახევროდ წყალში ტოპავენ,
და ზემო ტანით ნაპირებზე გადმოდგებიან,
22. ან გერმანელთა ქეყანაში ხარბი წაუები
დაცუცქლებიან საბრძოლველად მომზადებულნი,
სწორეთ ასევე საზიზღარი იგი ურჩხული,
25. შემოდგომოდა აფხორილი კლდოვან ნაპირებს,
მხარეს ქეიშიანს რომ გარს უვლის და ემიჯნება.
და კუდი მისი ნაფარდობდა ლაღად სივრცეში,
28. გამოუჩანდა ორკოპალი თათის წვეტები,
ვით მორიელის ორი ჭანგი გესლით გაუსილი.
ჩემი ოსტატი მეუბნება: „ხამს ეგ ბილიკი
31. „დაუგდოთ ახლა, დაუწიოთ იმ მაცდურ ცხოველს,
„რადგანაც იგი, როგორც ჰხედავ, ჩვენ გველოდება“.
მაშინ მხარმარჯენით გადევხეიეთ ათი ნაბიჯით,
34. ნაპირის კერძად გავიარეთ, რათა ალის ქარს
და ქეიშის ქარბუქს ჩვენ როგორმე განვრიდებოდით.
როცა მივედით და მანძილი დაგვრჩა მცირედი.
37. ვნახე სულები წამომსხდარნი უფსკრულის კიდეც,
ოსტატი ჩემი მეუბნება: „თუ გსურს ამ გარსის
„სრული, უზადო, წარიტანო შთაბეჭდილება,
40. „წა, დააკვირდი და იხილე წამება მათი.
„ეგ არის მხოლოდ, დააყოვნე მანდ ხანი მცირე.
„მე შენ მოსვლამდის ვთხოვ იმ ცხოველს ძლიერი ქედი,
43. „სულ მცირე ხნითა, რომ გვათხოვოს გაღმა გასვლამდის“.
მეშვიდე გარსის სანაპიროს მივეყვი მაშინ,
საესებით მარტო გავემართე იმ ადგილისკენ,
46. სადაც ის სულნი დაღვრემილნი ჩამომსხდარიყვნენ,
და სიმძიმეილი მათ თვალებში იხატებოდა.
იწვდიდნენ ხელებს, იფარვიდნენ თავსა და სახეს,

49. როგორც შეეძლოთ ცეცხლის წვიმას იგერიებდნენ,
ასე ძაღლები იშორებენ დრუნჩით, თათებით,
პაპანებაში შემოსეულ ბუზებს და რწყილებს.
52. როცა თვალები მიმოვაგლე მაგ საცოდავებს,
რომელთაც ცეცხლის ნიაღვარი თავზე აწვიმდათ,
ვერც ერთი ველარ შევიცანი, მაგრამ შევნიშნე,
55. ყოველ მათგანის ყელზე ქისა დაკიდებული;
სხვადასხვაფერად ეს ქისები იყვნენ ნალებნი.*
და გაგარჩიე მე მათ შორის ერთი ყვითელი,
58. რომლისა ფორმა მიაგავდა სახეს ლომისას,
მეორე ქისა იყო სისხლისფერად ნაღები
და ზედ ეხატა ბატი თეთრი, როგორც კარაქი,
61. ერთ-ერთ წამებულს ყელზე ჰქონდა მოთეთრო ქისა,
რომელსაც ღორი ამშვენებდა ლაჟვარდისფერი.
რა დამინახა, მომიბრუნდა და მეუბნება:
64. „რას დაყიადობ, საცოდავო, შენ ამ ხაროში.
„რადგანაც ჯერაც ცოცხალი ხარ, იცოდე ეგეც,
„ვიტალიანო, მეზობელი ჩემი, ცნობილი,
67. „მოუა ოდესმე, მომიჯდება მხარმარცხნით მენა.
„ამ ფლორენციელთ ზომ კი ჰხედავ, მე ვარ მათ შორის
„აქ ერთადერთი მოქალაქე ჩვენის პადუის.
70. „დაუცხრომელად გაჰკივიან ეს ბატონები:
«მოუედ, მამფალო რაინდების, რომლის ფარზედაც
«ამოჭრილია გვარის გერბად სამი ნისკარტი».
73. შემდეგ ამისა დაიდრიჯა იგი საძაგლად,
გამოჰყო ენა, მიაგავდა ამ წუთში ზედაგს,
ენით რომ იტლექს ტლანქი დრუნჩის დანერწყვილ ნესტოს.
76. მე კი უკუვდექე, მომეკრძალა იმის რისხვისა,
ვინც დამაბარა მე ხანმოკლე აქ დაყოვნება,
ვეჩქარე ნაბიჯს და დავავდე ის წამებულნი.

79. ვნახე ოსტატი ამძვრალიყო იმ საშინელი
ცხოველის ზურგზე, მომიბრუნდა და მეუბნება:
„მარჯვეთ იყავი, არ შეშინდე, გმართებს სიმარდე,
82. „შენ წინ მომიჯექ, რომ არ გავნოს ურჩხულის კუდმა“.
როგორც ნაციებს უთუთრდება ფრჩხილის ძირები,
როცა ზურვების ახლოვდება ჟამი და ყავლი,
85. მთელი სხეული უცახცახებს, რა დაინახავს
ადგილს ნესტიანს, ან სიგრილეს იგრძნობს უეცრად,
მეც ასე გაუხდი, ეს სიტყვები რომ გაეიგონე.
88. ამ დამუქრებამ გაადვილა ჩემში სირცხვილი,
რომელიც მონას გაამხნევებს ოსტატის გვერდით.
მყის შემოვახტი იმ საოცარ ურჩხულს მე ზურგზე,
91. მინდოდა მეთქვა: „მომეშველე, მომხვიე ხელი“,
მაგრამ ამაოდ შევეცადე, გამიწყდა სიტყვა,
და მხოლოდ მანვე, ვინც მრავალგზის მომშველებია,
94. როგორც კი შევჯექ, შემომხვია ორივე ხელი
და წამს შესძახა: „აბა, გასწი, მარჯვედ, გერიონ,*
„ერცელი წრეები გადალაზე, თანაც გახსოვდეს,
97. „დადმართში ჩასულს შენ ახალი ტვირთის შეძენა“.
როგორც ნაპირით მოწყვეტილი ნავი შეინძრეს,
ჯერ უკუიქცეს და შემდეგ კი წინ გაექანოს,
100. ასე შეტოკდა წამს ურჩხული, იწყო უკუსვლა,
ერთბაშად წელში გაიმართა, გაინაჟარდა,
მოგრიხა კუდი, დაიკლაკნა გველთევზასავით.
103. წინა ტორებით შეარხია მდორე ჰაერი.
არც ფაეტონი,* როს სადავე მიუშვა მან ეტლს,
დასერა ზეცა, გადარუჯა ცეცხლის კვალებით,
106. და არც იკაროს,* როცა გრძნობდა ფრთები სანთლისა
ცხუნვარე მზეზე ადნებოდა და ემსხვერუოდა,
თანაც შემკრთალის მამის ძახილს ისმენდა ამ დროს:

109. «უკვე გადასცდი, ჩემო შვილო, შენ სწორი გზიდან»,
ალბათ არც ერთი იმათგანი ასე არ თრთოდა,
როგორც დაფშინდი მე ამ წუთში, როცა ვიგრძენი,
112. პაერში ვიყავ უსასოოდ გამოკიდული,
და ვერას ვსჭვრეტდი იმ საშინელ ურჩხულის გარდა.
ასე ამგვარად მისცურავდა სულ ნელა, ნელა,
115. ერთბაშად განზე გაუხვია და ჩამოეშვა,
მყისვე ვიგრძენი გვიბერავდა ქვევიდან ქარი.
აჰა, მომესმა წყლის ქშუილი. დაუცხრომელი,
118. საშინელის ხმით აყრუებდა იგი მიდამოს;
და ეგ ქუხილი მომესმოდა როგორც წინიდან;
ისე ჩვენს ქვემოთ, უმეტესად მარჯვენა მხრიდან;
121. სწორედ მიტომაც გადაუხარე მე მაშინ თავი
და გადვიხედე, დამენახა, თუ რა ხდებოდა.
უფსკრულის ნახვამ წამსვე შიში გამოიკვცა.
124. შევნიშნე: ცეცხლი გუზგუზებდა კიდით კიდემდის,
და მომესმოდა მე ტირილი უშველებელი,
მყისვე უეცრად შევიცანი, შეუცნობელი.
127. როგორც მიმინო გაფრენილი ცის ლაჟვარდებში,
გაქსუებული აიჭრება მადლა ეთერში,
ვერ სჭვრეტს საქნიერს, ველარც ღაჟოს ფრთებისა ლიცლიცს
130. და ათქმევინებს თავის პატრონს: «აჰ, ჩამოდიხარ?»
ტრიალ-ტრიალით დაეშვება იმაუ ალაგზე,
სადაც აფრინდა, გააკეთა ცაში ირაო,
133. და ჩამოჯდება მონადირის მახლობლად სადმე,
ასევე ღინჯად ძირს დაეშვა კლდისპირს გერიონ,
და როცა ტვირთი ჩამოსცილდა ძლიერ ქედიდან,
136. გაუჩინარდა, ვით ისარი, მშვილდს მოწყვეტილი.

ქება მეთვრამეტე

არის ადგილი ჯოჯოხეთის უფსკრულში ერთი,
ჰქეიან სახელად მალეობლჯე;* ის მთლად რკინისფერ
ქეისაგანაა, ამგვარივე კედელით ირგვლივ.

4. და შეჩვენებულ იმ ადგილის შიგ შუაგულში
ამოთხრილია ჭა უღრმესი და უვრცელესი;
აიწერება თავის დროზე იმისი ფორმა.
7. სივრცე — ჭისა და ქვის კედელის საფუძველს შუა
წრისებურია, მორკალული და მონუსხული,
ამასთანავე ათ ჯურღმულად იყოფა იგი.
10. როგორც გარედან ციხის კედლებს, ციხის გალავანს,
შემოავლებენ გარეშემო განიერ თხრილებს,
მიუდგომელი რომ გახადონ ამითი უფრო,
13. აი, ამგვარად გარეგნული მოსჩანდა სახე.
ამა მღვიმეთა, და ისე ვით ციხის თხრილებზე
ხიდება აგებენ ზე ასაკეცს, სწორედ ამრიგად
16. კლდეთა ძირიდან ზერხემლები სხვა კლდეებისა
აღმართულიყვნენ, გადაჰკვეთდნენ გარე კიდეებს,
მღვიმეებს მასთან, და ჭის ნაპირს ებჯინებოდნენ.
19. აი, ამ ადგილს ჩამოგვყარა ჩვენ გერიონმა,
თავის მხრებიდან; გაემართა მგოსანი მარცხნით,
და მეც გავსდიე ჩემს წინამძღოლს უსიტყვოდ უკან.
22. და დავინახე მე გზადაგზა მარჯვენა მხარეს
სხვა მწუხარება, სხვა წამება, ჯალათნი სხვანი:
იყო მათ მიერ გავსებული პირველი მღვიმე,
25. რომლის სიღრმეში ცოდვილები ტანგაძარცულნი
ორწილ ვიდოდნენ გაბაწრულნი: ერთი ნაწილი
ჩვენსკენ, მეორე ჩვენთან ერთად, მაგრამ ნაბიჯი
28. იმათი იყო უფრო ჩქარი, მსგავსად იმისა,

იუბილეს დროს როგორც რომში მლოცველთა გუნდი
გაიფლის წმინდა ანგელოზის ხიდზე* ორ მწკრივად,

31. რომელთა შორის ერთი არის პირმიქცეული
ციხის მიმართ, და წმინდა პეტრეს ტაძრისკენ მიდის,
ხოლო მეორე უბრუნდება მაღლობებს ისევ.
34. აქაც და იქაც ჩაშვებულ კლდეების თავზე
იდგნენ რქიანი დემონები გრძელი შოლტებით,
და უბადრუკებს საშინელით მისდევდნენ ცემით.
37. ოჰ, როგორ ხლტოდნენ პირველსავე დაკვრასთან ერთად
ბედღაწეველი ცოდვილები, და აღარც ერთი
აღარ უცდიდა მეორეს და მესამე დაკვრას.
40. და იქ გზადაგზა თვალთახედვა შეჩერდა ჩემი
ერთ-ერთ დასჯილზე, და წარმოვსთქვი მე იმ წამშივე:
„ამ ადამიანს არა ვხედავ პირველად მხოლოდ“.
43. მე შევიცადე, რომ შემეველო იმისთვის თვალი,
შესდგა აგრეთვე წინამძღოლი ჩემი კეთილი.
და ცოტა უკან დაბრუნების ნებაც კი დამართო.
46. შოლტით გვემულმა ძირს დახარა ცოდვილმა თავი;
სურდა დაფარვა მას სახისა, მაგრამ ამაოდ.
მე მივაძახე: „ვინაც თვალი დახარე დაბლა,
49. „თუ არ მატყუებს შენი სახის მოხაზულობა,
„შენ უნდა იყო ვენედიგო კაჩიანმიკო,*
„და გთხოვ მაუწყო, რა მიზეზით შთაგაგდეს აქ შენ“.
52. მან მიპასუხა: „გაგიტყდები, თუმცა კი მიმიძიმს,
„მე ამას შენი მაიძულებს ნათელი ენა,
„ენა, რომელიც მე ქვეყანას მაგონებს წარსულს.
55. „დანაშაული მე მიმიძღვის მთლიანად მასში,
„რომ მარკიზს ხელში ჩაუვარდა გიზოლა ტურფა,
„თუმც სულ სხვა ხმები დადიოდა ამის შესახებ.

58. „და ბოლონიის მკვიდრთა შორის არა თუ მარტო
„მე ვიტანჯები ამ უფსკრულში, ჩვენ იმდენი ვართ,
„რომ არ არსებობს სავენასა და რენოს შუა
61. „ენა იმდენი, ბოლონურად „პო“-ს რომ წარმოსთქვამს;
„თუ შენ ამისი დასამტკიცო საბუთი გინდა
„წარმოიდგინე იქაურთა სიძუნწე დიდი“.
64. და როგორც კი მან ეს სიტყვები წარმოსთქვა, მცისვე
დემონმა შოლტი უცხუნა და შესძახა: „გასწი,
„ქალს გასასყიდელს, მაჭანკალო, ვერ ნახავ აქა“.
67. შემდეგ ჩემს მეგზურს დავეწიე; გადავსდგით კიდე
რამოდენიმე ნაბიჯი და მივუახლოვდით
ერთ კლდეს კედელის საფუძვლიდან წამოწვერილსა.
70. ჩვენ სულ ადვილად მოვექექით კლდის მწვერვალს თავზე.
მარჯვენა მხარეს მივუხვიეთ მისი ზურგით, და
მარადისობის ამა მღვიმეს გავშორდით გარეთ.
73. რა მივაღწიეთ ადგილს, სადაც კლდის ზურგი ხიდს ქვეშ
ორად გაჭრილა შოლტეილების გასატარებლად,
მითხრა ოსტატმა: „შესდექი და დაჰყავი ხანი,
76. „ვიდრე ცოდვილნი უბადრუკნი, რომელთ სახენი
„შენ არ გიხილავს, რადგან ერთის მიმართულებით
„ვიდოდნენ ჩვენთან, არ მოხრიან პირს ჩვენდა მიმართ“.
79. და აჰა კიდეც, ძველთაძველი ხიდიდან ვხედავთ:
ახლოვდებიან მეორე მხრით ჩვენდამი ლანდნი,
გრძლად გაბაწრულნი და აგრეთვე შოლტით გვემუღონი.
82. ვიდრე შეკითხვას მოისმენდა, ოსტატმა მითხრა:
„ცოდვილს შეხედე ამ ახოვანს; მოემართება
„და როგორც ხედავ, ერთ ცრემლსაც კი არ აგდებს თვალით.
85. „თან რა მეფეური ზვიადობით მოადგამს ნაბიჯს!
„იაზონია, მარჯვე იგი და გაბედული,
„წარმტაცებელი კოლხეთიდან ოქროს საწმისის.

88. „მოინახულა მან გზადაგზა კუნძული ლემნოს,
„მალე მას შემდეგ, რომ ის ქვეყნის მკაცრმა ქალებმა
„იქ ამოსწვდით მამრობითი სქესი მთლიანად.*
91. „იქ მან ფიცით და მოთაფლული სიტყვებით შესძლო
„ნორჩ ჰიპოფილეს მოტყუება, რომელმაც უმაღ
„ყველა თავისი დობილები მოატყუილა.
94. „შემდეგ მან იგი დააგდო და დასტოვა მარტო;
„ამ ბოროტების ჩადენისთვის ისჯება იგი,
„აქვე სასჯელი დასტეხია მედეას გამო.
97. „მას თან მოსდევნ შემცოდენი ამავე ცოდვით.
„აწ შენ საკმარად გაეცანი მღვიმეს პირველსა
„და მის წიაღში გამომწვევდელ ბედშვ ცოდვილებს“.
100. მალე მივედით ჩვენ იქ, სადაც კლდეთა მეორე
ზურგი გადაჰყვით საცალფეხო გზას, რომელითაც
ჩვენ მივდიოდით, და მეორეს წარმოშობს ზიდას.
103. აქ ჩვენ თვალთა წინ წარმოგვიდგა მეორე მღვიმის
ცოდვილთ დარანი საშინელი; განუწყვეტლად
ჰკენესოდნენ, თანაც ხელებს თვისას იშენდნენ ირგვლივ.
106. გაზეპილიყვნენ ამ უფსკრულის გარეკიდენი
სველი ობითა ზეადმაჲლ ორთქლისა გამო,
რაიც ყნოსვას და თვალთახედვას აზიანებდა.
109. მღვიმესა ამას სიღრმე ჰქონდა ესოდენ დიდი,
რომ მისი ფსკერის დასანახად საჭირო იყო
ხიდის უმაღლეს ადგილიდან ძირს გადახედვა.
112. და როდესაც კი ზე ავედით და გადვიხედეთ,
ცოდვილთა ურდო დაუინახეთ მღვიმეში დაბლა,
რადაც თხელსა და მყრალ ტლაპოში მოცურავენ.
115. აქ მე ცოდვილი შევამჩნიე, რომელსაც თავი
ისე გასვროდა ტალახით, რომ აღარ მოსჩანდა
სასულიერო იყო ან თუ საერო პირი.

118. და შემომძახა მან ქვემოდან: „რისთვის მიცქერი
„მეტი სიხარბით მე, ვიდრე სხვა არაწმინდათა?“
„მისთვის, — მიუუგე, — რომ, თუ ხსოვნა არა მღალატობს.
121. „მე შენ ოდესღაც მინახავხარ შშრალის თმებითა.
„შენ ხარ ლუკელი ალესიო ინტერმინეი*;
„აი, ამიტომ ჩამოგცქერი განსაკუთრებით“.
124. მაშინ მან ხელი შემოიკრა თავზე და მითხრა:
„აქ ჩამომაგდო მე სიტყვებმა ფარისევლურმა;
„დაუღალაუად წარმოსთქმიდა მათ ჩემი ენა“.
127. აქ მომიბრუნდა მე მეგზური ჩემი და მითხრა:
„გადაიხარე, გადიხედე ოდნავად იქით,
„რომ შენის თვლით დაინახო სახე ბოზისა.
130. „შეხედე, თმები მას რარიგად აქვს გაწწილი,
„და ფრჩხილები კი გავსებია რაგვარი ზინთით.
„ხან დაცუცქდება, ხან ისევე ზეზე ადგება.
133. „ეს თაისია — ბოზი, ვინაც კუროს სიტყვებზე:
„დიდად მიყვარხარ და ძლიერი მაქვს შენი ნდომა»,
„მოურიდებლად უპასუხა — «განეშხადეო».
136. „აჲ კი შესჯერდნენ თვალნი ჩვენნი საკმაო მზერით“.

ქება მეცხრამეტე

ო, სიმონ მაგუს!* ო, ბინძურნო მიმდევნო მისის
მწვალებლობისა! თქვენ, რომელნიც დახარბებიხართ
ერთ სიქველზე ჯვარდაწერილ ღვთაებრივ ძალას!

4. ვინაც ამ ძალით ოქრო-ვერცხლზე ვაჭრობდით, — თქვენთვის
დაიგუგუნებს საშინელი ხმა საყვირისა,
თქვენთვის, მესამე მღვიმის წიაღს რომ შეუპყრიხართ!
7. ამასობაში ჩვენ შემდეგი საფლავის ზემოდ
აუვლით უკვე და მიუვლით იმა ადგილსა,
სადაც კლდის თავი გადაჰყურებს შუაგულ მღვიმეს.

10. უზენაესო გონებაო! რა ხელოვნებას
ამჟღავნებ ზეცად, მიწაზედან და ჯოჯოხეთში,
და რა სამართალს აჩენს შენი მართლმსაჯულება!
13. მე დავინახე კიდენი და ფსკერი მღვიმისა
ნაცრისფერის ქვით მოგებულნი; ამ ქვაფენილზე
მრავლად მოსჩანდა ორმოები ერთგვარი სახის.*
16. ასე მეჩვენა, რომ ისინი იმ ზომის იყვნენ,
სან ჯიოვანის ტაძარში რომ ემბაზებია,
ნათელთა წმინდა საიდუმლოს აღსასრულებლად,
19. რომელთა შორის რამდენიმე წლის წინათ ერთი
მე გავამსხვრიე, დახრჩობისგან რომ მეხსნა ჩვილი.*
დე, გადაიქცეს სიტყვა ესე ცილისწამების
22. აღმკვეთ სიგელად. თითოეულ ორმოდან მაღლა
აღმოეშვირათ მუხლებამდე ფეხები ცოდვილთ;
ხოლო სხეული დანარჩენი ძირს ჩაფლულიყო.
25. ყველა ცოდვილებს მოსდებოდათ ტერფებზე ალი,
და ამის გამო ისე თრთოდა მათი კუნთები,
რომე საბელსა, ყოველივეს დასწყევტდნენ მყისვე.
28. როგორაც ზეთით გაჟღენთილი საგნების წვის დროს
ალი თავს იყრის ზედაპირზე, ამგვარად აქაც
იგი ქუსლთაგან ცერებისკენ მიისწრაფოდა.
31. და მე წარმოვსთქვი: „ეს ცოდვილი, ოსტატო ჩემო, —
„თანატანჯულებს რომ აჭარბებს მანჭვით და გრეხით,
„ვინ უნდა იყოს ესდენ ძლიერ ცეცხლს მიცემული?“
34. მან მიპასუხა: „თუ ისურვებ, მე შემიძლია
„ძირს ჩაგიყვანო, აყვანილი ამ ციცაბოთი,
„და იქ მისგანვე სცნობ მის სახელს და იმის ცოდვებს“.
37. გუთხარ: „რაც შენ გსურს, ყოველივე მეც მსიაძმონებს
„შენა ხარ ჩემი ბატონი, და ზომ იცი კარგად,
„რომ მე შენს ნებას არასოდეს არ გადაუხვევ;

40. „შენ ჩემს გულშიაც კი ერკვევი“. შემდეგ ამისა მეოთხე ზღუდით ზე ავედით, მივბრუნდით მარჯვნივ, და ვიწრო მღვიმის ორმოიან ფსკერზე დავეშვიტით.
43. ხოლო კეთილმა ოსტატმა ძირს არ დამსვა, ვიდრე არ მიმიყვანა იმ ცოდვილის ორმოსთან ახლო, ფერხთა საესავით ქვემოდან რომ აღმოკვნესოდა.
46. „ოი, შენ ვინაც უნდა იყო, — მივმართე ცოდვილს, — ჩაყუდებულ თაფდაყირა,* როგორც მიწაში „ჩარჭმული ბოძი, ხმა გამეცი თუ შეგიძლია“.
49. ვიდექ ვით ბერი, აღსარებას რომ ართმევს მკვლელსა, რომელიც კიდევ მოუწოდებს მიწამყრილი, რათა მან ჟამი სიკვდილისა დააგვიანოს.
52. აქ მან ქვემოდან შემომძახა: „ო, როგორ! ნუთუ, „ბონიფაციუს,* ეს შენა ხარ, და მეტყველებამ „მე წინასწარმა რამდენიმე წლით მომატყუა?“
55. „ნუთუ გაძეხი იმ ოქროთი ესოდენ მალე, „რომლის გულისთვის შენ კეთილად შემკული ცოლი* „დანიშნე, შემდეგ წაჰბილწე ის და შეაგინე?“
58. მდგომარეობა აქ იმგვარი შეიქმნა ჩემი, კაცი საუბარს რომ ყურს უგდებს, ვერ იგებს ნათქვამს, და დარცხვენილმა აღარ იცის, როგორ მოიქცეს.
61. მაშინ მგოსანი მომიბრუნდა: „უთხარი მალე: «არა ვარ იგი, რომელიც შენ გგონივარ, ლანდო». და მეც იმგვარად ვუპასუხე, როგორც მებრძანა.
64. ჩემი პასუხი რომ ისმინა, შეთრთოლდა სული, გაასავსა ფეხები და ხმით ცრემლიანით წარმოსთქვა ოხვრით: „მაშ, მითხარი, რა გინდა ჩემგან?
67. „თუკი შენ ჩემი ვინაობის გაგების სურვილს „მოუყვანიხარ ამ კლდეებით, დეე უწყიდე, „რომ შემოსილი ვიყავი მე მანტიით წმინდით,*

70. „მე ძე ვიყავი ძუ ღათვისა და ხარბი ესდენ,*
„რომ საკუთარი ხელებისთვის მე ვაგროვებდი
„პარკში ოქროსა, და აქ პარკში თვით მოვექეცი.
73. „წინამორბედნი, სიმონიის ჩამდენნი სხვანი,
„ამ ქვის ხერეტილით ძირს გატარდნენ და ამჟამადაც
„იმყოფებიან ჩემი თავის პირდაპირ ქვემოთ.
76. „და მეც თვითონ იქ ჩავეშვები, როდესაც მოვა
„ამ ქვეყნად იგი, რომელიც შენ მეგონე წელან,
„შემოძახილი ნაადრევი ოდეს გასმინე.
79. „მაგრამ მას შემდეგ, რაც ჩემს ქუსლებს ცეცხლი ედება,
„და თავდაყირა ჩავეკიდულვარ, გავიდა ხანი
„მეტი, ვიდრე ის გაწვალდება ამგვარის ყოფნით;
82. „რადგან მას უკან გამოჰყვება დასავლეთიდან
„მრავალნაირი ბოროტებით დამძიმებული*
„მოძღვარი ბილწი: ის ორივეს დაგვფარავს აქ ჩვენ!
85. „იგი ახალი იაზონი იქნება, რომელს
„წიგნი აღგვიწერს მაკაბელთა: ვით პირველს მეფე,
„ისე შეუწყობს ხელს მეორეს ფრანგთა ბატონი“.*
88. არ ვიცი, ეგებ მეტისმეტად თამამი ვიყავ,
როდესაც მე მას ვუპასუხე შემდეგი სიტყვით:
„მითხარ, უფალმა რა საუნჯე მოსთხოვა პეტრეს
91. „წინასწარ, ვიდრე მას კლიტეებს ჩააბარებდა?
„არ უთხოვია ჭეშმარიტად მისთვის შემოქმედს
„არარა, მხოლოდ უბრძანა მას: ვიდოდე ჩემ გზით,
94. „და არცა პეტრე მოციქულსა არცა თუ სხვებსა
„არ უთხოვიათ მათესათვის ოქრო ან ვერცხლი,
„ოდეს ადგილი დაიკავა გამყიდველისა.
97. „იყავი ასე, დასჯილი ხარ ვით მოგიხდება,
„ნაძარცვი ოქრო შეინახე კარგად, რომელმაც
„აღმართა შენი გოროზობა კარლოსის მიმართ.

100. „და რომ აქ ჩემში არ იწვევდეს თავშეკავებას
„პატივისცემა იმ უწმინდეს კლიტეთა მიმართ,
„რომლებსაც ნათელ ქვეყანაში შენ განაგებდი,
103. „ჩემი სიტყვები იქნებოდა უფრო სასტიკი,
„რადგან ქვეყანას გულს უნაღვლებს სიზარბე შენი,
„კეთილთ წამქეზე და ბოროტთა განმდიდებელი.
106. „თქვენ, მოძღვარნი ხომ მოციქულმან შეგნიშნათ მაშინ,
„ოდეს იხილა მან ღიაცა წყლებზე მჯდომარე...
„ის, ვისაც შვიდი თავი ჰქონდა დაბადებითვე,
109. „და ძალას თავის ათი რქიდან ვინც ღებულობდა,*
„ვიდრე სიქველეს აფასებდა მეუღლე მისი.
„თქვენ ოქროსა და ვერცხლისაგან ღმერთი შეჰქმენით,
112. „და თქვენ მარტო მით განსხვავდებით წარმართებისგან,
„რომ წარმართები თავყანს სცემენ ერთ კერპსა მხოლოდ,
„თქვენ კი ასობით გაგიხდიათ ღმერთად ისინი.*
115. „ო, კონსტანტინე! რაოდენი დაჰბადა ცოდვა
„არა თუ შენმან მონათვლამან, არამედ ძღვენმა,
„რომელიც პირველ მდიდარ პაპსა შენ უთავაზე“.*
118. და ვიდრე ასეთ საგალობელს აღმოვიტყოდი,
განრისხებით თუ სინანულით გულშეპყრობილი,
ცოდვილი მძლავრად შეარხევდა აშვერილ ფეხებს.
121. ეს მოეწონა, მე მგონია, ჩემს წინამძღოლსა, —
ისე უსმენდა კმაყოფილი ღიმილით იგი
ჭეშმარიტების გამომხატველ სიტყვების ხმასა.
124. შემდეგ მან ირგვლივ შემომხვია ორივე ხელი,
მიმიკრა გულზე და ხელახლა ზე აღემართა
იმ გზით, რომლითაც იმას წინათ ძირს ჩამოეშვა.
127. და გულმკერდიდან იქამომდე არ მომიცილა
მან მე, ვიდრე არ მიმიყვანა ხიდის თავამდე,
სადაც გზა მიდის მეოთხიდან შემდეგ ზღუდისკენ.

130. აქ კი ნელი-ნელ ჩამოუშვა თავისი ტვირთი
ფრიალოსა და დაკოჭრებულ კლდეზედან, სადაც
ველური თხაც კი გაჭირვებით თუ გაივლიდა.

133. მაშინ მეორე ჩემს წინაშე გამოჩნდა ჭალა.

ქება მეოცე

ახალ ტანჯვისთვის ხამს გავმართო ლექსის სტრიქონი,
რათა პირველი სიმღერისა* მეოცე ქების
მექნეს მასალა საშაიროდ განმზადებული.

4. თანდათანობით შევაჩვიე თვალი და მზერა,
მწარე ცრემლებით მორწყულ სიღრმეს უფსკრულისასა.
ვნახე სულები გარს უვლიდნენ ტაფობსა მცირეს

7. თავჩაქინდრულნი, მოწყენილნი, ატირებულნი,
სწორედ ისევე როგორც ჩვენში, სააქაოში
დადიან ხოლმე დახლართულნი მოზარეები.

10. როდესაც უფრო მინდობილმა ძირს ჩავიხედე
და დავაკვირდი ამ ცოდვილებს, წამების კერძებს,
შვენიშნე: ყველას ნიკაპიდან თქმოს თავამდის

13. შებრუნებული ჰქონდა ტანის ზემო ნაწილი,
და პირის სახე ზურგისაკენ მიბრუნებული.
ასე რომ, ზურგით მოჩოჩავდნენ ჩვენსკენ პირუკმოდ.

16. შესაძლო არის ამგვარი რამ მოსვლოდეს ვინმეს,
ვისაც სიდაბლე შემთხვევია ანდა ავი ზნე,
ამგვარი რამე არ მინახავს და არცა მჯერა.

19. ჰოი, მკითხველო, გისურვებდი ამ საკითხავმა
მოგახვეჭინოს შენ კეთილი ნაყოფი მარგი,
თავათ განსაჯე ასეთი რამ თუ შესაძლოა,

22. რომ თვალებიდან მე ცრემლები არ დამდენოდა,
როცა ვხედავდი ასე ახლოს კაცისა სახეს
ისე პირუკმოდ შებრუნებულს, უკუშექცეულს,

25. რომ მდულარება თვალებიდან გადმონაჟონი,
ამ ბედშე სულებს უკანალზე გადასდიოდათ.
და მე ვსტიროდი კლდისა ქიმზედ გადაყრდნობილი.

28. მითხრა ოსტატმა: „ხომ არ გინდა აჰყვე ამ შლეგებს,
„აქ სათნოებამ საბოლოოდ რომ გაიხაროს,
„ხამს იგი მოკედეს და გაიხრწნეს აუცილებლად.

31. „იგია თავათ უდიდესი მკრეხელთა შორის,
„ეინც ღვთის განაჩენს მართებულად აღარ მიიჩნევს.
„ასწიე თავი, — მეუბნება, — აღახვენ თვალნი,

34. „ნახე ის კაცი, თებაელთა წინაშე, ვისაც
„ერთხელ რომ მიწამ პირი უყო და გადაყლაპა,
„რომელსაც ყველა მისძახოდა გოცელები:

37. «სად გადავარდი, მაგ ქვესკნელში ამფიარეუს,*
«ან ბრძოლის ველი ასე ფიცხლად რისთვის დააგდე?»
„მეუკაეებლად ეფლობოდა ის ჯურღმულებში,

40. „ვიდრემდის მინოსს იგი ხელში არ ჩაუვარდა.
„ხედავ, მას ზურგი თვისი მკერდად გადუქცევია,
„რადგანაც ძლიერ შორს უნდოდა წინ გაეხედა.

43. „უკუღმა ხედავს და უკუღმა დადის კიდევაც,
„ტირეზიასაც* შეუცვლია მთლად აღნაგობა,
„ოდესღაც კაცი ახლა ქალად გადაქცეულა,

46. „ყველა სახსრებით მთელი ტანით ფერნაცვალები,
„ახლა მან წნელით უნდა სცემოს ორ გველს დაგრეხილს.
„სანამ ხელახლა იგი კაცად არ გადიქცევა.

49. „ე, მანდ არონსი* დაყრდნობილი საკუთარ ღიჰზე,
„იგი ოდესღაც ლუნის მთაზე* სცხოვრობდა თურმე,
„სად კარაელი თვით უკლიდა საკუთარ ყანას,

52. „მარმარის კლდეში გამოკვეთილ სახლში სცხოვრობდა,
„გადასცქეროდა ვარსკვლავეთსა და ზღვის სანახებს.
„ხოლო ის ქალი, გაწეწილი თმებით რომ ჰფარავს,

55. „თავის ძუძუებს, შენ რომელთაც ვეღარც კი ჰხედავ,
„ეს იყო მანტო,* შემომვლელი მრავალი ქვეყნის,
„უკანასკნელად დაბინადა ჩემს სამშობლოში.
58. „მე ამიტომაც მსურს მისმინო კიდევ მცირე ხანს.
„შემდეგ ამისა, რაც მოუკვდა ამ მანტოს მამა,
„ბახუსის ქალაქს დაეკარგა თავისუფლება,
61. „მან ისევ იწყო ხეტიალი ვრცელ ქვეყანაზე.*
„არის ერთი ტბა ჩვენს მშვენიერ იტალიაში,
„ალპების ტერფთან, გერმანიას რომ ემიჯნება
64. „ტიროლის ახლოს, და ბენაკო გვიქვია ამ ტბას.
„და მთელი წყალი ათასნაირ სათავიდანა
„გამომდინარე ჯერ აკურთხებს აპენინის მთებს,*
67. „ვალ-კამონიკას და გარდას ტბას შორის მდებარეს,
„შემდეგ ამისა ამ ტბის ფსკერზე დადგება თვლემად.
„მის შუაგულში იმყოფება ერთი ადგილი.
70. „როგორც ვერონას და ბრესციას, ისე ტრიენტის
„ეპისკოპოზებს ის შეეძლოთ ეკურთხებინათ,
„ამ მიდამოში რომ გაველოთ სამივეს ერთად.
73. „თხემის ზეთაზე, სად ნაპირი დაქანებულია,
„სდგას პეშიერა ბერგამასკის, ბრესციას გასწვრივ.
„სწორედ ამ ადგილს ნაპირიდან გადმოდის წყალი,
76. „რასაც ბენაკო თვის სტომაქში ვეღარ დაიტევს.
„აქედან იგი მოედება მწვანე ჭალაკებს
„და მას მინიკო ეწოდება, არა ბენაკო,
79. „თვით გოვერმოდის, სადაც იგი პოს უერთდება.
„მცირე მანძილზე ბენაკოდან გასულ მინიკოს
„შეეხეება გაუკება, სადაც მდინარე
82. „განზე გაიწვეს, მოედება ატეხილ ჭალებს
„და ზაფხულობით აშშორდება ჭაობი ავი.
„აქ გაუვლია გზად მიმავალ ველურსა ქალწულს —

85. „უნახავს მანტოს კუნძული რამ ჭაობებს შორის;
„უკაცრიელი, უდაბური ყოფილა იგი.
„კაცთ სიახლოვეს შეგნებულად განწრიდებულსა
88. „აქ უცხოვრნია მოახლეთა თვისთა ამარა,
„ვიდრემდის სუნთქვა არ წაერთო — აქ დარჩენილა.
„ამ ჭაობების გარეშემო მცხოვრები ხალხი
91. „შემოკრებილა ამის შემდეგ ველურ კუნძულზე,
„ვინადგან იგი შეუვალი იყო მტრისათვის
„და მანტოს ძელებზე აუგიათ ერთხელ ქალაქი,
94. „ანაზღეულად, ამ ადგილის გამომძებნელის
„შეურქმევიათ მათ სახელი თურმე მანტუა;
„და მრავლდებოდა მანტუაში მოსახლეობა,
97. „ვიდრემდის ფლიდი, პინამონტი გლეგ კასალოდის
„მუხანათობით ძირს დასცემდა, მოატყუებდა.
„მეც ამიტომაც განგიმარტე ეს ყოველივე;
100. „ვინძლო ისმინო ჩემ სამშობლოს წარმოშობაზე
„შენ სხვანაირი განმარტება, არ დაიჯერო,
„რათა სიცრუემ არ დაჩრდილოს სიტყვა მართალი“.
103. მე ვუპასუხე: „სიტყვა შენი, ჰოი, ოსტატო,
„ჩემთვის იმდენად სარწმუნოა და საგულისხმო,
„რომ სხვის ნათქვამი ამის გამო არ მიღირს ჩირად.
106. „მიბრძანე მხოლოდ, ახლა ჩვენსკენ მომავალ ხალხში,
„თუ ვინმე არის ყურადღების ჩვენისა ღირსი,
„ამას უპყრია ერთობლივად გონება ჩემი“.
109. მან მიპასუხა: „იმ შავ ზურგზე შეფენილ წვერებს
„ხომ კარგად ამჩნევ? იგი იყო სწორედ აუგურ,*
„ეს იმ ხანებში საბერძნეთში, როცა გაუკაცნი
112. „გამოილიენ ან აკვნებში თუ სადმე დარჩა
„კალხასთან ერთად ახლდა იგი ბერძნებს ავლისში,
„სახელად ერქვა ევრიპილეს, როგორც მაღალი

115. „ტრაგედიისა* ჩემის ლექსი გვაუწყებს ამას.
„ხოლო მეორე კაფანდარა, სნეული სახის,
იყო ცნობილი ცრუ მისანი მიხელ სკოტუს.*
118. „დიდი ოსტატი ჯადოსნური ხელოვნებისა
„გვიდო ბონატი,* იმის გვერდით აგერ ასდენტი,*
„სჯობდა არასდროს არ დაეთმო სადგისი, ტყავი,
121. „ახლა კი წრფელი სინანულიც გვიანდა არის.
„საბრალოებმა მიატოვეს მაქო, მასტიკო,
„მასრა, სართავი, თითისტარი, რათა ესწვლათ
124. „ჭინკათ ხელობა და მზაკვრობა, კუდიანობა.
„ბალახ-ბულახსა აგროვებდნენ, სანთელს ძერწავდნენ.*
„მაგრამ წავიდეთ, უკვე კაენ ეკლის მტვირთველი*
127. „შესდგა ორივე ჰემისფეროს მმიჯნავ საზღვარზე,
„და ეხუტება ოკეანეს სვეილას ქვემოთ.
„წუხელაც მთვარე გორგალით იყო გაესილი“, —
130. მითხრა ოსტატმა, საუბარში განვაგრძეთ გზაი.

ქება ოცდამეერთე

- ასე ვიდოდით ჩვენ ორივე ხიდიდან ხიდზე.
ისეთ რამეზე ესაუბრობდით, კომედიასი
რაც მოხსენების და შექების არ იყო ღირსი.
4. და მივალწიეთ თაღის ზეთავს, როცა შევსდექით,
რათა ამაო სიმძიმელი რომ მოგვესმინა
და ჯურღმულების სხვა ნაპრალში გადაგვეხედნა.
7. და ეს ნაპრალი მომეჩვენა საშინლად ბნელი.
ვით ვენეციელთ არსენალში* ზამთრობით ფისი
სდუღდება, რათა შეაკეთონ შემდეგ გემები,
10. რომელნიც ზღვაში ვერ გასულან შეუკეთებლად,
ერთი აშხადებს ახალ ზომალდს, იქვე მეორე
ფერდებს უფისავს გემს გამოწვროთნილს მრავალ ზღვაურში,

13. ზოგი ჩაქუჩებს ურახუნებს გემისა ბოლოს,
ზოგიც გემის ჭვინტს უკირკიტებს დაზიანებულს,
ერთი ნიჩბების დამზადებას მოსჭიდებია,
16. მეორეს აფრა გაუფისავს უკანა ანძის,
დანარჩენები ძველ იალქნებს ლესვენ ფისითა —
ასევე სდულდა ამ ჯურღმულში არა ცეცხლისა,
19. არამედ ღვთისა უებარი ნებისყოფითა
ზრქელი და შავი ფისის ფაფა უშეულებელი,
ყოველის მხრიდან კიდებზე გადმოღვრილიყო.
22. კარგად ვხედავდი მდულარე ფისს, ვით ქოთქოთებდა,
და ინთხოდა ვით დინდგელის შავი ღვართქაფი.
სულგანაბული შვესცქეროდი, როცა ოსტატმა
25. „დახე, დახეო“, — დამიძახა და ხელი მკიდა.
მეც როგორც კაცი, შიშისაგან დაფეთებული,
ელდანაკრავი რომ ვერ ასწრებს იმის დანახვას,
28. რაც თავთ საფრთხის მიზეზია, ასეთ წუთებში
ანაზღეულად თვალს აცეცებს და მაინც გარბის. —
ისე შეებრუნდი, შეეტრიალდი და დავინახე:
31. როგორ ამოძვრა კლდის ქონგურზე ეშმაკი შავი.
ო, რა საზარი იყო იგი შესახედაოდ,
ცქვიტი, ფეხმარდი და გაშლილი ზედ ესხა ფრთენი.
34. ზურგზე მოეგდო მას ცოდვილი, ხოლო ჭანგებით,
მოსჭიდებოდა საცოდავის ფეხისა ტერფებს.
„ავჭანგიანნო,* ხიდის ჩვენის მცველნო გუშაგნო, —
37. ჰყვიროდა იგი, — „ჰა, ერთ-ერთი სანტა ციტასი,
„უხუცესია ეს ცოდვილი და ძირს ჩაუშვით.
„ამის მაგვარნი იმ ქალაქში კიდევ ბევრია,
40. „და მე ახლავე იქ მივდივარ მათ მოსაყვანად.
„ციტაში ყველა ბუნტუროს ერთის გარეშე
„შესაძლო არის მოიყიდოთ ხელის ჭუჭყითა.

43. „ციტაში ფულით „პო“-დ იქცევა ერთბაშად „არა“.
და გადაადგლო, ხოლო თვითონ წვეტიან ქიმზე
გადმოირბინა ისე მარდად, როგორც ვერც ერთი
46. ეზოს ქოფაკი ქურდს ვერ გასდევს გამალებული.
ცოდვილი სული ძირს დაეშვა და ეშმაკები
ჩასაფრებულნი იმ ხიდის ქვეშ ჩხაფოდნენ ასე:
49. „აქ აღარ არის წმინდა ხატი, და სულ სხვაგვარად
„გმართებსო ცურვა, ვიდრე იგი წინათ გვჩვეოდა
„იქ, საიქიოს მობანავეს სერჩიოს* წყალში.
52. „მიტომაც თუ გსურს არ მოება ჩვენს ანკესებზე,
„სჯობს ფისის ტბიდან არ ამოჰყო ზევითკენ თავი“.
დაარჯვეს ზურგზე ასზე მეტი ბედშავს ჩანგალი,
55. ეუბნებოდნენ: „ნებიერად იყურეუმაღე“.
სწორედ ასევე მზარეული ხორცისა ნაჭერს.
ათეტივებულს ჩააბრუნებს ჩანგალით ქვაბში.
58. ქველი ოსტატი მეუბნება: „გაუჩინარდი,
„შეძვერი სადმე კლდისა ღრუში, რომ გექნეს მეყდრო
„თავშესაფარი, ხოლო ჩემი ნულარ გაქვს დარდი,
61. „ჩემთვის ყველანი ნაცნობია ამ გარემოში,
„და არაერთხელ გავრეულვარ ამგვარ ბრძოლაში“.
მითხრა ოსტატმა, გაიარა უშიშრად ხიდი;
64. როცა მეექვსეს რიცხვით ნაპირს მან მიაღწია,
შესდგა ერთბაშად და შედგარმა შეჭმუნა შუბლი.
როგორც ძაღლები დაღრენილი, გაშმაგებულ
67. მივარდებიან კბილთა ღრჭენით ვინმე მათხოვარს,
ასე ეშმაკნიც, იმ ხიდიდან გამოცვენილნი
მივარდნენ ოსტატს, დაემუქრნენ რკინის ჭანგებით.
70. შესძახა მაშინ გაცოფებულთ მეგზურმა ჩემმა:
„გიჯობთ რომ დასცხრეთ ესოდენად ამბოხებულნი
„ვიდრე ხელს მახლებთ, მე მგონია, ის გირჩევნოდეთ

73. „დაწინაურდეს, მომისმინოს ვინმემ თქვენგანმა.
„და ამის შემდეგ შეგიძლიათ ამკუსოთ წვრილად.
ყველამ ერთბაშად დაიჩხავლა: „წა, კუნდაცარავ“.
76. მყისვე შეჩერდნენ, მხოლოდ ერთი დაწინაურდა.
ახლოს მოვიდა ჩემს ოსტატთან და ეუბნება:
„ამ გარემოში რას აკეთებ, რას დაყიალობ?!
79. „ნუთუ გგონია, კუნდაცარავ, — უთხრა ოსტატმა, —
„მე ვეწვეოდი ამ გარემოს, ნება უფლისა
„რომ არ მფარვიდეს და განსაცდელს თქვენგან მოვლენილს
82. „არ მარიდებდეს ყოვლადშემძლე განგების ხელი?
„გზა დამიცალე, ვინაიდან ხედავენ ცაში,
„ვინმე კაცთაგანს რომ ვმეგზურობ ამ ველურ გზაზე“.
85. წამს ეშმაკეულს სითამამე გამოეღია
და ძირს დაუშვა რკინის ჭანგი ზეშემართული.
შებრუნდა უცებ, გადასძახა იქვე თავის ტოლს:
88. „ვაგლახ, ჩვენ იმას ვერას ვავნებთ და ვედარც მოვკლავთ“.
ჩემი მეგზური მომიბრუნდა და შემესიტყვა:
„შენ ჰყი, ზიდს ქვეშ მიჩქმალულო ნაპრალებს შორის,
91. „გამოდი მყისვე, უშიშარად მომიახლოვდი“.
ზეწამოვიჭერ და სირბილით მას მივაშურე,
ეშმაკეულნიც თან მოგვსდევდნენ გაწბილებულნი.
94. მე კი შიშისგან ვცახცახებდი, რადგან მეგონა
ისინი უკან წაილებდნენ აღთქმას დადებულს.
მე ვნახე ასე შიშისაგან რომ თრთოდნენ სპანი
97. კაპრონას ციხე* მტერს რომ მისცეს პირობის ძალით,
როცა შეხედეს გარს ეხვიათ მტრისა ლაშქარი.
მეც ამიტომაც ზედ ვეკეროდი ტანზე ჩემს ოსტატს,
100. და წამდაუწუმ ეშმაკეულთ ვუთვალთვალებდი,
რადგანაც მათი საქციელი მე მაეჭვებდა.
ძირს დაშვებული თან მოჰქონდათ რკინის ჭანგები,

103. ერთი მეორეს შესცქეროდა — ეუბნებოდა.
„თუ გინდა ცოტას შევეხები ზურგზე ჭანგითა“.
„მოფხანე ცოტა“, — უპასუხა ერთმა მეორეს.
106. მაგრამ დემონი, ჩემს მეგზურს რომ ესიტყვებოდა,
მობრუნდა მყისვე, გადასძახა თავის ამხანაგს:
„კმარა, იყუჩე, გეუბნები შე ჩხუბისთავო“.
109. მერმე მან ჩვენსკენ შეიბრუნა იჩქითად პირი
და გვეუბნება: „თქვენ ამ გზაზე ვეღარ გაივლით,
„რადგანაც არკა აქაური, რიცხვით შეექვსე,
112. „დამსხვრეულია, ნამუსრევი გადარჩა მხოლოდ,
„და თუ გწადიათ გზა განაგრძოთ ამ მიდამოში,
„გირჩევთ ეს მღვიმე გადალახოთ და მოშორებით
115. „თქვენ შეგიძლიათ გადიართ მეორე ხიდი.
„გუშინ შესრულდა ამის შემდეგ ათას სამოცი
„და ექვსი წელი, რაც ის ხიდი ჩანგრეულია.
118. „ხუთი საათიც მიუმატეთ, თუ გსურთ სიზუსტე,
„ახლა იმ მხარეს გაუგზავნი მე ჩემიანებს,
„რათა ფისიდან ამოგკარონ წამებულები.
121. „თქვენ მათ მიენდვეთ, და ისინი გზას გიჩვენებენ.
„დაწინაურდი, ალიჩინო, კალაკაბრინა, —
„კვიროდა იგი — შენ კაგნაჩო,* ბარბარიჩია,
124. „შენ ინიშნები ათეულის უფროს მეგზურად,
„წა, დრაგინაჩო, ჩირიატო და ლიბიკოკო,
„და შენც ფარფარელ, რუბიკანტე გადარეულო.
127. „შენაც გაჰყევი ამხანაგებს, გრაფიაკანე.
„გადაიარეთ ადუღებულ ფისის მორევი,
„და ეს პირები მიიყვანეთ შემდეგ ხილამდის,
130. „რომელიც ჯერაც უფსკრულებზე აღმართულია“.
„ოსტატო ჩემო, — მიუბრუნდი ახლა ჩემს მეგზურს, —
„ვაიმე, ეს რა დაინახეს ჩემმა თვალებმა.

133. „გვიჯობს ვიაროთ უმეგზუროდ ჩვენ ამ ჯურღმულში. —
„შენ შეგიძლიან კვლავინდებურ დარბაისლობით
„გზა გაიკვლიო, მე კი მიმიძის მათი დანახვაც;
136. „ხომ ხედავ როგორ უკაწყაწებთ ბასრი კბილები,
„შეგჭმუხენილ წარბებს ზედ ემჩნევა ავნი ზრახვანი“.
„ნუ გეშინია, — მიპასუხა ოსტატმა ჩემმა, —
139. „იმ კბილთა ღრჭენით იმ ცოდვილებს ემუქრებიან,
„ფისის მორევი რომ უწყალოდ იხარშებიან“.
ემშაკეულნი შეტრიალდნენ მყისვე მხარმარცხნით,
142. ახლა მათ ენა გამოუყვეს თავიანთ უფროსს,
გაუდგნენ გზასა, და მთავარმა ემშაკეულმა
უკანალიდან მოგვასმინა ღუღუკის ხმები.

ქება ოცდამეორე

- მინახავს გასულა ბანაკიდან ცხენოსნებისა,
მათი ფიცხელი იერიში, მათი აღლუმი,
უკან დახევა და გაქცევა მტერთაგან მათი.
4. ო, მე მინახავს თავდასხმანი თქვენს ქვეყანაზე,
არეცოს მკვიდრნო! მე მინახავს კავალკადები,
მინახავს, როგორ გამართულა ტურნირზე ბრძოლა,
7. ხან ბუკთა ხმაზე, ხან ზარების ჩამორეკვაზე,*
ხან დაფდაფთ გრგვინვის, ხან ციხეთგან ნიშნის მიხედვით,
როგორც ჩვენსას და უცხო ქვეყნებს სჩვევიათ, ისე.
10. მაგრამ არასდროს არ მინახავს ამგვარი სტვირის
ხმაზე ვიღოდეს ქვეითი ან ცხენოსანთ ჯარი,
ან ხომალდები კანდელთა თუ ვარსკვლავთ ნიშანზე.
13. ჩვენ ათ დემონთან მივდიოდით ო, საშინელი
თანამგზავრები! მაგრამ ხომ ვართ ტაძარსა შიგან
წმინდანთა გვერდით, ტავერნაში — ღორმუცელებთან.
16. და მაინც კიდევ თვალთახედვას არ ვაცილებდი

ფისს, რომ მენახა მე მთლიანი სივრცეზე მღვიმის,
და შიგ ცეცხლსა და გენიაში შთაყრილნი სულნი.

19. ვით დელფინები,* მოღუნული ზურგების რკალით,
ცნობას აძლევენ მენავეთა, რომ ახლოვდება
ჟამი, როცა მათ ნავის ბედზე უნდა იზრუნონ,
22. სწორედ იმგვარად ზოგიერთი დასჯილთაგანი
გამოჩნდებოდა ზედაპირზე შევებისთვის ზურგით,
და კვლავ ელვაზე უსწრაფესად იმალებოდა.
25. და ისე, როგორც ჭაობების სიღრმიდან ბაყაყთ
ამოუყვიათ ზედაპირზე ლაშები, ხოლო
ფეხებს და ტანის სხვა ნაწილებს ლაფში მაღავენ,
28. ყოველი მხრიდან ამოეყოთ ცხვირები ცოდვილთ,
მაგრამ როგორც კი თვალს მოჰკრავენ ბარბარიჩიას,
ელვის სისწრაფით ჩაძვრებოდნენ მღუღარე ფისში.
31. მე დავინახე — ო, ახლაც კი მიკენესის გული, —
ერთმა დამალვა ვერ მოასწრო, ისე ვით ერთი
რჩება ბაყაყი, როს მეორე გაშჰება წყალში.
34. გრაფიაკანომ, მის მახლობლად მდგომარემ, მაშინ
მოსდო ჩანგალი შავის ფისით გაუღენთილ თმებზე
და, როგორც წავი, ამოაგდო იქიდან იგი.
37. მე ამ დემონებს სახელებით ვიცნობდი ყველას,
რადგან ვისმენდი ამოძახილს დარაზმვის ჟამსა,
და მაშინ ოდეს მიმართავდნენ ხოლმე ურთიერთს.
40. „ჩაურტვე ზურგში, რუბიკანტე, შენი ჩანგალი,
„შემოაგლიჯე, მოაფლითე გარშემო ტყავი“, —
ხმაშეწყობილი გაისმოდა ქაჯთა ძახილი.
43. მაშინ მიემართე მე წინამძღოლს: „ოსტატო ჩემო,
„გამოარკვით თუ შეიძლო, ვინ არის იგი
„ბედშავი, ვინაც ჩაუვარდა თავის მტრებს ხელში“.

46. მიუახლოვდა მას მეგზური და შეეკითხა:
„სადაური ხარ?“ — უპასუხა ამაზე სულმა:
„მე ნუგარიის სამეფოდან ვარ წარმოშობით.
49. „მამამ ოხერმა, ქონება და ჯანდონე თვისი
„როცა გაფლანგა, დედაჩემი წამიძღვა წინა
„და მიმიყვანა ერთ ბატონთან მსახურად. შემდეგ
52. „მე შემეყვარა გულკეთილმა თიბოტო მეფემ,
„და იქ საგაჭროდ გაეიხადე წყალობა მისი.
„აი, ის ცოდვა, რომლის გამოც აქ ვიხარებები“.
55. და ჩირიატომ, ლაშებიდან ეშვები ვისაც
გადმოეყარა ორივე მხრით, ვით ტახს ვეღურსა,
საბრალოს ერთი ეშვთაგანი ამოჰკრა მაგრად.
58. თითქოს კლანჭებში ჩაუვარდათ ავ კატებს თავი.
ბარბარიჩიამ მოუჭირა ხელი და წარსთქვა:
„ჯერ დამაცალეთ, სანამ კარგათ ავკრავდე ჩანგალს“.
61. შემდეგ ამისა ოსტატისკენ მოიღო პირი
და უთხრა: „კიდევ თუ გსურს რამე შეიტყო მისგან,
მიეცი კითხვა, ვიდრემდისინ შუა გავგლეჯდე“.
64. და თანამგზავრიც შეეკითხა: „ხომ არ არიან
„აქ ლათინები* ფისში ჩაყრილ ცოდვილთა შორის?“
მან უპასუხა: „აგერ ამ წუთს დავსტოვე ერთი,
67. „ვინაც სცხოვრობდა იტალიის მეზობლად თურმე.
„ო, მეც ნეტავი იმასავით დაუმალულიყავ,
„არ მექნებოდა ამ ბრჭყაღთა და ჩანგაღთა შიში“.
70. „აბა გეყოფა!“ — შეუძახა აქ ლიბიკოკომ
საბრალო ცოდვილს, და ხელებზე ჩანგალი მოსდო,
შემდეგ გაჰკრა და ააგლიჯა ხორცის ნაფლეთი.
73. დრაგინაცომაც მოინდომა ეტაცნა ხელი
ფეხებში მისთვის, მაგრამ ამ დროს დეკურიონი
მიბრუნდა მათკენ და მრისხანე შეავლო თვალი.

76. როცა ისინი ცოტაოდენ, მიწენარდნენ, მყისვე
მიმართა ჩემმა წინამძღოლმა შეკითხვით ცოდვილს,
რომელიც ისევ დასცქეროდა იარას თვისას:
79. „სთქვი, თუ ვინ იყო ის, რომელიც შენ მიატოვე
„შეუფერებელ დროს ნაპირზე რომ გამოსცურე?“
მან უპასუხა: „იგი იყო ბერი გამბიტა.
82. „მმართველი იყო გალურისა, სიმრუდის ბუდე,
„რომელსაც ხელში ჰყავდა თავის ხელმწიფის მტრები
„და მათ მოეპყრა არა ისე, ვით შეჰფეროდათ:
85. „აილო მათგან, როგორც ამბობს, ოქრო და შემდეგ
„თავისუფლება მიანიჭა; სხვა შემთხვევებშიც
„უპირველესი იყო იგი მექრთამეთ შორის.
88. „იმასთან ხშირად საუბრობს ღონ მიკვლე ცანკე,
„დე-ლოგადერო — დაუღლეღად ენანი მათნი
„მუსაიფობენ სარდინიის ამბების ირგვლივ.
91. „ო, მიიხედეთ, როგორ აღრჭვნს აგერ ის კბილებს!
„გავაგრძელებდი მე აქ კიდევ საუბარს, მაგრამ
„ვმიშობ, ხელახლა არ ამიწვას წყეულმა კანი!“
94. მაშინ მრისხანედ შეუყვირა დემონთ ბელადმა
ფარფარელოსა, რომელიც იქ თვალდაჭყეტილი
ლამობდა ცემას: „დაიკარგე, ბილწო ფრინველო!“
97. „თუ გსურთ იხილოთ ტოსკანელნი ან ლომბარდელნი
„და მოუსმინოთ, — განაგრძობდა შემკრთალი სული, —
„მე შემიძლია ამ წუთშივე აქ გავაჩინო,
100. „ოლონდ ბრჭყალები საშინელი ამა წყეულთა
„მათ არ აკრთობდეთ და ამათი შურისძიების
„არ ეშინოდეთ: მაშინ აქვე მარტო მჯდომარეს
103. „მე შემიძლია შვიდი სული ამოვიწვიო:
„საკმარისია დავისტვინო, ვითა სტვენს ხოლმე
„ჩვენგანი, ვინაც ზე ამოჰყოფს ფისიდან თავსა“.

106. ამის გამგონე კანიაცამ ასწია ტუჩი
და თავის ქნევით განაცხადა: „უყურეთ ამას,
„რა ეშმაკობა მოიგონა, ხელთ რომ დაგვიძვრეს!“
109. მაგრამ ცოდვილმა — მას მრავალი გააჩნდა ხერელი —
მიუგო: „მართლაც ბოროტებას ვამჟღავნებ დიდსა,
„რომ ამხანაგებს აქ ვუძხადებ წამებას ძლიერს“.
112. ვერ მოითმინა ალექინომ და უთხრა ცოდვილს
წინააღმდეგი მისი, რასაც ფიქრობდნენ სხვანი:
„მანცდამანც, თუ ჩაყვინთავ, არა გღვე უკან;
115. „მე ფრთებს დავუშენ მარტოოდენ ფისის ზედაპირს.
„ჩვენ გავსცილდებით კლდეს და, ნაპირს მოფარებულნი,
შეგხედავთ, ერთი თუ დაგვძვრები ხელიდან ამდენს“.
118. ო, შენ მკითხველო, დაინახავ შესაქცევს ახალს!
პირი იბრუნეს დემონებმა მეორე მხრისკენ,
და სხვებზე უმაღლ მან, რომელიც უარზე იდგა.
121. ამასობაში ნაგარელმა იხელთა წამი,
მიწას ქუსლები დააჭირა, გადახტა უცებ
და დემონების დენისაგან განთავისუფლდა.
124. შეძრწუნდნენ ამით დემონები, მეტადრე იგი,
ვინც შეცდომაში შეიყვანა, ამიტომ ცოდვილს
გამოედევნა ის ყვირილით: „ვერსად წამიხვალ!“
127. მაგრამ ამოი იყო ეს ხმა: დემონის ფრთებმა
შიშს ვერ გაუსწრო — მსწრაფლ ჩაჰყვინთა ცოდვილმა ფისში,
და ქაჯი ისევ უკუიქცა გაწბილებული.
130. ამგვარად იხვი გარეული მიილტვის წყალქვეშ,
თავს რომ დაესხმის შევარდენი, რომელიც უკან
ბრუნდება ცაში დარცხენილი და დაღალული.
133. და კალკაბრინა, გულმოსული ამ მოღორებით,
გამოედევნა დემონს ფრენით, გახარებული,
რომ გამოუჩნდა ამხანაგთან საბაბი ჩხუბის.

136. რაწამს ცოდვილი დაიძალა, მან მაშინავე
თავის ამხანაგს მიაშურა კბილების ღრტყენით,
და ჩააფრინდა მას ბრჭყალებით უფსკრულის თავზე.
139. მაგრამ ისიც რომ ბრჭყალმაგარი მიმინო იყო,
მეის შეეგება შემოტევას პირისპირ მარჯვედ,
და ორივენი ჩაიძირნენ მდულარე ფისში.
142. სულ მოკლე ხანში შეარიგა სიცხემ ისინი,
მაგრამ სითხიდან ამოფრენას ვერ ახერხებდნენ,
რადგანაც ფისით გაიგლისა იმათი ფრთები.
145. ბარბარიჩიამ, სხეების მსგავსად უკმაყოფილომ,
ოთხი დემონი გააგზავნა ჩანგლებით ხელში
მოპირდაპირე ნაპირზე, და დაუყოვნებლივ
148. დანიშნულ ადგილს ჩამოეშენენ ისინი სწრაფად,
და გაუწოდეს თავიანთი ჩანგები დაფლულთ,
რომელნიც უკვე სანახევროდ მოხარშულიყვნენ.
151. ამ განსაცდელში მივატოვეთ ჩვენ იქ ისინი.

ქება ოცდამესამე

მარტონი, გამყოლთ მოკლებულნი და მდუმარენი
მივისწრაფოდით ჩვენ გზადაგზა, მე უკან, ის წინ,
ისე ვით ძმანი გზად მიდიან მინორიტელნი.

4. ქაჯთა ურთიერთწაკიდებამ მე მომაგონა
ერთი არაკი ეზოპისა,* არაკი, სადაც
ლაპარაკია გომბეშოს და ვირთხის ბრძოლაზე.
7. ორი ერთგვარი მნიშვნელობის სიტყვის აზრშიც კი
მეტი მსგავსება არ იქნება, ვიდრე მათშია,
თუ შევადარებთ ჩვენ აქ იმათ თავსა და ბოლოს.
10. და ისე, როგორც ერთი აზრი კბადებს მეორეს,
ამ აზრმაც ჩემში მეის წარმოშვა მეორე აზრი,
რამაც თავზარი პირვანდელი გამოიორკეცა.

13. მე გავიფიქრე: „დემონები მოსტყუედნენ ასე
„ჩვენს გამო; ალბათ ამ მიზეზმა დაჰბადა მათში
„გაგულისება და სიბრაზე განუსაზღვრელი.
16. „თუ განრისხება შეეუღლა მათ ბოროტ ნებას,
„მაშინ ისინი დაგვესხმიან უთუოდ თავზე
„მეტ გააფთრებით, ვიდრე ესხმის ქოფაკი ქურციკს“.
19. და მე ვიგრძენი, რომ შიშისგან მთლიანად თმები
ყალზე დამიდგა. მივიხედე, მივმართე მეგზურს:
„ოსტატო, თუკი ამ წუთშივე არ დაუიმაღლო,
22. „შიში შემზარავს მე ახლავე დაწყველილ კლანჭთა;
„უკან მოგვედევნე უსათუოდ, კიდევაც თითქოს
„მესმის ყიჟინა და ხრიალი დაღვენებისა“.
25. მითხრა პასუხად: „ტყვიასხმული რომ ვიყო მინა,
„მე მაშინაც კი უსწრაფესად ვერ აერეკლავდი
„შენს სახეს, ვიდრე გამოვიცან, რაც გედო გულში.
28. „აი, ამ წუთში შეიყარნენ ჩვენი ზრახვანი
„ერთსახოვანნი და აღძრულნი მიზეზით ერთით;
„მათ თანხმობიდან მე ამგვარი გამომაქვს რჩევა:
31. „აგერ კლდე მარჯვნივ თუ ფრიალო არ არის ეგზომ,
„რომ ჩვენ ჩაშვება აღგვიკვეთოს შემდეგ მღვიმეში,
„მაშინ შევიძლებთ დაფაღწივით მღვეარებს თავი“.
34. ვერც კი მოასწრო გადმოეცა ეს აზრი ჩემთვის,
რომ მე დემონებს ფრთებგაშლილებს თვალი შევასწარ,
შორს აღარ იყვნენ, გამაღებით მოჰქროდნენ ჩვენსკენ,
37. მაშინ სასწრაფოდ აღმიტაცა მეგზურმა ხელზე.
ამგვარად დედა, უეცარად ძილდაფრთხობილი
ყოველი მხრიდან მოწოლილი კოცონის მიერ.
40. წამოიჭრება, ხელს დასტაცებს შვილსა და გარბის
თავგანწირული და შზრუნველი მისთვის ესოდენ,
რომ ძლივსლა ასწრებს სარცხვინელი დაჰფაროს თვისი.

43. კლდის სიმაღლიდან ჩასრიალდა ოსტატი ქვემოთ,
ზურგმიბჯენილი დაფერდებულ შუროზე, რომლის
ბოლო-ორწოხი სხვა მღვიმეში გადადიოდა.
46. არასდროს წყალი დაშვებული თავდაღმა ღარით,
რომ მოძრაობა მიანიჭოს წისქვილის ქვასა,
ისე სისწრაფით არ ეცემა ბორბალის ფარფლებს,
49. რა სისწრაფითაც დაქანებულ კლდის ფერდობებზე
ძირს წასრიალდა და ჩაეშვა მეფეური ჩემი,
თან რომ მიეყავდი მე შეილით ხელთ აყვანილი.
52. და როგორც ფეხი დააბიჯა ორწოხის ფსკერზე,
კლდის თავს მოადგნენ იმავე წამს სულნი ბოროტნი,
მაგრამ მე უკვე აღარ მქონდა მათ მიმართ შიში,
55. რადგან განგება უმაღლესი, რამაც ამ ქაჯებს
ვალად მცველობა დააკისრა მეზუთე მღვიმის,
ნებას არ აძლევთ, რომ დადებულს გასცილდნენ ფარგლებს.
58. ჩვენ აქ ვიხილეთ ბრბო შეღებილ აჩრდილებისა;
მოკლე ნაბიჯით დადიოდნენ ირგვლივ ისინი,
და თან სტიროდნენ შეპყრობილნი სისუსტით თითქოს.
61. მათ ტანზე ეცვათ ჩამოშვებულ კაპუშონებით
ანაფორები, გამოჭრილი და შეკერილი
ისე, როგორსაც ატარებდნენ ბერები კელნის.
64. მოოქროვილი გარეპირივ, შიგნით ტყვიისა
და მძიმე ესდენ, რომ ფრიდრიჰის ანაფორები*
გეჩვენებოდათ შედარებით უმჩატეს ჩაღად.
67. მარადობისთვის მძიმე იყო ის მოსასხამი!
ჩვენ კიდევ მარცხნით მიუზხვიეთ, გავეყვით სულებს
და თანაც მოთქმას, სევდით საესეს, უუსმენდით მათსას.
70. მაგრამ დაღლილნი უმძიმესი დატვირთვის გამო,
ის საბრალონი ისე ნელა ადგამდნენ ნაბიჯს,
რომ თანამგზავრნი იცვლებოდნენ ჩვენს გვერდით მუდამ.

73. მივმართე მეგზურს: „გამონახე მათ შორის ვინმე,
„თავის სახელით და საქმით რომ იყოს ცნობილი,
„არ შესდგეს, ისე მიმოავლე გარშემო თვალი“.
76. მაშინ, როგორც კი გაიგონა მათ შორის ერთმა
ხმა ტოსკანური, მოგვაძახა: „შესდექით ერთ წუთს,
„თქვენ, ასე სწრაფად მიმაჟღერო ბნელ სივრცეებით!
79. „ეგებ შეიტყობთ ყოველივე, რაცა გსურთ, ჩემგან“.
მაშინ მობრუნდა თანამგზავრი ჩემსკენ და მითხრა:
„მაშ დაუცადე და შეუწყე მის ნაბიჯს ფეხი“.
82. მეც შევიცადე, დავინახე ორი ცოდვილი,
თვალით გვამცნობდნენ, რომ დაწვეის სურვილი ჰქონდათ,
მაგრამ ტვირთი და სივიწროვე გზის აბრკოლებდათ.
85. მომიახლოვდნენ, გამისწორდნენ და აღმაცერად
ხმაგაქმენდილნი მომაჩერდნენ; შემდეგ ამისა
ერთიერთმანეთს მიუბრუნდნენ და ამეტყველდნენ:
88. „აი, ეს ყელის მოძრაობით სჩანს ცოცხალია;
„და ზოლო თუკი მიცვლილები არიან, მაშინ
„თავიდან როგორ აიცდინეს სამოსი მძიმე?“
91. შემდეგ ამისა მე მომმართეს: „ო, ტოსკანელო,
„ვინაც შესძელი მიგელწია ფარისეველთა
„სევდიან ბრბომდე, ვინაობა გვაუწყე შენი“.
94. მივეც პასუხი: „დავიბადე და აღვიზარდე
„მშვენიერ არნოს ნაპირებზე, დიად ქალაქში,
„და ვარ იმგვარად ხორცშესხმული, ვით ვიყავ დღემდე.
97. „მაგრამ თქვენ, რომელთა დაწვთა ზედან გადაფენილა
„ესოდენ დიდი მწუხარება, გვითხარით ვინ ხართ,
„ან რა სასჯელი გდევთ ესოდენ სხივმომფინარე?“
100. მომიგო ერთმა: „ეს სამოსი მოოქროვილი
„ჩამოსხმულია ტყვიისგან და ისეა მძიმე,
„რომ დატვირთული სასწორით ვქანაობთ მის ქვეშ.*

103. „მხიარულ ძმათა* ორდენიდან ვართ ბოლონელნი,
„იმ სოფლად მერქვა კატალანო, მას ლოდერინგო;
„მოურაუებად აგვირჩია შენმა ქალაქმა.
106. „ერთის მაგიერ მოურავი გაუჩნდა ორი,
„და ბრწყინვალედაც დავიცავით მისი მშვიდობა,
„რასაც გარდინგოს* მიდამონი მოწმობენ დღემდე“.
109. „ბერნო, — შეესმახე — ბოროტება თქვენს მიერ...“,* მაგრამ
სიტყვა ვერ დავსდარ ამის მეტი, რადგან შევნიშნე,
კაცი მიწაზე მიმსჭვალული ყავარჯნით სამით.
112. რა დამინახა, მყის შეთრთოლდა განთხზეული დაბლა,
მძიმე ოხვრით და აღმოფშვინვით აპბურძენა წვერი.
ამის მნახველმა კატალანომ მომძარტა სიტყვით:
115. „ამ მიმსჭვალულმა, რომელსაც შენ უცქერი ახლა,
„ფარისეველნი დაარიგა, რომ ძე კაცისა
„ხალხის გულისთვის ჯვარს გაეკრათ და დაესაჯათ.
118. „აი, ხომ ხედავ, ტანშიშველი აგდია იგი
„გზის გარდიგარდმო გაშოთვილი, დე განიცადოს
„ყველას სიმძიმე, ვინაც იმას ფეხს დააბიჯებს.
121. „იგივე სასჯელი დასტეხია სიმამრსა მისსა,
„და ყველას, ვინაც ეს ურჩიათ, რაიც შემდეგში
„თესლად გარდიქცა ებრაელთა უბედობისა“.
124. აქ მე შევნიშნე განცვიფრება ვირგილიუსის
ამ სამარცხვინოდ, საუკუნოდ გაძევებული
და ჯვარედინად დაღურსმული კაცის წინაშე.*
127. შემდეგ ამისა ერთ ბერთაგანს მიმართა კითხვით:
„ეგებ შეგემლოს, რომ გვაუწყოთ, მარჯვენა მხარეს
„არის თუ არა იმნაირი გვირაბი რამე,
130. „რომლითაც გასვლას მოვახერხებთ ამ უფსკრულიდან,
„ისე რომ, შეველა არ დაგვჭირდეს შავ ანგელოსთა?“
მან უპასუხა: „უფრო ახლოს, ვიდრე გგონია,

133. „ქედი მაღალი მდებარეობს, რომელიც მოდის
„უპირველესი კედელიდან და გადასერავს
„გულჩაშავებულს, ჩაბნელებულ ორწოხებს ყველას;
136. „გაწვევტილია აქ იგი და ვერ ჰფარავს მღვიმეს;
„თქვენ შეგიძლიათ გადიართო ზეგების თავზე,
„რომელნიც ჰფარვენ ფერდობსაც და ჯურღმულის ფსკერსაც.
139. ჩემმა მეგზურმა ერთის წუთით დადრია თავი.
შემდეგ წარმოსთქვა: „მოგვატყუა უთუოდ იმან,
„ვინაც გადაღმა წაწყმენდილებს ჩანგლებით იჭერს“.
142. სთქვა ერთმა ბერმა: — მე მსმენია ბოლონიაში,
„ბევრი აუგი ეშმაკისა; ამბობდნენ, რომ ის
„მატყუარაა, ცბიერი და სიცრუის მამა“.
145. მაშინ მეგზური გაემართა ჩქარის ნაბიჯით;
სახეზე რისხვა მოჰფენოდა; მეც დაუანებე
უმძიმეს ტვირთით წელგაწვევტილ აჩრდილებს თავი
148. და თან მიყვები უძვირფასეს ფეხთა ნატერფალს.

ქება ოცდამეოთხე

- წლის დასაწყისის ისეთ დროში, როს მზე ისევლებს
ოქროს დაღალებს განბანილებს ვერსოს ურნაში,
როდესაც ღამე ხანგრძლივობით დღეს დაეწევა,
4. მინდვრების ყინვა თეთრად კაზმავე დასა დღისასა,
მაგრამ მცირე ხნით თუ შერჩება მას ეს სითეთრე,
სოფლელი კაცი ნახავს როგორ ელევა სარჩო,
7. შეავლებს თვალებს ყინვისაგან მოვერცხლილ ჭალებს,
ხელებს დაუშვებს უიმედო, სასომიხდილი,
შინ შებრუნდება და ვაგლახოვს გულშემოყრილი,
10. და აღარ იცის, რა გააწყოს, რა მოაგვაროს.
მაგრამ აქ გულში აღედრება სულ სხვა იმედი,
და რა შეიცნობს რომ ქვეყანას ანაზღეუღად

13. უცვლია სახე, წამოავლებს ხელს თავის კომბალს,
და ცხვარს გარეკავს ფარებიდან შიშველ მინდვრებში,
მეც ასე შეეკრთი, როცა ვნახე ჩემი ოსტატი

16. დაღონებული, მოწყენილი, შუბლშეჭმუხენილი.
მაგრამ სულ მალე დამიამა მან გულის წყლული,
როცა ორთავემ მივადწიეთ ხიდს ჩამონგრეულს.

19. უკან მობრუნდა, შემომხედა მეგზურმა ჩემმა,
და მხერა მისი იყო ეგზომ სათნო, კეთილი
და ვნახე იგი იმაჲ კორდის* ფერხით მდგომარე.

22. შესდგა, მცირე ხანს შეყოყმანდა, ანაზდეულად
გაშალა მკლავნი, მიაშტერა მხერა ნანგრევებს,
გაშალა მკლავნი, შემომხვია ირგვლივ ხელები.

25. როგორც მავანმა კაცმა გამრჯემ დარბაისლურად,
წინ დახედულმან და გამსჭვრეტმან მომავალისამ,
მან ამიყვანა მთის ზეთავის ერთ საფეხურზე,

28. მეორე ხელით მანიშნებდა, მეუბნებოდა:
„აცოცდი ფრთხილად ქვის გოროხზე, თანაც გასინჯე,
„თუ შეუძლია დაგიმაგროს და შეგიკაოს“.

31. ეს არ ყოფილა გზა მანტია მოსხმულ ცოდვილთა,
რადგან ჩვენ ორნი (ის მსუბუქი ვითარცა ლანდი,
მე კი ოსტატსა თან მიყავდი სულ ზევით, ზევით).

34. ფრთხილად ვიდოდი, მიეფოფხავდით კლდიან ბრეკებზე.
და რომ ფერდობი ამ მხარეზე უფრო ნაკლების
სიგრძე-სიგანის, აღნაგობის არ ყოფილიყო,

37. მე უსათუოდ ვერ გავძლებდი, დავეცემოდი,
ვინადგან მღვიმის შესავალთან ჯურღმულის ყელი
ადმართისაკენ იყო ცერად დაქანებული,

40. და ყოველ ტაფობს ცალ მხარეზე უვლიდა ფლატე
და მეორეზე ჩაზნექილი ჰქონდა ნაპირი.
ბოლოს ორივემ მივადწიეთ გორაკის ზეთავს,

43. სად ნამუსრევი ნანგრევისა კიდევ ეყარა.
ფილტვები ჩემი დაიშრიტა მძიმე სუნთქვისაგან,
ველარ შეეძელი სიარული და მოვიკეცე.
46. „ამიერიდან სიზარმაცე ხამს დაიოკო,
„რადგან ბუმბულში ნებფრობით და ფუფუნებით
„ჯერაც დიდება და სახელი არ მოხვეჭილა.
49. „და ვისაც უქმად ეს სიცოცხლე უტარებია.
„მისგან იმდენი დარჩენილა კვალი ამ ქვეყნად,
„რამდენსაც კვამლი, ან ზღვის ქაფი დასტოვებს ხოლმე.
52. „აღსდგე, მოთენთვას მოერევა ძლიერი სული,
„ყოველგვარ ბრძოლას ის მოიგებს გამარჯვებული,
„ვის მხნეობასაც ვერ დათრგუნავს ტვირთი ხორცისა.
55. „ჩვენ მოგვიხდება უფრო მაღალ მწვერვალზე ასვლა.*
„აქედან გასვლა როდი ნიშნავს მიზნის მიღწევას,
„გამოიყენე თუ გაიგე ეს ნაუბარი“.
58. ზე წამოვიჭერ, ვაჩვენებდი ოსტატს მეტ ძალას,
ვიდრემდის მქონდა მე იმ წუთას მუხლში და მკლავში,
ვარქვი: „ოსტატო, მაშ ვიაროთ, მოგყვები მხნეთა“.
61. მივეყვით ქიმებს ოღროჩოღროს და გაუვალსა.
წინანდებურზე უფრო მეტად პიტალო კლდეზე
მივსდევდი ოსტატს და გზადაგზა ვესიტყვებოდი,
64. რათა მას ჩემთვის არ შეეტყო უსუსურობა.
მოულოდნელად გამოვარდა პირქუშ ხაროდან,
ხმა, რომელშიაც ვერ შევსძელი სიტყვის გარჩევა;
67. ვერ გავიგონე, თუ ხმა იგი რას გვაუწყებდა,
რადგან იმ წუთში სწორედ ხიდზე ვიყავ შემდგარი.
მხოლოდ ეს გახდა საცნაური მის მოსმენაზე —
70. განრისხებულის მოგვესმოდა ანჩხლი ძახილი,
ძირს დავიხარე, მივაყურე, მაგრამ ვერასგზით
ძე ხორციელის ვერ წვდებოდა მზერა იმ ჯურღმულს.

73. „ოსტატო, — ვარქვი მე ჩემს მეგზურს, — ვეცადოთ ვინძლო
„გადავიართო გაღმა მხარეს, შევდგეთ იმ თხემზე,
„რადგან აქ მდგომსა მე არ მიჭრის თვალი და ყური“.
76. „მე საქმით გაგცემ ამის პასუხს, — მან მიპასუხა, —
„რადგან სურვილი მართებული, სამართლიანი
„ხამს რომ შესრულდეს და მოგვარდეს ღუძილის დაცვით“.
79. და მივადწიეთ ხიდს გასულთა ნაპირსა მერვეს,
და მეც ჭალაკი საშინელი მიმოვიხილე;
აქ ენახე როგორ ზიშხიმებდა გველების ხროვა.
82. მარტოდენ მათი მოგონებაც ჟრჟოლას მგერის ტანში.
თავი ნუ მოაქვს აწ ლიბიას უდაბნოებით,
თუმც იქ ბევრია ჩელიდრები, ფარე, იაკუული,
85. თუნდ ჭრელი ჩენკრი და მომრგვალო ამფისიბენა.
არცა ლიბიას, მეწამულ ზღვას, ეთიოპიას
ჯერ არასოდეს ქვემძრომები ესდენ მრავალი
88. და საშინელი თვის მიწაზე არ მოსწრებიათ.
ამ გაშმაგებულ და შხამიან გველთა ხროვაში
შიშველი ხალხი ირეოდა სასომიხდილი.
91. ჰელიოტროპი,* ან საფარი ენატრებოდათ.
ზურგზე ხელები ჰქონდა ყველას გველით მიბმული,
წელზე, კისერზე, თუძოებზე და სარცხენელზე.
94. საბელებით დაღვარჭნილი გარს ერტყათ გველნი.
ჰა, გამოქანდა შხამიანი ასპიტი ერთი,
და გამოუდგა ჩვენს მახლობლად მდგომარე ცოდვილს,
97. დაგესლა იგი იმ ადგილას, სადაც კისერი
მხრებს უერთდება, დაიკლაკნა ცოდვილი იგი.
თქვენ ასე სწრაფად ვერც ონს დასწერთ და ვედარც ინსა,
100. როგორც ის ცეცხლში გაეხვია და დაინაცრა.
შემდეგ ამისა, ძირს დაეცა ფერფლად ქცეული,
ისევ წამოდგა, გადაიქცა ხელახლად ლანდად.

103. ასე კვდებაო, მოგვითხრობენ მისანნი ძველნი,
თავათ ფენიქსიც და ხელახლა დაიბადება,
თურმე, როგორც კი გაუხდება ხუთასი წელი.
106. მთელს სიცოცხლეში არც ბალახს სჭამს და არცა იფქლსა,
ამონისა და საკმევლის ნაზი ცრემლები
საზრდოა მისი სანუკველი, და სიკვდილის ჟამს
109. მური და ნარდი სარეცელად დაეფინება.
და როგორც კაცი გათვალული, დემონებისგან
ან სულისხუთვით გათანგული, ღონემიხდილი
112. ძირს დაეცემა და ხელახლა ზეაიჭრება,
მიმოიხედავს, დაბნეული, ელდანაკრავი,
რა საცნაურს ყოფს წამიერად გამოვლილ ძრწოლას,
115. ასე წამოდგა ის ცოდვილიც, რა გამოფხიზლდა:
ო, შემოქმედის უღმობელო მართლმსაჯულებავ,
რა სასტიკი ხარ ასე მწარედ შურისმგებელი!
118. ჩემმა მეგზურმა გამოჰკითხა მას ვინაობა,
მან უპასუხა: „ტოსკანოდან გადმომისროლეს
„ამ საზარელად დაბჩენილი ჯურღმულის ყელში.
121. „ნამდვილ პირუტყვულს ვეწეოდი მე იქ ცხოვრებას,
„სწორედ იმნაირს, ვით შეშვენის ჩემებრ ჯორცხენას,*
„და პისტოია გახლდათ ჩემი თავშესაფარი“.
124. მიემართე მეგზურს: „შეეკითხე, თუ რანაირმა
„დანაშაულმა ჩამოაგდო ის ამ უფსკრულში?
„ვისაც ოდესღაც მე ვიცნობდი სისხლის მხვრეპელად“.
127. და იმ ცოდვილმა გაიგონა ჩემი ნათქვამი,
არ დაგვემალა და მოგვაპყრო გულისაყური,
შემოტრიალდა და შეფაკლდა სირცხვილისაგან.
130. „სავალალოა, — გამოსთქვამდა ის გულისტკივილს, —
„შენ ამ უფსკრულში რომ შემომხვდი ასე ბედიიად,
„აქ უფრო მეტი მწუხარება მერგო მე წილად,

133. „ვიდრე ის შემხვდა იმ ქვეყნიდან წამოსვლის ჟამსა.*
„არც შემიძლიან მაგ წადილი არ აგისრულო.
„უფსკრულს შთამაგდეს მე, რადგანაც წმინდა ჭურჭელი
136. „საკურთხევიდან მოვიპარე მუხანათურად,
„და ჩემს მაგიერად სხვას დაბრაღდა დანაშაული.
„მაგრამ იმისთვის, რომ არ გეკრას მოშაინური
139. „ღმირის დამლა მაგ ბაგეზე, მართებულია,
„ოდესმე თავსა თუ დაადწეე ამ ბნელ საფანეს.
„მომაჰყარ სმენა, ყურად იღე ჩემი ნათხრობი.
142. „შაგებისაგან* გასწმენდავენ აწ პისტოიას,
„შემდეგ მცხოვრებლებს და ზნეს იცვლის თვით ფლორენციაც,
„ეკლდამაგრადან გამოიწვევს გრიგალს* მარიხი,
145. „ბნელი ღრუბლების ასაბიით გარემოცულსა.
„გაიმართება დაუცხრომელ ქარიშხალის დროს
„პიკენის ველზე უღმობელი მძვინვარე ბრძოლა.
148. „ანაზღად ნისლი გაიპობა, გაიფანტება
„და მაშინ თუთრებს არ ასცდება განადგურება.
„ამას მოგიტხრობ, რომ მოგიკლა ამ ამბით გული“.

ქება ოცდამეზუთე

ესა სთქვა ქურდმა და ხელები ასწია ზვეით,*
და სამი თითით გააკეთა დაცივნით ბრაწი.
წამოიძახა: „ღმერთო, შენი არ მეშინია.

4. „მას შემდეგ, რაც მე აქ ასპიტებს დავუმეგობრდი“.
გველთაგან ერთი მყის კისერზე შემოეზვია,
ხმა გაკმინდო — თითქოს ამას ეუბნებოდა.
7. მეორეც უცბად შემოერტყა ცოდვილს მკლავებზე,
შემოეტმასნა მთელს სხეულზე, შეჰკრა, შეჰკოჭა,
რად არ იქცევი ნაცარტუტად ო, პისტოია,
10. რად არ გაჰქრები უჩინარად ქვეყნის პირიდან,

რადგანაც შენსა გარყვნილებას არ უჩანს ბოლო,
თვით ჯოჯოხეთის დაბნელებულ ჯურღმულთ წიაღში,

13. არ შემხვედრია უფრო მეტად მგმობელნი ღვთისა,
მათ იგიც ველარ შეედრება, ვისაც ოდესღაც
თებეს მახლობლად ძალადობით მოუღეს ბოლო.
16. გაიქცა იგი, გაგვეცალა სიტყვის უთქმელად,
თვალი მოჰკარი ვით მორბოდა გაცოფებული
კენტავრი ერთი, აღრეწილი გაიძახოდა:
19. „საით წავიდა იგი მრუში და გულარძნილი?“*
ვგონებ მარემაც იმდენ გველებს არ ასაზრდოებს,
რამდენიც კენტავრს დაჯორგვილი მიჰქონდა ზურგით.
22. ურჩხული შავი, ფრთაგაშლილი აჯდა ქეჩოზე,
პირდაბჩენილი ცეცხლს აფრქვევდა გზად შემოხვედრილს,
ჩემი მეგზური მეუბნება: „ეს არის კაკუს,*
25. „რომელსაც თურმე ავენტინის მთისა ფერდობთან
„სისხლისა ტბები არაერთხელ დაუქცევია.
„ის გამოთიშეს ამ ქვესკნელში თვის ტოლებიდან,
28. „რადგანაც ჯოგებს გზად შეხვედრილს ახრჩობდა იგი.
„და ამ ურჩხულის ხელმრუდობას მოუღო ბოლო
„მძიმე ხელცულმა ძალოსანის ჰერკულესისამ,
31. „თუმცაღა ასში ათი კეტიც არ მოხვედრია“.
როცა ვირგილი მომითხრობდა ზემოდ ნაამბობს,
ურჩხული მარდად მიჰქროლაედა ჩვენს სიახლოვეს.
34. აჩრდილი სამი შემოადგა იმავე ხიდსა,
სადაც ჩვენ ორნი ვსაუბრობდით, განზე გამდგარნი.
არც ჩემსა ოსტატს და აღარც მე შემიმჩნევია,
37. როგორ მოვიდნენ სამივენი ანაზღეულად,
მხოლოდ ეს იყო, შემოგვესმა ყოვილი მათი.
„ჰეი, ვინა ხართ აქ მოსულნი“, — შეგვძახეს ერთხმად.

40. წამსვე შევწყვიტეთ ჩვენ ორივემ აქ მასლაათი,
და გულისყური მივაპყარით ახლომოსულთა.
ვერ შევიცანი ვინაობა მათი ვერასგზით,
43. მაგრამ ეს მოხდა, ისე როგორც ხდება შემთხვევით
ერთი მეორის, იძულებით ახსენებს სახელს,
ერთი მათგანი ჰკითხულობდა: „სადღაა კიანფა?“
46. და მეც ბაგეზე დავიდევნი იმ წუთში თითი,
რათა ჩემს მეგზურს დაეძაბა გულისაყური.
ვინძლო, მკითხველო, შენ დაეჭვდე ჩემს ნაამბობში,*
49. მე ეს ამბავი საკვირველად არ მეჩვენება,
რადგან მე თავათ ძლივს ვიჯერებ ჩემს მიერ ნახულს.
იმ წუთში, როცა შევსცქეროდი ახალმოსულებს,
52. ექვსფეხა გველი ზედ მიეჭრა ერთ-ერთს სამთაგანს
შემოეჭიდა, მოეხვია შუა ჭანგებით
მუცელზე, წელზე შემოეჭდო გაცხარებული.
55. წინა ჭანგები შემოავლო მკლავებზე მჭიდროდ,
ორთავ ლოყაში გაუყარა ბასრი კბილები,
ქვედა ჭანგები წაიგრძელა, თეძოებს მოსდო,
58. და გრძელი ბოლო გაუყარა თეძოთა შორის.
არასდროს სურო ასე მჭიდროდ ხეს არ ეხვევა.
როგორც ურჩხული აეტმასნა ცოდვილის სხეულს,
61. ერთი მეორეს გადაესკვნა, გადაეკანძა,
ერთი მეორეს შეეზორცა და შეედულა,
თითქოს ჰქონოდათ მათ ორივეს დინგელის ზორცი.
64. ფერი და ზორცი აირია და გაითქვიფა,
არც ერთს არ შერჩა აღნაგობა უწინდებური,
ასე ატყვია ცეცხლში დამწვარ ქაღალდზე ლაქა
67. წაბლისა ფერი, როცა იგი დაიშრიტება,
დაჰკარგავს თეთრ ფერს და სიშავე ჯერ არ ხლდება.
ორივე სულმა დაინახა ეს საოცრება,

70. წამოიძახეს: „ო, აგნელო, გეცვალა სახე,
„ამიერიდან არც ერთი ხარ და აღარც ორი“,
ორივეს თავი უკვე იქცა ერთ სახეობად.
73. როს ორი ლანდი წარმოგვიდგა ჩვენ როგორც ერთი,
და ერთ სახეში ორივენი გაერთიანდნენ.
მუცელი, მკერდი, თეძოები ისეთნი გახდნენ,
76. რომლისა მსგავსი ჯერ არავის არ მოსწრებია.
მთლად წაიშალა პირველადი ნაკვთები მათი
უცხო რამ სახე შეიცავდა ორმაგ არსებას,
79. და გაგვეცალა იგი დინჯი, ნელი ნაბიჯით.
ვით მარდი ხელიკი ელვასავით სწრაფად მორბედი
გაიშლიგინებს და მახლობელ ბუჩქს მიაშურებს,
82. ასე ორივეს შეუტია ასპიტმა ერთმა
(პილპილისფერად მოხატული ჰქონდა პერანგი),
და ერთ იმათგანს შეანთხია გესლი სწორედ იქ,
85. საიდგანაც ყრმა რძით საზრდოობს დედის მუცელში,*
იქვე დაეცა გაშხლართული, სულგანაბული.
დაჭრილმა სულმა გველს შეხედა გარინდებულმა,
88. წამს გაიჭინთა, გააზმორა და დაამთქნარა,
თითქოს ხურევა დამართოდეს, მოსვლოდეს ძილი.
გაშტერებული გველს უშზერდა, გველიც დაკოდილს.
91. ერთს დანაკოდი უხრჩოლავდა, მეორეს პირი,
და გაერია ურთიერთში ორთქლი და შმორი.
ლუკანი სდუმდა საბელუსის და ნასიდუსის*
94. მწვავე ტკივილებს როს შეეხო და გაგვიმჟღავნა,
აწ მოისმინეთ ყურადღებით აქ მოთხრობილი.
ოვიდიუსიც ბედშავ კადმუსს და არეთუზას*
97. არ იხსენიებს და პოეტმა ერთი მათგანი
გველად აქცია და მეორე ჩხრიალა წყაროდ,
მაგრამ მე მაინც ეს არ მიჩანს სახარბიელოდ,

100. რადგან არასდროს მას კაეშირი სხვადასხვაგვარი*
ურთიერთშორის გათქვეფილი არ მოუცია,
ორივე ფორმას მატერია რომ გაეცვალათ.
103. შუა გაიპო გველის კუდი და დაკოდილის
ორივე ფეხი შეეზარდა მყისვე ერთმანეთს,
თეძო, ბარძაყი მიეწებნენ ერთიმეორეს,
106. სულ მცირე ხანში აღარ სჩანდა არსად სახსარი.
და გახლეჩილმა გველის კუდმა მიიღო ფორმა,
რომელიც წელან კაცის ტანზე გაუჩინარდა.
109. კანი ცალ მხარეს გაფაფუკდა, მეორე კიდე
გახდა უხეში, ხორკლიანი, გაკაწებული;
ვნახე ხელები ილღიაში ვით შესრიალდნენ,
112. და ორი ფეხი ქვემძრომისა, აქამდის მოკლე,
ერთ წამს დაგრძელდა, და დამოკლდნენ კაცის ხელები,
ორი უკანა გველის ფეხი წამს დაიგრია,
115. გადაეკანძა, გადაესკვნა ერთი მეორეს
და გადაიქცა მამაკაცის სარცხვინელ ასოდ;
ხოლო კაცისა გაიხლიჩა, შუა გაიპო.
118. კვამლმა ორივეს მთელ სხეულზე გადაურბინა,
თმა ამოვიდა ცალ მხარეზე, მეორე მხარეს
დასცვივდა ბეწვი, ზედა კანი შეიქნა სლიპი,
121. წამოდგა ერთი და მეორე ძირს დაენარცხა.
თვალს აცეცებდა და ორივე თვალის გუგაში
ხან ერთის დრუნჩი კიანთობდა, ხან მეორისა.
124. ფეხზე მდგომარეუპ გაისწორა თმა საფეთქელთან,
და მატერიის სიჭარბემან ტიტველ ლოყებზე
ანაზღუელად ორი ყური აღმოაცენა.
127. ნაშთმა, რომელსაც უკან არც კი დაუხვია,
უეცრად ცხვირი გაიჩინა სახის სიბრტყეზე,
და გამოუჩნდა ბუნებრივი სწორი ტუჩები.

130. ოთხზე მხოზავმა წაიგრძელა ერთბაშად დინგი,
ორივე ყური შეიკეცა თავის ქალაში,
ასე სჩვევია ლოკოკინას რქების შეკეცვა,
133. და ენა მისი, სასაუბროდ განმზადებული,
შუა გაიპო და მეორეს — ენა გაპობილს —
მყის შეეზარდა, გაუმრთელდა გაჭრილი ენა.
136. გველად ქცეულმა სულმა ერთიც გაიშლივინა,
იწყო სისინი, გაემართა ჭალაკისაკენ.
მეორე უკან გამოუდგა, თან ახველებდა.*
139. ესიტყვებოდა: „მე ეს მინდა, რომ აწ ბუოსომ
„დაიწყოს ჩემებრ ამ ბილიკზე უმწეოდ ხოზვა“.
მეშვიდე გარსში მე ვიხილე სულთა გარდაქმნა,
142. ფორმების შეცვლა, მიგრაცია ნაირ-ნაირი,
და ეს სიახლე მასალისა თუ მიპატიებს,
ჩემი კალამი რომ არ ეძებს დაფნების მომკას.
145. თუმცა თვალები დამიქანცა სანახაობამ,
და სული ჩემი იყო ფრიად განცვიფრებული,
ცოდვილთა მაინც ველარ შესძლეს იდუმალი გზით
148. მუნით განლტოლვა და გაპარვა შეუმჩნეველად,
რომ მე პუჩიო სციანკატო იქ არ შემეცნო.
ის ერთად-ერთი შთენილიყო სახე უცვლელი.
151. ახლად მოსულთა სამ ცოდვილთა შორის ერთ-ერთი*
იყო სწორედ ის, ვისა იგლოუ ჰოი, ჯაუილლე.

ქება ოცდამეექვსე

ო, იზეიმე, ფლორენციაჲ! შენს ძლიერებას
ფრთების სივრცელით დაუფარავს ხმელეთი, ზღვები,
თვით ჯოჯოხეთშიც კი გუგუნებს შენი სახელი!

4. მოქალაქენი ქურდთა შორის ვიხილე შენი,

ზუთი ისეთი პიროვნება, რომ მე სირცხვილმა
დამწვა, — და ეს ხომ შენს სახელსაც არა სდებს პატივს.

7. მაგრამ სიძარტლეს თუ შეიცვენ სიზმარნი დილის,*
ძალე შეიტყობ, პრატოელებს რაცა სურს შენთვის,*
სხვათა ადგილთა მცხოვრებლებზე რომ არა ვსთქვათ რა.
10. უბედურება რომ დაატყდეს, დროც არის ამის;
დეე, დაგატყდეს, თუკი იგი არ აგცილდება,
თორემ უმეტეს დაგამძიმებს შემდეგში მოხუცს!*
13. გავემართენით, გამობრუნდა ოსტატი უკან
და წარმიტაცა თან იმავე კლდის ციცაბოთი,
ძირს ჩაშვების დროს კიბეებად რომ გამოგვადგა.
16. კლდეთა ნამუსრევთ და პირღია ნაპრალთა შორის
განმარტოებით მოარულებს ვერ გაგვიყვანდნენ,
თუ არ ხელების დახმარებით, მუხლები ჩვენი.
19. ჩემს გულს ნაღველი ერეოდა, და ახლაც, ოდეს
მეხსიერებით გავაცოცხლებ ხილვას მაშინდელს,
მძიმე კაეშანს ვეძლევდი და გონებას ვლაგმავ.
22. ნუმც დაუკარგავს მას სიქველე — მეგზური თვისი;
და თუ ვარსკვლავმან ბედნიერმან, ან ცისა მადლმან
მე სათნოება მომანიჭა, არა მშურს ჩემთვის.
25. ვით გორაკის ძირს მოსვენებით მჯდომარე გლეხი,
წლის იმა ჟამსა, ოდეს თავის ბრწყინვალე სახეს
ცათა ქვეშეთის საშუქარი მეტ ხნობით აჩენს,
28. და დღის იმა ჟამს ოდეს კოლო ბუზს შეეცვლება,
უცქერის ველზე მოოქროვილ ციციანათულებს
იქ, სადაც მისი ყანა არის და ვენახია,
31. ამგვარად აღნი ამდენივე, გამაშუქარნი
მერვე მღვიმისა, დავინახე, როგორც კი ფეხი
დაუადგი ადგილს, საიდანაც ფსკერი მოსჩანდა.

34. ვით მან, ვის გამო ძუ დათვებმა იძიეს შური,*
წმინდა ელიას ცეცხლოვანი ეტლი იხილა,
ოდეს ზეცისკენ წარიტაცეს ცხენებმა იგი,
37. ხოლო შორეულ სიმაღლეში თვალნი იმისნი,
ველარ არჩევდნენ ვედარაფერს, გარდა ალისა,
წინ რომ მიჰქროდა, ვით მსუბუქი ღრუბელის ქულა,
40. ასევე მღვიმის შავ სიღრმეში თვითოეული
მისრიალებდა ცეცხლის ალი, რომელიც თითქოს
ცოდვილს, ვით ნადავლს, შეიცავდა თავის წიაღში.
43. მე ხიდის ნაპირს ავეკარი, რომ დაძვინახა
ეს სანახავი, და უთუოდ უფსკრულსა შიგან
გარდევშვებოდი, რომ ტინისთვის არ მველო ხელი.
46. როცა მეგზურმა ყურადღება შენიშნა ჩემი,
ასე მაუწყა: „აღნი ესე შეიცვენ სულებს,
„და ცეცხლს დამდაგველს შიგ ეძლევა ყოველი სული“.
49. „ოსტატო, — ვკადრე — მე ამაში ვრწმუნდები მეტად,
„შენ რომ ყურს გიგდებ, თორემ თვითვე წარმომედგინა,
„რომ ეს ამგვარად უნდა იყოს, და მსურდა კითხვა,
52. „ვინ ახლოვდება ამ ზემოდან გაყოფილ ალში
„იმგვარად, თითქოს ალი იყოს იგი ცეცხლისა,
„რომელმაც შთანთქა ეთუოკლე და მძა იმისი?“
55. მითხრა: „ამ ალში ულისია* და დიომიდე.
„შეერთებულნი აქ არიან სასჯელში ისე,
„ვით ბოროტების ჩადენის დროს ყოფილან ერთად.
58. „აი, ეს ალი მოსდებიან ცდუნებისათვის,
„ოდეს ხის ცხენით ბჭე განახენეს* მათ, საიდანაც
„კეთილშობილი გამოვიდა რომაელთ თესლი.
61. „აქ დასტირიან ტყუილს, რითაც დეიდამია*
„აქილევისისთვის იტანჯება, მიცვლილი თუძცა;
„აქვე ისჯება მოტაცება პალადიუმის“.*

64. თუკი ალიდან შეუძლიათ მათ ლაპარაკი,
„ოსტატო ჩემო, გთხოვ, და კიდევ გთხოვ დამატებით, —
„და, ღეე, გახდეს თხოვნა ჩემი ათასი ფასი, —
67. „ნება მომეცი შევიცადო, ვიდრე მოაღწევს
„ჩვენამდე ალი, ორ ნაწილად რომ გაკვეთილა.
„ხომ ხედავ, რარიგ მომიხიბლა მან ეს სურვილი“.
70. შენი სურვილი, — მიპასუხა, — „ღირსია ქების,
„და შეგისრულებ შენ ამ სურვილს კიდევ ამიტომ,
„მაგრამ ეცადე გააჩერო როგორმე ენა.
73. „მაღაპარაკე: შენ რაცა გსურს, მიგიხვდი უკვე;
„ვინ იცის, რაკი ბერძნებია ეს ცოდვილები,
„ეგებ არ გიცნონ შენს ენაზე საუბრის ღირსად“.
76. როდესაც ალი მოგვეახლა და სცნა ოსტატმან
დრო და ადგილი შესაფერად, მე გავიგონე,
როგორ დაიწყო მან უბნობა შემდეგი სიტყვით:
79. „ო, თქვენ, ორნი რომ მოქცეულხართ ერთ ალში! თუკი
„წინაშე თქვენდა მე რაიმე დავიმსახურე,
„დიადი იყო, თუ მცირე ეს დამსახურება,
82. „ოდეს ჩემს მაღალ ნაწარმოებს ვწერდი იმ ქვეყნად. —
„გთხოვთ ნუ ისწრაფვით და გვაუწყოს თქვენს შორის ერთმა,
„სად დაიღუპა ის საკუთარ დანაშაულით?“
85. ამ სიტყვის შემდეგ ძველმა ალის რქამ უმაღლესმა,
ნელა დაიწყო მოძრაობა — და აჩურჩულდა,
თითქოს ქარისგან შერხეული და მოცახცახე.
88. აქეთ და იქით შეტორტმანდა, მსგავსად ენისა,
რომელიც უკვე სასაუბროდ გამზადებულია,
და აჰა, კიდევ შემოგვესმა ხმა და სიტყვანი:
91. „მაშინ, როდესაც მე ცირცა* დავსტოვე, ვინაც
„ერთ წელზე მეტხანს დამაყოვნა გაეტას* ახლოს,
„უადრეს, ვიდრე დაარქმევდა სახელს ენეას

94. „ამა ადგილსა, არცა შვილის უნაზეს გრძნობის,
„არც ვალს მოხუცი მამისადმი, არც სიყვარულსა,
„რომელიც ძვირფას პენელოპას აესებდა ღზენით,
97. „ადარ შეეძლოთ აელაგმათ ჩემში სურვილი,
„მეცნო ქვეყანა და გამეგო გამოცდილებით
„ადამიანთა ბოროტება და სათნოება.
100. „გზას დავადექი გაშლილ ზღვაზე ხომალდით ერთით,
„და თან მეახლა ამხანაგი მე რამდენიმე,
„რომელთაც ჩემგან განშორება არ მოისურვეს.
103. „სჩანდნენ ნაპირნი ესპანეთის და მაროკოსი.
„ეხედავდი კუნძულს, სარდინიას და სხვა კუნძულებს,
„ზღვის შემოგარსულთ და განბანილთ მისის ზვირთებით.*
106. „და ჩვენ ყველანი ღრმად მოხუცი ვიყავით უკვე
„მაშინ, როდესაც მიაღწიეთ ზღვის* ვიწრო სრუტეს,
„სად ჰერკულესმა ზე აღმართა საზღვარი კლდისა,*
109. „როგორც ნიშანი, — ნურასოდეს მის გარდაღახვას
„დე ნუ გაჰყავდეს, ნუ იფიქრებს ადამიანი!
„მარჯვნივ დავსტოვეთ სევილია, სეუტა მარცხნივ.*
112. «მძნო, — მიემართე ამხანაგებს, — ასი ათასი
«საშიშროებით მიაღწიეთ თქვენ დასავლეთსა,
«და აწ სიცოცხლე თქვენ ხანგრძლივი არ დაგშთენიათ;
115. «ესოდენ მცირე ჟამისათვის არა ღირს დასთმობ
«სიამოვნება იმ უკაცურ ქვეყნის ხილვისა,*
«მანათობელი მზის გადაღმა რომ მდებარეობს.
118. «მთამომავლობა მოიგონეთ მაღალი თქვენი,
«თქვენ პირუტყვეული ცხოვრებისთვის არ გაჩენილხართ, —
«ცოდნა გეკუთვნისთ მოიპოვოთ და სათნოება».
121. „და მე ამ მცირე მოწოდებით ჩემს ამხანაგებს
„გამბედაობა შთაუწერე იმდენი გულში,
„რომ შესაძლოც კი აღარ იყო თავშეკავება.

124. „ზურგი ვაქციეთ აღმოსავლეთს, და მყის ნიჩბები
„ფრთებად აესხა გაქანებას გიჟურსა ჩვენსას,
„რომლის მანძილზე სულ მარცხენა გვეჭირა მხარე.
127. „ღამე მეორე პოლიუსის კარსკვლავებს სჭვრეტდა,
„ხოლო ჩვენი კი გამუდმებით ძირს იხრებოდა
„და იმდენად, რომ ზღვის ზედაპირს ეკვროდა თითქმის.
130. „უკვე ახალი ცის წიაღში შუქი მთვარისა
„ხუთჯერ აენთო და ჩაბნელდა მას შემდეგ, რაც ჩვენ
„საბედისწერო გარდაულახეთ საზღვარი იგი.
133. „მაშინ მწვერვალი ჩვენს წინაშე გამოჩნდა შორით,
„შავის წვედადით შემოსილი, და მომეჩვენა
„ის უმაღლესად ჩემგან ხილულ მწვერვალთა შორის.
136. „დიდად ვიხარეთ, მაგრამ მალე დავღონდით ისევ,
„რადგან აღმოხდა ახალ მიწას სასტიკი ქარი,
„და განრისხებით დაეჯახა პირისპირ ხომალდს.
139. „დაატრიალა ის სამკეცად, ზვირთების ირგვლივ,
„ხოლო მეოთხედ ზე ასტყორცნა ხომალდის ჭვინტი
„და უზენაეს ნებისმიერ პირქვე დაამხო,
142. „ვიდრე ტალღებმა არ შეითქვეს ჩვენს თავზე პირი“.

ქება ოცდამეშვიდე

უკვე გასწორდა ალი იგი წინაშე ჩვენსა,
და ისევ ისე უმოძრაო და დადუმებულ
უტკბილეს მგოსნის ნებისამებრ წინ გაემართა.

4. მაშინ მის შემდეგ მომავალმა მეორე ალმა
თავის მწვერვალზე თვალთახედვა მიიპყრო ჩვენი;
მიგან ჩურჩული გაურკვევი ისმოდა რაღაც.
7. ვითარცა ხარმან დაიბღავლა სიცილიისმან
ჯერ, და ეს იყო მართებულიც, იმისის კენესით,
ვისმან ყალამმან სახიერი გახადა იგი;

10. ვით ის ბლაოდა წამებულის ხმით საშინელით,
თუმცაღა იგი სპილენძისგან ნაბეჭდი იყო,
და ჰგვანდა მაინც, რომ წამებას მთლად განემსჭვალა, —

13. ისე სიტყვანი სევდიანნი, რომელთაც პირველ
აღის გულიდან გასავალი ვერ მოენახათ,
გამოურკვეველ, ყრუ ჩურჩულში იჩენდნენ თავსა.

16. მაგრამ, როგორც კი გაარღვიეს მწვერვალი აღის,
იგი მაშინვე შეტორტმანდა და ამოძრადა
მზგავსად ენისა, მის წიაღში რომ მეტყველებდა.

19. მოგვესმა: — ჰეი — ვისაც ჩემი ხმა მოგიწოდებს,
„ვინაც წარმოსთქვი ღომბარდიის ენაზე წელან:
«აწ შეგიძლია, რომ წახვიდე, აღარ გაკავებ», —

22. „თუმცა მე ეგებ სულ მცირე ხანს დამაგვიანდა,
„მაინც ინებე შეჩერება და საუბარი.
„აი, ხომ ხედავ, რომ ვიწვი და თან ეს მწყურიან:

25. „თუკი შენ მხოლოდ ამ ჟამისად ხარ შთაგდებული
„ბნელ სამყაროში ლათინელთა ტკბილის ქვეყნიდან,
„ჩემნი ცოდვანი საიდანაც მთლად მომყოლიან,

28. „მაშინ მაუწყე: რომანიის მცხოვრებნი ახლა
„მშვიდად არიან თუ ომობენ? მე დავიბადე
„მთებში — ურბინოს და ტიბროსის სათაგის შუა“.*

31. ძირს დავიხარე და ვუსმენდი აღს ყურადღებით,
ამ დროს ოსტატი, გვერდით მდგომი, შემეხო ხელით
და მითხრა: „თვით შენ ესაუბრე, ლათინელია“.

34. მაშინ მე უკვე გამზადებულ სათქმელით პირზე
დაუყოვნებლივ აემეტყველდი და ვუპასუხე:
„ჰოი, აჩრდილო, მოქცეულო მგზნებარე აღში!

37. „ვერასდროს შენი რომანია ვერ იარსებებს
„ისე, რომ შუღლი მის ჯალათებს არ ედოსთ გულში,
„მაგრამ ამკარა არ ყოფილა იქ ჩემს დროს ომი.

40. „რავენა ახლაც იგვეა, რაც იყო წინათ:
„დაბუდებულია იქ არწივი მძლავრ პოლენტასი,*
„და დაუფარავს მას ჩერვია თავისის ფრთებით.*
43. „ქალაქი, ალყა ხანდაზმული, რომელმაც შესძლო
„გადაეტანა და მოესრა ლაშქარი ფრანგთა,
„მწვანე დროშებს ქვეშ გაშოთვილი ამჟამად გმინავს,*
46. „ბერი ნაგაზი ბერუკიო და მისი ლეკვი,
„რომელთაგანაც დაისაჯა მონტანა მკაცრად,
„კბილმოლესილნი ნანადირევს სძიძენიან ჩვეულს.
49. „და ქალაქებშიც, ლამონეს და სანტერნოს წყლებთან,
„გამეფებულია ღომის ლეკვი თეთრის ბუდიდან,*
„ვინც ზამთარ-ზაფხულ გამუდმებით პარტიას იცვლის.
52. „ხოლო ქალაქი,* განბანილი სავიოს ზვირთით,
„თავისუფლებას და მონობას შორის მერყეობს
„ისე, ვით ტაფობს და მთებს შორის რომ მდებარეობს.
55. „ახლა გვითხარი, გვედრები: შენ ვინ იქნები?
„უარს ნუ იტყვი, ისე ვით მე არ მითქვამს იგი,
„და, დეე, ქვეყნად ხსოვნა შენი სუფევდეს ხანგრძლივ“.
58. ალმან ჯერ კიდევ იბუტბუტა რაღაცა ერთ ხანს,
მიჰხარ-მოჰხარა აქეთ-იქით შემდეგში წვერი
წაწერილებული და ამგვარი მოგვბერა სიტყვა:
61. „მე რომ ვფიქრობდე, თუ ჩემს პასუხს მოისმენს კაცი,
„ვისაც მიქცევა უწერია ხელახლა ქვეყნად,
„არ დაიდროდა ალი ესე სრულიად მაშინ.
64. „მაგრამ ვინათგან, თუ სიტყვების გვექნება რწმენა,
„ამ უფსკრულიდან არ გასულა ცოცხალი არსი,
„მეც გიპასუხებ: უშიშარი სირცხვილის მიმართ
67. „ერთ დროს მხედარი, მე მონასტერს წაველი შემდეგ,
„მქონდა იმედი, რომ საბელი სან ფრანჩესკოსი
„ცოდვებს ამხდოდა — და ეს რწმენა არც მიმტყუნებდა,

- 70: „თუ არა მამა უმაღლესი, — წაწყმედა მის სულს!
„ისევ შთამაგდო მან წინანდელ ცოდვათა შიგან, —
„ყური დამიგდე და გიამბობ, — როგორ და რისთვის?
73. „ვიდრე ვცოცხლობდი მე ძვალთა და ხორცთაგან ქმნილი,
„რანიც დედამან მომანიჭა, ჩემნი საქმენი
„იყვნენ ნაქნარნი მელისანი და არა ლომის;*
76. „კარგად ვიცოდი ყველა ხრიკი, მოვლა ფარული,
„და ისე კარგად შევითვისე ეს ხელოვნება,
„რომ მით სახელი გამიფარდა მთელს ქვეყანაზე.
79. „მაგრამ, როდესაც მივაღწიე ცხოვრების იმ ხანს,
„როს წუთისოფლად ადამიანს შეშვენის უკვე
„ძირს ჩამოჰკეცოს იალქნები, ჩამოხსნას თოკნი,
82. „მე შემეზიზლა, რაც მანამდე მომწონდა გულით,
„და მივიქეცი უფლისადმი ღრმა სინანულით.
„ვაგლახ! შემეძლო თურმე კიდევ დამეხსნა თავი!
85. „მაშინ მეუფე თანადროულ ფარისეველთა
„სისხლით შეცამსვრელ ომს აწყობდა ლატერნას ახლოს,
„არ თუ სარაცენთ და არცა თუ ურიათ მიმართ,
88. „რადგან მტრად ჰყვანდნენ მას ყოველნი ქრისტიანენი.
„არვის უნახავს იმათ შორის აკრასთან* ძღვევა,
„და არც საგაჭროდ მოუღახავს ხონთქარის მხარე.
91. „მან დაივიწყა უმაღლესი ხარისხი თვისი,
„წმინდა აღკვეცა და აგრეთვე ჩემი საბელი,
„რომლის შემბმელი სამუდამოდ ხმებოდა ყველა.
94. „და რაგვარადაც კონსტანტინე* სორაქტეს მთებში
„ვევდრებოდა სილვესტროსა, რომ განეკურნა
„ის კეთრისაგან, იმგვარადვე შემთხოვდა იგი,
97. „გადამერჩინა სიამაყის ცხელებისაგან:
„რჩევას ითხოვდა იგი ჩემგან, მაგრამ მე ვსდუმდი,
„რადგან სიტყვანი მთვრალის სიტყვებს მოჰყვანდნენ მისნი.

100. „მან მითხრა კიდე: «გაანებე მაგ ეჭვებს თავი,
«და წინასწარვე მოგიტევებ მე შეცოდებას,
«ოღონდ მასწაულე, პენესტრინო როგორ ავიღო;
103. «შენ იცი, ძალმიძს დაეხურო და განვახვნა ზეცა;
«აი, ამიტომ გასაღები ხელთა მაქვს ორი:»
«ფასი იმათი არ ესმოდა ჩემს წინამორბედს».
106. „ამგვარ უღაო საბუთებმა მეც დამარწმუნეს;
„გულში ვიფიქრე, რომ სიჩუმეს სჯობს მეტყველება,
„და მოვახსენე: «თუ, მამაო, შემინდობ ცოდვას,
109. «მაშინ უწყიდე მხოლოდ ერთი, — რომ საკმაოა
«ბევრი დაჰპირდე, შეუსრულო მცირედი წილი,
«და გაიმარჯვებ შენ მაღლითგან შენის ტახტისა».
112. „როს მივიცვალე, სან-ფრანჩესკო მოადგა ჩემს სულს,
„მაგრამ ერთ-ერთმა ქერუბინმან შავის ფერისამ
„უთხრა: «ნუ მხაგრავ და ნუ მიგყავს ამისი სული:
115. «იგი ღირსია ჩემს მონებთან წავიდეს ქვემოთ, —
«რჩევა გაიღო მან მაცდური; მას შემდეგ დღემდე
«არ თუ ამაოდ ვარ მის თმებში ხელჩაბლუჯული.
118. «არ შეენდობა იმას, ვინაც არ ინანიებს,
«ფიცთან ერთად კი სინანული არ შეიძლება, —
«ეს იქნებოდა ერთმანეთის წინააღმდეგი».
121. „ვაჰმე! რარიგად ავცახცახდი, როდესაც ხელი
„მტაცა და მითხრა: «არ იცოდი ეგების შენ, რომ
«ცოტაოდენი ლოგიკისა მეც გამეგება?»
124. „შემდეგ მინოსთან წამიყვანა, უკანასკნელმაც
„შემოახვია გარეშემო რვა რგოლად კუდი
„თავის მაგარ ზურგს, გაბრაზებით იკბინა მასზე
127. „და ხმა გამოსცა: «მათგანია ცოდვილი ესე,
«ვინც ალსა შიგან ჩაიშვების»; აი ამიტომ
„ასე ვიდაგვი, როგორც ხედავ, ამ სამოსელში“.

130. და რა წამშიაც დაასრულა მოთხრობა თვისი,
ალი დაიდრა ადგილიდან და გაემართა,
თანაც მკენესარე მიარხედა წვეტიან მწვერულს.
133. ჩვენ კი, მე ჩემის თანამგზავრით, გაყვევით შემდეგ
კლდეთა ხერხემაღს, და მეორე თაღს მივაღექით,
მღვიმესა ზედან გადატყორცნილს, სადაც ეზღვებათ
136. განხეთქილების დამთესველთა სანაცვლო დასჯა.

ქება ოცდამერვე

ვინდა შესძლებდა თუნდაც წყობილ სიტყვის გარეშე
მრავალგზის ცდაში აღეწერა სისხლისა ღვარი
და ჭრილობები, რომლის მოწმეც მე გაგხდი მაშინ.

4. უეჭველია უძღურია აქ კაცთა ენა,
რადგანაც ჩვენი მეტყველება, გონების ნიჭი,
იმა საგნების შესაცნობად ველარ იკმარებს.
7. თუნდაც კვლავ აღსდგეს ხალხი იგი აურაცხელი,
აპულიისა შავბედითი მიწისა მკვიდრნი,
განუკითხავდ დაღვრილ სისხლზე მწარედ მგოდები,
10. როს რომაელთა უთვალავმა ლეგიონებმა
ხმლებით დასცელეს აპულიის ნაშიერები,*
როგორც მოგვითხრობს შეუმცდარად ტიტუს ლივიუს,*
13. თუნდაც ის ერიც, რობერტ გვისკარს* წინ რომ აღუდგა,
ანდა ისინიც, ვისი ძელებიც კეპერანოში,
მის სანახებში კიდევ ჰყრია დაუმიწები,
16. სად აპულიელთ მატყუარა შეერქვათ ერთხელ,*
ანდა მებრძოლნი უშიშარნი ტაგლიაკოჩოსი,*
სადაც აღარდმა გაიმარჯვა უიარაღოდ.
19. ყველა ეს მკვდრები დაკეპილი და დაჩეხილი,
ერთად რომ ნახოთ თავმოყრილი, დაყორებული,
ვერ შეედრება იმ საშინელ, ამაზრზენ სურათს,

22. რომელიც მეცხრე გარსში ვნახე საკუთარ თვალით.
არასდროს კასრი ფსკერგაცლილი არვის უნახავს
ისე უწყალოდ გამოხურული, ძროდაბჩენილი,
25. როგორიც ერთი მე ვიხილე ცოდვილთაგანი,
შუა გაეპოთ ნიკაბიდან იმ ნახვრეტამდის,
რომლითაც უზრდელს კაცს სჩვევია ხანდახან ზრცოლა.
28. ფაფუკი ფაშიე ფეხებს შორის დაჰკიდებოდა;
გაშიშვლებული, სისხლიანი მოსჩანდა ფილტვი
ბრმა ნაწლავები, განაულის სადენი მილი.
31. ვინადგან ერთ წუთს მე მას მზერას არ ვაშორებდი,
შემომესიტყვა, თვით გაიხსნა გაჭრილი მკერდი:
„მიყურე, როგორ გავიხლიჩო ჩემივ სხეული;
34. „ხომ ზედავ მაჰმადს, აგრე რიგად დასახიჩრებულს,
„აქვეა ალი უმოწყალოდ თავგაპობილი.
„ყველა ესენი სთესდნენ ქვეყნად განხეთქილებას,
37. „მიტომაც ყველა, როგორც ჰხედავ განკვეთილია.
„როცა ერთ-ერთი ამ ხალხიდან წრეს შემოუვლის,
„მივა ეშმაკი, შიშველ ტანზე გადაახტუნებს,
40. „შემდეგ შემოჰკრავს იმ საცოდავს, შუა გაჰკვეთავს,
„რადგან ჭრილობა ჩვენი ისევ მოშუშდებოდა.
„რომ წარამარა არ დაგვსდევდეს ეს ბელზებელი.
43. „მაგრამ შენ ვინ ხარ, აქ უსაზმნოდ ხილზე დამდგარი,
„ალბათ ჩალიჩობ ვიდრე სასჯელს დაგაკისრებდნენ!“
— „ჯერაც სიკვდილი საიქიოს მას არ სწვევია.
46. „არც შეცოდებას მოჰყოლია მწარე განკითხვა, —
შემომეშველა და მიუგო ოსტატმა ჩემმა, —
„მაგრამ აქაურ ვითარების გასაცნობელად
49. „აწ უკვე მკვდარი — მე დამყვება და გზას ვაჩვენებ
„მას ჯოჯოხეთის ყველა გარსში კიდიოკიდემდის
„და ყოველივე მართალია, რასაც გიამბობ“.

52. რა ყური მოჰერეს ამ საუბარს, წამს ასზე მეტი
ცოდვილი იქვე ორმოებში მოჯარდა ერთად,
გაოცებული შემცქეროდნენ, და საკუთარი
55. დავიწყებოდათ მათ წამება და გულის დარდი.
„აჲ გადაეცი ჩემს მაგიფრად შენ ფრა დოლჩინოს,*
„ვინმლო იმ ქვეყნად კვლავ იხილო მთიები შზისა,
58. „თუ ჯერ არ ფიქრობს ჩემს ნატერფალს ჩამოჰყვეს ქვევით,
„ხამს რომ სურსათი ბევრზე ბევრი შემოინახოს,
„რომ ზამთრის პირის გაჭირვებამ ნოუარას* მცხოვრებთ
61. „არ არგოს წილად გამარჯვება, რომელიც სხვა გზით
„მათთვის არც ისე ხელაღებით მოსახვეჭია“.
ეს დამაბარა მე მაჰმადმა, წარსდგა ნაბიჯი,
64. მყის გაგვეცალა და გაუდგა ისევ თავის გზას.
ახლა მეორე მომიბრუნდა ცოდვილი სული,
რომელსაც ყელი გახერეტილი ჰქონდა უწყალოდ,
67. ცხვირმოკნეტილი და ერთ-ერთი ყურიც მოჭმული.
იგი პირველი შემესიტყვა მდუმარეთ შორის,
ტყავშემოცლილი, სისხლიანი გააღო პირი
70. მითხრა: „ჰოი, შენ ვისაც ჯერაც არ მოგხვედრია
„განკითხვის სუსხი და ვინც ერთხელ მე შემხვედრია
„ოდესდაც ზევით, იმ სოფელში, ლათინთა ცის ქვეშ,
73. „თუკი მსგავსება არ მატყუებს აქ უჩვეულო,
„როცა მიაღწევ შენ ოდესმე იმ ველს სანატრელს,
„ვერჩელის მხრიდან რომ ისწრაფვის მარკაბისაკენ.*
76. „გთხოვ მომიგონო მე — პიეტრო და მედიჩინა,*
„ამცნე ჩინებულ მოქალაქეთ ფარნოში მცხოვრებთ
„ანჯიოლელოს და დიდ ბატონს, გვიდო პოლენტას.
79. „თუ მკითხაობა ამ ქვესკნელში სარწმუნო არი,
„ტირანი ვინმე მოღალატე, ფიცის გამტეხი
„შეიპყრობს, შეჰკრავს, ქვებს დაჰკიდებს ორთა ხელეზზე,

82. „იქ კატოლიკას სიახლოვეს გემიდან ზღვაში
„მათ გადაუშვებს და დაახრჩობს მუხანათურად.*
„ნეპტუნს არასდროს არ უხილავს ასეთი დიდი
85. „დანაშაული ჩაედინოთ ოდესმე ბერძნებს,
„ან მეკობრეებს კიპროსსა და მაჯორკას შორის.
„რადგან ცალთვალა მუხანათი, რომელიც მართავს
88. „ქალაქს ერთ-ერთი ჩვენგანისთვის დია საზიზღარს,
„მოიწვევს იმათ სათათბიროდ, მოაწყობს ისე,
„რომ მათ ფოკარას უსაშველო ქარის წინაშე
91. „აღარც ლოცვები დასჭირდებათ, აღარც აღთქმები“.
მივუგე მაშინ: „თუკი გინდა მე ეს ამბები
„წავიღო ზევით და გადავსცე საუწყებელი.
94. „ვინ არის იგი, ვისაც ხილვა იმა ქვეყნისა,
„არ იამება, მინდა თავათ ვიხილო იგი“.
ხელით სწვდა ყბაზე იგი ერთ-ერთს მის სიახლოვეს,
97. გაუხსნა პირი, მეუბნება: „ეგ მუნჯი იყო,
„ვინაც ცეხარის უსაფუძვლოდ გაფანტა იჭვი,
„როცა ურჩია, რომ საომრად განმზადდისთვის
100. „უქმი ჭოჭმანი საზიანო საქმე არისო“.
რა საცოდავად შემკრთალიყო ეგ სვედავსილი,
ენამოჭრილი, დაზაფრული იმწამს კურიო,*
103. სახელგანთქმული თავის დროზე მჭევრმეტყველობით,
ერთმაც, რომელსაც ორივე ხელი ჰქონდა წაჭრილი,
ზევით ასწია მოჩეხილი მკლავის ძირები
106. ისე, რომ სისხლით შეეთხუპნა მცისვე ცხვირ-პირი.
წამოიძახა: „ალბათ კიდევ გახსოვს შენ მოსა,
„ეს მე შევსძახე მოსისხარ მტერს: „გათადვს ბარემ“*“
109. „და ამ სიტყვებმა ტუსკიელებს მოუღო ბოლო“.
„და ნათესავი შენი სრულად გაანადგურა“, —
მე შევაგებე, ხოლო იგი ნელის ბარბაცით

112. ჩვენ გაგვეცალა, როგორც კაცი ვარამისაგან
გულშემოყრილი და სავსებით გაგიჟებული.
მარტო მე დავრჩი. დავაცქერდი ბრბოს მოზიშხიმეს,
115. და ენახე მაშინ იმნაირი სანახაობა,
რომლის მოთხრობას უსათუოდ ვერ გავბედავდი,
მაგრამ ეგ არის, რომ უმზაკვრო ცნობიერება
118. ისე ამტკიცებს ჩვენს შეგნებას, ვით კაცს ჯავშანი.
ნამდვილად ენახე და, მგონია, ახლაც ვხედავდე
თითქოს უთავოდ დადიოდეს კაცი ისევე,
121. როგორაც სხეები ამ საცოდავ, წამებულ ბრბოში.
ხელი წაველო საკუთარი თავის ქოჩორზე,
ლიფლიფასავით მოაქნევდა, და თავი იგი
124. შემოგვცქეროდა, გაჰკიოდა: „ვაიმე, ვაი“.
ასე ლიფლიფად გაეხადა მას თავისთავი.
და ორი ერთში, ერთი ორში გადასულიყო.
127. რარიგად გახდა შესაძლებლად ეგ საოცრება,
აღბათ, თვით უწყის ვინც დასაჯა იგი ამრიგად.
ხიდის ყურთან რომ მოადწია, ასწია ხელი,
130. და ხელში თავი კვლავ ეჭირა ზეადმართული,
სიტყვები მისი რომ იოლად ჩვენ მოგვწვდომოდა:
„დახე, ამ ჩემს ტანს საზიზღარად დასახიჩრებულს.
133. „გვედრი შენ, ვინაც აქ ეწვით გარდაცვლილ სულებს,
„დახე, თუ ვისმეს ჩემზე დიდი რგებია ტანჯვა.
„ჩემი ამბავი საიქიოს თუ წარიტანო,
136. „გახსოვდეს: მე ვარ თვით ბედკრული ბერტრამ დალ ბორნო,*
„რე ჯიოვანის,* ვინც ასმინა თათბირი მრუდე.
„მე ავამხედრე მამა ძისა თვისის წინაღმდეგ,
139. „არც ახიტოფელს უთესია ამდენი შური,
„როს აბესალომს ამხედრებდა დავითის მიმართ,
„რადგან ვიყავ გამთიშველი, ვაიმე, ახლა

142. „თავი და ტანი გათიშულათ უნდა ვატარო,
„ამგვარად გაეხდი შურისგების უებრო მსხვერპლი“.

ქება ოცდამეცხრე

ხალხის ზიშხიმმა და სისხლიან წყლულების ცქერამ
ისე დამქანცა, დამაღონა, მატკინა თვალნი,
რომ მე ტირილი მომანდომა და განსვენება.

4. ვირგილიუსი მეუბნება: „რატომ გახვედი,
„ან რად აშტერებ მაგ საცოდავთ მოწყენილ მზერას,
„სხვა ჯურღმულებში ეს შენ ჯერაც არ დაგმართნია
7. „ან ვით შესძლებდი დაგეთვალა ვნებულნი სულნი,
„როცა ოცდაროს ეგ ჭალაკი უდრის მილიას.*
„ჰხედავ ჩვენს ფერხთით ამოსულა ეგერ მთოვარე.
10. „ამიერიდან დაგვრჩენია ხანი მცირედი,
„და სანახაი ჩვენ კიდევ გვაქვს აქ ბევრზე ბევრი.
„შენ რომ გაგეგო, — ეუპასუხე, — იმის მიზეზი,
13. „თუ რად ვიყავი ასე მზერად გადაქცეული,
„ვინ იცის, ეგებ დაფონების დაგერთო ნება“.
ჩემი ოსტატი გზას გაუდგა ამასობაში.
16. უკან მივსდევდი, განვაგრძობდი მასთან საუბარს:
„იმ ბნელ ხაროში, შვესცქეროდი, რომელსაც წელან
„გვონებ ერთ-ერთი ნათესავის ჩემისა ლანდი
19. „მოსთქვამდა მწარედ თავის მძიმე დანაშაულზე“.
„ამიერიდან დაადწიე მისთვის ფიქრს თავი,
„ვინადგან წელან, როცა ხიდზე გამოვდიოდიო,
22. „მე შევამჩნიე შენსკენ იგი თითს ვით იშვერდა,
„გემუქრებოდა, გერი ბელლოს იხსენიებდა.
„იმ წუთში შენი ყურადღება დაეპყრო მთელად
25. „ალტაფორტისა* დიდსა ბატონს, მას შესცქეროდი,

„მიტომაც იგი ვერ შენიშნე და გაგეცალა“.
„მეზურო ჩემო, — ვუპასუხე მე ვირგილიუსს. —

28. „ჯერ მის მაგიერად სისხლი არვის არ აუღია,
„და, მე მგონია, ამიტომაც მემდურის მეცა
„გასაგებია: უფრო მეწვის მე მისთვის გული“.*
31. ჩვენ მივდიოდით და გზადაგზა მივბაასობდით.
ვიდრემდის ისეთ გაგაკებას არ მივალწევდით,
სადაც ფლატედან ჩვენ შეგვეძლო თვალი მოგვეკრა
34. და დაგვენახა იქ მახლობლად მდებარე ველი.
ვიდექით ასე, ქვედა ქალაქს გადავცქეროდით,
კარგად მოსჩანდა დასერილი ჯურღმულის პირი.
37. ვხედავდით კარგად ამ ჯურღმულში გამოკეტილებს,
გვესმოდა თანაც ჟრიაბული გულისწამლები,
და შემზარავი სიმძიმის, ვაების ხმები.
40. მეც ამიტომაც დავიცავი თითებით ყურნი,
თითქოს ივლისსა და სექტემბრის თვეების შორის
ავადმოფები, სნეულები ავი სახადით
43. მთელი მარემის, სარდინიის, ვალდიჩიანას*
პოსპიტალები დაეცალოთ, აქ მოვეყნოთ,
და დაემწყვდიოთ ამ ჯურღმულში ყველანი ერთად.
46. იდგა ისეთი საძაგელი და მყრალი სუნი,
როგორც სჩვევია კეთროვანის ჩირქიან სხეულს.
ამ ვრცელი კლდისა უკანასკნელ ნაპირს ჩაეყვით,
49. მერე მხარმარცხნით გავუხვიეთ, და ამის შემდეგ
უკვე გარკვევით გავარჩიეთ ჯურღმულის ფსკერი,
სად უტყუარი და უებრო მართლმსაჯულება,
52. უზენაესის ნებისყოფის აღმსრულებელი,
ღირსეულ სასჯელს ახდევინებს ყალბისა მქმნელებს.
მე არ მგონია უფრო ღიდი ურვა, გოდება

55. ეგინის ხალხის შემხედვარეს რომ მოესმინა,
როს შავი ჭირი გაერია დიდსა და მცირეს,*
და ცხოველებსაც, უმცირესსა თაუთ ჭუასაც.
58. როგორც მგოსნები მოგვითხრობენ, გაავლო მუსრი,
და უძველესი ერთი იგი ჯინჭველთა თესლით
კვლავ აღორძინდა, განაახლა ჯილაგი თვისი,
61. ვიდრე ამ ვნებულ, გაწამებულ სულების მნახველს,
როცა ისინი ზიშზიმებდნენ ქანცმილეული.
ამ ბნელ ჭალაკში ერთი პირქვე დამხობილიყო,
64. ჰგოდებდა მწარედ, და მეორე გვერდზე დაგდებულს
ზედ დასწოლოდა, როგორც კეცი კეცზე შედგმული,
ზოგიც ბილიკებს მიჰყოლოდა ოთხზე მჩოჩავი.
67. ჩვენ მივდიოდით ორივენი ნელის ნაბიჯით.
ესდუმდით, ეუშვრდით დაკუტებულთ ირგვლივ სნეულებს.
ცოდვილებს ტანზე ეყრებოდათ ნახოკი კანი,
70. არასდროს არც ერთ მეჯინებს ბატონის შიშით,
ეგზომ სისწრაფით, და ესოდენ დაუზოგავად
არ უხმარია ჯერ სამნელი* ცხენის წმენდის დროს,
73. როგორც ცოდვილნი საკუთარი ხელის ფრჩხილებით
კანს იხოკავდნენ, რათა ამ გზით მათ ეგრძნოთ შვება,
აუტანელი ქაგილისგან გაცოფებულებს.
76. მათი ფრჩხილები ისე ფცქენიდნენ სხეულზე კანსა,
ვით დანისპირი ტანზე ქერეჭს ააცლის თევზებს.
„შენ, ჰეი, ფრჩხილით რომ იხოკავ საკუთარ ხელებს“, —
79. მიმართა ერთ-ერთს ცოდვილთაგანს ოსტატმა ჩემმა,
„მარქვი თქვენს შორის ლათინელი თუ ურევია,
„სხვაფრივ გისურვებ, რომ მარადჟამს გეყოს ფრჩხილები,
82. „მაგ საამური სამუშაოს შესასრულებლად“.
„ჩვენ ორივენი ლათინელი გახლავართ, სულმთლად
„სახე შეცვლილნი, როგორც ხედავთ, — სთქვეს მათ ტირილით.

85. „მაგრამ შენ ვინ ხარ ვითარების ჩვენის მკითხავი?“
ჩემმა მეგზურმა მათ მიუგო: „მოყვები ცოცხალს
„მე კლდიდან კლდეზე გადავდივარ ძლივს მაჯაგანით,
88. „რათა ამგვარად მას ვაჩვენო ეს ჯოჯოხეთი“.
ორივემ მყისვე ხელი უშვა ერთიმეორეს,
ორთავემ ჩვენსკენ მოიბრუნეს წამსავე პირი,
91. და მათ მესამეც მოეკედლა, როცა ისმინა,
ჩემმა მეგზურმა, რაც მათ უთხრა, ხოლო ოსტატმა
მე მომიბრუნდა, გვერდს მომეკრა და მეუბნება:
94. „ჰკითხე შენ იმას, რაც გინდოდეს“, და მეც უმაღლეს
მათ შვეესიტყვე, რადგანც ნება დამართო ოსტატმა.
ვუთხარი: „სულნო, დეე დარჩეს, თქვენი სახელი
97. „წუთისოფელში სამუდამოდ წარუხოცელი,
„და ხსოვნა თქვენი კაცთა შორის იქნეს მზევრძელი,
„ოღონდ ეს მარქვით თქვენ ვინა ხართ, ან სადაური,
100. „ნუმც საძაგელი, საზიზღარი წამება თქვენი
„დაგიშლით მამცნოთ ვინაობა და გამომხილოთ“.
„ვარ არეცოდან,* — მითხრა ერთმა, — ჩამაგდო ცეცხლში
103. „მე გულარძნილმა და სასტიკმა ალბერტ სიენამ,
„მაგრამ სიკვდილის ჩემის მიზეზს, ვეცე იცოდე,
„არ შთაუგდივარ ჯოჯოხეთში“. და მე დავსძინე:
106. „შენ მართალს ამბობ, ასე იყო“ — მან კვლავ განაგრძო:
„წუთისოფელში მე შემეძლო ჰაერში ფრენა,
„მაგრამ ერთ-ერთმა ჭკუათხელმა, ახირებულმა
109. „მომთხოვა მისთვის მე ეს საქმე მესწავლებინა,
„მხოლოდ იმიტომ, რომ მე იგი ჯადოსნურის გზით
„ველარ გაუხადე დედალოსი,* თავის მამასთან
112. „მან დამასმინა და ჩამაგდეს ცეცხლის კოცონში.
„მაშინ მინოსმა ზედმიწევნით სწორმა მსაჯულმა
„მე მომისაჯა აქ მეთუე ჯურღმულში ყოფნა,

115. „რადგან მიწაზე აღქიმიას მე ვეწეოდი“.
მიემართე ისევ ვირგილიუსს და ვეუბნები:
„არა მგონია, რომ სხვა იყოს ხალხი ამქვეყნად
118. „სიენელებზე უფრო მეტად თავქარიანი,
„და არც ფრანგები ჩამორჩება მათ ამ საქმეში“.
ხოლო მეორე კეთროვანმა ჩემი ნათქვამი
121. რა მოისმინა, ჩაერია ჩვენს საუბარში:
„სტრიკს* ნუ ჩასთვლით იმათ შორის, იგი ფლანგვაში
იმთავიდანვე იყო ფრიად თავდაჭერილი,
124. „ნიკოლოც* უნდა გამორიცხოთ, მან შემოიღო
„მიხაკის მხალის საჭამანდი ამ ტურფა ბაღში,
„სად ნიადაგი ყვაგილთათვის სანუკველია,
127. „არც ის კრებული* მიათვალთ, სადაც კაჩია,
„თავის მეგობრებს უმართავდა გულუხვ ნადიმებს.
„ამგვარად ქეიფს შეაღია მან ვენახები,
130. „და ნიჭი თვისი ხალხს უჩვენა აბაგლიატომ
„ახლა თუ გინდა, რომ გაიგო სიენელების
„დამსწრეთა შორის, თუ ვინ არის მტერი მეორე,
133. „კარგად შემხედე, დამაკვირდი და დარწმუნდები,
„რომ კაპოჩიოს* ვდგავარ ლანდი მე შენს წინაშე.
„აღქიმისა შემწეობით ძვირფას ლითონებს
136. „მე ვაყალბებდი, შენც მიცნობდი საიქიოში,
„როგორც მაიმუნს სანაქებო აღნაგობისას“.

ქება ოცდამეათე

მაშინ, როდესაც იუნონა* ზემელას* გამო
თვის სასტიკ რისხვას თავს ატეხდა თებაისს ტომსა,
რაიც მან საქმით არაერთხელ ჰყო თვალსაჩინო,

4. ისე გაცოფდა ატამასი, გადაირია,

რომ, ოდეს თვალი შეცაასწრო მეუღლეს თვისას,
ორი შეილი რომ აეყვანა ორივე ხელზე,

7. დაიდრიალა: „მიმოშალოთ ბადენი, რათა
„გზაზე ძუ ლომი დაუიჭიროთ ორლეკვიანი“;
შემდეგ ამისა გააშვირა სასტიკნი თათნი,
10. ჩასჭიდა ერთ-ერთ ვაჟს თავისას, სახელად ლეარხს,
ზე შეაქნია და შეაკლა პიტალოს კლდისას,
ხოლო დედა კი წყალს მიეცა მეორე ტვირთით.
13. ანდა როდესაც ძირს დაამხო ფორტუნის ხელმა
ილიონელთა განდიდება და სიგოროზე,
რასაც თან მოჰყვა მეფისა და სამეფოს დანთქმა,
16. მაშინ ჰეკუბა,* ბედდამწვარი და სევდიანი,
ვინც ტყვეობაში პოლიქსენას* სიკვდილი ნახა,
ხოლო ზღვის პირას პოლიდორის უსულო გვაში,
19. ისე გაცოფდა და სიბრაზეს მიეცა იმგვარს,
რომ გააფთრებულ ქოფაკივით დაიწყო ყეფა —
ასე შეშალა მწუხარებამ გონება მისი.
22. მაგრამ არასდროს არც თებელნი, არც ტროელები
არა ყოფილან იმ ზომამდე გააფთრებულნი,
და არ უფატრავთ არც პირუტყვნი, არც კაცთა ხორცი,
25. რა სიმკაცრესაც ამჟღავნებდა აჩრდილი ორი,
გაფთრებული და ტიტველი: სირბილის დროსაც
იკბინებოდნენ, ვით იშელით* გაჭრილი ტახი.
28. ერთ მათგანი კაპოკიოს ებდღვნა პირდაპირ,
ხელი ჩასჭიდა მას კისერში, თან წარიტაცა
და დედამიწას მიჰფარცხვიდა მისივე მუცლით.
31. არეცოელმა* კი შეკრთომით მაუწყა ასე:
„ეს ჯიოვანი შიკი* არის გაცოფებული,
„თავის უზომო განრისხებას სხვებს ატეხს თავზე“.

34. „დეე, ნუ დაგგლეჯს შენ კბილებით მეორე სული,
მიუუგე სიტყვა, ჰქმენ წყალობა და გამირკვიე,
„ვიდრე თვალთაგან არ გამქრალა, ვინ არის იგი“.
37. მან მიპასუხა: „უძველესი სულია ქალის.
„ბილწი მირასი,* შეიყვარა მშობელი მამა
„უძეტეს გრძნობით, ვიდრე ვალად ეკისრა ასულს.
40. „ცოდვის მახეში რომ გაება თავისი მამა,
„ის მოველინა მას სრულიად სხვა ქალის სახით,
„მსგავსად სულისა, იქ ვინც გარბის და ვინც გაჰბედა,
43. „რათა მთელს ჯოგში უტურფესი ეშონა ჭაკი,
„ბუზო დონატად ქცეულიყო, და თან შეეთხზა
„ყალბი ანდერძი ყოველგვარი კანონის დაცვით“.
46. ოდეს ორივე ცოფიანმა, რომელთა ზედან
ჩემი შეჩერდა თვალთახედვა, გვერდს ჩაგვიარა,
მე შემოვბრუნდი, რომ გულბილწნი მეხილა სხვანი.
49. და დავინახე იქ ერთ-ერთი, — ის მთლად ლიუტოს*
გარეგან სახეს მიიღებდა, თუკი მის სხეულს
გადაჰკვეთავდნენ თქოებში ფეხების ზემოდ.
52. წყალმანკისაგან, — სნეულება, რომელიც აღკვეთს
სხეულში წვეთა მიმოქცევას, შესცვლის ნაწევრებს,
და თანაბრობას დაუკარგავს სახეს და მუცელს, —
55. პირი დაეღო, ვით ჭლექიანს, რომელსაც ფიცხი
წყურვილის გამო ზემო ჩარბი აუწევია,
ხოლო მეორე დაუხრია ძირს ნიკაპისკენ.
58. „თქვენ, ვინც შესძელით, მე არ ვიცი თუ რა მიზეზით,
„აქ ეს წამება აგეცდინათ — წარმოსთქვა იმან, —
„გთხოვთ მიაქციოთ თვალთახედვა და ყურადღება
61. „ოსტატ ადამის* უბედობას. მე სიცოცხლეში
„სურვილისამებრ ყოველივეს მფლობელი ვიყავ;
„ვაჰმე! ახლა კი მენატრება წვეთი წყალისა!

64. „ნაკადულები, კაზენტინოს* მწვანე ბორცვთაგან,
„სველ და ნესტიან ნიადაგში საწოლის მჭრელნი,
„ძირს რომ ჩარბიან და ერთვიან მდინარე არნოს,
67. „თვალწინ მიდგიან ამ ჟამისად მე განუწყვეტლივ,
„და არც ამაოდ, ვინაიდგან იმათი ზილვა
„მახმობს უმეტეს, ვიდრე სენი სახის შემცვლელი.
70. „მართლმსაჯულებამ უმკაცრესმან ამოირჩია
„ჩემს საწამებელ იარაღად ადგილი იგი,
„სადაც შეეცოდე, რომ ტანჯვანი გამიძლიეროს.
73. „ეს რომენაა, იქ ვასხამდი ყალბ ფულებს, რომელთ
„ნათლისმცემელი იოანეს სახე ეხატათ*
„რის გამოც სხეულს გავეყარე მიწაზე დამწვარს.
76. „და რომ შემეძლოს უბადრუკნი ვიხილო სულნი
„ალექსანდრესი, გვიდოსი და იმათი ძმისა,*
„მე ამ სანახავს არ გაესცვლიდი ბრანდის წყაროზე.*
79. „ერთი მათგანი ჯოჯოხეთში ყოფილა, თუკი
„ამ დამთხვეულმა აჩრდილებმა არ მომატყუეს:
„მაგრამ რას ვაქნევ, თუ ხელფეხი მაქვს შეხუთვილი?
82. „ისე მჩატე რომ მაინც ვიყო — შემეძლოს გავლა
„თუნდ ერთის გოჯის, თითოეულ საუკუნეში,
„მაშინ მე უკვე ვიქნებოდი დამდგარი გზაზე,
85. „რათა მეხილა ამ უწმინდურ ურდოში იგი,
„თუმცა საზღვარი გარეშემო ამ ჭალაკისა
„უდრის მილიას სიგრძით თერთმეტს, განით ნახევარს.
88. „მათის, აი ამ უწმინდურთა მიზეზით მოვხვდი
„ამგვარ ცოდვილთა ბნელს ურდოში: მომაჭრევიენს
„იმათ ფლორები შენარევით სამი კარატის“.
91. მე შევეკითხე: „ვინ იქნება ეს ორი სული,
„აგერ შენს მარჯვნივ ურთიერთს რომ ჩახუტებიან,
„ორთქლი რომ ასდით, ისე როგორც ზამთარში სველ ხელს?“

94. „ასე ყოფილან ჩემს მოსვლამდე, — მომიგო სულმა.
„და, რაც აქა ვარ, არასოდეს არ განძრეულან;
„ვეფიქრობ, უძრავად დარჩებიან სამარადისოდ.
97. „ერთია — ქალი, ვინც იოსებს დასწამა ცილი,
„მეორე — სინონ, ცრუ ბერძენი ილიონიდან:
„აცხელებს მაგათ და ოხშივარს ორთქლავენ მყრალსა“.
100. მაშინ იმ ორი აჩრდილიდან ერთ-ერთმა სულმა,
შეურაცხყოფად მიიღო რა ცილისწამება,
მუშტი დაარტყა წყალმანკიანს გაბერილ ფაშვზე;
103. ფაშვმაც ამაზე ხმა გამოსცა, ისე ვით დოღმა,
ხოლო ადამმა თავისის მხრით გაარტყა აჩრდილს
ხელი, რომელიც მე მსუბუქად არ მომეჩვენა,
106. და უთხრა თანაც, — „მოძრაობა არ ძალმიძს თუმცა
„დამძიმებული ასოებით, მაგრამ ხელი კი
„მე გვარიანად მიმოდრავებს ასეთ შრომისთვის“.
109. უთხრა სინონმა: — როდესაც შენ კოცონზე წახველ,
„მაშინ არ იყო შენი ხელი ამდენად მარჯვე,
„მაგრამ ასევე მარჯვე იყო ყალბ ფულს რომ სჭრიდა“.
112. ხოლო ადამმა: „მართალს ამბობ ამ შემთხვევაში,
„მაგრამ სიმართლე დაგვიწყდა ტროაში გეთქვა
„მაშინ, როდესაც შეგეკითხნენ იმის შესახებ“.
115. „თუ მე ვსტყუოდი, შენ სანაცვლოდ ყალბ ფულებს სჭრიდი“, —
უთხრა სინონმა, — მე აქა ვარ ერთის ცოდვისთვის.
„შენოდენი კი არც ერთს დემონს არ აწევს ზურგზე,
118. „აბა ხის ცხენი მოიგონე, ფიცის გამტეხო, —
აქ ღიპიანმა უპასუხა, — და დაიტანჯე
„მით, რომ ქვეყანამ იცის შენი დანაშაული!“
121. „შენ კი იტანჯე მოწყურებით, რომელმაც შენი
„ენა დახეთქა, დაიტანჯე დამპალის წყალით,
„რომელმაც ფაშვი აგიბერა ყორისებრ თვალწინ“.

124. აქ ყალბისმქმნელმა უპასუხა: „ვე შენი პირი
„იღება მაშინ, როცა გინდა თქმა სიავისა:
„თუ მე მწყურია და სინესტით ვარ გაბერილი,
127. „შენ ხომ ცხელებას დაუწვავხარ და შენი თავი
„ალშია თითქოს; დიდი ხვეწნა არ იქნებოდა
„საჭიროა, რომ შენ აგელოკა ნარცისის სარკე“.*
130. მე უდიდესი ყურადღებით ვუსმენდი იმათ,
მაგრამ მომძარტა მე უეცრად ოსტატმა; — ფრთხილად!
„ცოტა კიდევ და უეჭველად განგირისხდები“.
133. როგორც კი მესმა ეს მრისხანე სიტყვები მისი,
მეც შევეტრიალდი დარცხენილი იმგვარად მისკენ,
რომ მარტოოდენ გაგონება მიწითლებს სახეს,
136. და ვით შემკრთალი საშინელის ოცნებით კაცი,
გულს აიძვდებს, რომ ეს არის ოცნება მხოლოდ,
და სურს, რაც არის, თითქოს იგი არ ყოფილიყო,
139. ისე ვიდექი მე უსიტყვოდ, რადგან მინდოდა
ბოდიშის მოხდა, — მოვიხადე კიდევაც იგი,
და არ ვიცოდი, რომ ბოდიში მოხდილი მქონდა.
142. „შეისყიდიდა დანაშაულს შენსაზე მეტსა
„სირცხვილის გრძნობა უფრო მცირე, — ასე მომძარტა
ოსტატმა ჩემძან: „ინუგეშე ამითი თავი, —
145. „და თუ შემთხვევა მოწმად გაგხდის შემდეგში კიდევ
„ამგვარი ჩხუბის, გაიხსენე, რომ ვდგევარ გვერდით,
„რადგან სურვილი ასეთების გაგონებისა
148. „არის სურვილი უსათუოდ მდაბალი მეტად“.

ქება ოცდამეთერთმეტე

ენამ, რომელმაც მომაყენა წყლული ისეთი,
რომ სიწითლემან დამიფარა ორივე ღაწვი,
მე განკურნება მომანიჭა შემდეგში ისევ;

4. სწორედ ამგვარად შუბის წვერი აქილევსისა და მისი მამის — გაღმოცემა მოგვითხრობს ასე — ჯერ დაჰკოდიდა და შემდეგ კი წელულს მოარჩენდა.
7. უკან დაეტოვეთ ჩვენ თანდათან ჭალაკი იგი, უბედურებით ავსებული და მღუპარენი. მიუყვებოდით მის გარშემო მოვლულ კიდეს.
10. იყო სინათლე უმეტესი, ვიდრეა ღამით, ხოლო ღღის შუქზე უმცირესი: თვალი ძლივს სჭრიდა, მაგრამ სმენა კი განაცვიფრა საყვირის ხმამან,
13. ძალა რომლისა დაჰფარავდა ქუხილის გრგვინვას, — და ამ ხმაურმა, ყურადღება რომ დამიტყვევა, მზერაც აგრეთვე მიმიჯაჭვა ერთს წერტილზედან.
16. საუბედურო დამარცხების შემდეგ, როდესაც მთლად დაიღუპა წმინდა საქმე კარლოს დიდისა, არ უყვირნია უმძლავრესად ორლანდოს საყვირს.
19. როგორც კი თავი ზე ავსწიე, მეჩვენა თითქოს წინ გავარჩიე რამდენიმე მაღალი კოშკი; მივმართე ოსტატს: „ეს რა არის, რა ქალაქია?“
22. მან მიპასუხა: „წარმოდგენას შეუყვანიხარ „შენ შეცდომაში, ვინაიდან შორიდან ღამობ „ამ სიბნელეში გაარჩიო საგნების სახე.
25. „მიუახლოვდი იმა ადგილს და დაინახავ „შენ, თუ მანძილი რაოდენად ატყუებს გრძნობას. „აბა უჩქარე ცოტაოდენ“. შემდეგ ამისა
28. ოსტატმა ნაზად დამიჭირა ხელი და მითხრა: „რომ შენ საგანი მოგეჩვენოს ნაკლებად უცხო, „გაიგე უმაღლ, ვიდრემდისინ წინ წახვიდოდე,
31. „რომ ეს კოშკები კი არ არის, გიგანტებია „ჭისა სიღრმეში მდგომარენი, ნაპირთან ახლოს, „და შთამალულნი შიგ ტერფთაგან ვიდრე წელთამდე“.

34. როგორც ბურუსის გაცრეცის ჟამს ეჩვევა თვალი
თანდათანობით გაარჩიოს საგნების სახე,
შემობურვილი ჰაერშიგან შემდგარის ორთქლით,
37. ისე, სქელი და ჩაკუპრული სივრცის მკვეთელი,
მიახლებული ჭის ნაპირსა, ვერძნობდი, რარიგად
გაქარწყლებული შეცდომის წილ, მზარავდა შიში.
40. მონტერეჯონეს კედლებზე რომ შემდგარან კოშკნი,
სწორედ იმგვარად ჭის გარშემო მოვლებულ კიდე
ასცილებოდნენ შუატანით კოშკების მსგავსად
43. გოლიათები საშინელი და შემზარავი,
რომელთა მიმართ განრისხებას ამჟღავნებს კიდე
იუპიტერი ქუხილით და მუხთა კვეთებით.
46. უკვე შემედლო გამერჩია ერთ-ერთის სახე,
მზარნი, გულმკერდი, უმეტესი ნაწილი მუცლის
და ძირს გვერდებზე ჩაშვებული ორივე ხელი.
49. ეჭვი არ არის, მოქცეულა ბუნება კარგად,
რომ მოუშლია ამ ვეება სულიერო შექმნა,
და მარიხისთვის მოუსპია ჯალათნი დიდნი.
52. თუ ის არ ნანობს სპილოთა და ვეშაპთ გაჩენას,
მაშინ გონიერულ განსჯის შემდეგ უნდა ვიფიქროთ,
სამართლიანად და ბრძნულად რომ იქცევა იგი,
55. რადგან გონების მოქმედება თუ შეუერთდა
ძალმორჭმულებას და სიავეს, ადამიანი
ველარ შეიძლებს ველარაფრით დაიცვას თავი.
58. გიგანტის სახე მომეჩვენა გრძლად და ვეებად,
ვით წმინდა პეტრეს ეკლესიის ზეთავი რომში;
მისდა თანაბრად დიდნი იყვნენ ასონი სხვანი.
61. ასე რომ, იმა ნაპირიდან, რომელიც ტანის
ქვედა ნახევარს დაჰფარავდა, მოსჩანდა მაღლა
კიდე იმდენი, რომ თმებამდე ვერ აუწევდა

64. ხელს ერთად სამი ფრიდლანდელი, რადგან მხარიდან,
იქ, სადაც თავი ინასკება მოსასხამისა,
იყო ფსკერამდე ოცდაათი მთლიანად პალმა.
67. „რაფელმა ამეკიზაბი ალმი!“
აღმოხდა ხახას უზარმაზარს, რომელსაც ტკბილთა
საგალობელთა არ შესწევდა წარმოთქმის ძალა.
70. რქვა მას ოსტატმა: „ხელთ აიღე, შეშლილო სულო,
„შენი საყვირი, დე დააცხროს მან შენი რისხვა,
„ანუ სხვა ენება, ოდეს იგი დაგიწყებს ქენჯნას.
73. „მოსძებნე ყელზე და მონახავ თასმაზე შენ იქ
„გამობმულ საყვირს, ჰა — შეხედე, როგორ ჰკიდია
„შენს უზარმაზარ მკერდზე იგი, ჩერჩეტო სულო!“
76. შემდეგ ოსტატმა მე მომმართა: „ეს ნებროთია.
„თავს თვით იმტყუნებს; წამოწყებამ გიჟურმა მისმა
ქვეყნად წარმოშვა ერთის ნაცვლად მრავალი ენა.
79. „დავსტოვოთ იგი, ნუ დავხარჯავთ ამაოდ სიტყვებს.
„არც ერთი ენა გასაგები არ არის მისთვის
„იმგვარად, როგორც სხვებს არ ესმის იმისი ენა“.
82. შემდეგ შემოვლა მოვახდინეთ მარცხნიდან დიდი,
და ისრის ერთი გადატყორცნის მანძილზე ვნახეთ
სხვა გოლიათი უმეტესი და საზარელი.
85. არ ძალმიძს გითხრათ, თუ ამგვარად ვის ნებისყოფას
შეეკრა იგი; მკერდზე ჰქონდა მარცხენა ხელი
მიმაგრებული, მარჯვენა კი მიკრული ზურგზე
88. ჯაჭვით, რომელიც ეშვებოდა კისრიდან დაბლა,
და გარეშემო ხუთ სარტყელად შემოვლებოდა
გიგანტის სხეულს, ზე აღმართულს ჭის სიღრმეთაგან
91. „ამ გულგოროზმა მოინდომა ძალმორჭმულობით
„შესჯიბრებოდა იუპიტერს, ცათა მბრძანებელს, —
სთქვა წინამძღოლმა, — და სანაცვლოდ მიიღო ჯილდო.

94. „მას ეფიალტე ეწოდება; გმირობა მისი
„დიდ იყო, ოდეს გიგანტებმა შეაკრთეს ღმერთნი;
„ხელი მმუსერელი უმოძრაოდ შთენია ახლა“.
97. მიმდართე ოსტატს. — „მაქვს სურვილი, თუ შესაძლოა,
„რომ მე აქ ჩემის საკუთარის თვალით ვიხილო
„განუზომელი ბრძარეოს“. მან მიპასუხა:
100. „აი აქვე, შენ მახლობლად, ნახავ ანთოზს;
„ის თავისუფლად იმყოფება და ლაპარაკობს.
„იგი ყოველგვარ ბოროტების ფსკერზე ჩაგეყვანს.
103. „ხოლო იგი კი, ვისი ნახვაც შენ მოისურვე,
„შორს არის უფრო, შეკრულია, ჩამოჰგავს ამას,
„მაგრამ სახე მას მხეცური აქვს გარდამეტებით“.
106. არასდროს კოშკი ისე ძლიერ არ შერყეულა
უსაშინელეს მიწის ძვრისგან, როგორაც მამინ,
ტანი უეცრად შეტორტმანდა ეფიალტესი.
109. მე არასოდეს არ მიგრძენია სიკვდილის შიში
ასე ძლიერი, და ჯაჭვი რომ არ შემენიშნა,
გამათავებდა მარტოოდენ ამ შიშის ზარი.
112. წინ გავემართეთ ამის შემდეგ და მივაღექით
ანთოზს — იგი ჭის ზედაპირს ასცილებოდა
უმეტეს, ვიდრე ხუთი ადლით, გარდა თავისა.
115. „ო, შენ, რომელმაც უტურფესი ხეობის ველზე,
„სად სციპიონი ეზიარა დიდებას უკვდავს,
„ხოლო ანნიბალ უკუ იქცა ლაშქარით თვისით,
118. „ლომი ათასი შეიპყარი! შენ, ვის შესახებ
„დღემდე ამგვარი დაშთენილა თქმულება ხალხში,
„რომ, თუკი ბრძოლას წარმართავდი შენს ძმებთან ერთად,
121. „შვილებს მიწისას გამარჯვება ხვდებოდათ წილად,
„ნუ იუარებ ჩვენს შთაყვანას შიგან უფსკრულსა,
„სადაც კოციტი შეუჯაჭვავს უმძაფრეს ყინვას.

124. „ნურცა ტიციუსს, ნურც ტიფეოსს ნუ მიგვასწავლი, —
„ძალუსს სურვილი შეგისრულოს ამ ადამიანს, —
მაშ დაიხარე და ნუ ღმეჭავ მაგგვარად სახეს.
127. „ჰო, შეუძლია მას დიდება შეგასხას, — იგი
„ჯერ ცოცხალია და ფიქრობს, რომ იცოცხლებს ხანგრძლივ,
„ოუ მას ვადაძდე არ აღიწვევს მაღლი ციური“, —
130. უთხრა ოსტატმა, და გიგანტმაც მოჰკიდა ხელნი,
ძალა, რომელთა შემზარავი სცნა ჰერკულესმა,
და აღიტაცა უეცარის სისწრაფით მაღლა.
133. აქ მომიბრუნდა ვირგილიუს და მომამახა:
„მომიახლოდი, რომ აყვანა შევიძლო შენი“.
და ჩვენ ორივე ერთ სიმძიმედ გარდავიქექით.
136. ვით კარისენდა,* თუ ვუცქერით იქიდან იმას,
სითკენც იხრება, როს ღრუბელი გადუვლის თავზე,
ხოლო ის თითქოს შესახვედრად გადაზნექილა,
139. ასე მეჩვენა ანთოისი ოდეს ვიხილე
იგი დახრილი, — წამიერად ვინატრე გულში,
სხვა გზა ქვესკნელში შთასასვლელად რომ ყოფილიყო.
142. მაგრამ მან მშვიდად ჩაგვიყვანა უფსკრულის ფსკერზე,
სადაც დათქმულან იუდა და ლიუციფერი.
არ დაშთენილა დიდხანს იგი წელმოდრეკილი:
145. ტანში გასწორდა ისე, როგორც ხომალდის ანძა.

ქება ოცდამეთორმეტე

მე რომ შემემძლოს აქ მივმართო ლექსს გაურანდავს,
როგორც შეშვენის ამ საშინელ, ამაზრზენ ჯურღმულს,
რომელსაც ირგვლივ მოსჯარვია კლდე უამრავი,

4. დაძაბულ ძალას გონებისას მოვიმარჯვებდი.
მაგრამ ამგვარი ხელოვნება არ მეხერხება,
და ამიტომაც აწ ვმეტყველებ მოკრძალებულად.

7. ვერას გააწყობს აქ ლაღბობა, ვერც ყრმის ტიტინი, რომელსაც „დედა“, ან „მამილო“ ძალუძს გამოსთქვას, ამ გზით ვინ შესძლებს რომ ასწეროს გამოუთქმელი,
10. ან ვინ ასახოს საძირკველი სამყაროისა. მინდა მწედ ჰყავდეს ჩემს სიმღერებს ის ბანოვანნი, ვინაც ამფიონს მოეშველა, როდესაც იგი
13. ქალაქ თებაის გალავანებს თვით აშენებდა, რათა სიმღერა შეეფარდოს ჩემს მიერ ნახულს. ო, კაცთა მოდგმე, დაწყველილო პირველითგანე,
16. რომელიც გმინავს ამ ქვესკნელში, ხომ გირჩევნოდა, რომ ყოფილიყავ ქვეყნად არე თხათ, ან ცხოვართა. როდესაც ქვევით მივალწიეთ ჭის ბნელ ფსკერამდის,
19. ვიდექით უკვე გიგანტების ფერხთან ორნივე. ზე ავიხედე თვალშეუვლებ კლდის ფლატესაკენ, მყის შემომესმა მე სიტყვები ასეთნაირი.
22. „ფრთხილად იყავი, არ დაადგა ამ ქანცმილეულთ „და უბედურ ძმებს თავზე ფეხი მოულოდნელად“. რა გავიგონე ეს სიტყვები, შემოვტრიალდი.
25. და დავინახე ჩემს წინაშე, იქვე ჩემს ფერხით, განიერი ტბა, მიაგავდა იგი არცთუ წყალს, არამედ მთლიანს მოვარვარე ფართობს მინისას.
28. ასეთი ზრქელი ხობოკვერა მტკიცე ყინვისა არა აქვს თავათ დონაუს წყალს იქ ავსტრიაში, არც მდინარე დონს ზამთრეული ცისა შემყურეს.
31. ზედ დასცემოდა თუნდაც მთელი პრეტრაპანასი ან ტამბერნიჩეს* მაღლობებიც რომ დასწოლოდა, არ გააღენდა იგი ტკაცანს, არც „კრიკს“* უმცირესს.
34. როგორც ბაყაყი საყიყინოდ მომზადებული წყლიდან გამოყოფს დინგს ისეთ დროს, რომ გლეხის ქალი ოცნებობს ხშირად პურის მკაზე, ასევე სულნიც

37. გაღურჯებულნი მთელ სახეზე ყბების ძირამდის,
სულმთლად დამზრალნი ყინვისაგან გამოგვეცხადნენ,
აკაწკაწებდნენ თანაც კბილებს ვით ყანჩა ნისკარტს.
40. თავმოდრეკილნი ჯერაც თვალებს ვერ გვისწორებდნენ,
ბაგეზე სუსხი ეტყობოდათ, თვალებზე — ტანჯვა.
როცა ქვევითკენ ჩავიხედე, მყის შევაძმნე
43. ჩემს ფერხთით ორი მკერდს მიჰკროდა ერთი მეორეს,
ასე რომ თმები თავის ქალას აღრეულიყო.
„აჲ მარქვით, სულნო, ერთმანეთზე მიხუტებულნო“, —
46. შევსძახე: „ვინ ხართ“? — ზე ასწია ორივემ თავი.
იწვიმა ცრემლმან მათ თვალთაგან ანაზღეულად;
ცრემლები იგი წამწამებში გაჰყინა სუსხმა.
49. ჯერ არასოდეს ორი ლატნა არვის უნახავს
რკინის ჭანგებით ერთმანეთზე გადაჭდობილი
ამაზე მეტი სიმტკიცით და გულმოდგინებით,
52. როგორც ის ორი მოჰხვეოდა ურთიერთს სული,
ორნივე ბრაზისგან აღრენილნი, გაცოფებულნი
ერთმეორეს მისდგომოდნენ ვით ყოჩსა ყოჩი.
55. ერთმა, რომელსაც ყინვისაგან ორივე ყური
დამზრალი ჰქონდა, მოახერხა ეს ეთქვა ჩემთვის:
„რას მოგვაშტერდი, თუ შენ გინდა ამ ორ ცოდვილთა*“
58. „იცოდე აწი ვინაობა, სადაურობა,
„გახსოვდეს: ველი სად მდინარე რბის მიზენჩიო
ეკუთვნის ამ ორს და მათ მამას ბატონ ალბერტის;
61. „ორივე ერთივე დედის საშოს ნაშიერია.
„მთლად მოიარო თუ გინდ გარსი შენ კაინისა,*
„ველარ მოსძებნი აქ ისეთ სულს ყინვის მორევში,
64. მათზე მეტად რომ ეკუთვნოდეს გადაყუდება,
„არც იგი, ვისაც გაუგმირა მკერდი, მხარბეჭი
შუბის მოქნევით შუადლისას ერთხელ არტურმა,*

67. „არც ფოკაჩია,* არც პატრონი ეგერ, იმ თავის,
„ახლა ჩემს შხერას რომ ხელს უშლის შუაში მდგარი.
„სასსოლ მასკერონ* ერქვა ქვეყნად ოდესლაც ამ კაცს,
70. „თუ ტოსკანელი ხარ შენ მკვიდრი, გეცოდინება,
„ენამრავლობა რომ მე ბევრი აღარ დამჭირდეს,
„გეტყვი: გახლავარ უბერტინოს მკვლელი დე პაციი.*
73. „სახელად მერქვა კომიჩიონ და ველოდები,
„თუ როდის მოვა, შემეცვლება თავათ კარლინო“.
შემდეგ ამისა მე ვიხილე ათასი სახე,
76. სიცოვისაგან გათოშილი, გალურჯებული
და ამიტომაც ამ გაყინულ ტბის მოგონებაც
მუდამჟამს ჟრჟოლას მას შემდეგაც მომგვრიდა ხოლმე.
79. რაც უფრო მეტად შევდიოდით ჯურღმულთა ცენტრში,
სად ყოველივე სიმძიმენი ერთს ესწრაფვიან,
მეც ვცახცახებდი მარადიულ ყინულის გზაზე,
82. არ კი ეუწყოდი ნებისით იყო, თუ უნებლიეთ,
თუ განგებისგან მქონდა იგი ნაკარნახევი.
მაგრამ ეს იყო, ამ თავების შორის მავალმა,
85. ერთ ცოდვილთაგანს წიხლი ვკარი პირისახეზე,
დაიღრიალა ამ ბედკრულმა: „რისთვის გამსრისე,
„თუ მონტაპერტის ბრძოლისათვის შურს არ იძიებ?“
88. მე კი ჩემს მეგზურს მიუბრუნდი: „ოსტატო ჩემო,
„მადროვე ერთი ვიდრე ეჭვებს გავიფანტავდე,
„შემდეგ კი ძალგიძს დამაჩქარო როგორც გენებოს“.
91. სდუმდა ოსტატი, მე მიემართე ისევ ამ ცოდვილს,
მოურიდებლად ღმერთს რომ გმობდა და მაგინებდა.
„მარქვი ვინა ხარ, რომ აძაგებ ამგვარად, მოყვას?“
94. „შენ ვინ ხარ თავათ, — მან მომაგო გაანჩხლებულმა, —
„განუკითხავად რომ დადიხარ ანტენორაში,*
„თანაც წიხლს მიერთყამ აქ ცხვირ-პირზე. რომ ვყოფილიყავ

97. „სული ცოცხალი, ზომ ვიგრძნობდი ტკივილს უმეტესს?“
„მე ცოცხალი ვარ, — ვუპასუხე, — ხამს გიხაროდეს,
„რომ მე შენს სახელს ჩემს ლექსებში გახსენებ ერთხელ“.
100. მომიგო მაშინ: „წა, გამშორდი, ქალაჩუნობა
„და გახსენება ამ ჯურღმულში არ დამჭირდება“.
წავწვდი ქოჩორში, ვეუბნები: „მარქვი, ვინა ხარ,
103. „თორემ არც ერთი არ შეგრჩება თავზე თმის ღერი“.
და მან მომიგო: „დამაგლიჯე თუ გნებავს თმები,
„ჩემს ვინაობას ვერ გაგიმხელ“, — ეს სთქვა და წამსვე
106. თავი დაჰხარა და მეორემ წამოიძახა:
„რა მოგივიდა, რა დემონი შეგიჩნდა ბოკკა?*"
„აწი ნუ იტყვი თუნდ ნურაფერს“ — მივმართე ბოკკას, —
109. „შე მოღალატე, გამცემელო, შენს ნამდვილ ამბავს
„მე თან წავიღებ იმ სოფელში“. — და მან მომიგო:
„წა, გამეცალე და იყბედე რამდენიც გნებავს,
112. „მხოლოდ ეგ არის, თუ გახვიდე ამ ჯურღმულიდან,
„სჯობს გაიხსენო იგი, ვისაც ენა აქვს გრძელი,
„ამცნე სულ ყველას, რომ აქ შეხვდი ბატონს ღუერელს.*
115. „სადაც ცოდვილნი ჩაცვენილან ყინვის მორევში.
„თუ მკითხავ კიდევ ვინ არიან სხვანი ქვესკნელში,
„გეტყვი: შენს გვერდით მდგომარეა თვით ბეკჩერია,
118. „რომელსაც ყელი გამოღადრეს ფლორენციაში,
„იქ მოშორებით განელონეს და ტრიბალდელოს
„მახლობლად რომ წევს უნდა იყოს სოლდანიერი“.*
121. გავშორდით ამათ და ერთ ღრუში ენახეთ ჩვენ ორი
ცოდვილთაგანი, გათოშილი, გალურჯებული,
ერთი მეორეს დამხობოდა უღონოდ თავზე,
124. და ისე, როგორც დამშეული პურს მოკბეჩს ხოლმე,
ისე ღადრავდა ქვემწოლარეს ის, ვინც ზედ აწვა,
კეფისა ძირას, სად ზერხემალს შეერთვის თავი.

127. სწორედ ისევე უმოწყალოდ გლეჯდა ტიდეე,*
გაცოფებული მენალიპეს საფეთქლებს კბილით,
მას შემდეგ, რაც მან თავის ქალა დაღრღნა, გამოხრა,
130. „პოი, შენ, — კარქვი, მტრისა შენის ხორცის მკამელო,
„უნდა მაუწყო, ვის ეკუთვნის ეგ თავის ქალა,
„ან მის პატრონმა შენ რა გაენო, რა დაგიშვა
133. „აგრე რომ დადრავ მის თავკისერს მხეცური ჟინით?
„ოღონდ ეს მამცნე და გპირდები, თუ შემრჩა ენა,
„რომლითაც, ნიჭი მეტყველების მიბოძა ზენამ,
136. „მე შენს სიმართლეს არ დაეკარგავ საიქიოში“.

ქება ოცდამეცამეტე

ტუჩები თმებზე შეიწმინდა მაშინ ცოდვილმა,
რა გაათავა საზიზღარი ზარმელი თვისი,
და კეფა სრულად გადაულრღნა მოსისხარს კბილით.

4. შემდეგ ამისა მოგვიბრუნდა და გვამცნო ესა:
„შენ ეს გწადია: განვიახლო წამება იგი,
„რომლისაც თავთ მოგონებაც ამაზრზენია.
7. „უნდა იცოდე, სიტყვა ჩემი იქნება თესლი
„და ამ თესლისგან უსათუოდ აღმოცენდება
„დიდი სირცხვილი, იმ უპირო მოღალატისა,
10. „რომელსაც წედან თქვენ წინაშე კბილით ვლეჭავდი,
„და აქ სიტყვებიც არ იქნება თქმული უცრემლოდ.
„არ ვიცი ვინ ხარ, ან ქვესკნელში ვით მოადწიე,
13. „მაგრამ კილოზე შეგამჩნიე, რომ ფლორენციის
„შენ ნაშიერი უნდა იყო, და უსათუოდ
„გეცოდინება, რომ მე ვიყავ გრაფ უგოლინო,
16. „ხოლო მეორე იყო როჯერ ეპისკოპოსი.*
„ახლა ისმინე, თუ რად უმტრე ამ ჩემს მეზობელს.
„არ ღირს გიამბო, თუ რაგვარი მუხანათობით,

19. „ვით მიღალატა გულალაღად მასზე მინდობილს,
„და ვით შემიპყრო მოსისხარმა და მომაკვდინა.
„მაგრამ შენ ალბათ არც კი იცი, რაც მთავარია,
22. „თავათ ამბავი უსასტიკეს მოკვდინებისა.
„მაშ მოისმინე და განსაჯე ჩვენგან ნათხრობი.
„იმ ვიწრო ხვრელმა გულშემზარავ, ბნელ დილეგისამ*
25. „(რომელსაც ახლა ჩემს შემდგომად ჰქვია სახელად
„შიმშილის კოშკი, სად მრავალი პატიმარია).
„მე იქ მაჩვენა საქანელთა* თვისთა წყალობით
28. „მრავალ მთვარეთა მოქცევაი სხივით გავსება.
„როცა ბედითმა ზმანებაჲმან დაფხრიწა რიდე,
„ვეყავ საცნაური მომავლისა სახე უჩინო:
31. „იგი მეჩვენა მე სიზმარში ვით მძლე ბატონი,*
„რომელიც მგელს და მგლის ბოკვერებს ერუკებოდა
„იმ მაღალ მთისკენ, ქალაქ ლუკას რომ ემიჯნება.
34. „წინ მიუძღოდნენ მას მწევრები მთლად გალეულნი,
„კარგად გაწვრთნილნი, დაგეშილნი, გაუმაძღარნი,
„დაწინაურდნენ მყის გულადი, შემდეგ სისმონდი,
37. „და არც ლანფრანჩი მონადირეთ ჩამორჩენია.
„მცირე ხნის შემდეგ დაიქანცა მგელი ზვადიცა,
„და ბოკვერებსაც ვნახე, ჯანი ვით ელეოდა.
40. „მისწვდნენ მწევრები, დაუღადრეს ბედშავთ ფერდები.
„როცა ცისკრისას გამოფხიზლდი, მე შემომესმა,
„თუ ვით სტიროდნენ შიმშილისგან ჩემი ბაღლები,
43. „რომელნიც ჩემთან იმ დილეგში იტანჯებოდნენ,
„თუ განაგონი ცრემლს არ მოგგვრის, მაშინ არ ვიცი
„ეგ ზომ უღმობელს რა მოგალობს, რა აგატირებს.
46. „ისინი უკვე ძილფხიზლობდნენ, ახლოვდებოდა
„უამი, როდესაც ჩვეულებრივ მოჰქონდათ საზრდო.
„წამს შემომესმა ვით დაკეტეს ქვევით ჭიშკარი

49. „იმ საშინელი დილეგისა და მიუზბრუნდი,
„სიტყვის უთქმელად მივაშტერდი მე ჩემსა ვაჟებს.
„გული გაქვად და შემაშრა თვალებზე ცრემლი;
52. „ისინი მწარედ ქვითინებდნენ გულამოძვდარნი.
ერთი მათგანი მეუბნება, ანსელმუჩიო:
„რა გასაოცრად მოგვაჩერდი, რაო, მამილო?“
55. „არც ერთი ცრემლი მე იმ წუთში არ დამდენია.
„არცთუ რამ მითქვამს საპასუხოდ ამ დღის მანძილზე,
„არც შემდეგ ღამეს, ვიდრემდის მზე ამოვიდოდა.
58. „როს მკრთალი შუქი ჩვენს დილეგში შემოიპარა,
„ენახე ხატება საკუთარი ოთხივ სახეზე,
„გაცოფებული კბილით წავწვდი საკუთარ ხელებს!
61. „მათ კი ეგონათ, რომ შიმშილმა ეს მაიძულა,
„ადგნენ ერთბაშად წინ დამიდგნენ, შემომქვითინეს;
„რას შერები, მამავ, თუ სიყმილი გაწუხებს ვერე,
64. „ჰა, ჩვენი ხორცი, ეს ინებე, რადგან ამ ხორციით
„ეგზომ ვნებულთ შენ შეგვკოსე, წაილე შენად“.
„დავდუმდი მყისვე, მათთვის გული რომ არ მომეკლა,
67. „სდუმდნენ ოთხნივე, როგორც იმ დღეს, ისე შემდეგშიც.
„ო, მკვიდრო მიწავ, ნეტავ ჩემთვის გაგეხენა პირი,
„როცა მეოთხე დღე გათენდა, დაეცა გადო,
70. ჩემს ფერხთით იწვა და ამგვარად მევედრებოდა:
„რისთვის არ გინდა მომეშველო, ჩემო მამილო?“
„იქ მოკვდა იგი, და როგორაც მე აქ მიყურებ,
73. „ისე მეც ვნახე საკუთართა თვალთა წინაშე
„ოთხივე ვაჟი ვით კვდებოდა, ოთხივ ზედიზედ.
„უკვე მეზუთე და მეექვსე დღე შემოთენდა,
76. „თვალის სინათლე დამელია ისე ვბორგავდი,
„და მათ ცხედრებზე დავდიოდი გაოგნებული.
„კიდევ სამი დღე ვიჯახირე და ვივალალე.

79. „ბოლოს შიმშილმა გაიმარჯვა დარდის წინაშე“. ესა სთქვა, შემდეგ კვლავ მივარდა ბრახმორეული იმ უპატრონო თავის ქალას დაუწყო ღეჭვა.
82. ვაი, შენ პიზავ, სამარცხვინო ლაქავ ხალხისა, შევნიერ ქვეყნის საღ სჩვევიათ წარმოთქმა სი-სა,* გიგვიანებენ მეზობელნი პატიჟს მართებულს.
85. აწ ამოდრავდი, კაპრაია და შენც გორგონა,* ზღუდეთ იქეცით და დახერგეთ არნოს შესართი, რათა პიზაში მოსახლენი წალეკოს წყალმა.
88. ახლო თებე, უსამართლოვ, განუკითხავო, ვთქვათ უგოლინომ მტერს გადასცა ეგ შენი ციხე,* მაგრამ მის ვაჟებს რას ერჩოდი ჯვარზე რომ აცვი,
91. ნორჩი ბრიგატა, ან ჭაბუკი უგუჩიონე და ორს დანარჩენს ჩემს ლექსებში უკვე ნახსენებთ. დაეწინაურდით, მიჟაღწიეთ ისეთ ადგილას,
94. სადაც ცოდვილნი, გაყინული, ხობოკვერისგან, გარემოცულნი, ძირს ეყარნენ თვალდაღუზულნი. თავათ ტირილიც არ შეეძლოთ, რადგან ცრემლები
97. პირველითგანვე მოდენილი ზედ შეყინვოდათ თვალის გუგაზე ვით კრისტალის სათვალეები, თუმცა სიცოცხემ მთლად დამიზრა კანი სახისა,
100. გრძნობიერება დამიკარგა სუსხით გათოშილს, მაგრამ მე მაინც ქარის ქროლვა ვჰყავ საცნაური. მივმართე ოსტატს, ვეუბნები: „ეს რა ქარია?“
103. და მან მომიგო: „შენ მიაღწევ მალე იმ ადგილს, „სად საკუთარი თვალი მოგცემს ამ კითხვის პასუხს, „როცა იხილავ ამ ბორიოს წარმომშვებ მიზეზს“.
106. მაშინ ერთ-ერთმა ამ ყინულში ჩაკირულთაგან ჩვენ მოგვაძახა: „ჰოი, სულნო, ეგზომ სასტიკნო, „განგებისაგან წარგზავნილნო ამ ყინვის გარსში.

109. „ჩამომაცალეთ მე სახიდან ეს საფარველი,
„რომ ოდნავ მაინც გულის ჭირი შემიმსუბუქდეს,
„და არც ცრემლები შემეჭირხლოს ქუთუთოებზე“.
112. მე ვუპასუხე: „თუ გსურს ხვედრი შევიმსუბუქო,
„ჯერ ეს მითხარი, თუ ვინა ხარ და ამის შემდეგ
„ვინდლო ვერ შევძლო მოგიპოვო ოდნავი შვება,
115. „დეე მე თავთ გავირიყო ყინულთ წიაღში“.
მან მყის მომიგო: „მე გახლავარ ალბერიგ ბერი,
„ბაღნარის ბნელის აწ ნაყოფით ხელში შთენილი,
118. „ლელვი მეწადა და მის ნაცვლად მომაგეს ფშატი“.
„რას ამბობ? — ვარქვი, — შენც გიწია უკვე სიკვდილმა?“
მან მიპასუხა: „მე არ ვიცი სხეული ჩემი,
121. „რა ყოფაშია იქ ამჟამად, მაღლა, მიწაზე;
„ამ პტოლომეას* ენიჭება პრივილეგია:
„აქ ჩამოვარდეს შესაძლოა სული მანამდის,
124. „ვიდრე ატროპოს* შეუწყვეტდეს გზას სიცოცხლისას,
„ოღონდ წარმხოცე აწ თვალთაგან ცრემლები ესე
„მწვავე სუსხისგან შეყინულნი, ჭირხლად ქცეული,
127. „გამცნობ, რომ სული მუხანათი, დაუნდობელი,
„როგორც კი ღალატს იქ მიწაზე ჩაიდენს თურმე,
„სწრაფად იმნაირს, როგორიც მე დამედო ბრალად,
130. „მყისვე დემონი მას შეიპყრობს, წარსტაცებს სხეულს,
„დაეუფლება მერმე ჟამის აღსრულებამდის;
„ჩამოაგდებენ შემდეგ ამ სულს ამ ყინულეთში.
133. „შესაძლო არის იქ მიწაზე დარიალობდეს
„ამ ლანდის ზორცი, მანდ ჩემს უკან რომ აღრჭვნს კბილებს,
„ეს ყოველივე ალბათ შენაც მოგეხსენება,
136. „რაკი ბნელეთში ჩამოსულხარ საიქაოდან.
„გ ლანდი გახლავთ თვით მესსირე ბრანკა დ'ორია*,
„წელი მრავალი გაატარა მან ამ ჯურღმულში“.

139. მე ვუპასუხე: „შენ მატყუებ, და მე მგონია,
„ჯერ არ მომკვდარა იქ მიწაზე ბრანკა დ'ორია
„სასმელს და საჭმელს შეექცევა ტანთშემოსილი“
142. „ზედა ჯურღმულში, სადაც ცხელი ფისი დუღდება, —
ამბობდა იგი, — „ჯერ არ იყო კიდევ მოსული
„მიქაელ ცანჩე, როს დემონმა იმის მაგვრად
145. „დ'ორიას ტანში მოათავსა, აქ ჩამოგზავნა,
„ამ ყინულებში, ნათესავნი, თანაზიარნი.*
„ახლა ამას გთხოვ, გამიწოდე მე ბედშავს ხელი
148. „აღმიხვენ თვალნი ყინვისაგან ამოფისულნი“.
ო, გენუელნო,* უზნეონო და ბიწიერნო,
რისთვის წაბილწა ეგ ხმელეთი ტერფებმა თქვენმა!
151. ერთ-ერთი თქვენი ნათესავის, რომანიაში
ყველაზე მეტად გულარძნილის და პირბოზისა,
მე შემხვდა ლანდი იქ, კოციტში, ამოვლებული,
154. იქ ვნახე სული, ხოლო მისი ბილწი სხეული
ვით მოჩვენება დარიალობს ჯერაც მიწაზე.

ქება ოცდამეთოთხმეტე

- „Vexilla regis prodeunt inferni,
„ახლა ჩვენ სამტროდ, — ასე მითხრა ვირგილიუსმა:
„წინ გაიხედე, თუ შეიძლო შეასწრო თვალი“.
4. თითქოს ნინევი ზრქელი ნისლის ბურავდა ზეცას,
ჩვენს ჰემისფეროს ღამის კალთა ეფინებოდა,
შორიახლოდან მე გამჩნევდი ქარისა წისკვილს, —
7. ატრიალებდა, აბრუნებდა ძლიერად ქარი.
უკუვიქეცი, მივეკედლე ისევ ჩემს ოსტატს,
რაკი საფარი მე სხვაგვარი არსით მიჩანდა.
10. უკვე მივედი (მეკრძალება ამის ლექსად თქმა),

ისეთ ადგილას, სად აჩრდილნი უკვე საესეებით
ყინვის ლოლუებს შეემოსათ და გაეთოშათ.

13. მოსჩანდნენ ლანდნი ისე ნათლად და გამჭვირვალედ,
ვით მცირე დერიტა ჩაგდებული საწყლე ჭიქაში.
ზოგს თვალზე რული ძირს მწოლარეს მოჰკიდებოდა.
16. ზოგიც ყვინთავდა ზეზეურად ფეხზე მდგომარე,
ზოგნი ცოდვილნი თავქვე იწვნენ, ზოგიც პირადმა,
ზოგს ფეხი თავთან მიეტანა მშვილდით მოხრილს.
19. უკვე საკმაოდ ორიენი დავწინაურდით,
როცა ოსტატმა შესძლო ჩემთვის ეჩვენებინა
არსება იგი, ვინც ოდესღაც ყოფილა, თურმე,
22. პირშენიერი, სახილველად ფრიად საამო.
წინ დამიყენა, გამაჩერა მაშინ ოსტატმა,
მითხრა „ეგ არის თავათ ღიტე, და ამ ადგილზე
25. გმართებს უთუოდ აღიჭურვო მხნეობით დიდით“.
სჯობს არც კი მკითხო ო, მკითხველო, ვით დავიბენი,
როგორ გავხვედი უეცარად გარინდებული,
28. ამას ვერ აუწერ, რადგან სიტყვა აქ უძლურია.
არცა სიკვდილი მომწვეია ენა წართმეულს,
არცა სიცოცხლის შემრჩენია მე ნატამალი.
31. თავათ იფიქრე თუკი შეგწევს გონების ძალი,
რა ვიქნებოდი უსიკვდილოდ და უსიცოცხლოდ?
ამ სიმძიმის სამყაროს იმპერატორი
34. ამოდიოდა და ყინული სცემდა გულმკერდზე.
რა გამოუჩნდები, მე რომ ვინმემ მღევს დამატოლოს,
ასევე მღევიც მართოდენ მის მკლავის სიგრძეს
37. რომ შეადართო, გეჩვენებათ მთლად ქონდრის კაცად
ახლა შენ თავათ ხამს განსაჯო, წარმოიდგინო,
თუ რა სიდიდის იყო მისი სხეული სრული.

40. რამდენად ადრე ყოფილიყო ის შვენიერი,
იმდენადავე საზიზღარი იყო ამჟამად.
თუკი ის თვალებს მიაპყრობდა მაღლა შემოქმედს.
43. იგია თავათ ბოროტების ყოვლის მიზეზი.
რარივ გაუოცდი, როცა ვნახე მე ჩემის თვალით
სამგვარი სახე გამოსხმული რომ ჰქონდა თავზე,
46. ჯერ წინა სახე სისხლისფერი, მთლად მეწამული;
სხვა დანარჩენი პირველს სახეს უერთდებოდა,
ორთავე მხარის შუა გულში დატანებული,
49. ხოლო სამივე შუბლის ზემოდ ჰქონდა შეყრილი.
ნახევრად თეთრი და ნახევრად იყო ყვითელი
მარჯვენა სახე, და მეორე სახე მარცხენა.
52. იმათი ფერის, ვინც ნილოსის პირას ბინადრობს.
ყოველი სახის ქვემოთ ფრთენი უშველებელნი
უჩნდა ისეთი, ვით შეჰშვენის ამნაირ ფრინველს.
55. ჯერ არასოდეს არ მინახავს ამხელა აფრა
ზღვაზე გაშლილი. ფრთებზე ბურტყელიც კი არ ემოსა,
არცა ღამურის ქინქლის მსგავსი თუ ეტყობოდა.
58. აბარტყუნებდა ისე ძლიერ იგი თავის ფრთებს,
რომ დამდგარიყო გარეშემო სამკეცი ქარი,
მთელი კოციტიც ამიტომაც იყინებოდა.
61. ექესივ თვალთაგან მონადენი მდუღარე ცრემლი,
სისხლიან დუქში არეული სამივ ნიკაპზე,
ნიაღვარივით დაუცხრომლად ჩამოსდიოდა.
64. ყოველ ხახაში გაჩხირული ჰყავდა ცოდვილი,
და ყოველ მათგანს გლეჯდა რკინის, ლომისებრ კბილით.
ასე ერთბაშად აწამებდა, ღრღნიდა სამივეს.
67. პირველს მათ შორის გარნა მარტო სატანის კბილი
ღადრაუდა, გლეჯდა, კბილთან ერთად ბასრი ჭანგები;
ასე რომ ზურგზე ერთიანად გასცლოდა კანი.

70. მითხრა ოსტატმა: „სული ესე მომეტებულად
„რომ იტანჯება, იუდაა ისკარიოტი,
„თავი ხახაში გაჩრილი აქვს სატანას მისი.
73. „ფეხები უჩანს, და მეორე შავდრუნჩიანი,
„გახლავს ბრუტუსი, იტანჯება ხმაგაკმედილი.
„ხოლო მესამე, ახოვანი კასსიუსია.
76. „დროა წავიდეთ, ვინაიდან ეშვება ღამე
„და ყოველივე ნახული გვაქვს თვალმისაწვდენი“.
ყელზე მოვეჭდე მე ჩემს ოსტატს, დაუყევი ნებას.
79. ხოლო მან მარჯვედ შეურჩია დრო და ადგილი,
და სწორედ, როცა ლუციფერმა გაშალა ფრთენი,
ბურტყლიან ფერდებს ძირს ჩამოჰყვა ცალკერძად ბეწვებს.
82. ხოლო ცალკერძად ხელს აუღებდა გაყინულ ქერქსა.
ერთბაშად, როცა მიუღწიეთ თქმის თავამდის,
შემოტრიალდა და კვლავ იწყო ზე აცოცება.
85. ასე მეგონა კვლავ ჯოჯოხეთს ვუბრუნდებოდი.
„მარჯვეთ იყავი“ — მითხრა მაშინ ვირგილიუსმა.
თანაც ქმინავდა, როგორც კაცი ქანცმიღებული.
88. „დროა ამ ტანჯვას დაუდწიოთ როგორმე თავი“.
ეს მითხრა, მყისვე კლდის ნაპრალში გამოძვრა მარჯვედ,
ჩამომსვა იქვე, განაპირას და გვერდს მომიდგა.
91. ზე ავიხედე, ლუციფერი მსურდა მენახა.
სწორედ ისეთი, როგორც ვნახე წელან მე თავათ.
და თვალი ვკიდე ვით აპლაკა ფეხები მაღლა.
94. რამდენად დიდი მღელვარება მე განვიცადე,
გამსაჯოს თვით ბრბომ, ვიცი იგი ვერც კი გაიგებს,
როგორ ადგილას გავიარე, როგორ ვეწამე.
97. „აღსდგინ, მითხრა მე მეგზურმა, — წინ გვიდევს გრძელი
„ჩვენ გზა და შარა ღია ძნელად გადასავლელი,
„შეხსაც თვით ეტლის მესამედი გადაუვლია“.

100. „ადგილი იგი, სადაც მაშინ ვიდექით ჩვენა,
„კოშკის დარბაზი როდი იყო, არამედ მრუმე
„და ოღროჩოღრო, ბუნებრივი ტაფობი რამე.
103. „პოი, ოსტატო, ვიდრე უფსკრულს გავეყრებოდე, —
„ვარქვი ჩემს მეგზურს, რა ავდექი და გავიმართე, —
„მიამბე რამე, განმიფანტე გაუგებრობა:
106. „სად გაჰქრა ყინვა, ან სატანა როგორ წაიქცა,
„ან მზემ ვით განვლო ეს მანძილი ესდენ სისწრაფით,
„სალამოსა და დილას შორის განწესებული?“
109. მან მიპასუხა: „ნუ გგონია ცენტროს გადმოღმა
„იმყოფებოდე იქ, სადაც მე სატანის ბეწვებს
„ვეჭიდებოდი; იგი მიწის მთელ სიმაღლეზე
112. „გახიდულია, როგორც ღერძი უშველებელი.
„შენ გაღმა იყავ, ვიდრე ქვევით ჩამოვიდოდი,
„როს გამოებრუნდი, შენც გამოსცდი სწორედ იმ მიჯნას,
115. „რომელსაც ელტვის მიწიერი სიმძიმე სრული
„და იმყოფები ახლა ისეთ ჰემისფეროს ქვეშ,
„რომლისა გასწვრივ სხვა მეორე ახურავს მიწას,
118. „სად ძე კაცისა უცოდველად იშვა, სცხოვრობდა;
„აწ ფერხნი შენნი ზედ დაგიდგამს მცირე რამ გარსზე,
„რომელიც არის ჯიუდეკას გარსისა გასწვრივ.
121. „აქ დილა არის, ხოლო გაღმა საღამოედება,
„ხოლო ის არსი, რომლის ბეწვიც კიბედ ვიხმართო,
„გაჩხირულია ყინულებით კელავინდებურად,
124. „სწორედ ამ მხარეს ჩამოვარდა ზეციდან ეშმა
„და ხმელი იგი, ამ ადგილას ამობორცვილი,
„ზღვის საბურველით შეიმოსა მისგან შემკრთალი,
127. „და შეუერთდა მეცხეულად ჩვენს ჰემისფეროს;
„ხოლო ნაწილი, შენც ხომ ზედავ აწ დაცლილია,
„შეკრთა, შეინძრა, ატივტივდა, იქცა მწვერვალად“.

130. არის ადგილი იქ ქვემოთკენ ეშმაკეულის
და მის საფლავის მოშორებით, თვალშეუვლები,
მხოლოდ თუ სმენით მიუხედები სადაურობას,
133. კლდის ნაპრალიდგან გამოჟონავს რუ მოჩხრიალე.
იდუმალ ბილიკს ავედვენეთ მე და მეგზური,
ნათულ სამყაროს სახილველად უკუქცეულნი.
136. ვიარეთ აღმა, მიეყვებოდი უკან ჩემს ოსტატს,
ვიდრე სივრცეში გამოჭრილი თაღის გადაღმა
არ ვნახეთ ცისა შეენებანი ნაირ-ნაირი,
139. და გამოვედით, რომ გვეხილა კვლავ ვარსკვლავები.

სალხინებაელი

ქება პირველი

ამიერიდან სულის ჩემის ხომალდი მალი
უკეთეს წყალთა საუფლოში* ზეასწევს აფრას,
ჩვენს უკან დარჩა ზღვა ასევე აზვავებული.

4. ზამს ვუმდეროდე აწ სამყაროს რიცხვით მეორეს,
სად სულს კაცისას გაწმენდილს და განსპეტაკებულს,
ცად ამაღლების სრული ნიჭი მოეფინება
7. და პოეზია სულმიხდილი რომ აღსდგეს მკედრეთით,
წმინდა მუზებო,* რადგან თქვენი ვიყავ მარადღჟამს,
აწ კალიოპეც* მწედ მეყოლოს და შემაწიოს
10. ხმა იგი, ერთხელ პიერიდებს* რომ დასცა რისხვა,
რამაც საესებით წარუკვეთა მათ სასოება.
აღმოსავლური საფირონის დამტკბარმა ფერმა,
13. რომელიც ზეცას მოსდებოდა გავარვარებულს,
და სხივოსნობის ათინათი ციდან ნასროლი,
პირველ გარსამდის ცის კაბადონს მოჰკიდებოდა,
16. მოჰხიბლა თვალნი სიხარულით აღტყინებულნი,
რა შემდონებელ ჰაერს* თავი მე დაუაღწიე,
რომელიც გულს და თვალთახედვას აუძლურებდა.
19. ტურფა პლანეტი* სიყვარულის აღმაგზნებელი
მთელს აღმოსავლეთს უღიმოდა, თანაც ჩრდილაჲდა
თვის ასაბიას ციურ ცთომილს* თევზად წოდებულს.
22. მხარმარჯვნისაკენ მოვიქეცი, მყისვე მივხედე
პოლუსს, მეორეს და ვიხილე ვარსკვლავი ოთხი,*
რომელნიც მხოლოდ პირველკაცთა* ჰქონდათ ნახული.
25. თითქოს ზეცასაც ახარებდნენ ციაგით თვისით,
მაგრამ ვაი შენ, ჩრდილოეთო დაქვრივებულო,
რომ არაოდეს გელირსება ხილვა იმათი.

28. რა განერიდა შხერა ჩემი იმა ცთომილებს,
სხვა პოლიუსად მივაშურე, აღვაპყრე თვალი,
სად უკვე ეტლი უჩინარი იქმნა იღუმალ.
31. მოხუცს მარტოკას* თვალი ვკიდე იქვე მაზლობლად,
მის აღნაგობა აღმიძრავდა პატევისცემას,
რომელზედ მეტსაც მოსთხოვს ხოლმე მამა თავის შვილს.
34. თეთრი ერია გრძლადმოშვებულ და სათნო წვერებს,
საკმოდ ხშირი გარეოდა ჭაღარა თმებშიც,
ორმაგ ნაწნავად ზედ მკერდამდის ჩამოშვებული.
37. ოთხივე წმინდა ვარსკვლავების სხივთა ციალი,
ისე მოსავდა სახეს მისას განსხივოსნებულს,
რომ მზისა დარად იდგა იგი ჩემსა წინაშე.
40. „ვინ გაქცევიხართ, მარადჟამულ საპყრობილესა,*
„ბნელი არავის მდინარებას, მარქვით ვინა ზართ?“
გვეკითხებოდა, უტოკავდა სათნო წვერები.
43. „ვინ გიწინამძღვრათ, ვინ გიჩვენათ გზა დია ბნელი,
„როცა უკუნი ღამის წიაღს განელტვეთ მუნით,
„რომლის სიბნელე ამრუდებდა ჯოჯოხეთის ველს.
46. „გარნა ქვესკნელის სჯულისდება აწ დარღვეულა,
„ცათა აღთქმანი ზენარულნი ხომ არ შესცვალეს,
„რომ წარწყმედილთა ჩემს გვირაბში მოსვლა შეიძლეთ?“
49. ჩემმა მეგზურმა შემაკავა და გამაჩერა.
სიტყვით, ხელებით, ნიშნებით და წამისყოფითა,
მიბრძანა მცისვე დაჩოქება, მოდრეკა ქედის.
52. „არ მოვსულვარო, უთხრა ჩემის ნების მიერი,
„არამედ დედამ ზესთაზენით წარმოგზავნილმან,
„მოთხოვა ამ კაცის წინამძღვრობა და გზის ჩვენება.
55. „რადგან გწადია განგიმარტოთ როგორიც არის,
„აწ ვითარება და პირობა ჩვენი აქ მოსვლის,
„ჩვენ აღარ ძალგვიძს წინ აღვუდგეთ ნებასა შენსა.

58. „ამ მწირს დაისი არ უხილავს უკანასკნელი,*
„თუმცა სიშმაგის თვისის გამო სულ მცირე ჟამი
„მას დარჩენოდა, ვიდრე უკუმოიქცეოდა.
61. „მაშინ, როგორც ვთქვი, წარმაგზავნეს მყისვე მე მისკენ,
„არ მიჩნდა სხვა გზა, მის საშველად და დასახსნელად,
„კიდევან გზისა, რომელზედაც წარემართე იგი.
64. „მე მას ვუჩვენე განწირული მოდგმა ადამის
„ახლა მწადია მოიხილოს ისეთი სულნიც,
„ვის განწმენდასაც ხელმძღვანელობ, მეთვალყურეობ.
67. „ჩვენი აქ მოსვლის მატიანეს გაიმბობ ძნიად.
„ზენარულია ძალა იგი, რომლის წყალობით,
„აქ მოვიყვანე შენს სასმენად და სახილველად.
70. „მე ვისურვებდი შეგეწენაროს აქ მოსვლა მისი,
ყველასგან ნანატრს ეძებს იგი თავისუფლებას,
„ეს ყველამ იცის თავგანწირვა ვისაც სჩვევია.
73. „შენ მიმიხვდები, რადგან თავათ დასთმე სიცოცხლე
„უტიკასათვის, სადაც დაგრჩა მოკვდავი ნეშთი,
„რომელიც კიდევ გაბრწყინდება განკითხვის ჟამსა.
76. „არცთუ კანონი შეგვიბღალავს მარადჟამული,
„ის ცოცხალია და მე მინოსს არ ვემონები,*
„და ვიმყოფები მე იმ გარსში, უბიწო მზერით
79. „შენი მარჩია თითქოს კიდევ გემუდარება,
„სულო დიადო, ჩვენც ჩაგვთვალო თავისიანად,
„ჩვენც შეგვივრდომე სიყვარულის მისის სახელით.
82. „და გაგვატარე ჩვენ შვიდივე სამეფოს გაღმა.
„მე კი მას ვამცნობ თავაზიან მოპყრობას შენსას,
„თუკი ქვესკნელში შენ ხსენებას არ აღგვიკრძალავ“.
85. „მართლაც მარჩია ლხენას გვრიდა თვალებსა ჩემსა,*
გვითხრა მოხუცმა, — „როცა ვიყავ მეც იმ მიწაზე,
„მე მას დიახაც ვუსრულებდი ყოველ საწადელს.

88. „აჲ კი დამღუპველ ნიაღვარის გაღმა შთენილი,
„ველარ მომწვდება იმ კანონის გამოისობით,
„რომელიც ჩემის აქ წამოსვლის ხანში დამკვიდრდა.
91. „მაგრამ თუ დედა ზეციური შენ გხელმძღვანელობს,
„როგორც თავათ სთქვი, მოფერება რა საჭიროა,
„ისიც იკმარებს რომ შემთხვოდე მისის სახელით.
94. „წა, ლელისაგან გაუკეთე ამ კაცს არდაგი,*
„ასხურე წყალი და მობანე სახე მიგვარად.
„რომ არსად აჩნდეს მცირე ლაქის რამ ნატამალი,
97. „რადგან არ არის მართებული რომ მცირე ლაქაც
„აჩნდეს სახეზე, რომ შეხვდება პირველ კარისკაცს,
„სამოთხის სულთა საუფლოში როცა მიადწევს.
100. „მცირე კუნძულზე ხომ კი ხედავ, ქვევით, სულ ქვევით,
„სადაც ტალღები გარს ევლება მტკიცე ნაპირებს,
„იზრდება ლელი* გარეშემო ღონთქოშო შლამზე.
103. „ვერაგითარი სხვა მცენარე აქ ფურცლოვანი
„ან ღერიანი ვერ გასძლებდა, ვერ იხარებდა,
„რაკი რომ წყალთა მიმოქცევას არ დაჰყვებოდა.
106. „მაგრამ იცოდეთ აჲ აქეთკენ აღარ მობრუნდეთ,
„ამომავალი მზე გიშველით როცა აივლით
„თხემზე ნაკლებად დაცერებულ ბილიკით მერმე“.
109. და განქრა იგი. წამოვდექი სიტყვის უთქმელად,
მიეუახლოვდი, ვეახელი ისევ ჩემს ოსტატს
და მივაჩერდი, გავუყარე თვალი მყის თვალში.
112. „აჲ შემომყვები, შვილო ჩემო, მითხრა ოსტატმა,
„უკან გავბრუნდეთ და ჩავეშვეთ იმ ბილიკიდან,
„რომელიც ტაფობს ძირს ჩაყვება ქვემოთ მიჯანმდის“.
115. უკვე ცისკარმა წინ გაიგდო რიჟრაჟის ჟამი,
ილტვოდა მრუმე პირისაგან სინათლისასა,
მე მყის შევნიშნე შორეულის ზღვისა ცახცახი.

118. და ჩვენც ვიცოდით როგორც მგზავრი ვინმე ეული,
დაკარგული გზის საძებარად უკუქცეული
დარდს რომ ეძლევა, ვიდრე მართალს ვერ პოვებს გზასა.
121. როს მივალწიეთ ისეთ ადგილს, სად დილის ცვარი
მზეს შებმებოდა, თანაც ჩრდილებს ეფარებოდა,
იბნიდებოდა, კანკალებდა, ოდნავ ღზევებოდა,
124. ჩემმა ოსტატმა ხელის გული მიღზე დააწყო,
ეს რა შევნიშნე, ვეახელი, მყის მიუშვირე
მე ღაწვი ჩემნი, დანამულნი ცრემლთა დენისგან;
127. მანაც ხელები დაცვარული მომისვა პირზე,
შემაგლო ხელი, აღადგინა ჩემი სახისა
ფერი წარყვნილი, გამურული ქვესკნელის ბოლში.
130. შემდეგ ამისა, მივალწიეთ უდაბურ ნაპირს,
რომელსაც თვისთა წყალთა ზედან არეინ უნახავს
აქ გაეაროს და უკანვე მოქცეულიყოს.
133. მე აქ კატონის ნებისამებრ ჩემმა მეგზურმა
წელზე არდაგი შემომარტყა, ო, სასწაულო,
მაგრამ რხეული ლელი იგი შემეხსენებოდა,
136. იქვე ხელახლა აღსდგებოდა, სადაც მოსწევიტეს.

ქება მეორე

აჰა, გაბრწყინდა, გაიმართა შზე ჰორიზონტზე,*
მერიდიანი, რომლის გარსის უმაღლეს პუნქტთან,
ზედ გადაუვლის და დაჰყურებს იერუსალიმს:

4. და ღამეც გასწვრივ განგის* წყლიდან ამოდიოდა,
თან ამოჰქონდა მას სასწორი, რომელიც მყისვე
გაუვარდებდა, როგორც კი დღეს გაასწრებს ჟამით.
7. თეთრი ღაწვები ასპიროზის* იმ ადგილიდან,
სადაც ვიდექი, უკვე სჩანდა ბროწეულისფრად,
შემდეგ სიბერემორეული გაყვითლდა უცებ.

10. ჩვენ ზღვის ნაპირზე ვაყოვნებდით, როგორც რომ კაცნი
შორეთზე ფიქრის ბურუსისგან გარემოცულნი,
მგზავრობენ ნდომით, ერთ ადგილზე თავათ შთენილნი.
13. როგორც მარიხი გარიჟრაჟზე ამონათებს,
ზრქელ ნისლს გააპობს ლალისფერად გაწითლებული,
ზღვას თვალს დაადგამს დასავლეთის ცადაქმნილისკენ!
16. ასე მეჩვენა მე ნათელი (ენატრობ კვლავ ხილვას),
ზღვისკენ მოჰქროდა ისე მარდად, ვერაერთარი
ანცი ფრინველი სისწრაფეში ვერ გაასწრებდა.
19. მცირე ხნით თვალი ავარიდე მე ამ ჩვენებას,
მყის მიეუბრუნდი ჩემსავ ოსტატს შესასიტყვებლად,
ისევ შევნიშნე სხივი იგი განდიდებული,
22. შემდეგ კი ენახე მის გარშემო ვით რიალებდა,
რადაც მოთუთრო, მოფარფატე უცხო სხეული,
პირველის ქვემოთ სხვა გამოჩნდა, ახლა მეორე.
25. სიტყვის წარმოთქმაც ვერ მოასწრო ჩემმა ოსტატმა,
პირველად ნახულს გამოაჩნდა ერთბაშად ფრთენი,
უკვე შეიცნო მან ციური იგი მენავე.
28. წამოიძახა: „შეხე, შეხე, უფლის ანგელოსს!
„მუხლთ მოიყარე და დაიჭდე გულმკერდზე ხელი,
„ამიერიდან შენ იხილავ ამგვარ შიკრიკებს,
31. „ადამიანურს ერიდება ის საშუალებებს,
„ალარ სჭირდება არც ნიჩბები, არც აფრა რამე,
„საკუთარ ფრენით დანაჟარდობს იგი შორეთში.
34. „დახე, თუ როგორ გაიელვებს ზეცის სივრცეში,
„გააპობს ჰაერს მარადიულ ფრთების ფარფალებით,
„არ გახუნდება ფრთენი იგი აროდეს ჟამში“.
37. რაც უფრო მეტად იგი ჩვენსკენ მოიწევოდა,
მომეტებულად სხივოსანი ზღებოდა იგი
და თვალნი ჩემნი ვერ იტანდნენ მის ბრწყინვალეებას.

40. ძირს დავიხედე, იგი მყისვე დაეშვა ხმელზე, ისეთი სწრაფი და მსრბოლელი ჰაერის ნავით, რომ წყალთა ზედან მისცურა და დაუსვენებლად.
43. მესაჭე იგი ზეციური მართავდა ხომალდს და ნეტარება მის სახეზე აღბეჭდილიყო, ასზედაც მეტი სული იჯდა იმავე ხომალდში
46. „In exitu Israel d’Aegypto“, იმასაც, რაც რომ დაწერილა ფსალმუნში იქვე გალობდნენ ერთად, შეწყობილი და ტკბილი ხმითა.
49. როცა პირველად გადასახა მათ ანგელოსმა, გადმოხტნენ სულნი ხომალდიდან მყისვე ხმელეთზე და იგი სწრაფად ისევ განქრა, გაუჩინარდა.
52. სულთა კრებული დარჩა ხმელზე უცხო იერის, შემოგარენსა შესცქეროდნენ გაოცებულნი, ვითარცა კაცი უცნაური საგნის მჭვრეტელნი.
55. მზე სხივს აფრქვევდა მოქათქათეს და მოგარვარეს, ნათლის სხივები მიეფინა ყოველი მხრისკენ, უკვე ისრებით კაპრიკორნი ცის შუა გულით
58. გადმოერეკა ციურ მნათობს და სულნი იგი შემოგვედრენ: „ვინძლო თქვენ ეს უწყოდეთ კიდევ „რარიგ შევუდგეთ ჩვენ იმ მთისკენ მიმავალ გზასა?“
61. ვირგილიუსმა უბასუხა: „თქვენ თუ გგონიათ, „თითქოს ამ ადგილს ჩვენ ვიცნობდით, თუნდაც ოდნავად, „ჩვენ თქვენებრ უცხო მწირები ვართ, აქ ჩამოსულნი.
64. „მცირე ხანია რაც მოესულვართ, თუმც თქვენზე ადრე, „მხოლოდ სულ სხვა გზით, და გზა იყო ესოდენ მძიმე, „რომ მთაზე ასვლა აწ იქნება შვების მომგვრელი“.
67. როდესაც სუნთქვის ჩემის გამო შეიცვანეს სულთა, ცოცხალთაგანი რომ ვიყავი, გაოცდნენ სრულად და ამიტომაც გაფითრება შეეტყვოთ მყისვე,

70. ვით ზეთისხილის ტოტის მომტანს, მშვიდობის მაცნეს,
ბრბო მისცვივდება ახალ ამბის მოსასმენელად
და არვის უნდა გაეცალოს ამ აურზაურს.
73. ასე აჩრდილნი შემომერტყენ მზერადქცეულნი,
ნეტარნი სულნი ჩემს გარშემო შემოკრბენ თითქოს,
არვის ახსოვდა უკვე წასვლა განსაწმენდელად.
76. ერთი მათგანი გამოეყო ირგვლივ მოჯარულთ
და მოინდომა მომხვეოდა ისეთის გრძნობით,
რომ მეც იგივე ჩაეიდინე, განვიმეორე.
79. „პოი, აჩრდილნო, უსხეულო ამაო სულნო“...
სამგზის მოგზავიე სულ ამაოდ მე მას ხელები,
და სამგზისვე შემეფინა ფარფატით მკერდზე.
82. გოცებისგან შემეცვალა მე ვფიქრობ ფერი,
რადგანაც სულმა გაიღიმა, უკუმოიქცა,
დავწინაურდი და მივეყვი ოტებულს უკან.
85. ტკბილი უბნობით შემაყენა, მომეალერსა,
როს შევიცანი თუ ვინც იყო, ვიწყე ვედრება,
მცირე ხანს ჩემთან დაყოვნებას, საუბარს ვთხოვდი.
88. მითხრა: „როდესაც მე კავშირნი თან მახლდა ჩემნი
„მიყვარდი მაშინ, არც აწ მძულხარ გააზატებულს,
„მიტომც ვაყოვნებ, მაგრამ მარქვი შენ საით მიხვალ?“
91. „ჩემო კაზელავ,* ვმოგზაურობ, რათა მივბრუნდე
„იმ სამყაროში ხელმეორედ“, მივუგე სულსა,
„მაგრამ რატომღა ჩამოსულხარ აქ ასე გვიან?“
94. მან მიპასუხა: „არ მომსვლია ეს უსამართლოდ,
„ასე რომ იმან, ვინც მოიწვევს აქ თვის სასურველს,
„მე მან მრავალგზის აღმიკვეთა გადმოსახლება,
97. „და ნება მისი ეფონება განაჩენს მართალს,
„ეს სამი თვეა რაც ღებულობს ის თვის ზომალდში,
„ვისაც კი ნებსით მოუნდება ზომალდში ჩასვლა,

100. „და მეც ვიდექი ზღვის ნაპირზე იმავე ადგილას,
„სადაც ტიბროსი* მარილიანს იგემებს წყალს.
„მან გულმოწყალებდ შემიფრლომა და შემიკედლა.
103. „ამ შეკვეთილთან გადმოფრინდა იგი ანგელოს,
„რადგანაც ყველა ჩვეულებრივ აქვე გროვდება,
„ვინც მღვრიე ტალღებს არ გაჰყვება აქერონისკენ“.
106. მაშინ მიუუგე: „შეგწიოს აღთქმა ახალი,
„გწყალობდეს ნიჭი სიყვარულის ნაზ სიმღერების,
„ოდესღაც სულის ჩემსა ღელვას რომ აოკებდნენ,
109. „და მოანიჭე თუნდაც ღხენა მცირეოდენი
„ჩემს სულს დაქანცულს, დამაშვრალსა და გაწამებულს
„სხეულის ჩემის აქ მოტანით დამძიმებულსა.
112. „Amor che nella mente mi ragiona...“
ისე მწყაზარად, ისე ნაზად მღეროდა იგი,
რომ ბგერა იგი ამჟამადაც ცახცახებს ჩემში,
115. როგორც ვირგილი, ისე მეც და სულნი ჩვენს ირგვლივ
სმენად ვიქცეით მოხიბლულნი იმა სიმღერით,
თითქოს სხვაგვარი არა გვექონდა ჩვენ საფიქრალი,
118. ასე ვიდექით, ყურს ვუგდებდით გარინდებული,
აჰა ესერა, კვლავ წარმოდგა მოხუცი იგი
გვითხრა: „ჰე სულნო, რას აყოვნებთ, სულნო ზარმაცნო.
121. „აქ რას დამდგარხართ, ისწრაფოდეთ იმ მთაზე ასვლად,
„რათა გაწმენდილთ მოგეცალოთ ტანიდან ქერცლი,
„რაც თქვენ ხელს გიშლით ჯერაც ხილვად უფლისა თქვენის“.
124. სწორედ ისევე, როგორც მინდვრის მტრედის გუნდები,
ველზე კენკავენ იფქლისა ან ღვარძლის ნამუსრევთ,
მშვიდნი, ყოველგვარ სიამაყის კიდევან ვლიან,
127. მაგრამ როგორც კი გამოჩნდება საფრთხე რაიმე,
მყისვე ყველანი დასტოვებენ თავიანთ სარჩოს,
საშიშროების განრიდებით აღტაცებულნი.

130. ასევე ვნახე: ახლად მოსულ სულების გროვა
მოსწყდა სიმღერას, გაექანა წამსვე თხემისკენ,
როგორც ის კაცი, ვინც არ იცის საითკენ რბოლეს,

133. და ჩვენც ასევე უცაბედად ავიყარენით.

ქება მესამე

თუმც უცაბედად განტოლვილი სულები იგი
მეისვე მოედნენ იქვე ტაფობს და მიაშურეს
მთას, რომელზედაც მოგველოდა განწმენდის ცეცხლი.

4. მე მიეუბრუნდი ჩემსა ოსტატს და ერთგულს მეგზურს;
მე უმისობა უეჭველად დამეტყობოდა,
ვინ გამიწევდა მწვერვალისკენ წინამძღოლობას?

7. და მე ვხედავდი მას გუნება ვით ამღვრეოდა
ჰოი, სინდისო სპეტაკო და კეთილშობილო,
მცირე მიზეზიც კი იკმარებს — მოგგვაროს ქენჯნა!

10. როცა ოსტატმა შეანელა ლტოლვის სიფიცხე,
რომელიც მუდამ ჩრდილს აყენებს დარბაისლობას,
ჩემი გონება იმ წუთამდის ფიქრით მოცული

13. მეის გამოფხიზლდა, ახალ აზრით გაბრწყინებული
და მივაპყარი ყურადღება მე მთასა მაღალს,
რომელიც ზღვიდან ზეცისაკენ აღმართულიყო.

16. ძოწისფერმა მზემ გადმომდგარმა მაშინ ჩემს მხრებზე
სხივთა ჩქერალი დააფრქვია ჩემსა სხეულზე
და აიტუზა ჩემს წინაშე ჩემივე ლანდი.

19. შემკრთალმა განზე გავიხედე მეის უნებლიეთ,
ასე მეგონა აქ მარტოკა დაუშთნილვარო,
ბნელს მოუცავსო დედამიწა ჩემსა წინაშე.

22. ნუგეშისმცემმა ჩემმა მითხრა: რისთვის შეჰკრთიო?
ეს სიტყვა და ისევ მეყსეულად მობრუნდა ჩემთან.
„ეგებ არ გჯერა შენს ნაბიჯებს რომ ვხელმძღვანელობ?“

25. „ახლა ბინდდება იმ მხარეში, სად სამარეში
„სძევს ის სხეული, ჩრდილის ტყორცნის რომ ჰქონდა ნიჭი.
„ნეაპოლშია, რაც წამერთო ბრინდისში ერთხელ
28. „და თუ მე აწი ვერ მივაგებ ჩრდილს სხვა სხეულებს,
„ეს არც იმაზე საოცარად უნდა გეჩვენოს,
„საგნიდან საგანს ცაში ჩრდილი რომ არ ადგება.
31. „უფლის სიქველე სიცივისა და სიტყვოს გრძნობას
„ანიჭებს სხეულთ და აღუძრავს ენებათა ღელვას,
„ისე რომ კაცნი ვერც შეეწვედებით ამ საიდუმლოს.
34. „შლეგია იგი, ეინცა ჰფიქრობს გონება ჩვენი,
„შესძლებდეს თითქოს თან მისდიოს ეტლსა უსრულოს,
„რომელსაც მხოლოდ სამება ფლობს ერთსახიერი.
37. „კაცნო, იკმარეთ განმარტება თქმული ვინადგან,
„რადგანაც ყოვლის გაგებისა რომ გქონდეთ ნიჭი,
„წმინდა შთასახვა მარიამს არ დასჭირდებოდა,
40. „და თქვენ ხომ ნახეთ ის სულები, ვისაც ამაოდ
„სურდათ წადილი მიხვდომოდათ და ლამის შესძლეს,
„მაგრამ სანაცვლოდ მათ მივგოთ ცეცხლი უკუნი.
43. „მე აქ ვგულისხმობ არისტოტელს, პლატონს და სხვებსაც“.
ეს სთქვა და თავი ძირს დახარა ოსტატმა ჩემმა,
დადუმდა კიდეც და მწუხარე ფიქრმა მოიცვა.
46. ამასობაში მივაღექით ჩვენ კალთას მთისას
და გადავაწყდით დაცერებულ კლდისა ფლატეებს,
სადაც ჩვენ ასვლას მთლად ამაოდ შევეცდებოდით.
49. ტურბიასა და ლერიჩს შორის უსასტიკესი
კლდის ნაპრალები მარჯვე კიბედ გეჩვენებოდათ
ამ ფლატეების, ამ ღრანტების თვალის შემკლებელს.
52. „ვინ იცის ნეტავ საით მისდევს მთას გაუკება?“
მითხრა მეგზურმა, შეანელა მყისვე ნაბიჯი,
რომელსაც მგზავრი აჰყვებოდა ფრთების არმქონე,

55. ვიდრე ოსტატი იდგა აგრე თავმოდრეკილი,
აკვირდებოდა და ირკვევდა გზის ავანჩაუნს,
მე მთის მწვერვალებს შეესტკეროდი, უუთვალთვალედი,
58. მხარმარცხნივ ენახე, შევამჩნიე სულთა კრებული;
ისინი თითქოს მოდიოდნენ ჩვენსკენ ერთობლივ
და როგორც სჩანდა ნელის ბიჯით გზას მოჰყვებოდნენ.
61. „ალახვენ თვალნი“, მიუბრუნდი და ვარქვი ოსტატს,
„იქ მიმავალნი მოგვაწვდიან თათბირს სანუკველს,
„უკეთუ თავთ ველარ შესძლო გარკვევა გზისა“.
64. თავი ასწია, გაუბრწყინდა სახე ჩემს ოსტატს,
„მიუახლოვდეთ რაკი ეგზომ ნელა მოდიან,
„ხამს სასოება არ დააგდო აწ, შვილო ჩემო“.
67. ჯერაც ჩვენამდის უკლდათ სულებს კიდევ მანძილი,
მას შემდეგ, რაც ჩვენ გადაუცილდით ნაბიჯსა ათასს,
დარჩენილ სივრცეს ქვას მიაწვდენს კარგი მტყორცნელი.
70. მაშინ ყველანი აეტმასნენ მთების ყორეებს,
გამოეფინენ სალ კლდეებზე ჯგუფ-ჯგუფად მდგარნი,
როგორც რომ მგზავრი გზის სისწორით დაეჭვებული.
73. „ჰოი თქვენ, სულნო, რჩეულნო და აღსრულებულნო“,
უთხრა ვირგილიმ, „გეფიცებით აწი მშვიდობას,
„მზად ვარ ვირწმუნო ყოველივე თქვენგან ნათხრობი;
76. „გვარქვით, რა მხრისკენ გაგაკება უდგება ამ მთას,
„რათა შეგვეძლოს მივადწიოთ ზეთავსა მისას,
„რადგანაც ბრძენი ერიდება დროის დაკარგვას“.
79. როგორც ბაკიდან გამორეკილ ცხვრების არვედან
გამოვა ერთი, შემდეგ ორი, სამი და სხვები,
დაშინებულნი თავმოდრეკით თავს ჩაქინდრავენ,
82. რასაც ჩაიდენს მეწინავე სხვები ჰბაძავენ,
მოჯარდებიან მის ზურგს უკან, თუ შესდგა იგი,
მორცხენი, მორჩილნი, არ დასდევნ შედგომის მიზეზს.

85. ასე მეც ვნახე მომავალთა ჩვენსკენ სულების
მეწინავენი, წინამძღოლნი სათნო სახისა,
დინჯი ნაბიჯით მომავალნი დარბაისლურად.
88. მაგრამ როგორც კი თვალი ჰკიდეს ვით გადაიჭრა
ნათელი ზოლი სინათლისა ჩემგან მხარმარჯვნივ,
ჩემი აჩრდილი გამოეყო და კლდეს მიადგა.
91. ისინი შესდგნენ, უკუიქცნენ მცირე მანძილზე;
სხვა დანარჩენნი მომავალნი შემდგომათ მათთა
ასევე შესდგნენ, არ უწყოდნენ რისთვის და რათა?
94. „მე თქვენ გაუწყებთ, ვიდრე თავათ მკითხავდეთ ამას,
„თქვენ ხედავთ ცოცხალ ადამიანს თქვენსა წინაშე“
და ლანდმა მისმა გადასერა ჩრდილით ნათელი.
97. „ნუ გაოცდებით, მაგრამ მაინც ირწმუნეთ ისე,
„რომ ზეცისაგან მიმავალის ძალის კიდევან
„როდი სწადია მას ავიდეს ამა მწვერვალზე“.
100. ასე უბნობდა ვირგილიუს, ქველმა კრებულმა
გვითხრა: „გაბრუნდით და წინაშე ჩვენსა ვლიდეთო“.
თანაც ხელებით გვითითებდნენ მიმართულებას.
103. ერთმა მათგანმა მომადახა: „ვინაც არ იყვე,
„იარე, მაგრამ პირი ჩემსკენ დაიჭირო,
საიქიოში თუ გყავარო სადმე ნახული?“
106. რა მიუებრუნდი, მივაშტერდი მომწესხველ მზეერთი,
ის იყო ქერა, სახით ქველი, პირმშვენიერი;
ერთ-ერთი წარბი გაპობილი ჰქონდა ჭრილობით
109. და როცა კრძალვით ვიუარე აროდეს-მეთქი,
„არსად მინახავს შენი სახე“, მითხრა: „დახეო“,
თანაც მიჩვენა მან ჭრილობა მკერდისა ზემოდ.
112. იწყო უბნობა, გამიღიმა: „მანფრედი ვარო,
„იმპერატორის კონსტანცისა მე შვილისშვილი.
„აჲ გვედრები, რომ გაბრუნდე ისევ მიწაზე,

115. „მოინახულე ჩემი ქალი, მზეთუნახავი,
„არაგონის და სიცილიის მთავრების დედა,
„ამცნე სიმართლე, თუ წაბილწონ ჩემი სახელი.
118. „იმ წუთში როცა გამიგმირა მტერმა სხეული.
„ორი ჭრილობა მომაყენეს მე სასიკვდილო,
„მივმართე უფალს, გულმოწყალეს, მწარე ქვითინით,
121. „მძიმე ცოდვები მედებოდა იმ სოფელს ვალად,
„მაგრამ სიკეთე და მოწყალე მკლავი უფლისა
„ყველას მიიღებს, შეივრდომებს და შეიწყნარებს.
124. „კოზენცას პასტორს მიჩენილსა ჩემდა სადევნად,
„კლემენტის მიერ წარმოგზავნილს მაშინ ენახა
„გადაკეცილი საღვთო წიგნის ფურცელი ერთი.
127. „ეს ჩემი ძვლები იქნებოდა იქვე დაფლული,
„იმ სამარეში ბენევენტის ხიდისა ყურთან,
„სადაც მან ლოდი გადახადა სამარეს ჩემსას.
130. „ახლა მათ წვიმის თქეში რეცხავს, უბერავს ქარი,
„ვერდეს ნაპირას, სამეფოის საზღვარს გადაღმა,
„სადაც მან ძვლები მოიტანა ჩამქრალ ჭალებით.
133. „მაგრამ სულს ისე ვერ წაწყმიდავს თვით ანათემა,
„რომ სიყვარული მან დაჰკარგოს მარადჟამული,
„ვიდრემდის რწმენა კიდევ ბეუტავს ქრთილის ოდენა.
136. „ისიც სწორია, როცა ურჩი ეკლესიისა
„კვდება, თუნდ ცოდვაც აღიაროს სიკვდილის პირზე
„ამ მწვერვალამდის უნდა დარჩეს განუწყმენდელი;
139. „ყოველი წლისთვის, რამდენსაც იქ ურჩობდა თავით
„ორჯერ თხუთმეტი ყავლი გავა, თუკი სასჯელი
„ღირსეულ ღოცვით არ იქნება შემცირებული.
142. „ახლა დაფიქრდი თუ რაოდენს მიზამ სიკეთეს,
„თუ ყოველივეს შენ აუწყებ ჩემს ქველ კონსტანცას,
„როგორც შეხვედრის ჩვენის ადგილს, ისევე ვადას,

145. „იქ დარჩენილთა ღოცვა ჩვენ აქ წარმოგვადგება“.

ქება მეოთხე

როს აღივსება სიძიმძიმლით ან სიხარულით
ერთ-ერთი ნიჭი სულის ჩვენის კიდითკიდემდის,
მაშინ ეს ერთი სულს შეიპყრობს და დაატყვევებს;

4. სხვაგვართა ვნებათ დაეშობათ გზა მისავალი.
ეს აბათილებს მცდარსა სწავლას, რომელიც ამბობს,
თითქოს ერთ კაცში არაერთი ღვთაოა სული.
7. მიტომაც, როცა რამეს ვხედავთ ან სმენად ვიღებთ,
რაც გულისყურსა დაიურევს ჩვენსას სრულიად,
მდინარებს ჟამი, და შენ თავათ ვერ ამჩნევ ამას;
10. მართებულია ერთმა ნიჭმა ადევნოს თვალი,
ნიჭი მეორე შეგრჩენოდეს სრულად მოცლილი.
პირველი თითქოს აზაბია, ის წარტყვევნილი,
13. ამის უდავო მე მივიღე გამოცდილება.
ვიდრემდის ერთ სულს ყურს ვუგდებდი გაოცებული,
მზე გასცდენოდა შეუმჩნეველად ერგასსა* ხარისხს.
16. რომელიც ჩემს თვალს გაეპარა, როს მივაღწიეთ
ისეთ ადგილას, სად სულებმა ერთხმად გვიეფოლეს:
„აქ არის იგი, რასაც წელან გვეკითხებოდით“.
19. უფრო დიდს არეს ახშობს ხოლმე ხანდახან მეზვრე,
როდესაც ყურძენს სიმწიფისა მოუვა ყავლი.
ფიწლის მოქნევით წამოღებულ ეკლების ბურღით,
22. ვიდრე ეჭირა მცირე ბილიკს, რომელსაც ჩვენა
ფეხი შევადგით მე და ჩემმა მეგზურმა მარტო,
როცა ლანდების გაგვეყარა კრებული სრული.
25. შესაძლო არის მიაღწიოთ ფეხით სანლეოს,*
ნოლში* ჩახვიდეთ, მიაღწიოთ ბისმარტუას თხემს,
აქ ამოძავალს უნდა სხმოდან უთუოდ ფრთენი,

28. მე კი მმართვედა უსწრაფესი მსუბუქი ფრთენი
ნდომისმიერი გამომსხმოდა, რომ მივეყოლოდი
მეგზურსა ჩემსა, ვინც გულდინჯად გზას მინათებდა.

31. ასე ვიდოდით ჩვენ ხედახევ სულ ზევით, ზევით
ნაპრალესა და ტინებს შორის გამომწვევდელნი,
ვიშველიებდით აღმასვლისას ხანდახან ხელებს;

34. როდესაც ჩვენს წინ გარდიშალა მაღალი ზენი,*
ენახეთ ტაფობი უცნაური თხემის ზეთაზე.
„ოსტატო ჩემო აწ მაუწყე რა გზას დაუდგეთ?“

37. და მან მომიგო: „შენ აქ ფეხი არ მოიცვალო,
„ვიდრე მხლებელი ჩვენ ჯომარდი არ მოგვევლინოს“.
აღმართულიყო ჩვენს წინაშე მთისა ზეთავი,

40. ცადაზვინული და პიტალო თვალშეუდგამი,
ხოლო ფერდები უფრო ცერად შემართულიყვნენ,
ვიდრე კვადრატის შუაგულში გასმული ხაზი.

43. მე დავიქანცე, შევღალადე ქანცმილეულმა;
„უტკბესო მამავ, გამობრუნდი, იხილე თავათ
„მარტოკა შთენილს, შენ უკეთუ არ დაყოვნდები“.

46. „იქამდის მიდი, შეილო ჩემო, როგორმე“, მითხრა
და მიმითითა ცოტა ზემოთ გაუაკებაზე,
რომელიც იმ მთას ევლებოდა ირგვლივ პირაქეთ.

49. სიტყვებმა მისმა გამამხნევა მაშინ იმგვარად,
რომ მყის ძაღლონე მოვიკრიფე, მივდევდი, ვიდრე
ტერფების ქვეშ არ მოვიქცეი ქამარი მთისა.

52. ხოლო ამ ადგილს შევისვენეთ და ჩამოვსხედით,
პირშექცეულნი აღმოსავლეთს მიეჩერებოდით
და შევხაროდით ამ აღმართის სათავეს ქვევით.

55. მივაპყარ თვალნი გადაღმისკენ გაწვდილ ნაპირებს,
შემდეგ ამისა მზეს აუხედე და გამიკვირდა,
რომ სხივნი მისნი მხარმარცხნიდან შემოგვევლინენ.

58. ჩასწვდა მგოსანი იმ წუთშივე ჩემს გოცებას,
მნახა ვით შევეკრთი, როცა ენახე, რომ ეტლი მზისა
აქეილონს და ამ მთას შორის როგორ მიჰქროდა.
61. და განმიმარტა: რომ ამ წუთში კასტორ და პოლუქს,
თან რომ ახლავდნენ ასაბიად ამ დიად სარკეს.
„სინათლე რომ ჰყვენს ჰემისფეროს ორივეს ერთად,
64. „ნახავდი მაშინ ზოდიაკოს სხივით შემოსილს,
„ლომებისაკენ უფრო მეტად მიახლოებულთ,
„უკეთუ ეტლი არ უცვლია ოდითნავალი.
67. „თუ შენ გწადია, რომ გაიგო ეს როგორ ხდება,
„მაშინ დაფიქრდი და სიონი წარმოიდგინე
„ამ მთისა გასწვრივ და მეორე ჰემისფეროზე.
70. „მათ ცადაქმნილი ზედახურავთ ორთავეს ერთი,
„ჰემისფერონი იგულისხმე სხვადასხვაგვარი,
„მაშინ მიხვდები თუ გონების ძალი გშთენია,
73. „რომ გზაი იგი, სად ფაეტონს დაქვია ეტლი,
„ზედ გადაუვლის სიონის ზეთავს,
„მეორე მხარეს გადაივლის ამ მთის მწვერვალზე“.
76. „ოსტატო, ვარქვი, ჭეშმარიტად ჯერ არასოდეს,
„მე ასე ნათლად აზროვნება არ შემძლება,
„და ჩაეწვდი ახლა მიუწვდენელს გონების ძალით,
79. „რომ ზეციერი მოძრაობის ნახევარი წრე,
„რასაც ექვატორს უწოდებენ გულმეცნიერნი,
„ხომ იდგა მუდამ ზამთარსა და მზის დისკოს შორის.
82. „შენს მიერ აწი აღნუსხული მიზეზის გამო,
„იმდენ მანძილზე გადიხრება სამხრეთისაკენ,
„როგორც ებრაელთ ცხელ ქვეყნისკენ ეგულებოდათ,
85. „მაგრამ ესა მსურს, რომ მაუწყო თუ ნებას დამრთავ,
„რამდენი ჟამი დაგვრჩენია ჩვენ მწვერვალამდის,
„რომელსაც თვალი ჯერ ვერასგზით ვერ შევაწვდინე?“

88. „და მან მომიგო: „ძნელი არის თავდაპირველად
„ამ მთაზე ასვლა დასაწყისში, მაგრამ შემდეგ კი
„მაღლა და მაღლა აღმაეალი გზა იოლდება.
91. „როცა მიაღწევ უვნებელად ამ გზის სამანთან,
„მეის განსვენებას საცნაურს ჰყოფ და იგრძნობ შვებას,
„და ზეთავისკენ აღმა ასვლა გაიოლდება,
94. „თითქოს მდინარეს მიყვებოდე ნავით ქვემოთკენ.
„იქ ეღირსები დასვენებას ჯაფაგანვლილი,
„სხვას ვერას გეტყვი და ნათქვამი მტკიცედ გჯეროდეს“.
97. როს მოათავა ეს ნათქვამი ოსტატმა ჩემმა,
იქვე მახლობლად ხმა მოისმა: „ვინ იცის, ეგებ
სჯობდეს ჩამოჯდე და დაყოვნდე მცირედის ჟამით“.
100. ჩვენ შემოვბრუნდით, მივიხედეთ, მთქმელის მძებნელნი
და დავინახეთ მხარმარცხნისკენ ჩვენ ლოდი დიდი,
რომელსაც ჩვენ აქ ვერც ვამჩნევდით თავდაპირველად;
103. მეის მივაშურეთ და ვიხილეთ ლოდისა ჩრდილში.
იმ ლოდს გადაღმა დამდგარიყვნენ იგივე სულები,
ვითა ზარმაცნი უსაქმურად აყუდებულნი.
106. ერთი მათგანი მომეჩვენა მე დაქანცულად,
იჯდა უძრავად, მოეხვია მუხლებზე მკლაენი
და მუხლებს შორის დაეძალა მას პირისახე.
109. „პოი, უფალო გულმოწყალე, ვარქვი, მოხედე,
„ამ საწყალობელს, იგი ისე ზანტად დამჯდარა,
„დათ გახდომოდეს თითქოს ბედშავს თვით სიზარმაცე“.
112. ჩვენი ნათქვამი ყურადილო და მოგვაქცია
ჩვენ სახე თვისი და ასწია მუხლს ზემოთ თავი,
მითხრა: „იარე, თუკი გერჩის მუხლებში ღონე“;
115. ვიცანი იგი და თუმცაღა მიმძიმდა სუნთქვა,
და მივიღიოდი უსაშველოდ აქელებული,
მას მივაშურე და როდესაც მივუახლოვდი,

118. გვერდს მოუდღეპი, მან ასწია ისევე თავი,
მკითხა: „ახლა ზომ შეიცანი თუ მზე რარიგად
„მხარმარცხნისაკენ მიაქროლებს თვის ეტლს ბრწყინვალეს?“
121. მისმა ზანტურმა მიმოქცევამ და თქმამ სხარტულმა,
გამოიწვიეს ჩემს ბაგეზე მაშინ ღიმილი,
ო, ბელაკუა, არ ვიდარდებ შენთვის არასდროს,
124. „მაგრამ ეს მარქვი, რად დამჯდარხარ შენ ამ ადგილას,
„ეგებ ვინ იცის, აქ უცდიდე მეგზურსა ვისმეს,
„თუ ძველებურმა ჩვეულებამ წამოგიარა?“
127. მან მიპასუხა: „რად ვიჩქარო, ძმაო, ზეასვლა,
„როცა არ ძალმიძს, რომ შევიდე განსაწმენდელში,
„რადგან მთის ბჭესთან გუშაგად სდგას ღვთის ანგელოსი?
130. აქ უნდა დავრჩე მე იმდენხანს, რამდენიც წელნი,
საიქიოში დამიყვია ჩემს სიცოცხლეში,
რადგან სიკვდილმდე სინანული ვერ მოვასწარი.
133. „ეს არის მხოლოდ, შესაძლოა წამომეშველოს
„სათნო გულთაგან აღვლენილი ლოცვები წრფელი,
„სხვაგვარი ლოცვა ამაოა, მათ გმობენ ცაშიც“.
136. უკვე ჩემზე წინ ვირგილიუს აღმავიდოდა,
და მომძახოდა იჩქარეო, მომყევ, ხომ ზედავ
მზე დამთხვევია მერიდიანს და ჰორიზონტზე
139. ღამემ დაადგა ფეხი თვისი უკვე მაროკოს.*

ქება მეზუთე

უკვე გავშორდი სულთა კრებულს, მიყვე ჩემს მეგზურს,
მის ნატურფალთა შევუდეპი აღმამაული,
როცა ჩემს უკან გაიშვირა ერთ-ერთმა ხელი,

4. წამოიძახა: „შეხე, თითქოს არ ანათებენ,
„უკან მავალის მხარმარცხნისკენ სხივები მზისა,
„და მიდის იგი იმნაირად, როგორც ცოცხალი“.

7. ამის გამგონე გამოვბრუნდი და მოვიხედე,
ენახე აჩრდილნი ვით მიჭვრეტდნენ მომნუსხველ მზერით,
მე მიყურებდნენ და მიმხერდნენ ჩემსავე აჩრდილს.
10. „რად ამღვრეულა სული შენი ესოდენ ზრუნვით?
მკითხა ოსტატმა, „რად ყოვნდები, რამ დაგაღონა,
„რისთვის გაფიქრებს იმა სულთა ნაჩურჩულევი?
13. „გიჯობს მე მომყვე, მაგ ლაყბობას ყურს ნუ ათხოვებ;
„იყავ ვით კოშკი მდგარი და შეუპოვარი,
„გრიგალთა გრიალს რომ არ უხრის ქედს მოუდრეკელს,
16. „რადგან მამაცი, რომლის გულში აზრი სცვლის აზრსა,
„ხშირად ყოყმანობს და მიზანსა შორდება თვისას,
„რადგანაც ახლად განზრახული ასუსტებს ძველსა“.
19. რაღას ვეტყოდი თუ არ ასე: „მოვდივარ-მეთქი“
და დარცხენისგან შემეფაკლა ოდნავად ღაწვი,
ასეთ რამისთვის დამნაშავეს გაამართლებენ.
22. ამასობაში დავინახეთ ქედს შესდგომოდნენ
სულთა ლანდები, აღავლენდნენ საგალობელსა,
გალობდნენ ტკბილად, ერთობლივად „ღმერთო, გვიწყალებს“.
25. და რა შენიშნეს, რომ სხეული ჩემი ცოცხალი
არ ატარებდა გარშემომდგარ სხივებსა მზისას,
მათი გალობა ხრინწიანი დასრულდა: „ოჰ“-ით.
28. ორნი მათგანი, მყის გვეახლნენ ვით მოციქულნი,
რიდით მოვიდნენ, დაგვაცქერდნენ და შეგვეკითხნენ:
გვთხოვეს: გვაუწყეთ, ვინა ხართო ან სადაურნი?
31. ჩემმა მეგზურმა უპასუხა: „თქვენ შეგიძლიათ
უკუიქცეთ და გამოგზავნელთ აუწყოთ კიდეც,
„რომ ჩემსა მხლებელს თანვე ახლავს ცოცხალი ტანი“.
34. თუ მის აჩრდილის სანახავად შესდგნენ ისინი,
მეც ეს მგონია, და პასუხიც კარგი მიიღეს,
ეკადრებოდა მას პატივი იმ აჩრდილთაგან.

37. მე არ მინახავს აღნარევესა ოხშივარს უფრო
მეტის სისწრაფით გაეკვეთოს ბინდის ეთერი
ან აგეისტოს მზეს რომ გაეპოს თალხი ღრუბლები.

40. ვიდრე ეს სულნი გაექანენ ზეთავისაკენ,
რა მიაღწიეს, მოგვიბრუნდნენ ყველანი ერთად,
ვით ცხენოსანნი მომქროლავნი მერეხის დარად.

43. „ხედავ ამ სულთა ურიცხვ კრებულს ჩვენსკენ მომავალთ,
„მოიჩქარიან შენსკენ, მითხრა მაშინ ოსტატმა:
„წინ წამოდექი და უსმინე სავედრებელი“.

46. „ჰოი, შენ სულო, მიმავლო ნეტარებისკენ,
„დედის საშოდან გამოყოლილ ზორცის სამოსში“,
„შესდექ მცირე ხნით“, შემღალადეს ერთობლივ სულთა,

49. „ნახე რომელი ჩვენთაგანი ჯერ არ გინახავს,
„რათა იმ ქვეყნად თან წაიღო საუწყებელი.
„რისთვის ისწრაფვი, რად არ გინდა დაყოვნდე ოდნავ?

52. „ყოველ ჩვენთაგანს იძულებით მოუღეს ბოლო.
„ყველას ცოდვები გვაძმიებდა სულის გაყრამდის;
„ჩვენ ამ ცოდვებზე აგვეხილა ზეცაში თვალი,

55. „მტრებს მიუტევეთ სინანულით საგსე გულებით,
„და წუთისოფელს გავეცალეთ უფლის ვედრებით,
აწ ხილვად მისად ანთებულნი შევიყარებით“.

58. მე ვუპასუხე: „გულმოდგინედ ვუძხერ თქვენ სახეთ,
„ვერვინ ვიცანი ჯერჯერობით თუ საწადელი
„თქვენი მე ძალმიძს აგისრულოთ ოპ, ქველნო სულნო,

61. „მაუწყეთ ოღონდ, აღგისრულებთ, ვფიცავ მშვიდობას,
„რომელიც მაძღვეს მე სიმხნევეს მეგზურთან ერთად,
„ერთ სამყაროდან მეორეში გადასასვლელსა“.

64. ერთმა მათგანმა მიპასუხა: „ჩვენ გვჯერა ყველას
„ეგ აღთქმა შენი ყოველივე ფიცის კიდევან,
„თუკი შენს სურვილს უღონობამ გზა არ მოუჭრა.

67. „და მე რომელიც შეგესიტყვე ყველაზე ადრე,
„ეთხოვ, თუ ოდესმე შენ იხილო ქვეყანა იგი,
„რომანიას და კარლოს ქვეყნებს* რომ ემიჯნება,
70. „მწედ მექმენ მაშინ, შემავედრე იქ დარჩენილებს,
„რათა ფანოში აღაუვლინონ წრფელი ლოცვები
„ცოდვათა ჩემთა შესანდობლად, ჩემს განსაწმენდად.
73. „იქაური ვარ; და ჭრილობა საკმაოდ მძიმე,
„რომლისგან სისხლი გამოდინდა შეუწყვეტელი,
„მე მომაყენეს ანტერონის სამამფალოში,
76. „სადაც უშიშრად განვაგრძობდი ცხოვრებას მაშინ.
„და მოხდა ესე ესტეს მთავრის ბრძანების ძალით,
„უმართებულო სიძულვილის მე გავხდი მსხვერპლი:
79. „მაგრამ მირასკენ თავის დროზე რომ წავსულიყავ,
„ორიაკოდან, სადაც მტრებმა შემიპყრეს კიდეც,
„დღემდისაც სუნთქვის ქვეყანაში მე დაერჩებოდი.
82. „ჭაობებისკენ გავექანე, ჭოჭმა და ლელმა
„გზა გადამიჭრა და მომიხდა მენახა თავათ,
„ეით დააყენა სისხლმა ჩემმა მიწაზე გუბე“.*
85. ახლა მეორე შემესიტყვა: „ახდეს წადილი,
„რომელმაც დაგძრა იმ მწვერვალზე ასვლისა მდომი,
„მეც შემოვრდომე და სათხოვარს მიაპყარ ყური.
88. „მონტეფელტროდან გამოსული ვარ, ბუნკონტე,
„არ ვენადვლები ჯიოვანეს, არც სხვა მახლობელს,
„მიტომც დავდოდავ სულთა შორის თავმოდრეკილი“.
91. მე ვუპასუხე: „რა შემთხვევის ან ძალის გამო,
„კამპალდინოდან წაგიყვანეს იმ სიშორეზე,
„რომ ჯერაც შენი სასაფლაო ვერ უპოვიათ?“
94. „აჰ, მიპასუხა მაშინ სულმა, კასენტინოსთან,
„არის მდინარე არკიანოდ სახელდებული,
„გამოდის იგი აპენინის მწვერვალ ერმოდან.

97. „იმ ადგილამდის სად მდინარე ჰკარგავს თვის სახელს,
„მე მივადწიე სანახევროდ ყელგამოჭრილმა,
„მეორბოდი ფეხით და ველმინდორს სისხლითა ვრწყავდი,
100. „მაგრამ იქ უკვე ხმაც დაკარგე და თვალთა ხედვაც,
„უკანასკნელი აღმოკენესა იყო: მარია!
„დავეცი პირქვე, გაეყარა სული ჩემს სხეულს.
103. „მე მართალს გეტყვი, შენც იგვე აუწყე სხვებსაც,
„ცის ანგელოსმა ამიყვანა და ქვესკნელისამ
„წამოიძახა, რად მართმევო ამ სულს, ციერო?
106. „წა, წარიტაცე, რაც უკვდავი რამ იყო მასში,
„მაგრამ იმ ცრემლის სანაცვალოდ, რომელიც წამცდა,
„სხეულსა მისას მე სხვაგვარად გავუსწორდები.
109. „შენ კარგად იცი თუ რარიგად ზრქელდება ცაში
„ის სუყე ორთქლი, ძირს რომ მოდის ქცეული წყალადა,
„და ისევ ჩქარა აორთქლდება და ავა მაღლა.
112. „ასევე ბოროტი ნებისყოფა ბოროტის მქმედი,
„დაუკავშირდა გონიერულსა კავშირსა თვისას
„და აამხედრა მან გრიგალი და მრუმე ნისლი
115. „და მთელი ველი, რა შეღამდა, დღე მიიწურა,
„პროტომანიოს გარემოდან ქედის პირამდის,
„ისე გააგსო ლეგა ნისლით ხმელეთი სრული,
118. რომ გაჟღენთილი ჰაერიც კი გადიქცა სითხედ,
„მოსქდა მერეხი, გადმოჰქუხეს ნიაღვარებმა.
„როდესაც მიწამ ვერ შესრუტა დაღვრილი წყალი,
121. „რუები რუებს შეუერთდნენ, ღელენი ღელეთ,
„და შემდეგ ერთად მიაშურეს მეფურ მდინარეს,
„თავაშეგებულთა რა ჯებირი დაიურვებდა
124. „და არკიანომ წყალმრავალმა, აზვაგებულმან
„მეის მოიხელთა გვაში ჩემი გაცივებულო.
„არნოს გადასცა და შემეხსნა გულხელდაკრეფილს

127. „მკლავნი სიმწრისგან ურთიერთზე გადანასკულნი.
„მათრია წყალმა ტბორეთა და ნაპირთა შორის,
„შლამში გამხვია, დამასილა შლამი და ხრეში“.
130. „როს წუთისოფლად მიბრუნება მოგიხდეს ისევ,
„რა მოათავო დასვენება დიდხანს, ნამგზავრმა,
მევედრებოდა ახლა სული რიცხვით მესამე:
133. „მეც მომიგონე, გევედრები, გახლავარ პია,*
„სიენამ მომცა მე სიცოცხლე, მომკლა მარემამ,
„ეს კარგად იცის, ვინც დანიშნულს მაჩუქა ერთხელ
136. „თავის ცერისგან წაძრობილი ბეჭდისა თვალი“.

ქება მუქესე

- როს მოთავდება სამ კამათლით ზარას თამაში,
ზარას წამგები ქვე დარჩება გულშემოყრილი,
ისერის კამათელს ხელმეორედ, ფიქრობს მწუხარე;
4. ხოლო მომგებელს თან გაჰყვება მოგროვილი ბრბო,
ერთი მეორეს წინ წაუსწრებს, ზოგიც თან მისდევს,
წამოეწევა, გაახსენებს მომგებელს ამაგს:
7. ზარას მომგები ხან ერთს უსმენს, ხანაც მეორეს,
ვისაც ხელს ართმევს, იგი მყისვე ჩამოსცილდება,
და მოიშორებს ის თავიდან ხალხს მოზღვაეებულს.
10. ასე ვიდოდი გარშემორტყმულ სულების ბრბოში,
ხან ერთს ვუშხერდი, მივხედავდი ხანაც მეორეს.
ზოგსაც აღთქმებით, ზოგს შეხედვით ვიკერიებდი.
13. არეცოელი* აქვე იყო, რომელიც მოჰკლა
გპინო და — ტაკოს უღმობელმა, მსახვრალმა ხელმა.
იგიც, ვინც ბრძოლის ველს გაექცა, წყალში დაიხრჩო,
16. იქ ხელგაწვდილნი მომდგომოდნენ, მევედრებოდნენ
ნ. ფრედერიგო* და მეორე მკვიდრი პიზასი,
ვინც ქველ მარცუკოს დიდი ძალა გამოამჟღავნა.

19. ვნახე გრაფ ორსო* და ის სული, ვინც მოკვდინებით
გაშორდა სოფელს მეშურნეთა გესლის წყალობით,
თუმც მართებულად, როგორც თავთ მომითხრო სულმა,
22. დელაბროჩია* იყო იგი, დაფიქრდეს თავთ
მის ხსენებაზე, სინიორა დიდი ბრაბანტის,
რათა შემდეგში ცოდვილთა მრევლს არ მიეთვალოს.
25. როცა საკმაოდ გავუსწარი სულთა აჩრდილებს,
რომელნიც ერთხმად მოითხოვდნენ, სხვებისგან ლოცვას,
ამ გზით ეწადათ ნეტარებას ზიარებოდნენ.
28. ასე დავიწყე: „როგორც მახსოვს შენ უარყავი,
„ჰოი, სულმნათო, ერთ შენს წიგნში თითქოს ლოცვითა,
„არვის ძალუძდეს, რომ შესცვალოს ცის განაჩენი.
31. „ეს ბედშავეები მხოლოდ ამას გევედრებიან
„ნუთუ ამაოდ სასოება აღძვრია სულებს?
„ან ეგებ თქვენი ნაბრძანები მე ვერ გამეგოს“?
34. მითხრა: „ნაწერი ნათელია ჩემი ამგვარი,
„არც იმა სულთა სასოება არის ამაო,
„თუ მათ გონებას არ დააკლდა განსჯისა ნიჭი.
37. „ძირს არ დაიწვეს ის მწვერვალი მართლმსაჯულების,
„როდესაც ცეცხლი სიყვარულის შეავსებს სწრაფად,
„რასაც სასჯელი აქაური მიუზღავს სულებს.
40. „ხოლო ჩემს წიგნში სულ სხვას ვწერდი ოდესღაც თავთ,
„როცა ვამბობდი ლოცვა ცოდვილთ ვერ განკურნავსო,
„უკეთუ იგი უფლისადმი არ განკუთვნილა.
43. „მაგრამ არ შერჩე ამ მაღალსა წინასწარ გრძნობას,
„ვიდრე ამ საკითხს არ გადასწყვეტს მნათობი იგი,
„ვინც ჩამოდგება გონებას და ჭეშმარიტს შორის.
46. „მე აქ ვგულისხმობ ბეატრიჩეს, მიხვდი თუ არა?
„მაგრამ შენ იმას მთის ზეთაზე იხილავ მხოლოდ;
„მწვერვალის თხემი გაბრწყინდება ნეტარ ღიმდით.

49. მე ვუპასუხე: „ო, მოძღვარო, აჟქარდეთ მაშინ,
„დაქანცულობას, მე აღარ ვგრძნობ კვლავინდებურად.
„ეპე, შეხედე, გაწოლილა უკვე მთის ჩრდილი“.
52. „ვიდრემდის დღეა წინ გაუსწიოთ მარდი ნაბიჯით,
მან მიპასუხა, „და ვიაროთ სანამ შევიძლოთ,
„სულ სხვანაირად ეს მოხდება, ვიდრე გგონია,
55. „სანამ შენ მწვერვალს მიაღწევდე, უკუქცეული,
„მნათობი მთების გადმოდმიდან გამოანათებს,
„ასე რომ, შენში სხოვი მისი ვერ გადატყდება.
58. „წინ გაიხედე, გეგრ სული სდგას, გვითვალთვალებს,
„იქ სდგას მარტოკა, გვაშტერდება მომწუსხველ მზერით,
„იგი გვასწავლის ჩვენ აქედან შარას უმოკლესს“.
61. ჩვენ მას მიემართეთ „ჰოი, სულო ლომბარდიელო,
„რა ქედმაღლად და ამაყად გეჭირა თავი,
„დარბაისლურად მოგვაპყრობდი თვალთაგან მზერას!“
64. მან არა გვითხრა, არ დაუძრავს არც ერთი სიტყვა,
ელოდებოდა ჩვენგან მისვლას, გვითვალთვალებდა,
როგორაც ლომი გაწოლილი დასასვენებლად.
67. ვირგილიუსი მას ეახლა, სთხოვა კიდევაც
ეჩვენებინა ჩვენთვის გზაი აქ უმარჯვესი,
მაგრამ ვედრებას არ ათხოვა ამ სულმა ყური.
70. თავათ ჰკითხავდა ცხოვრების და სამშობლოს ამბავს.
ტკბილმა მეგზურმა მყის დაიწყო: „მანტუადანო...“
და ჩრდილი იგი მოღუშული, ფიქრში წასული
73. მიეჭრა ოსტატს, გარდინაცვლა მყისვე ადგილი,
წამოიყვინა: „მანტუელო, მე ვარ სორდელო,
შენი ქვენიდან...“ შემოეჭვდნენ ურთიერთს ყელზე.
76. ოჰ, იტალიავ, შე მხევალო, ტანჯვის დილეგო,
უიალქანო ზომალდი ხარ გრიგალის პირში,
ოდესლაც ხალხთა მბრძანებელი, აწ საროსკიპო.

79. ეს დიდი სული აათროლა ისე ანაზღად
თავის მამულის სახსენებლის გაგონებამა,
ნათესავს თვისას მიესალმა და ესალბუნა,
82. შენს მკერდზე მცხოვრებთ უომარად ვერ გაუძლიათ,
ცოცხლად შთენილნი დღენიადგ სჭამენ ურთიერთს,
თავათ ისინიც, ვინც საერთო ციხეში ცხოვრობს.
85. თვალი მოავლე, უბედურო, შენსა ქვეყანას,
შენი ხმელეთი, შენი ზღვები მიმოიხილე,
თუ სადმე იყოს ერთი კუთხეც მშვიდობიანი.
88. იუსტინიანემ თუმც ერთხელაც მოგდო ადვირი,*
მაგრამ რას გშველის უნაგირი აწ უპატრონო,
შენი სირცხვილი უმისოდაც შემციირდებოდა.
91. „ჰოი, ქვეყანავ, თავმოდრეკა გმართებს უთუოდ,
რათა კეისარს დაანებო ცხენზე შეჯდომა,
თუ ყურადიღებ სათნოებით სიტყვას უფლისას;
94. აჰა, გაშმაგდა, გაზულუქდა აწ მხეცი იგი,
რადგან დეზებით ჯერაც არვის დაუოკნია,
მას შემდეგ, რაც შენ ხელთ იპყარი სადავე მისი.
97. შენაც ო, ალბერტ გერმანელო, ვინაც დააგდე
იგი ულაყი, უხედნელი, მოუთრგუნავი,
როცა სადავე ხელში მტკიცედ უნდა გჭეროდა.
100. დეე, მიაგოს მართებული სასჯელი ზეცამ
აწ სისხლსა შენსას თვალსაჩინოდ განცხადებული,
რათა ათროლდეს რისხვისაგან მემკვიდრეც შენი.
103. რადგან შენის და მამისშენის გამოისობით,
გაუმაძღრობით და სიხარბით სულწაძლეულნო
საკეისროის ბაღი იგი დაფარა ქვერმა.
106. მოვედ, იხილეთ კაპპულლეტტი, გინა მონტეკკი,
ფილიპესკები და მონალდი, ო უდარდელი,
ნახე რარიგად დაზაფრულან, დაშინებულან!

109. მოვედ, სასტიკო, და იხილე დაცემა ზნეთა
შენ აზნაურთა და უწამლე დასნეულებულთ,
და ნახავ თვათ რა ღღეშია სანტაფიორე.
112. საკუთარ თვალთ ნახე რომი, ცრემლთა მთხეველი
თუ როგორ მოსთქვამს უსასოოდ დაქვრივებული:
„რისთვის დამაგდე, კეისარო, რისთვის დამტოვე?“
115. ნახე რარიგად ერთმანეთი შეგვკულებია,
ჩვენ აღარ ველით შეწყალებას და შევერდომებას,
მოვედ, სახელის საკუთარის პატივსაცემად.
118. და ვით შეგკადრო იუპიტერს ღვთისგან ხელდასხმულს,
ჩვენი გულისთვის გოლგოთაზე ჯვარზე გასულო,
მართალნი თვალნი უცხოდ ხომ არ მიგიქცევია;
121. ვინ იცის, ეგებ გვიმზადებდეს ზრახვად უფსკრულში,
თათბირი შენი გამომღები ნაყოფთა დიდთა,
რასაც ეგების ვერ სწვდებოდეს გულისხმა ჩვენი.
124. რადგანაც მთელი იტალია დარჩა ტირანებს
და აწ მარჩელოს* თავს უწოდებს ყველა ყაჩადი,
ან და თავკაცი ყოველივე ჯგუფის, პარტიის.
127. ო, ფლორენციაჲ, იამაყე ასეთ განდგომით,
რადგანაც იგი შენს ზღუდეებს ვერ შეეხება,
ხალხისა შენის გულისხმიერ სიბრძნის წყალობით.
130. მრავალს უნთია სამართლისა ლამპარი გულში,
მაგრამ არ ჩქარობს მოისარი ბრძენი არასდროს,
მოქალაქეთა ენის წვერზე უძევთ სიმართლეს.
133. მრავალი გარბის სახელმწიფოს სამსახურიდან
და შენი ხალხი უკითხავად აღრიალდება,
აჰა, დამტკირითო, ჩემი ზურგი იმსახურეთო.
136. მაშ იზეიმე, არ გაკლია ლხინის მიზეზიც,
შენ მორჭმული ხარ, ზეჲიანი და ზეჲიანი,
სიტყვანი ჩემნი სინამდვილემ ვერ გააწბილოს.

139. შენ ვერც ათინა შეგედრება და ვეღარც სპარტა,
სჯულისდებანი უძეულისნი ვინც შეჰქმნა ერთხელ,
მათ არ მიუძღვით შენოდენი დამსახურება,
142. რადგან კანონებს ისე ბრძნულად აწესებს შენსას,
რომ ნოემბერში უკვე აღარ გამოგადგება,
რაც ოქტომბერში მაჯაგანით მოგიქსოვია.
145. და რამდენიგზის ადამიანთ მახსოვრობაში
კანონი, ზნენი, მართველობა, ფული და ზომა,
მოქალაქენი და წესრიგი შენ შეგიცვლია!
148. ჰოი, ნეტავი რომ შეგეძლოს, გონს მოხვიდოდე
და მიხვდებოდე როგორ ჰგავხარ შენ იმ ავადმყოფს,
რომელიც მშვიდად ვერ ისვენებს თვის სარეცელზე,
151. გულშემოყრილი ბორგავს ასე სენთან მებრძოლი.

ქება მეშვიდე

რა მოგვესალმა, მოგვეოხა კეთილშობილად,
სამეზის თუ ოთხეზის დაგვიმოწმა პატივისცემა,
უკუდგა მერე, მოკრძალებით გვკითხა: „ვინ ხართო?

4. „ვიდრე ამ მთისკენ პირს იზამდნენ სულნი დიადნი,
„რომელთაც ღვთისკენ აღმასვლისა დაერთოთ ნება,
„ოქტავიანემ დაამიწა ცხედარი ჩემი.
7. „ვარ ვირგილიუს და დავკარგე ზეცის ნუგეში
ანაზდეულად, რადგან ვიყავ წარმართი სულით“;
ეს უპასუხა ამნაირად მეგზურმა ჩემმა.
10. და როგორც კაცმა ვინც შენიშნა თავის წინაშე
საგანი რამე საოცარი, მოულოდნელი,
ჭოჭმანით ფიქრობს ეს არისო ან თუ სხვა რამე,
13. აგრე დაეჭვდა სორდელოც და თავი ჩაჰქინდრა,
მოკრძალებულად მიეახლა კვლავ ვირგილიუსს,
იქ მოეხვია, სად უმცროსი ემთხვევა უფროსს.

16. „ჰე, ლათინელთა სიამაყევ, ვინაც გვაჩვენე
„ლათინურ ენის სიდიადე“, უთხრა სორდელმომ,
„სამშობლოს ჩემი დიდებისა მაუწყებელი,
19. „თუ მაღირსებდე ნაუბრისა შენის მოსმენას,
„ჯოჯოხეთიდან თუ მოსულხარ ესეც მაუწყე,
„რომელი გარსით გამოსულმა აქ მოაღწიე?“
22. „მე გავიარე ყველა გარსი ცრემლთა დილეგის“,
უთხრა სორდელმომ თავმოდრეკილს მეგზურმა ჩემმა,
ციურ სიქველეს აყოლილმა აქ მოაღწიე;
25. „არა საქმეთა ჩემთა გამო დაეკარგე შუქი,
„არამედ მხოლოდ უქნარობის ჩემის წყალობით,
„მზემ ამარიდა პირი თვისი და მომწვდა გვიან“.
28. „არის ადგილი საშინელი არა წამების,
„მუნ დამკვიდრებულ სიბნელისა მეოხებითა
„მუნ არ მოგწვდებათ ღრიანცელი, კენესიან მხოლოდ.
31. „მუნ უბიწოთა ყრმათა შორის ვსადგურობ მეცა,
„ამ ყრმათ სიკვდილი მისწვდენია, ვიდრე მოესწროთ
„პირველ ცოდვისგან განებანათ ახლად შობილნი.
34. „მე მათთანა ვარ ვინც ჯერ კიდევ არ შეუძლოსათ
„სამივე წმინდა სიქველისა სამოსელითა,
„სხვა ყოველივე შევიცანი და გავიარე.
37. „ან თუ გენებოს, ან შეგეძლოს გვასწავლე გზაი,
„რარიგ შევიძლებთ მოკლე ხანში ჩვენ იქ მიღწევას,
„სად სალხინებელს შესავალი ჰქონდეს კარები?“
40. „გვამცნო სორდელმომ: „ჩვენ არა გვაქვს მორწყული არე,
„ნება მაქვს სრული მოგიარო შემოგარენი,
„სანამ შევიძლებთ გამოგყვები და გზას გიჩვენებ;
43. „ეს არის მხოლოდ მიიწურა დღე როგორც ხედავ,
„ხოლო აღმასვლა სიბნელეში სახიფათოა,
„აქვე მოვძებნოთ ჩვენ ადგილი დასაუნები;

46. „აქეთ, მხარმარჯვნივ შეგვეყვება სულთა კრებული,
„ოუ ნებას დამრთავ მიგიძღვები მათ სახილველად,
უეჭველია, მათი ხილვა შენც გეამება“.
49. „როგორ გავიგო, უპასუხეს მაშინ სორდელოს,
„ამ მთაზე აღმსვლელს უკრძალავენ ღამით ზეასვლას,
„ოუ მას თვითონვე აღარ ძალუძს ავიდეს ზენზე“.
52. ქველმა სორდელომ გადაუსვა მიწაზე ფრჩხილი,
მიუგო ოსტატს: „ამ განახაზს ვერ გადასცდები,
„როგორც კი ბნელში დაინთქება მზე მწუხრის პირზე.
55. „სხვამხრივ არა რა დაუდგება წინ მთაზე აღმსვლელს
„ოუ არა ღამე ამ ბეჭობზე დამკვიდრებული;
„ბნელი შეჰკოჭავს ზეაღმსვლელის სურვილს და ნებას.
58. „მას შეეძლება დაუბრუნდეს ისევე ტაფობს,
„ანდა იაროს ახლომახლო შემოგარენზე,
„ვიდრე დავსილ დღეს გარს ერტყმება სიბნელის საღტე“.
61. გააოცაო ამ ამბავმა თითქოს ოსტატი,
უთხრა: „წაგვიძებ და გვაჩვენე ადგილი იგი,
„სად დევანება როგორცა სოქვი, ჩვენ შეებას მოგვეგვრის“.
64. მცირე მანძილი გავიარეთ და მე შევნიშნე,
იქვე ტაფობი ბორცვთა შორის გაუაკებული,
როგორიც ხშირად შეგეხვედრია ხოლმე მიწაზე.
67. „ახლა წამოდით, გვითხრა ლანდმა და წინ წაგვიძღვა,
„იმ მთის უბისკენ დაგვრჩენია მცირე მანძილი
„და გვირჩენია შევუცადოთ აქ დღეს ზვალინდელს“.
70. ვიწრო ბილიკი მივევბოდა მთის ზღურბლს ბარისკენ
და გაუაკებას მივეახლეთ ჩვენ იმ კიდიდან,
სადაც ფერდობი სანახევროდ აბორცვილიყო.
73. ოქროი, ვერცხლი და ქოქოსის გულის სითუთრე,
ჰინდური ხისა სისპეტაკე ჰაეროვანი,
ახლად დამსხვრეულ სამარაგდოს უცხო ციაგი,

76. ყველანი ერთად ამ წალკოტის პირისპირ მდგარი,
ფერს დაჰკარგავდნენ როგორც მცირე საგნები ხშირად
უზომოდ დიდთა სიახლოეს იჩრდილებიან.
79. განა თუ მარტო ათასნაირ ფერთა სიუხვით
შეემკო იგი თვით ბუნებას, არამედ აქვე
მრავალნაირი სურნელება დაკმეულიყო.
82. ყვავილთა შორის აქ მწვანეზე დამსხდარან სულნი,
გალობდნენ ტკბილად, შეწყობილად Salve Regina-ს,*
აქ შეუყუელნი გარს შემორტყმულ მთების უბეში.
85. „სანამ მნათობი არ დანთქმულა სრულიად ბნელში“,
სთქვა მანტუელმა, ვინც მოგვიძღვა ამ წალკოტამდის,
„ნუ მომთხოვთ მე თქვენ მიგიყვანოთ მათ სიახლოეს“
88. „ამ მაღლობიდან უკეთ ნახავთ მათ აღნაგობას,
„ყველას შეხედავთ და გაარჩევთ თქვენ სათითოოდ
„ვიდრე ტაფობში ჩახვიდოდეთ, ეახლებოდეთ.
91. „ემანდ დამჯდარი სულთა შორის პირმოკუმული,
„ვინაც გაურბის დანარჩენებს ხმა ააყოლოს,
„არ ეგუება აქ მგალობლის მოვალეობას
94. „იყო ოდესღაც კეისარი, მორჭმული რუდოლოფ,*
„მას ეს შეეძლო იტალიის იარებისთვის
„თვით მოეარა, მოეძებნა მათთვის სალბუნი,
97. „რასაც ვერავინ ველარ შესძლებს ამიერიდან.
„ხოლო მეორე, ვინაც ნუგეშს ანიჭებს რუდოლოფს,
„მართავდა მხარეს, საიდანაც მოდიან წყალნი
100. „ელბას შერთულნი და აქედან ზღვისკენ მავალნი.
„მას ოტოკარი* ეწოდება და ჯერ აკვანში
„სავსებით ჩვილი უკვე სჯობდა ბედკრულ ვინჩისლავს,*
103. „წვერგაბურძნულსა და ავხორცსა მემკვიდრეს თვისას.
„იმ ცხვირპაჭუას, თავაზიან სულთან მოუბარს
„განსაცდელისგან ოტებულსა მისწვდა სიკვდილი,

106. „უკუქცეულმა შეარცხვინა მან შროშანები,
„შეხედე იგი მოწყვნილი, თავმოდრეკილი
„რარიგად ოხრაეს და ღაწვები ხელის გულებზე
109. „ზედ დაუყრდნია, მისცემია ფიქრს შავნაღვლიანს;
„ერთი მამაა და მეორე იმის სიმაძრი,
„ვინაც საფრანგეთს მოუვლინა უბედურება;
112. „ეს ყოველივე დარდით ავსებს ორივეს გულსა.
„ის გოლიათი მანდ რომ გალობს ხმაშეწყობილად,
„მეორე კაცთან არწივისებრ ცხვირის პატრონთან,
115. „მას ყოველივე სიქველენი ერტყა საბელად
„და ამ ჟამამდის მეფის ტახტი რომ შერჩენოდა
„მის უკან დამჯდარ ფერმკრთალ ჭაბუკს, მაშინ სიქველე
118. „ერთ ფიალიდან მეორეში გადავიდოდა,
„სხვა მის მემკვიდრეს აქ ნათქვამი არ შეეხება,
„ტახტს დაეუფლნენ ფრედერიგო და ჯიაკომო,
121. „არც ერთს არ ერგო უკეთესი სამკვიდრებელი.
„ასე სიკეთე ფესვებიდან ვერ აღწევს შტომდის,
„კაცთა შორისაც იგივეა, მან დაადგინა,
124. „ვინც მოგვანიჭა, რათა ლოცვით ვეწიოთ ნათელს.
„და ჩემი სიტყვა დიდ ცხვიროსან მეფესაც სწვდება,
„ასევე პეტრეს, მასთან ერთად იქვე მგალობელს,
127. „ვინაც პროვანსსა და აპულების ჭირი შეჰყარა;
„და ყლორტი იგი აღარა ჰგავს სათესლე მარცვალს,
„თუძცა კონსტანცა* უფრო მეტად იქადის ქმრითა,
130. „ვიდრე ოდესღაც ბეატრიჩე და მარგარიტა.*
„ეგერ ზის მეფე თავდაბლური ყოფაქცევისა,
„ჰენრი ინგლისის მბრძანებელი მარტოდშეუნილი,
133. „თავისი გვარის ნაშიერით კმაყოფილია.
„ხოლო შემდეგი, ფეხმორთხმულად მიწაზე მჯდარი,
„მაღლა რომ თავს სწევს, იგი არის მარკიზ გუიომა;

136. „მას დასტირიან მონფერატი და კანავეზე,
„ალესანდრიის დასაპყრობად ომში დაღუპულს“.

ქება მერვე

- ჩამოდგა ჟამი, რომ მეზღვაურთ შინ მობრუნება
მოენატრებათ საოცარად გულაჩუყებულთ,
ან დღე გაყრისა როს დასტოვებს შინაურები.
4. და ჟამი იგი როს უცხოეთს გადახვეწილებს,
გულაჩვილებულთ მოესმებათ ტკბილი ჟღარუნი.
სალამოს ზარის მომაკვდავი დღის მოტირალის.
7. მე დამისუსტდა ყურთასმენა, დაუძაბე მზერა,
აჩრდილთა შორის მივაშტერდი მყისვე ერთ-ერთ სულს,
ზეწამომდგარი ხელს აქნევდა მოისმინეთო.
10. აღაპყრო ხელნი აღმოსავლით პირშექცეულმა,
„შენ გეაჯები მე, უფალო“ დაღადჰყო სულმა,
მყის გაგინაბე მივაპყარი მას გულისყური.
13. Te lucis ante* შემომესმა მის ბაგეთაგან
ტკბილი გალობა, ჟრუნტელის მომგვრელი ხმითა
და მის გამგონეს შემეცნება წამერთო სრულად,
16. სხვანიც მას აჰყვნენ სათნოებით აღტაცებულნი,
გალობდნენ ასე ღვთიურ ჰიმნებს ხმაშეწყობილად,
თვალაპყრობილი ციურ სფეროს მისჩერებოდნენ.
19. ახლა დაძაბე მზერა შენი, მკითხველო ჩემო,
რადგან აქ რიდე იმნაირად გამსჭვირვალეა,
რომ შეფარებული აზრის ცნობა არ არის ძნელი;
22. შემდეგ მე ვნახე ეს რჩეული სულთა კრებული,
ხმაგაკმედილი შესცქეროდა მდუმარე ზეცას,
მოელიანო თითქოს ვინმეს ზესთა ზენიდან
25. და ორ ანგელოს თვალი ვკიდე ციდან გადმოსულთ,

ორივეს ხმალი ხელში ეპყრა ცეცხლებრ მგზნებარე,
ორთავე მახვილს წამტვრეული ჰქონდათ წვეტები,

28. ახლად ამომსქდარ მწვანისფერი ეცვათ ხიტონი
და პარპაშებდნენ მწვანე ფრთები და ხიტონები
უკან მოჰქროდნენ ქარისაგან ატოკებულნი.
31. ერთი მათგანი ძირს დაეშვა ჩვენს სიახლოეს,
ხოლო მეორე ჩვენს პირდაპირ დაჯდა ბექობზე,
ასე რომ, სულნი მომწევდელნი დარჩნენ მათ შორის.
34. შემეძლო კარგად გამერჩია ქერა თავები,
მაგრამ სახეთა ბრწყინვალეობამ მე მომჭრა თვალი,
კაცს ძალას გართმევს მომეტებულ ღონის დამაბუა.
37. „მშობელსა ღვთისას ანგელოსნი მოუგზავნია“,
გვითხრა სორდელომ, „ამ ჭალაკის დასაფარავად“,
რადგანაც გველი სადაც არის გამოჩნდებაო.
40. მე არ ვიცოდი თუ საიდან გამოვიდოდა,
ვიხედებოდი აქეთ-იქით და შევეცადე,
მთლად გაყინული ჩემს წინამძღოლს მივახლებოდი,
43. გვამცნო სორდელომ: დრო არისო ველად ჩასვლისა,
„დიდთა აჩრდილთა მივეახლოთ და ვესაუბროთ,
მათ ეს ამბავი უეჭველად გაეხარდებათ“.
46. სულ სამიოდე გადადგმული მქონდა ნაბიჯი.
ძირს ჩამოვედი და შევნიშნე, რომ ვილაც სული
მე მარტოოდნე დამაცქერდა, მითვალთვალებდა.
49. მწუხრი ჩამოდგა და სიმრუმე ეახლა ჰაერს.
მაგრამ ჯერ კიდევ აჩრდილსა და ჩემს თვალებს შორის
შესაძლო იყო გაგერჩიათ საგანი თვალთ.
52. გამოემართა ჩემსკენ სული, ხოლო მე მისკენ,
„ო, ნინო* ჩემო, მოსამართლე კეთილშობილო,
„როგორ მიხარის წარწყმედილთა შორის რომ არ ხარ,

55. „ამ წუთში სიტყვაც აღარ გვეოფნის მისასალმებლად“. მერმე მკითხავდა, რანაირად, როდის მოხველო. ამ თხემის ძირას შორეული წყლების გადმოღმა?
58. „დილით მოვედი, ვუბასუხე, ცრემლის დილეგნი
„მე გადმოვლაზე, თუმც ცხოვრება არ დამითმია,
„აქ ვმოგზაურობ სხვა ცხოვრების მოსახვეჭელად“.
61. როგორც კი ჩემი ნაუბარი მისწვდა მათ სმენას,
ახლად მოსული და სორდელი უკუდგნენ მყისვე,
როგორც ეს შემკრთალ ადამიანთ სჩევეია ხოლმე,
64. ერთი ვირგილის მიუბრუნდა, მეორე აჩრდილს
იქვე მჯდომარეს: „ჰვი, კონრად, აღსდექნ ჩემო,
„იხილე ღმერთმა რა ინება, რა მოგვივლინა.
67. და კვლავ მიმართა: იმ მაღალი მაღლის გულისთვის,
„რომელიც გმართებს უეჭველად იმის წინაშე,
„ვინაც იფარავს შეუცთომელ, იღუშალ „რისთვის“.
70. „როს უკუიქცე ამ შავეთის წყალთა გადაღმა,
„სთხოვე ჩემს ძვირფას ჯიოვნანას მიმართოს ლოცვა
„იმ ადგილისკენ, სად უცოდველთ მუდამ უსმენენ;
73. „მე არა მჯერა, რომ დედა მისს კიდევ ვუყვარდე,
„თეთრი სამოსი ალბათ უკვე შესცვალა სხვამან,
„თუმცა ამ ამბავს ის ინანებს უცილოდ მალე;
76. „ეს მაგალითიც საკმარისად ცხადმოფელია,
„რამდენ ხანსა სძლებს ქალის გულში ტრფილის ცეცხლი,
„როცა აღერსის და შეხედვის კიდევან რჩება.
79. „სამაგიეროდ მის სამარის ლოდს ვერ შეამკობს
„მილანელების ღერბის გველი, არამედ უფრო
„მას დაამშვენებს გალურიის მამლის ფიგურა“.
82. ასე უბნობდა და სახეზე სჩნდა ანაბეჭდი
ნამღვილი გრძნობის, რომელიც ჯერ აგიზგიზდება,
მერმე მორჩილად დაოკდება გონების ძალით.

85. და ხარბნი თვალნი მივაპყარი მე უკვე ზეცას,
სწორედ იმ ადგილს სად ვარსკვლავნი ვლიან ნელ-ნელა,
როგორაც ფერსოს ნაწილები ღერძის მახლობლად.
88. მკითხა მეგზურმა: „შვილო ჩემო, რას უმზერ ცაზე?“
მე ვუპასუხე: „მაგ სამ მნათობს, რამაც პოლუსი
„ეგზომ დიადად გააშუქა და გააბრწყინა“.
91. და მან მომიგო: „დახე, დახე, ოთხი ვარსკვლავი
წელან რომ ნახე შენი თვალით ღამეულ ცაზე,
ძირს ჩამოეშენენ და ესენი მათ შეენაცვლენ“;
94. ამას ამბობდა ვირგილიუს, სწვდა მას სორდელო,
ყვიროდა ცხარედ: გამოჩნდაო ეგერა მტერი
და უჩვენებდა ხელით მეგზურს რათა ეხილა
97. და იმ მხარიდან, სადაც კიდე არ ჰქონდა ველსა,
გამოჩნდა გველი, მე მგონია სწორედ იმგვარი,
რომელმაც ევას მიაწოდა ცთუნების ხილი;
100. ქვეწარმავალმა ყვავილებში გაიშლივინა
და წარამარა ზურგისაკენ თავს მიიდრეკდა,
ილოკდა სხეულს როგორც ნადირთ სჩვევიათ ესა.
103. მე არ მინახავს, არც შემეძლო ეს შემენიშნა,
როგორ აფრინდნენ ანგელოსნი ანაზდეულად,
მათი ირაო დაჟინახე, ვეჟ საცნაური.
106. და რა შეიცნო მწვანე ფრთების ცაში ლივლივი,
განილტვო გველი და ანგელოსთ კვლავ მიაშურებს
ისევე თავის საგუშაგოს და მუნ დაეშენენ;
109. ხოლო ის ლანდი, ვინაც წელან ეახლა ნინოს,
მისგან ნახმობი, აქ აწერილ ჟამის მანძილზე
გაოცებული მე მიჭერეტდა, მითვალთვალებდა.
112. „დევ ლამპარსა, რომელსაც შენ მიჰყევხარ ცისკენ,
„ნუ მოჰკლებია შენივ ნებით საჭირო ზეთი,
„ვიდრემდის თვითონ მიაღწევდე ფირუზის ზენას.

115. „გვედრი, მაუწყო თუ რაიმე გაგიგონია
„ვალდი მაგრის ან მონაპირე მხარის შესახებ,
„მამცნე ყოველი, მე ოდესღაც ვფლობდი ამ ქვეყნებს;
118. „იმ ცხოვრებაში მერქვა კონრად მე მაღასპინა,
„გთხოვთ, არ გვეონო კონრად დიდი, ვარ უმრწემესი,
„მშობლებისადმი სიყვარული აქ განმეწმინდა“.
121. „ვაჰმე, მიუხედავად, თქვენს ქვეყნებში ჯერ არ ვყოფილვარ,
„მაგრამ ნეტავი სადმე კიდევ თუ დარჩა ხმელი
„მოთუხს ევროპაში, შენ ნათესავთ რომ არ იცნობდნენ?
124. „თქვენი სასახლის ნაშთიერთა სახელს, დიდებას,
„სენიორების და გმირების მათის ამბავი,
„სმენია მათაც, ვინაც ჯერაც იქ არ ყოფილა.
127. „და გეფიცებით ზეცად აღსვლის ურყევ წადილსა,
„თქვენი ჯილაგის ნაშთიერი არ შეარცხვენენ
„მათი ხმლისა და ქისის მიერ მოხვეჭილ სახელს.
130. „სისხლით, წარსულით, იყვენენ ისე წარჩინებულნი,
„თუძეა ქვეყანას მცდართ მართავს ხელისუფალი,
„თქვენი გვარისა ნაშთიერი გზასა მართალსა
133. „არ ასცდებიან ბიწიერის უკუშეგდებულნი“.
ახლა მომმართა: „ვიდრემდის მზე მოიქცეოდეს
„ვერძით დაფარულ სარეცელზე მაღალ ეთერში,
136. „ეს ქველი ზრახვა სამუდამოდ ჩაეჭედება
„შენს გონებაში უფრო მტკიცე ლურსმნით ნაჭედი,
„ვიდრე ოდესმე სხვის ნათქვამი და სხვის ნაზრახი,
139. „უკეთუ მსჯავრი არ შესცვალა უზენაესმან“.

ქება მეცხრე

უკვე ანტიურ ტიტანისა ძველმა მიჯნურმა
აღმოსავლეთის მკრთალი ღაწვი აღანთო გზნებით
და გაეცალა თვის საყვარლის ვნებიან ხვევნას;

4. ამოცმციმდნენ თავის მისის გარშემო თვლები
და მიემსგავსა ფორმა მათი გაყინულ ცხოველს,
რომელიც გესლავს ადამიანს თვისივე კუდიო;
7. და ღამემ ორი აღმავალი გადადგა ბიჯი,
იმ ადგილს ზემოთ, სადაც მაშინ ვიდექით ჩვენა,
მესამე ნაბიჯს დაეხარა დაბლა მისი ფრთა.
10. მე მომერია ამ წუთშივე ადამის ვნება
და ძილისაგან დაძლეულმა იქვე ჩავთვლიძე
ხშირ ბალახებში, სად ხუთივე ვისხედით მაშინ,
13. სწორედ ისეთ დროს, როს მერცხალი განთიადის წინ
მოყვება ხოლმე სევდიანად კუთვას და ჭიკჭიკის
თავის პირველად მწუხარების მოსაგონებლად,
16. და სული ჩვენი ხორცისგან განკერძებული
და აზატქმნილი ფიქრებისგან ნაწილობრივად
ვიზიონერულ განცხადებით დაიტვირთება;
19. მეზმანა ვითომც დაჰქროლაჲდა მალლა არწივი,
ოქროს ნაკრტენით შემოსილი ცისა ქვეშეთზე,
ფრთებდაწურული დასაშვებად ეშადებოდა.
22. და მომეჩვენა, მიტაცებდა ვითომ არწივი,
ვით განიმედი* ვეყრებოდი თავისიანებს
ისეთ წუთებში, როცა იგი ღმერთებს მიჰგვარეს.
25. და ვფიქრობ ჩემთვის, ეგებ იყოს ჩვეული იგი
ამ ადგილიდან გაიტაცოს ნადავლი თვისი
და სხვა ადგილზე არ უნდოდეს წაღება რამის.
28. მერე მეზმანა, ტრიალებდა ასე მცირე ხანს,
უცებ მეხივით გამოქანდა, დაეშვა ველზე
და გამიტაცა, ამიყვანა ცეცხლოვან ცაში.
31. კვლავ მომეჩვენა, ჩვენ ორივეს მოგვედო ალი,
ზმანება ჩემი კიდევ უნდა შეწყვეტილიყო,
ალბათ ასევე გამოფხიზლდა ერთხელ აქილევს,

34. თვალს აცეცებდა, აქეთ-იქით იშხირებოდა,
ვერ ცნობილობდა იგი თავის ადგილსამყოფელს,
როდესაც დედამ გამოსტაცა იგი ხირონსა,
37. მკერდზე მიკრული თან მიჰყავდა, მერმე ბერძნებმა
სკიროსისაკენ გაიტაცეს მაშინვე იგი,
ასევე მეცა უეცარად შევკრთი, შევშინდი,
40. მთელი სხეული გამიცოცდა, გამიკრთა ფერი,
როგორც მუხანი კაცი კრთომით ელდანაცემი;
როს გამოფხიზლდი და მომეშვა თვალთაგან თვლემა,
43. ჩემს გვერდით იდგა ნუგეშინის მომგვრელი ჩემი;
ორი საათით მზეს აესწრო ეთერში გასულს,
ხოლო მე თავათ ვიდექ ზღვისკენ პირშექცეული.
46. ნუ გეშინია, მეუბნება ბატონი ჩემი,
„დამშვიდდი, უკვე მოვალწიეთ წყნარ ნათესაყუდელს,
„ნუ დაძაბუნდი, მოიკრიფე, პირიქით, ღონე,
49. „სალხინებელსა მოაღწიე აჰა, ხომ ხედავ,
„ის მწვერვალები გარს არტყია მთას განწმენდისას“,
„შესაგალიც სჩანს მთაგრეხილთა შორის მდებარე.
52. „გარიჟრაჟისა მიწვეამდის, ბინდისა პირზე,
„როდესაც შენში სული სთვლემდა ძილმორეული,
„ე მანდ ველის პირს, ყვავილებით მორთულ წალკოტში
55. „მოვიდა ქალი და მომმართა: „მე ვარ ლუჩია,*
„ნება მომეცი ეს მთვლემარე თან წავიყვანო,
„მოგეხმარები, ამ გზის განვლას შეგაძლებინებ.
58. „სორდელო დარჩა წარჩინებულ სულებთან ერთად,
„შენ წავიყვანა, როგორც სხივი ბნელს გაეყარა,
„მეუდგა მალლობს და მივეყვი მის ნატერფალსა.
61. „აქ დაგასვენა; ამის შემდეგ მე მიმიითითეს
„მშვენიერ თვალთა მისთა კარი აქ განშაადილი
„და შემდეგ ორნივ უკუიქცნენ: იგი და ძილი.

64. „როგორც რომ კაცი მეჭოჭმანე გაჯიქდეს ნებით,
„და მღელვარება შეეცვალოს გულდაჯერებულს,
„როს სინამდვილეს აეხსნება პირსაბურველი,
67. ასე ვიცვალე მე გუნება, განვაგდე იჭვი,
„მნახა ბელადმა გადმოდგარი ვიყავ ბექობზე,
მყის დავიძარი და გავსწიეთ მწვერვალისაკენ.
70. ზომ გრძნობ, მკითხველო, ვით ამაღლდა ჩემი სიუჟეტი,
ნურც გაგაკვირვებს ამიტომაც თუ მეტყველებს
ჩემი შევამკო უფრო დიდის ხელოვანებით.
73. ასე ვიარეთ, მივალწიეთ შემდეგ იმ ადგილს,
სადაც კლდეები გაპობილად მერყენებოდა,
როგორც კედელი შენგრეული და შელწილი,
76. და აქ ვიხილე მცირე კარი და საფეხური
ფერად-ფერადი ქვებისაგან გაკეთებული.
მუნ სდგა მკარე, არ იძვროდა, ხმას არ იღებდა.
79. თვალის უპენი გამიდიდდა უფრო და უფრო,
ვნახე ვით იჯდა უკანასკნელ კიბეზე იგი,
ველარ შეეძელი ამეტანა შეხედვა მისი.
82. ხელთ ეყრა ხმალი მას ვადამდის გაშიშვლებული,
სწიფთა ირისე ციმციმებდა მახვილის პირზე,
მრავალგზის ვცადე, მაგრამ თვალი ვერ გავუმართე.
85. „შევებმიანეთ შორიდანვე, რად მოსულხარ-თქო?
გვითხრა: „სად არის, ან ვინაა მეგზური თქვენი,
„დასანანებლად არ გაგიხდეთ ზემოთ ამოსვლა“;
88. „ზეცის ასული, ვინც იცოდა ეს ყოველივე“, —
უთხრა ოსტატმა, „გვაუწყებდა ჩვენ ამას წინათ,
„იქით წადითო, იპოვნეთო მანდ შესავალი“.
91. „მაშინ კეთილად წარემართოს სავალი თქვენი,
გვითხრა მეკარემ სათნოების გრძნობით აღვსილმა;
„გაბედეთ აწი და მიჰყევით აღმართს კიბისას“,

94. ჩვენ მივებახლეთ ამის შემდეგ პირველ საფეხურს,
ის თეთრი იყო, გასიპული მარმარის ქვისგან,
მასში გამოეჩნდი მთელის ჩემის აღნაგობითა.
97. მეორე სპარსულ ფერზე უფრო მოსჩანდა მუქი,
გაუთლელ ქვისა და ცეცხლისგან გარს შეტრუსული
და გაბზარული როგორც სიგრძით ისე სიგანით.
100. მესამე ლოდად დახერგილი ორთავ ზემოდან
მეჩვენებოდა მეწაშული და ალისფერი,
როგორაც სისხლი ძარღვისაგან გამოდენილი;
103. და სწორედ მასზე შემდგარიყო ორივე ფეხით
ის ანგელოსი მოგუშაგე ჭიშკარის ზღურბლთან,
და კარი იგი ანდამატის ქვად მომეჩვენა.
106. ჩემმა მეგზურმა ამიყვანა სამ საფეხურზე,
მითხრა, ილოცე სათნო გულით თავმოდრეკილმან,
რათა უფალმა თვით გაგვიღოს ჭიშკარი ესე.
109. სამგზის დავირტყი გულზე ხელი თავდაპირველად,
მერმე დავეცი ზეციური შიკრიკის ფერხთით
და შევევედრე შევეწყაღე განეხვნო კარნი;
112. და დამიხაზა ანგელოსმა შეიდგზის ასო P
შუბლზე და მითხრა გაისარჯე, როცა შეხვიდე
იმ გალაფანში, მოიბანე წყლულები მყისვე.
115. მტუტე ან მიწა გუთნის მიერ გამოლადრული
ემგვანებოდა მის სამოსელს და წამოსასხამს
და ორი კლიტე ამოიღო ზეცის შიკრიკმა:
118. ერთი ოქროსი და მეორე იყო ვერცხლისა,
ჯერ თეთრი კლიტე,* ხოლო შემდეგ ფერად ყვითელი,
შესდო მოქლონში, ამ ამბავმა მე გამახარა.
121. უკეთუ ერთიც კლიტეთ შორის არ მობრუნდება,
თუ თავისუფლად არ მოიქცეს მოქლონის შიგნით,
გვამცნო მეკარემ: დახურული იქნება გზაო.

124. „უფრო ძვირფასი პირველია, ხოლო მეორით
„კარის გაღებას უნდა დიდი გამოცდილება,
„რადგანაც იგი თვით კაუშირთა განმთიშველია.
127. „პეტრემ* გადმოძცა, მიანდერძა სჯობს შემეშალოს
„მათი გაღება, ვიდრე მათი კლიტით დაკეტვა,
„ოღონდ ჩემს ფერხთით თავს იდრეკდნენ აქ შემოსულნი“.
130. შემდეგ იმისა, მან განახვრო წმინდა ბჭეები,
გვითხრა: „შემოდით, მაგრამ ერთი გახსოვდეთ მხოლოდ,
„უკან მომხედავს მოუხდება გამობრუნება“.
133. მაგრამ როდესაც დაჟანგული კარის რაზები
დაიდრენ მძიმედ, აჭრიალდა მძიმე სპილენძი
და ურდულებმა გაადინეს მყის ყრუ ჟღარუნი.
136. ასე ტარპეის მძიმე ბჭენიც არ გრუხუნებდნენ,
როცა ლომგული მოაშორეს კარებს მეტელი
და ამის შემდეგ გაძარცული დარჩა საუნჯე,
139. ამ ხმაურობამ მე შემაკრთო და გამოვბრუნდი,
მყის შემომესმა თუ Deum laudeamus*
და ამ გალობას უტკბილესი ახლდა მუსიკა.
142. ყურს მიუგდებდი, სმენას ჩემსას ეჩვენებოდა,
როგორც ეს ხშირად შეემთხვევა ხოლმე მასმენალს,
როცა ორგანის ხმას სიმღერას ააყოლებენ,
145. ხან საცნაური ხდება სიტყვა და ხანაც არა.

ქება მეთუ

როგორც კი ჭიშკრის გავიარეთ ორივემ ზღურბლი,
რომლის გადასვლა ანგარ სულებს აღკვეთილი აქვს,
სულებს, რომელთაც ცთუნების გზა უჩანთ მართალად

4. და შევიცანი მის გრუხუნზე ვით დაიგმინა,
უკან მოხედვა მცირე ხანსაც რომ განმეზრახა,
აღარ ვიცოდი ვით შევძლებდი თავის მართლებას;

7. შემდეგ გაბზარულ ტანს აყევით, ავცოცდით მაღლა,
ქეის ზედაპირი ლივლივებდა აღმა და დაღმა,
როგორც ზღვის ტალღა მიქცევის და მოქცევის ჟამსა.
10. „აქ ცოტა მარჯვედ უნდა ვიყვეთ, ვიაროთ ისე,
მითხრა ოსტატმა, ალაგ-ალაგ მივევით ამ კედელს,
„ამ ქვის გალავანს გზის ნაპირად თან გაყოლებულს“.
13. ამან იმდენი დაგვაყოვნა სიარულისას,
ამასობაში მთვარის რკალმა მოასწრო კიდეც
თავის ადგილთან მიბრუნება და დაუნება,
16. იქ, სადაც ტკბილად მას ეძინა ჩვენს აქ მოსვლამდის.
ვიდრე შევძლებდით ამ ორწოხში გზისა გაკაფვას,
ავედით მაღლა, გაიშალა უკვე სანახი
19. იმ ადგილებში, სად მთის ზურგი იწევა ქვევით
მე დაეიქანცე და ორთავეს მხარი აგვექცა,
გზას ვერ ვაგნებდით და გარშემო იყო ტაფობი,
22. უდაბნოს გზაზე უფრო მეტად უკაცრიელი.
უფსკრულის პირად იყო ფლატე, რომლის სიმაღლე
უდრიდა სამი კაცის ზომას ერთად აღებულს
25. და სანამდისაც თვალის ჩემის მხერა სწვდებოდა,
ირგველი იგივე ფლატე სჩანდა გარს მოვლებული,
როგორც მხარმარცხნივ, ისე მარჯვნივ თანაბარ ზომის.
28. ჯერ კიდევ ფეხი ჩვენ არ გვქონდა ზედაც შედგმული,
და მე შევნიშნე, რომ ეს ფლატე სჩანდა ყოვლის მხრივ
და არსაიდან აღსავალი ბილიკი რამე.
31. აქ მარმარილოს გალავანი ისე შეემკოთ
ქანდაკებებით, ჩუქურთმებით, რომ პოლიკრეტი*
და უფრო მეტი, თვით ბუნებაც სწორს ვერ შეჰქმნიდა.
34. მუნ ანგელოსი იმ ზავისა მახარობელი,
რომელსაც მრავალ წლის მანძილზე ცრემლით ვითხოვდით
და ვინაც ზეცას აკრძალვისა შეხსნა კლიტენი,

37. იდგა ჩვენს თვალწინ ისე ცოცხლად და ისე ცხადლივ,
პოზაც იმდენად ბუნებრივი მიეღო ქანდაკს,
ჩვენ არ გვეგონა ეს ხატება თუ იყო მუნჯი.
40. ასე იტყოდით, შესძახებსო იგი მყის Ave-ს.*
და ეს ქანდაკი ატარებდა სახეს იმისას,
რომელმაც მწიდას ჩვენ გაგვიღო კარიბჭეები,
43. და მის კვარცხლბეკზე ზედ ეწერა Ancilia Dei,*
ისე მკაფიოდ, ისე ნათლად სჩანდა წარწერა,
თითქოს მოეჭრათ იგი წმინდა სანთლის ნატერზე.
46. „ნუდარ მიაპყრობ მარტოოდენ ერთ საგანს მზერას“,
მითხრა ოსტატმა ჩემს მახლობლად იმ მხარეს მდგარმა,
რა მხარეზედაც გული უცემს კაცსა ზორციელს.
49. ახლა მე მზერა გადვინაცვლე და დავინახე:
დედაი ღვთისა სწორედ იმავე მიმართულებით,
სადაც ოსტატი ჩემი იდგა, ჩემი მხმობელი.
52. სულ სხვა ამბავი იყო ქვაზე ამოკვეთილი.
მე გავუარე ვირგილიუსს და მივეახლე,
რათა პირდაპირ დამენახა ეს ყოველივე.
55. იმავე მარმარზე ამოჭრილი შევნიშნე ეტლი.
იქვე ხარები კიდობანში წყვილად გაბმული,
რათა ყოველი განერიდოს, რაც მას არ ანდვეს.
58. ბრბო ზიმშიმებდა დაყოფილი იქვე შვიდ ზოროდ,
მე ვჭოჭმანობდი, ორ გრძნობაში ერთი ამბობდა:
მღერისო ხალხი და მეორე ამბობდა „არას“.
61. აქ ყნოსვისა და მხედველობის ორგანოები
შეეკამათნენ მყის ერთმანეთს, საკმევლის კვამლი
იდგა მართლაც თუ მომეჩვენა ნახატი რამე?
64. იქვე ცეკვავდა მეფსალმუნე თავმოდრეკილი.
სამოსის ბალთებს ხელს ჰკიდებდა და ზევით სწევდა
და ამ მომენტში სჩნდა მეფეზე აღმატებული.

67. ხოლო პირდაპირ დიდ სასახლის ღია სარკმელთან
იჯდა მელქოლა,* განცვიფრება აჩნდა სახეზე
ამ გაწბილებულ და გულბოროტ ღიღსა ქალბატონს;
70. დავწინაურდი და დავაგდე ადგილი იგი,
სადაც ვიდექი, რათა უკეთ ეს დამენახა,
მელქოლას უკან სხვა სურათი ბრწყინავდა ახლა.
73. წარმოდგენილი იყო რომის კეისრის ვაჟის
მაღალი სვე და უებარი ძლევისდიდება,
რამაც უბადლო გამარჯვება არგუნა გრეგორს.
76. მე აქ ვგულისხმობ თვით ტრაიანს, რომის კეისარს;
მის ცხენის აღვირს ქერივი ქალი მოსჭიდებოდა
ძაძით მოსილი და მღუდარე ცრემლთა მთხვეელი.
79. ირგვლივ მხედრების, მეომართა მთელი ლაშქარი
შემოჰხვეოდა კეისარსა აღმხედრებულსა,
ქარი არხვედა თითქოს ღროშებს არწივებიანს,
82. და მოზიშხიმე ხალხის წრეში იდგა ის ქერივი,
ვევდრებოდა, რომ კეისარს შური ეძია;
მისი ძვირფასი ვაჟის მკვლელის ითხოვდა დასჯას.
85. იმპერატორი ამშვიდებდა: მოიცადეო,
ვიდრე კვლავ მოვალ, ხოლო ქალი სევდით აღვსილი
მუხლმოდრეკილი შეევედრა: „ჰე, მეუფეო,
88. „თუ არ დაბრუნდი მაშინ რა ვქნა“ და მან მიუგო:
„ჩემი მემკვიდრე მოგცემს განსჯას. და ისევ ქალმა:
„სხვის სამართალი შენ რას მოგცემს, თუ შენი დასთმე“.
91. და კეისარმან: „ნუ გეშინის, ასე სჯობია
„მოვალეობა მოვიხადო, ვიდრე მე წავალ
„ამას მოითხოვს სამართალი, გულმოწყალება“.
94. იმან, ვისთვისაც არ არსებობს რამე ახალი,
მოაწყო ესე საუბარი მოჩვენებითი.
რადგან მიწაზე ასეთი რამ აროდეს ხდება.

97. ვიდრე მე ასე ვერთობოდი და ვჭვრეტდი თანაც
თავმოდრეკილი სათნოების დიად მაგალითს,
თვალის მომღხენელ საოცარი ნახელოვნებით,
100. მითხრა ოსტატმა: მოდიანო ნელის ნაბიჯით
ლანდები ჩვენსკენ ამ მხარიდან განუწყვეტელად,
ჩურჩულით ამბობს ვირგილიუს, ისევ განაგრძო:
103. „სწორედ ესენი აგვიყვანენ მაღლა და მაღლა“.
მეისევე ჭვრეტაში ჩაფლობილი თვალები ჩემი,
გაოცებულნი უჩვეულო სანახაობით,
106. ახლა მიექცა მოზღვავებულ ლანდების ხროვას.
მინდა მკითხველო, შენ შეგაკროს სმენამ იმისამ
რაგვარ სინანულს ითხოვს ჩვენგან ცათა უფალი?
109. შენ ნუ უყურებ მარტვილობის სახეს გარეგანს.
იფიქრე მხოლოდ, რომ ამ ტანჯვის ყაულისა სიგრძე
არ გადასცდება უზენაეს განკითხვის საგანს.
112. მე ვუპასუხე: „რასაც ვხედავ, ოსტატო ჩემო,
„არ უნდა იყვნენ ჩემის აზრით ადამიანნი,
„რასაც ვერ ვხედავ ურთიერთში აღრეულია“.
115. ვირგილიუსმა მიპასუხა: „ტანჯვის სიმძიმეს
„სულნი ესოდენ მოუხრია მტვერში განრთხმულნი,
„რომ თვალნი ჩემნიც ძლივს არჩევდნენ მათ პირველ ხანში.
118. „კარგად დაძაბე მზერის ნიჭი და გაარჩიე
„გამჭრიახ თვალთა ქვებთა შორის მცოცავნი ლანდნი,
„ჯერ აქიდანაც დაინახავ ვით ფართხალევენ“.
121. ჰე, ქრისტიანო, გულამაყნო და საცოდავნო,
გონებით ბეცნო, სიდუხჭირით დაბრმავებულნო,
ცოუნების გზაზე ამპარტავნად ხართ მოარულნი,
124. ნუთუ არ ხედავთ ჭია-ლუად რომ გავჩენილვართ
ანგელოსისებრ პეპლის დარად გამოსაჩევი.
უნდილ ფარფატით მომფრინავნი განკითხვისაკენ,

127. მაშ რად ამაყობს სული თქვენი ამპარტავანი?
როცა თქვენ მწერებს მიაგახართ უდღეოდ შობილთ,
მატლებს, რომელთაც არ შესხმიათ ჯერ კიდევ ფრთენი:
130. როგორც სხეული ლოდებისგან ნაქანდაკები
სახლის ზედძირკვლის სახურავის დასამაგრებლად,
ქედმოდრეკილი მკერდით მუხლზე გადაყრდნობილი
133. (ასეთ სახეზე ხელოვნური მოსჩანს ტკივილი
მნახველის თვალში), სწორედ ასე დაცუცქულიყვნენ
სულები, როცა დაუაკვირდი და ჩაუცქერდი,
136. ერთნი ნაკლებად მოდრეკილი მოსჩანდა, ზოგიც
მომეტებულად განიცდიდა დაწოლილ ტვირთსა,
მაგრამ ყველაზე დამშვიდებულს და მოთმენილსა
139. ზედ ეხატოდა: ვერ ვუძლებო ამდენ სიმძიმის.

ქება მეთერთმეტე

- „მამაო ჩვენო, ცათა შინა დამკვიდრებულო,
„შეუზღუდველო სიყვარულის მეოხებითა,
„რომელსაც შენ გრძნობ პირველ შექმნილ არსებათადმი,
4. „იდიდოს მარად და ყოველგან სახელი შენი
„და ძალი შენი, ყოველივე არსმა მიუზღოს
„შენს მაღალ სულსა მართებული მაღლი საძღვენი.
7. „მშვიდობა შენი სუფევისა გვეახლოს ჩვენა,
„რადგან არ ძალგვიძს ჩვენ ვეახლოთ მას ჩვენის ნებით,
„თუ იგი თავათ არ მოვიდა, არ მოგვევლინა.
10. „ვით ანგელოსნი, როს ოსანას შენ გიგალობენ,
„მსხვერპლად გწირავენ ნებისყოფას თვისას, უფალო,
„ასევე კაცთაც ხამს შეგწირონ ნებაი თვისი.
13. „ყოველდღიური მოგვანიჭე არსობის მანნა,
„ურომლისოდაც ამ საშინელ, ბნელ უდაბნოში
„უკუიქცევა, ვინაც წინსვლას ეძალებოდა.

16. „როგორც ჩვენ სხვათა მიუუტევეთ შეცოდებანი,
„ასევე ჩვენაც მიგვიტევე, რაც ჩვენ შევცოდეთ,
„ნუ გაგვიკითხავ, როგორც ვიყვეთ განკითხვის ღირსნი.
19. „სიქველე ჩვენი არა მყარი და არა მტკიცე,
„ძველთა მტერთ მიმართ განაურცელე და განამკვიდრე,
„ჩვენაც დაგვიცავ მისგან მოგერილ მძიმე პატიჟთგან.
22. „ამ უკანასკნელ სათხოვარსა აღვივლენთ, ღმერთო,
„არათუ ჩვენთვის არ გეჭირია უკვე ჩვენ ესე,
„არამედ მათთვის, ვინც ჩვენს უკან არს მომაუალი“.
25. კეთილ მგზავრობას როგორც ჩვენთვის ისე თავისთვის,
გამოითხოვდნენ ეს აჩრდილნი, ვიდოდნენ ტვირთს ქვეშ,
როგორიც ხშირად დაგვაწვება ხოლმე ჩვენ ძილში,
28. როცა სიზმარში სულს შეხუთავს მძიმე კირთება.
არათანაბრად მოქანცულნი, ღონემიხდილნი
პირველ საფეხურს მისეოდნენ და ფუსფუსებდნენ.
31. თანაც იწმენდნენ ეგ სულები მიწიერ ლაქას.
თუ ჩვენს მაგივრად აღავლენენ იქ სულნი ლოცვას,
რა შეუძლია სააქაოს სამაგიერო,
34. მათ ვის სურვილებს სიქველისა ფესვები მოსდგამს?
ხამს მივეშველოთ და ლაქები მოვარეცხინოთ
თან გაყოლილი ამ ქვეყნიდან, რათა განწმენდილთ,
37. გზები გაეხსნათ ვარსკვლავეთის მაღალ სფეროში.*
„მართლმსაჯულებამ, სათნოებამ შეგიმსუბუქეთ
„ეს მძიმე ტვირთი, რათა შესძლოთ გაშალოთ ფრთენი,
40. „და გაწმენდილნი ზეამაღლდეთ სურვილისამებრ.
„ახლა გვიჩვენეთ, რომელ მხრიდან ჩვენ უსწრაფესად
„ძალგვიძს უმოკლეს გზას დაგადგეთ, ან გზა რამდენი
43. „ან რომელია გზათა შორის ყველაზე მარჯვე?
„რადგან ამძიმებს ამ ჩემს მხლებელს ადამის ხორცი,
რომლითაც ჯერაც მოსილია იგი ამჟამად

46. „და უნებლიეთ უმძიმს მიტომც ახლა ზეასვლა“.
არ სჩანდა თუ ვის პირისაგან გამოდიოდა
სიტყვები, იგი, რაც გვესმოდა იმის პასუხად
49. რაც სთქვა იმ სულმა, ვისაც უკან მე მიეყვებოდი,
მაგრამ ეს ითქვა: „ამ კიდეზე იარეთ მარჯვნივ,
ჩვენ გამოგვეყვით და გასასვლელს მუნ წააწყდებით,
52. „სად ხორციელსაც შეეძლება ასვლა აღმართში.
„მე რომ არ მაწვეს თავზე ლოდი მძიმეზე მძიმე,
„რაც თავდაბლობას მაჩვენებს ვგზომ თავაწყვეტილსა
55. „და ამიტომაც იძულებით დავცქერი მიწას,
„დავინახავდი იმ ხორციელს, ვინც აქ არ ამხელს
„თვის ვინაობას, ეგებ იგი მიცნობდა მეცა,
58. „ვინძლო აღმედრა მე ტვირთმძიმეს მით სიბრაღული,
„ვარ ლათინელი, სახელგანთქმულ ტოსკანელის ძე,
„აღდობრანდესკი* გუიომო მყავდა შშობელი.
61. „არ ვიცი ვინმეს თუ გცნობიათ მისი სახელი?
„ამ ძველმა გვარმა, წინაპართა ჩემთა დიდებამ
„ისე ამაყი გულზვიადი გამხადეს მეცა,
64. „და დავიწყებას მივეც ჩვენი საერთო დედა,
„აღამის ტომსა შევსცქეროდი ისეთის ზიზღით,
„რამაც მე მომკლა, რაც სიენელთ ახლაც კი ახსოვს,
67. „კამპანიატიკოს ყოველ მცხოვრებს ემახსოვრება.
„მე უმბერტო ვარ და მარტოკა არ ვიტანჯები,
„ამ სენისაგან სნეულია მთელი ოჯახი
70. „და სიამაყემ სატანჯველი მოგვაგო ყველას.
„მეც ამის გამო უნდა ვზიდო ეს მძიმე ტვირთი,
„ვიდრე უფალთან თავმოდრეკით არ ვადიარებ,
73. „რის გამხელასაც ცოცხალთ შორის ვერიდებოდი“.
მე თავდახრილი ყურს ვუგდებდი და მაშინ ერთმა
იმ სულთა შორის (არა იმან, ვინც საუბრობდა)

76. მძიმე ლოდის ქვეშ დაიგმინა, გაზნიქა ქელი,
შეშომაჩერდა, რა შემიცნო, მახსენა მყისვე,
თან მიცქეროდა მომნუსხველი მზერით და მეცა
79. გვერდით მივსდევდი, ყურს ვუგდებდი ჩემთან მოუბარს.
„აჰა, შენა ხარ ოდერიზი?“ წამოვიძახე,
პატივსადებლად გუბიოსი ამ ხელოვნებას
82. „აღუშინარეს უწოდებენ ახლაც პარიზში.
„ძმაო, — მომიგო, — სურათები ყალბით ნახატი,
„ხალისიანი უფრო არის ფრანკ ბოლონელის,
85. „ახლა მას ჩემზე უფრო მეტი ერგო პატივი.
„და მართებულად სხვისი ქება მე არ შემეძლო,
„ვიდრე ვცოცხლობდი, რადგან სენად მჭირდა მე მაშინ
88. „პირველობისთვის გააფთრებით ბრძოლა და შრომა.
„სამაგიეროდ, სატანჯველი მიმეზღო აქვე,
„და აქამდისაც ვერ შევძლებდი თვითონ მოღწევას,
91. „სიცოცხლეშივე უფალს რომ არ შევედრებოდი.
„ჰოი, ამაო განდიდება კაცთა შეძლების,
„რა მალე ელის ჭკნობა შენსა მწვანე მწვერვალებს,
94. „თუ არ უმაგრებს მას საფუძველს ხანგრძლივი ჟამი.
„მხატვრობის ველზე ჩიმაბუე იყო პირველი,
„ახლა ჯიოტოს აკუთვნებენ დიდოსტატობას,
97. „და ჩიმაბუეს სახელს ჭკნობა შემოპარვია.
„ორ გვიდოს შორის მოიხვეჭა ერთმა სახელი
„სიტყვის ოსტატის, შესაძლოა იშვას მესამე,
100. „ვინაც ორივე დაჩრდილოს და გააბათილოს.
„ქარის ქროლვასა მივამსგავსე აზრი ხალხისა,
„ხან აქეთკენ ჰქრის ეს ნიავი, ხანაც იქითკენ
103. „და სახელებს ცვლის ნიაქარის მიმართულება.
„განა სახელი უფრო დიდი გექნება მაშინ,
„როცა სხეული შეგაჭკნება სიბერისაგან,

106. „თუ მაშინ, როცა მოგეწევა სიკვდილი ყრმასა?
„ათასი წელიც გაიქროლებს, ეს ჟამი მცირე
„მარადჟამობის შეფარდებით ერთი წუთია,
109. „ვარსკვლავთა ეტლის მოქცევაში გამომწვევდელი.
„ეგეც, ვინც ოდნავ მიჩანჩალებს ჩემს გვერდით ახლა,
„ოდესღაც ჰქუხდა ტოსკანაში სახელგანთქმული,
112. „ახლა არავინ არ ახსენებს მას სიენაშიც,
„რომელიც ეგზომ დაარბია ფლორენციაში,
„და ფლორენციას გულზეიადად იცნობდნენ მაშინ,
115. „დღეს მეძაობით და სიავით სახელგანთქმულსა.
„თქვენი დიდება ემსგავსება ფერს ბალახისას,
„რომელიც იშვის და დაჰკნება იმავე ძალით.
118. „რამაც მიწაზე ის დაბადა, აღმოაცენა“.
მე მას მიუგე: „ეგ სიტყვები თავმოდრეკილის
გრძნობას მიღვიძებს, სიამაყის გამქარვებელი,
121. „მაგრამ ვინლაა იგი, ვინაც ახსენე წელან?
„ეს პროვენცანო სალვანია,* მომიგო სულმა,
„აქ მოხვდა იგი, რადგან ისე გაკადნიერდა,
124. „რომ მთელ სიენას მოუნდომა ხელში ჩაგდება.
„ასე ვიდოდა, ასე დადის დაუცხრომელად
„სიკვდილის შემდეგ და ამგვარად იხდის აქ სასჯელს,
127. „ზომაზე მეტი თავხედობის გამოჩენისთვის,
გკითხე: „თუ სული იქ რომელი მოელოდება
„სიცოცხლის სამანს, სინანულის მოხდას აყოვნებს
130. „ქვევით დარჩება, აქ ზემოთკენ ველარ მოაღწევს
(„მას ველარც ლოცვა შველის რამე სხვის აუღენილი)
„სანამ იმდენი ხანი გავა, რაც მან იცხოვრა,
133. „რადად ეძლევა მას ნებართვა აქ შემოსვლისა?“
მომიგო სულმან: „როს სახელი ბრწყინავდა მისი,
„საკუთარ ნებით, სიენაში შუა ფოლორცზე

136. „ის გამოვიდა, უკუაგდო ყალბი მორცხვობა,
„თავის მეგობრის, კარლოსის ტყვის გამოსახსნელად,
„თრთოდა, კანკალით დადიოდა მღელვარე ბრბოში,
139. „ფულს თხოულობდა მეგობრისა მისაშველებელს,
„სხვას არას გეტყვი, კარგად ვიცი, სიტყვები ჩემი,
„შესაძლო არის ვერ გაიგო, ბნელად გეჩვენოს,
142. „მაგრამ დრო გავა და შენივე ქვეყნის შვილები
„მოიქცევიან იმნაირად, რომ შენ გაიგებ,
„ამ ქველი საქმით, ვით შეიძლო მან აქ ამოსვლა“.

ქება მეთორმეტე

ვით წყვილი ხარი მიმაგალი მძიმე უღელს ქვეშ,
ჩვენ მივდიოდით, მივეყვებოდით დატვირთულ აჩრდილს,
ვიდრე ოსტატი ამის ნებას დამრთავდა მენა.

4. მერმე ეს მითხრა: „გაეცალე, გავსწიოთ წინა,
„აქ საჭიროა ჩვენი აფრით, ჩვენი ნიჩბებით
„ხომალდი ჩვენი წინ წავსწიოთ შეძლებისამებრ“.
7. მეც გავიმართე, ვით საერთოდ შეეფერება
მიმაგალ კაცსა, თუმც იმ წუთში ჩემი ფიქრები
იმ თავმოდრეკილ ბედშავ სულებს თან მიჰყვებოდნენ.
10. წინ გავეშურე მტკიცე ნებით მე აღჭურვილი,
მივეყვ ჩემს მეგზურს და ორივემ ამასობაში
მყის შევიცანით სიმსუბუქე სხეულის ჩვენის.
13. კვლავ მეუბნება მე ოსტატი: „დახარე თვალნი,
„ეს შენ უთუოდ ამ გზაზე სვლას შეგიმსუბუქებს.
„გიჯობს დახედო, რაზე ადგამ ფეხს სიარულში“.
16. როგორც სჩვევიათ მიცვალებულ სულთა სახსოვრად,
საფლავის ქვებზე და დაგებულ თუთრ ფიქალებზე
წარწერილია თუ ვინ არის იქ დამარხული,
19. და გზადგამომვლელს ეტირება მათ წაკითხვისას,

მოგონებათა გესლი გულზე შემოენთება,
ღვთისმოსავ სულებს ცრემლს დაადენს თვალთაგან კიდეც;

22. და მე ვიხილე გაცილებით ზედმიწევნილი,
მხატვრობის მხრითაც ნაკეთები ქანდაკებანი
ფარავდნენ გზასა მთის ფერდობის გასწვრივ მიმავალს.
25. იქ ვნახე იგი, ვინც ზენარმა ჰყო სრულყოფილი
ყველაზე მეტად, ვინც ზეციდან უფსკრულს ჩანთქმულან,
და გაბნეულან დაკლაკნულნი ელვათა დარად.
28. იქ თვალი ვკიდე ზეციერი ბოძალით დაჭრილს,
ძირს დანარცხებულ ბრიარეოს* მეორე მხარეს,
მძორულ სიცივით ამძიმებდა ის დედამიწას.
31. ვნახე ტიმბრეო,* ვნახე მარსი, ვნახე პალლადა,
მამის მახლობლად იარაღში ჩამსხდარნი ვნახე,
მღვევების ლეშებს შესცქეროდნენ ირგვლივ მწოლარეთ.
34. იქვე ვიხილე დიდნაშენთა ფერხთით მწოლარე,
ნებროთ უმზერდა დაზაფრული ახლა იმ ხალხებს,
ვინც სენაარში იწონებდა მის ქედმაღლობას.
37. ჰოი, ნიობე,* რა მწუხარე, სევდიან სახით
გამოეხატეთ, მე ეს ვნახე ამ შარაგზაზე
შვიდივე წყვილი შვილებისგან გარსშემორტყმული,
40. საკუთარი ხმლით განგმირული გნახე ო, საულ,
გელბოეს* მთებში ვით მოგეღო მახვილით ბოლო
(სად არცა ცვარი, არც წვიმა არვის უნახავს).
43. ჰოი, არაგნე,* შენც გხედავდი, სულო შეშლილო,
ობობის სახით სანახევროდ გამოხატულსა,
საბედისწეროდ შენგან ნაქსოვ, ნაქარგ ნაჭერზე.
46. ო, რობოამო,* შენ სახეზე არ სჩანს ზიფათი,
მაგრამ ფერგამკრთალს ეტლი მაინც მიგაქროლებდა,
ვიდრე განდევნას მოგასწრებდა შენივე ხალხი.

49. იქვე ფიქალზე გამოეჭრათ აგრეთვე ისიც,
თუ როგორ ძვირად აღკემონმა* დაუსვა დედას,
საბედისწერო მანიაკი მეუღლის მკვლელსა.
52. იქვე იყო სანაქებოდ გამოხატული,
ღვიძლი შვილები სერაქერიმს* თავს ვით დაესხნენ
და ამოხადეს იქვე სული ტაძარში მლოცველს.
55. მუნვე ეხატა საშინელი დანაშაული,
როცა ტამირა კიროსს მისწვდა და უთხრა ასე:
„სისხლი გწყუროდა, მე აგავსებ შენ ისევ სისხლით“.
58. ვნახე თუ როგორ დაიფანტა ასურელთ ჯარი,
როს ოლოფერნო მოაკვდინეს შეუბრალებლად
და ვით დააჩნდა იქვე მიწას სისხლისა კვალი.
61. მე ვნახე შემდეგ დანგრეული ტროადის ციხე,
ჰე, ილიონო, ნამუსრევი ვიხილე შენი,
გამოკვეთილი ფიქალებზე ოსტატის ხელით.
64. ვინ მოიმარჯვა ოსტატურად ასე ყალბამი,
ამ გაღასული სახეების გადმოსაცემად?
უდიდეს ოსტატს მათი ხილვაც გააოცებდა.
67. მკვდრები მკვდრებს ჰგავდნენ და ცოცხალნი
სუნთქავდნენ ცოცხლად,
ვნახა ვისმეს სიცხადეში ეს ყოველივე,
ის ჩემზე უკეთ ამ სურათებს ვერ იხილავდა.
70. აწ იამაყეთ და იარეთ თაფაწეულად,
თქვენ ევას ძენო, და ნუ დახრით მიწისკენ თვალებს,
რათა ვერ ნახოთ წაწყმედისა გზაი თვითონვე.
73. ამასობაში ჩვენ მოგვევლო შორიდან მთისთვის,
მზეს უფრო მეტი გაეარა ცაზე მანძილი,
ვიდრე გონებით მივწვდებოდი ფიქრში გართული.
76. მაშინ მან მითხრა, ვინც იკვლევდა გზას დაუცხრომლად

და წინამძღვრობდა: აღმართო ზევით კენ მზერა
აწ დაფიქრებულს არ გმართებსო აქ სიარული.

79. „შეხე ანგელოსს, მას სწადია მოგვიახლოვდეს,
და გაიხედე, დაინახავ რიცხვით მეექვსე
„დღისა გუშაგი შეენაცვლა თვის წინამორბედს.
82. სახე და ქცევა დაიმშვიდე მოწიწებითა,
„რათა ზეასვლა ამნაირად გაგვიადვილდეს,
„იცოდე, ეს დღე არასოდეს განმეორდება“.
85. მაგრამ მე ისე მივეჩვიე მისთა თათბირთა,
დროის მოზოგვის გამო ხშირად მოწოდებულთა,
მისი ნათქვამი შევიცანი ანაზღეულად.
88. ახლოვდებოდა ანგელოსი პირმშვენიერი,
თუთრად მოსილი მიაგავდა თავათ სახითაც
ცისკრის ვარსკვლავსა გარიჟრაჟზე აღმობრწყინებულს.
91. გაშალა მკლავნი, ამის შემდეგ გამართა ფრთენიც,
„მოვედით გეითხრა: აწ ახლოა საფეხურები,
„ამიერიდან ზემოთ ასვლაც არ არის ძნელი“.
94. სულ მცირეოდენს შეუძლია გაჰყვეს ამ ძახილს.
ო, კაცთა მოდგმავ, ცად საფრენად დაბადებულო,
რისთვის ვერ უძლებ შემოტევას მცირე ქარისას?
97. და მიგვიყვანა ანგელოსმა მაღალ ფლატემდე,
შუბლზე მახალა მოფარფატე მან ფრთენი თვისნი
და მანუგეშა წინ გიძვესო გზა მშვიდობისა.
100. მხარმარჯვნისა კენ მთას მიყვება ზედა ბილიკი
და მწვერვალიდან ეკლესია გასცქერის ქალაქს,
რიგზე მოვლილის რუბაკონტეს ხიდის* გადაღმა
103. და ამ აღმართის შემართული იგი ზეთავი,
დაკბილულია იმ დროიდან საფეხურებით,
როცა ზომის და წონის გამო არ იყო შიში.

106. სწორედ ამ ადგილს დაცერება კლებულობს ოდნავ,
მეორე წრიდან აქ იწყება კვლავ დაფერდება
კლდეთა ტინებით მომწვედუელი ყოველი მხრიდან.
109. რა მოვადწიეთ ამ ხეობის შემოგარენში
Beati pauperas spiritu,* გალობდა ორი
ისე ამოდ, და ისე ტკბილად, ენით უთქმელად.
112. აჰ, რანაირად ეს ხეობა განსხვავდებოდა
ჯოჯოხეთისგან: აქ გალობით შემოდიოდნენ
და ჯურღმულებში გაისმოდა კენესა და ღრჭენა.
115. უკვე დაიწყეთ ჩვენ აღმასვლა საფეხურებზე,
მაგრამ აქ ასვლა მე შეჩვენა უფრო იოლი,
ვიდრე გატკეპნილ თემშარაზე უბრალოდ გავლა,
118. მიტმაც ვკითხე: „ჩამომცილდა როგორი ლოდი,
„ჰოი, ოსტატო, აქ არა ვგრძნობ ტვირთს არავითარს
„და სიარულიც აღარა მგერის საესებით დაღლას“,
121. მან მიპასუხა: „როცა ყველა P-ნი შენს შუბლზე
„ჯერ სანახევროდ აღბეჭდილნი წაიშლებიან,
„როგორც პირველი ამოჭრილი მახვილის წვეტით,
124. „მაშინ შენს ნაბიჯს დააჩქარებს ქველი სურვილი,
„და ყოველგვარი სიმძიმელი განგიქარდება,
„ზეასვლა ესე შენ სიხარულს მოგგერის მხოლოდ-და“;
127. მაშინ მე ისე მოვიქეცი როგორც ის კაცი,
ვინც ისე მიდის, რომ არაფერს არ ამჩნევს თავათ,
ვიდრე არ ამცნობს მათ სხვა ვინმე შუბლზე დადალულს,
130. ხელის ფათურით მიაწყდება მერე იმ საგანს,
რისი დანახვა არ შეეძლო მას თვითონ თვალით.
ასე ვიდოდი, ხელს ვისობდი დადალულ შუბლზე,
133. მხოლოდ-და ექვსი დამრჩენოდა მე კიდევ ასო,
ხელით შევნიშნე მხედველობით შეუნიშვნელი
ანგელოსისგან ამოჭრილი ასონიშნები,

136. ოსტატმა ჩემმა ეს შემატეო და გაიღიმა.

ქება მეცამეტე

ასე მოვედით უკანასკნელ საფეხურამდე,
სადაც მთა იგი, რომელზედაც ჩვენ ავდიოდით,
დაკბილულია დასაწყისი მეორე გარსის

4. მასზედ ამსვლელთა განწმენდელი, განმკურნებელი.
ირგელივ არტყია მთისა მწვერვალს ტინის კარნიზი,
იმ პირველ რკალზე უმცირესი, უვიწროესი.
7. არც ნატვიფრები სჩანდა სადმე, არც ნახაზები,
მთელი ზეთავი და ასევე ნატკეპნი შარა
დაფარულიყო ტყვიისფერი, ლეგა ფიქალით.
10. „თუ აქ სულელები აღარ დაგხვდა. ვისაც რა ვკითხოთ“,
მითხრა პოეტმა, ეშიშობ კიდეც ამ არჩევანმა
საკმაოდ დიდხანს დაგვაყოვნოს ამ სანახებში.
13. მერმე მზეს თვალი მიაშტერა მან მომნუსხველად.
მარჯვენა მხარით თითქოს ღერძი გააკეთაო
და მხარმარცხნიდან შემობრუნდა ამის გარშემო.
16. „ტკბილო მნათობო, შევუდგები შენდამი რწმენით,
„გზასა ახალსა, სთქვა ვირგილიმ, შენ გვიწინამძღვრე
„როგორც ასეთ დროს საჭიროა წარმართვა გზისა.
19. „შენ ატფობ მყარსა, შენ ქათქათებ ხმელისა პირზე
„სანამ სხვა ძალა სხვა მხრისაკენ არ მიგვაბრუნებს,
„შენთა მთიებთა გვიწინამძღვრონ ამიერიდან“.
22. სააქაოში სივრცე იგი უდრის მილიას,
რაც გადავლახეთ ჩვენ იმ ხანად საიქაოში.
სულ მცირე ხანში მივდიოდით ჩქარი ნაბიჯით.
25. და ჩვენ ვიგრძენით მოფრინავდნენ, მორიალებდნენ
სულნი თვალისგან უხილავნი და მოწიწებით
სიყვარულისა ტრაპეზისკენ მოგვიწოდებდნენ.

28. ხმამან პირველმან შემოგვძახა ნაზი შეფრფენით:
Vinum non habent* — გარკვეულად ეს გავიგონეთ.
ჩვენს უკან გაჰქრა და ამ სიტყვებს იმეორებდა.
31. და ვიდრე სული გაფრენილი ხმას გაკმიდავდა,
უკვე მეორე მოგვეახლა სული ძახილით:
„მე ორესტი ვარ“* და აგრეთვე შორს გადაფრინდა.
34. „ჰოი, მამაო“, დავიძახე „ვისი ხმებია?“
ვერ მოვასწარი ამის კითხვა, ახლა მესამემ:
„გიყვარდეთ იგი, ვინც თქვენდამი ზრახვიდეს ბოროტს“.
37. „მითხრა ოსტატმა: „ისჯებიან თურმე ამ გარსში,
„ვინც შურის გრძნობით ცხოვრებაში იყო სწეული,
„და აქ სიყვარულს ხელთ უპყრია მწვავე მათრახი.
40. „ლაგამის ჟღერა სულ სხვას გვამცნობს ამ შემთხვევაში
„და მე მგონია შენ მოისმენ იმას ვიდრემდის
„შევრდომებისა ზეგანამდის შენ მიაღწევდე.
43. „დაძაბე ძალნი, დააკვირდი აქაურობას
„და შენ წინაშე დაინახავ მოჯარულ სულებს,
„ნაპრალის გასწვრივ ჩამომსხდართა როს ეახლები“.
46. მაშინ თვალები გავახილე მე უჩვეულოდ,
წინ გავიხედე და შევნიშნე სულნი მოსილნი,
კლდეების ფერის მანტიებში გამოწყობილნი.
49. და როცა მცირე გავიარე იქვე მანძილი,
მომესმა კვნესა: „ოჰ, მარია, ილოცე ჩვენთვის!“
ზოგიც კვნესოდა: „ოჰ, მიქაელ, ოჰ, წმინდა პეტრე“.
52. არა მგონია, ღღეს ცოცხლობდეს მიწაზე ვინმე,
ისე გულცივი ხორციელი რომ არ შეზაროს,
იმ ხმამ, რომელიც გავიგონე მე იმ წუთებში.
55. რა მივეახლე მე იმ სულებს ისეთ მანძილზე,
როცა შემეძლო აღნაგობის მათის გარჩევა,
დიდმა წუხილმა მყის მომგვარა თვალთა სილამე.

58. ვგონებ ტანთ ეცვათ სინანულის სამოსი ყველას,
მხრებით ერთმანეთს მიყრდნობოდნენ, საწყალობელად,
ხოლო ყველანი ყერდნობოდნენ კლდეების კიდეს.
61. ვით მათხოვრები უსინათლო მიუსაფარი,
ტაძრის კედელთან დადგებიან წირვის დღეებში,
ურთიერთს თავებს დააყრდნობენ ბედშავნი მხარზე,
64. რათა გამვლელებს აღნაგობით აღუძრან გრძნობა
სათნოებისა უფრო მეტად ვიდრე სიტყვებით
და როგორც შუქი ამაოა უსინათლოსთვის,
67. ისევე სულებს, რომელთაც მე აქ მოვიგონებ
აღარ რგებიან ნატამალიც ზეციერ სხივის
და ყოველ მათგანს, როგორც ვნახე დაბეჯითებით,
70. ქუთუთოებში მავთულები ჰქონდა გაყრილი
და ისე ჰქონდათ მათ თვალები ამოკერილი,
როგორც მიმინოს დაუგეშავს უზამენ ხოლმე.
73. ასე მეგონა, დაუბრებით რომ ჩამეარა,
ეს იქნებოდა სამარცხვინო, რა ვერ შეგვნიშნეს
და ამიტომაც შევეკითხე ჩემს ბრძენსა ოსტატს.
76. მან ჩემსა დუმილს უსიტყვოდაც აუღო ალღო,
კითხვის მიცემას მან დაასწრო უკვე პასუხი:
„ილაპარაკე, ოღონდ იყავ თქმაში სხარტული“.
79. გვერდით მომდევდა ვირგილიუს და ფლატის კიდე
იყო საუფელად სახიფათო, დაცერებული,
რადგან მის გასწვრივ მოაჯირი არ სჩანდა მცირეც.
82. იქვე პირდაპირ დამსხდარიყვნენ სულთა აჩრდილნი,
თავმოდრეკილებს თვალი ჰქონდათ ამოკერილი
და ნაკერიდან მოჟონავდა ღაწვებზე ცრემლი.
85. „ჰოი, აჩრდილნო“, მე მივმართე, „თქვენ გელოდებათ,
„ციური სხივის ზენარული გამოცხადება,
„ზრახვათა თქვენთა ერთადერთი ღიდი საგანი.

88. „უფლის წყალობით განიწმინდოს სულ მცირე ხანში,
„თქვენი სინდისის მღვრიე დუჟი, რათა ანკარა
„ჩქერალის ძალით განიწმინდოს შვენება თქვენი.
91. „მაცნეთ (და ესე სანუკველი იქნება ჩემთვის)
„თუ ვინმე არის აქ თქვენ შორის ლათინელთ ტომის
„და შესაძლოა მე მას ვარგო რამენაირად“.
94. „ძმაო, მომიგო, — მარადჟამულ ქალაქის ამის
„ვართ შინამყოფნი, მაგრამ შენ გსურს, ალბათ, გაგება,
„რომელ ჩვენთაგანს უცხოურია იტალიაში?“
97. ეს მიპასუხეს და ამ წუთში მე მომეჩვენა,
იმ ადგილიდან, საიდანაც ვლაპარაკობდი,
მე დავიძარი, უფრო ნათლად მესმინა მათთვის.
100. უცებ შევნიშნე ლანდთა შორის ერთი შეიძრა,
სახე მიიღო მოძლოდინის (გნებათ როგორი?),
მან ზეასწია ყმის ნიკაპი ბრმის მინაგვარად.
103. მიუუგე: „სულთ, ზეასვლისთვის განმზადებულო,
„უკეთუ ის ხარ, ვინც მაძლევდა მე წელან პასუხს,
„მარქვი მე გვარი, ან სამშობლოს სადაურობა?“
106. „სიენელი ვარ“, მითხრა ლანდმა, „ახლა ამათთან,
„ცოდვათა ჩემთა წარხოცასა ვეწევი აქვე
„და ცრემლებს ვაფრქვევთ უფლისაგან მონიჭებულსა.
109. „არ ვიყავ ბრძენი, თუმც სახელად მერქვა საპია.*
„იმ ცხოვრებაში სხვათა ტანჯვა უფრო მალხენდა,
ვიდრე კაცს ალხენს საკუთარი ბედნიერება.
112. „რომ არ გვეღონოს, მე გითხრობდე ვითომ მცდარ ამბავს,
„შენ დააკვირდი, თუ რამდენად ხელი ვიყავი,
„როცა ცხოვრების თავდაღმართებს მე მივეყვებოდი.
115. „სწორედ იმ ხანად ჩემი თანამემამულენი
„მტერს შეეტაკენ ცხარე ბრძოლით ქალაქ კოლლესთან,*
„შევსთხოვე ღმერთსა, რაც მას უკვე ნებავდა თავათ,

118. „შემუსრეს მტერი, სამარცხვინოდ უკუაქციეს,
„და მე მტრის დევნამ იმოდენად გამათავხელა
„(სიხარულს ამგვარს აწ ვერაფერს ვერ შევადარებ).
121. „და კადნიერად მიემართავდი აღტყინებული
„უფალს, ვამბობდი: „არ მეშინის, ღმერთო, მე შენი
„როგორც ეს შაშვმა ჩაიდინა გამოზაფხულზე.*
124. „მერმე თვით ზავის ჩამოგდება მოვიწადინე
„მიწიერ ყოფის მიწურულში მე მამა ღმერთთან.
„ჯერაც სინანულს შევრდომება არ მოჰყოლია.
127. „თუმც თავის ლოცვით არაერთხელ მომიხსენია,
„მე პეტინანომ,* იმ ნეტარმა მამამან პეტრემ,
„ვინც სიყვარულით მომეკიდა ქრისტიანულით.
130. „ახლა ეს მარქვი, შენ ვინა ხარ, ვინც გვეკითხები
„ჩვენ ხვედრის გამო, თვალხილულიც აქ რომ მოსულხარ?
„ვგონებ სიტყვების წარმოთქმისას სუნთქვ კიდევაც.
133. „თვალახვეული აქ ვიქნები კიდევ მცირე ხანს“,
„მე ვუპასუხე, „რადგან მცირე დანაშაული
„მიუძღვით იმათ, ვისაც შური ედებათ ბრალად.
136. „უფრო ძლიერი შიში მიპყრობს, როცა ვიგონებ,
„ამ გარსის ქვემოთ მოთავსებულს დიღვს ცრემლისას,
„ახლაც მამძიმებს მძიმე ტვირთი გამოყოლილი“,
139. „ვინ მოგიყვანა შენ აქამდის? მკითხავდა სული,
„თუკი ისევე შინ აპირებს შენ გაბრუნებას?“
„მე ვუპასუხე: „სწორედ იმან, ვინც სდუმს ჩემს გვერდით.
142. „სულო რჩეულო, რა გსურს კიდევ რომ გაგიკეთო
„მე მომაკვდავმა იმ მიწაზე დაბადებულმა?
„აჰ, გასაგონად ეს მართლაც რომ საოცარია,
145. „შენდამი ღვთისა სიყვარულის მაუწყებელი,
„გამიხსენებდე მანდ ლოცვებით ჟამიდან ჟამზე.
„გაფიცებ იმას, რაც კი შენთვის სანუკველია,

148. „თუკი ოდესმე შენ ტოსკანის ქვეყნად დაბრუნდე,
„ჩემთა მახლობელთ შეახსენე ჩემი სახელი.
„შენ მათ იხილავ გარემოცულთ ისეთი ხალხით,
151. „ვისაც ტალამინ* უფრო მეტად წარუკვეთს სასოს,
„ვიდრე იმათვე დიანასი* ამოა ძებნა,
„ესეც უნდა ვთქვა გაცილებით მეტს დაჰკარგავენ
154. „ამ შემთხვევაში იმ მხარისა აღმირალები“.

ქება მეოთხმეტე

- „ვინ არის იგი, ვინც ჩვენი მთა გადაირბინა,
„ვიდრე სიკვდილი ფრენის ძალას მიანიჭებდა,
„სურვილისამებრ ვისაც ძალუძს აღახვნეს თვალნი?“
4. „ველარ ვცნობილობ, მაგრამ ვხედავ არაა მარტო,
„მოდი, შენ ჰკითხე, რადგან შენთან ახლოა იგი,
„მოეალერსე, ვინძლო სიტყვა გააღებინო“;
7. ასე უბნობდა ორი სული იქვე მახლობლად
ურთიერთს მხარზე მიყრდნობილი, მე მგულისხმობდნენ,
თავი აიღეს მოემზადნენ მყის სასაუბროდ,
10. და მითხრა ერთმა; „სულო, სხეულს ჯერ არ გაყრილო,
„მიდიხარ ცისკენ, შეგვიწყალე და შეგვიფერდომე,
„მოგვეც სალბუნი და გვაუწყე ღვთის გულისათვის,
13. „გვაუწყე შენი ვინაობა, სადაურობა,
„რადგან ეს ნიჭი ბოძებული გვაოცებს ღვთისა,
„ვით სასწაული დასაბამით არ გაგონილი“.
16. მე ვუპასუხე: „ტოსკანაზე გადის მდინარე,*
„რომლის სათავე ტალტერონთან* ღებულობს საწყისს
„და ამის შემდეგ გაგლილი აქვს ასიოდ მიღი.
19. „მის ნაპირთაგან მომაქვს ჩემი მოკვდავი ნეშთი.
„უნაყოფოა განგიმარტოთ აქ ვინაობა,
„რადგან საკმაოდ ჯერაც ვერ ვარ სახელგანთქმული.

22. „თუ შენს ნაუბარს კარგად მისწვდა გონება ჩემი,
მომიგო იმან, ვინც პირველად გაგვესაუბრა,
„შენ აქ გულისხმობ მე მგონია მდინარე არნოს?“
25. ახლა მეორე კითხულობდა: „რისთვის მალავსო
„ის ამ მდინარის კანონიერ სახელწოდებას,
„როგორც საშინელს, უხსენებელ არსებისასა?“
28. და სულმა, ვისაც შეეკითხნენ, თავდაპირველად,
ასე მიუგო შემკითხველსა: „არ ვიცი, მაგრამ
ხეობა იგი ღირსიანო თუნდაც დალუპვის.
31. „რადგან მდინარის სათაგიდან, თხემის მახლობლად,
„სადაც პელორო განზე რჩება წყლით გაუღწეოთილი,
„მხოლოდ აქა-იქ თუ მიაღწევს ღონეს ამნაირს,
34. „იმ მიჯნებამდის, სად მდინარე ინაზღაურებს
„წყლისა დანაკლისს ზღვიდან ამდგარ ოზშივარიითა,
„რისგანაც საზრდოს აგროვებენ მდინარეები.
37. ვითარცა გველნი განუგდიათ ყოვლი სიქველე
„ქვეყნის უხიაგ თვისებების გამოისობით,
„თუ საშინელი ჩვეულების მეოხებითა,
40. „ამ უნაყოფო მწირ ხეობის ნაშიერ კაცთა
„ამ გზით იმდენად წარუყვენიათ ბუნება თვისი,
„თითქოს კირკესგან ყოფილიყვნენ გამოკვებილნი
43. „და ამ უწმინდურ ტახებს შორის, რომელთაც რკოთი
„დაშვენდებოდათ გამოკვება, ვიდრე საჭმლითა,
„განაგრძობს ღენას უნიათო იგი მდინარე.
46. „შემდეგ ჭალებში ჩამოსული წვრილ ქოფაკებთან
„ვინც უხეიროდ წკაეწკაეებენ, იჭინთებიან,
„ზიზლით აღვსილი აარიდებს ამათაც პირსა,
49. „ემშება დაღმა უფრო მეტად ძალმოცემული,
„მდინარე იგი დაღუპული, სიავით სავსე
და შეეყრება მგლებად ქცეულ ავყია ძაღლებს;

52. „გაივლის მერმე ჩაბნელებულ, მრუმე ხეობებს,
„მგლებს შემოხვდება გულარძნილებს და გაიძვერათ,
„რომელთაც ხუნდი ვერ აშინებს ვერავეითარი.
55. „მინდა განვაგრძო მე უბნობა, თუმც მისმენს უცხო.
„თუ მოიგონებს, ის მერმისში გამოიყენებს,
„რაც ჩამაგონა მე აქ სულმა მართლისმხილველმა.
58. „მე უკვე ვხედავ შენს შვილიშვილს, თუ ვით ნადირობს
„მგლებზე, რომელნიც მძვინვარებენ ამ მდინარისა
„ერცელ ნაპირებზე და აღავსებს ტყეურებს შიშით.
61. „და ჰყიდის ხორცსა ჯერაც ცოცხალ არსებებისას,
„ულეტავს სულეველას თითქოს თავათ იყვეს ნადირი,
„სხვას ანადგურებს, თავათ ჰკარგავს პატიოსნებას.
64. „და სტოვებს შემდეგ სევდიან ტევრს სისხლში მოსვრილი,
„ისეთ ყოფაში, რომ გაივლის ათასი წელი,
„იგი ძველებურ ანაგობას ვერ დაიბრუნებს;
67. „როგორც მომავალ უბედობის განცხადებისას,
„ყურის მიმჰყრობი ფერს დაჰკარგავს სახეშეცვლილი,
„სულერთი არის, რომელ მხრიდან მოსჩანდეს ჭირი“.
70. ჩემ თვალწინ ლანდი ორთაგანი (რომელიც იდგა
პირშექცეული), მყის აღივსო მწუხარებითა,
როგორც კი ნათქვამს ჩასწვდა იგი და შეისმინა.
73. ერთის ნათხრობმა, ანაგობამ მეორე სულის,
მე მომანდომეს ვინაობის მათის გაგება;
ამიტომ კითხვით მათ მივმართე ვედრების ხმაზე.
76. მაშინ განაგრძო მან, პირველად ვინც შემესიტყვა:
„შენ ისა გნებავს, რომ მე დაეთმო და შეგისრულო,
რისი დათმობა, შესრულება შენ არ ინებე,
79. „თუ ღმერთს სწადია აღმობრწყინდეს შენ თავზე მისი
„გულმოწყალების ათინათი, მე არ მშურს სიტყვა
„ასე, იცოდე, რომ ეს მე ვარ გვიდო დელ ღუკა,

82. „შურმა იმგვარად დასწვა ჩემი სისხლი იმ ქვეყნად,
„რომ მუდამ, როცა მოლხენილსა ვნახავდი ვისმეს,
„შურის სიყვითლე მთელ სახეზე მომედებოდა.
85. „როგორი თესლიც მე დავთესე, ისეთს ვმკი ჩალას,
„აეკაცთა მოდგმავ, რათ მიგელტვის გული იქითკენ,
„სად მონაწილეთ სიხარულით გააძევენ.
88. „ჩემს გვერდით გახლავს რინიერი კალბოლის* სახლის
„ეინც იყო ერთხელ სიამაყე, დამშშევენებელი,
„ეინც გადაეგლო უმეკვიდროდ, უნაშიეროდ;
91. „განა თუ მარტო ეს ჯილაგი განძარცულია,
„პოდან* მთებამდის, ზღვის კიდედან ვიდრე რენომდის
„მართლის ქნისა და ლხინისათვის საჭირო ძღვნისგან,
94. „ამ სანახებში იმნაირად მომრავლებულა
„ღვარძლის, ბოროტის სარეველა, რომ საეჭვოა
„ამ ნიადაგის სამერმისოდ გასუფთავება.
97. „სადღაა ახლა ან ლიციო,* ან და მანარდი,
„პიერ ტრავერსარ* ან თუ გნებავთ გვიდო კარპინა,*
„პოი, ჯილაგო რომანელთა გადაგებულო,
100. „ნუთუ ბოლონია კვლავ წარმოშობს ოდესმე ფაბროს,*
„ან თუ ფაენცა კვლავ დაბადებს ბერნადინ ფოსკოს,*
„უბირი ფესვის კეთილშობილ ამ ნაშიერსა.
103. „ნუ გიკვირს ცრემლი ჩემ თვალთაგან ჰე, ტოსკანელო,
„როდესაც მე აქ მაგონდება გვიდო და-პრატა,*
„უგოლინ დ'აცცო.* ვინც ცხოვრობდა ჯერაც ჩვენ შორის
106. „და ფრედერიგო და — ტიგნოსო ოჯახიანად
„ტრავერსარას და ანასტაჯის ძველნი ოჯახნი
„(„ორივე გვარი გადაგნენ უკვე უძეოდ“).
109. „სეფექალები, ვაჟკაცები, ლხინი და ომი,
„ეს ყოველივე რაინდობას შთაგვაგონებდა,
„ისეთ მხარეში, სად სიავე ხარობს ამჟამად.

112. „ო, ბრეტტინორო,* რატომ შენც არ გაუჩინარდი,
„როცა ის შენი სინიორები გადაიკარგნენ.
„რათა შემდეგში გარყენილებას არ ჩაეთრიე?
115. „სწორად ინებე უძეობა, ბანიაკავალომ,*
„და კასტროკაროც* ბოროტს ჩადის, სცდება კონიოც,*
„ასე უწყალოდ რომ ამრავლებს უმსგავსო გრაფებს.
118. „პაგანის* გვარი კარგს იზამდა, რომ თავის ეშმაკს
„მოიცილებდეს, თუმც სიწმინდით, ეს უნდა ითქვას,
„მათ გამო ხსოვნა არ იქნება წარჩინებული.
121. „სახელი შენი ო, უგოლინ დე ფანტოლინო,*
„მუდამ იქნება შეურყვნელი, ვინადგან ვერვინ,
„მას ვერ შებღალავს თუნდ წინაპართ გადუდგეს კიდეც,
124. „აჲ გზა განაგრძე, ტოსკანელო, მე მირჩევნია,
„ცრემლის დათხევა აქ სათქმელის წვრილად ჩამოთვლას,
„ისე უზომოდ დამამწუხრა ჩემმა ნათხრობმა“.
127. კარგად ვიცოდით, რომ ამ ძვირფას სულებს ესმოდათ,
როგორ ვიდოდით და ამ რიგად სრული დუმილით
შემოგვეშველენ, დავდგომოდით გზასა მართებულს.
130. როგორც კი მარტო დაურჩით ასე გზაზე შემდგარნი,
ჰაერის გამძობს ელვის დარად შემოგვეჩეჩა,
ჩვენ უეცარად ამნაირი ხმა ღაღადისა:
133. „ვინაც შემიაყრობს მე იგივე მომიღებს ბოლოს“,
გაჰქრა შორეთში, როგორც ცაში გაჭრილი გრგვინვა,
როდესაც იგი მეყსეულად გაჰკვეთავს ღრუბელს.
136. როგორც კი სმენამ დაისვენა მის გრიალისგან,
ახლა მეორემ ისე მძაფრად შეჰქმნა გრუხუნი,
თითქოს ქუხილმა ასტეხაო მეხისა ტეხა.
139. „ვარ აგლაურო,* უკვე კაჟად გადაქცეული“.
მე გამოვბრუნდი, მივიქეცი პოეტისაკენ,
წინსვლისა ნაცვლად უკუვიქეც და მივეახლე;

142. უკვე ჰაერში მყუდროება ჩამომდგარიყო,
 მითხრა ოსტატმა: „საჭიროა მართლაც აღვირნი,
 „თავაშვებულის კაცთა მოდგმის ასალაგმავად.
145. „მაგრამ ცთუნებას კელარ უძლებთ და ღეჭავთ ლაგამს.
 „უძველესის მტრის ანკესის ყუნწს წამოგებით,
 „არცა ლაგამი გშველით რასმეს, არც გაფრთხილება,
148. „ცა გიხმობთ ისევ და ტრიალებს იგი თქვენ თავზე,
 „გიჩვენებთ თანაც მარადჟამულ შშვენებას თვისსა,
 „მაგრამ თქვენ მაინც ისევ მიწას დასჩერებიხართ
151. „და სასჯელს გაწვდით ამიტომაც ყოვლისმხილველი“.

ქება მეთხუთმეტე

როგორც ცის სფერო უთენია მესამე ჟამზე
 გარიჟრაჟის წინ იწყებს ციაგს, უეცარ ლიცლიცს,
 ჩვილი ყრმის დარად მოუსვენრად აციგლიგდება,

4. ასევე შხესაც ბნელს ჩასვლამდის მცირე მანძილი
 აწ გასავლელი დარჩენოდა შუქმილეულსა,
 უკვე იქ მწუხრი იწყებოდა, აქ შუალამე.
7. აჰა, სახეზე მოგვანათა მთიებმა ორთავ,
 რადგან ჩვენ მისთვის მოგვეარნა ისეთ მანძილზე,
 რომ ხელალებით დასავლეთით გზას მივეყვებოდით;
10. მცისვე შვეიცან, შუბლზე მძაფრად მომადგა შუქი
 უფრო ძლიერი, ვიდრე უწინ ეს განმიცდია
 და გამაოცა არნახულმა ჯერაც შემთხვევამ.
13. აღემართე ხელნი ამიტომაც წარბთ სიმაღლეზე
 და გაეიკეთე ამნაირად საჩრდილობელი
 გამძაფრებული შუქისცემის ასარიდებლად.
16. მსგავსად იმისა, როგორც წყლისგან, ანუ სარკისგან
 პირუკუ მხრისკენ მიიქცევა შუქის არილი,
 ამნაირადვე ზეაიწვეს აღმაშავალი.

19. როგორაც იგი ძირს დაეშვა და განზე გადა
თანაბარ ღონით, შეწერილით დაცემულ ქვისგან,
რასაც გვიმოწმებს დაკვირვება და ხელოვნება,
22. შემაკრთო სხივმა ზედმოდგარმა, უკუვდექ მყისვე.
ასე მეჩვენა, ანარეკლი შორეულ სხივის
მომადგა-მეთქი, ამიტომაც შუქს აფერიდე.
25. „რა არის იგი, შევეკითხე ჩემს ტკბილსა მამას,
„რასაც რიდისგან ვერ ეუბედავ მზერის მიპყრობას,
„რაც, ჩემის აზრით, ახლაც ჩვენსკენ მოემართება?“
28. „ნუ გაოცდები თუ ბრწყინვალე შუქის ლიცლიცით
„ზეცისა მკვიდრთა თვალი მოგჭრან“, მან მიპასუხა,
„ეს შიკრიკია აღმასვლისა მაუწყებელი,
31. „დრო მოვა, როცა ამ მოვლენის მზერა და ჭვრეტა
„სიმძიმეების წილ მოგგვრის ერთგვარ აღფრთოვანებას,
„რადგან ბუნება მათ შეცნობის ნიჭსა მოგიბრწყინებს“.
34. როს მივეახლეთ ჩვენ ანგელოსს კურთხევით მოსილს,
მან მოკისკასე ხმით გვაუწყა და მოგვახარა:
„აქეთკენ მოდიო, აჰა, კიბე უფრო ხელმარჯვე“;
37. როცა დავიწყეთ ჩვენ აღმასვლა საფეხურებზე,
„Beati misericordes* მოგვესმა მყისვე,
გვესმა გალობა: „მოიღხენდე, მიმადლებულო“.
40. მე და ოსტატი მივდიოდით ერთად, ორივე
აღმაჟიდოდით, ზეასვლისას მე განვიზრახე,
მისი ნათქვამი მიმენიშნა და მესარგებლნა.
43. ასეთი კითხვით მე მივმართე მაშინ ჩემს ოსტატს:
„რას გულისხმობდა იგი სული რომანიელი:*
„მონაწილეთა გაძევებას“ რომ ახსენებდა?“
46. მითხრა ოსტატმა: „შეუცვნიას მას მანკი თვისი,
„რადგან თვითონვე ყოველივე გამოუცდია,
„ნუ გიკვირს თუ აქ ცდილობს იგი სხვის გაფრთხილებას.

49. „ვენებანი თქვენიც ზომ იქითკენ მიმართულია,
„რაშიაც მეტი მონაწილე ამცირებს კერძსაც
„და შურით აღესილს აღმოხდება მიტომაც კენესა.
52. „მაგრამ სიყვარულს უზენაეს სამყაროსადმი
სურვილნი თქვენი ციურ ნდობად რომ გარდაექმნა,
„მაშინ თქვენ გულში შიშის დვრიტა არ დაგრჩებოდათ.
55. „რადგან ბევრი რამ იქ მრავალთა ეკუთვნის უკვე,
„თანაც თვითუღს ენიჭება თავისი სარგო
„და მოყვასისა სიყვარულიც მუნ ბრწყინავს მეტად“.
58. „მე არ ვარ-მეთქი კმაყოფილი, მიეუგე ოსტატს
„როგორაც მაშინ, როცა დუმილს ვიცავდი მტკიცედ,
„ჩემს გონებაში დაივანა იჭვის ბურუსმა.
61. „ნუთუ სიმდიდრე ბევრთა შორის გარიგებული
„თანაზიარებს უფრო მეტად განამდიდრებდა,
„ვიდრე იგივე მცირეოდენს რომ ეპყრას ხელთა?“
64. მომიგო: „რადგან შენი ზრახვა კვლავინდებურად
„მხოლოდ მიწიერს დასტრიალებს, ულოლიავებს,
„სინათლის წიაღს ამიტომაც ბნელს აშობინებ.
67. „სიკეთე იგი უსრულესი, ენით უთქმელი,
„ცად ბინადარსა სიყვარულსაც ეტრფის ისევე,
„როგორაც სხივი გაბრწყინებულს შუქისგან სხეულს,
70. „ყველას მისწვდება, ვინც კი შესძლებს ლტოლვას მისადმი,
„ვისაც რამდენი გააჩნია გულმოწყალება.
„ამის მიხედვით იხვეჭს ყველა ღვთიურ სიქველეს.
73. „რამდენად მეტი აღმოჩნდება თანაზიარი,
„მით უფრო მეტი სიყვარული ერგება ყველას
„და სიყვარულიც სარკისდარად გვაძლევს ანარეკლს.
76. „თუ ჩემი სიტყვა არ იკმარო ამ შემთხვევაში,
„შენ ბეატრიჩეს შეყვრები და ყოველივეს
„ის განგიმარტავს ამ კითხვასა და სხვას მისთანას,

79. „ეცადე მხოლოდ უეჭველად მოგიშუშდება,
„სხვა დანარჩენი ზუთი წყლული,* როგორც ის ორი,
„ზუთივე ისევ სინანულით დაგიამდება“.
82. სწორეთ იმ წუთში, როს მიეუგე: „დაეკაყოფილდი“.
ვხედავ ჩვენ უკვე ამოვსულვართ მეორე გარსზე,
მე დამადუმა სულ სხვაგვარმა სანახაობამ.
85. და მომეჩვენა განცხადება ვიზიონური:
შეესხა ფრთენი ჩემს ოცნებას და წარმოდგენას,
ენახე ტაძარი მორწმუნეთა მრევლით აღვსილი
88. და დედაკაცი დედობრივი ნაზი ღიმილით
ამბობდა — ოდნავ გამკილავი, მქირდავი ხმითა:
„რა ჰქენი, შვილო, ამნაირად რად მოიქეცი?“
91. „დიდი ხანია, რაც დაგეძებთ მე და მაგილო“.
დადუმდა ქალი, მოათვა ეს ნაუბარი,
მეისვე განქარდა ამნაირად ხილვა პირველი;
94. ახლა მეორე განმეცხადა თვალდაღამული.
ღაწვებზე ცრემლი მოსდიოდა როგორც ეს ხდება,
როდესაც ბრაზი მოაწვება გულგანაწვენსა.
97. სჩიოდა დედა: „თუ განაგებ მართლაც იმ ქალაქს,
„რომელიც დიდხანს თვით ღმერთებსაც აპაექრებდა,
„სადაც კალთა ყოველივე გულთმისნობისა,
100. „მიაგე შური იმ თავხედი ჭაბუკის ხელებს,
„ო, პიზისტრატოს, ჩვენს ქალიშვილს რომ მოეხვია“.*
ხოლო მეფემან თავდაბალმან, ასე მეჩვენა,
103. დამშვიდებულად, აუძღვრეულად ცოლს უპასუხა:
„მაშინ ბოროტის მოსურნესა რაღა მივაგოთ;
უკეთუ იგი განვიკითხეთ, ვინც შეგვიყვარა?“
106. შემდეგ ვიხილე ანთებულნი რისხვისგან კაცნი,
რომელნიც ჭაბუკს აქეუვებდნენ, თანაც ჰყვიროდნენ;
„აწამეთ იგი, ჩააქევეთ, ჩააქევეთო“.

109. ვხედავდი ჭაბუკს სასიკვდილოდ განწყვებულსა,
მერე წაიქცა და დაემხო დედამიწაზე
და თვალნი მისნი კიანთობდნენ ვითა ცისკარი.
112. შესთხოვდნენ თანაც ზესთაზენას მუდართი სავსე,
ამ უცნაურის მარტვილობის მიუხედავად,
მღვწენელთა თვისთა მიტევებას და შვერდომებას.
115. როს სული ჩემი სიცხადისკენ უკუმოიქცა,
სცნო მის გარეშე, რაც ზღებოდა სინამდვილეში
და ზმანებაში სინამდვილის გამოცხადება.
118. ხოლო მეგზურმა რა იხილა ვვიდოდი ისე,
ვითარცა კაცნი თვლემისაგან თავდაღწეული,
მითხრა: „რა მოგდის, უცნაურად რისთვის ბარბაცებ?“
121. „კარგა მანძილი გაიარე ასე უღონოდ,
თავჩაქინდრული ბორძიკობდი და მოდიოდი,
„ვით კაცი მთვრალი ან ძილისგან თავბრუდასხმული“.
124. მივხედე ოსტატს, როგორც შვილმა თვის სათნო მშობელს.
„ო, ტკბილო მამა, თუ მომისმენ, წვრილად გიამბობ,
როგორ ვიხილე განცხადება ვიზიონური,
127. „როცა ვიდოდი მუხლმოჭრილი, თვლემით ძლეული“.
მითხრა: „სახეზე შენ კიდევაც რომ აიფარო,
„თუნდაც ასიოდ საფარველი, ვერ დაფარავდი,
130. „ჩემსა წინაშე მეცხეულად გულისთქმას შენსას.
რაც შენ აქ ნახე, ეს იმიტომ გამოგეცხადა,
„რათა ქვეყნიურ წყალთა დენას გაუხსნა გული
133. „და წყალნი ესე მარადჟამულ ჭიდან მოდიან.
„რა მოგდის-მეთქი? შევეკითხე არა იმგვარად,
როგორაც გკითხავს გამოუცდელ თვალთ მჭვრეტელი,
136. „ვინც ვეღარ ხედავს სხვის სხეულში სულის ნაპერწკალს,
„არამედ გკითხე, რათა ძალა შემმატებოდა.
„სწორედ ამგვარად შესძახებენ ზანტად მიმავალთ“.

139. ასე ვიდრით მზის დასვლის წინ, თანაც ვხედავდით, სანამდის მზერა წინ მიმაჟალთ მიგვიწვდებოდა საღამოს ბინდში ჩამავალი მზის შუქს მომკრთალოს.
142. და ნელა, ნელა, ვხედავთ აღდგა და აღიმართა ღამისადარი განუჭვრეტი კვამლისა ფრთილა. შემდეგ ამისა, გაიზარდა, გადაგვეფოფრა
145. და მან წარგვტაცა როგორც ხედავ, ისე ჰაერიც.

ქება მეუქვსმეტე

- როგორც სიბნელე ჯოჯოხეთის, ისევე ღამეც,
უვარსკვლავო ცით დაღურსული, პირშებურვილი,
ღრუბლების ნაბდით შესუდრული უკუნი ბნელი,
4. ისეთი სქელი არ ყოფილა თვალისთვის რიდე,
როგორც ეს კვამლი გარს ღამდგარი, ღაუანებული
გარს რომ გვეხვია ჩვენ ორივეს გზაზე მიმაჟალთ;
 7. თვალის გახელას სიბნელეში ვერ ვახერხებდით,
როცა მეგზური მომეახლა ბრძენი და სათნო
და მხარი თვისი მომაშვირა ზედ დასაყრდნობად,
 10. ვით უსინათლო გამოყვება თავის წინამძღოლს
გზის გასაგნებად, რათა გზაში არ წაებლანდოს
რაიმე საგანს, ხანაც სიკვდილს არიდოს პირი;
 13. ასე ვიდრე, მივაპობდი ამ ბინძურ ჰაერს,
მივყავდი ოსტატს და გზადაგზა ის მაფრთხილებდა:
„იცოდე, ერთ წამს არ მომშორდე, არ ჩამომცილდე“.
 16. მომესმა ხმები, გავიგონე თითოეული
შეწყალებასა და მშვიდობას შეჰღალადებდა
უფლისა ტარიგს, ვინც ცოდვანი ჩვენნი იტვირთა.
 19. ლოცვანი მათნი იწყებოდნენ: Angelus Dei!*
ყველა ერთ ხმაზე ღაღადებდა ერთს და იმავეს,
პარმონიულად განწყობილნი და მგალობელნი.

22. „მარქვი, ოსტატო, ეს თუ სულთა ღაღადისია?
მე შევეკითხე. დამიმოწმა, მართალი ხარო.
„იმსუბუქებენ ამნაირად ცოდვას ბრაზისას“.
25. „მაგრამ შენ ვინ ხარ, ვინც მოაპობ სხეულით კვამლსა,
„თანაც ჩვენს გამო ლაპარაკობ თითქოს თვით ღროსაც
„ანაწილებდე კალენდარის შენის მიხედვით?“
28. ესა სთქვა ერთმა სულთაგანმა, შემდეგ ამისა
ოსტატი ჩემი მომიბრუნდა: უპასუხეო,
„ჰკითხე ზევითკენ აქ თუ არის გზა ასასვლელი?“
31. და მეც: „ქმნილებაჲ მომლოდინე განსპეტაკების,
„რათა მშვენებით შემოსილი კვლავ მიუბრუნდე
„შენსა შემოქმედს, გამომყევი, ნახავ სასწაულს“.
34. „ვიდრემდის შევძლებ გამოყვები შენსა ნატერფალს“.
მან მიპასუხა „და უკეთუ ნისლში ვერა ვჭვრეტო,
„სამაგიეროდ სმენას ჩვენსას ძალგვიძს მიფენდოთ“.
37. მაშინ მიფუგე: „მე იმავე ხორციით შესხმული,
„რასაც სიკვდილი შემომაცლის მივალ მწვერვალზე,
„გამოვლილი მაქვს ორწოხები ჯოჯოხეთისა;
40. „უკეთუ ღმერთი მე მომაგებს წყალობას თვისას
„და ნებას დამრთავს მოვიხილო საუფლო მისი
„ისეთნაირად, რაც საერთოდ უჩვეულოა,
43. „ნუ დამიფარავ, ვინ იყავი შენ სიკვდილამდის?
„ესეც მაუწყე თუ ვადგავართ ჩვენ გზასა მართალს,
„რათა სიტყვანი შენნი გვექნეს გზის მაჩვენებლად“.
46. „ლომბარდო ვიყავ და სახელად მერქვა მე მარკო,*
„განცდილი მქონდა ის ცხოვრება და ის სიქველე,
„რასაც არავინ დაუმიზნებს ამიერიდან.
49. „სწორ გზას მიყვები და იარე ასე აღმართში“.
ასე მომიგო და დასძინა: „გემუდარები,
„ჩემს მაგიერად ილოცავდე როს ახვალ ზევით“.

52. მე ვუპასუხე: „დაერწმუნე ჩემს მიერ აღთქმულს,
„შენსა სათხოვარს აგისრულებ, მაგრამ მე ერთი
„ეჭვი მაწუხებს, გვედრები ეს განმიმარტო.
55. „ერთხელ აღმეძრა, მერმე უფრო გამიორკეცდა
„შენგან თქმულისგან, რაც ერთ რამეს მარწმუნებინებს,
„როგორც ამ ჟამად, ისე უწინ გულში გავლებულს.
58. „მართლაც ქვეყანა იმნაირად განძარცულია
„სიქველისაგან, რასაც შენაც ადასტურებდი,
„ბოროტისაგან წალეკილი და აღვსებული;
61. „ახლა ამას გთხოვთ შემასმინო ამის მიზეზი,
„რათა შევიცნო და შევიძლო ვაუწყო სხვასაც,
„რადგან მას ზოგი ცაში ეძებს, ზოგიც მიწაზე“.
64. „ვაგლახ!“ მოისმა ნაღვლიანი ამონაკენესი,
მერმე დაიწყო დარდიანმა: „ო, ძმაო ჩემო,
„ქვეყანა ბრძაა და იქიდან მოდიხარ გატყობ,
67. „იქ ბინადარნი ყოველივეს მიაწერთ ცასა,
„თითქოს ყველაფერს განაგებდეს თქვენსა მიწაზე
„რადაც კანონი გარდუვალი, წრეშეწერილი.
70. „ასე რომ იყოს ნებისყოფა აღგეკვეთოდათ,
„არ იქნებოდა ზენარული მართლმსაჯულება,
„არცა განკითხვა კეთილის და ბოროტისათვის;
73. „ზეცაა იგი, ვინაც აღძრავს იმპულსებს თქვენსას,
„არ ვიტყვი ყოვლის, მაგრამ ასეც რომ ვთქვა კიდევაც
„ცა გაძლევთ ნათელს სიაყვარების გასარჩევლსა.
76. და ნებისყოფას თავისუფალს და გამძლეობას
ცასთან ჭიდილში უეჭველად, იმარჯვებს კაცი,
თუ ამ ბრძოლაში მას კვებავდა განზრახვა ქველი.
79. „ძალმოსილებას უსრულესსა და ღირსეულსა
„ემორჩილებით და მისგანვე ჩანერგილი გაქვთ
„გონება თქვენი ზეცის მიმართ თავისუფალი.

82. „და თუ ქვეყანა ახლანდელი წარხდენილია,
„ამის მიზეზი თქვენშივეა, იქვე იმიეთ.
ამის შეცნობას და შეგნებას შეგადლებინებ.
85. „ღმერთი შექმნამდის შესტრფის სულსა თვის მიერ შექმნილს,
„მიემსგავსება სული მერმე გოგონას ჩვილსა
„უსაზმნოდ მტირალს და უსაზმნო აღერსს აყოლილს
88. „და გულუბრევილოს ისლა ახსოვს, რომ შემოქმედის
„ხალისიანი ხელის მიერ შექმნილი ვარო,
„სწორედ ამიტომ შეფრფენს მარტო სასიხარულოს.
91. „წერილმან სიამეს მისდევს იგი უწინარესად.
„ამაო ვნებას და სურვილებს გამოუდგება
„თუ წინამძღვარი კეთილ გზაზე არ შეაყენებს;
94. „სწორედ ამიტომ საჭიროა კანონის საღტე
„და უნდა იყვეს მეფედ სწორედ კაცი ისეთი,
„ვინაც გაარჩევს ჭეშმარიტის ქალაქის კომკებს.
97. „არის კანონი, და ვინლაა მომხმარებელი.
„არავინ, რადგან მეწინავე ფარის გამძლოლმა
„ცოხნა კი იცის, მაგრამ ჭლიკებს ველარა ხლეჩავს.
100. „მრევლიც რა ხედავს, წინამძღოლი იგი სამწყსოსი,
„იმავ ცდუნებას ეტანება, რაც თავათ შია,
„დაეწაფება საზრდოს ამგვარს, არ ეძებს სხვასა.
103. „შენც ნათლად ჰხედავ უვარგისი ხელმძღვანელობა
„ქვეყნის წახდომის მიზეზია უცილობელი
„და არა თქვენი კაცობრიულ ბუნების ბრალი.
106. „მას ჟამსა შინა რომმა მისცა რჯული ქვეყანას,
„ორი მზე ეპყრა და როგორც ერთს, ისე მეორეს,
„გზას უნათებდა როგორც ღვთიურს ისე საეროს;
109. „ერთმა მეორე დააბნელა და მწყემსის კვერთხი
„ხმაღს შეუერთდა და ორივე ნაძალადევად
„ველარ შესძლებენ ერთ კავშირში დაყოვნებასა,

112. „რადგან ერთ ხელში ურთიერთის არა აქვთ რიდი,
„თუ არ მიჯერებ, თავთ ნახავ შენ ჭირნახული
„ყოული მცენარე მარცვლეულით გამოიცნობის
115. „ბოს და აღიჯეს ნაპირებზე მდებარე ქვეყნად;
„ჰყვოდა ერთხელ რაინდობა, ძველი სიქველე,
„სანამ ფრიდრიჰმა არ ატეხა აურზაური.
118. „ახლა იქ მხოლოდ ის გაივლის მოურიდებლად,
„ვინაც სირცხვილით ქვეყანაზედ თავს ვერ გამოყოფს,
„რიგიანებთან ვინც გაუბის ურთიერთობას.
121. „სამი მოხუცი კიდევ დარჩა იქ საჩვენებლად
„და მათი სახით ახალ დროებს დასცინის ძველი,
„სამნივ ელიან როდის უხმობს მათაც უფალი.
124. „ერთი კურარდო და-პალაცო,* გერარდო ქველი,*
„გვიდო კასტელო,* უეშმაკო ლომბარდიელი,
„ფრანგების მიერ მართებულად სახელდებული.
127. „ახლა შენც ხედავ, რომაელთა წმინდა საყდარი,
„ორივ უფლების თავის მუშტში მიმგროვებელი,
„ჩაეფლო ლაფში და წაბილწა ტვირთიც თავისი“.
130. ო, მარკო-მეთქი, „მომწონს შენი თქმა გონიერული,
„ახლა კი მიეხვდი რა მიზეზით ლევიტელთ ძეთა
„წილი არ ერგოთ მამისეულ მემკვიდრეობის.
133. „მაგრამ ვინლაა ის გერარდო, შენ რომ ახსენე,
გადაგებული ჯილაგისა ცოცხალი ნაშთი
„და გულარძნილი საუკუნის მამხილებელი?“
136. „ეგებ მატყუებს სიტყვა შენი ან მცდიდეს ეგებ,
მან მიპასუხა: „ტოსკანურად მესაუბრები,
„თანაც მიმტკიცებ, არ იცნობდე ვითომც გერარდოს?
139. „მეტი სახელი მე არ ვიცი ქველისა გარდა,
„თუ რომ გაიას არ ვესესხეთ, გერარდოს ასულს,
„გფარვიდეთ ღმერთი, ახლა უნდა დაგემშვიდობოთ.

142. „დახე, სინათლემ გაარღვია კვამლისა რიდე
„და ანგელოსი იქვე მიცდის, უნდა წავიდე,
„ვიდრემდის იგი გამოჩნდება თვალნათლივ ჩვენს წინ“.
145. ესა სთქვა მან და არ ინდომა ჩემი მოსმენა.

ქება მეჩვიდმეტე

მკითხველო ჩემო, თუ ოდესმე ალპების მთებში
წამოგსწრებია სქელი ჯანლი, რომლის ბურუსში
შენ უფრო ნაკლებ შუქს გასჭვრეტდი, ვიდრე თხუნელა

4. თვალეზე აკრულ სიფრიფანა აპკის გადაღმა,
როს ნესტიანი, მღვრიე ორთქლი იწყებს ადგომას,
მერმე ნელ-ნელა იფანტება შემოგარენში
7. რა მზისა სფერო შეუყენებს სხივის ჩქერალებს,
ახლა იოლად წარმოიდგენს გონება შენი,
როგორ ვიხილე მე ხელახლა მზე ისეთ წუთში,
10. როდესაც იგი ჩასასვლელად ეშადებოდა;
ნაბიჯნი ჩემნი შევუხამე მე მხნე ნაბიჯებს
მოდღერისა ჩემის და დავაგდე ორთქლის წიაღი.
13. დაბლა ბექობზე ცახცახებდნენ მთიებნი მზისა.
ჰოი, ოცნებაჲ, გაგვიტაცებ ხანდახან ისე,
გარესამყაროს დაგვაიწყებ და გაგვარინდებ,
16. რომ სმენას ჩვენსას ვერ შეაკრთობს ათასი ბუკი.
შენ რალა შეგძრავს ქვეყანაზე გრძნობის კიდეგან
თუ არ ნათელი მაღლა ცაში სახედ ქცეული,*
19. ზენარულ ნებით კვლავ მიწაზე წარმოგზავნილი.
აწ გულქეობა იმ ასულის, ვინც ჩიტად იქცა
ყველაზე უკეთ მაღლობელად და მოჭიკჭიკედ
22. კვლავ გახმიანდა, წარმოუდგა ოცნებას ჩემსას
და სული ჩემი შეიკუმშა ისეთნაირად
რომ ყოველივე გარეგანი შთაბეჭდილება

25. მიუწვდენელი გახდა მაშინ შემეცნებისთვის.
შემდეგ ეზმანა ჩემს ოცნებას აბობოქრებულს
კაცი ჯვარცმული, ქედმაღალი, წარბშეჭმუხნილი,
28. ამავე სახის მიიცვალა იგი იმ წუთში.
მის გარეშემო იდგნენ იქვე დიდი ასუერ,*
მეუღლე ესთერ და მარდოხე სამართლიანი,
31. სრული სიმჭევრით, საქციელით წარჩინებული.
როგორც კი გაჰქრა ეს ჩვენება, გაუჩინარდა,
როგორც წყლის პირზე მოლივლივე მცირედი ბუშტი,
34. იმ წუთში, როცა სითხე იკლებს და დაინთხევა,
ოცნებას ჩემსას წარმოუდგა ქალი ყმაწვილი,
იგი სტიროდა, ქვითინებდა: „ო, დედოფალო,
37. „რაისთვის დასთმე შენ სიცოცხლე ბრახმორეულმა?*"
„სიკვდილს ეწიე შენ ლაუინას დაკარგვის შიშით.
„და მეც დამკარგე, აწ აქა ვარ, მივსტირი, დედავ,
40. „მე შენს დაღუბას, არ თუ სიკვდილს იმ მეორისას“.
როგორც სიზმარი შეწყვეტილი ისეთ წუთებში,
როცა დაშვებულ ქუთუთოებს ადგება შუქი,
43. რული იძალებს, მაგრამ ნათელს დაუცლის გზასა,
ასე ჩვენება იგი გაჰქრა, გაუჩინარდა,
როს უცაბედად შემომეჭრა მე ელვარება,
46. კრომა შუქისა, ათინათი იგი ფრიადი.
მიმოვიხედე, რომ გამეგო, თუ სად ვიყავი,
როს ხმა მომესმა: „აქეთ მოდიო, ზეაღმავალნო“.
49. ამან მიიპყრო ყურადღება ჩემი სრულიად.
ახლა ისეთის უტყეხელი ჟინით აღვივსე,
მსურდა შემეცნო — თუ ვინ იყო ამის წარმთქმელი?
52. ახლა სურვილი შემომენთო გულზე ანაზღად,
მზეს ზომ სჩვევია: იგი ხედვას ასუსტებს ჩვენსას
და ელვარების იმოსება ის საფარველით;

55. ასევე მეცა ვერ შევსძელი მზერის გამართვა.
„სული ღვთიური გზას გვიჩვენებს აღმოსავალსა,
„იმ მთის წვეროსკენ ვედრებისა ჩვენის კიდევან.
58. „სხივთა მკრთომელი ჩვენს წინაშე გაუჩინარდა,
„ისე მოგვექცა, როგორც კაცი უზამს თავისთავს,
„რადგან ვინც უცდის სხვისგან ჭირში შემოვედრებას
61. „იგივე ხშირად უარისთვის განმზადილია.
„მაშ, აყევით ახლა მოწოდებას წელან მოსმენილს,
„ვცადოთ ზეასვლა, ვიდრე მწუხრი დაეშვებოდეს,
64. „თორემ ვერ ავალოთ, ვიდრე დღე არ შემობრუნდება“.
ეს თქვა ოსტატმა, ორივენი გავეშურებით,
მივესწრაფოდით მაღლა მთისკენ ამავე კიბეს,
67. მაგრამ როგორც კი შევადექი საფეხურს პირველს,
მეისვე შევიცან მე ფარფატი ფრთების გარშემო,
ქარისა ქროლვა შემომესმა და ხმა: „Beati...“
70. „ვინაც არ უწყის რისხვა იგი გულბოროტისა“.
უკვე ჩვენს ზევით ამდგარიყო იმ სიმაღლეზე
სხივი გვიანი, ღამის ბინდის წინამორბედი,
73. და ირგვლივ ცაზე ვარსკვლავებით ანთებულიყვნენ.
„რად მიღალატე, მუხლის ძალავ, ასე უდროოდ?“
ვეუსაყვედურე ჩემსავე თავს, რა შევიცანი,
76. თანდათანობით მელეოდა სახსრებში ღონე.
მაგრამ ჩვენ უკვე მივადწიეთ ისეთ ალაგას,
სად საფეხურნი ჩამოთავდნენ და ჩვენც შევდექით,
79. როგორც ზომალდი მეჩხერ წყალში გამორიყული.
მიმოვიხედე, მივაყურე, ეგებ შემეცნო,
ამ ახალ გარსის მიდამოში, ან დამენახა,
82. შემდეგ ამისა, მივუბრუნდი ისევ ჩემს მეგზურს:
„მამავ, ძვირფასო, მარქვი რაგვარ დანაშაულის
„ჩამდენი სულნი ამ გარსს ზედან იწმინდებიან?

85. „მუხლნი მოღუნდნენ, მაგრამ სიტყვა ნუმც მოღუნდება“.
მან მიპასუხა: „სიქველისას სჯიან აქ ტრფიალს,
„რასაც შედეგად ჯერ ნაყოფი არ მოჰყოლია,
88. „ხელმოცარულნი კვლავ მიჰყოფენ ხელს ნიჩბის მოსმას.
„მაგრამ თუ შენ გსურს უფრო ნათლად შეიცნო ესე,
„მომაჰყარ სმენა და იგემებ შენ უეჭველად
91. „ნაყოფსა კეთილს ამ ადგილზე დაყოვნებისას,
„არც შემოქმედი, არც შექმნილი დასაბამიდან,
„არ ღარჩენილან არასოდეს უსიყვარულოდ,
94. „გინდ ბუნებრივი, გინდ სულიერ ტრფობის კიდევან
„უმცდარი იყო ბუნებრივი ტრფობა მარადჟამს,
„ხოლო მეორეს აცდენს ხშირად ტრფობის საგანი
97. „ძალის სიჭარბის, ხანაც ძალის ვერ შეწევნითა.
„ვიდრემდის იგი პირველყოფილს ელტვის სიქველით,
„მცირე სიქველით იგი თავით გაართმევს თავსა,
100. „ასეთ დროს იგი აღარც აღძრავს გულბოროტ ზრახვებს.
„მაგრამ უკეთუ ბოროტ ზრახვას მიეტანება
„ტრფობა გულისა, მცირე იყოს იგი თუნდ დიდი,
103. „მაშინ შექმნილი ეურჩება შემოქმედს თვისას;
„ამ ნათქვამიდან შენ მიხვდები, რომ სიყვარული
„დერიტაა თქვენში ყოველივე სიქველის გრძნობის
106. „და საქციელის, რაც მოითხოვს შემდეგ განკითხვას.
„რადგანაც ტრფობას აღარ ძალუძს აქციოს ზურგი,
„იმას, ვისშიაც იმყოფება თვითონვე იგი,
109. „არავის ძალუძს შეიძულოს თვისივე თავი.
„რადგან არ ქმნილა სულიერი თავისთავადი
„პირველად ყოფნის ჩაურევლად ნაგულისხმევი,
112. „არავის ძალუძს სძულდეს იგი მარადჟამულად,
„მაშ თუ აქ სწორედ გამოვსახე გულისთქმა ჩემი,
„სიავე კაცთა უყვართ მხოლოდ, როცა მოყვასს სჭირს,

115. „ეს სიყვარული თქვენსაჲ ხელში აღმოცენდება,
„ზოგი მოყვასის დამცირებით სცდილობს მუდამჟამს
„ამაღლდეს თავათ, ამიტომაც სწადია კიდევ
118. „ძირს დასცეს იგი და თვითონ კი გზა გაიკაფოს.
„ზოგს ეშინია დაეკარგოს პატივისცემა,
„ძალა, ნამუსი და სახელი სხვის წარმატებით,
121. „ამიტომაც სწუხს და უსურვებს სხვას დამარცხებას.
„ზოგიც განიცდის ზშირად დევნას უმართებულოს,
„შურისგებისა საწადელით აღტყინებული.
124. „ასეთი კაცი მუდამ ბოროტს ნატრობს სხვისათვის.
„ეს სამნაირი სიყვარული ისჯება ქვემოთ;
„ახლა მე მინდა შენ შეიცნო სხვა სიყვარული,
127. „რომელიც კეთილს არმართებულ გზებით მიელტვის.
„ყოველი კაცი ბუნდოვანად გრძნობს კიდევ ქველსა,
„რადგან სიქველე მას ანიჭებს სულის მშვიდობას,
130. „მიტომც ყოველი მიესწრაფვის მოხვეჭას მისას.
„როდესაც სული ზანტად იწყებს სიქველის ჭკრეტას
ან მის მოხვეჭას აგვიანებს, სამაგიეროდ,
133. „ამ გარსში მოვა სინანულით განსაწმენდელად.
„არის სიქველეს ვერ მომცემი ბედნიერების,
„ის არ შეიცავს არცა შვებას, არც ღვრიტას კეთილს,
136. „სრული სიქველის არსთა არსის ფესვსა და ნაყოფს?
„ასეთ სიყვარულს ვინც აყვება გადაჭარბებით,
„იგი ისჯება იქ ჩვენს ზემოთ სამიფე გარსში;
139. „თუ რას გულისხმობს სიყვარული ეს სამნაირი,
„არ განგიმარტავ, რათა თავათ სცადო მიხედომა“.

ქება მეფერამეტე

რა მოათავა ეს ბაასი ბრძენმა ოსტატმა.

შემომაჩერდა, მიცქეროდა, მითვალთვალვდა.
სურდა გაეგო თუ რამდენად დაუკმაყოფილდი?

4. მე კი ახალი მიღადრავდა წყურვილი გულსა
ვსდუმდი, ჩემს გულში კი ვამბობდი: „ვინ იცის, ეგებ
„ხშირი კითხვებით ვაბეზრებდე ჩემს მეგზურს თავსა“.
7. მაგრამ მამამან ჭეშმარიტმან შეიცნო მყისვე
გაუბედავი, დამალული წადილი ჩემი.
ალაპარაკდა, მეც მომგვარა გამბედაობა.
10. ვუთხარ: „შენს ახლოს ო, მეგზურო ჩემო დიადო,
„ისეთი შუქი ეფინება გონებას ჩემსას,
„რომ ყოველივე შენგან თქმული თვალწინ მაქვს ცხადად.
13. „ამიტომაც გთხოვ, ჩემო ტკბილო, ძვირფასო მამავ,
„მე განმიმართო სიყვარული, შენ რომ მიაწერ
„როგორც ქველ საქმეს, ისე ქველის მოპირდაპირეს..
16. „მომართე ჩემსკენ დაძაბული გონების თვალი“.
მითხრა: „უთუოდ შეიქმნება შენთვის საცნაურ,
„შეცდომა ბრმათა, ვისაც თავი მოაქვს ბელადად.
19. „სული შექმნილი თავიდანვე სიყვარულისთვის,
„მიელტვის იმას, რაც მას ხიბლავს და აღიტაცებს,
„როგორც კი გრძნობა სიამისა გამოაფხიზლებს.
22. „საგნის არსობის ანაბეჭდი რჩება თქვენ სულზე,
„შემდეგ ამისა ძლიერდება იგი თქვენშივე
„და კვლავ მიელტვის და შეფრფინავს იმავე საგანს,
24. „აღტაცებული ამნაირად იხრება მისკენ,
„იქცევა იგი სიყვარულად, ახალ ბუნებად,
„და როგორც ცეცხლი ეტანება ზეცის სფეროებს,
28. „რაკი ბუნების შექმნილია ზეაღსაყვლენად,
„და ხანგრძლივადაც ინახება ზეცის თავანში.
„ასევე სული მიჯნურობით აღტყინებული

31. „სურვილს აჰყვება, აენტება და აბორდება,
„ამ უასაკო ლტოლვილებას გადაყოლილი,
„ვერ მოისვენებს თუ არ მისწვდა მიჯნურს გულისას;
34. „ახლა შენც ხედავ თუ რამდენად ჭეშმარიტებას
„ვერ მისწვდენია, ვინც ამტკიცებს, რომ სიყვარული
„ყოველნაირი იყოს თითქოს ღირსი ქებისა.
37. „ვთქვათ, სიქველეა სიყვარულის პირველსათვე
„ან ანაბეჭდი მუდამ კარგი როგორ იქნება,
„თუნდაც ღინგელი ხარისხითაც ვარგოდეს კიდევ.
40. „სიტყვათა შენთა, მათ გამგონემ ჩემმა გონებამ
„მე განმძარტეს სიყვარულის ბუნების არსი,
მაგრამ მე მაინც ბევრი რამე ვერ გამიგია;
43. „როს სიყვარული მოდის ჩვენთან გარემოცვიდან,
„სულს აღარ ძალუძს აქ სხვაგვარად მოიქცეს თავით,
„გზის სისწორეში მას პასუხი ვით მოეთხოვოს?“
46. მან მიპასუხა: „სანამდისაც სწვდება გონება,
„მე განგიმარტავ, ხოლო რწმენას რაც შეეხება
„ამ საკითხებში, ბეატრიჩე გაგიკვლევს გზასა.
49. „არსობის ფორმა მატერიის კიდევან მდგარი,
„მაგრამ მასთანვე განუყრელად გადაჭდობილი,
„თავის ბუნებით შემცველია ერთგვარ სიქველის;
52. „სიქველე იგი ქმედობაში თუ გამჟღავნდება,
„როგორც მწვანეში სულადგმული ვეგეტაცია,
მაგრამ პირველი იდეების და შემეცნების,
55. „კაცში შთასახვა როგორ ხდება დასაბამიდან,
„ეს უცნობია და ასევე მიუწვდენელი,
„პირველი ვნების გაღვიძება ბუნებით მოგსდევთ,
58. „როგორც თუნდ ფუტკრებს მინდვრად თაფლის მოხვეჭის ნიჭი,
„ამ თანდაყოლილ ნიჭისათვის უადგილოა
„კაცის ძაგება რომ დავიწყოთ ან ქება მისი

61. „და დანარჩენი ნებისყოფაც მას შეუფარდდეს,
„მოცემული გაქვთ არსებაში ძალი მბჭობელი,
„მან უნდა მწყემსოს ნებადართვის დაცული ბჭენი.
64. „ეს სათავეა, საიდანაც გამომდინარებს
„დამსახურება სიქველისა იმის მიხედვით,
„რომელ სიყვარულს შეითვისებთ, კეთილს თუ ბოროტს?
67. „და ვინც გონებით ჩასწვდენია არსთა საძირკველს,
„თანდაყოლილი მათ შენიშნეს თავისუფლება
„და დაუტოვეს შემდეგ კაცთა ზნეობის სწავლა.
70. „ეთქვათ, უნებლიეთ დაგებადათ თქვენ სიყვარული,
„თუნდ ორნაირი სათავიდან გამოვლენილი.
„თავშეკაპების ნიჭიც ზომ თქვენ მოგეპოვებათ.
73. „ამ მაღალ ნიჭში ბეატრიჩე გულისხმობს კიდევ
„თავისუფალსა ნებისყოფას, ეს დაიხსომე,
„თუ ამის გამო იგი თავთ გაგესაუბროს“.
76. ამასობაში შუალამე მოწეულიყო.
გვიანმა მთვარემ ვარსკვლავები გამოგვიჩინა,
მიისწრაფოდა, ვით ბეჭედი უზარმაზარი
79. ცისკენ იმ გზებით, რომელზედაც მზე ადგას ზოლმე
და რომელი მოქალაქე უყურებს ამ მზეს
კორსებისა და სარდებს შორის ბნელში ჩამავალს.
82. ბრწყინვალე ლანდმა, რომლის გამო თვით პიეტოლა*
უფრო ხშირადაც იხსენება, ვიდრე მანტუა,*
ძლივს მოიშორა ტვირთი ჩემგან დაკისრებული;
85. მე კი, ნათელი განმარტება ვისმინე წვრილად,
ყოველი კითხვის საპასუხოდ მუნ მიღებული.
ვიდექ ვით კაცი თვლემისმომგვრელ ფიქრში გართული,
88. მაგრამ გამიერთო თვლემა იგი მოულოდნელი
ლანდების ზროვამ, რომელთაც აქ ამასობაში
ზურგიდან უკან მოეარნათ ორთავესათვის.

91. როგორიც ისმენს და აზობოსს* მას ჟამსა შინა
აღტყინებული ბრბო უნახავთ ღამით მროკავი,
როდესაც ბახუსს შველას სთხოვდა თებაის ხალხი,
94. ამნაირადვე წრედ შეკრულნი მოიჩქაროდნენ,
მორბოდნენ ჩვენსკენ, თვალი მოგკარ გამალებულნი,
კეთილსა ნებას აყოლილნი და წადილს მართალს.
97. წამოგვეწიენ მცირე ხანში, რადგან სირბილით.
უწმინდურთ ზროუა თან მოგესდევდა, რისხვით აღესილი
ორი მათგანი წინ მოჰქროდა და მოსტიროდა:
100. „მარია სწრაფად გაემართა ერთხელ მთებისკენ,
„ილერდის* ხელში ჩასაგდებად ცეზარმა რისხვა
„მარსელს თავს დასცა, გაეშურა ესპანეთისკენ“.
103. „ვიჩქაროთ აბა, არ დაუკარგოთ დრო უნაყოფოდ
„მცირე ტრფობისთვის“, გაჰკიოდნენ სხვანი და სხვანი
„სიქველის ლტოლვამ გააცხოვლოს გუღმოწყალება“.
106. „სულნო, მაგ თქვენმა ლტოლვილებამ სულმოსწრაფულმა
„გამოასწოროს ვინძლო თქვენი გულგრილი ქცევა,
„თქვენი სიზანტე სიკეთის და სიქველის ქმნაში
109. „ცოცხალი კაცი გეუბნებით ჭეშმარიტ ამბავს“,
„ზეასვლას ვლამობთ როგორც კი მზე შუქს მოგვაგვლინებს;
„მარქვით სად არის მახლობელი გზა გასასვლელი?“
112. ამ სიტყვებისა თქმა ინება ოსტატმან ჩემმან.
ერთ-ერთმა სულმა უპასუხა: „გამომეფეო,
„მოგვეფე კვალდაკვალ, კლდეთა შორის გიჩვენებთ ნაპრალს.
115. „ჩვენ კი ისე ვართ შეპყრობილი ლტოლვის სიფიცხით,
„არ შეგვიძლია შევანელოთ ჩქარი სირბილი.
„ნურცა მიაწერთ ჩვენს სიჩქარეს უხეშ საქციელს.
118. „აბატად ვიყავ სენტ ზენონის ძველ ვერონაში
„მე ქვეშევრდომი სახელგანთქმულ ბარბაროსასი,*
„რომელსაც თრთოლვით მოიგონებს დღესაც მილანო.

121. „იქ არის ვინმე, ცალი ფეხით საფლავეში მდგომი,
„ვინც მოკლე ხანში ამ მონასტერს გამოიტირებს
„და ბევრს ინანებს წინამძღვარი რომ იყო მისი:
124. „ვინადგან შვილი მან თავისი სნეული ხორცით,
„სულით სნეული, უჯილაგო ყოველნაირად,
„ამ მონასტერსა მიუჩინა წინამძღვრად, მწვემსად“.*
127. არ ვიცი კიდევ თუ რამე სთქვა, თუ მთლად დადუმდა,
ისე შორს იყო იგი უკვე ჩვენგან წასული,
ეს გაუიგონე და კიდევაც დაეიმახსოვრე,
130. ახლა მეგზური მეუბნება ჩემი მშველელი:
„აქეთ მობრუნდი და მიხედე, ის ორი ლანდი
„როგორ გარბიან, აძაგებენ სიზარმაცის სენს“.
133. ყველაზე უკან მორბენალნი ყვიროდნენ: „მოთელი
„ნაცია გაწყდა,* რომლისთვისაც ზღვა განიკვეთა,
„და მემკვიდრენი ვერ ეღირსნენ იორდანეს წყალს.
136. „ყველანი, ვინაც არ იკისრეს ანქიზეს ძესთან*
„მძიმე ტვირთისა გადატანა, მათ უსახელო
„სიკვდილი ერგო, დავიწყების ჭოჭში ჩაფლულთა“.
139. როცა ლანდები დიდ მანძილზე დაწინაურდნენ,
ფეხდაფეხ სვლითა არ შეგვეძლო წამოვწოდით,
ახალი ფიქრი დაეუფლა გონებას ჩემსას.
142. ახლა მრავალი სხვა ფიქრებიც ამეკვიატა,
ხან ერთს ავყევი, ხან მეორეს, ხანაც მესამეს,
ასე ამგვარად მეოცნებეს მეწვია რული
145. და გადამექცა მაშინ ფიქრი მყისვე ზმანებად.

ქება მეცხრამეტე

სწორედ ისეთ დროს, როცა სიცხეს დღისგან წარმოდგარს
გადასძლევს მიწა, ნაწილობრივ თავათ სატურნიც
და იგი უკვე ვერ გააქრობს მთვარის სიგრილეს,

4. ამ დროს უკეთეს ნიშანს ჰვრეტენ გეომანტები,*
ამომავალი ცისკრის გასწვრივ აღმოსავლეთით,
როს გარიჟრაჟი უკვე იწყებს ნათულ გზით სელასა.
7. ამ დროს მეზმანა თვლემით გართულს ასული ვინმე
ენადაბრგვნილი, თვალელამი, ფეხმოქცეული,
ხელდაღვარგვნილსა სახე ჰქონდა სუდარისფერი.
10. მივაპყარ თვალნი და როგორც მზე გაატანს ხოლმე
ლამის სიგრილით გათოშილის ძვალსა და სახსარს,
ისე მოქნილი ჩემმა მზერამ გახადა მისი
13. ენა და ტანი გაეჭინთა, მცირე ხნის შემდეგ
გამოუსწორდა აღნაგობაც და გადაეკრა
ქალს მთელ სახეზე სიყვარულის ტურფა იერი.
16. როდესაც ენაც ამნაირად აიდგა ისევ,
იგი ამღერდა იმნაირად, რომ გამიძნელდა
ყურად არ მეღო მოხიბლულსა სიმღერა მისი.
19. მე ვარო იგი ტკბილხმოვანი, ნაზი სირინოზ,
„ვინც მეზღვაურებს აცდენს ხოლმე შუაგულ ზღვაზე.
„ძალმიძს მოვხიბლო ყველა, ვინაც მომაპყრობს სმენას.
22. „მე გავიტაცე ოდისევსი გადაკარგული
„ჩემის სიმღერით და ვინც სმენას მე შემომაჩვევს,
განშორებასაც იშვიათად თუ მოინდომებს“.
25. ჯერაც მოკუშვა ვერ მოესწრო ბაგეთა მისთა,
რომ დავინახე მე ასული წმინდათა სწორი,
გვერდს ამომიდგა სირინოზის შესარცხვენელად;
28. „ო, ვირგილიუს, ეს ვინაა, აქ ვინ მოსულა?“
იკითხა ქალმა და მივიდა მასთან ოსტატი,
თვალი მიაპყრო უცაბედად მოვლენილ წმინდანს,
31. შემდეგ სირინოზს სამოსელი შემოაფხრიწა
და გააშიშვლა ჩემს წინაშე მუცელი მისი.
მეის გაძევებდა, როცა მომწვდა ნამკვდრევის სუნი,

34. გამოძევება, დამიძახა ვირგილიუსმა:
„სამჯერ გიხმობდი ამდგარიყავ, გამოძეოლოდი,
„აწ მივაშუროთ და მოუძებნოთ გადასასვლელი“.
37. ზეწამოვიჭერ. წმინდა მთისა გარსი ყოველი
ენაზე გავსილი განთიადის შუქთა ჩქერალით.
ვიდოდით ასე და ჩვენ უკან მზე კაშკაშებდა,
40. მივსდევდი ოსტატს, დაღვრემილი, თავჩაქინდრული,
როგორც ფიქრისგან გადრეკილი კაცი მაჟანი,
გადაზნექილი, როგორც ხიდის დახრილი არკა.
43. უცებ მომესმა: „აქვე არის გადასასვლელი“,
და ითქვა ესე ისე ნაზად და ისე რბილად,
როგორც მიწაზედ არასოდეს ითქმება სიტყვა.
46. გედისებური ფრთენი ჰქონდა ზეაპყრობილი
და წარგვაგზავნა ამის მთქმელმა მახლობელ მთისკენ.
ორ ფლატეს შორის იყო ეს მთა გამოწვევდუელი.
49. შეირხნენ ფრთენი, შვეიცანიტ ქარისებრ ქროლვა
და მოგვასმინა: „ნეტარ იყვნენ ცრემლით მტირალნი,
„რადგან მათ სულებს ელოდებათ ნუგეშის ცემა.
52. „რისთვის დასცქერი დაღვრემილი კვლავ დედამიწას?“
ასე დაიწყო — მაშინ ბრძენმა მეგზურმა ჩემმან,
როს ანგელოსი გაგვეცალა, დაგრჩით მარტოკა.
55. ეუთხარ: „ახალმა უჩვეულო გამოცხადებამ
„მე დამაეჭვა და შემიპყრო ისეთნაირად,
„რომ ფიქრისათვის ვერ შევძელი თავის დაღწევა“.
58. „ძველი მისანი დაინახე, მითხრა ოსტატმა,
„ვისი წყალობით იქ ჩვენს ზევით მოსთქვამენ მწარედ
„და ნახე რა გზით ეთიშება მას ძე კაცისა.
61. „ახლა ეს კმარა, გადაადგი ნაბიჯი მტკიცედ
და მხერა შენი მიაპყარი უცნაურ ფიტულს,
რომელსაც ზენა სფეროებთან ერთად აბრუნებს.

64. როგორც მიმინო მოთვალთვალე საკუთარ ჭანგთა
მონადირის ხმას გაიგონებს და მოიხედავს,
იქითკენ, სადაც ვგულება მას საქნიერი,
67. მეც ესე ვქენი, ავიარე ფერდობი იგი
იმ ადგილამდის, სად ბილიკი სწყდება აღმართის,
ხოლო იქიდან მივალწიე ახალ გარსამდის;
70. როცა მეხუთე გარსზე აველ, ამოვისუნთქე,
ვიხილე ირგვლივ გულამოსკენით მტირალნი სულნი,
პირქვე დამხობილთ მდულარება სდიოდათ თვალთა.
73. Adhoesit pavimento anima mea.
ისე მწუხარედ დუღუნებდნენ ფსალმუნის ლექსსა,
თავათ სიტყვები გოდებაში ძლივს-ღა ისმოდნენ.
76. „ღვთისგან რჩეულნო, ვისი ტანჯვა ესოდენ მძიმე
„მართლმსაჯულებით და იმედით შემსუბუქდება,
„გვასწავლეთ გზაი უზესთაეს საფეხურისკენ“.
79. „თუ თქვენ არა ხართ განწირულნი აქ დასამხობად
„და მიესწრაფვით გაეცალოთ აქაურობას,
იარეთ მარჯვნივ, თან მისდით კიდეს მხარმარჯვნივ“.
82. ასე ჰკითხავდა მათ მგოსანი, შემდეგ პასუხიც
გვესმა მახლობლად და შევიცან იმ წამსვე ხმაზე,
მთქმელი ამისა დაფარული თვალთაგან ჩემთა.
85. მივაპყარ მზერა მყის ჩემს ოსტატს გოცნებულმან,
მან წამყოფითა მე მანიშნა, დამიდასტურა
რაკი წადილი უსიტყვოდაც გაიგო ჩემი.
88. უკვე საკუთარ ნებისყოფას მივენდე მეცა,
და მივუბრუნდი, მივეახლე მყის იმ არსებას,
რომლის სიტყვებმა მიიქციეს გულისხმა ჩემი.
91. ასე მივმართე: „ჰოი, სულო, ვინც სინანულში
„აქ იხვეჭ ხარისხს უფლისაკენ კვლავ მიქცევისას,
გთხოვ დააყოვნო წამიერად გოდება შენი,

94. „მამცნე ვინა ხარ და რად წევხარ პირქვე მიწაზე?
„ან ეგებ რამე გაგირიგო იმ ქვეყანაში,
„საიდანაც მე ამოვედი აქ ზორცშესხმულად?“
97. „თუ რა მიზეზით ჩვენ დაგვამხო პირქვე ზენამა
„ამას გაიგებ თავის დროზე, ჯერ ეს იცოდლე:
Scias quod ego fui successor Petri,*
100. „გეცოდინება სიესტრსა და კიავერს შორის
„შესანიშნავი მდინარეა, რომლის სახელი
„ჩემს გვარს ამშვენებს წარჩინებულს ოდითაგანვე
103. „სულ ორიოდე თვე დავცადე თუ რა მძიმეა
„პაპის მანტია, ღირსეულად მტარებლისათვის,
„ყველა სხვა ტვირთი ბუმბულივით მჩატე სჩანს მასთან.
106. „მონანიება, სამწუხაროდ, დამიგვიანდა,
„მაგრამ როგორც კი ამირჩიეს მწყემსად რომისა,
„მე შევიცანი ამ ცხოვრების სიმცდარე სრული.
109. „ენახე იქ რომ გულს მყუდროება არ ეღირსება,
„იმ ცხოვრებაში სიდიადეს ვერ მიეწევი
„და შევიყვარე ამიტომაც მე ეს ცხოვრება.
112. „ამ დღემდის ვიყავ უბედური, ღვთისგან განმდგარი
„და ჩავეფალი მე სიძუნწის ბინძურ ჭაობში.
„რისთვისაც მე აქ ვიტან სასჯელს როგორც შენ ჰხედავ.
115. „ვინც იქ სიძუნწეს კერპად სახავს, ის აქ მჟღავნდება,
„სადაც ტანჯვაში იწმინდება ცოდვის მტვირთველი,
„ყველაზე მეტად ძუნწებს სჯიან განწმენდის მთაზე.
118. „რადგანაც თვალნი არასოდეს მიგვიქცევია,
„სიმაღლეთადმი, რადგან ვჭვრეტდით მხოლოდ მიწიერს,
„მართლმსაჯულებამ მიგვისაჯა მიწისთვის მზერა.
121. „როგორც სიძუნწით ხელშეკრული იყო ტრფიალი
„სიკეთისადმი მიდრეკილი ჩვენს ბუნებაში,
„ასე შეკრული ვყავართ ჩვენ ღვთის მართლმსაჯულებას.

124. „ხელნი და ფერხნი შეგვიკოჭეს და გაგვითოკეს
„და სანამ ღმერთი არ ინებებს აზატქმნას ჩვენსას,
„ასე ვიქნებით ჩვენ განთხზული მიწისა პირზე“.
127. მე დავიჩოქე, განვიზრაზე გასაუბრება.
როგორც კი ბაგე შემიტოკდა, მიმიხვდა მყისვე,
რომ მოწიწებით ვუპირებდი თაყვანისცემას.
130. „რა მიზეზია, მითხრა, „მუხლნი რომ მოიყარე,
ვარქვი: „სინდისი მე არ მაძლევს ნებას ვეახლო
„სხვარიგად თქვენსა პიროვნებას მაღალღირსეულს“.
133. „ადდექინ, ძმაო, გაიმართე მუხლები გვედრი,
მან მიპასუხა: „სცდები, მე ვარ თანამსახური
„აქ თქვენთან ერთად უზესთაეს ცათა მპყრობელის.
136. „და თუ ოდესმე სახარების გსმენია სიტყვა,
„სადაც თქმულია: Neque nubent ოდითგანვე,
„მაშინ გაიგებ რათ ვაზროვნებ მე აგრე რიგად.
139. „ახლა იდინე, მე არ მინდა, რომ დააყოვნო,
„შენი დარჩენით ხელს შეუშლი გოდებას ჩემსას,
„რომლის წყალობით ის მწიფდება, რასაც ამბობდი.
142. „საიქიოში ძმისწული მყავს მე ალაჯია,
„სათნო გულისა, თუ მერმისში ჩვენი ოჯახი
„სიავეს რამეს მას არ შეჰყრის და არ წაახდენს.
145. „მარტო ისა მყავს დარჩენილი იმ ქვეყანაზე“.

ქება მეოცე

უძლიერესსა ნებისყოფას ებრძვის ამაოდ,
სუსტისა ნება ამიტომაც დაუთმე მეცა,
ღრუბელი წყლიდან ამოვიღე გაუჟღენთელი,

4. გზას გაუდექი და ოსტატიც მიჰყვა არეებს
ფლატისა გასწვრივ დარჩენილებს, ვიარეთ ასე,
როგორც ქონგურის გაყოლებით გზად მიმაჟაღნი.

7. მერმე სულელები, ვისაც თვალით სდიოდა წვეთად
ის ბოროტება, რაც ამ სოფელს უქადის წარღვნას.
მოუახლოდნენ გადამდიდან კიდეს ფლატისას.
10. წყეულიმც იყავ, ძველო გველო, უკუნისამდე
ტყეურთა შორის სხვაზე მეტის წარმტაცებელო,
სიხარბეს შენსას აღარ უღვეს რაიმე ზღვარი.
13. ცაო მაღალო, რომლის ბრუნვა, როგორც ფიქრობენ
ამ სააქაოს წესწყობაზე ახდენს გავლენას,
როდის-ღა მოვა, ვინც ამ ტყეურს განდევნის ჩვენგან?
16. მცირე ნაბიჯით მივხოზავდით, წინ მივდიოდით,
მე კი აჩრდილებს შვესცქეროდი და მომესმოდა
როგორ სტიროდნენ და მოსთქვამდნენ საწყალობელად.
19. უცებ მომესმა „ო, მარიავ, ტკბილზე უტკბესო“,
წამოიძახა სულთაგანმა ერთმა კივილით,
როგორც სჩვევია ასეთი რამ ქალს მელოგინეს.
22. მანვე განაგრძო: „როგორ მწირად ცხოვრობდი შენა,
„რასაც ამოწმებს ის საფარი, სადაც ოდესღაც
„წმინდა ნაყოფი დაგებადა მუცლისა შენის“.
25. შემდეგ ეს მესმა: „ფაბრიციუს კეთილშობილო,*
„შენ სიღარიბე და სიქველე არჩიე ერთხელ
„სიმდიდრეს ფრიადს და ცოდვების მოკიდებასა“.
28. სიტყვანი ესე მე იმ ზომად მესიამოვნა,
დავწინაურდი, რათა მეყო იგი საცნაურ,
ვინაც ამ სიტყვებს წარმოსთქვამდა ჩემ გასაგონად;
31. მანვე სიუხვე მოიგონა, რომელსაც ერთხელ
წმინდა ნიკოლოზ ქალიშვილებს აღმოუჩენდა,*
სიქველის გზაზე წარემართნა რათა ისინი.
34. მივმართე: „სულო, ვინც მეტყველებ ესოდენ ქველად,
„აწ განმიცხადე, ვინ იყავი, იმ ცხოვრებაში,
„ან რად ღალადებ სიტყვას ეგზომ მოსაწონარსა?

37. „სიტყვანი შენნი უშედეგოდ არ ჩაივლიან.
„როს მიებრუნდები მოკლე გზისა მოსათაველად
„იმ ცხოვრებაში, რაც ესწრაფვის თავის აღსასრულს.
40. მომიგო: „გამცნობ არა შეგების მოსახვეჭელად,
„არამედ იმა სათნოების გამოისობით
„რომელიც ბრწყინავს შენში, ვიდრე სიკვდილს ეწევი.
43. „ვარ ფესვთაგანი შხამიანი რამე მცენარის,
„რამაც იმდენად დააბნელა საქრისტიანო,
„რომ საეჭვოა, მისგან თესლის კეთილის ხილვა.
46. „უკეთუ დუე, ლილი, გენტი, და თავათ ბრიუგე
„შეერთდებიან, მას უთუოდ განიკითხავენ,
„და მეც ამას ვთხოვ მოსამართლეს ყოველთა არსთა.
49. „იმ ცხოვრებაში ჰუგო კაპეტს* მე მიწოდებდნენ,
„ჩემგან წარმოდგენ საფრანგეთის გვირგვინოსანნი,
„ყველანი, ვისაც ლუი ერჟეა ან და ფილიპე.
52. „მე პარიზელი ყასბის შვილი ვიყავი თავათ,
„როს გადაეგნენ ნაშიერნი ძველთა მეფეთა,
„ერთი-ლა დარჩა შეფარვული უბირი ჩოხით
55. „მაშინ აღვირნი მოვიმართე ხელისუფლების,
„მყისვე სამეფოს მოექექეცი მე სათავეში,
„შემოვიკრიბე მეგობარნი, თანამებრძოლნი;
58. „ხოლო გვირგვინი სამეფოსი დაქვრივებული
„ძეს მიჰაკუთუნე გამარჯვებით გულმოცემულმა
„და ამ შვილიდან წარმოიშენენ შემდეგ მეფენი.
61. „ვიდრე შხითემა მონაგარმა პროვანსის მხრიდან
„ჩემთა ნაშიერთ არ წარსტაცა სინდისი სრულად;
„უმნიშვნელონი იყვნენ, თუმცა გულით კეთილნი;
64. „მაგრამ როგორც კი სიცრუით და ძალმომრეობით
„დაიწყეს ძარცვა და საზღვართა გაფართოება,
„აიღეს პონტი, ნორმანდია და ბისკაია.

67. „კარლოს მძინარე იტალიას დაესხა თავსა
„და კონრადინი შეეწირა ლაშქრობას მისას,
„სამაგიეროდ ააგზუნა მან ცაში თომა.*
70. „ეხედავ წინასწარ შორს არაა ისეთი დროცა,
„როცა სხვა კარლოს საფრანგეთით წარმოგზავნილი
„ამცნობს ქვეყანას თავისთავს და თავისიანებს;
73. „უიარაღოდ გაილაშქრებს, შუბის ამარად
„იუდას მსგავსად, მაგრამ ისე მოიხმარს შუბსა,
„რომ ფლორენციას გამოშიგნავს და გამოფატრავს.
76. „იგი მოიხვეჭს მიწის ნაცვლად იმოდენ სირცხვილს,
„რამდენიც მცირე ერვენება დანაშაული.
„მეორეც უკვე ტყვეობიდან მობრუნებული.
79. „საკუთარ ასულს თვით გაიყვანს ტყვეთა ბაზარზე,
„როგორც სწევითა მკობრეებს ქალით ვაჭრობა.
„ო, ანგარებაჲ, სხვას რას მოგვწყვე შენ უარესსა;
82. „ჩემი ჯილაგი იმ ზომაზე დააძაბუნე,
„ისე მონურად დაგიგეშავს, დაგმონებია,
„რომ საკუთარი ხორცი თვითვე შესძაგებია.
85. „და რომ წარსული უბედობაც მცირე გვეჩვენოს,
„ვეგრძნობ, რომ ალაგნას* მიეჭრება თეთრი შროშანი*
„და მის მესაყრდეს შეიპყრობენ უეჭველია;
88. „ვიცი მაცხოვარს ხელმეორედ შეგვიგინებენ
„და განახლდება ისევ ძმრისა და გესლის გემო,
„ორ ყაჩაღს შორის მოუხდება უფალს სიკვდილი.
91. „ეხედავ წინასწარ მომავალსა სასტიკ პილატეს
„და შეიჭრება ანგარებით აღესილი იგი
„უფლის ტაძარში უუფლებოდ და უკითხაუად,
94. „პოი, უფალო, როს მეღირსოს შვების მოხვეჭა,
„როდის ვიხილო მართებული შურისა გება,
„ცეცხლგზერ ელავდეს რისხვა შენი გარდაუვალი.

97. „ის, რაც მე წარვთქვი უზრწნელისა ქალწულის გამო,
„რამაც შენც ჩემსკენ მოგახედა წყალობის თვალით,
„რათა მცირედი განმარტება მიგელო ჩემგან,
100. „ეს ყოველივე ჩვენი ლოცვის არის საგანი.
„ასეა, სანამ დღე გრძელდება; მაგრამ როდესაც
„ღამე ეშვება ჩვენ სხვარიგად აუმეტყველდებით.
103. „ვიგონებთ მაშინ პიგმალიონს, ვერაგს, მუხანათს,
„ანგარებისგან აღტყინებულს და გაცოფებულს,
„ვინაც ოქროსთვის მამის კვლასაც არ დაერიდა.
106. „ძუნწი მიდასის* სილატაკეს და სიბედშავეს,
„მის გაუმაძღარ სურვილების მძიმე შედეგებს,
„რაც სასაცილო გახდა შემდეგ თაობათათვის.
109. „შემდეგ ამისა, მოვიგონებთ ჩვენ რეკვენ აქანს,*
„ვინც ისრაელებს დაუმალა ნაალაფარი;
„აქაც აწვალეს მას ნავესი სასტიკი რისხვა.
112. „გამხელთ საპფირას* და მეუღლის მისას აგრეთვე,
„ვაქებთ იმ ფლოქვებს, ვინც ჩაქოლეს პოლიოდორი,
„მთის გარეშემო ბინადარნი ჰკიცხავენ ერთხმად,
115. „პოლიოდორის მუხანათ მკვლელს, ავ პოლიმესტორს.*
„შემდეგ ჩვენ ვყვირით დაჟინებით: „გვაუწყე, კრასუს*
„შენ ოქროს გემო, უეჭველად გეცოდინება“.
118. „ზოგი ყიჟინებს, ზოგი ამბობს ამას ჩურჩულით,
„იმის მიხედვით თუ ვინ როგორ აღტყინებულა,
„ხან ნელა დავალთ, ხანაც დავძრწით გამალებული;
121. „კეთილ საქმეთაც მოვიგონებთ ხანდახან დღისით,
„მაგრამ დღეს მართო ჩემი გესმით თქვენ ღაღადისი,
„რადგან სხვას არვის ნდომებია ხმის ამოღება“,
124. უკვე ამ აჩრდილს გავეყარეთ და შევეცადეთ,
გზისა სიძნელე დაგვეძლია და სვლა განგვეგრძო,
როგორც კი ძალი საამისო შეგვწვედა ჩვენა.

127. როცა ვიგრძენი მე მეწყერის მაგვარი ტოკვა,
შეირყა მთა და მთელს სხეულში ვიგრძენი ჟრჟოლა,
ვით სიკვდილის პირს მიგდებულმა მთრთოლვარე კაცმა.
130. და ჭეშმარიტად არ ტოკავდა ასე დელოსი,
როცა ლატონა მასზე ბუდეს განიშზადებდა,*
რათა ცის თვალნი წარმოეშვა ამ ქვეყანაზე.
133. შემდეგ ამისა ყოველი მხრით ატყდა ჩოჩქოლი,
იმდენად მძაფრი, რომ ოსტატმა მე მომამურა,
მითხრა: „ნუ კრთიხარ სანამ გიწევ წინამძღოლობას“;
136. ხოლო ისინი ღაღადებდნენ: „Gloria in Excelsis Deo!“*
რამდენადაც მე გავარჩიე მათი სიტყვები
და ჩვენც ვიდექით, არ ვიცოდით რა გვემოქმედნა,
139. როგორც კი მწყემსი, ვინც პირველად ეს მოისმინა,
ვიდრემდის რყევა და გალობა არ შეწყდა სრულად.
მერმე მივეყვით ისევ წმინდა გზას, წინ მდებარეს,
142. თანაც ვზვერავდით გარს მოჯარულ სულთა აჩრდილებს,
რომელნიც ისევ ქვითინებდნენ ჩვეულებრივად.
ასეთის ძალით მე არასდროს დამძგერებია
145. გაუგებრობა, თუ ხსოვნა აქ მე არ მღალატობს,
როგორც იმ წუთში, როს გონებას აზვაფებულსა
სურდა შეეცნო მეცხეულად თუ რა ხდებოდა
148. ჩვენს გარეშემო ამ საშინელ ალიაქოთში,
რადგან ვერც ოსტატს შევეკითხე დაფიქრებულმა,
ვერც მე გავართვი განაგონს და შენიშნულს თავი;
151. ასე ვიდოდი ფერგამკრთალი, ფიქრში წასული.

ქება ოცდამეერთე

წყურვილი მქონდა ბუნებრივი და საშინელი,
რის მოკვლა მხოლოდ წყალს შეეძლო, რომელიც სთხოვა
სამარიტელმა დედაკაცმა ოდესღაც მგზავრსა;

4. თან ვიჩქაროდი, მიყვებოდი ნაბიჯით ოსტატს,
ვიწრო, დაკლანთილ ბილიკებით აღმამავალნი,
მწუხარე გულთ შვეცქეროდი სულთა განკითხვას.
7. როგორ ჰგავს ესე ლუკას ნათხრობს საღვთო წერილში,
ორ მგზავრს რომ შეხვდა, გზად მიმავალთ იესო ქრისტე.
როდესაც იგი საფლავიდან ამოდიოდა.
10. აჰა, აჩრდილი შეგვეფეთა და გამოგვიდგა,
აკვირდებოდა თავის ფერხით მოკეცილ ლანდებს;
ჩვენ ეს შევნიშნეთ, როცა სული ალაპარაკდა,
- 13 გვითხრა: „უფალმა მოგოვლინოთ, ძმანო, მშვიდობა“.
მყის მიეუბრუნდით და ოსტატმა ვირგილიუსმა
სამაგიეროდ უპასუხა, როგორც წესია.
16. რქვა: „ნეტარ სულთა დიდ კრებულში აღუშფოთებლად
„შენ განგაწესოს იმ სამსჯავრომ, რომელმაც მენა
„სამარადჟამოდ გამაძევა და გამომრიყა“.
19. „რაო? სთქვა სულმა, განაგრძობდა თანაც სიარულს,
„უკეთუ ზენამ აღგიკვეთათ ცად განწესება,
„ვინ მიგიძღოდათ ამ კიბეზე ზეაღმომავალთ?“
22. და ბრძენმა ჩემმა მიუთითა ჩემს შუბლზე ნიშნებს,
მახვილის წვეტით ანგელოსის მიერ დახატულს,
„გაიგებ, რომ მას ნეტართ შორის ეკუთვნის ბინა
25. „ვიდრე დამრთველი დღე ნიადაგ ყოველ სულისთვის,
„მისთვის განკვეთილ მაქოს ძაფებს კიდევ იზოგავს,
„რაც კლოტოს* მიერ თავიდანვე მიჩენილია,
28. „მისი სულიცა, შენისა და ჩემის დობილი,
„ზემოასვლისას ვერ შესძლებდა ჩემთან სიარულს,
„რადგან ჩვენსავით მას არ უჭრის ამ მხარეს თვალი.
31. „მე წარმომგზავნეს ჯოჯოხეთის ბნელი ხახიდან,
„აქ გზას ვუჩვენებ მერმისშიაც მე ვუწინამძღვრებ,
„ვიდრემდის ცოდნა ჩემი მისთვის საკმარისია.

34. „ახლა მაუწყე თუ რამ შესძრა ძირი ამ მთისა
„და მის ფერდობზე ზღვისკიდემდის ირგვლივ დამსხდარნი
„სულნი ერთბაშად აჩოჩქოლდნენ და ახმაურდნენ?“

37. შეკითხვა იგი ჩემს გულისხმას დაემთხვა ზუსტად
და გულთმისნურად გამოხატა სურვილი ჩემი
და გულის ნადებს უსალბუნა, მიუგო სულმა:

40. „ამ მთასა წმინდას ვერ შეარყევს ძალა სხვაგვარი,
„თუ არ უფლისა ნებისყოფით გამომავალი,
„სხვა ზეგაულებს ვერ მისწვდება აქაურობას;

43. „ამ მთის ბუნებას ვეღარ სწვდება რაიმე შფოთი,
„რადგან ვერც წვიმა, ვეღარც სეტყვა და ვეღარც თოვლი,
„ვერცა მერეხი, რთვილი, ჭირხლი და დილის ცვარი,

46. „ამ მიდამოში არ შეგხვდებათ როგორც კი თხემის
„ფერდობის სამსაჲ საფეხურსა გამოსცილდებით.
„სხვა ცვლილებანიც უცნობია შემოგარენში,

49. „ვერც წვიმის ღრუბელს დაინახავთ, ვერც მსუბუქ ნინევს
„და ვეღარც ელვას და ვერც ასულს ტაუშანტესას,*
„რაც საიქიოს ასე ხშირად გეზს იცვლის ხოლმე.

52. „არც მშრალი ორთქლი გამოსცდება იმ სამ საფეხურს,
„რომელიც წელან მე ვახსენე ჩემს ნაუბარში,
„რაზედაც პეტრეს მესაყდრემან* დაადო ტერფი.

55. „იქ, ქვევით ხდება მიწისძვრები ჟამგამომეებით,
„მაგრამ აქ ქარებს ჩამალულებს მიწის სამოში,
„არც ვიცი რატომ, ეს მთა ჯერ არ შეურყევიათ.

58. „მთა შეტოკდება, როცა სული ვინმესი იგრძნობს
„ერთგვარ განწმენდას და ისწრაფვის ჩქარი ნაბიჯით,
„ზეალსავლისკენ და ძახილიც აჰყვება აღმა;

61. „ხოლო სიწმინდეს აქ თან ახლავს მტკიცე სურვილი,
„თავისუფლებას ანაცვალოს სათანო თვისი,
და ეს ანიჭებს აღმაფრენას მაშინ იმ სულსაც.

64. „გარნა თუ წინათ არა ჰქონდა მას ეს წადილი,
„მაგრამ ზენარის ნება იყო უცილობელი,
„ტანჯვა ეგემნა შეცოდების სამაგიეროდ.
67. „მეც ვიტანჯები აქ ხუთას წელს, თუ უფრო მეტხანს,
„და მხოლოდ ახლა საცნაურ ვყავ და მოვისურვე
„მე უკეთესი სამყოფელი, სულის სავანე.*
70. „მიტომაც იგრძენ მიწის რყევა და სათნო სულნი
„მოუღს ამ ბექობზე ღაღადებდნენ საგალობელსა,
„უსმინოს ღმერთმა აღამაღლოს ისინიც ცათა“.
73. ასე იტყოდა და თქმა მიძიმის როგორ ვხარობდი,
რადგან წყურვილის მოკვლა უფრო საამურიად,
რაც უფრო მეტად ენატრება ხორციელს წყალი.
76. და ჰრქვა ოსტატმა: ახლა ვხედავ, როგორის ბადით
„შეპყრობილი ხართ, ან თუ როგორ თავისუფლდებით,
„ან მთა რად ტოკავს და აჩრდილნიც რისთვის ხარობენ;
79. „ახლა კი მარქვი, ვინ იყავი იმ ცხოვრებაში,
„ასე ხანგრძლივად რად მოგიხდა აქ დაყოვნება?
„დე, ნაუბარმა შენმან მამცნოს ეს ყოველივე“.
82. „იმ დროს, როდესაც ქველი ტიტუს ღვთის შემწევობით
„სამაგიეროს მიაგებდა იერუსალიმს,
„იუდას მიერ გაყიდული სისხლისა გამო,
85. „მქონდა სახელი“, უპასუხა ოსტატს აჩრდილმა,
„სხვათა სახელზე უფრო მეტად პატივდებული,
„მაგრამ ჯერ კიდევ ვითვლებოდი ურწმუნოთ შორის.
88. „სიტყვათა ჩემთა სურნელება ათრობდა მსმენელს,
„მიტომაც რომმა შემითვისა და ტულუზელსა
„შუბლი შემიმკო თავის მგოსანს დაფნის გვირგვინით.
91. „საიქიოში მიწოდებენ ახლაც სტაციუსს.
„მე ვუძღეროდი ქალაქ თებეს, დიად აქილევსს,
„მაგრამ დავეცი იმ მეორე ტვირთის წყალობით.

94. „აღფრთოვანება ჩამინერგა მგზნებარე ცეცხლმა,
„რამაც აღმანთო ღვთაებრივი აღტყინებითა
„და ჩემს გარეშე ათასებსაც შემოგზნებია,
97. „აქა ვგულისხმობ ენეიდას, ის იყო ჩემის
„პოეზიისა ტკბილი დედა, ჩემი აღმზრდელი,
„მე ხომ უმისოდ ვერ შევქმნიდი დრაპმის* საფასურს.
100. „და იმისათვის რომ მეცხოვრა, როცა ვირგილი
„იმ ქვეყნად იყო, აქ დაეყოფდი კიდევ ერთ წელსა,
„ამ ტყვეობიდან გასვლის ვადას გადავაცდენდი“.
103. ვირგილიუსი ამ სიტყვებმა შემოაბრუნეს;
პირმოკუმულმა მამცნო ასე: შენც იყუჩეო,
ნება ხომ სურვილს მუდამ როდი ემორჩილება;
106. ცრემლი და ღიმი ისე ახლოს თან მოჰყვებიან
გულის აღგზნებას მათ აღმძვრელსა და გამომწვეველს,
ისინი ნებას არ მისდევენ გულმართაღისას,
109. მე გავუდიმე, როგორც კაცმა წამისმოყოფელმა,
მაგრამ აჩრდილი მყის თვალებში შემომაჩერდა,
სადაც გრძნობები უფრო ნათლად ისახებიან.
112. „მწადის კეთილად შეასრულო ეს გზა დიადი“,
მითხრა, „მაუწყე შენ სახეზე რად გაიელვა
„ამ წუთში ღიმი, როგორც მშვიდმა ელვათაკრთომამ?“
115. და აჰა, ვდგავარ როგორც კაცი შეჭირვებული:
ერთი მოითხოვს ჩემგან ღუმილს, მეორე თქმასა,
აქ მეყსეულად შევყოყმანდი და დავიკვნესე.
118. მიმიხვდა ბრძენი და მიბრძანა: „ნუ გეშინისო.
„სჯობს განუმარტო და აუწყო მას ყოველივე,
„რისი გაგება ასე სწადის შენ წინ მდგომარეს“.
121. მაშინ მე ვარქვი: „ეგებ ღიმი შენ გაგაოცა
„ო, ძველო სულო, მაგრამ ჩემი საწადელია,
„რომ უფრო მეტად აწ გოაცდე და გაიკვირო

124. „იგი, ვინც თვალთა მიმართებას ჩემთა ანიჭებს,
„არის ვირგილი, რომლისგანაც შენ გისწავლია
„ღმერთებისა და კაცთა საქმის ლექსით შექება.
127. „თუ ჩემი ღიმის გამოძწევი სხვა რამ გეგონა,
„დასთმე ეგ აზრი და მერწმუნე მე მართალი ვარ
„და მის მიზეზი შენს სიტყვებში საძებარია.
130. და სული იგი დაუვარდა ფერხთით ჩემს ოსტატს,
სურდა ეკოცნა, მაგრამ ბრძენმა მიუგო: „ძმაო,
„ნუ შერები ამას, რადგანაც ვართ მხოლოდ-და ლანდნი“
133. და აღსდგა იგი: „ახლა ხედავ იმ დიდ სიყვარულს,
„რომელიც ჩემში თავიდანვე შენ აღგიგზნია,
„ასე რომ, სულ მთლად დამავიწყდა, ლანდი რომ გავხდი;
136. „თავათაც ლანდნი სხეულებად მეჩვენა ლანდსა“.

ქება ოცდამეორე

ჩვენს უკან დარჩა ანგელოსი იგი უფლისა
ვინაც მეექვსე გარსისაკენ წინ მიგვიძღოდა,
მახვილის წვერით ვინც წაშალა ჩემს შუბლზე დამდა;

4. ხოლო ისინი, ვინც შეფრთვნენ მართლო განკითხვას,
გალობდნენ მწყობრად „ნეტარ იყვენეს“-ს ხმა შეწყობილად,
მაგრამ შესწევითეს, როცა წარსთქვეს სიტყვა „მწყურვალნი“.
7. მეც უფრო მარდად, ვიდრე სხვაგან, სხვა ჯურღმულებში
დაუწინაურდი მუხლის ძალის დაუძაბავად
და მეცხეულად მივეყვ სულებს აღმამიმაველთ.
10. მაშინ ვირგილიმ დასძრა სიტყვა, სთქვა: „სიყვარული,
„სიქველისაგან მომდინარე აღანთებს სხვასაც,
„როდესაც ალი თვალსაჩინო გახდება მისი
13. „იმ ხნიდან, როცა ჩამოვიდა ჩვენს შორის ლანდი
„იუვენალის* ჯოჯოხეთის შემოგარენში,
„რამაც მე მამცნო ეგზომ დიდი თავაზი შენი

15. „და მეც ისეთი სასოება ვიგრძენ შენდამი,
„როგორიც არვის შეუგრძნია მოყვასის მიმართ,
„მიტომც მსუბუქი მეჩვენება ეს საფეხურნი.
19. „მარქვი, თანაც გთხოვ მომიტეო შენსა მეგობარს,
„უკეთუ ოდნავ კადნიერი გეჩვენოს ეს თქმა,
„და მეგობრულად მესაუბრე ამიერიდან;
22. „მამცნე რარიგად დაეჭია შენში სიძუნწე,
„იმ დიდი სიბრძნის სიახლოეს, რომელმაც შენა
„გამუდმებული შრომისაგან აგოსო გული“.
25. ასე ნათხრობმა ჯერ ღიმილი მოჰგვარეს მცირე,
შემდეგ ამისა ეუბნება ვირგილს სტაციუს:
„შენი ნათქვამი სიყვარულის მაცნეა ჩემთვის;
28. „ეს მართალია, რომ მომხდარა ასეთი რამეც,
„იტყვნულობას ხშირად იწვევს საბაბი მცთარი,
„როს დელაზრი ჭეშმარიტი შეფარეულია:
31. „ამ შეკითხვიდან გამოირკვა, რომ შენ გგონია,
„თითქოს მე ძუნწი ვყოფილიყავ იმ ცხოვრებაში,
„გარსის მიხედვით, რომელშიაც ვიმყოფებოდი.
34. „აჲ ეს იცოდე, შორს ვიყავი განუსაზღვრელად
„მე სიძუნწისგან და სტანჯაუდნენ ათასთევობით,
„ამ ცოდვისათვის დამნაშავე სულებს აქ, ქვემოთ.
37. „და მეც ოდესღაც გულისყური რომ არ გამეწვრთნა,
„და არ შემეგნო ის ადგილი, სადაც ამბობდი,
„ადამიანის ბუნებაზე გულამრეზილი:
40. „როგორ ახელებ, სიყვარულო ყვითელ ლითონის,
„შენ მომაკვდავთა გაუმადლარ ვნებათა ღელვას“.
„არ ამცდებოდა წამებანი ჯოჯოხეთისა.
43. „მაშინ შევიცან, რომ ზედმეტი ხელგაშლილობაც
„ამაო არის და ამრიგად მოვინანიე,
„როგორც ეს ცოდვა, ისე ცოდვა მრავალნაირი.

46. „პოი, რამდენი წამოდგება თავგაპარსული,*
„რადგანაც დროზე ველარ მიხვდნენ მონანიებას
„იმ ცხოვრებაში, ან სიკვდილის მძიმე წუთებში.
49. „ესეც იცოდე, ყოველ ცოდვის მოპირდაპირე
„სხვაგვარი ცოდვაც ბუნებითვე პირუკმოდ ქმნილი,
„თანაბარ სასჯელს და განკითხვას უნდა ელოდეს.
52. „და აქ დავყოვნდი უნებლიეთ იმ სულთა შორის,
„ვინაც სიძუნწის ვნებისათვის განკითხულ იქმნენ,
„მე აქ პირუკმო ცოდვისათვის მერგო განწმენდა“.
55. შენ უმღეროდი სასტიკ ბრძოლებს, რომელთაც მძიმე,
„ორმაგი დარდი მიანიჭეს ბედშავ იოკასტს“.*
სიტყვა ბუკოლიურ შაირების ბრძენმა მგოსანმა.*
58. „სად შენთან ერთად კლიოს ხელიც სიმს ეხებოდა,
„არ სჩანს, რომ იმ დროს შენ გქონოდეს ისეთი რწმენა,
„რომლის უმისოდ ვერ მოიხვეჭს კაცი სიქველეს.
61. „მაშ რა სინათლე, ან მნათობი იყო რომელი,
„რამაც სიბნელე შემოგფანტა და გაიძულა
„ქველსა მეთევზეს მიჰყოლოდა აფრები შენი?“
64. მან უპასუხა: „შენ მაჩვენე გზა მე პირველად
„პარნასისაკენ და წყურვილიც იქ მოვიკალი,
„შემდეგ ამისა, მაზიარე უფლის სიქველეს.
67. „შენ მიემსგავსე იმას, ვინაც მრუშე ღამეში
„მიდის და მიაქვს თავის უკან სინათლის ჭაღი,
„თავით არ ხმარობს, ხოლო სხვებს კი უნათებს გზასა.
70. „როცა ამბობდი: ახლდებაო თვით საუკუნო,
„ახალი სჯული მოჰყვებაო კაცთ პირველ ჰასაკს,
„ახალი მოდგმა დაეშვაო უკვე ზეციდან.
73. „ეს შენ მაქციე მე პოეტად და ქრისტიანად,
„მაგრამ თვალნათლივ რომ გაეხადო ჩემი ნათქვამი,
„მე ხელს შევახებ და ფერადით შევმოსავ ყოველს.

76. „უკვე ქვეყანა აღვსილიყო კიდითკიდემდე
„ახალი რწმენით და ახალი სარწმუნოებით,
„მარადიული საუფლოს მოციქულებით
79. „და თქმანი შენნი, რომელნიც მე ვახსენე ზემოდ,
„პარმონიულად შეეხამა მათ ქადაგებას:
„მეც მივეჩვიე მათ საუბრებს და სწავლას მათსა.
82. „მაშინ შევიცან მე სიწმინდე მათი უზადო
„და როს მათ დევნა დაუწყესა დომიციანმა*
„გოდებას მათსას ჩემი ცრემლიც ზელ ერთვებოდა.
85. „ასე, ვიდრემდის იმ სოფელში დავეყონდებოდი,
„მე მათ ვშველოდი და მართალმა მათმა ცხოვრებამ
„მე მიმაჩვია სხვა რჯულისთვის მემზირა ზიზღით.
88. „ვიდრემდის ბერძნებს მივეყვებოდი თებაის წყლებთან,
„ჩემის ლექსებით შევაქებდი, მე მოვინათლე
„და დაფარულად ვეწეოდი ქრისტიანობას,
91. „თუმც გარეგნულად წარმართობით მომქონდა თავი;
„გულგრილობისთვის დავისაჯე მეოთხე გარსში,
„ოთხ საუკუნეს უგზო-უკვლოდ დავყვავლობდი;
94. „ახლა შენ, ვინაც ჩამოხადე აწ საფარველი
„ჩემს შეგნებაში იმ სიკეთეს, რაც მე გაუწყე,
„ჩვენ კიდევ დრო გვაქვს დარჩენილი ზეასვლისათვის.
97. „მარქვი რა იქნა ჩვენი ძველი, ქველი ტერენცი,*
„ცეცილი,* პლაუტი* და ფერონი სადღა არიან?
„განკითხულ იქმნენ? ან ვიცოდე რომელ ერთ გარსში?“
100. „ისინი, პერსი,* მე მათ შორის და სხვა მრავალი,
„უთხრა მეგზურმა, იმ ბერძენთან* აწ ვიმყოფებით,
„ვისაც მუშებმა მისცეს საზრდო ყველაზე ადრე;
103. „ბნელი დილეგის პირველ გარსში გამოკეტილნი,
„ჩვენ აქ ვსაუბრობთ იმ მთისათვის, რომელიც არის
„დედამძუძეთა ჩვენთან მუდმივ სამყოფელადა.

106. „იქ არის ჩვენთან ვერაბიდე და ანტიფონე,
„სიმონიდე და აგათონე და სხვა ბერძნები,
„რომელთა შუბლი შემკული აქვთ ღაფნის გვირგვინით.
109. „შენი გმირებიც იქ არიან, თუნდ ანტიგონე,
გინდ დეიფილე, გინდ არგია, გინა ისმენა
კელაჲინდებურად გულმწუხარე, ცრემლით აღვსილი.
112. „მასაც იქ ნახავ, ვინც უჩვენა ლანგიის წყალი,*
„ტირუზიას ქალს და ფეტილას ასულს მწყაზარსა,
„დეილაშია თავის ღებით გარს შემორტყმული“,
115. ორნივ დადუმდნენ ამ ადგილზე ანაზდეულად,
მიმოიხედეს, მოიხილეს შემოგარენი,
არ სჩანდა ირგვლივ გალავანი, არც რამ ბექობი.
118. დღის მოახლენი, ბარე ოთხნი ჩამორჩნენ უკან,*
ახლა მეხუთე შემოაჯდა კოფოზე მზის ეტლს,
ცეცხლებრ მგზებარე ზეცისაკენ მიმართა იგი.
121. და სთქვა ოსტატმა: „მე მგონია ასე აჯობებს:
„მარჯვენა მხარი უფსკრულისკენ რომ მივაქციოთ
„და ამნაირად მოვუაროთ ამ მთისა ზეთავს“.
124. ამგვარად რჩევა გადაგვექცა გზის მაჩვენებლად
და იმ ღირსეულ სულის მიერ არჩეულ გზასა
ჩვენ დავადექით უჭოჭმანოდ და უდრტვინეულად,
127. ორნივ წინ იყვნენ და მე კიდევ მათ მიყევბოდი.
ვიდოდი მარტო, ყურს ვუგდებდი საუბარს მათსას
პოეზიისა მნიშვნელობის გამო დაწყებულს.
130. მაგრამ სულ მალე მათ შესწევითეს ტკბილსიტყვაობა,
შუაგულ გზაზე ხე ვიპოვნეთ გასაოცარი,
ტკბილი ნაყოფი აქვნდა ამ ხეს სურნელოვანი;
133. როგორაც ნაძვი ვიწროვდება კენწეროსაკენ,
ასევე ეს ხეც ძირისაკენ ვიწროვდებოდა,
რათა ვერავინ ასულიყო მასზე იოლად;

136. სწორედ იმ მხარეს, საითკენაც გზა იხშობოდა,
ნათელი წყარო ჩამოჰქუხდა მაღალ ფლატედან
და ეფრქეოდა გარეშემო მოწოლილ მწვანეს.
139. ორივე მგოსანი ხეს მიაღდა გაკვირვებული,
მწვანის წიაღში ხმა გაისმა სრულად უცნობი,
„თქვენ ამ საზრდოსი მონატრული გახდებით ერთხელ...“
142. შემდეგ ამისა: „მეტს ფიქრობდა დედაი ღვთისა
„ქორწილს სისაესე და სიუხვე არ დაკლებოდა,
„ვიდრე თვის ბაგის ამ მეტყველის შესახებ ზრუნავს.
145. „და კმაყოფილნი იყვნენ ძველად რომის ასულნიც
„მარტოკა წყლის სმით, დანიელმა უარყო ჭამა
„და მოიხვეჭა მარხულობით სიბრძნე დიადი.
148. „ოქროსებრ ბრწყინავს საუკუნე უპირველესი;
„რკოს სიტკბოება ეს შიმშილმა მიაგო ერთხელ,
„ხოლო წყურვილმა ამბროზიად აქცია წყარო;
151. „მკალს და გოლეულს სჭამდა ერთ დროს ნათლისმცემელი,
„ასე სცხოვრობდა უდაბნოში გადახვეწილი,
„მიტომაც დიდად გახშიანდა მისი სახელი,
154. „როგორც გვასწავლის აქ მოთხრობილს აღთქმა ახალი“.

ქება ოცდამესამე

ვიდრემდის მზერა მიპყრობილი მქონდა მწვანისთვის
ისევე, როგორც ასეთი რამ სჩვევია ხოლმე,
ვისაც მარადღუამს ფრინველებზე უჭირავს თვალი;

4. მომმართა მაშინ თვით მამაზე უძვირფასესმა:
„შვილო, აწ გემართებს ეს დრო ჩვენთვის განწესებული
„გამოვიყენოთ უფრო მეტის მომჭირნეობით“.
7. მე გამოვბრუნდი, ავუჩქარე მყისვე ნაბიჯებს,
ასე რომ ბრძენებს წინ მიმავალთ ვსდევდი კვალდაკვალ,
საუბრის მათის გაგონება მიწყობდა ხელსა;

10. უცებ მომესმა მე ქვითინით თქმული გალობა:
Ladia mea domine,* და განაგონმა
მე აღმიტაცა, თანაგრძნობა მოგვარა თანაც,
13. „ტკბილო მამაო, ვისი ხმაა, ეს რომ მოგვესმის?“
მე შევეკითხე და მომიგო მან: „აქ ლანდები
„ვალდებულობის გადაკანძულ მარყუქებს ხსნიან“.
16. როგორც ფიქრებში ღრმად წასული მოგზაურები,
გზაში შეზვედრილ უცნობ პირებს თვალს შეაუღებენ,
ერთს შეხედავენ, მაგრამ ნაბიჯს არ აყოვნებენ,
19. ასე ჩვენს უკან მიმავალნი აჩქარებულად
გულჩათხრობილი, მდუმარენი, ამაყნი სულნი
წამოგვეწიენ, შემოგვხედეს და გაგვეცალნენ.
22. ყოველ მათთაგანს თვალი ქონდა ჩაშავებული,
სახე ფერმკრთალი, დაქანცული და დაცრეცილი,
ასე რომ, ტყავი ზედ ეკეროდა დაშრეტილ ჩონჩხებს.
25. არა მგონია ამნაირად ჩამომხმარიყოს
თვით ერზიხტონიც,* როცა იგი შიმშილის შიშსა
გამძაფრებულად განიცდიდა და იტანჯვოდა.
28. ფიქრში წასული მე ჩემსავე გულში ვამბობდი:
ეს ის ხალხია, ვინც დაჰკარგა იერუსალიმ,
როცა მარიამ საკუთარი შესჯამა შეილი,*
31. თვალის უბენი ბეჭდებს ჰგვანდნენ, უთვალო ბეჭდებს,
კაცის სახეზე, ვინც გაარჩევს წარწერას, ომო-ს
იგი ასო მ-ს სულ ადვილად შენიშნავს კიდევც.*
34. ვინ იფიქრებდა (თუ წინასწარ არ განიცდიდა),
რომ ნაყოფისა და სისველის ნელსურნელება
ასე ძლიერად აღაგზნებდა შიმშილის გრძნობას.
37. მე უკვე ჩემს თავს გულჩათხრობით ვეკითხებოდი
(რადგან ჯერ კიდევ არ ვიცოდი ამის მიზეზი),
მათი სიგამხდრის, ნაქურცვენად გახდომის გამო,

40. უცებ ერთ-ერთმა ლანდთაგანმა მომაპყრო თვალი,
შემომამტერდა სრულად შხერად გადაქცეული
და დაიყვია: რა წყალობა მომენიჭაო!
43. მას ანაგობით მე ვერასდროს გამოვიცნობდი,
მაგრამ მისმა ხმამ ყოველივე გამომიძღაუნა,
რაც მის დაღრეჯილ სახეზედაც იხატებოდა.
46. ამ ნაპერწკლებმა უნებლიეთ დაკვესეს ჩემში
და აღადგინეს დარღვეული მისი არსება
და შევიცანი მეყსეულად ფორეზეს* სახე.
49. „ნუ შეგაძრწუნოს შემოხედვამ მჭკნარ ნაქურცვენის“,
მან შემომჩივლა და განაგრძო: „ნურც კანის ჭკნობამ,
„არც იმან, ტანი აგრე რიგად რომ დაჩიავდა;
52. „მართალი მითხარ შენს შესახებ, ან ის ორი სხვა
„ვინლა არიან საოცარი მხლებელნი შენნი?
„გემუდარები, ამ ჩემს ნათქვამს შეეხმიანე.
55. „ეგ შენი სახე ერთხელ უკვე გამოვიტირე,
„უკვე ნაკლები მწუხარება თუ იწვევს ცრემლებს“.
და მე მივუგე: „თუმცა აქაც ვხედავ დაღრეჯილს,
58. „ღვთის გულისათვის მამცნეთ აგრე რატომ გამხდარხართ?
„სიტყვების წართქმას ნუ მაძალებთ გაოცებულსა,
„ვერ ისაუბრებს, ვინაც ზრუნვით აღვსილა უკვე“.
61. მანაც მომიგო: „მარადიულ თათბირის ძალით
„ხესა და წყალსა და ჩვენს უკან დაშთენილს მიწას
„აქ ეახლება ზენა ძალი, რამაც გამახმო.
64. „და ეს სულები ცრემლის ნთხევით აქ მომღერალნი
„რაკი იმ სოფელს სტომამს მეტად ანებობდნენ,
„მიმშილისა და წყურვილის გზით იწმინდებიან.
67. „ჭამა-სმის სურვილს უცნაურად გვიღიზიანებს
„ნაყოფისა და წყლის შხეფისგან მოსული სუნი,
„ეგ სუნი ფოთლებს ზედაპირზე ედება ხოლმე.

70. „განა თუ ერთგზის, მრავალგზისაც როცა დადღივართ,
„ამ შარავზებზე გვიაზღდება წამება ესე.
„წამება-მეთქი? უნდა მეთქვა, უთუოდ ლხენა,
73. „რადგანაც ნება ამ ხისადმი ლტოლვილებისა,
„იგივე არის, რამაც ქრისტეს წამოაცდინა:
„ილი, ილიო“, * როცა სისხლით გამოგვისყიდა,
76. და მე: ფორეზე იმ დღის შემდეგ, რაც შენ გაცვალე
„წუთისოფელი აქ უკეთეს ცხოვრებისათვის,
„ნუთუ არაა ჯერ გასული წელი მებუთუ?
79. „თუ შეცოდების ძალი უკვე გამოგელია,
„ვიდრე დადგება ჭეშმარიტად მოქცევის ჟამი,
„რითაც უფალთან წილნაყარი გავხდებით ისევ;
82. „როგორ მოსულხარ შენ აქამდის, ასე მეგონა,
„შევეყნებოდით ჩვენ ურთიერთს იქ, სადმე ქვევით,
„სადაც დროს დათქმულს აღადგენენ ისევე დროით“.
85. მან კი მომიგო: „ამ ხანმოკლე დროის მანძილზე
„ტკბილი ტანჯვისა ნექტარის სმას აქ რომ ველირსე,
„ეს ჩემი ნელლას ცხელი ცრემლის ნაყოფი არის.
88. „გულწრფელი ლოცვით და მხურვალე ვედრების ძალით
„მანვე მომსწყვიტა ფლასით მოსილ ქენჯნის სამყაროს
„და მეც სხვა გარსნი ამიტომაც დავაგდე უკვე.
91. „ღმერთს ებრალება, უყვარს იგი და ეს მით უფრო,
„რომ ჩემი ქვრივი, საყვარელი ჩემთვის არსება,
„მარტოკა არის და სიქველის მომქმედი თანაც.
94. „და სარდინიის ბარბაჯია* უფრო ნაკლებად,
„უტიფარია ქალთა მიმართ, ვიდრე ის მხარე,
„სადაც დაგტოვე საყვარელი ჩემი მეუღლე;
97. „ძვირფასო ძმაო, სხვა რა გითხრა მე ამის მეტი?
„მე უკვე ვხედავ დროს მომავალს, როცა ჯერ კიდევ
„ღღეპანდელი ღლეც არ იქნება დავიწყებული,

100. „როცა საქვეყნოდ გაიცემა განკარგულება,
„რომ ფლორენციის ბოზ ღიაცებს აეკრძალებათ
„მკერდის და ყელის გაშიშვლება ურცხვად, საჯაროდ,
103. „არც ბარბაროსთან, არც სარაცინთ ცოლებისათვის,*
„არვის ჩაუცვამთ იძულებით ტანისამოსი,
„არცთუ კანონის დაძალება დასჭირვებით,
106. „ჰოი, იცოდნენ გულარძნილმა ღედაკაცებმა,
„თუ რას ამზადებს სწრაფმდინარე ზეცა იმათთვის,
„მაშინ ბაგენი გმინვისათვის განეხვნებოდათ,
109. „და თუ განგებას შეცდომაში აქ არ შევეყვარ,
„უმაღლესვე მათ ვარამი, ვიდრე უღვაში
„აკვანში მწოლარ ჩვილებს ლოყას დაუშვენებდეს.
112. „ახლა შენც აქ ხარ, გიჯობს, ძმაო, გახდე აშკარა,
„განა მარტო ვარ, ხომ უყურებ, სულნი მრავალნი
„ხელავენ იმ ლანდს,* რომელიც შენ აგყვა გზისაგან“.
115. და მე მიუუგე: „თუ აღადგენ ახლა ხსოვნაში,
„თუ რა ვიყავით ჩვენ ორნივე ურთიერთისთვის,
„ეს მოგონება ახლა მძიმე იქნება ფრიად.
118. „მე იმ ცხოვრებას აი, ამან ჩამომაცილა,
„ვინც წინ მიმიძღვის და ეს იყო აგერ გუშინწინ,
„როს დაი მისი, თქვენაც მრგვალად გეჩვენებოდათ.*
121. „და მიუუთითე წამსვე შზეზე. „ჩემთან ვიდოდა
„მიცვალებულთა დაუღვეველ მრუმე ღამეში
„ეს ხორცი მესხა, მივევებოდი კვალდაკვალ ოსტატს,
124. „გამამხნევა და ამ ბეჭობზე ამომიყვანა
„აღმა და დაღმა მივევებოდით, მთას გარს ეუვლიდით
(სადაც სწორდებით ცხოვრებაში მრუდედ მავალნი),
127. „თავათ დამპირდა მეგზურობას ბელადი ჩემი,
„სანამ მივალწევ ბეატრიჩეს ადგილ სამყოფელს
„და იქ უმისოდ მომიხდება ალბათ დარჩენა;

130. „მაცნე ამისა არის თვითონ ვირგილიუსი“.
ვთქვი, თანაც ხელი მივაშვირე: „მეორე ლანდი
„იგია, ვისთვის ირყეოდა საუფლო თქვენი,

133. „როდესაც თავად გაეყარა იმ საიქაოს“.

ქება ოცდამეოთხე

არ აყოვნებდა სვლა საუბარს, არც სიტყვა სვლასა,
მისაუბრობდით, მივდიოდით ნაბიჯით ჩქარით.
ვითა ხომალდი ზურგის ქარით გატაცებული.

4. ორგზის გადაცვლილს მიაგაგდნენ აჩრდილნი სახით,
გაოცებულნი შემცქეროდნენ ბნელ უპეთაგან,
რა მოსაუბრე და ცოცხალი შეიცვნეს ჩემში.
7. მე განვაგრძობდი ჩემს სათხრობელს, ვამბობდი ასე:
„გეგბ ამ ხალხმა შეანელოს აწი აღმასვლა,
„რათა ჩვენც შევძლოთ უფრო დინჯად განვაგრძოთ გზაი;
10. „გვამცნე თუ იცი, სად ვიპოვნოთ ჩვენ აქ პიკარდა?
„წარჩინებულნი თუ არიან ამ დიდ კრებულში,
რომელიც აგრე დაჟინებით მე მითვალთვალებს.
13. „სათნო და ტურფა, მე არ ვიცი რომელი უფრო,
„ჩემი დაიკო ნეტარებას ეძლევა სრულსა,
„გვირგვინოსანი იქ ოლიმპის მაღალ მწვერვალზე“.
16. ასე დაიწყო სულმა სიტყვა, შემდეგ განაგრძო:
„არვის გვეკრძაღვის ერთმანეთის დასახელება,
„რადგანაც მარხვამ წარგვიხოცა სახე ყოველთა.
19. „აი, ეს სული“, მიგვითითა, ბონაჯუნტაა,
„ლუკასს* მცხოვრები და მის უკან მდგომარე ლანდსა,
„ყველაზე მეტად განაწამებს, სხეულით გვეძულს,
22. „ოდესღაც წმინდა ეკლესია ებარა თავათ,
„ტურის* მკვიდრია და მარხულობს აქ ვერნაჩიას,
„ტკბილი ღვინისა და ბოლსენის თართის მიმრთმევი“.

25. თანდათანობით გვაჩვენებდა სხვადასხვა სულებს და როგორც სჩანდა, არც მათ სწყინდათ, რომ ახსენებდნენ; ასე რომ, არც ერთს მიღვომია წყენისა ჩრდილი.
28. ვნახე თუ როგორ იღლებოდა ამო დეკვიით იქ უბალდინი და ბონიფაც, ვინაც ოდესღაც დიდძალ ხალხს თავის ყავარჯენით* ასაზრდოებდა“.
31. მესირ მარჩეზე დავინახე, ვინც ფორლში ღვინოს მარტო წყურვილის მოსაკლავად როდი ხმარობდა, სვამდა და წყურვილს ვერ იკლავდა ვეღარასოდეს.
34. როგორც მაგანი კაცი ვინმე მიმოიხედავს, ერთს გამოარჩევს მრავალთაგანს უპირატესად, ასე მოვექეცე ლუკას მცხოვრებს, რადგან ვხედავდი,
37. ყველაზე მეტად მას სწყუროდა შემოსიტყვება. წაიბუტბუტა „ჯენტუკაო“* და წართქმულს მისას ყური მოეკარი და მიემართე მყისვე ამგვარად:
40. „ჰოი, აჩრდილო, როგორც გატყობ, მონატრული ხარ, გამესაუბრო, მიწილადე ზრახვა გულისა, „რათა ორივე დაგვაშვიდოს შენმა ნათქვამმა“.
43. „ვახსენებ იმ ქალს, ვისაც ჯერაც არ მოსავს რიდე, განაგრძო სულმა, და ამ ქალის მეოხებითაც „ჩემი ქალაქი შენც უთუოდ მოგგვრის სიამეს.
46. „წინასწარ თქმული ესე შენაც დაგეუფლება, „და თუ ვერ ჩასწვდე შენ ჩემს ჩურჩულს გონების ძალით „სინამდვილეში აგიხდება ჩემი ნათქვამი.
49. „ახლა მითხარი შენ ხომ ის ხარ, რომელმაც ერთხელ „ახალი სიტყვა დააფუძნა ამგვარი ლექსით: „Donne ch'avette intelletto d'amore!“
52. და მე მიუვგე: „ასეთი ვარ, ამურის მიერ „შთაგონებულსა ყურს მიუვგდებ და ასე ვმღერი „და ჩემს გულის თქმას ამნაირად ვამცნობ სამყაროს.

55. „აწ ვხედავ ძმაო, „მიპასუხა“ მე იმ მარყუქსა,
„რომელიც ნოტერს* მე და გვიტონს* არ გვანებებდა
„შენი ახალი ტკბილი სტილი გვეყო საცნაურ,
58. „ვხედავ ეს არის პოეზიის თქვენის დიდება,
„თქვენი კალამი გულის კარნახს რომ აჰყოლია,
„და ეს ჩვენთაგანს არ რეგებია არასდროს წილად.
61. „ხოლო ისეთნი, ვინც უკეთესს მიესწრაფვიან,
„ამ ორგვარ სტილში ჯერ კიდევაც ვერ გარკვეულან
„და სდუმან ისე, ვით კმაყოფილს სჩვევია ხოლმე“.
64. როგორც ფრინველნი ნილოსის პირს გადანახამთრნი,
ხან ერთ ადგილას ხროვა-ხროვად მოსჯარდებიან,
ხანაც უეცრად მოფრინავენ მწკრივად ეთერში;
67. სწორედ ასევე მოგროვილთა იმ ადგილს სულთა
პირი იბრუნეს და გაფრინდნენ სწრაფი რიალით,
რაკი სიმჩატე და სიგამხდრე უწყობდათ ხელსა.
70. ვითარცა მგზავრი მოქანცული სიარულისგან
თავის თანამგზავრთ ჩამორჩება ნელის ნაბიჯით
და სულს მოითქვამს ჩქარი სვლისგან ღონემიხდილი,
73. ასე ფორეზეც ჩემსკენ მოდგა, ჩამორჩა სულელებს,
გამომევა უკან, მეუბნება ნელის ჩურჩულით:
„მარქვი, ოდესმე თუ ერთმანეთს შევხვდებით კვალად?
76. „არ ვიცი-მეთქი თუ რამდენხანს ვიცოცხლებ კიდევ,
გუპასუხებდი, მაგრამ ჩემი სულისა სწრაფვა,
„აქ მოსვლის ყავლსა წინ უსწრებდა საიქიოშიც,*
79. „რადგან ადგილი მიჩნეული ჩემთვის სამშობლოდ
„დღითი დღე ჰკარგავს თვის სიქველეს სახენაცვალი
„უფსკრულისაგან დასაქცევად დაქანებული“.
82. „იარე, მითხრა, იგი ვისაც ედება ბრალი
„ქვეყნის დაქცევის, მიბმულია მხეცისა კუდზე
„და მიათრევენ ცრემლის ველზე განსაკითხველად.

85. „მიჰქრის ნადირი და იქროლებს დაუცხრომელად,
„ვიდრე მის სხეულს დაამსხვრევდეს ზედ მოკიდებულს
„და მიაგდებდეს საზარელად დასახინჩრებულს.*
88. „არც ისე ბევრჯერ მოასწრებენ სფერონი ცისა
„შემობრუნებას“ (სთქვა, ახელა მყისვე მან ზეცას)
„და უჩემოდაც შენ გაიგებ ყველაფერს ცხადად.
91. „ახლა დაგტოვებ, ძვირფასია დრო ამ მხარეში.
„უეჭველია ბევრს დაეკარგავ, აქ რომ დავყოფნდე,
„ნელი ნაბიჯით რომ ვიარო მეც შენთან ერთად“.
94. როგორც ჭენებით გაქანებულ ცხენოსანთ შორის,
ერთი ჯირითით წინ გამოსწევს ვინმე მხედარი,
რათა პირველი მოჯირითე შეერქვას მერმე,
97. ასე გაგვშორდა, გაგვეყარა ჩვენ სული იგი,
მე კი მივეყვი იმ ორივეს სულს წარჩინებულს,
ვისაც მიწაზედ მოძღვართ-მოძღვრის ერქვა სახელი.
100. როდესაც იგი ჩვენ გაგვშორდა ისეთ მანძილზე,
რომ ჩემი თვალი მას ისევე ვერ ეწეოდა,
როგორც გონება ჩემი მისნურ ნაუბარს მისას;
103. მე თვალი მოვჰკარ ნაყოფისგან დახუნძულ ტოტებს
მეორე ხისას, მოშორებით გზიდან მდგომარის
და მივაპყარი მხერა ჩემი მყისვე იმ მხარეს.
106. მზის ქვეშ ბრბო იდგა შტოებისკენ ხელაწეული
და წვეროკინას უცქეროდნენ, ყიოდნენ თანაც,
როგორც ბაღლები, როს ჩოჩქოლით ითხოვენ რამეს,
109. მაგრამ ის კაცი, ვისაც სთხოვენ, სდუმს განგებისად
და ახირების მათის მეტად გასამძაფრებლად
უფრო მაღლა სწევს მაგედრალთა ვედრების საგანს,
112. ბრბო დაიშალა, თითქოს სასოწარეკვეთათო,
ამასობაში მივეახლეთ ჩვენ ხესა დიადს,
რომელმაც ყური არ ათხოვა ესდენ ვედრებას.

115. „სხვა გზით იარეთ და გერჩიოს არ მოგვეახლოთ,
„იქ მთაზე ხე სდგას, რომლის ნაყოფს მიენდო ევა,
„ხოლო ეს ტოტი იმ ხისაგან აქ აღმოცენდა“.
118. ეს გადმოგვცაზა ჩვენ ვილაცამ ხის შტოებიდან;
ვირგილი, მე და სტაციუსი მივეყვით ფლატეს,
კლდეს მივეკარიო, ნაპირ-ნაპირ ვიარეთ ასე.
121. მოიგონეთო, განაგრძობდა „ის დაწყველილი,
„ღრუბლის ნაშობის კენტაურები* ორბკერდიანი,
„ვინაც შემუსრა სიმთერალეში თვით თუზეოსმა
124. „და ებრაელნი ვერ შემძლენი წყურვილის თმენის,
„თანამებრძოლად დაიწუნა გედეონ* გმირმა,
„როცა მთებიდან თავს დაესხა მადიანიტებს.
127. ჩვენაც ერთ-ერთი გზის ფლატეთა გასწვრივ ვიარეთ,
„თანაც ვისმენდით ვით კილაუნენ ღორმუცელობას,
„ნაყოფის ცუდის ოდითგანვე გამომღებელსა“.
130. შემდეგ ამისა ჩვენ ცალ-ცალკე მივსდევდით ბილიკს,
ბარე ათასი გავიარეთ ნაბიჯი ასე,
ყოველ ჩვენთაგანს საკუთარი ართობდა ფიქრი.
133. „რატომ მიდიხართ სამიენი ჩაფიქრებულად?“
შემოგვესიტყვა კვლავ ვილაცა და შვეკრთი მეცა,
როგორც ნადირი ჩქამისაგან დაფეთებული.
136. ზეავიხედეთ, რათა მთქმელი გვენახა თვალით,
ჯერ გაცხელებულ თონეშიაც არვის უნახავს,
ასე წითელი ლითონის, გინდ შუშის ნაჭერი,
139. როგორც ამ სიტყვის წარმომთქმელი იყო იმ წუთში:
„მთაზე ამოსვლა თუ მოგინდეთ აქ მოუხვეით
„და გაგეხსნებათ გზა მშვიდობის ამ სავანეში“.
142. თვალთ დამიბნელდა სახის მისის ბრწყინვალეებისგან,
უკუქცეული მყის მივეყვი ჩემ წინამძღვართა,
როგორაც კაცი მიმავალი ხელის ფათურით.

145. ვითა ცისკარის ტურფა მაცნე მაისის თვეში
ნელ სურნელებას წარმოგზავნის ნიავის პირით,
ყვავილთა ფშვინით და ბიბინით თაებრუდასხმული.
148. ასეთი ქარი მომეახლა იმ წუთში შუბლზე,
სმენას ფრთებისა გაქროლებაც არ გაპარვია
და ამბროზიის სურნელება მისწვდა ჩემს ყნოსვას
151. და გავიგონე: „ჭეშმარიტად ნეტარ არიან
„ვისაც ღვთის ცეცხლი განუქარვებს გაუმაძღრობას,
„ვისაც სიხარბე ვერ დაუხშობს სიკეთეს გულში,
154. „ვისაც მართლის ქმნის მარტოოდენ სჭირდეს შიმშილი“.

ქება ოცდამეხუთე

დრო მომდგარიყო აღმასვლის და არდაყოვნების,
მერიდიანზე შემდგარიყო უკვე კუროი,
ღამეს ანაზღად ღრიანკალი შენაცვლებოდა,

4. იმ კაცის დარად, ვინც ისწრაფვის დაუცხრომელად,
არავის აგდებს აინუნშიც, ვინც არ შემოხვდეს,
როდესაც ღეზი გაჭირვების სვლას აიძულებს,
7. ასე შევედით კლდეთა შორის შთენილ ნაპრალში
და სათითოდ მოგყვებოდით ჩვენ საფეხურებს,
გზა იყო ვიწრო და დუხჭირი ზედგასავლელად.
10. ვით ყანჩის მართვე ფრთებს ზეასწევს ამოსაფრენად,
მაგრამ ვერ ბედავს დატოვებას მშობლიურ ბუდის;
შეიმშუშნება და ისევე დაუშვებს ფრთებსა,
13. ასევე ჩემშიც ინთებოდა, ისევე ჰქრებოდა
კითხვის სურვილი, ვიქცეოდი ისეთნაირად,
როგორაც კაცი სასაუბროდ შემზადებული.
16. მყის ტკბილმა მამამ შეამჩნია, არ დააყოვნა
(თუმც ვისწრაფოდით და სამივე მივიჩქაროდით),
მითხრა: „მოუშვი მეტყველების შენისა მშვილდი.

19. მაშინ ბაგენი მეც განმეზვნენ და წარვთქვი ესა:
„როგორ იქნება იქ გახდომა, ხორცის ღავსება,
„სადაც არაუინ საჭიროებს კვების მიღებას?“

22. „შენ რომ შეგეძლოს მოიგონო თუნდ მელეაგრი,*
„როგორ დაიწვა, ვიდრე ცეცხლი დასწავდა ძელსა“,
მითხრა: „ამასაც მიხვდებოდი და ჩასწვდებოდი,

25. „თუ წარმოიდგენ რომ სხეულის თქვენის შერხევა,
„როგორ ატოკებს სარკემიაც ანარეკლს მისას,
„ასე რომ, რბილი შესაძლოა გეჩვენოს მკერდოდ;

28. „სურვილთა შენთა მისახედომად სჯობს სტაციუსმა,
„მე მას მივმართავ, მოგასმინოს თათბირი თვისი
„და გახდეს იგი იარაღთა შენთა სალბუნი“.

31. „იქ, სადაც შენ ხარ, მარადიულ ამბების გამო
„მე მას ვასწავლო, გაუუმჟღაერო რამ იდუმალი,
„ეს არ შემშვენის, მაგრამ იყავნ აწ ნება შენი“.

34. შემდეგ დაიწყო სტაციუსმა: „გონებამ შენმან
„სიტყვანი ჩემნი თუ შეიგნო და შეითვისა,
„ისინი „რატომს“, შენგან წართქმულს მოჰფენენ ნათელს.

37. „სისხლსა უკეთესს არასოდეს შეისრუტავენ
„ადამიანის ნაგებობის ხარბი ძარღვები,
„სტოვებენ, როგორც ტრაპეზიდან მორჩენილ საზრდოს;

40. „კაცის სხეულის ყველა ასოს ანიჭებს ფორმას
„გული კაცისა და გულისგან გამომდინარე
„სისხლი მოჰყვება მერმე ძარღვებს თანდათანობით.

43. „შემდეგ ხელახლა გადაქმნილი წავა იქითკენ,
„რომლის ხსენებას, არხსენებას არჩევენ ხოლმე;
„აქ სხვანაირ სისხლს უერთდება ბუნებრივ ჯამში,

46. „ორგვარი სისხლი შეერწყმიან მერმე ურთიერთს,
„ორივე მხარის ქმედობისა კანონის ძალით,
„ერთი მქმნელია და მეორე ტანჯვის მიმღები.

49. „ქმედითი ძალა აბორგდება, ამოდრავდება,
„დაიწყებს დენას, გაშუდმებულ დენის მანძილზე
„სისხლს თანაშერწყმულს მიანიჭებს იგი სიცოცხლეს.

52. „ამგვარად ძალა შემოქმედი იქცევა სრულად,
„იგი მცენარის სულს მიაგავს იმ განსხვავებით,
„ერთი გზაზეა და მეორე ნაპირთან მდგომი.

55. „გრძნობას მოიხვეჭს ამნაირად და მოძრაობას
„ზღვის ღრუბლის დარად მოიმარჯვებს ისეთ ორგანოდ,
„რომელთა ღვრიტა დასაბამით მოცემულია.

58. „სწორედ ასევე ვითარდება, ო, შეილო ჩემო, —
„მამის გულისგან მომავალი ყოვლი სიქველე,
„მასში მთვლემარე ოდითგანვე კავშირნი სრულნი,

61. „მაგრამ თუ როგორ ეს პირუტყვი ამეტყველდება,
„ჯერ არ გიყვია შენ საცნაურ და ამ სიძნელემ
„თვით ბრძენთაბრძენიც შეაყენა შეცდომის გზაზე.

64. „ასე რომ თავის მოძღვრებაში იგი სულისგან
„სთიშავს ყოველგვარ, შესაძლებელ ნიჭს გონებისას,
„რადგანაც სულში ვერ პოულობს შესაფერ ასოს.

67. „ჭეშმარიტებას გული შენი გადაუშალე,
„თანაც იცოდე, რომ ღვრიტაში სახიერდება
„სრულქმნა გონებით წარმოშობილ ნიჭიერების.

70. „პირველთა ძალთა შემოქმედი შეიცნობს შვებას
„რაკი იხილავს ამ ბუნების ხელოვნებას
„და შთაუბერავს მას ახალ სულს, სულს ძლევაძოისილს.

73. „და რასაც ნახავს იქ აქტიურს, ითვისებს თავთ
„თავის სუბსტანცში და იქმნება მთლიანი სული,
„რომელიც სცოცხლობს, თავისთავად მიმოიქცევა.

76. „თუ ეს სიტყვები მოგეჩვენოს შენ ბუნდოვანად,
„ნახე შხის სითბო ვით იქცევა მზვარეში ღვინოდ,
„მტკვნებისაგან გადმოჟონილ წვენთან შერწყმული.

79. „როცა ლახეზისს დაელევა სართავი ძაფი,
„სული სხეულსა გაეყრება ანაზღეულად
„და თან წაიღებს მიწიერსაც და ზეციერსაც;
82. „მთაში პირველნი მაშინათვე იშრიტებიან,
„ხოლო გონება, ნებისყოფა და ხსოვნის ნიჭი
„მომეტეხულად მძაფრდებიან და ბასრდებიან;
85. „სასწაულის გზით ჩაინთქება ის თავისთავად,
„ერთ-ერთ ნაპირზე ნუგეშინის ვერა მპოვნელი
„და აქ შეიცნობს ის პირველად საკუთარ გზასა.
88. „როგორც კი დათქმულს სული იგი მიაღწევს ადგილს,
„ფორმად ქმნის ნიჭი მან აქ უნდა გამოაშუქოს
„თუ სიცოცხლეში თავის სახსრებს კვებადა შუქით,
91. „როგორც ხანდახან წვიმისაგან გაუღენთილ ჰაერს
„გარსმიწოლილი ანარეკლი ნათელ მთიების
„ააციმციმებს გასაოცარ ფერთა სიუხვით,
94. „ასევე აქაც იმავე ფორმას იხვეჭს ჰაერი,
„რომელიც მასზე გააერცელა მოსულმა სულმა
„თავის წიაღით მომდინარე ძალის წყალობით.
97. „მსგავსად ცეცხლისა, მუდამ ჟამს რომ თანა სდევს ალსა,
„ასევე სულსაც თან დაჰყვება ახალი ფორმა
„და ანაგობა მიღებული ხელახლა ქმნისას.
100. „ახალ ფორმაში გაბრწყინდება იგი ხელახლა
„და ამიტომაც შეერქმევა ამ სულს ფანტომი
„აღიჭურვება ყოველგვარი შერძინობის ნიჭით.
103. „ამ გზით ვმეტყველებთ ჩვენ კიდევაც ვგრძნობთ და ვიცინით
„ვიოხებთ სევდას, ცრემლებს ვანთხევთ და ვოხრავთ კიდევ,
„რაც არაერთხელ ამ მთაზედაც გსმენია ალბათ.
106. „და ისეთ ფორმას აქ ღებულობს, ეს ჩვენი ლანდი,
„როგორ ვნებებს და მღელვარებას განიცდის სული,
„აქ არის სწორედ გაცეცხლის შენის მიზეზიც“.

109. ჩვენ უკანასკნელ სატანჯველთან მივსულიყავით, მარჯვენა მხრისკენ გამოუბრუნდით, მივეყვით გზასა და გულისყური აქ მიიპყრო სულ სხვა საგნებმა.
112. ნაპრალის ფლატეს მოსდებოდა მგზნებარე ალი, ზოლო ბილიკზე ადიოდა ალის გრიგალი, რომელიც ხანძარს უფსკრულისკენ ერეკებოდა.
115. ჩვენ მოვდიოდით სათითაოდ ნაპრალის პირზე, სიარულის დროს მე ხან ხანძარს ვერიდებოდი, ხანაც ვშიშობდი არ ჩავენთქე უფსკრულის ხახას,
118. მითხრა მეგზურმა: „გიჯობს ფრთხილად გეჭიროს თავი, „მზერას ლაგამი სჯობს ამოსდო, ასე იარო, „არ გადაგიცდეს ბილიკიდან უფსკრულში ფეხი.
121. „Summae Deus clementia“, * მომესმა უცებ ამ დიდ ხანძარის შუაგულში ხმა მოგუგუნე და მეც მომინდა დამენახა თუ რა ხდებოდა.
124. ვიხილე სულნი მოძრაობდნენ ცეცხლმოდებულნი. ხან ჩემს ნაბიჯებს ყურს ვუგდებდი და ხანაც მათსას, ვიმზირებოდი აქეთ-იქით გაოცებული.
127. რა მოათავეს მათ გალობა ჩვეულებრივი მყის დაიქუხეს: „Virum non cognosco“* და კვლავ დაიწყეს მათ გალობა ხმადაწეული.
130. დასასრულ ისევ დაიქუხეს: „ტყეში დიანამ გაიმარჯვა და გამალებით ილტვის კალისტო,* რაკი იგემა ვენერასგან მიძღვნილი შხამი“.
133. კვლავ განახლეს მათ გალობა, აქებდნენ ვაჟებს და უგალობდნენ დიაცებსაც, ვისაც ცოლქმრობა კანონით დაცულ უბიწობით უტარებიათ.
136. ვგონებ ჟივილი არ სწყდებოდა, ვიდრემდის სულებს გარსმოდებული ცეცხლის ალი არ სცილდებოდა, ამ გზით ხდებოდა ამ სულების სრული განკურვნა,

139. რათა იარა* მორჩენოდათ უკანასკნელი.

ქება ოცდამეექვსე

როს სათითაოდ მიეყვებოდით გზას კლდის ნაპირას,
წინ მივდიოდით და ოსტატმა მითხრა შემდეგი:
„გიჯობს თათბირი მრავალგზისი შენ ყურადილო“.

4. მე კი შზის შუქი მაცხუნებდა მარჯვენა ბეჭზე,
უკვე დასავლის სანახებში, ნათლისა მთიებს
ლაინის ფერი შეეცვალა ხასხასა თეთრით.
7. ჩემი აჩრდილი მომეტებულ სიწითლეს ჰგვრიდა
აღისა ლაპლავს და ეს მცირე უცნაურობა
ვამჩნევდი სულებს გზად მიმავალთ ვით ანცვიფრებდა.
10. და ეს ამბავი, შევამჩნიე, გახდა საბაბი
მათთვის ჩემს გამო საუბრისა, სთქვეს აჩრდილებმა:
„როგორც სჩანს ჩვენსკენ მომავალი არაა ლანდი“.
13. მომიახლოვდნენ შესაძლებელ მანძილზე, შემდეგ
წინდახედულად მიდიოდნენ, სცდილობდნენ თანაც
არ გადაეზოდნენ მოგიზგიზე გრიგალს ცეცხლისას.
16. „ჰოი, შენ, ვინაც უკან რჩები არა სიზნანტის,
„როგორც სჩანს კრძალვის მეოხებით მაუწყე, სულო,
„მე, ვისაც სიცხე და წყურვილი შემომგზნებია;
19. „არა თუ მარტო მე მჭირდება პასუხი ესე,
„არამედ ყველას, ვისაც სდაგავს წყურვილი მეტად,
„ვიდრე ეთიოპს* და ინდოელს ცივი ბინული.*
22. „გვამცნე ვით შესძელ კედლის დარად შზისგან განდგომა?
„მიდიხარ ისე უშიშარად და უზრუნველად,
„თითქოს არ იყვე ჯერ სიკვდილის ქსელში გაბმული!“
25. სთქვა მათთაგანმა და მე უკვე ვეშადებოდი
პასუხისათვის, როს ამ წუთში ახალ მოვლენას
მე მივაპყარი უნებლიეთ გულისაყური;

28. ვხედავ მოჰქრიან აღმოდებულ გზის შუაგულში,
მოჰქრიან სულნი დამხვდურთ მიმართ პირშექცეულნი
და სწორედ ამათ მაიძულეს მეც მიმეხედნა.
31. ვნახე ორ მხრიდან გამოჰქანდნენ ლანდები მწკრივად,
შეხვდნენ ურთიერთს და დაიწყეს ხვევნა, ალერსი;
გზას განაგრძობდნენ წუთიერად გახარებულნი.
34. ასე ჯინჭველნი მოზიმშიმე, შავ ქარაფნში
შეიყრებიან, მიუშეყრენ ურთიერთს ღინგებს,
ჰკითხავენ, ალბათ, აკარგის და ნადავლის ამბავს.
37. რა მიესალმნენ მეგობრულად სულნი ერთმანეთს,
ორივე მხრიდან, ვიდრე ნაბიჯს წარსდგამდა ვინმე,
ატყდა ყვირილი, მომხვდურებს და დამხვდურებს შორის.
40. ახლად მოსულთა დაიყვირეს; „სოდომ და გომორ“.
დამხვდურთ მოუგეს: პასიფეა ძროხად გადიქცა,*
„რათა მოზერისთვის მოეგვარა ვნებათა ღელვა“.
43. და ვით წერონი ერთნი რიფეს მთისკენ დაძრულნი,
სხვანი უდაბნოს ხვატისაკენ გადაფრენილნი,
ერთნი სიციფეს, მეორენი მზეს შორდებოდნენ,
46. ასე ლანდებიც მიდიოდნენ და მოდიოდნენ,
გოდებით კვალად ძველ სიმღერებს უბრუნდებოდნენ,
გალობდნენ ისე, როგორც ეს მათ მოუხდებოდა.
49. კვლავ მომეახლნენ, ვინც პირველად მევედრებოდნენ,
ისინი, ვინაც ჩემზე ადრე დაადგნენ გზასა,
ვის სახეზედაც ვკითხულობდი მოსმენის სურვილს.
52. მე კი, ვინც ორგზის მოვისმინე ვედრება მათი,
ეთქვი: „ჰე, აჩრდილნო, ვისაც გჯერათ, რომ უეჭველად,
„ოდესმე თქვენაც წილად გვხვდებათ სულის მშვიდობა,
55. „არცა სიყრმეში, არც უმწეო მიხრწნილებაში
„ჩემი სხეული იქ მიწაზე არ დარჩენილა,
„ის ჩემთანაა მქონებელი კავშირთა სრულთა;

58. „ამ გზას მიყვები, რათა ვძლიო აწი სიბრძავეს,
„ზენარმა დედამ მომანიჭა მადლი ესდენი,
„ჩემს მოკვდავ სხეულს თან ვატარებ თქვენს სამკვიდროში.
61. „წადილი თქვენი აგ ხდომოდეთ სულ მცირე ხანში
„და ღირსებოდეთ სამუდამოდ ცად დამკვიდრებას,
„რადგან ზენარის მადლს არ უჩანს აღარსად კიდე,
64. „მაუწყეთ, რათა გადვიტანო, ესეც ქალაღღზე;
„ვინა ხართ თქვენა ან ვინაა კრებული იგი,
„ვინც შორიახლო თქვენთან ერთად მიყვება გზასა?“
67. როგორც მთიელი უხეში და გაურანდავი,
გაოცებული თვალს აცეცებს მორიდებულად,
როცა ქალაქში მოუხდება ჩამოხეტება,
70. ასევე ლანდებს შეეცვალათ სახის იერი,
როგორც კი თავი დაადწიეს ძრწოლისა ელდას,
რომელიც დიდხანს ველარა ფლობს სულს კეთილშობილს:
73. „ნეტარ იყავ შენ, — სთქვა, — ვინც მოხველ ჩვენს სამკვიდროში“ —
სულმა, რომელიც შემესიტყვა თავდაპირველად,
„ცნობიერებას იხვეჭ ახალს მერმისისათვის“.
76. „ჩვენს სიახლოვეს მომავალთა შესცოდეს იმით,
„რისთვისაც ცეზარს ტრიუმფის დროს შესძახეს ერთხმად,
მოურიდებლად თანადამსწრეთ, „დედოფალო“.*
79. მიტომც გარბიან, გაჰკივიან ისინი „სოდომს“
თავათ ჰკიცხავენ საკუთარ თავს, ეს შენც გესმოდა
„და ცეცხლს შველიან ამ წამების აღსრულებაში.
82. ჩვენ კი ორმაგი ტვირთი გვერგო ვით მამათმავლებს,
„რადგან ვეურჩეთ ჩვენ ოდესღაც კაცურსა კანონს,
„როგორც პირუტყვნი აყოლილნი წამიერ ვნებას.
85. „ჩვენდა საქენჯნად ჩვენვე ვყვირით, ვაძაგებთ ჩვენ თავს,
„როცა იმ ლანდებს ვეთხოვებით, ვახსენებთ იმ ქალს,
„ვინაც ისურვა ნადირს თავათ მიმსგავსებოდა.

88. „საქმენი ჩვენნი შენაც უწყვი და ბრალი ჩვენი,
„მაგრამ თუ გწადის ჩვენთაგანის ყველას სახელი,
„მე ვერ მოუთვლიდი, საამისოდ დროც არ იკმარებს.
91. „ჩემს ვინაობას არ დაგმალავ, გამოგიტყდები
„გვინიჩელი ვარ, გვიდო* მქვია, ვიღებ განწმენდას,
„რადგანაც სიკვდილს დავასწარი მონანიება“.
94. როგორც ლიკურგის ორი ვაჟი ეძგერა დედას,
როდესაც მამა მგლოვიარე შვილს მისტიროდა,
ასე შეეტოკდი, მაგრამ შეეკრთი და უკუვიქექც,
97. როს თავის გვარი გამაგონა მამამან ჩემმან,
მამამ ტკბილხმოვან მგოსნებისამ ვინც კი ოდესმე
ტკბილი ლექსებით უმღეროდა მაღალ სიყვარულს.
100. და დიდხანს ასე მიფეყებოდი ხმა გაკემნდილი,
ჩაფიქრებული შეეცქეროდი მის ძვირფას აჩრდილს
და ცეცხლის გამო ვერ ვბედავდი მიახლოებას.
103. შემდეგ ამისა, როცა დავტკბი ჭვრეტითა მისით
მე განვეშადავ სამსახურის მისაგებებლად,
ვეფიცებოდი, ვარწმუნებდი სიწრფელით სრულით.
106. მითხრა: „ნათქვამი შენი სტოვებს ჩემზე ისეთ კვალს,
„ეს ყოველივე ნათლად მესმის და მწვდება გულში,
„ასე რომ, ლეთოც ვერ წარმირეცხს შთაბეჭდილებას.
109. „თუ ფიცი შენი შემცვლელია სიმართლის სრულის,
„მარქვი, მაუწყე, რა მიზეზით მარწმუნებ ასე
„მზერით და სიტყვით, რომ გიყვარდე თითქოს ძლიერად“.
112. მე ვუპასუხე: „თქვენი ლექსის ბრალია ესე,
„სანამდის ქვეყნად იარსებებს სტილი ახალი,*
„მუდამ ძვირფასი, სანუკველი იქნება ჩვენთვის.
115. „ო, ძმაო, მითხრა, იგი ვისაც მე მიფუთითებ“,
და მან იქავე მდგარი სული მაჩვენა მყისვე,
„მშობლიურ ენის უფრო დიდი იყო ოსტატი,

118. „ძველ სატრფიალო სიმღერებს და რომანცის პროზას
„მან შორს გაასწრო* და შლეგებმა გაიმეორონ,
„რომ ლიმუზინი წინ უსწრებდეს მას ოსტატობით.
121. „ასეთნი ჭორებს მეტს უსმენენ, ვიდრე სიმართლეს
„და თავის აზრებს უფრო მეტად მიენდობიან,
„ვიდრე გონების, ხელოვნების გულხმიერ კარნახს.
124. „ასე მსჯელობდნენ ზოგიერთნი გვიტტონის გამოც.
„მხოლოდ განაგონს აყოლილნი განუკითხავად.
„და ბოლოს მაინც გაიმარჯვა ხალხში სიმართლემ.
127. „ახლა კი, თუ შენ მოგენიჭა წყალობა დიდი.
„გსურს აღიკვეცო აწ მორჩილად იმ სავანეში,
„სად თვითონ ქრისტე წინამძღვარობს და მეთაურობს,
130. „გთხოვ მის წინაშე წარსთქვა ჩემთვის მამაო ჩვენო,
„რამდენადაც ეს საჭიროა იმ ქვეყანაში,
„სად შეცოდება აღარ არის შესაძლებელი“.
133. შემდეგ მომდევნო სულისათვის გზის დასათმობად
იგი გაბრუნდა და ხანძარში გაუჩინარდა,
ისევე როგორც თევზი მრუმე წყალში მყვინთავი.
136. მიუუახლოვდი გვიდოს მიერ ნაჩვენებ აჩრდილს,
წავიბუტბუტე, რომ სახელის მისის ხსენებას
მოკრძალებულად მოვისმენდი, ყურად ვიღებდი.
139. წინ წარსდგა ლანდი* და მომიგო ასეთნაირად:
Tan m'abelis vostre cortes deman,
Qu'ieu no-me puese, ni-m voill a vos cobrire.
142. Jeu sui Arnaut, que plor e vau cantan
Consiros vei la passada folor
E vei jausen Io jorn gu'esper, denan.
145. Ara us prec, per aquella valor,
Que vos guida al som de l'escalina,
Sovenha vos a temps de ma dolor“.

148. შემდეგ ამისა გაჰქრა იგი მგზნებარე ალში.

ქება ოცდამეშვიდე

მზე ცაში იდგა იმნაირად, როდესაც იგი
თვის პირველ სხივებს მიანათებს იმ მიწისაკენ,
სად შემოქმედმა მისმა სისხლი დაღვარა თვისი,

4. მხოლოდ სასწორი ებროს თავზე გაიმართება
და განგის წყალზე გადადგება ცხუნვარე ზვატი,
სწორედ ასეთ ღროს მოგვევლინა ღვთის ანგელოსი.
7. იდგა ფლატეზე, არც კი ახლდა ნათლის ირისე,
Beati mundo corde-ს* გალობდა თანაც,
უფრო ხმაბაღლა, ვიდრე ჩვენი ისმოდა ეს ხმა.
10. უბნობდა ასე: „წმინდა სულნო, შორს ნუღარ მიხვალთ,
„ვიდრე განწმენდის ცეცხლი ჯერ არ შემოგვზნებიათ,
„შედიოთ და თანაც, მოუსმენდეთ გაღმა მგალობელთ“.
13. ეს გვითხრა, როცა მივეახლეოთ და გავუსწორდით,
ეს რა ვისმინე, მივემსგავსე მყისვე მე იმას,
ვისაც სამარე გაუთხარეს და ჩაასვენეს.
16. აღემართე ხელნი ურთიერთზე გადაჭდობილნი,
ცეცხლს მივაშტერდი, მოვიგონე თვალთ ნახული,
როგორ იწვოდნენ ცოდვილები მგზნებარე ცეცხლში.
19. მეგზურნი ჩვენნი მომიბრუნდნენ და მომეახლნენ,
და მეუბნება ვირგილიუს: „ჰე, შვილო ჩემო,
„ტანჯვას იგემებ ამ აღგილას, სიკვდილს — არასდროს.
22. „გახსოვს თუ არა, გახსოვს როგორ გადაგიყვანე
„თვით გერიონის* ზურგზე მჯდარი მე სამშვიდობოს.
„აქ რა მამბრკოლებს, როცა უფალს მივახლებივარ?
25. „და ამ მგზნებარე, მოგიზგიზე ცეცხლის წიაღში
„შენ ათას წელსაც უვნებელად დააყოვნებდი,
„ასე რომ, ბეწვიც უმცირესი არ დაგეწვოდა.

28. „და თუ გგონია, რომ გაცდენდე რამენაირად,
„მიუახლოვდი, ხელი ახლე, თუ გირჩევნია
„სამოსის შენის მიაკარე ცეცხლს თუნდაც ქუბა.
31. „ნუ გეშინია, ჰე, დათრგუნე როგორმე შიში,
„იქით მიბრუნდი და წინ გასწი იმედიანად“.
მე არ ვიძროდი გულისხმისა ურჩად შთენილი.
34. როცა მან ჩემი სიჯიუტე შეიცნო, მყისვე
გაწბილებულმა მითხრა: „შვილო, ეს კედელი და
„დაშთენილია ბეატრიქის და შენსა შორის“.
37. როგორც პირამმა* სიკვდილის ჟამს ტისბის სახელი
რა გაიგონა, გაახილა მყისვე თვალები
და იმავე წუთში თუთაც გახდა სისხლისა ფერი,
40. მეც იმნაირად გამეცალა უჯიათობა;
შეეხედე ოსტატს, რა მომესმა სახელი იგი,
რომელიც გულში ჰყვავის მარად დაუჭკნობელი.
43. ოსტატმა თავი დამიქნია „მამასადამე,
დაურჩეთ აქავე“ გამიღიმა, ისევ როგორაც
ბავშვს უცნინან ვაშლის მიძღვნით გახარებულსა.
46. შემდეგ თვითონვე მე შემასწრო ცეცხლის წიაღში,
სთხოვა კვალდაკვალ მომყოლოდა მე სტაციუსი,
რომელიც წედან მიდიოდა ჩვენ ორთა შორის.
49. ცეცხლში, წიაღში მზად ვიყავი გალხვობილ მიწას,
მოწყურებული მივვარდნოდი გააფთრებული,
ისეთი ხვატი იდგა ირგვლივ ენითუთქმელი;
52. მაგრამ ვირგილი, ტკბილი მამა, გასამხნევებლად
სანუკველ სახელს ახსენებდა ბეატრიქისას.
ამბობდა: ვგონებ მის თვალებსაც ვხედავო კიდევ.
55. ჩვენ მიეცვებოდით გადაღმიდან მოსულ გალობას,
ყურს მას უუგდებდით მარტოოდენ და გამოუვდით
იმავე ადგილს, სადაც ზევით ასასვლელია.

58. Venite benedicti Patris mei,*
ხმა ამნაირი მოდიოდა ისეთ ნათლიდან,
რომელსაც თვალის გასწორებაც ვეღარ შევბედე,
61. „მზე ჩადის უკვე, დასძინა ხმამ, საღამოვდება“,
„გაეშურენით და გზადაგზა ნუ დაყოვნდებით,
„ვიდრე დასავლეთს გადაეკვრის მწუხრისა ფლასი“.
64. ბილიკი ხევ-ხევ ადიოდა მწვერვალისაკენ,
ასე რომ, გზიდან გავსცქეროდი მომკრთალო სხივებს,
დასავლეთისკენ დაქანებულ ჩამავალ მზისას.
67. ძლივს გავიარეთ ჩვენ მანძილი მცირეოდენი
და შევიცანიით, ვით ჰქრებოდნენ ირგვლივ ლანდები,
მე და ორივე ბრძენთა ბრძენმა და ჩაჰქრა მზეცა.
70. ვიდრე თვალუწვდენ კიდეებზე გადაჭიმულმა
კილურმა ცისამ ერთნაირი მიიღო სახე,
ღამე დაეშვა და მიდამოს გადაეფოფრა.
73. ჩვენც სათითაოდ ნატერფალზე მოვიკალათეთ,
რადგან მთაზე სვლამ გამოგვტაცა ასვლის უნარი,
თუმცა სურვილი დაგვრჩა კიდეე ჩვენ აღმასვლისა.
76. როგორც თხის არვე მოციგლიგე, მოუსვენარი,
ბრეკებზე ძოვით მოიღლება და გამოძლება,
ბოლოს დაცხრება, დაისვენებს და იწყებს ცოხნას,
79. მიწვება ჩრდილში მზის ხვატისგან დამინებული,
და უთვალთვალებს მას მეჯოგე, რომელიც კომბალს
ზედ დაეყრდნობა და სდარაჯობს, ძილფხიზლობს თანაც,
82. და ვით მეჯოგე დარჩენილი ოჯახის გარედ
ჯოგის მახლობლად ღამეს ათევს ძილმორეული,
რათა ნადირმა საქონელი არ დააშავოს;
85. ასე ვიყავით ჩვენ სამნივე მყუდროდ მთვლემარე.
მე თხასა ვგავდი და ის ორნი ფარის მწყესავსა,
ყოველი მხრიდან შემოგვრტყმოდა გარშემო კლდენი.

88. არას ვხედავდით თუ არ ნაჭერს ცისას სულ მცირეს და ამ მანძილზე მე ვხედავდი კიდევ ვარსკვლავებს. ჩვეულებრივზე უფრო ნათელს და მოელვარეს.
91. მე მთისა მჭვრეტელს დამეუფლა უეცრად ძილი, ძილი ისეთი, რაც ხანდახან კაცს ამცნობს ხოლმე მოსალოდნელსა და მომავალ განცდებს წინასწარ,
94. ვგონებ ისეთ ჟამს, როს ელვარე აღმოსავლიდგან მთაზე ციტიერე* გადმოდგება სხივდაფანჩული, გაღვიძებული მარადჟამულ ტრფიალის ცეცხლით.
97. მეზმანა მაშინ მშვენიერი, სათნო ქალწული, რომელიც მშვიდად რონინებდა გაშლილ ტაფობზე. ჰკრეფდა ყვავილებს, ღიღინებდა თანაც მწყაზარად:
100. „იცოდეს ყველამ, ვისაც სურდეს სახელი ჩემი, „მე მქვია ლია,* გამიწვდია ნატიფნი ხელნი, „რათა ამ ველის ყვავილთაგან დაეწნა გვირგვინი.
103. „ჩემსავე სახეს ამ სარკეში შევტრფი შეფრფინვით „ხოლო რახილი,* დაი ჩემი, თავის სარკის წინ „ზის და კეკლუცობს დღენიადაგ დაუცხრომელად.
106. „მას უხარია თვის მშვენიერ თვალთა დანახვა, „ხოლო მე მორთვა და მოკაზმვა ჩემივ ხელებით. „მას ჭვრეტა აღხენს, მოქმედება — მე დამამშვენებს“.
109. უკვე ნათელი გარიჟრაჟის წინამორბედი აღმამიძაველ მოგზაურთა უქადდა ღხენას, რადგანაც უკვე მივყავხლეთ სამშობლოს ჩემსას.
112. ილტვოდა მრუმე მეყსეულად ყოველის მხრიდან და თელემა ჩემი იმას გაჰყვა: ზეწამოვიჭერ. რა დავინახე წამოდგარნი მოძღვარნი ჩემნი.
115. „ნაყოფი ტკბილი გაბნეული სხვადასხვა შტოზე „მოკვდავთა ზრუნვის და ძიების იგი საგანი „დაგიცხრობს შიმშილს, დაგამშვიდებს ამიერიდან“.

118. ამნაირ სიტყვით მომმართავდა ვირგილიუსი,
არც არასოდეს გაგონილა მათი ბადალი
და მონაგვარი სათქმელი და სახარობელი.
121. ისე მომაწვა გულზე ახლა ნდომა წასვლისა,
ყოველ ნაბიჯის გადადგმისას უფრო და უფრო
მენატრებოდა ამომსხმოდა საფრენი ფრთენი.
124. როცა მთელ კიბეს მოვექეცით სამნივე ზევით
და უკანასკნელ საფეხურსაც გადავალაჯეთ,
ვირგილიუსმა მე მომაპყრო მყისვე თვალები
127. სთქვა: „წარმატალი და აგრეთვე მარადიული
„იხილე ცეცხლი და მიხვედი ისეთ მზღვარამდის,
„რომლის გადაღმა თვალი ჩემი ველარა სწვდება.
130. „სიბრძნით და ხერხით მოგიყვანე მე შენ აქამდის,
„აწ გიწინამძღვროს თავათ შენმა ნებაჲ, სურვილმა,
„შენ განვლილი გაქვს უკვე ხეენი, კლდენი და ღრენი.
133. შეხედე მნათობს, შემოგხარის მთიები მისი,
„ნახე ხეები, ეს ჩირგვები და ყვავილები,
„რომელთაც მიწა თავისთავად აღმოაცენებს.
136. „ძალგობს მათ შორის ისეირნო და მოისვენო
„ვიდრე თვალები მშენიერი არ შეგეყრება,
„რომელთა ცრემლმა წარმომგზავნა წინამძღვრად შენდა,
139. „ნუდარ მოელი აწ ჩემს თათბირს, ნუდარც ჩემს სიტყვებს,
„ნებას და სურვილს აღარ აძევს ლაგამი შენსას,
„მცდარი იქნები, რომ არ აყვე შენსაჲ გულისხმას.
142. და ამიტომაც გადგამ თავზე გვირგვინს და მიტრას.

ქება ოცდამერვე

მწვავდა სურვილი შეუვალი ტვერი უფლისა
ჩქარა შემეცნო, მომეარა და მიმეხილა,
სიხშირე ტყისა ანათებდა დღის ბრწყინვალეებას;

4. ბოლოს დავაგდე მე ნაპირი დაუყოვნებლივ,
ასე მივეყვი გადაშლილსა ჩემს წინ ნიადაგს,
ყოველის მხრიდან გაჟღენთილსა ნელსურნელებით.
7. ჰაერი ამოდ მოცახცაზე მოჰქროდა ჩემსკენ,
ტკბილი სალბუნით შუბლზე მცემდა დაუცხრომელად.
როგორც ნიაფი მობიბინე, შვებისმომგერელი.
10. სიოს ქროლვისგან დარხეული მწვანე შტოები
იზნიქებოდნენ, იხრებოდნენ იქითკენ სადაც,
სადაც პირველი ლანდი დაწვა წმინდისა მთისა,
13. მაგრამ შტოები ისე მძაფრად არ დადრეკილან,
რომ ჩიტუნები მოციგლიგე მწვანეში მარდად
კვლავ ფუსფუსებდნენ, განაგრძობდნენ უდარდელ ჟეივლს.
16. გახარებული გარიჟრაჟის პირველი ღხენით
ისინი სტვენდნენ და გალობდნენ ტკბილად მწვანეში,
რომლის შრიალი მოძახილად ისმოდა ისე,
19. როგორიც ისმის ხანდაზმულად წიწვიან ტყეში,
ზღვის ნაპირებზე გადაჭიმულ ფიჭვნარ კიასსში,*
როს ეოლოსი* გამოუშვებს სიროკოს* ნიაფს,
22. ნელი ნაბიჯით მივდიოდი დაფიქრებული,
უცებ აღმოუჩნდი უსიერს და უძველეს ტევრში,
აღარ ვიცოდი რანაირად ამექცა მხარი.
25. მეის გადამიჭრა გზა სავალი მდინარემ მცირემ,
მხარმარცხნისაკენ მიდიოდა ეს რუ დუდუნით,
სწრაფი ზვირთებით სდრეკდა ბალახს ნაპირზე მოსულს.
28. ყოველი წყალი ამ მიწაზე უსპეტაკესი
მოგეჩვენებათ ამღვრეული ამ წყლის პირისპირ;
ასე კრიალა, მოკამკამე იყო რუ იგი,
31. თუმცა მოთალხო ზედაპირი იყო მოთალხო,
რბოდა მდინარე, ზედ ეფინა ჩრდილი მარადი,
არ მოხვედრია მას არასდროს მთიები მზისა.

34. შვედექ და მყისვე გადაუხდე გადაღმა მხარეს,
რათა მუხილა სიკეკლუცე საგაზაფხულო.
სხედასხვა ხისა და ბალახის ფერთა სიუხვე.
37. და მომეკლინა, ისე როგორც კაცს ევლინება,
ესეთი რამე, რაც უეცრად მას გააოცებს,
და მეყსეულად განუქარვებს წინასწარ ნაზრახს,
40. ასული ვინმე მორაული განმარტოებით.
მღეროდა იგი, ყვაილნარში ჰკრეფდა ყვაილებს,
რომელთა ტურფად მოეჩითათ ბილიკი მისი.
43. „ჰოი, ასულო სიყვარულის სხივით გამთბარო,
„თუ სარწმუნოა სათნოება სახისმიერი,
„გულის სიკეთის გარეგანი მაუწყებელი,
46. „გვედრი ეახლოთ ამ ნაპირებს, მიემართე კრძალვით,
„მეუახლოვდი ამ მცირე რუს, პირს ნუ მარიდებ,
„რათა შევიცნო თუ რას მღერი, უცხო ასულო.
49. „შენ მომაგონებ თუ სად იყო, როგორი იყო,
„თვით პროზერპინა,* როცა დედამ დაჰკარგა იგი,
„ხოლო მას თავათ გაზაფხული გამოეცალა“.
52. როგორც ქალწული მოცეკვავე შეტრიალდება,
ლანჩებს გაუსვამს ნიადაგზე, წამოუა გოგვით,
ოდნავად ადგამს მერმე ფეხებს ერთს და მეორეს,
55. ასე ოქროსფრად და მიწისფრად შემეკულ ბაღნარში
მიბრუნდა იგი, წამოვიდა როგორც ქალწული,
თავჩაქინდრულად მომაველი და დარცხენილი.
58. მან შეიწყნარა შენავედრი და მიეახლა
ნაპირს იმგვარად, რომ ბაგეთა მისთა ნამღერი
მესმოდა წვრილად, სათითაოდ და გარკვეულად.
61. რა მოაღწია იმ ადგილას, სადაც ბალახებს
მდინარის ზვირთნი ნებიერად უბანდნენ ქოჩორს,
მე მან მაღირსა შემოხედვა თავაწეულმან.

64. არა მგონია, ანთებოდა ასეთი სხივი
თვალში ვენერას, როცა იგი დაჰყოდა შვილმა,*
მთლად უნებურად, ჩვეულების მიუხედავად.
67. იდგა ნაპირზე, იღიმოდა ასული იგი.
და ხელს ურევდა აურაცხელ ყვავილთა შორის,
რომელნიც მიწას წარმოეშვა სრულად უთესლოდ.
70. სამი ნაბიჯით გვაშორებდა ურთერთს მდინარე
თვით ჰელესპონტი ქსერქსის მიერ გადალახული
(დღემდის ლაგამი ადამიანთ ამპარტავნობის)
73. არ სძაგებია ლეანდრს* ეგზომ გააფთრებულსა,
ცესტისისა და აბიდოსის შორის მდრტვინავი,
როგორც მე ეს რუ, რადგანაც მან გზა არ დამითმო:
76. „თქვენ აქ უცხო ხართ, ამიტომაც გაოცებთ კიდეც
„ღიმილი ჩემი“, სთქვა წალკოტში, რომელიც ზენარს
„განკუთვნილი აქვს კაცთ ბუნების ნეტარ საგანედ,
79. „მაგრამ ფსალმუნის დელეცტასი ბრწყინავს ნათელით,
„რომელსაც ძალუძს გაბრწყინება გონების ჩვენის.
„შენ კი, მდგომარევე ჩემს წინაშე და მავედრალო,
82. მარქვი სათქმელი, გიპასუხებ დაუყოვნებლივ,
„რადგან ამისთვის მოვლენილი ვარ შენ წინაშე“.
„წყალი“ — მიუუგე და ტყეების ნაზი შრიალი
85. „არყვევენ ჩემში ყოველივე რწმენას ადრინდელს,
„აქ განაგონი თვალით ნახულს არ ეხამება“.
მან მიპასუხა: „განგიმარტავ როგორ წარმოსდგა,
88. „ის, რამაც შენი გაოცება გამოიწვია,
„მაშინ მიხვდები ყოველივეს და შემეცნებას
„თანაც სიბნელე არცოდნისა გადაეერება.
91. „სიქველე იყო იმ თავიდან თავისთავადი
„და მან კეთილად შეჰქნა კაცი და ეს ადგილი
„მიეცა მასვე საწინდარად მადლის მარადის.

94. „საკუთარ ბრალით მან მცირე ხანს დაჰყო ამ ადგილს
„ცრემლსა და ჯაფას ანაცვალა მან, როგორც ვიცით,
„სპეტაკი ღიმი სვედისა და ლხენის მიერო
97. „და იმ აღრევამ, რომელიც მანდ ხდება მიწაზე,
„წყლის, ნიადაგის ათასნაირ აორთქლებიგან,
„რაც ცხუნვარებას თან მიეკება დაუცხრომელი,
100. „თავს არ დაატყდეს და არ ავნოს კაცს აქ ამოსულს,
„ეს მთაც იმიტომ ატყორცნილა ამგვარად ცაში,
„შეუვალია მხოლოდ ერთგან გადაკეტილი.
103. „მაგრამ, რადგანაც ატმოსფერა ამ მთის გარშემო
„ბრუნავს და ბრუნავს პირველადი ძალის წყალობით,
„თუ რკალი მისი არ გაირღვა, არ გაწყდა სადმე,
106. „ამგვარად ბრუნავს ერთნაირად სუფთა ჰაერი,
„ამ მთის გარშემო და შრიალებს ამიტომ ტყეცა,
„რადგანაც ტყერი საგანგებოდ დაბურვილია.
109. „შერხეულ ხეებს გააჩნიათ ძალა ისეთი,
„სიქველის დვრიტით რომ გაჟღენთონ ჰაერი თავათ.
„შემდეგ ამისა ქარი სთესავს ამ ხეთა თესლსა.
112. „აქედან მიწაც შეკაზმული ამ კავშირთაგან
„სხვადასხვა ადგილს ცის ნაკვეთის თავის მიხედვით
„წარმოშობს ხეებს ნაირ-ნაირ ნიადაგისას.
115. „ამის გამგონეს ნუღარ გიკვირს ამიერიდან
„თუ მცენარენი თქვენს მიწაზე იფურჩქნებიან,
„ხილული თესლიც რომ არ მოხვდეს თუნდაც ნიადაგს.
118. „უნდა იცოდე, ეს ჯეჯილი, რომელსაც ჰხედავ,
„სავსეა მუდამ სხვადასხვაგვარ თესლით, ნაყოფით,
„რისი ბადალიც თქვენს მიწაზე აღარ შეგ ხვდება
121. „და წყალიც ესე არ გამოდის ისეთ წყაროდგან,
„რომელსაც ჰკვებავს ყინვისაგან დაზრული ორთქლი,
„როგორც მდინარეს ხან გიჟმაჟსა და ხანაც დამცხრალს,

124. „არამედ მისი სათავეა მარადჟამული
„ზესთაზენარის ნებისყოფა დაუსაბამო
„და მიდის მერმე გაყოფილი ორ მდინარებად
127. „ამ მხრიდან მოდის ძალმოსილი ისეთის ნიჭით,
„რომელიც ართმევს ადამიანს ცოდვის შეგნებას,
„ხოლო მეორე მოგონებას ქველისას აძლევს,
130. „ამ კალაპოტში ლეთუ ჰქვია მას ამიტომაც
„ხოლო ევნოე ეწოდება იმას მეორეს.
„ორივე წყალი აქ მოსულმა უნდა იგემოს
133. „და გემო ესე სხვას ყოველგვარს აღემატება.
„ახლა წყურვილი დამცხრალია, ალბათ, შენიცა,
„სხვა რამ კიდევაც არ გაუწყო, არ გაგიცხადო,
136. „მაგრამ მე მინდა კიდევ გამცნო მცირეოდენი
„რაც, ასე ვგონებ, არ დაგრჩება შენაც საწყენად,
„თუმც შესაძლოა გამიგრძელდა ისედაც სიტყვა,
139. „ის პოეტები, ვინც ოდითგან ხანას ოქროსას,
„უძღერდნენ ნეტარს ედემისდარს ამ ტურფა წალკოტს,
„წინასწარ ხილვით სჭვრეტდნენ, ალბათ, პარნასის მთიდან.
142. „მხოლოდ აქ იყო უბოროტო კაცთ ნათესავი,
„აქ გაზაფხულობს გაზაფხული მარადჟამული,
„ნეტარიც აქ სჩქეფს ყველას მიერ ხოტბაშესხმული“.
145. მე გამოვბრუნდი, მყის მოვიქეც მგოსნებისაკენ
და დავინახე მომღიმარნი იდგნენ, ისმენდნენ
ზემოდ ნათხრობის უკანასკნელ წინადადებებს.
148. შემდეგ ამისა მივაცქერდი მშვენიერ ასულს.

ქება ოცდამეცხრე

მან დაასრულა ეს სიტყვები, როგორაც ქალმა
შეყვარებულმა და დასძინა შემდეგ ამისა:
Beati quorum tecta sunt peccata.*

4. როგორც ნიმფები უღრან ტყეში მოხეტიალე,
ერთნი მზისაგან განტოლვილნი ჩრდილის საძებნად,
სხვანი კი მზვარეს მონატრულნი გარბიან ხოლმე,
7. ასე ილტვოდა, მიყვებოდა მდინარეს აღმა
ნაპირ-ნაპირ და მეც მის გასწვრივ ვიდოდი ნელა,
მძიმე ნაბიჯით მიყვებოდი ასულს კვალდაკვალ;
10. ასი არ გვქონდა ჩვენ ორივეს ჯერაც განვლილი,
როცა მდინარის კიდეები მოიქცა განზე,
ასე რომ, ისევ გზა განუაგრძე აღმოსავლისკენ.
13. კიდეც ამდენი გადავლაზეთ ორთავ მანძილი
ქალმა მომხედა მეცხეულად და მომიბრუნდა:
„ძმაო, მომაჰყარ ყურადღება და მომისმინე!“
16. აჰა, ნათელი უეცარი, აენტო ირგვლივ
დაბურულ ტყისა შტოებიდან გადმონთხეული
ასე მეგონა ელვათკროთმა ატეხილიყოს.
19. მაგრამ ელვა ხომ წამიერად ენთება, ჰქრება,
ეს კი ბრწყინავდა ხანდაზმულად, მომეტებულად.
და ვთქვი იღუმალ გულში ასე: რა არის-მეთქი?
22. ტკბილი ჰანგებით გაიჟლინთა ირგვლივ ჰაერი
და უბოროტო, იჭვის გრძნობით აღტყინებულმა,
დავგმე იღუმალ სითამამე მაშინ ევასი,
25. რადგან ისეთ ჟამს როს მისდრიკეს ხმელი და ზეცა
ახლად შექმნილმა დედაკაცმა არ მოითმინა
თვალთა წინაშე მცირე რიდეც იღუმალების,
28. არ დაეთრგუნა მას ეს შიში უფლის წინაშე,
ეს ნეტარებაც საოცარი, ენითუთქმელი,
მაშინ აქამდის გახდებოდა ჩემთვის საცნაურ;
31. მე მივდიოდი მომლოდინე ესოდენ ტკბილთა
და მარდჟამულ ნეტარებით დაწაფებისა,
მწვავდა სურვილი უფრო მეტის საცნაურყოფის,

34. ჩვენს წინ ალივით მოვარვარე გახდა ჰაერი,
მწვანე ხეების შტოების ქვეშ გვესმა მორაულთ
ტკბილი გალობა აღრეული უცხო ხმაურში.
37. წმინდა ასულნო, თუ შიმშილი და უძილობა,
ხშირად სიცოცხლე მე თქვენს გამო მომითმენია,
გონებ ნება მაქვს აწ ვითხოვდე სამაგიეროს
40. ან ჰელიკონმა* ღვაროს ჩემთვის თავისი წყლები
და ურანიუმ* მომაშველოს ხორო თავისი,
რათა ლექსად ვთქვა გონებისგან მიუწვდომელი.
43. მე მომეჩვენა შეიდნი ხენი ოქროისანი,
თვალი აცდუნა აქ მანძილმა საკმაოდ შორმა,
რომელიც იღო იმ ხეთა და მაცქერალს შორის.
46. როცა იმ ხეებს მივებახლე, ბუნდოვანება
გრძნობათა ჩემთა მაცდენალი მყის გაიფანტა
და სინამდვილე წარმომიდგა სიცხადით თვალწინ.
49. ცნობიერებამ გონებისამ იმარჯვა მყისვე,
შვიდი სასანთლე შევიცანი ოქროისანი,
ხოლო გალობა ყოფილიყო თურმე ოსანა,
52. ეს სასანთლენი ქათქათებდნენ უფრო ბრწყინვალედ,
ვიდრე მთოვარე გადმოსული მოწმენდილ ცაზე,
ნაშუალამევს, ნახევარის თვის მიწურულში.
55. გაცვიფრებული მივუბრუნდი მაშინვე მეგზურს,
ქველ ვირგილიუსს, მაგრამ მანაც სამაგიეროდ
მევე მომაპყრო გოაცებით აღსავსე თვალნი.
58. შემდეგ ამისა, კვლავ შევხედე დიად მოვლენებს,
მაგრამ ისინი ისე ღინჯად მოისწრაფოდნენ
მათ გაარჩევდათ თუნდაც ახლად ჯვარდაწერილნი.
61. მკიცხავდა ქალი გულნაწყენი: „რატომ ესოდენ
„აღტაცებული შეაშტერდი იმ სასანთლეებს,
„ხოლო მათ უკან მომაგალთა აღარც კი ამჩნევ?“

64. და მომაგალნი ვით ბელადის ასაბიები
მაშინ შევნიშნე მე ლანდები თეთრადმოსილნი
(ამგვარ სითეთრეს ვერვინ ნახავს ჩვენ ხმელის პირზე).
67. ჩემგან მხარმარჯვნივ ვარვარებდა წყლის ზედაპირი.
სხეულის ჩემის ნახევარი, მარცხენა მხარე
თითქოს ჩემს გვერდით ყოფილიყო სარკე დადგმული;
70. რა შევარჩიე წყლის ნაპირზე მარჯვე ადგილი,
როცა მხოლოდ რუ მაშორებდა მომაგალთაგან,
ვიწყე ნელი სვლა, რათა უკეთ მეშხირა მათთვის.
73. ახლა ეხედავდი წინ მიმაგალ ალების ფარფაცს.
ჰაერში ისე ლიცლიცებდნენ ეს სასანთლენი,
როგორც პაწია ალისფერი დროშის ფოჩვები.
76. ატმოსფეროში ვარვარებდნენ ჭრელი ზოლები,
შეიღთა ფერთაგან შეკაზმული, რომელთაგანაც
მზე ცისარტყელას და დელია* ჰქარავს თვის სარტყელს;
79. დროშების მწკრივებს ვერ წვდებოდა ბოლომდის თვალი.
უკიდურესნი, რამდენადაც შევძელ დანახვა,
ათ-ათ ნაბიჯზე მივვებოდნენ ერთიმეორეს.
82. უკვე ჩემს მიერ გამოხატულ მშვენიერ ცის ქვეშ
თორმეტი წყვილი მოდიოდა მოხუცებული.
შუბლზე თვითუღს შროშანების ედგათ გვირგვინი.
85. გალობდნენ ერთხმად: Benedetta tue
Nelle figlie d'Adamo, e benedette
Sieno in eterno le bellezze tue.*
88. როგორც კი მდელი, ყვავილებით სავსე წალკოტი
გადაღმა მხარეს, ჩემს პირდაპირ განთავისუფლდა
და რჩეულები სათითაოდ თვალს მიეფარნენ,
91. როგორც მნათობნი ამოდიან ზედიზედ ცაზე
გამოჩნდა მტილზე ოთხი მხეცი თანდათანობით,
მწვანით შემკული ჰქონდათ ყოველ მათთაგანს შუბლი,

94. ფრთენი ექეს-ექესი, ესხათ ფრთებზე თვითეულს თვალნი და რომ ნამდვილად ყოფილიყვნენ არგუსის თვალნი* ზედმიწევნებით ამგვარ თვალებს ემსგავსებოდნენ.
97. მაგრამ ამ თვალთა აღსაწერად მე არ დავხარჯავ ლექსებს, მკითხველო, რადგან სხვაგან მომელის ხარჯი ისე საშურო, რომ სიუხვეს აქ კვლარ ვიჩენ.
100. შენ ეზიკიელ წაიკითხე, ეს მან აღწერა, ვით მოდიოდნენ ყინულეთის ბნელ საუფლოდან ესენი ცეცხლის, ღრუბლების და ქარის ამაღლად.
103. სწორედ ისეთნი, როგორსაც იქ ნახავ აღწერილს სწორედ ისეთნი იყვნენ აქაც, მაგრამ უფრთებოდ და ფრთების გამო იოანეც მე შემოწმება.
106. ამ ოთხთა შორის მოდიოდა ორბორბლიანი, გაქანებული სატრიუმფო ეტლი და იგი ქინწზე მოებათ უზარმაზარ გრიფფონისათვის;*
109. აღეპყრო ფრთენი ორივენი ამ ფრთოსან ნადირს, სამ-სამი ესხა თითო მხარზე და არც ერთ მათგანს არ აყენებდა ზიანს რასმეს ფრთების გაშლისას.
112. თვალთ ვერ შევწვდი მე სიმაღლეს იმა ფრთებისას, ფრინველს სახსრები გამოსხმოდა ოქროსი სრულად. სხვა დანარჩენი სრულად თეთრი ძოწგარეული
115. ასეთი ეტლი არ უძღვნია ხომ არასოდეს არც ავგუსტისთვის* და არც თავთ აფრიკელისთვის,* თვით ეტლი მზისა* მასთან არად გამოჩნდებოდა.
118. ეტლი, რომელიც გზას გადაცდა და დაიბუგა, როს სათნო ლოცვა შეისმინეს და დედამიწისა, იუპიტერის მართებული მსჯავრის მიხედვით.
121. ეტლის მხარმარცხნით სამი ქალი უვლიდა ფერხულს, ერთი მათგანი ისე წითლად იყო მორთული, რომ აღისაგან ცეცხლის პირას ვერ გაარჩევდი;

124. ზოლო მეორეს შეუსხამსო თითქოს სხეული;
სამარაგდოსგან აგებული თხემით ტერფამდის.
მესამე ქალი თოვლსა ჰგავდა ახლად დაფიფქულს,
127. გვეგონებოდათ ყველას თეთრი წინ მოუძღვისო.
ხანაც წითელი და სიმღერას მისას აღვზნებულს
ფეხს აყოლებდნენ დანარჩენნი მეფერხულენი,
130. მარცხენა ეტლთან კიდევ ოთხი როკავდა ქალი.
ყველას პურპური ტანთ ემოსა და მიუძღოდა
სამოევს ერთი მოცეკვავე სამთვალაიანი.
133. უკვე აღწერილთ მოყვებოდა კვალდაკვალ უკან
ორი მოხუცი ტანთჩაცმული სხვადასხვაგვარად,
დარბაისლობით ორივენი ჰგვანდნენ ურთიერთს.
136. ერთი მათგანი იყო, ალბათ, ნაშეგირდალი
ჰიპოკრატესი, რომელიც თვით დედაბუნებამ
თვის უძვირფასეს კაეშირთათვის აღმოაცენა.*
139. მეორე სჩანდა სულ სხვანაირ ზნეობის კაცად,
ისეთი ბასრი და ელვარე ხმალი ეკიდა,
მდინარის გაღმა მომაწვდინა შიშისა ქარი.
142. შემდეგ ვიხილე კიდევ ოთხნი კრძალვით მოსილნი,
მათ მიყვებოდა ბერიკაცი დაფიქრებული,
თვალს ძლივს ახელდა თვლემისაგან ღონემიხდილი.
145. ყველას შვიდივეს ისე ეცვა როგორც პირველთა,
მხოლოდ ეს იყო არ ამკობდა არც ერთ მათთაგანს
თეთრი შროშანის გვირგვინები ტურფად დაწნული,
148. არამედ წითელ ყვავილების გირლიანდები.
შორით მნახველი თუნდაც ფიცით დაამოწმებდა:
მოსდებიათო ცეცხლის ალი წარბებს ზემოდან.
151. როგორც კი ეტლი გამისწორდა მდინარის გაღმა,
მეის დაიგრევინა და კრებული პატევცემული
შესდგა, რა სამანს მიაღწიეს უკვე აკრძალულს

154. და შეაყენეს სასანთლენიც წინ მიმაჰალნი.

ქება ოცდამეათე

როგორც კი შედგა პირველ ზეცის* გუთანი* ცაზე
რასაც ჯერ ჩასვლა, არც ამოსვლა არ ღირსებია,
არცთუ ნისლეები, ცოდვის რიდეს თუ შეუბურავს

4. და ახლა ყველას შესაცნობად საცნაურყოფდა,
რომ ეს გუთანი, უჩვენებდა ეტლსა ანთებულს,
მას ეინც ნუთსადგურს მიელტვოდა საჭისმპყრობელი.
7. მყის მამაკაცი სიმართლისა მახარობელნი,
გრიფფონისა და იმას შორის მშვიდად მაჰალნი,
ეტლს მიუბრუნდნენ როგორც სადგურს განსვენებისას.
10. მათგანმა ერთმა, ვით ციურმა მახარობელმა,
სამეზის იყვირა: *Veni sponsa de Libano!**
დანარჩენებმა ეს აგრეთვე გაიმეორეს.
13. როგორც ნეტარნი უკანასკნელ შეძახილისას
ზეაღსდგებიან, დააგდებენ თავიანთ მღვიმეს;
განახლებული ხმით იტყვიან ალილუიას,
16. ასე ღვთიური ეტლის ირგვლივ მოფუსფუსენი,
აღსდგნენ *ad vocem tanti senis**,
ორი ერგასი მარადიულ ყოფნის შიკრიკნი.
19. ამბობდა ყველა: *Benedictus qui venis!*
აყრიდნენ ყვაილს ეტლს ზევიდან, ხანაც გარშემო
Manibus o date lilia plenis.*
22. მინახავს წინათ დილაობით ცისკრისა ჟამზე,
აღმოსავლეთი ვით ირთვება ვარდისა ფერად,
ხოლო ლაჟვარდი გაიქნება დანარჩენ ცაზე;
25. მზე თვალს გაახელს დაბინდული ნისლის ნინვეით,
როს ცხუნვარება ართმევს ხოლმე მას ბრწყინვალეებას
და ამიტომაც აადვილებს მზერის მიჰყრობას.

28. ასე ყვავილთა ღრუბლებისგან გარემოცული
მათ ანგელოსნი გარს აბნევენ საკუთარ ხელით
(სცვიოდა ირგვლივ, იბნეოდა ბრე ფურცლებისა);
31. ზეთისხილის შტო შუბლს უმკობდა თეთრ ვუალიანს,
ასე ვიხილე მე ასული, გარს მარტო მწვანე
შემოეხვია ალისფერი საცმელით მოსილს.
34. და სულმან ჩემმან (აჰ, რამდენი ხანია უკვე,
მას არ უგრძნია სახის მისის წინაშე კროთმა
და აღტყინება უცნაურად ელდანაკრავსა),
37. იგრძნო ძველისა სიყვარულის ძალმოსილება,
თუმც ამ ასულის უხილავი ზეგავლენისგან,
თვალნი ვერ სჭვრეტდნენ მოახლებულს ჯერაც საესეებით.
40. რა თვალნი ჩემნი აღფრთოვანდნენ უცნაურ ძალით,
როგორიც ერთხელ ეს ვიგრძენი განსაცვიფრებლად
ჯერაც ჭაბუკმა უასაკომ და უწვერულმა.
43. მხარმარჯვნისაკენ მივიქეცი გულმოცემული,
როგორც ჩვილი ყრმა მიაშურებს ხოლმე თვის მშობელს,
დამინებული ან უეცრად გულგანაწყენი.
46. რათა ეს მეთქვა ვირგილისთვის: არც ერთი დრამმა,
სისხლისა ძარღვში აღარ დამრჩა, რომ არ ტოკავდეს,
მეცნაურება მე ნიშატი ხანდაზმულ ალის.*
49. მაგრამ ვირგილი აღარ იყო ჩვენს სიახლოვეს,
ჩემი ტკბილი და გულმხიერი მამა ვირგილი,
ვირგილი, ვისაც მომამორეს ხსნის მაძებარი.
52. არც იმის პოვნამ, რაც პირველმა დაჰკარგა დედამ*
აღარ იკმარა, რომ დაწევი აწ დათრთვილული,
ხელახლა ცრემლებს არ მოერწყო, არ დაესეტყვა.
55. „დანტე, ვირგილის განშორებას ნუღარ მისტირი,
„ნუ სტირი, ჯერ შენთვის ეს ცრემლები ნადრევია,
„რადგანაც ხმალი სხვანაირი მოგგერის აწ ცრემლებს“.

58. ვით აღმირალი, გემის ჭვინტზე ზეამოსული
მიმოიხილავს მეზღვაურებს გარს მოფუსფუსეთ
და გაამხნეებს, სხვა გემებზედ მომუშაეთაც,
61. ეტლის მარცხენა კიდის ზედან ვნახე შემდგარი
(როს მუნ მივიქეც, რაკი მესმა სახელი ჩემი,
უცილებლობით ამ ადგილას განცხადებული),
64. მე დავინახე, ის ასული წინათ ნახული
ანგელოსთ კრებულს თან რომ ახლდა პირმებურვილი
ახლა მდინარის გადამიდან მიმზერდა ჯიქურ,
67. თუმცა უუალი შემოხსნოდა თავს გარშემო,
მინერვას მწვანით შემოსილსა და დამშვენებულს.
მაინც ვერ ვჭვრეტდი სახის მისის მე აღნაგობას.
70. ჯერაც მეფური სიამაყით იყო აღვსილი,
და განაგრძობდა, როგორც ერთი რიტორი ვინმე,
მღელვარე სიტყვით შემნახველი სიტყვის დასკვნისთვის:
73. „ბეატრიჩე ვარ, დამაკვირდი, მართლაც, ო, მართლაც...
„როგორ ინებე ზეამოსვლა ამ მთაზე, განა
„შენ არ იცოდი, რომ აქ კაცი ხდება ნეტარი?“
76. აქ მზერა ჩემი გამსჭვირვალე რუში ჩაიჭრა
და რა ვიხილე მუნ ხატება მე საკუთარი,
ველს გადაეხდე დარცხენილმა, დაწვეფაკლულმა.
79. როგორაც დედა მოეჩვენოს თვის ძეს სასტიკად,
ასევე იგიც, მე ამ წუთში მეჩვენებოდა,
რადგან სიბრალულს თან მოჰყვება ხანაც სამსალა.
82. იგი დადუშდა და ანგელოსთ შეჰქმნეს გალობა:
In te Domine speravi*
და განაგრძობდნენ ვიდრე pedes meos.*
85. როგორაც თოვლი იყინება ტვერთა ჯაგარზე,
იტალიისა მაღალ მთებზე, როდესაც სუსხი
სლავონიიდან მონაბერი შემოუქროლებს,

88. და ჭირხლი იგი გალხვობილი დაიწყებს ჟონვას,
როდესაც ხმელი დაუბერავს ჩრდილს მოკლებული,
ან როგორც ცვილი ღხეება ხოლმე ცეცხლის შემყურე;
91. ასე ვიდექი ცრემლისა და ოხვრის კიდევან,
ვიდრე გალობა არ დაიწყეს იმათ, ვისი ხმაც
მარადჟამული სფეროების ერწყმის ღაღადისს.
94. როდესაც მათმა ტკბილმა ჟღერამ მაუწყა მათი
მე თანაგრძნობა უფრო სრულად, ვიდრე ნათქვამმა,
რად აწამებო, ჰე ასულო? მიმართეს ქალსა.
97. მაშინ ყინული გულზე ლოდად შემოწოლილი
გალხვა, გადიქცა სითხედ, სევდად და მწარე ოხვრად
და გადმოინთხა პირისა და თვალებისაგან.
100. ხოლო ასულმა, ეტლის იმავე მხარეზე მდგარმა,
ასე მიმართა გარს მოგროვილ არსებათ წმინდათ
და ასეთი რამ უთხრა სულებს ირგვლივ მოჯარულთ:
103. „თქვენ მარადიულ დღის სინათლეს შეჰყურებთ ფხიზლად,
„არც ღამისა და თვლების ჟამში გაგეპარებათ
„საუკუნისგან გადადგმული ნაბიჯი ერთიც.
106. „მიტომც პასუხი ჩემი ესდენ სავსეა ზრუნვით,
„რათა გაიგოს ეს მტირალმა მდინარის გაღმა,
„რათა ვარამი მის შეცდომებს შეეთანაბროს.
109. „არა თუ მარტო თვალშეუდგამ სფეროთ წყალობით,
„რომელნიც იფქლის ამწიფებენ თესლს დღენიდაგ
„მისღა მიხედვით თუ ვარსკვლავნიც ხელს შეუწყობენ,
112. „არამედ უფლის გულუხვობის მეშვეობითა,
„რომელიც ისეთ სათაჟიდან ჟინჟლავს ჩვენ თავზე,
„რომ თვალი ჩვენი მას ვერასდროს გაუსწორდება.
115. „ამ კაცს შეეძლო განახლებულ ცხოვრების გზაზე
„ისეთ არსებად გამხდარიყო, რომ ზრახვა ქველი
„მასში უთუოდ გაიღებდა ნაყოფს საოცარს.

118. „მით უფრო უხამსს იღებს სახეს თვით ნიადაგიც,
„როდესაც ცუდ თესლს დააკლდება ჯაფა და მოვლა,
„რაც უფრო მეტად ნაყოფიერს შეიცავს ძალას,
121. „მას გამხნეებდი პირისჩენით თავდაპირველად,
„ქალწულურ თვალთა ჩემთა მზერით გულმოცემულსა.
„ასე, ამრიგად ვატარებდი მას მართალ გზაზე,
124. „რა გადავდექი მე მეორე ჰასაკის ზღურბლზე,
„და შეეცვალე მე მოკვდავი ცხოვრების ნირი,
„ის გადამიდგა, სხვას მიემხრო და მოეფონა.
127. „როს დავთმე ხორცი და ავმადლდი, გავსულიერდი
„მშვენებითა და სიქველითაც აღმატებული,
„მან უკვე გული ამარიდა თავის სასურველს,
130. „ცოუნების გზისკენ გადუხვია და გამოუდგა
„ოცნებას ფუჭსა, უნაყოფო, მცდარ მოჩვენებათ,
„რომელთა აღთქმაც არაოდეს შესრულებია.
133. „სრულად ამაოდ ვეძიებდი მე შთაგონებას,
„ძილში და ცხადად მოუხმობდი უკუმოქცევად,
„ფუჭი რჩებოდა ყოველგვარი ღონისძიება.
136. „მერე ის იყო დაქვეითდა იგი ვაგლაზად,
„და გზაი ხსნისა სამუდამოდ დაეშობოდა,
„რომ არ ეხილა დაწყევლილთა მოდგმა მას თავთ,
139. „მეც ამიტომაც ვინახულე სიკვდილის ბჭენი
„და მეგზურს მისსა ამ მთისაკენ წამომყვანს თანაც
„ჩემი ცრემლები და ვედრება ჩამოვუტანე.
142. „დაირღვეოდა განაჩენი ზესთაზენური,
„რომ ლეთეს წყალი სულის ეგემნა გაღმა გადასულს,
„ისე რომ ცრემლით და ვედრებით არ შეესყიდნა
145. „განვლილი ცოდვის გულმართალი მონანიება“

ქება ოცდამეთერთმეტე

„ო, შენ წმინდისა მდინარისა* გადაღმა მდგარო“,
ისე განაგრძო, რომ ნაბიჯიც არ მოუკლია
და სიტყვა მისი გამახული იყო ხმალივით;

4. მემწარა იგი, ხოლო მთქმელი კვლავ განაგრძობდა:
„მითხარ, ხომ არის ეს სიმართლე, ხამს ეს მხილება
„საცნაური ჰყოს შემეცნებამ გონების შენის“.
7. მე ისე რიგად დაუძღვრდი და ავირიე,
რომ ხმა ჩამიწყდა, ვიდრე იგი ჩემივ ბაგიდან
ამოსვლასა და ბგერადქცევას მოახერხებდა.
10. შესდგა მცირე ხანს და განაგრძო: „რას ფიქრობ, ნეტა?
„გამეც პასუხი, ვიდრე მძიმე მოგონებანი
„არ წაუშლია ჯერაც წყალსა* თოვლის წამლეკელს.
13. „ძრწოლა და შიში აირია მყის ურთიერთში,
წავიბუტბუტე: „ღიახ“-მეთქი, მე უღიმღამოდ,
ასე რომ ნათქვამს წამისყოფა წამოუშველე.
16. როგორც უზომოდ დაჭიმული მშვილდი აიშვებს,
გასწყვეტს საგდებელს და ისარიც მისგან ნატყორცნი,
მიზანსაც ღუნედ და უღონოდ დაეძგერება.
19. მეც ვერ გაეუძელ გრძნობის ჭაპანს, გულზე მოწოლილს,
ცრემლი და ოხვრა უნებურად დამეხშო გულში
და ხმაც წამერთო გაბზარული და დაბეჭილი.
22. „იმ სურვილთ შორის, მან განაგრძო, რაც ჩაგაგონე,
„რამაც წარგმართა სიქველისა შესათვისებლად,
„რომლის უფროსი სხვა არაა ქვეყნად სიკეთე,
25. „რა ხანდაკებმა* გზა მოგიჭრეს ან რა ჯაჭვებმა,
„ასე რომ სასო წარგეკვეთა და დაგაღონა
„და წინ წასვლაზე რამაც ხელი აგაღებინა?
28. „რა სიიოლე ან მოგება ნახე როგორი

„შენ სხვის შუბლებზე თვალწარმტაცი და მომხიბვლელი
„სურვილის მათის ფარეშობას როს ეწეოდი“.

31. როცა აღმოხდა მკერდით ოხვრა გულისწამლები,
ძლივს მოვუყარე ორიოდ სიტყვას მე თავი,
ბაგემან ჩემმან დაძაბულმან წაილულლულა.
34. ქეითინით ვარქვი: „წარმატალმა ვითომც სიკეთემ
„გზა ამირია უდღეური სვის მაძებარი,
„მას შემდეგ, რაც თქვენ განმეშორეთ, გაუჩინარდით“.
37. „ეს სულერთია გამოტყდები თუ დადუმდები,
მომიგო, მაინც ყოველივე გამოირკვევა
„და ეუწყება გულთამხილავს, მსჯავრის დამდებელს.
40. „მაგრამ უკეთუ საკუთარი ბაგით წარსთქვამენ,
„განვლილი ცოდვის აღსარებას, ჩვენს სამსჯავროში
„სალეს გელაზით დაჩლუნგდება მახვილის პირი.*
43. „ახლა კი გიჯობს, რომ სირცხვილი იგრძნო შენ თავათ,
„ცოდვათა შენთა შემცნობელმა, რათა მერმისში,
სირენის ხმების გაგონებამ არ შეგარყიოს.
46. „მაშ მომისმინე და გაიგებ, რომ სულ სხვა გზაზე
„შენ წარგმართავდა სხეულებს ჩემი მოკვდავი,
„აწ სამუდამოდ გადასული, დამიწებული.
49. „არც ხელოვნებას, არც ბუნებას აღუტაცნიხარ,
„ისე როგორაც სილამაზეს სახსართა ჩემთა,
„რომელნიც უკვე დანაცრულან და ჩაფერფლილან.
52. „და თუ ვნებანი წარმატალნი შენ გაგეტყვენ,
„როცა მოგიკვდი, სხვა რა იყო, რაც გაყოვნებდა,
„რამ წარგიტაცა ასე რიგად ცნობიერება?
55. წარმატალობის როცა მოგწვდა ისარი მალი,
„უნდა დაგეთმო ამ საწუთროს სხვა ნატამალი
„და მომყოლოდი ამ ქვეყნისკენ რა გადვიცვალე.

58. „არამცდარამც არ გმართებდა დაკეცვა ფრთების,
„ახალ განცდათა მოლოდინი ან ვინმე ქალის
„ამაოებით მოტყუება გულის და თვალის.
61. „მხოლოდ ბახალა თუ მოუცდის სამჯერ მოქნევას,
„მაგრამ თუ ფრინველს გამოესხა ფრთენი საკმაოდ,
„მაშინ ჩიტბადეს მას უგებენ სრულად ამაოდ“.
64. როგორც ჩვილ ბაღებს დაადუმებს ხშირად დარცხვენა,
მღუმარედ მიწას დაჰყურებენ თაფჩაქინდრული,
დანაშაულის შემცნობელნი და დატუქსულნი.
67. ისე ვიდექი, მან განაგრძო: „თუ დაგაღონეს
„ჩემმა სიტყვებმა, მაშინ ასწი წვერები მაღლა,
„მძაფრად შეიგრძნობ მწუხარებას რომ შემომხედავ“.
70. უფრო ნაკლების გამძაფრებით ამოთხრის ხოლმე
მუხას გრიგალი ჩვენი მიწის ან ის ზღვაური,
იარბის მხრიდან* მოუარდნილი ჩვენს სამშობლოში,
73. ვიდრე მე თავი ზეავწიე ბრძანებისამებრ,
სახისა ნაცვლად მისგან წვერის ჩემის ხსენება,
იყო საბაბი გესლიანი ნიშნის მოგების;
76. როცა დაბოლოს ზეავწიე მე პირისაზე,
ჩემმა თვალებმა დაინახეს, რომ ანგელოსნი
აღარ აბნევდნენ გარეშემო ხელით ყვავილებს
79. და მზერამ ჩემთან შეტყორცნილმან გაუბედავად
მყის შეამჩნია: ბეატრიჩე მხეცს შესცქეროდა;
ერთ არსებაში ორნაირი ბუნების შემცველს;
82. რიდე მოსავდა ამწვანებულ ნაპირზე დამდგარს,
სიტურფე მისი ადრინდელსა სჭარბობდა ისე,
ვით წინანდელი სილამაზით ყველა ხორციელს.
85. და სინანული დამეუფლა მე ამაზრზენი,
ასე რომ, რაც კი წინათ ჩემსავ თავს მაყვარებდა,
აწ ყველაფერი სიძულვილის იყო აღმძვრელი.

88. შემიპყრო ქენჯნამ უცნაურმან და წამაქცია
და რა გადამხდა იმ წუთებში, რაც განვიცადე,
მან ერთმან იცის, ვინც საბაბი მომცა ამისა.
91. როს გულმან ჩემმან გარეგანი მომაგო ძალა,
წარმოდგომოდა თავზე ქალი, მარტო ხილული,
მიხმობდა იგი: მე მომყვები, მომეჭიდუო.
94. შემდეგ ამისა გადამიშვა მან მდინარეში,
თან მიმათრევდა, ზედაპირზე მიფარფატებდა,
ისე მსუბუქად, ვით სართავის ციგლიგა მაქო.
97. როს მივეახლე მე მდინარის ნაპირს კურთხეულს,
მეის შემომესმა ღაღადისი: „Asperges me“.
რის მოგონებაც მიჭირს ახლა, არცთუ აღწერა,
100. პირმშვენიერმა ქალმა მაშინ მოიღო მკლავნი,
თავზე მომხვია, მაიძულა წყალში ჩაყვინთვა,
რადგან სულ მცირე უნებურად უნდა შემესვა.
103. შემდეგ ამისა განბანილი* მიმგვარა იქვე
ოთხ ღამაზმანსა მოცეკვავეთ ნარნარ ფერხულში.
მეის სათითაოდ მომეახლნენ, დამასხეს ხელი,
106. „იქ ნიძფები ვართ, ხოლო ცაზე ვართ ვარსკვლავები
„და ბეატრიჩე ვიდრე მიწად ჩამოვიდოდა,
„მიმუნგარებად ვახლდით ჩვენ მას ოთხნივე* ერთად.
109. „ჩვენ დაგანახვებთ თვალებს მისას, საამურ ნათელს,
„მათში მგზნებარეს გაჩვენებენ შხერაწამახულს,
„სამი ასული მომავალნი ეტლისა გვერდით.
112. ასე დაიწყეს მათ გალობა, შემდეგ ამისა,
გროფფონს მიმგვარეს, დამაყენეს მის მკერდის გასწვრივ,
აქ შევეყარეთ ბეატრიჩეს ჩვენსკენ მაცქერალს.
115. მითხრეს: „ხამს თვალნი არ დაზოგო ამ წამს შხერითა,
„ჩვენ შევაყენეთ სამარაგდოს* წინაშე განგებ,
„საიდანაც შენ თვით ამური გტყორცნიდა ისრებს,

118. „ათას წადილთა აღზე უფრო უმგზნებარესთა
და მზერა ჩემი მიაჯაჭვეს მის ნათელ თვალებს,
რომელიც გრიფონს დაჟინებით მიშტერებოდნენ.
121. ვით ანარეკლი ბრწყინვალე მზის თვალთა სიღრმეში
იხატებოდა მხეცი იგი ორსულიანი,
ხან ერთ ბუნების, ხან მეორის განმცხადებელი.
124. თავთ განსაჯე ოპ, მკითხველო, როგორ გავოცდი,
როცა ვიხილე, რომ საგანი უძრავად მყოფი
სახეს იცვლიდა უცნაურად და იდუმალად.
127. ამასობაში მოლხენილი, გაოცებული
სული შეფრფენდა იმ სიხარულს მოჭარბებულსა,
რომელიც მასვე, ვისაც აძლებს, ჰმატებს სიხარბეს.
130. გრაციით სავსე, პირმცინარნი გამოეშურნენ.
დაწინაურდნენ სამივენი და მოროკავდნენ.*
ანგელოსური ნაზი ხმებით მოიმღეროდნენ.
133. „ო, მიაპყარი ბეატრიჩე ეგ თვალნი წმინდა“.
ამას ისინი იმღეროდნენ „ერთგულსა შენსა,
„შენ სახილველად ვინც ესდენი განვლო მანძილი.
136. „მისდა სამადლოდ, შეგვიფრდომე, აიხსენ რიდე
„და მას უჩვენე ეგ ღიმილი, რათა იხილოს
„შენი მეორე სილამაზე აწ შეფარვული“.
139. ო, ბრწყინვალეზე მარადჟამულ, ცხოველ ნათელის,
ვის დაუყვია იმდენი დრო პარნასის ჩრდილში,
ან მის შადრევნის ვის უსვია იმდენ ხანს წყალი,
142. რომ მის გონებას სიძაბუნე არ დასჩენოდა,
იმის სათქმელად თუ შენ როგორ გიხილე თვალით,
როცა ზეციურ ჰარმონიით გარემოცული
145. გამომეცხადე თავისუფალ სფეროთ წიაღში.

ქება ოცდამეთორმეტე

თვალები ჩემი ისე მტკიცედ და დაჟინებით
შეუდგნენ მოკვლას ათეული წლის წყურვილისას,
რომ ყველა გრძნობა დანარჩენი მე დამშრეტოდა.

4. თითქოს კედლები სიძულვილის გარს შევლებოდნენ,
ისე მიეპყრო თვალნი ჩემნი ღვთაებრივ ღიმილს
ადრინდელ ბადით ტყვედ შექმნილნი, დაოკებულნი.
7. როს ღმერთქალებმა დაძაბული ეგ მზერა ჩემი
მიაპყრეს მარცხნით იძულებით, რადგან მომესმა;
ზომაზე მეტად დაჟინებით რად უცქერიო.
10. მაგრამ უნარი, რაც ჯერ კიდევ მოეპოვება,
თვალს მიშტერებულს მზის დისკოსთვის, მე მცირე ხანში
წამერთო კიდევ და ჩემს თვალებს ეწვია ბინდი.
13. როს მზერა ჩემი ელვარებას შეეწყო მცირეს,
მე ვამბობ „მცირეს“, შედარებით იმ დიდ კაშკაშთან,
რომლისაგანაც მე მომწყვდიტეს და მომახედეს;
16. მყის დავინახე მხარმარჯვნისაკენ ვით შემობრუნდა,
სახელგანთქმული ბრუნდებოდა დიდი ლაშქარი,
შვიდნი უძლოდნენ სასანთლენი და დისკო მზისა.
19. ვით რაზმეული თავდაცვისთვის შემზადებისას
შეიკუმშება წრედ შეკრული, ფარს მოიმარჯვებს,
დროშებიანად მობრუნდება ფრონტის შეცვლამდის,
22. ასე ლაშქარიც ზეციური დაწინაურდა,
ჩვენ ჩაგვიარა, ვიდრე ეტლი მას მოასწრებდა
ბორბლების თვისის შებრუნებას და გზისაქცევას.
25. შემდეგ ამისა ქალწულები ეახლნენ ბორბლებს
და ტვირთს კურთხეულს მყის შეუდგა გრიფფონი იგი
ისე, რომ პეწიც მის ნაკრტენზე არ შერხეულა.
28. ტურფა ასული, ვინც მდინარის გვაუწყა ფონი,

მე და სტაციუსს, სამნივენი მიეყვებით ბორბალს,
რომელიც მცირეს აკეთებდა რკალს ტრიალისას.

31. როს გავიარეთ დიდი ტვერი უკაცრიელი
(პირველი დედის ბრალისაგან, გველს მინდობილის)*
ნაბიჯებს ჩვენსას ვუხამებდით ანგელოსთა ხმას.
34. და ვგონებ სამგზის გატყორცნილი ისარი ფრენით
გადავიღოდა აქ ჩვენს მიერ განვლილსა მანძილს,
როს ბეატრიქე ჩამოვიდა ეტლიდან მყარზე.
37. და შემომესმა ყველამ ერთხმად ახსენა: „ადამ“.
შემდეგ ამისა შემოერტყნენ გარშემო ერთ ხეს,
რომლისა შტოებს შემოფცქნილი ჰქონდა ფოთლები.
40. ზევით და ზევით წვეროკინა მომეტებულად
ლაფანჯულიყო და თვით წითელ ინდიელებსაც
თავიანთ ტყეში მისი ხილვა გააოცებდა.
43. „კურთხეულ იყავ ჰოი, გრიფფონ, ვისაც ნისკარტით
„ხე ესდენ ტკბილი ჯერ კიდევ არ დაგიკორტნია,
„რადგან მის მიმართმევს შეეყრება სტომაქის გერემა“.
46. ასე ჰკიოდნენ დანარჩენნი ღიად ხის ირგვლივ,
ხოლო თვით მხეცმან ორნაირის ბუნებისამან:
„ასე ყოვლისა ინახება თესლი მართალი“.
49. დაძრულსა ტიმონს მიუბრუნდა იგი ეტლისას,
მიგვარა იგი უფოთლებოდ დაქვრივებულ ხეს,
ზედვე მიაბა მისგან ერთხელ წამოღებული
52. ვით ჩვენი მიწის მცენარენი ისეთ ხანაში,
როს ციდან მოჰქრის ათინათი ღიდთა მნათობთა,
ციური თევზის ნაშუქართან ჯუფთად შერწყმული,
55. იფურჩქნებიან სათითაოდ, საკუთარ ფერებს
განაახლებენ, ვიდრემდისინ მზე მოასწრებდეს
თავის ჰუნეთა სულ სხვა ნირის ვარსკვლავში შებმას.

58. ვარდზე მომკრთალო და იაზე უფრო ხასხასა
ფერით აღივსო ზე სავესებით განახლებული,
რომლის რტოები უსიცოცხლო სჩანდა აქამდის.
61. მე ვერ გავიგე, არც მღერიან მიწაზე ასე;
ჰიმნი, რომელსაც იმღეროდნენ ამ წუთს ესენი,
არცთუ ბოლომდის ჩამრჩენია ხსოვნაში ეს ხმა.
64. მე რომ შემეძლოს გამოვხატო ვით მოეკიდა
ძილი მის თვალებს, ვინც სირინგის ისმენდა ზღაპარს,
თვალებს, რომელთაც ძილფხიზლობა დაუჯდათ ძვირად,
67. როგორც მოდელის გადამღები მხატვარი ვინმე
გამოვხატავდი ვით ჩავთვლიმე მე თავით ძილში
ძილი მან ხატოს, ვისაც იგი მოეპრიანოს,
70. მე კი გაიმბობთ თუ რარიგად გამომეღვიძა,
ვამბობ: სინათლემ გაარღვია თვლემისა რიდე
და შემომესმა შემახება: „აღსდექ, რას შერები?“
73. მსგავსად ვაშლის ხის, რომლის ჭვრეტა აღუძრავს ხოლმე
ცის ანგელოსებს მის ნაყოფით დატკობის სურვილს,
მართავდნენ მერმე მარადიულ ნადიმს ზეცაში,
76. პეტრე, იაკობ, იოანე მთაზე ასულნი
რულმორეულნი გამოფხიზლდნენ რა ესმათ სიტყვა,
უფრო ღრმა ძილის გამკრთობელი და რა იხილეს,
79. როგორც ილია ისე მოსე იქ აღარ იყვნენ,
გამოკლებოდნენ უცაბედად კრებულსა მათას,
ხოლო სამოსი მაცხოვრისა გამოცვლილილიყო.
82. მეც გამოფხიზლდი და ვიხილე თავს წამდგომოდა
ასული იგი კურთხეული, ვინც მიწინამდგრა,
ვინც მომიყვანა ამ მდინარის ნაპირებამდის.
85. „სად არის-მეთქი, ბეატრიჩე?“ ვკითხე შემკრთალმან,
„შეზე ეგერ ზის“ მიპასუხა თანაც დასძინა:
„ახალ მწვანისა საჩრდილეთში, ხისავ ფესვებზე.

88. „ვეგრ მისივე შიმუნვარნი შემოკრეფილან,
„დანარჩენები მიევებიან გრიფფონს აღმართში,
უფრო ნატიფი, უფრო ტკბილი გალობის მთქმელნი“.
91. თუ რაოდენ ხანს გრძელდებოდა უბნობა მისი,
არც ვიცი, რადგან წინ დამიდგა ასული ვინაც
სხვა რამის სმენად ყურნი ჩემნი დაახშო სრულად.
94. მე მივიხედე, იჯდა იგი მიწაზე მარტო
და სდარაჯობდა როგორც ვნახე, იგი იმ ეტლსა,
ორმაგი მხეცის მიერ ხეზე ჩემს თვალწინ მიბმულს.
97. გარს შემორტყმოდნენ მას ნიმფები შვიდნივე ერთად
და სასანთლენი ეპყრათ ხელში, რომელთაც ქარი
ვერას დააკლებს ვეღარც სამხრის და ვერც ჩრდილოსი.
100. „აქ შენ მცირე ხანს დაყოვნება თუ მოგიხდება,
„ხოლო ჩემთან კი მოქალაქედ დაჰყოფ მარადუჟამს,
„იმ რომში, სადაც რომაელი არს თვით იესო.
103. „ასე, ბიწიერ ცხოვრებაში მყოფთა სამადლოდ
„ეტლს დააკვირდი, რასაც ნახავ, დაიმახსოვრე
„და როს მიწაზე კვლავ მიბრუნდე, აღწერე ესე“.
106. ეს ბეატრიჩე შემესიტყვა და მეც ამგვარად
მისთა ნაბრძანთა მომსმენელი ქედმოდრეკილად
ზრახვა და მზერა მივაპყარი როგორც მას სურდა.
109. აროდეს მეტი ასე სწრაფად არ წამოსულა
ზრქელ ღრუბლებიდან, როცა მოდის ქვეყნად მერეზი,
თვალშეუდგამი სიმაღლიდან გადმოშვებული,
112. როგორც ფრინველი ძეგისისა დაეშვა, ვნახე,
ხეზე და თანაც მოაცილა გარშემო ქერქიც
არა თუ მარტო ყვავილი და მწვანე ყლორტები;
115. შემდეგ ამისა მთელის ძალით ეძგერა ეტლსაც,
იგი შეირყა, შეტორტმანდა ვით გემი ზღვაზე
მხარმარცხნიდან და მხარმარჯვნიდან ტალღით ნაცემი.

118. მცირე ხნის შემდეგ ტრიუმფიურ ეტლისა კოფოს,
მიჰარდა ვნახე ჩემი თვალით ერთბაშად მელა,
სწანდა აროდეს ღირსებოდა მას ტკბილი ლუკმა.
121. მაგრამ სასირცხო ბრალდებებით მყის დატუქსული
უკუაქცია იგი ჩემმა გულისმპყრობელმან
ისე უეცრად, რაც შეძლო გაძალტვაეზულს.
124. მერმე ეს ვნახე: იმავე მხრიდან, ძირს ჩამოეშვა
არწოვი ღიდი, ეტლს ზემოდან გადაეფოფრა
ფრთენი დაჰყარა და დაჰფარა იგი სრულიად,
127. და მსგავსად ხმისა, დაზაფრულის გულის მომსკდარის
მოისმა ციდან უცნაური ხმაი მეტყველი:
„ო, ნაჲო ჩემო, რა აუგად დაუტვირთავხართ!“
130. შემდეგ მეჩვენა თითქოს მიწა განეზნა ორად
ორ ბორბალს შორის და ვიხილე ურჩხული ღიდი,
რომელმაც ბასრი ჭანგი თვისი შეურჭო ეტლსა.
133. მსგავსად კრაზანის, რომელიც გესლს წაიღებს უკან,
ურჩხულმაც ჭანგი შხამიანი კვლავ დაითრია
და თან წაიღო იმა ეტლის ქვედა ნაწილი.
136. ასე წაჲიდა იგი ზღაზენით, გაუჩინარდა.
ხოლო ნარჩენი, როგორც მსუყე მიწა ბალახით,
ფრთებით, ვინ იცის, მოტანილით კეთილი ზრახვით,
139. გარს შეიმოსა და ბალახმა დაფარა ეტლის
ორივე ბორბალი, მისივე საჭეც იმოდენ ხანში,
რამდენსაც კენესა საჭიროებს პირის დაბჩენას,
142. ასე უეცრად შეიცვალა ეს ეტლი წმინდა.
სხვადასხვა ნაწილს გამოესხა სხვადასხვა თავი
საჭეზე სამი ამოვიდა, ორიც გვერდებზე.
145. პირველნი რქებსა მიაგავდნენ ბებერ ხარისას,
ოთხს სათითაოდ ამოსვლოდა რქა თითო-თითო,
არვის უნახავს ამნაირი სადმე ვეშაპიც.

148. იდგა ციხისებრ შეუვალი, ცად აზვინული
ვიხილე მასზე უსირცხვილო მემკვი მჯდარი,
იმზირებოდა გარეშემო თვალის ხამხამით;
151. მას გვერდით უჯდა მდევი ერთი უშველებელი,
თითქოს შიშობდა, მდევი იგი არ წამართვანო,
ლოშნიდა მდევესა ის მემკვი ჟამიდან ჟამზე,
154. როგორც კი თვალი არეული და შურიანი
ჩემსკენ მოაპყრო, მყისვე კურომ გაცოფებულმან
მორეჯგვა იგი უსაშველოდ თხემით ტერფამდის.
157. შემდეგ იჭვის და სიბრაზისგან დაბრმავებულმან,
მოხსნა მან ეტლი, დაითრია იგი ტყე და ტყე
და მან დაჩრდილა ჩემ თვალთაგან როგორც მემკვი,
160. ისე ახალი მხეცი იგი განშორებული.

ქება ოცდამეცამეტე

Deus Venerunt gentes,* ქალწულები ასე გალობდნენ
მორიგეობით ხან სამ-სამი, ხანაც ოთხ-ოთხი,
თანაც ცრემლები მოსდიოდათ ღაწვზე წკანწკარით.

4. ხოლო გულნაზი ბეატრიჩე ყურს მიუგდებდა
ისეთი სახით, რომ მარია ჯვართან მჯდომარე
მოწყენით ოდნავ თუ სჭარბობდა მას ამ წუთებში.
7. როგორც კი ქალწულთ მოათავეს გალობა იგი,
წამოდგა მყისვე, გაიმართა ნაზად მწინარე
და უპასუხა ცეცხლის დარად ღაწვშეფაკლულმა:
10. „Modicum et non videbitis me,*
„კიდევ მცირე ხანს ჰოი, დანო ძვირფასნო ჩემნო,
„Modicum et non videbitis me“.
13. მერმე შვიდივე დააყენა თავის წინაშე,

შემდეგ ჩვენ უკან წამისყოფით ჩამოგვიყენა,
მე, ერთი ქალი, ბრძენი იგი ჩვენთან შთენილი.

16. დაწინაურდა და არ მახსოვს ათი ნაბიჯის
მიწაზე დადგმაც მას მოესწროს, როცა თვალებით
მან დააოკა და მონუსხა ჩემი თვალები.
19. უდრტვინველ სახით მეუბნება: „იარე ჩქარა,
რათა ისეთ დროს, როცა მე შენ გესაუბრები
ჩემს ახლოს ვლიდუ მომავალი ჩქარი ნაბიჯით.
22. როს მივეახლე, ისე როგორც თავთ ინება,
მითხრა: „რათ არ გსურს გამიბედო გასაუბრება,
„როცა მოდიხარ ასე ახლოს, ძმაო, ჩემს გვერდით?“
25. როგორც კაცს მაჟანს უფროსების წინაშე კრძალვით
სიტყვა აებნეს და ჩაუწყდეს ხმა ვიდრემდისინ
ყელით დაძრული მოაღწევდეს კბილის ღრძილამდის,
28. ასევე მეცა დაკეპილი სიტყვები წარვთქვი.
ვარქვი: „ბატონო, კარგად უწყით ჩემი ამბავი,
„ისიც თუ როგორ მოველება სიმძიმის ჩემსას“.
31. მომიგო: „გიჯობს უკუაგლო ზედმეტი რიდი,
„ასე მწადია, ეს იცოდუ, ამიერიდან
„არ მეტყველებდუ, როგორც კაცი ოცნებით მთვრალი,
34. „იცოდუ გველმა კიდობანი თუ დაამსხვრია,
„მაგრამ ყოველთვის ხამს ახსოვდეს დამნაშავესაც,
„ღვთის შურისგებას „სუპპეს“ ჭამით ვერას უშეელის.
37. „არცთუ დარჩება უმემკვიდროდ არწივი იგი,
„ვინაც შემოსა ეტლი ჩვენი თავის ნაკრტენით.
„ჯერ ურჩხულად და შემდეგ მსხვერპლად გადაქცეული.
40. „მე ვსჭვრეტ წინასწარ, ამიტომაც გაუწყებ კიდეც,
„თან მოაქვთ ჟამი აწ ვარსკვლავებს ახლო მშინარეთ,
„ყოვლის ზღუდის და დაბრკოლების კიდეგან მდგარი.

43. „ღმერთი წარგზავნის ხუთასათას და კიდევ ხუთსა,
„ვინც უეჭველად ბოროტმოქმედს მოუღებს ბოლოს
„და მოაკვდინებს მღევს მეძაფთან მრუშობისათვის.
46. „ამ მრუმე თხრობამ შესაძლოა, ვერ დაგარწმუნოს,
„როგორც თემიდის, ანდა სფინქსის წინასწართქმულმა,
„რაკი მათსაგით ესეც ბნელით თრგუნავს გონებას;
49. „მალე საქმენი იქცევიან ნიადაგებად,
„გამოირკვევა ამოცანა ამოუცნობი,
„გადარჩებიან ჯოგები და ნახნავ-ნათესი.
52. „შენ მოისმინე აქ ჩემს მიერ წინასწართქმული.
„და ასწავებდე იქ მიწაზე ჯერეთ ცოცხალთა,
„ვისი სიცოცხლეს სიკვდილისკენ ლტოლვაა მხოლოდ.
55. „მოიგონებდე, როს ასწერო ეს ყოველივე,
„არც ის დამალო თუ როგორი იყო ზე იგი;
„რომელიც ორ გზის აქ გაძარცვეს შენ თვალთ წინაშე.
58. „ვინც მას გაძარცვავს და ამოთხრის მას ფესვიანად,
„იგი მკრეხელად ჩაითვლება უფლის წინაშე,
„რადგან ის უფალს შეუქმნია მხოლოდ თავისთვის.
61. „და მის ნაყოფთა შეცნობისთვის დიდის წამებით
„ხუთიათას წელს მოელოდა სული პირველი,
„იმას, ვინც ტანჯვით შეცოდება გამოისყიდა.*
64. „გონება შენი თვლემისაგან თუ არ მოდლილა,
„გაიგებ მიზანს საგანგებოს, რისთვისაც ის ზე
„წვეროკინისკენ ვრცელდებოდა უფრო და უფრო.
67. „შენი გონების გარეშემო ამაო ფიქრნი
„არ გამხდარიყვნენ ვით საგანი ელზას წყლის* შლამში,
„და სიტკბო მათი შენთვის უკვე არ ქცეულიყო,
70. „რაც იყო პირამ სიკვდილის ჟამს თუთის ხისათვის,*
„განსჯის სისწორეს უფლის მიერ განწესებულსა,
„ამ ხის იგავში უეჭველად ამოიცნობდი,

73. „მაგრამ მე ვხედავ თუ რამდენად გონება შენი
„გაქვავებულია, ამღვრეულა და შებღალულა,
„ასე რომ, შეუქი ამ სიმართლის გიბნელებს მზერას.
76. „ამიტომაც გთხოვ დაწერილი თუ არ წაიღო
„აქ თვალმოკრული სახეები მინიშნებულად
„თან წარიტანო, ვით ბზის ტოტი არგანით მწირმა“.
79. „მე ვუპასუხე: „როგორც დამლა თავის ანაბეჭდს
„აროდეს შესცვლის, თუნდ მრავალგზის იხმარონ კიდევ.
„ასე აღბეჭდა თქვენგან თქმულმან გონება ჩემი,
82. „მაგრამ ეს მარქვი, რად ვერ სწვდება სიტყვასა თქვენსას
„გონება ჩემი ამ სანუკველ საუბრის დროსაც,
„ეგზომ ამაოდ აღგზნებული და დაძაბული?“
85. „უნდა შეიგნო, მიპასუხა, რომ სკოლა იგი,
„ანდა მოძღვრება, რომელსაც შენ აღიარებდი,
„ველარ მიწვდება ჩემს ნაუბარს აქ გამჟღავნებულს.
88. „გეჭეშმარიტოს, რომ ხმა თქვენი უფლის ხმისაგან
„ისე შორსაა და იშვომად განსხვავებული,
„როგორც მიწისგან ცა სფეროში ირგვლივ მბრუნავი“.
91. მე ვუპასუხე, „თუ აქ ხსოვნამ არ მიღალატა,
„მე ხლებას თქვენსას ჯერ აროდეს განერიდებივარ“.
„არცთუ მიგრძენია საამისო ქენჯნა რაიმე“.
94. „ასეთი რამე თუ არ გახსოვს, მომიგო თანაც,
„მას გაელიმა, ამას მაინც მოიგონებდე,
„როგორ დალიე ძოდან თავათ წყალი ლეთესი.
97. „და თუ ცეცხლისა სიახლოვის მაცნეა კვამლი,
„მამშინ ამოწმებს მაგნაირი გულმაგიწყობა
„ნებისა შენის სხვა მიზნისკენ მიდრეკის ბრალსაც.
100. „ამიერიდან შიშვლდებიან სიტყვანი ჩემნი,
„ისე თვალნათლივ და აშკარად, რომ შენს გონებას,
„ხელი მიუწვდის შესაცნობად, აწ დაჩლუნგებულს.

103. ამასობაში მოვარვარე მზემ ნელი სრბოლით
გადაიარა უკვე რკალი მერიდიანის,
რომელიც მიწის ჰორიზონტებს უთანაბრდება.
106. შეჩერდნენ მყისვე (როგორც ჯარის მეგზური ვინმე,
შესდგება ხოლმე, დაუცხრომლად წინ მოარული,
როცა ნივთს რამეს დაინახავს გზაზე დაგდებულს).
109. შვიდნი ასულნი გამოსულნი ხშირი ჩრდილიდან.
რომლის მაგვარსაც მიაფენენ ხოლმე ალპები
ტყეებს ფოთლიანს და ჩქერალებს სიგრილის მომგვრელთ,
112. მათ სიახლოვეს დავინახე (თუ მომეჩვენა),
ერთ სათავიდან გამოსული ტიგრ და ევფრატი,
ვით მეგობარნი დაშორების მაყოვნებელი.
115. ჰოი, სინათლე, ო, სახელო ადამის თესლის,
ეს რა წყლებია ერთ სათავით გამომდინარნი,
მანძილს განვლენ და მერმე ისევ გაიყრებიან,
118. მე მიპასუხეს: „რადგან ამის გნებავს შეცნობა,
„მატელდას ჰკითხე, განგიმარტავს“, მომცა პასუხი
(ისეთნაირად ვით ვეჭილი იცავს ბრალდებულს).
121. ნაზმა ასულმა: „როგორც ეგ და ისე სხვა რამეც
„მე განუშმარტე, თანაც მჯერა დაბეჯითებით,
„რომ ეს ლეთეს წყალს მის ხსოვნაში არ წარუშლია...“
124. და ბეატრიჩემ: „შესაძლოა ფიქრმა ხანგრძლივმა,
„რომელიც ხშირად აუძლურებს მეხსიერებას,
„გონებას მისას მრუმე ფლასი გადააფარა“.
127. „შეზე ვწნოეს, როგორ იცვლის მიმართულებას,
„მანდ მიიყვანე, როგორც შენ ეს გჩვევია ხოლმე.
„და განაახლე მასში უკვე დახშული ძალი“.
133. ვით ქველი სული უყოყმანოდ სიქველის მქნელი,
თვის მღელვარებას დაუმონებს სხვის ნებისყოფას
რა საამისო წამისყოფას მიიღებს მისგან.

133. ასე მეც ხელი წამომავლო დაუნდობელად
ნაზმა ასულმა, წამიყვანა, მისწვდა სტაციუსს:
თავაზიანად ეუბნება: „შენც მიჰყევით“,
136. ჰოი, მკითხველო, საკმარისი რომ მქონდეს არე,
ნაწილობრივად ვუძღერებდი მე ამ ტკბილ სასმელს,
რომელსაც ბაგეს არაოდეს მოვაშორებდი.
139. მაგრამ, რადგანაც ამა წიგნის ყველა გვერდები,
დაწერილია და ჩემს მიერ შესრულებული,
წინ აღარ მიშვებს აწ ლაგამი ხელოვნებისა
142. და გამოვედი წმინდა წყლისგან ხელახლად ქმნილი
ვითა მცენარე განძარცული ძველ ფურცელთაგან,
სპეტაკი სრულად, განმზადილი სულის შეფრთხინვით
145. ცად აღსავლენად, მისაწვენად ვარსკვლავებისა.

სამოთხე

ქება პირველი

დიდება მისი ყოველივეს, ვინც ამოძრავებს,
ბრწყინავს ყოველგან და ელვარებს სხივმოსილებით
ზოგან ნაკლებად და ზოგანაც მომეტებულიად.

4. ცაში ვიყავი, კაშკაშებდა სხივთ ათინათი,
ენახე ბევრი რამ, რის აღწერას ვეღარ შეიძლება,
ვინაც მუნიდან, კელავ მიწაზე მობრუნებულა.
7. რა მიეტანოს ამგვარ ზრახვას გონება ჩვენი
ისეთ სიღრმეში ჩაეფლობა ანაზღუეულად,
აღარ შერჩება უკუქცეულს მესხიერება.
10. რაც კი ვიხილე, განვიცადე და მოვიხვეჭე
საუფლოს წმინდას და შევკონე გონების ძალით,
ამიერიდან ამ სიმღერის ქცეულა საგნად.
13. ჰოი, აპოლონ, მწედ ეყავი ქმნილებას ჩემსას
ამ უკანასკნელს, რათა შეეძლო შენი ძვირფასი
დავიმსახურო მართებულად დაფნის გვირგვინი.
16. აქამდის ჩემთვის საკმარისი იყო პარნასი
ამიერიდან ორივენი გახდნენ უცილო,
რათა დარჩენილ ასპარეზის მივავნო ჰელოს.
19. მოვედ ჩემს გულში და მათხოვე აწ სუნთქვა შენი,
რომლითაც ერთხელ, ო უკვდავო, თავათ მარსიას*
შეუბრალებლად ამოართვის სხეულის ქარქაშს.
22. მოვედ, სიქველევ ღვთაებრივო და შთამაგონე
რათა ვიხილო აჩრდილები ნეტარი ქვეყნის,
რომელთაც კვალი ჩემს ხსოვნაში აღუბეჭდიათ.
25. მომახვეჭინე დაფნა შენი ეგზომ ძვირფასი,
ფურცელთა მისთა დამამშვენონ უკეთუ შენ და
ქმნილება ჩემი საამისოდ დამრთავთ მე ნებას

28. ტრიუმფის დაფნა იშვიათად მოუხვეჭნიათ
პოეტების და ცეზარების გარეშე სხვათა.
ჰოი სირცხვილო, კაცობრიულ არარაობის,
31. დელფის ღვთაება აღივსები სიხარულისგან,
როს პენეს რტონი ადაგზნებენ გულს სიხარულით.
ხშირად, ნაპერწკალს თან მოჰყვება ხანძარი დიდი,
34. რაგინდ რომ მცირეც იყვეს თუნდაც ცეცხლის ნაკვესი.
შესაძლო არი ჩემზე უფრო მჭევრად მეტყველი
ელდისოს პასუხს კირასაგან* უფრო სანუკველს.
37. ციური სხივი გვევლინება სხვადასხვა მხრიდან,
მაგრამ როდესაც იგი ხვდება იმ ადგილს, სადაც
ოთხივე გარსი, სამი ჯვარი შეიყრებიან,
40. სხივი წამოვა მომეტებულ ძალმოსილებით
კაცთ ევლინება და აღბეჭდავს უფრო მკაფიოდ,
მიწიერ დინგელს საკუთარის ნების მიხედვით.
43. დღე იწყებოდა ცალ კიდეზე, ცალხედაც ღამე,
ჰემისფეროი ერთი იყო თუთრად ელვარე,
ხოლო მეორე დათალხული მწუხრის ფერებით,
46. როს ბეატრიჩეს თვალი მოჰკარ მარცხნით მიდრეკილს.
მზეს გასცქეროდა, ისე როგორც ჯერ არასოდეს
არ შეუხედავს არწივთაგანს ამ მნათობისთვის.
49. როგორაც სხივი აღმოცენდეს ხშირად მეორე
პირველისაგან და დაიწყოს თავათ ზესწრაფვა,
მსგავსად მწირისა, რომ ნატრულობს შინ მობრუნებას.
52. ასევე მისი საქციელი მე გადმომედო
თვალების ჩემის მეშვეობით დაუძაბე მზერა
და მივაშტერდი ციურ მნათობს გაოგნებული.
55. იქ ბევრი რამე შესაძლოა, რაც აქ არ ძალგვიძის,
ამას იმ ადგილს ვუმაღლოდეთ, რომელიც ერთხელ
კაცთათვის იყო პირველადი, დასაუნები.

58. სხივს ვერ გავუძეღ მე ხანგრძლივად, მაგრამ ნათელი
ირგვლივ ისროდა მოელვარე მთიებს ვით რვალი,
გაღვრეული ცეცხლისაგან, გრდემლზე მდებარე.
61. მეჩვენა თითქოს დღეს ერთეოდა, კვლავ დღე ახალი,
თითქოს განგებას რომლის ძალნიც უშრეტელია,
ცისთვის ებოდოს სხვა ახალი მანათობელი.
64. და ბეატრიჩე გასცქეროდა ეტლს მარადიულს
მივაპყარ თვალნი, მივაშტერდი ზეზე მდგომარეს,
ეუჭვრეტდი, თანაც განვიცადე თითქმის იგივე,
67. რაც შემთხვევია თურმე გლაგკუსს, როცა ბალახი
გასაოცარი მან იგემა, ღმერთს ეზიარა
და გადაიქცა ამის შემდეგ ზღვათა ღვთაებად.
70. *Fraensumanar significar per verbe,*
ამას შეიცნობს მხოლოდ იგი, ვინც ეღირსება
განცდას იმ დიდის, უცნაური ბედნიერების.
73. ჰოი ამურო, თავთ უწყვი ცათა მპყრობელო,
თუ იგი დავრჩი, როგორათაც შენ გამაჩინე
შენ, ვინც მძლეობა მომანიჭე განსხივოსნებულს,
76. როს სფეროებმა, რომელთაც შენ აბრუნებ მარად,
გულისხმა ჩემი მიიტაცეს იმ ჰარმონიით,
რითაც შენ ზესკნელს აწესრიგებ და ატრიალებ.
79. ვნახე ცადაქნილს მოსდებოდა ისეთი ალი,
რომლისოდენა არ დამდგარა ჯერ ხმელზე წყალი,
ხმათა სიახლემ და სხივების უცხო ციალმა,
82. ისე შემიპყრო, მომენატრა მიზეზის ცნობა,
რომ წადილს აგრე არაოდეს აეუტანივარ
და ბეატრიჩე მყის მიმიხვდა გულთმეცნიერი,
85. ადახვნა ბაგე ნატვრის ჩემის აღსასრულებლად.
და ვიდრე კითხვას შევკადრებდი, მომიგო აგრე:
მცდარსა ოცნებას შეუპყრიხარ და თვალს იბრმავებ,

88. მაგრამ თუ შესძლებ განკურნებას ამ სენისაგან
იხილაჲ იმას, რაც გაგცლია უკვე ხელიდან.
შენ გეჩვენება თითქოს ფეხი გედგას მიწაზე,
91. მაგრამ ზეციდან გადმოვლენილ ელვის სისწრაფით
მიუბრუნდები შენ ისევე სამყოფელს შენსას.
მან მოკლე სიტყვა გალიმებით შემომაგება
94. და ერთი იჭვი განმიქარვა მწვავედ მქენჯნავი,
მაგრამ მეორე ჩამისახა და ვეუბნები
„მე განმიქარდა განცვიფრება ანაზღეულად,
97. „ახლა ეს მიკვირს და მწადია, ეჭვო საცნაური
„ვით აღმიტაცა მატერიაჲ ესდენ მსუბუქმა?“
ამოიოხრა, თანაგრძნობა აღძვროდეს თითქოს,
100. შემომცქეროდა ისე ნაზად და გულხმიერად,
როგორც მშობელი თავის პირმშოს თავგზაარეულს.
მითხრა: „კავშირთა სოფლიურთა მართავს კანონი
103. „გარდაუვალი დაწერილა დასაბამიდან
„რომ ღმერთს სამყარო ხატად თვისად გაუჩენია.
„ზეარსებანი თვალით ჭვრეტენ ზენარულ ძალთა
106. „მარადულ ქცევას, რომლის მიზანს შეადგენს იგი
„კანონი, რაც მე გაგახსენე შენ ამას წინათ,
„ბუნების ძალნი მიჰყვებიან ეტლს სხვადასხვაგვარს,
109. „ბოლოს ესენი ერთ ჰელოსთან შეიყრებიან,
„მიესწრაფვიან ეტლნი ესე ბოლოზს სხვა და სხვას,
„ამ აზვაგებულ ყოფნის ზღვაზე მოტივტივენი
112. „ნაირ-ნაირი ინსტინქტების ღელვით შეძრულნი.
ცაცხლს იგი აწვდის დაუცხრომლად ცაზე მთოვარეს,
„იგივე თავთ ამოდრავებს გულსა კაცისას,
115. „იგივე სთიშავს და აერთებს ქვეყნის კიდეებს,
„და არა მარტო იმ არსებათ, რომელთაც ნიჭი
„შემეცნებისა წართმეული აქვთ ბუნებისაგან

118. „ხედება ისარი განატყორცნი ამ მშვილდის მიერ,
„არამედ სხვათაც, სიყვარულის ნიჭის მქონებელთ.
„ძალი ზენარი გამგებელი ბუნების წესთა
121. „ანიჭებს ზეცას ბრწყინვალებას მთიებით თვისით,
„და ამოდრავებს დაუცხრომლად ციურ სფეროებს.
„ძალმოსილებას ამ მშვილდისას ჩვენაც იქითკენ
124. „მივყვართ ახლა და უწყვეტელ კანონის ძალით
„ისარნი მისნი უმიზნებენ ბედნიერებას.
„იგიც სწორია, რომ ურჩია ფორმა ხანდახან,
127. „არ ეგუება შემოქმედის გულისა ზრახვას,
„რადგან ყრუ არის მატერია, არ გაგცემს პასუხს,
„აგრე არსობაც აღმოჩნდება ხშირად ჯიუტი.
130. „დააგდებს მართალ მიმართებას მრუდეთ მაგალი
„და გადაჰყვება მცდარ სურვილებს ანაზღეულად
„ვით ნაპერწკალი ქუხილისა ცით დაშვებული.
133. „შენ ნუღარ გიკვირს ზეამოსვლა ამიერიდან
„ეს იგივეა, თუ არ ვცდები ამ შემთხვევაში,
„ხელაღვე თითქოს მწვერვალიდან დაძრულ მდინარეს,
136. „რომელიც ქვევით მიიკაფავს ბარისკენ გზასა.
„მართებულია განცვიფრებას შეეპყრე მაშინ,
რომ დაბრკოლების ყოველგვარის შეუმთხვეველად
139. „კვლავ საიქიოს მიბრუნება რომ შეეძლებოდა
„და მიკრობოდი მიწას მკერდზე ვით ცეცხლის ალი“.
ეს სიტყვა და ისევ ზეაღმართა ზეცისკენ თვალნი.

ქება მეორე

პოი, თქვენ, ვინაც უკან მოსდევთ ტანმორჩილ ნავით
ხომალდსა ჩემსას, მოისწრაფვით მღელვარე ზღვაზე
და მის სიძღვრას ყურს მიუგდებთ სმენად ქცეულნი

4. უკუიქეცით, მიაშურეთ მშობლიურ ნაპირს,

ზღვას ნუ ენდობით, შესაძლოა დამკარგოთ თვალით
და გზა დაგებნათ თვალშეუვლებ წყლის უდაბნოში,

7. რომელიც ჯერაც ძეხორციელს არ გადუსერავს.
მინერვა* აფრებს ამოდრავებს, აპოლო საჭეს,
ხოლო ცხრა მუზა მიჩვენებენ ზეცაზე გუთანს.
10. ჰეი, რჩეულნო, ვინაც მუდამ ხელგაწვდილნი ხართ
სადეთო იფქლისა* მისადებად, რაც თქვენ განიჭებთ
როგორც სიცოცხლეს, ისე შიმშილს მარადჟამულსა,
13. თქვენ შეგიძლიათ გაიყვანოთ ნავები ზღვაზე,
რომელსაც გემი ჩემი სერავს და სტოვებს კეალსა,
ვიდრე ორნატი იგი წყლისგან წარიშლებოდეს.
16. თქვენ უფრო მეტად გაცდებით ვიდრე ბერძნები,
რომელთაც ნახეს კოლხიდაში იაზონ ხნავდა
ცეცხლისძვრევე ხარით გამართული გუთნით ნიადაგს.
19. უფლისმიერის სამყაროსკენ ჩვენ აღგვაგლინა
უშრეტმა ნდომამ, შთანერგილმა ისე უეცრად
როგორც ჩვენ ძალგვიძს მოვიხილოთ თავანი ცისა.
22. ზეაიხედა ბეატრიჩემ, მიეხედე წამსვე
ისევე სწრაფად როგორაც ისარს მოსწვევენ მშვილდით
და გასტყორცნიან სანიშნოის მისაწველად.
25. მე მივადწიე ისეთ მხარეს სად უცნაური
სანახაობა შეეხეჩა თვალს განცვიფრებულს.
იგი, ვინც ზრახვის ჩემის იყო მარად საგანი
28. მეის მომიბრუნდა, მეუბნება პირმშვენიერი:
„მიაგე მაღლი მამაუფალს ცათა მპყრობელსა,
„ვინც ნება დაგართო მივწეოდით ვარსკვლავსა პირველს“.*
31. მე მომეჩვენა: დაგენათოდა ზედ ღრუბლის ქულა
თუთრი, ბრწყინვალე და ქათქათა ვით დიამანტი
სხივთა კროთმაში უცნაურად აელვებულნი.

34. მარადიულმა აღმასებმა ისე მიგვიღეს,
ვით სხივებს შხისას ათინათებს ჭაულნი წყლისანი.
აღარ ვიცოდი თუ მე კიდევ ზედმესხა ხორცი,
37. ან სივრცე ერთი ვით შეერწყო სივრცეს მეორეს,
სხეული სხეულს რანაირად შეუსხეულდა.
მღრღნოდა სურვილი, რომ შემეცნო რამენაირად,
40. ჩვენი ბუნება ვით გადადის ღვთის არსობაში.
ამას მიეწოდები მხოლოდ რწმენით არა მსჯელობით,
თავისთავადი, ქვეშეცნეულ განჩინებითა
43. ვით პირველ კაცთა შეუცვნიათ ჭეშმარიტება.
მე მივუბრუნდი ბეატრიჩეს თავმოდრეკილი,
„მადონა, ვუთხარ, სათნოებით სრულით აღვსილი,
46. „მადლოს მოვახსენებ ყოვლისშემძლეს, ვინაც ინება
„და მომაშორა წუთისოფელს, უხამს ჟრიაშულს.
„ახლა ეგ მამცნე, რად ეტყობა ნეტავ ამ სხეულს
49. „შავი ტალები, რამაც კაცთა მისცა საბაბი
„ქვევით მიწაზე, კაენისთვის ეს მიეწერათ?“*
მან შემომხედა, გამიღიმა და მიპასუხა:
52. „თუ ხალხის რწმენა უვიცობით დაბრმავებული
„ვერ შესწვდენია ისეთ რამის შეცნობას, რასაც,
„გრძნობების თქვენის კლიტენიცა ვერ მორგებია
55. „გაოცებისგან ნუ შეკრთები ამიერიდან.
„რადგან თქვენს გრძნობებს ცნობა უწევს ხელმძღვანელობას.
„ხოლო გონებას შეკვეცილი ასხია ფრთენი,
58. „ახლა ეგ მინდა შენი აზრი მამცნო თავთვე“.
და მე მიუგე: „განსხვავება ეს უნდა იყოს
„მრუშე და ნათელ სხეულების ალბათ თვისება“.
61. „თუ რა მცდარია აზრი შენი გაიგებ ამას,
მითხრა, „როდესაც გამცნობ საბუთს, რომელსაც მევე
„შენს მიერ ნათქვამს დაუუყენებ ახლავ პირისპირ.

64. „მერე ცას ბევრი გააჩნია სხვადასხვა ზომის
„სხვადასხვაგვარი ბრწყინვალეების, შუქის ცთომილნი,
„აღნაგობითაც ურთიერთში განსხვავებულნი.
67. „საგანთ სიმრუშე ან სინათლე რომ ქმნიდეს მიზეზს,
„სულ ყველა ვარსკვლავს ექნებოდა იგივე ძალა
„მეტ-ნაკლებ ზომის, თანაბარის სხივმოხილვით
70. „ხარისხთ სხვაობა შედეგია შექმნის პრინციპის,
„შენს აზრს რომ აყვეთ, გვექნებოდა პრინციპი ერთი
„ერთსახელობა იმეფებდა მთელს სამყაროში.
73. „მაშინ ნათელი სხეულები ამ შემთხვევაში
„გამოიწვევდნენ წარმოშობას მუქ ლაქებისას,
„რომელთა მიზეზს ეძიებდი, ხოლო მთოვარე
76. „უცილებელად მოიკლებდა და დაჰკარგავდა
„ნიუთონობობას და უთუოდ ემსგავსებოდა
„ცხოველის სხეულს ზოგან მჭლესა და ზოგან მსუქანს,
79. „თავით ცთომილი ნაწილობრივ იცვლიდა ფერსა,
„ეს მოხდებოდა უეჭველად მზის ელიპსის დროს
„და მაშინ სხივი გაატანდა უცილოდ მთვარეს
82. „როგორც ყოველგვარ გამჭვირვალე საგანს რაიმეს.
„ახლა მეორე დებულებას დაჟარღვევ შენსას
„და დაგარწმუნებ, აზრი შენი რომ იყო მცდარი.
85. „ვთქვით საგნის სიზრქე გამსჭვირვალე არაა სრულად,
„იგულისხმება მას ექნება ერთ-ერთი კიდე
„და მისგან სხივი მოიქცევა უკუერთობითა
88. „როგორც სარკისგან, რომლის უკან დაუდევთ ტყვია.
„ეგებ მომიგო ამ არეში მოსჩანდეს სხივი
„უფრო მომკრთალო, უფრო მრუშე ვიდრე სხვა ადგილს
91. „და ამიტომაც უკუქცევით წამოსულაო,
„მაგრამ ეს აზრიც დაგერღვევა თუკი მიმართავ
„ცდას რაიც არის თავკიდური და საძირკველი

94. „ყოველნაირი, თქვენბური ზელოვნებისა.
„აილე თუნდაც სამი სარკე, ორი მათგანი
„ურთიერთისგან მთლად თანაბარ მანძილზე დადგი,
97. „ხოლო ოდნავ შორს ჩამოკიდე სარკე მესამე.
„შეხედე პერე შენ სამივეს დაკვირვებულად,
ხოლო შენს უკან ანთებული დადგან შანდალი
100. „ისე, რომ სხივი აშუქებდეს სარკეს სამივეს
„და უკუქცევით მოდიოდეს სხივი შენამდე
„თუმც სახე შენი უშორესი სარკის წიაღში
103. „უფრო მომკრთალო გეჩვენება, მაინც მიხედები,
„რომ სამივენი თანაბარად გაბრწყინდებიან.
„ახლა, ვით სხივი აღრიანი გამოზაფხულის
106. „მთის ღარტაფებში ყოველივეს გაუკრთობს ფერსა
„და სუსხს პირველადს ცხუნვარების თვისის წყალობით,
„ასე გონებაც მსურს განგკურნო შენი, ცთომისგან
109. „და მიგაფინო ამნაირად გააზატებულს
„ნათელი აზრის მოხასხასე სხივთა ჩქერალი.
„ღვთაებრივ ზავის სამყაროში ბრუნავს სხეული
112. „თავთ შემცველი ზენარული ყოფნის მიზნის
„სხვადასხვაგვარი სუბსტანციების თავთ შემცველი
„ამ ზეცის ირგვლივ სხვა ზეცაა, სხვა ვარსკვლავითი.
115. „და იგი აძლევს სხვადასხვა არსთ სიცოცხლის ძალას
„მისგან შექმნილთა, და მისგანვე განსხვავებულთა.
„სფერონი სხვანი შეადგენენ წრეებს სხვადასხვათ
118. „ძალთა სხვაობა სუბსტანციებს ნაირნაირსა
„უქვემდებარებს ნაირნაირ მიზნებს და ზრახვებს
„და ორგანონი სამყაროის, როგორც შენ ხედავ
121. „საფეხურებად დადგენილან ციდან მყარამდის.
„ღაიმახსოვრე რაგვარი გზით მიუახლოვდი
„ჭეშმარიტებას, რის შეცნობაც გწყუროდა აგრე,

124. „რათა შემდეგში ეს თავათაც გამოიყენო
„და უჩემოდაც გზა იპოვნო, მიაგნო ფონსა.
„წმინდა სფეროთა მოძრაობა და ზეგაულებნა
127. „როგორც ჩაქუჩის მოხმარება ოქრომჭედლისთვის
„საცნაურ ხდება ზენარული გონების მკლავით.
„და ზეცა იგი ვარსკვლავებით დამშვენებული
130. „ულრმესი სულის ძალისაგან მოძრაობს მუდამ
„დადალულია მისივ სახის ანაგობითა.
„და როგორც სული თქვენს წარმატალ, მოკვდავ სხეულში
133. „სხვადასხვა სახსრებს შორის არის განრიგებული,
„სხვადასხვაგვარი ფუნქციების აღმსრულებელი,
„აგრემც გონება ზენარული სიქველეს თვისთა
136. „ურიცხვ ვარსკვლავებს უნაწილებს და თავთ კვალად
„ისწრაფვის თავის განუყოფელ მთლიანობისკენ
„სხვადასხვა ძალით უერთდება სხვადასხვა სხეულთ,
139. „რომელთაც იგი იმგვარადვე უკავშირდება
„როგორც სიცოცხლე კაცობრიულ მოკვდავ სხეულსა,
„სიქველე იგი ღვივის მერმე ყოველ ვარსკვლავში
142. „გულმხიარული ბუნებისგან გამოვლენილი
„როგორც სიცოცხლის ნაპერწკალი თვალის გუგაში.
„ამ სიქველისგან, არცთუ სხეულთ სიმკვრივისაგან,
145. „არც სინათლისგან ნაწილდება პლანეტთა შორის
„სხივმოსილება და პრინციპი ეგ ფორმალური
„ანიჭებს ცთომილთ ბრწყინვალებას და სიმრუშესაც“.

ქება მესამე

მზემან, ოდესღაც ვინცა მწვავდა ვნებით ძლიერით
ჰყო საცნაური განმარტების, ახსნის წყალობით
ჭეშმარიტების ზენარულის ტურფა იერი.

4. და მეც მეწადა გულახდილად აღიარება

თუ რანაირად დამარწმუნა ნათხრობმა მისმა
ავსწიე თავი და მინდოდა, მეთქვა პასუხი.

7. მაგრამ მეჩვენა საოცარი გამოცხადება,
რომელმაც ისე დაატყვევა გულისხმა ჩემი,
რომ ხსოვნამ ვეღარ მიკარნახა საუწყებელი.
10. ვით ზედაპირზე გამსჭვირვალე, ბრტყელი ბროლისა
ანდა ანკარა წყაროს თვალში, რომელსაც ღელვა
ჭავლს არ აღვიძებს, ვეღარ სწვდება ქროლვა ქარისა,
13. ჩვენ ვჭვრეტთ სახეთა ჩვენთა ნაჩრდილს დია ბუნდოვანს
ფერგადასულსა ვით საესებით ფერგამკრთალ შუბლზე
გამოკრთის ხოლმე თავსაკრავის მარგალიტები.
16. ასევე ვნახე გარეშემო იმდენი სული
სალაპარაკოდ განშხადილი და მყის მოვტყუვდი,
ვითა ნარცისი წყაროს თვალზე შეყვარებული,
19. და როს შვენიშნე სახე მათი გასაოცარი,
რომელიც წედან მოჩვენება მეგონა თავათ
უკუვიქეცი, მოვიხედე ისევე უკან,
22. რათა მენახა, ვისაც შხერა მისწვდა პირველად,
იდგა მადონა ჩემს წინაშე და მილიმოდა,
თვალთაგან მისთა გამოკრთოდა მგზნებარე ალი.
25. „ნუ გაოცდები, რომ შეცდომამ შენმა ბაღლურმა,
მითხრა, ღიმილი რომ დაჰბადა ჩემსა ბაგეზე
„ჯერაც ბორძიკით ეტანები ჭეშმარიტებას
28. „კელავინდებურად დაფათურებ სიმცდარის გზაზე.
„ვისაც აქ ხედავ არ გეგონოს მოჩვენებანი
„აქ ასახლებენ მხოლოდ აღთქმის გამტყუელ სულებს.
31. „მაშ შეესიტყვე, დამერწმუნე გიპასუხებენ,
„მათ გზას უნათებს აწ ნათელი ჭეშმარიტების
„და ცდუნების გზას არასოდეს დაადგებიან.

34. და, მეც მივმართე სულს, რომელსაც ზედ ეტყობოდა
ყველაზე მეტად, საუბარი ენატრებოდა:
„სულო ნეტარო, ვისაც სხივის ამ საუფლოში
38. „მარადჟამული სიცოცხლისა გისვამს ნექტარი,
„რომელსაც მხოლოდ, ის შეიცნობს, ვინც მას იგემებს.
„ეგებ ინებო და მაუწყო თავაზიანად,
40. „სახელი შენი, ვინაობა, ან გვარი შენი
ბოლოს ამბავი, ვითარება ზვედრისა შენის?“
მან გამიღიმა, შემომხედა და მიპასუხა:
43. „ჩვენ არვის ეუხშობთ სიყვარულის ჩვენისა ბჭეებს
„გულ წმინდად მზრახველთ, როგორც ღვთისა გულმოწყალება.
„რომელსაც სწადის, ტაძრული მასვე ემგვანოს.
46. „საიქიოში მონაზონად ვირიცხებოდი,
„თუ მომიგონებ არ ვიქნები შენთვის უცნობი,
„თუმც დამშვენებულს, მაგრამ თვალნი ანაზღეულად
49. „მოგაგონებენ შენ პიკარდას, აქ მომავლინეს
„და დანარჩენ ნეტართა შორის
„ბედნიერებას აწ განვიცდი აუშლვრეველსა.
52. „სურვილთა ჩვენთა ასულდგმულებს სუნთქვა მარადი
„სულისა წმინდის და მის ნებას ვემორჩილებით,
„ლხენით აღვსილნი და შექმნილნი, ნებითა მისით.
55. და გარსი ესე ეგზომ დაბლა ჩვენ მიგვიჩინეს,
„რადგანაც აღთქმებს დადებულთა იმ სამყაროში
„ჩვენ საკმარისად, გულმოდგინედ არ ვასრულებდით“.
58. მე ვუპასუხე: „გასაოცარ მაგ თქვენს სახეზე
„ბრწყინავს ისეთი სათნოება ღვთიფშვენიერი,
„რომ თქვენ ჩემს თვალში შევიცვლიათ ძველი იერი,
61. „მეც ამიტომაც ვერ შევიცვნეთ ანაზღეულად,
„ვიდრე შენ თავათ გამიმხელდი შენს ვინაობას,
„რამაც ანაზღად, მომაგონა მე სახე შენი.

64. „ახლა ეგ მარქვი, ამ მხარეში ცხონებულ სულთა
„უფრო მაღალი სამყოფელი თუ გენატრებათ
„ღეთის აღმატებულ სიყვარულის მოსახვეჭაუდ?“
67. სულმა ღიმილით გადახედა თავის თანატოლთ
და მიპასუხა ჩემს კითხვაზე ისე მოლხენით
თითქოს პირველი სიყვარულის შეპყროდა ვნება.
70. „გულმოწყალება აშოშმინებს ჩვენს ნებას, ძმაო,
„ეკმაყოფილებით უდრტვინველად და ის გვახარებს
„რაც წილად გვერგო და სხვაგვარი არ გვაქვს სურვილი.
73. „ჩვენ რომ ვისურვოთ ამაღლება ამაზე ზევით,
„ეს უეჭველად დაგვატეხდა რისხვას იმისას,
„ვის ნებისამებრ მიგვიჩინეს ჩვენ ეს სავანე.
76. „ამგვარ წადილებს ამ სფეროში არ აქვთ ადგილი,
„ჩვენს შორის მხოლოდ სიყვარულის განაგებს ძალა,
„თუ ჩაწვდენიხარ ვითარებას ჩვენსას სტუმარი.
79. „ამ ნეტარების საუფლოში ყოფნისა აზრი
„მხოლოდ ეგ არის, ყოველივე მონებდეს უფალს,
„ნებასა მისას შეუერთდეს ყველას სურვილი.
82. „და თუ აქ ხდება სფეროების გარდანაცვლება
„ჩვენ სფეროს ვიცვლით, როს მეუფეს ამ საბრძანისის
„და მთელს საუფლოს მიაჩნიათ ეგ სასურველად.
85. „მის ნებაშია თავკიდური ჩვენის მშვიდობის
„ის თავათ ზღვაა ყოველივე იმის შემცველი,
„რაც კი განგებას და ბუნებას გაუჩენიათ“.
88. მე შევიცანი, რომ ყოველი უბანი ზეცის
სამოთხისაა თუმცა მაღლი ყოვლის შემქმნელის
ზოგან მეტია და ზოგანაც ოდნავ ნაკლები.
91. როგორც ნადიმზე გამაძღარნი ერთ-ერთი კერძით
მოვითხოვთ სხვას და ველოდებით მორთმევას მისას,
ამას გადაუდგამთ, გადავიღებთ მერმე სხვანაირს.

94. აგრე მეც სიტყვით, ნაწილობრივ მუნჯი წამყოფით
ვამცნე, რამეთუ მე მინდოდა კიდევ გამეგო
კელაე რომელ საქსოვს აკლდა კიდევ ცხემლის გაულება?
97. მითხრა: „უცოდველ ცხოვრებისთვის სამოთხის წიაღს
„დამკვიდრებულმა წმინდა კლარამ* ჩვენ ეს გვიბრძანა:
„ჩაგვეცვა ძაძა სამონაზნო და სიკვდილამდის
100. „ვეოფილიყავით სასძლო მისი,* ვინც ალთქმას ყოველს
„თვით იმასსოვრებს სიცოცხლისა მომნიჭებელი,
„კლარას სურვილით, ჯერაც კიდევ სიყმაწვილეში,
103. „დავთმე სოფელი და ჩავიცვი მონაზვნის ძაძა,
„ალთქმა დავდევი მიეყოლოდი ნატერფალს მისას,
„მაგრამ სიავის და სიმცთარის მუდამ მზრახველთა
106. „მე გამიტაცეს სავანიდან და უწყის ღმერთმა
„რა საშინელი მე დამეწყო მერმე ცხოვრება.
„მე მანდ მეორე უცნაური ნათლის ჩვენება,
109. „შენ ამჩნევ ალბათ მხარმარჯვნისკენ ჩემგან მდგომარეს
„მუქით რომ მოსავს სფეროს ჩვენსას, მეუდრო სავანეს,
„ჩემებრ ეწამა, განიცადა მანაც იგივე,
112. „მასაც მოხადეს მონაზნური რიდე თავიდან,
მაგრამ სოფელში იძულებით მიბრუნებულმა
„თუმც დაარღვია გარეგნულად ალთქმანი თვისი,
115. „სიქველით თვისით, სათნოებით წარჩინებულმა
„გულში ატარა მონაზნური რიდე გლოვისა.
„კონსტანცა* გახლავთ ეგ ნათელი გამოცხადება,
118. „ვინაც შვაბების ამ მეორე სიამაყიდან
„შვა ეს მესამე, შვაბთა გვარში უკანასკნელი“.
ეს სოქვა პიკარდამ, მყის შესწყვიტა ჩემთან უბნობა,
121. Ave Maria იგალობა, გაუჩინარდა,
ვით მძიმე ნივთი, უცაბედად წყალში დანთქმული.
და მყისვე მზერა მივაყოლე ლანდს მოფარფატეს,

124. სანამ შემეძლო, მაგრამ როცა დავკარგე თვალით კვლავ მიუბრუნდი ნდომის ჩემის საგანს განუყრელს; და მოვინდომე: შესიტყვება ბეატრიჩესთან,
127. სახისა მისის ელვარებამ შემაერთო ისე, რომ თვალი ვეღარ გაუშვარათე მარად სასურველს გაოგნებულმან და სავსებით გოცნებულმან
130. ვეღარ შევძელი მეყსეულად კითხვის მიცემა.

ქება მეოთხე

- ვინმე დაშვებულს რომ დაუდო წინ ორი კერძი
ვერც ერთს სწვდებოდეს, მოდიოდეს ნდომისგან ნერწყვი,
სული ხდებოდეს და ვერ მიხვდეს თავის საწადელს,
4. ან და ბატკანი ცახცახებდეს ტყეში შთენილი
ორი მძვინვარე მგლის შიშისგან შეძრწუნებული,
მწვეარი იდგეს განაბული ორ მშველთა შორის
 7. აგრე მეც ვდუმდი, თუმც არ მედო ამაში ბრალი
ორმაგი იჭვით ამღვრეული, არცთუ ვიქადნი,
თან ვაღიარებ, იძულება მიკარნახებდა.
 10. დიახ, მე ვდუმდი, თუმცა გულის ზრახვანი ჩემის
ჩემსავე სახეზე აღბეჭდილი ზედ მეტყობოდა
უფრო თვალნათლივ ვიდრე სიტყვით გამჟღავნებოდა.
 13. ვით დანიელმა, განრისხებულს დაუცხრო ერთხელ
ნებუქად ნეზარს* გულისწყრომა უმართებულო,
აგრევე ჩასწვდა ბეატრიჩე ჩემს გულისთქმათა.
 16. მითხრა: „გონება შეუპყრია, მე როგორც ვხედავ
„ორ მქენჯნავ ზრახვას ერთმანეთში მოპაექრეთა
„მიტომაც გიმძიმს დაარღვიო სიტყვით ღუმილი.
 19. „შენ ასე ფიქრობ: ნებისყოფა თუ მომსდევს ქველი
„ეს როგორ ხდება, რომ უცხოთა ძალმომრეობა
„აგრე ამცირებს ხარისხს ჩემის დამსახურების?

22. „გარდა ამისა, შენ სხვაგვარიც გაწვალეს იჭვი
„პლატონის სწავლა შეგიცნია, რომლის მიხედვით
„სიკვდილის შემდეგ ვარსკვლავეთში აღიან სულნი.
25. „ეს საკითხები თანაბარად გიღრღნიან გულსა,
„ახლა დავიწყოთ სათითაოდ მათი გარჩევა,
არც სერაფიმებს, მამა ღმერთის სწრაფ მალემსრობებს,
28. „არც მოსეს, დავითს, არც დანიელს, არც იოანეს,
„არც თვით მარიამს უფლის მშობელს და უხრწნელ ქალწულს
„ამ გარსის მკვიდრთა უკეთესი არ აქვთ ადგილი,
31. „არცა პატივი ამ სამოთხის შემოგარენში,
„არც სიხანგრძლივე, ან სიმოკლე აქ დაყოვნების.
„ყველა ესენი ამშვენებენ ამ გარსსა პირველს;
34. „განსხვავდებიან მხოლოდ იმით ურთიერთისგან,
„სხვადასხვაგვარი ოდენობით გადმოღის მათზე
„ამ ცხოვრებაში მარადიულ სულების მადლი.
37. „და ეს სულები ამ სფეროში იმყოფებიან
„არა იმისთვის, განკუთვნილი ჰქონოდეთ იგი,
„არამედ ცაში წარჩინებას მორიდებოდნენ.
40. „ასეთი სიტყვა კაცთ გონებას უკეთ მისწვდება.
„იგი, რაც გრძნობებს ეფონება ადამიანთა
„ხელმისაწვდენი ხდება შემდეგ გონებისათვის.
43. „საღვთო წერილიც დათმობაზე მიტომც წავიდა
„კაცთ შემეცნებას შეუგუა მოძღვრება თვისი,
„მიტომც ხელფეხი გამოასხა ქვეყნისა გამჩენს.
46. „და ეკლესიაც ზომ ანიჭებს კაცურ თვისებებს
„მიქაელსა და გაბრიელსა, იმ მესამესაც
„ვინცა ტობიას მოარჩინა სიბრძავისაგან.*
49. „რასაც ტიმეოს ასწავლიდა სულების გამო
„არ ეგუება იმას, რასაც აქ ჰხედავ თავათ,
„მას ის სჯეროდა, რასაც თავათ ამბობდა ზოლმე.

52. „სულიო, იგი ასწავლიდა, კვლავ მიელტვისო
„ისევე ვარსკვლავს, რომლისგანაც მოსწყდაო თავათ
„იმავე წუთში როს მიიღო სხეულის სახე.
55. „შესადლო არის აქ სხვაგვარი ღვიფოდეს აზრი
„და შეფარვულად სულ სხვა იყოს ამით ნათქვამი,
„მაშინ დაცინვას მის წარმომთქმელს არ ვაკადრებდით
58. „თუ იგი ამბობს: ვით პატივი, ისე ძაგება
„კვლავ იმ სფეროებს საბოლოოდ უბრუნდებაო,
„აქ შესადლოა სწორედ სცემდეს ისარი მისი.
61. „ცუდად გაგებულ მოძღვრებამან მთელი ქვეყანა
„სიმცდარის გზაზე დააყენა: მარსი, მერკური
„და იუპიტერ მიიჩნიეს მართლაც ღმერთებად.
64. „მეორე იჭვში ნაკლებია შხამის იოტი,
„აქ მართოდენ უსაფუძვლო აზრი რიალებს,
„მიტომაც იგი ვერ გაგვითიშავს უკვე მე და შენ.
67. „სიმართლე ჩვენი რომ ეჩვენოს სიმრუდედ კაცთა.
„ეს რწმენისაგან უმეტესად მომდინარეობს
„და მწვალებლობის აქ არ მოსჩანს ნიშანწყალიცა.
70. „რადგანაც ვიცი, შეუძლია გონებას თქვენსას,
„საცნაურყოფა ამნაირი ჭეშმარიტების
„გნებაეს, მე ავხდი საიდუმლო ახლა საფარველს
73. „ძალდომირობა თუ ეგაა, სადაც მოძალეს
„არაფერს შველის დათრგუნვილი, ჭირთამთმენელი,
„მაშინ ეს სულნი ვერ შესძლებენ თავის მართლებას.
76. „უძლეველია, მოძალადეს, ვინც არ ნებდება,
„იგი ცეცხლსა ჰგავს, ბუნებრივი წესის მიხედვით
„მაღლა მლტოლვარეს დაბრკოლების მიუხედავად.
79. „სად ნება დათმობს, შესუსტდება ცოტად თუ ბევრად
„მოძალეც მაშინ გამხნევდება და ეგ სულებიც
„რომ გარჯილიყვნენ ამნაირად, ღმერთს ეწეოდნენ.

82. „მათ რომ ჰქონოდათ მტკიცე ნება, რის მეოხებით
„ლორენცო* დაწვა თავის ნებით წამების ლასტზე
„და ან მუჩიომ* თვით გასწირა მარჯვენა ხელი,
85. „ნება იგივე მიიყვანდა მათ უეჭველად
„ეკლავ მართალ გზასთან, ძალადობის განვლის უმაღლვე,
„მაგრამ ასეთი მტკიცე ნება იშვიათია.
88. „ეს განმარტება თუ ჩაგწვდება ანაზღად გულში
„უეჭველია გაგიფანტავს იჭვს სამუდამოდ
„რაც ასე დიდხანს სულს გიმღერებდა და გაშფოთებდა,
91. „ახლა სხვა იჭვი შესდგომია შენს გულს ახალი,
„ამას შენ თავათ ვერ დასძლევდი, ვერ დათრგუნავდი
„დაქანცულობა უჩვეულო რომ არ შეგყროდა.
94. „მე გასწავლიდი, მოგიტხოვდით, რომ ნეტარ სულებს
„ეუცხოვება ყოველგვარი ცრუმეტყველება,
„რადგან ისინი ჭეშმარიტის მისწვდნენ სათავეს.
97. „კონსტანცამ რიდის სიყვარული გულში ატარა,
„იმის მიხედვით, რაც პიკარდამ გაუწყა წელან
„ამან ჩვენ შორის ჩამოთესლა უთანხმოება.*
100. „მოხდება ხოლმე, ძმაო, ხშირად, როდესაც საფრთხე
„ეაცს უდარაჯებს, იგი ისეთ რამეს ჩაიდენს,
„რაც მის ჩამდენელს არ შეშვების, არ ეკადრება.
103. „ასე აღკემონ,* აყოლილი მამის მუდარას
„გადასწყვეტს მოჰკლას საკუთარი, მშობელი დედა
„და გულჩვილობის მეოხებით გახდა უგულო.
106. „აქეთკენ მწადის მე მივმართო გონება შენი;
„აქ ნებისყოფა ძალას ისე გადაჭდობია,
„რომ ცოდვას უკვე სინანული ვეღარ უშველის.
109. „სრულქმნილი ნება ბოროტებას არ ეტანება,
„ნება სუსტდება მხოლოდ მაშინ, როცა მიხვდება
„რომ არ დათმობით უფრო მეტი დაუშავდება.

112. „პიკარდა წედან გაიმბობდა, სრულ ქმნილისათვის,
„მე კი სხვა ნება დაგისახე და ასე ვგონებ
„ეს ჩვენ ორთავეს შეგვათანხმებს და მოგვარიგებს.
115. ასე მოსჩქეფდნენ წმინდა წყალთა ტალღები წმინდა,
ჭეშმარიტების აუძღვრეველ წყაროსთაიდან,
და, დაიჯანა ჩემს სულშიაც უკვე მშვიდობამ.
118. „ო, სიყვარულო, პირველადი სიყვარულისაჲ,
„ქალო ღვთიურო, შევაგებე მე თავათ სიტყვა,
„სიმჭევრემ შენმა აღტაცების შემასხა ფრთენი.
121. „ჯერ უადრესი არ მიგრძნია მე სიყვარული,
„რათა მადლის წილ შემაგებო თანაბრად მადლი
„გულთამხილავი თუ მოგიზღავს სამაგიეროს.
124. „ეხედავ გონება ვერ დასცხრება ჩვენი ვერასდროს,
„თუ არ გაბრწყინდა ამ ღვთიური ჭეშმარიტებით.
„რომლის კიდევან ყოველივე წარმატალია.
127. „გონება ჩვენი მუნ ისვენებს, როგორც ნადირი
„თავის ბეჩოში და თუ იგი ვერ მიჰხვდა ნათელს
„სულ ამაოა ყოველგვარი წრიალი სულის.
130. „დასასრულ, იჭვი ჭეშმარიტის გარშემო ბუდობს
„როგორც ყლორტები მცენარეთა ფესვის მახლობლად,
„ხოლო ბუნება მიგვაქანებს მწვერვალებისკენ.
133. „ეს მახედვინებს კიდევ ერთი წარმოგიდგინო
„ჰოი, მადონაჲ, მოკრძალებით კითხვა ამგვარი;
„გთხოვ გამიშუქო კიდევ ერთი ახლა საკითხი,
136. „მსურდა გამეგო შესაძლოა თუ არა, მძიმე
„დანაშაული ან აღთქმათა ტლანქი დარღვევა
„კაცს ეპატიოს ქველი საქმის მეოხებითა?“
139. აქ ბეატრიჩემ მე მომაპყრო ისეთი სათნო,
მოსიყვარულე და ელვარე თვალნი, რომ მყისვე
თვალთ დამიბნელდა, ელდა მეცა, დაეხარე თავი

142. და მზერა ჩემი დანდობილად უკუშეიქცა.

ქება მებუთუ

- „თუ მე აქ ვბრწყინავ შენს წინაშე ტრფობის აღმურით
„მომეტებულად, ვიდრე უწინ, იმ ცხოვრებაში,
„თუ თვალთა შენთა გამძლეობას ვნუსხავ მზერითა,
4. „ეს ნუ გაოცებს, გამახვილდა აქ თვალი ჩემი
„და შემცენებაც მკვიდრ ნიადაგს დამყარებია.
„მე უკვე ვამჩნევ, ვით ანათებს უკვე შენს თვალში
7. „მარადი სხივის ანარეკლი მზეებრ ბრწყინვალე,
„ამ შუქისაგან მოხიბლული დარჩები მუდამ
„თუ აწ მოგხიბლა, გაგიტაცა რამემ ძლიერად.
10. „კარგად უწყოდე, ეს იქნება ამიერიდან,
„ამა სხივისა ათინათი ვერ შეცნობილი,
„მეკითხებოდი, თუ ახალი ქველმოქმედებით
13. „შესადლოარ მოიხვეჭოს სასუფეველი
„სულმა, რომელმაც სიქველენი მოიმოქმედა,
„მაგრამ ვინც ერთხელ დაარღვია უკვე აღთქმული?“
16. მითხრა ასულმა და დაიწყო აგრე ღალადი
და სიტყვა მისი მოლივლივე ვით წყაროს თვალი
კვლავ განაგრძობდა საუწყებელს ჩემთვის განკუთვნილს:
19. „ყველაზე დიდი საჩუქარი, რომელიც ღმერთმა
„კაცთა შექმნისას მოგანიჭათ ვითარცა ძღვენი
„განუსაზღვრელი სიკეთისა მაუწყებელი,
22. „ეგ არის ნიჭი თავისუფალ ნებისყოფისა
„და ამიტომაც მიუზომა იგი უფალმა
„მხოლოდ გონიერთ ჰასაკოვან არსებათ შორის,
25. „თუ შენ ეს გესმის, მაშ განსაჯე აწ სიდიადე
„ამა აღთქმისა, თუ უფალი მიიღებს იმას
„რასაც აღუთქვამ უზენაესს თავმოდრეკილად.

28. „ღმერთმა და კაცმა რომ პირობა დასდონ ერთხელაც
„კაცი მას სწირავს იმ საუნჯეს წელან ხსენებულს
„ვითარცა მსხვერპლსა და საწინდარს დაუფასებელს.
31. „ახლა ესა სთქვი ამის ნაცვლად, რას მისცემს კაცი?
„თუ შენ გგონია ქველი საქმით გამოისყიდო
„დადებულ აღთქმას შენს მიერვე უკვე გატეხილს?
34. ეს იგეგა ნაპარავით ქნა საქმე ქველი.
„მაგრამ იმისთვის, რომ გაიგო, თუ რას გასწავლით
„თქვენ ეკლესია, რაც ჩემს მიერ განმარტებულსა
37. „ჭეშმარიტებას თითქოს სრულად არ ეფარდება,
„მაშინ ინებე, გვეალება შენ დაყოვნება
„იმ სუფრის ახლოს, რომელზედაც გასტეხე პური
40. „რათა სტომაქმა მონელება შეიძლოს შენმა.
„გახსენ გონება შესასმენად ნათხრობის ჩემის
„და ყოველგვ ადიბეჭდე ასე ხსოვნაში,
43. „რადგან მოსმენა როდი ნიშნავს მეცნიერებას
„არამედ მხოლოდ, მონასმენის მტკიცედ შეგნება.
„ორი რამეა საკვირველი აღთქმის არსობის:
46. „პირველი თავათ საგანია მსხვერპლთ შეწირვისა,
„ხოლო მეორე — კაცის გულში დათქმული აღთქმა.
„მოგეხსენება ებრაელებს ევალეობდა, უკვე დათქმულის
49. „და ოდითგანვე დაპირებულ მსხვერპლის შეწირვა,
„თუძცა შეეძლოთ საზვარაკოს შეცვლა მუდამჟამს.
„აღთქმის მეორე ნიშანია ასეთნაირი:
52. „საზვარაკოს შენაცვლება არ მოასწავებს
„რაიმე ცოდვის მოკიდებას და შეცოდებას.
„სურვილისამებრ ნუ აირჩევ ტვირთსა ვალდებულს,
55. „მხარს ნუ შეუშვერ მას თუნდაც რომ მოგებრიანოს
„კიდევაც თავათ რომ გერჩიოს, ვიდრე გაგიღებს
„კარებს დაგმანულს თეთრი კლიტე, ანდა ყვითელი.*

58. „მერწმუნე, შეცვლა უსაზმნოა თუკი საგანი
„ძველად აღთქმულის სხვა ახალში არ მოთავსდება,
„როგორაც ოთხი ექვსში არის მოთავსებული.
61. „როცა რაიმე ბევრს იწონის ღირებულებით
„და იგი სასწორს გადასწონის თავის სიმძიმით,
„სამაგიეროს ვერვინ დასდებს ამ ფიალაზე.
64. „ჰოი, მოკვდავნო, სათამაშოდ ნუ აქცევთ აღთქმებს.
„ნუ გასტეხთ დათქმულს, ნუმც მიბაძაეთ მოხუც იეფეთს
„დაუფიქრებელ და სამძიმო აღთქმის დადებით.*
67. „მას რომ ეს ეთქვა: „უაზრო რამ დაჰპირდი ღმერთსო“,
„ეს აჯობებდა მაგ უსაზმნო მსხვერპლის გაღებას.
„ასე მოიქცა გულბოროტი ბერძენი მთავარიც.*
70. „ცრემლით წარეცხა მან სიტუარფე იფიგენიის
„და მისტიროდა ამ მწუხარე ამბავს თანაბრად,
„დიდი და მცირე, სულები და მოძღვართ-მოძღვარი.
73. „ქრისტიანენო, გულდინჯობა გმართებთ უთუოდ,
„ნუ ემსგავსებით ფარფლს ქარისგან აღტაცებულსა,
„ყოველგვარ წყლისგან ცოდვა როდის წარიხოცება?!
76. „ნაბოძები გაქვთ თქვენ ახალი და ძველი აღთქმა,
„მწყემსად იგულებთ ეკლესია უფლისმიერი.
„ეს საკმაოა სასუფეველის მოსახვეჭელად,
79. „თუ მცდარმა ზრახვამ გაგიტყუოთ ბოროტებისკენ,
„იყავით კაცნი, არ ემსგავსოთ უგუნურ ცხოვართ,
„რათა ურიამ არ დაგცინოთ თქვენს შორის მყოფმა.
82. „ნუ ბაძაეთ ბატკნებს დედის ურჩთა და ატროკებულთ,
„რომელთაც მშობელს ურჩევნიათ ანცი კუნტრუში“.
„ასე უბნობდა ბეატრიჩე როგორც ახლა ვწერ.
85. შემდგომ ამისა შეაქცია პირი იქითკენ,
„სადაც ნათელი კაშკაშებდა ძალმოცემული.
„ღუმილმა მისმან, შებრუნებამ მოულოდნელმა

88. მოწყურებული დაამშვიდა გონება ჩემი,
რომელიც კიდევ აპირებდა კითხვის მიცემას.
ისევე სწრაფად, როგორც მიზანს ზედება ისარი,
91. ვიდრე შესდგება მოზიდული მშვილდის საბელი,
ჩვენ ორთავეთა მიფალწიეთ ზეცას მეორეს.*
„როგორც კი ღონას მოეფინა აღმასის სხივი.
94. მე დავინახე ბეატრიჩე ისე დამშვენდა,
რომ თვით პლანეტმაც შეიმატა სხივმოხილება.
თუკი ცთომილი შეიცვალა პირმომცინარე,
97. მე რას ვიქმოდი, მე რომელსაც ბუნებითგანვე
შეწერილი მაქვს უებარი ცვალებადობა?
როგორც ანკარა, გამჭვირვალე ტბისა სიღრმეში
100. ჩაგდებულ საგანს მისცვივიან მყის ლიფსიტები
გარს ეხვევიან დამშეულნი, აცეტებულნი,
ასე ჰგონიათ წაფაწყდიო — სასანსლაჲ რასმეს,
103. აგრე ურიცხვი ნაპერწკლები ციალ-ციალით
შემოგვესიენ, და ასტეხეს თანაც ჟივილი:
„აჰა, მოვიდა სიყვარულის მომნიჭებელი“.
106. როცა მათგანი რომელიმე მოგვეწეოდა,
ეხედავდით სულებს, სიხარულით აღტაცებულთა
და მოელვარეთ, გაბრწყინებულთ სხივთა ციაგით.
109. წარმოიდგინე, წამკითხველო, აქ დაწყებული
ამბავი ესე შემეწყვიტა, როგორი ძრწოლა
მყის შეიპყრობდა, აწ სათხრობის მომლოდინესა.
112. ახლა გაიგე, თუ რარიგად მეწადა, მეცა
მათი ამბავი, ვითარება გამოძერკვია
ვინაც წარუდგა ამ წუთებში მზეერასა ჩემსას.
115. „ჰოი, ნეტარო, ვისაც ტახტი მარადიული
„ტრიუმფებისა მიგიჩინა უზენაესმან
„ვიდრემდის გასვლას მოასწრებდი ბრძოლის კელიდან,

118. „ნათელი ზეცის საუფლოთა შუქთმომფენელი
„ჩვენც მოგვწვდენია, ამიტომაც გაუწყებთ შენაც
„თუ გსურს გაიგო თუ ვინა ვართ და სადაურნი?“
121. ასე მაუწყა სულმან ერთმან სათნოთაგანმან
და ბეატრიჩემ ეს დასძინა: „სთქვი გაბედულად,
„ამიერიდან მიენდები ღვთიურ აზრდილებს“.
124. „მე კარგად ვამჩნევ, საკუთარი გმოსავს ნათელი
„და სხივი იგი მოელვარე და მოციაგე
„თვალთაგან გცვივა, ბაგეზედაც შემოგდგომია.
127. „ვინ უნდა იყო? ვედარ მივხედი, სულო ნეტარო,
„ან რად გამხდარხარ ბინადარი ამ ცთომილისა,*
„რომელსაც მზისა ელვარება ჩრდილავს ჩვენს თვალში“.
130. აგრე მივმართე უკვე ჩემსკენ მოწეულ ნათელს
და მეყსეულად შეემატა მას ელვარება
რომელიც წედან უფრო მკრთალად მეჩვენებოდა,
133. როგორც მზე ცაზე მომეტებულ სხივთა ციალით
პირს შეიბურავს ისეთ ჟამში როს საფარველი
სქელი ორთქლისა მოველება დისკოს გარშემო,
136. ასევე სულმა მომეტებულ სიხარულისგან
მორთო კაშკაში, აელვარდა სხივით მოსილი,
გაუჩინარდა და მაუწყა ღრუბლის კარვიდან,
139. იგი, რაც შემდეგ ქებაშია მოხსენებული.

ქება მუქესე

- „რაც კონსტანტინემ არწივისა *ქროლვა ამაყი
„მიმართა ციურ ცთომილების სრბოლის წინაღმდეგ,
„ენეასს მოჰყვა ეს ფრინველი ამაზე ადრე
4. „ასეულ წლებში ნავარდობდა დაუცხრომელად
„იგი ევროპის უკიდურეს სამანის ახლოს,
„ტროიას მთებზე, საიდანაც იგი მოფრინდა.

7. „წმინდა ფრინველის ფრთეთა ქვეშე დამყარებული
„ხელისუფლება განაგებდა სამყაროს მთელსა,
„ხელიდან ხელზე გადასული მოსწვდა ჩემამდის.
10. „ვიყავ ცეზარი, ვარ მორჭმული იუსტინიან,
„პირველ სიყვარულს* აყოლილმან სჯულის დებიდან
„მე გავაძვეე უსარგებლო ბნელმეტყველება.
13. „ვიდრე ამ საქმეს გულმოდგინედ შევუდგებოდი
„ვეყავ საცნაური მაცხოვარში ბუნება ერთი
„და შევაჯერე კიდეც გული ამაზე მტკიცედ.
16. „მაგრამ აგაფიქ მღვდელმთავარი წინ გადამიდგა
ჭეშმარიტ გზისკენ მიმაქცია გულწრფელი სიტყვით,
„ვეყავ საცნაური ხმაი მისი, ახლაც კარგად ვგრძნობ,
19. „რომ უეჭველად სწორი იყო მოძღვრება მისი,
„შენც კარგად უწყი ყოველივე *contradiccio*,
„შეიცავს მუდამ ერთ სიმცდარეს და ერთ სიმართლეს.
22. „როს ეკლესიას ხმა შეუწყვე ჰარმონიულად,
„თავდადებულად ვემსახურე ვალსა სოფლიურს
„ზენარის მიერ შთაგონებულს და ნაკარნახევს.
25. „ლაშქარი ჩემი გადულოცე ერთგულ ბელიზარს,
„მკლავი უფლისა მფარველობდა მახვილსა მისას.
„ზენამ მანიშნა მეც მის ამაგს დაემყარებოდი.
28. „შენს კითხვას პირველს ამნაირი მართებს პასუხი,
„მაგრამ იცოდე ეს იმდენად რთული რამეა
„აქ განმარტება დამჭირდება მცირეოდენი.
31. „რათა უწყოდე შენ თვალნათლივ როგორ ბღალავენ
„ამ წმინდა ნიშანს როგორც მისი ცხადად მომხრენი
„ისე იგინიც, ვინც ებრძვიან მას გულმოდგინედ.*
34. „უწყი რა რიგი სიქველისა მეოხებითა
„გამხდარა იგი ერთობლივის პატივის საგნად,
„პალასის* სიკვდილს მოჰყვა მისი გაბატონება.

37. „იგივე სამას წელზე მეტად მართავდა ალბას,*
„ვიდრემდის ბრძოლა გულფიცხელი შეექმნათ სამთა
„სამის წინაღმდეგ ამ არწივის მეოხებითა.
40. „იცი თუ რა ჰქნა ბოლოს მანვე ლუკრეციამდის*
„საბინიელი ლამაზების მოტაცებიდან.
„შვიდთა მეფეთა ვით დაიპყრეს ირგვლივ ერები.
43. „მის მეოხებით ძლევა მოსილ რომაელებმა
„შემუსრეს ბრენუს, სძლიეს პირუსს და ყველა მათნი
„მოკაჲშირენი, თანამდგომნი ერნი, თავადნი.
46. „და ტორკვატუსმა, ქვინტიუსმა (თმაგაჩეილმა),*
„ფაბიუსმა და დეციუსმა სახელი დიდი
„მას მოუხვეჭეს აწ ჩემს მიერ კვლავ შექებული.
49. „მანვე შემუსრა არაბები, რომელნიც ალპებს
„გადალმა მხარეს თან გადაჰყენენ მამაც ჰანიბალს.
„სადაც, პოს წყალო, შენ მყინვარი გაწოვებს ძუძუს.
52. „მის ფრთეთა ქვეშე ტრიუმფები გადაიხადეს
„სციპიონმა და პომპეუსმა, ბევრი სიმწარე
„წილად ზედა გორაკს* ფლორენციის შენის მახლობლის.
55. „მერმე, როს ზენამ მოინდომა ქმნა მშვიდობისა,
„არწივი იგი რომის ხალხის სურვილისამებრ
„მიანდვეს ცეზარს რომაელთა სარდალს და მამფალს.
58. „შემდეგ რაც მოხდა ვარას წყალსა და რაინს შორის
„კვალად იწვნიეს იზერმა და წყალმა სენისამ,
„რონას მდინარის და აგრეთვე ერის ზვირთებმა.*
61. „მან რუბიკონი გადალახა რავენას შემდეგ
„ისე უეცრად, ისე სწრაფად, რომ ვეღარც ენა,
„ვეღარც კალამი მიასწრებდა ლაღად გაფრენილს.
64. „იგი ესპანეთს დაემგერა, შემდეგ დურაცცოს,
„ისე შემუსრა ფარსალია, რომ ვაებისგან
„ნილოსის წყალი აამტუტა და შეაშფოთა.

67. „მოინახულა მან ანტანდროს და სიმონეტა,
„ადგილი, სადაც განისვენებს ჰექტორის ნეშთი,
„პტოლომეოსი შეადრწუნა ნაკრტენმა მისმა.
70. „გაფრინდა იგი იუბასკენ ანაზდეულად,
„მოულოდნელად გამობრუნდა დასავლეთისკენ
„და აქ მოფრენილს შემოესმა პომპეის ბუკი.
73. „რაც ამის შემდეგ დატრიალდა, შენც კარგად იცის,
„ამას ღმუიან ჯოჯოხეთში ბრუტუს, კასიუს,
„და მისტირიან მოდენა და პერუზა მწარედ.
76. „ამას მისტირის კლეოპატრა, რომელიც ომში
„მტერს გამოექცა სამარცხვინოდ, მაგრამ უეცრად
„ასპიტს წააწყდა და იმსხვერპლა ანაზდად შხამმა.
79. „ბოლოს ორთავემ* მოაღწიეს მწამულ ზღვამდე
„და დაამყარეს ქვეყანაზე ისეთი ზავი,
„რომ გამოკეტეს იანუსის ტაძრის კარები.
82. „მაგრამ რაც ჩემგან შექებულმა არწივმა მაშინ
„და მის შემდეგაც ჩაიდინა და გააკეთა
„წუთისოფელში მბრძანებელმან ყოველთა ზედან
85. „ეს ყოველივე უმნიშვნელოდ მოგეჩვენება
„იმის პირისპირ, რაც მესამე ცეზარის ხელში
„მოხდა მის ფრთებს ქვეშ და აღსრულდა ნება უფლისა,
88. „მან, ვისაც ახლა მე ვგულისხმობ ამ შემთხვევაში
„მიუზღო ყველას მისაზღვავი და მართებული.
„აჲ გაოცება გმართებს ჩემის ნათხრობის გამო
91. „ტიტუსთან ერთად მოქმედებდა არწივი იგი,
„იძიეს შური იმათზედაც, ვინც კი ოდესღაც
„შურს იძიებდა ადამიტურ ცოდვებისათვის.
94. „ბოლოს, როდესაც ლომბარდიის ეშმა დაგლიჯა
„უფლის საყდარი, სწორედ მაშინ, მის მეშვეობით
„დიდი კარლოსი ეკლესიას წამოეშველა.

97. „ახლა განსაჯე, ვისაც ბრალი დაუდო მე წელან.
„ყველანი, ვისაც ახლა მსჯავრი გამოუტანე
„ხომ მართებულად მიმაჩნია თქვენ დამღუპველად?
100. „ერთნი ამ ნიშანს ოქროს შრომანს ანაცვალევენ,
„სხვანი პარტიას აკუთვნებენ არწივის ნიშანს.
„ძნელად გაარჩევ რომელია ბრალდადებული?
103. „გიბელინები მიყვნენ ისევ სხვანიარ ალამს,
„ვერც ის გაჰყვება ამ არწივის ამაყსა ქროლვას,
„ვინც ერთხელ ნებით გაეყარა მართლმსაჯულებას.
106. „ახალი კარლოს* სჯობს ერიდოს არწივთან შებმას,
„ახსოვდეს კარგად, რომ მის ჭანგებს უფრო მძვინვარე
„ლომისა ქურქი ძველს ბრძოლებში დაუფხრეწია.
109. „შვილებს მრავალგზის მოუძკიათ მამათა ცოდვა,
„ნურვის ჰგონია, რომ უფალმან ჩვენ დაგვართოს ნება
„არწივის ნაცვლად შემოვიღოთ შრომანი გერბად.
112. „ამ წვრილ ვარსკვლავში* შეხიზნულა ურიცხვი სული
„იმათი, ვისაც უბრძოლიათ მამულისათვის,
„სახელისა და სიქველეთა მოსახვეჭელად.
115. „ოდეს სურვილნი წარმაელობას ეტანებიან
„მაშინ ნამდვილი სიყვარულის სხივმოხილება
„ძალმილეულად გაანათებს ზეცად აჭრილი
118. „დამსახურებას, რომ ავწონოთ ჯილდოს სასწორზე,
„ეს მოგვანიჭებს ჩვენ მშვიდობას, შვებას სულისას,
„როცა ორივე ერთმანეთის თანაბარია.
121. „სწორედ ამიტომ შემოქმედის მართლმსაჯულებამ
„ისე აღაუსო გულნი ჩვენნი კმაყოფილებით,
„რომ ბოროტების გზა მოგვეჭრა ყოველნაირი.
124. „სხვადასხვა ხმანი წარმოშობენ ტკბილსა გალობას
„აგრე ხარისხნი ამ გარსისა, ამ ცხოვრებისა
„ქმნიან უწყვეტელ ჰარმონიას სასუფეველისას.

127. „ამ მარგალიტში ბრწყინავს სხივი ქველი რომეოს,*
„რომლის ამაგი უანგარო და სამსახური
„უმართებულოდ შეურაცხჰყვეს, არ დააფასეს.
130. „სამაგიეროდ, გულბოროტი პროვანსელები
„იქ მოხვდნენ, სადაც სიცილისთვის ვერვინ მოიცლის.
„ასეთი ბედი ელოდება ყველა მემურნეს.
133. „ოთხი ასული ჰყავდა მაშინ ბედერულ რაიმონს,
„ოთხეუ დედოფლის ტახტზე დასვეს, აქაც რომეოს
„ყველაზე მეტი მიუძღოდა დამსახურება.
136. „აჰყვა ბერანჟე ბოროტ ენებს და სამართალში
„მისცა ის, ვინაც ათის ნაცვლად აძლევდა თორმეტს
„ანგარიშების წესიერად მოგვარებისას.
139. „განშორდა ბატონს გულმართალი მოხუცებული,
„ხალხს რომ სცოდნოდა თუ რამდენი გადაიტანა
„ჩამოთხოვილი პურის ჭამით მაგ სვედაესილმა
142. „მომეტებულად გაითქვამდა სახელს რომეო“.

ქება მეშვიდე

„Osana Sanctus Deus Sabaoth,
„Superillustrans claritate tua,
„Felices ignes horum malachoth“.*

4. ასე გალობდა სული იგი აღტყინებული
თანაც ტრიალით აჰყოლოდა ცთომილს თავისას,
ორმაგი ნიშბი მოელვარე შემოდგომოდა.
7. და სხვა სულებიც მასთან ერთად ცეკვაუდნენ მწყობრად,
ირგვლივ ბრწყინაუდნენ ნაპერწკლები ცეცხლები მგზნებარე,
ასე გაფრინდნენ და ანაზად თვალს მიეფარნენ.
10. მე ვყოყმანობდი, ხოლო გული მიკარნახებდა:
„აჲ შეესიტყვე შენს მადონას, ნეტარი სიტყვით
„წყურვილი გულის დაგიაძმოს და გაგიმრთელოს“,

13. მაგრამ კრძალვისგან ისე ვიყავ გაოგნებული
წარვთქვი მყის ბ... იჩე და დაუხარე იმწამსვე თავი
როგორც მთელემარეს ემართება ხოლმე ანაზღად.
16. და ბეატრიჩე მომეშველა და გამიღიმა
ისე მწყაზარად, რომ თვით კაცსაც ცეცხლშემოგზნებულს
შეებას მოჰგვრიდა უეჭველად და დაატკობდა.
19. „როგორც მე ჩემმა უტყუარმა თვალმა მანიშნა,
„გაწუხებს კითხვა: როგორაა შესაძლებელი
„რომ დაისაჯოს მართებულად შურისმგებელი?“
22. „ახლავ აგიხსნი ყოველივეს და განგიმარტავ,
„ყური დამიგდე გულმოდგინედ და მთლად იდუმალ
„ჭეშმარიტებას შეფარვულსა შეგაცნობინებ.
25. „კაცმა, რომელიც არაოდეს დაბადებულა,
„არ მოინდომა დაოკება ნებისყოფისა,
„თავათ წყეულმა თვისი მოდგმაც დააწყევლინა,
28. „ამადაც მრავალ ასეული წლების მანძილზე
„მოდგმა კაცისა სიბნელითა იყო მოცული
„სანამდის ქვეყნად არ მოვიდა სიტყვა უფლისა.
31. „სადაც ბუნება შემოქმედის კიდევან მდგარი
„მარადიული სიყვარულის მეოხებითა
„თავის არსობით გაამთელა, დაიკავშირა.
34. „ახლა ათხოვე გულისყური ნაუბარს ჩემსას,
„ბუნება იგი შემოქმედთან გაერთებული
„იღვა მუდამჟამს ბოროტების, ცოდვის გარეშე.
37. „მაგრამ განდევნეს სამოთხიდან, რადგანაც ბრალი
„თვით მიუძღოდა შემოქმედის ჩენის წინაშე,
„ჭეშმარიტების და ცხოვრების გზას აცდენილი.
40. „წამება იგი ჯვარცმის სახით აღსრულებული
„იყო ყველაზე მართებული მთელს ქვეყანაზე,
„თუ ვიგულისხმებთ კაცობრივი ბუნება მისი,

43. „ამასთანავე მთლად უღმერთო, უსასტიკესი,
„თუ მოვიგონებთ პიროვნებას ჯვარზე გაკრულის
„აღამიანურ ბუნებაში ქვეყნად მოსულსა.
46. „მიტომც ერთ მიზეზს ორნაირი მოჰყვა შედეგი:
„ღმერთს და ურიებს მოკვდინება უნდოდათ მისი,
„განიპო ზეცა, აცახცახდა მთლად დედამიწა.
49. „ახლა აღარც შენ გეუცხოვოს, როცა ამბობენ,
„რომ მართებული შურისგებას მოჰყვება ხოლმე
„დანაშაულის მართებული ზშირად განკითხვა.
52. „მაგრამ მე ეხედავ შეცნობისა წადილი შენი
„როგორ წრიალებს ამ აზრების ლაბირინტებში
„და ელოდება მევე გაუხსნა თავათ ეს კვანძი.
55. „შენ ასე ფიქრობ: კარგად ვიცი ეს ყოველივე,
„მაგრამ არ მესმის რად ისურვა ღმერთმა ამგვარად
„კაცთა ჯილაგის გადარჩენა წარწყმელისაგან?
58. „ეს განჩინება შეუცნობი დარჩება მისთვის,
„ვისი გონებაც ღვთაებრივი სიყვარულისა
„აღში ნაწრთობი არ ყოფილა იმ თავიდანვე.
61. „მე განგიცხადებ (თუმც ამაოდ ცდილობენ ზოგნი
„გონების ძალით საიდუმლო შეიცნოს ესე),
„რად მოისურვა მამალღმერთმა ამგვარი განსჯა?!
64. „მადლი უფლისა, მოკლებული მეშურნეობას,
„გარს მიმოაბნევს ღვთაებრივის ცეცხლის ნაპერწკლებს,
„აჩენს ყოველგვარ მშვენიერს და უკვდავ ქმნილებებს.
67. „რაც კი უშვალოდ წარმოდგარა ამ მადლისაგან
„წარუვალია, რადგან სახე მისი უკვდავი
„წარუხოცელად ზედ შერჩება ქმნილებას მისას.
70. „და ქმნილებანი წარმოდგარნი მისგან უშვალოდ
„თავისუფალნი იქმნებიან რადგან ახალი
„ცვლილებებისგან დარჩებიან ხელშეუვალნი.

73. „რაც მას წააგავს, სანუკველი უფროა მისთვის,
„და ცეცხლი იგი ღვთაებრივი, ქვეყნად მბრწყინავი
„მსგავს ელემენტში უფრო მეტად ზდება საცნაურ.
76. „ამ ღირსებებით განირჩევა მოდგმა კაცისა
„სხვა ქმნილებათგან, მაგრამ თუნდაც დაჰკარგოს ერთიც,
„მას უფლის თვალში აყურება მყისვე პატივი.
79. „ცოდვამ წარწყმინდა, დაიმონა ადამიანი,
„წართვა მასვე მიმსგავსება ღვთაებრივ მადლთან,
„თუმც ნატამალი ამ მადლისა კვლავ შერჩენია.
82. „ვერც დაიბრუნებს იმ ღირსებას აწ კვლავინდებურს,
სანამ მანკიერ ბუნებისგან ჩადენილ ცოდვის
„სამაგიეროდ, არ მიიღებს სასჯელს მართებულს.
85. „ბუნებამ თქვენმა, როცა სცოდა თავდაპირველად,
„ცოდვის განკითხვა დააკისრა ამით მთელს მოდგმას,
„თვით დაქვეითდა და დაჰკარგა სამოთხის მადლი.
88. „ველარც შეიძლებს ამ ცოდვების ის გამოსყიდვას
„თუ შენ ჩემს ნათქვამს ყურადღებით ისმენდი წედან,
უკეთუ ერთ-ერთს არ დაადგა გზას აქ ჩამოთვლილს:
91. „ან შემოქმედმა გულმოწყალებ მას არ შეუნდო,
„ან თავათ კაცმა საკუთარი სურვილისამებრ
„მონანიებით შევრდომება თუ არ ითხოვა.
94. „ახლა გონება დაძაბული მარადჟამული
„სინათლის უფსკრულს მიაპყარი და მომისმინე
„რაც აწ მოგიტხრო შთაგაგონო ამიერიდან.
97. „კაცს არ შეეძლო კმაყოფილი დარჩენილიყო
„თავის ბუნების სამანებში, რადგან არ მოსდევს
„თავის მოდრეკა, ბუნებითვე ამპარტავანსა.
100. „იგი ურჩობით აღმაველობას მიესწრაფოდა,
„აი, მიზეზი თუ რის გამო მან ვერ შეიძლო
„სულის ღზინება მოეხვეჭა თავისთავადი.

103. „სხვა გზა არ იყო დარჩენილი და ღმერთმა თავათ
„ეს უძწოება შეისმინა და ამიტომაც
„გზანი ღვთიურნი განუშადა მოდგმას კაცისას.
106. „შემოქმედისთვის იმდენადვე სანუკველია
„ქმნილება მისი, რამდენადაც ზედალბეჭდილა
„სულისა წმინდის მხურვალეობა წარუხოცელი.
109. „მიტომც ღვთიურმა სასოებამ, რამაც სოფელი
„აგრე აღაუსო, მოინდომა კელავ წარჩინება
„ადამიანის და შემოსა მაღალი მაღლით.
112. „პირველ შექმნათა პირველივე დღის დადგომიდან
„უფრო მაღალი, მშვენიერი რამ არ შექმნილა,
„არც შეიქმნება უკანასკნელ ღამის მოსვლამდის.
115. „ჯვარზე გავიდა, რათა კაცთა სულით აღდგომა
„გამოეწვია და ეს უფრო მეტს მოასწავებს
„ვიდრე ცოდვების მიტვეების წესად დადება.
118. „სხვაგვარი ზომა მართლგანკითხვის არ იკმარებდა,
„მიტომც არჩია ძემ კაცისამ განსხეულება,
„შემდგომ ამისა ჯვარზე გასვლა თავმოდრეკილად.
121. „ახლა იმისთვის, რომ დაგიცხრო ცნობის წადილი
„ერთ საიდუმლოს კიდევ ავხდი მე აქ საფარველს,
„რათა შენც ჩემებრ ნათლად ჭვრეტდე ღამეულ საგნებს.
124. „შენ ასე ამბობ: „თვალთ ეხედავ ჰაერს და წყალსა,
„ცეცხლსა და მიწას და ყოველთვის ერთს და იმავეს
„ეგზომ ხანმოკლეს და წარმაველს, ეგზომ უხანოს.
127. „რაკი ყოველი უფლის მიერ არის შენაქმნი
„თუ შენგან თქმული აქ სიმართლეს შეეწონება
„ეს ყოველივე უნდა იყოს მარადჟამული.
130. „ეს ანგელოსნი, ძმაო ჩემო, ეს საბრძანისი
„სადაც ახლა ხარ, შეუქმნია ცათა მეუფეს,
„ვით ქმნილებანი სრულყოფილად აღსრულებულნი.

133. „ხოლო შენს მიერ აღნუსხული ელემენტები
„ისევ სტიქიის წიაღიდან წარმოშობილან
უკვე შენაქმნი ძალისაგან გამოუღენილნი.
136. „შენაქმნი არის მატერიაც მასალა მათი,
„აგრეთვე ძალა ცთომილების აღმაგზნებელი
„მათი ციკლიურ ირგვლივ სრბოლის დიდი სათავე.
139. „ხოლო მცენარეთ და პირუტყვთა სული და სუნთქვა
„წმინდა ვარსკვლავთა წიაღიდან წარმოშობილან,
„მათგან იღებენ სინათლესა და მოძრაობას.
142. „სიცოცხლე ჩვენი უმეშვეოდ მომდინარეობს
„წმინდა მადლიდან და სიყვარულს ამ მადლისადმი
„დაუშრეტელად ჩვენს გულშივე აღმოაცენებს.
145. „ახლა შენთვისაც ნათელია თუ როგორ ხდება
„მკედრეთით აღდგომა იმ სოფელში მზეგადასულთა
„თუ მოიგონებ რომ წინაპრებს კაცთა მოდგმისას
148. „სისხლი და ხორცი უფლის მიერ აქვთ ნაბოძები“.

ქება მერვე

ასე ეგონათ უმეცრებით დაბრმავებულებს
თითქოს კიპრიდა* უგზავნიდეს მიჯნურთ სიმშაგეს
მიწას მესამე სასრბოლელი ეპიცეკლიდან.*

4. და ამიტომაც ზეიმობდნენ ცრუმორწმუნენი,
აღთქმულ საკლავებს შესწირავდნენ და ადიდებდნენ
ძველი ბერძნები და აგრეთვე რომაელები,
7. განა მარტო მას, თაყვანს სცემდნენ თვით ღმერთს დიონას,*
და კუპიდონსაც,* როგორც ღედას და როგორც შვილსა,
რადგან კუპიდო ჩაუსვამსო ღიღოს კალთაში.
10. ღიღოს სახელით, რამაც ლექსი წარმოშვა ესე,
იწოდებოდა ის ვარსკვლავი ზოდიაქოს ქვეშ,
რომელიც ზმირად მზეს წინუძღვის, ხან უკან მისდევს.

13. თუ როგორ მოეხვედი ამ ცთომილზე მე აღარ მახსოვს,
მაგრამ მანდ ყოფნა მე მაუწყა მადონას სახემ,
რომელიც უფრო მშვენიერი გახდა ანაზღად.

16. და როგორც ცეცხლში ნაპერწკლების ვკვრეტო ნამუსრევებს,
როგორც გალობის ერთობლივსა და ტკბილ ღულუნში
გაგირჩევიათ კრინი, ბანი, წვრილი და ღვრინი,

19. ასევე ვნახე ამ ვარსკვლავში მასსა შუქისა,
ყველანი ერთად შეკონილნი ძნებისა დარად
სხივებს აფრქვევდნენ, ტრიალებდნენ რკალის გარშემო.

22. სველ ღრუბლებიდან არ მოჰქრიან ზამთრის ქარები
იმგვარ სისწრაფით, არც ხილულნი, არც უხილავნი,
რომ ქროლვა მათი ყველას ნელი არ ჩვენებოდა,

25. ვინც მორიალე ამ შუქების სრბოლას ნახავდა
მოჰქროდნენ ჩვენსკენ წრეშეკრულნი, მოფარფატენი,
წინ მოუძღოდათ სერაფიმთა დიდი კრებული.

28. როგორც კი დასი მეწინავე მოგვიახლოვდა
მეის შემომესმა მე „ოსანა მაღალთა შინა“,
რომლის მოსმენა არაოდეს მომეწყინება.

31. ბოლოს გვეახლა სულთაგანი ერთი უეცრად:
კრებული ჩვენი შეგვეყარა თავაზიანად,
„მოგესალმებით ამ სფეროში სტუმრად მოსულსა.

34. „ერთიან წყურვილს შევუპერივართ სამარადისოს,
„ჩვენ და თავადნი ამ სფეროთა მრავალჟამულთა,
„ვისაც ოდესღაც შენ უმღერე, ჰოი მგოსანო:

37. „Voi ch'intendendo il terzo ciel movete!*"
„ისე აღვსილნი ვართ შენდამი სიყვარულითა
„მზადა ვართ ყველა, წამიერად შევწყვიტოთ სრბოლა“.

40. აღვახენე თვალნი, მივაპყარი მადონას ჩემსას,
მოკრძალებულად მას შევხედე ღვთივმშვენიერსა,
ვინც გამამხნევა აღტაცების მომგვრელი მზერით.

43. კვალად მივხედავ ლანდს სხივოსანს მრავლისა აღმოქმედს
და ვეუბნები: „მარქვი ვინ ხარ პე, საოცარო?“
ხმა ამითროლოდა ღელვისაგან აცახცახებულს.
46. უფრო გაბრწყინდა შემატებულ სიხარულისგან
მომეტებულად მოერია მშვენების ეშხი,
როცა ამ სულმა* შესიტყვება შეიცნო ჩემი,
49. და მეუბნება მომდიმარე: „ვიყავ მცირეხანს
„მე იმ სოფელში, მაგრამ მეტხანს რომ ვყოფილიყავ
„გადურჩებოდი თქვენ მომაჟალ პატიჟთ მიწაზე.
52. „გახარებულსა ვერ მხედავენ აწ თვალნი შენნი,
„შეფარული ვარ იმნაირად სხივის მთიებში
„როგორაც ყაჭი აბრეშუმის პარკში მთვლემარე.
55. „მე შენ გიყვარდი, ასე ვგონებ, არცთუ ამაოდ,
„მე რომ მეცოცხლა, იგემებდი განა თუ ფურცლებს,
„არამედ ნაყოფს უმკვიდრესის მეგობრობისას.
58. „მხარე მარცხენა როდანის წყლის იმ ადგილიდან,*
„სადაც მას სორგვის წყალი ერთვის, ელოდა ერთხელ
„ჩემს გამეფებას მამა-პაპის საბრძანებელში.
61. „აგრეთვე რქაი აუზონიის, სადაც გვეგულვის
„ეროტონ, გაეტა და ზღვის პირა ქალაქი ბარი,
„სად ზღვას ერთვიან მდინარენი ტრონტო და ვერდე.
64. „ჩემს შუბლზე უკვე სხივმოსილი იდგა გვირგვინი
„იმ საბრძანისის, სად ღუნაის მოსჩქევენ წყალნი
„გერმანთა ქვეყნის სამანიდან მომდინარენი.
67. „და სადაც გოლფი გოგირდისგან გაშვეებულია
„კვამლისა გამო (არ მიუძღვის ტიფეას* ბრაღი),
„იქ პახინოსა და პელორის ნაპირებს შორის,
70. „სად აღმოსავლის თარეშობენ ქარნი სასტიკნი,
„მანდ სიცილია რუდოლფის და კარლოსის ძეთა*
„ტახტის მემკვიდრედ გულისხმობდა ჩემის წყალობით.

73. „ხალხს გადათქერილს შურისგება რომ არ დაეწყო
„ტირანიისა დასამზობად ამხედრებულსა,
„პალერმოელებს არ ეყვირათ: „სიკვდილი მტარვალთ“.*
76. „ჩემი ძმა რობერტ შორს მჭვრეტელი რომ ყოფილიყო
„კატალონელთა ანგარებას თავს არიდებდა,
„არ გახდებოდა მღელვარების მსხვერპლი ანაზდად.
79. „უნდა სცოდნოდა მას ამბავი უკვე ცნობილი
„(და ამის ცოდნა არვის აწყენს ამ ხმელის პირზე),
„რომ დატვირთულ გემს არვინ ტვირთავს ისევ ხელახლა“.
82. „გულუხვ მაშის შვილს ანგარება წამოეძალა,
„კარისკაცებიც გაიჩინა სწორედ ისეთი
„ვინც ხელმრუდობით მდიდრდებოდა და ნაქურდალით.
85. „ის სიხარული, მე მგონია, მეფე ბატონო,
„რომელსაც სიტყვა მე მანიჭებს შენი იმ მხარეს,
„სად ყოველგვარი სიქველის სჩანს თავი და ბოლო,
88. „ხალისის მიმატებს, ნაუბარი შენს მიერ წედან
„მეტად მახარებს რადგან ყოვლის ანი და ჰოე
„ღმერთში გეგულვის, დამარწმუნა ამაში გულმა.
91. „შენ გამახარე, მიპასუხე შენვე ბარელამ
„(რადგანაც იჭვი ნაუბარმა აღმიძრა შენმა),
„ძირტებილას ფესვი რად იძლევა ნაყოფს უმწარესს?“
94. მე ეს ვუთხარი, მან მომიგო: „როს საიდუმლოს
„ამას გაუწყებ, შენ შეიქცევ უთუოდ პირსა
„მისკენ, ვისკენაც ახლა დგახარ ზურგშექცეული.
97. „მადლი, რომელიც ახალისებს და ამოძრავებს
„ციურ საბრძანისს აწესრიგებს ამ ცთომილების
„ციკლოურ სრბოლას განჩინების თვისის მიხედვით.
100. „გონება მისი სრულყოფილი, თავისთავადი,
„არსთ ასულდგმულებს, თავათაა არსთა მჰყრობელი,
„ბედისა მათის უმაღლესი ხელისუფალი.

103. „და ყოველივე, რაც მოწყდება ამ შვილდის საბლეს,
„თვალშიუცდენლად გატყორცნილი ისრის სისწრაფით
„ხედება სანიშნოს წინასწარვე მისგან განჭვრეტილს.
106. „ასე რომ არა, წაახდენდა ქვეყანას ზენა,
„ცთომილთა ეტლებს სრბოლის წესი აერეოდა,
„შექმნისა ნაცვლად მოხდებოდა სამყაროს რღვევა.
109. „ეს არ მოხდება და მცდარია იმის მტკიცება,
„თითქოს ცთომილთა ზეციურთა მაღალ გამგებელს
„ქმნილება თვისი ჯეროვანად არ ექმნა მყარი.
112. „თუ გნებავს კიდევ განმარტება რამენაირი?“
და მე „ო, არა, იქნებოდა უთუოდ მცდარი,
„შენაქმნი მისნი რომ არ იყოს ვითომცდაც მყარი“.
115. „და მან ესა სთქვა: სულ ამოი იყოს ეგების,
„ეკაცი რომ არის მოქალაქე ზმელისპირისა?“
„არა, მიუგე, ეს ამბავი არ შეეჭვება.
118. „ხომ ვერ გაძლებდა კაცთა მოდგმა ყველას ერთგვარი
„მოვალეობა რომ ჰქონდა დაკისრებული?“
„ცხადია არა, მართალია გულთამხილაჲი“.
121. ბოლოს დაასკენა საუბარი მან ამნაირად:
„ამგვარად კაცმა რომ შეიძლოს ქვეყნად ცხოვრება
„საჭირო არის ტალანტების სხვადასხვაობა.
124. „ერთნი სოლონის, ქსერქსესის და მელქისედეკის*
„მსგავსად შობილან, დედალოსმა ფრთენი ცვილისა*
„გამოიგონა და დაღუპა ფრენის დროს ვაჟი.
127. „სფეროთ ბუნება ამოდრავებს ციურ პლანეტებს,
იგივე ასეა თავის დამდას დინგელს* კაცობრივს,
„მაგრამ არ არჩევს შეგნებულად სახლს სახლისაგან.
130. „და ამიტომაც საშოშივე განირჩეოდნენ
„ისაკისაგან იაკობი, ხოლო კვირინუსს
„მარსის ძეობა მიაწერეს, მდაბიორის ვაჟს.

133. „ასე მოდგმიდან მოდგმისაკენ ივლიდა მუდამ
„ბუნება, თავათ რომ განგებას ზესთაზენარულს
„არ შეეცვალა თვითნებობის ამგვარი წესი.
136. „ახლა ხომ ხედავ იმას, რასაც ვეღარ ამჩნევდი,
„მაგრამ იმისთვის, რომ დარწმუნდე, თუ ვით მიეყარხარ,
„გაიზიარე კიდევ ერთი დასკვნა ამგვარი:
139. „როს ბედისწერა ბუნების წესს შეეჩხირება
„იქ შეჭველად უღლეური ჩნდება ნაყოფი,
„როგორც ნათესი ჭირნახული მწირ ნიადაგზე.
142. „და კაცთა მოდგმა მიჰყოლოდა მუდამ ნატერფალს,
„ბუნების მიერ დაწესებულს და ნაკარნახევს,
„ხალხს უკეთესი ექნებოდა, ალბათ, მერმისი.
145. „მაგრამ თქვენ იმას, ვისაც უხვად მიცემული აქვს
„სამხედრო ნიჭი, მას ხუცობას დააწყებინებთ,
„ხოლო მეფის ტახტს — მიუბოძებთ რიტორად შობილს
148. „და ამნაირად გადასცდებით თქვენს მოწოდებას“.

ქება მეცხრე

შენმა კარლოსმა, მშვენიერო, ჰოი, კლემენტა,*
ეს ყოველივე განმიმარტა, შემდეგ ახსენა ის ზიფათი,
რომელიც ელის მის ნაშიერს და მეუბნება:

4. „ახლა დადუმდი და იდინოს თავისთვის დრომა,
„ხოლო ერთს გეტყვი: ჩამოდგება ისეთი ჟამიც,
„როს თქვენ სიმძიმის შესანელებს მართლმსაჯულება“.
7. შემდეგ ამისა თვალნი თვისნი მიაპყრო მზესა
აჩრდილმა წმინდამ კვლავ მიხედა მნათობს ზეციერს,
რომელიც მოსავს თანაბარი მადლით სულგველას.
10. ო, კაცთა მოდგმავე, უგზოობით დაბრმავებულო,
რად შეაქციე ამ სიკეთეს ანაზღად ზურგი
ამაოების მცდარ ოცნებით დაბრმავებულმა?

13. ახლა მეორე მომეახლა ლანდი ნათელი,
მომაპყრა თვალნი მოელვარე, ღვთიემშვენიერი
და დამიმოწმა სიყვარული თავაზიანად.
16. და ბეატრიქეს ნაზმა მზერამ და შემოხედვამ
მე გამამხნევებს, მოვიკრიფე ისევე ძალი
და მოვახერხე გამოსახვა გულის ნადების,
19. „მოველ, მომაპყარ გულისყური, სულო ნეტარო,
„და დამიმტკიცე, რომ შენ ძალგიძს ამოიკითხო
„ზრახვანი ჩემნი იღუმალნი თვალთაგან ჩემთა“.
22. სულმა უცნობმა, რომლის მხოლოდ ტკბილი გალობა
მესმოდა წელან, მითხრა, თანაც ამოიოხრა
(ზედ ემჩნეოდა მოოხება სურდა გულისა):
25. „იტალიისა გაფუჭებულ, წამხდარ კუთხეში
„რიალტოსა და იმ მთებს შორის რომ მდებარეობს,
„სად მდინარენი იშვებიან ბრენცა, პიავა,
28. „არის გორაკი, საიდანაც წარმოსდგა ერთხელ
„ხანდარი* იგი, რომლის გამო გაუბედურდა
„ირგვლივ გაშლილი ტაფობების მოსახლეობა,
31. „ერთ და იმავე ფესვისაგან ვართ წარმომდგარი,
„კუნიცა* ვიყავ და აქ ვბრწყინავ მე შენს წინაშე
„რადგან ვენერას ვუერთგულე კუბოს კარამდის.
34. „მე ეს ვნებები ვაპატიე ისევე ჩემს თავს,
„არ გაუწითლდები იმათ გამო აღარასოდეს,
„თუმც ბრბო მიწაზე ვერასოდეს მიხვდება ამას.
37. „და ეგ ნათელიც* მოფარფატე ჩემს სიახლოვეს
„ისე ბრწყინავდა თქვენს მიწაზე ერთხელ ოდესღაც, —
„ეს საუკუნე ბარე ხუთჯერ გადაკეთდება,
40. სანამ მიწაზე სახელს მისას დაივიწყებენ.
„აჲ კაცთა მოდგამი თვით იზრუნოს წარმატებისთვის
„რომ ამ ცხოვრებით* მოიხვეჭოს ყოფნა მეორე.

43. „ასე არ ფიქრობს ბრბო ხალხისა, რომელიც ცხოვრობს
„ტაგლიამენტოს და ადიჯეს* მდინარეთ შორის
„არცთუ სინანულს მიეცემა ნებაყოფილად,
46. „მაგრამ პადუა ენდროსფერად შედებავს მალე
„ვიჩენცას ირგვლივ გადაჭიმულ ველებს, ჭაობებს,
„რადგან მანდაურთ დავიწყნიათ მოვალეობა.
49. „სადაც კანიან უერთდება სილეს მდინარეს,
„გამეფებულა კაცი ერთი ამპარტაენი,
„რომელიც ბოლოს თვით დაიდგამს თავისთვის მახეს.
52. „სამაგიერო მიეზღვება ფელტროს გამგებელ
„ეპისკოპოსსაც უმძიმესი ცოდვების გამო,
„ასე რომ, მალტის სისასტიკე დაავიწყდებათ
55. „სად გამოჩნდება ქვეყანაზე ისეთი ჩაფი,
„ფერარელების რომ აირწყოს დაღვრილი სისხლი
„ან უნციებით ვინ დაითვლის მის ოდენობას,
58. „სისხლი, რომელიც ამ ხუცესმა მსხვერპლად მიართვა
„თავის პარტიას (ხომ შეფერის ეს გულუხვობა
ამ კუთხის ხალხის პაპისეულ ჩვეულებასაც!)
61. „უფლის გარშემო დადგმულია სარკენი დიდნი,
„სადაც მრისხანე საზე მისი საცნაურ ზდება,
„მე მახედვინებს განცხადებას აქ ნაუბარის“.
64. დადუმდა იგი, და ნეტართა ნათელ მწკრივებში
მყის გაერია, თანაც მამცნო, რომ სულ სხვაგვარი
ზრახვებისათვის ფიქრს მიეცა ანაზღეულად.
67. ახლა მეორე შემეფეთა ლანდი ნათელი,
შემომანათა მყის თვალებში ისეთმა შუქმა,
როგორიც ასდის ბროწეულებს მზისგან სხივდაკრულს.
70. სიხარულისგან ცაც ისევე ზდება ბრწყინვალე
როგორც ღიმილი, ჯოჯოხეთში სული მრუშდება
როს მწუხარებით აღივსება მანდ ბინადარი.

73. „ღმერთი ყოვლისა მზილველია, სულო ნეტარო“,
ასე მივმართე: „და ზრახვანი უფლისმიერნი
„საცნაურ ხდება შენთვის მუდამ უსაფარველოდ.
76. „მაშ, ხმაი შენი ცაში შეიღთა გალობას ტკბილსა
„რომ უერთდება სინათლისა მუდმივ სათავეთ,
„რომელთაც ექვსნი ამშვენებენ ბრწყინვალე ფრთენი,
79. „სურვილთა ჩემთა რად არ აცხრობს, არ უპასუხებს?
„მე რომ შემემდლოს შენებრ ზრახვით ცხადლოვ შეცნობა,
„არ მოუუცდიდი შეკითხვების შენგან პასუხსაც“.
92. „ის უდიდესი გაგაკება, დაიწყო სულმა,
„რომელიც კვებავს ზღვას, ხმელეთზე გარს შემოვლებულს
„აღმოსავლისკენ გაშვებული ისეთნაირად,
85. „რომ ორ მეშურნეთ* კონტინენტებს განაკერძოებს,
„ასე რომ, იგი მერიდიანს მიჰყვება ვიდრე,
„თვით ჰორიზონტი საბოლოოს მოსწვდება სამანს.
88. „დავბადებულვარ ამავე ზღვის ერთ-ერთ ნაპირზე,
„სად ებროს წყლისა და მდინარე მაკრას ტალღები
„ტოსკანასა და გენუასას მიჯნავს სამანებს.
91. „შნის აღმოსავლის და დასავლის წერტილებს შორის
„არის ბეჩჩია და ქალაქი ჩემი სამშობლო,
„რომელმაც სისხლით გააცხელა თავისი პორტი.
94. „მე ჩემი ხალხი მიწოდებდა ოდესღაც ფოლკოს*
„და ზეცა ისე განიმსჭვალა მთიებით ჩემით,
„როგორც ნათელით ცისიერით ვარ გამსჭვალული,
97. „რადგან მიწაზე ისე ვნებით არ ანთებულან
„(როგორც მე დამწვა სიყვარულმან ძალღონით საესე),*
„ბელუსის ქალი, სიხეას* და კრეუზის მტერი,
100. „აღარც ფილიდა, ვისაც ფიცი მიჯნურებისა
„არ შეუსრულა თრაკიელმა დემოფოონტმა,
„არცა იოლა ჰერკულესის გულის ტრფიალი.

103. „მაინც არავინ ინანიებს აქ თავის ცოდვებს
„მივიწყებულთა და ვეძლევიტ მხოლოდღა შვებას
„უფლისა მიერ სათნოებით ჩვენთვის ნაბოძებს.
106. „აქ ჩვენ გვაოცებს ზელონება უფლისმიერი,
„ყოვლის შემქმნელი, წარმოშობი ზეციერ მადლის,
„რომელიც მიწას უმორჩილებს ზენა სამყაროს,
109. „მაგრამ იმისთვის ამ სფეროს წიაღში შენი
„დაეჭვებანი საბოლოოდ რომ განიფანტონ,
„საჭიროდა ვცნობ გაუგარძელო აქ საუბარი.
112. „შენ გსურს გაიგო ვინა ბრწყინავს იმ დიდ ნათელში,
„ჩემს სიახლოვეს, ვით ელვარე სხივთ უკუკრთობა
„მზის ბრწყინვალეობით გამჭვირვალე წყლიდან ამდგარი?
115. „მანდ განისვენებს, ეს იცოდე, რააბის* სული
„ჩვენთან ნეტარებს, მიაღწია ზარისხს უმაღლესს
„ამ საბრძანისის ბინადართა შორის საჩინომ.
118. „ცის იმ ნაწილში, სადაც უწევს ჩრდილი მიწისა*
„წვეტიტ თავისით, უწინარეს მიიღეს იგი
„ქრისტეს ტრიუმფის* შემდეგ მოსულ ცოდვილებს შორის
121. „აქ წილად ერგო არჩევანით სულს რააბისას
„თანაზიარი ყოფილიყო იმ გამარჯვების,
„რომელიც ქრისტემ მოიხვეჭა ორივე მკლავით,*
124. „მისი წყალობით ქანანის მიწაზე ფეხი
„შესდგა ოდესღაც ძალმოსილმან ისეო ნავემ,
„რაც აღარ ახსოვს რომის პაპსა, ქრისტეს მოსაყდრეს.
127. „ქალაქი შენი, ნაშიერი ბელზებელისა,
„რომელიც ერთხელ აუჯანყდა ცათა მეუფეს*
„(მეშურნეობით წარმწყმედელი დედამიწისა),
130. „ფერსა მას ყვითელს მთელს სამწყოსში განაერცობს ახლაც,*
„ცხერებსა და კრავებს იგი აცდენს სიმართლის გზიდან,
„რათა მწყემსობა უბოროტესს მგელს დაეკისროს.

133. „ღვთისმეტყველება დაეწეებას მიეცა უკვე
„და სახარებას დეკრეტალებს* დაწაფებულნი,
„სქოლიოებში* კითხულობენ უქნარობის ჟამს,
136. „ასე იღვწიან რომის პაპი და პრელატები,
„ნაზარეთისკენ აღარა ჰქრის გონება მათი,
„სად გაბრიელმა* ფრთენი თვისნი გაშალა ერთხელ.
139. „მაგრამ ვატიკანს, ქალაქ რომის წმინდა ადგილებს,
„სად პეტრე წმინდის მხედრებისა* წმინდა ნაწილნი
„განისვენებენ, აწ უთუოდ მეძაობისგან.*
142. „გამოიხსნიან, რა გაივლის მცირედი ხანი“.

ქება მეთათე

თავის ძისადმი სიყვარულით გულმოცემულმან
გამოუთქმელის, უხილავის ძალმოსილებამ,
თავათ მიზეზმან შესაქმეთა უპირველესმან

4. იმგვარად შექმნა შეუცნობი, თვალშეუდგამი,
ასე რომ, ყოვლის ნების მისის ბრძნულად შენაქმნის
მჭვრეტელს უთუოდ გაცემა მოეძალება.
7. თვალი მიაპყარ ჩემთან ერთად ჰოი, მკითხველო,
აწ ცადაქმნილის იმ თვანებს, სადაც სფერონი
ჯვარედინ სრბოლით ეხლებიან ერთიმეორეს.*
10. ჰყავთ საცნაური ბრძნული საქმე დიდოსტატისა,
რომელსაც ეგ ზომ უყვარს თავათ ქმნილება თვისი,
თვალს არ აშორებს თვის ნახელავს ჭვრეტით გართული.
13. ეკვატორის რკალს გაეყრება ეკლიპტიკისა
რკალი ირიბი, წარითაცებს თავის სრბოლაში
პლანეტებისგან მეყსეულად ძალმოცემული.
16. არ ყოფილიყო სრბოლა მათი აგრე ირიბი,
მაშინ ცთომილნი დაჰკარგავდნენ ზეცაში ძალას,
მიწასაც მათი ბრწყინვალეობა მოაკლდებოდა.

19. გადასცდენოდა სრბოლა მათი ზაზსა პირდაპირს,
მაშინ სამყაროს როგორც ზენას ისე ქვენასაც,
დაერღეოდა ოდითგანვე დათქმული წესი.
22. ახლა იჯექი ჰე, მკითხველო, შენ საკარცხლულზე,
იფიქრე თავათ იმის გამო, რისი ჭაშნიკიც,
წელან მოგეცი, მოიკრიბე სულის მხნეობა.
25. ინებე ჩემგან მორთმეული, რჩეული კერძი,
რადგანაც ღონე შევალიე ამდენი საქმეს,
რომლის აღმწერად თავი მომაქვს მე შენს წინაშე.
28. დღის დიდმფლობელი,* ვინც აღბეჭდავს ბუნების წიგნზე
ტვიფრით თვისით ზეციერსა ძალმოსილებას,
ვინც ნათლით ზომავს დროთა სრბოლას დაუცხრომელად,
31. ბრუნავს ამ რკალში, რომლის გამო წელან გითხრობდი,
სპირალურ ზაზით მიმდინარე მოძრაობაში
მან მიაღწია თავის დროზე ვერძის სფერომდის.
34. მეც მანდ ვიყავი, მაგრამ ისე უეცრად მოუხვდი
ამ პლანეტაზე, რომ თავათაც არ შემინიშნავს,
როგორც ვერ ამჩნევს ფიქრის აღძვრას პირველადს კაცი.
37. და ბეატრიჩე უფრო მეტად გამშვენიერდა
ისეთნაირად, ისე სწრაფად, ძეხორციელი
დროის მიხედვით ამ ცვლილებას ვერ აღწუხავდა.
40. მზეებერ ბრწყინავდა თავისთავათ ღვთივშშვენიერი,
მაგრამ რაც მზეში მაშინ მოხდა, სადაც ვიყავი
არაფერისგან, მარტოოდენ ბრწყინვალეებისგან
43. ამას ვერც ნიჭი, ვერც გონება, ვერც რიტორობა
ველარ გამოსთქვამს, რომ თქვენთვისაც ჰყოს საცნაური,
თქვენ შეგიძლიათ დამერწმუნოთ, გინა ინატროთ,
46. მაგრამ თუ თქვენი ფანტაზია მას ვერ შესწვდება,
ნუ გაოცდებით, ეს ამბავი ნუ შეგაშფოთებთ,
რადგან მზისათვის ჯერ კაცს თვალი არ გაუძართავს.

49. ამგვარი იყო ეს მეოთხე დიდი ოჯახი.*
სად შინაურებს გულმოწყალე მამაუფალი
კვებას სამების, ერთარსების სასოებითა,
52. და ბეატრიჩე მეუბნება: „მადლი მიაგე,
„მადლი მიაგე ანგელოსთა, მზეს ნათლითმოსილს,
„ვინც ხილულ მზემდის მოგიყვანა მადლის მთესველმა“.
55. არც ერთ მომაკვდავს ესოდენი სასოებითა
არ აღგზნებია ჯერ ამგვარად გული არასდროს,
არცთუ ღოცვები შეუწირავს ასე მზურვალე
58. როგორც მე მაშინ, რა ვისმინე სიტყვანი მისნი,
და სიყვარული ისწრაფვოდა მხოლოდ მისდამი*
(არც კი მახსოვდა მე იმ წუთში ჩემი მადონა).
61. არ მიწყრებოდა, მიღიმოდა მხოლოდ მწყაზარად
და ელვარებამ თვალთა მისთა წმინდა ცეცხლისამ
ფიქრები ჩემი მიმოფანტა ანაზღეულად.
64. თვალის მომჭრელნი სხივთა ძნები აურაცხელი
ჩვენს ირგვლივ სრბოდნენ შეკინძულნი გვირგვინის სახით,
თვალს იტაცებდნენ, გვიამებდნენ თან ყურთასმენას,
67. ამგვარ გვირგვინით ხშირად ვხედავ ლატონას ასულს,
როცა ღრუბლისგან იჟლინთება ზეცის თავანი
სხივის ბლონდებში გაეხვევა მცხრალი ცთომილი.
70. ღვთის სასახლეში, საიდანაც მოვბრუნებულვარ,
მოიპოვება ბევრი თვალი პატიოსანი,
მაგრამ ვინ დასძრავს მათ ზეციერ საბრძანისიდან.
73. სწორედ მათ შორის ლაპლაპებდნენ სულნი ნეტარნი,
მაგრამ ესაა, ვისაც ფრთენი მადლა საფრენი
არ გააჩნია, მას მოუთხროს ყრუ-მუნჯის ენამ.
76. შემდგომ ამისა ეს ცთომილნი ტკბილის გალობით
სამეზის ჩვენს ირგვლივ გარს მოიქცნენ როგორც ვარსკვლავნი
უძრავ პოლუსის გარეშემო მორიალენი.

79. მე მომაგონდა მოცეკვავე ასულთა დასი,
როცა ისინი შესდგებიან მღუმარედ მცირეს,
ელოლებიან ახალ ბგერებს საკრავებისას.
82. ახლა მომესმა, შემესიტყვა ერთი მათგანი:*
„რაკი ნათელი იმ მაღლისა, რომელიც ანთებს
„კოცონს ნამდვილი სიყვარულის დაუშრეტელის,
85. „აგრე ანთია შენში ათგზის გაბრწყინებული,
„რამაც ამ კიბით მოგიყვანა იმ საბრძანისში,
„სადაც კვლავ მოსვლას ეღირსება ერთხელ მოსული.
88. „ვინც შენ აქ ღვინო ფიალიდან არ გიზიაროს
„თავისუფლებას იქნებოდა ის მოკლებული,
„როგორც ბინული ზღვის კიდესთან დაგუბებული.
91. „შენ გსურს გაიგო, რა ყვავილნი ამკობენ ცაში
„ტურფა გირლიანდს, ფიანდაზას შენის მაღონის,
„ვინც გაწინამძღვრა და გაგიღო სამოთხის კარნი?
94. „მე კრავი ვიყავ ამ ცხოვართა წმინდათა შორის,
„ვისაც წინ უძღვის დომინიკო გულმართალ გზაზე
„სად ყველა ხარობს, ვინც ცთუნებას თავს აარიდებს.
97. „ჩემს გვერდით, მარჯვნივ გახლავთ სული ალბერტ დიდისა,
„ოსტატის ჩემის, ხელმძღვანელის, ნაძმობის ჩემის,
„თომას აკვინელს მიწოდებდნენ მე სიცოცხლეში.
100. „გნებაჲს იცოდე, ვინ არიან მანდვე მახლობლად?
„მზერით მიჰყევი სიტყვებს ჩემსას, მიმოიხილე
„იმ გირლიანდის გარეშემო სულნი ნეტარნი.
103. „იგი, ვინც ახლა გააბრწყინა ღიმდლის ეშხმა
„გრაციანია, ვინც სამოთხის მაღლი მოიგო,
„თუმც ემსახურა სჯულისდებას ორთავეს ერთად.
106. „იგი, ვინც ამკობს ამის შემდეგ ჩვენს თავყრილობას
„პეტრუა* თავათ, ვინც შესძინა ღვთის ეკლესიას
„ძვირფასი განძი თანადგომით ქვრივი დედისა.

109. „უბრწყინვალესი ჩვენ ოთხ შორის სული ნათელი*
„ისეთი დიდი სიყვარულით აღვზნებულა,
„რომ დედამიწას ხილვა მისი კვლავ ენატრება.
112. „გონება მისი იყო თავათ სიბრძნის სათავე,
„ჭეშმარიტება თუ შეიცავს ჭეშმარიტებას,
„ჯერ ხმელის პირზე მას ბადალი არა ჰყოლია.
115. „შემდგომ ამისა, ალბათ, ხედავ შუქს მოელვარეს*,
„ეინცა ბუნება ანგელოსთა ზესთაზნური
„ყველაზე უკეთ შეისწავლა და განგვიმარტა.
118. „ნათელთა შორის უმცირესი ჩვენ შემოგვცინის
„დიდი დამცველი დასავლეთის ქრისტიანობის*,
„ვისაც ლათინურს უწოდებდა თვით ავგუსტინე.
121. „ახლა თუ თვალი მიაყოლე ჩემგან ნაუბარს
„სულნი ნათელნი სათითაოდ თუ მოიხედე,
„ალბათ, გწადია საცნაურ ჰყო ის მერვე სული?
124. „იმ სულთა შორის გაბადრულა ნათლითმოსილი*
„ის ქველი სული, ვინც ამ სოფლის წარმატლობა
„ჰყო საცნაური ყველასათვის, ვინც მას უსმენდა.
127. „ნეშთი, რომელსაც გამოექცა მაღალი სული,
„დაკრძალულია ჩიელ დოროს ეკლესიაში,
„და სულმა მისმა განისვენა წამებისაგან.
130. „მანდ მოშორებით ცეცხლის ალში გამოხვეულებ
„ბედა*, ისიდორ* და რიკარდო*, რომელიც იყო
„შემოქმედებით კაცობაზე აღმატებული.
133. „ხოლო ნათელი, ვისაც წედან შეავლე თვალი
„ანარეკლია იმ სულისა, ვინაც მიწიერს
„წარმატლობას მისტიროდა, სიკვდილის მდომი.
136. „ეს სინათლეა საუკუნო სიგეტერასი*
„ვინც ასწავლიდა არისტოტელს, ჰყიდიდა ჩაღას,
„და მემურნენი გაიჩინა, ბრძენმეტყველებით“.

139. ვით საათები ადრიანი, ტკბილი წკარუნით
გაგვადვიებენ ისეთ წუთში როს ქრისტეს სასძლო
საქმაროს თვისას ეგებება სათნო სძლისპირით;
142. გვესალბუნება ჟღერა მათი მელოდირი,
როგორც ებნის ხმა ყურთასმენის დამატკბობელი
გულში აღვიძებს ნეტარებას სიყვარულისას,
145. ამგვარად ჟღერდნენ თვალშეუდგამ სფეროთა შორის
ცთომილთა რკალნი აღგზნებულნი, ეთერში მსრობლნი
და ეგზომ ნეტარ ჰარმონიას ვერვინ მოისმენს,
148. ვინც მარადჟამულს არ ეწვევა უფლის საბრძანისს.

ქება მეურობეტე

ჰოი, ამაო სურვილებო, კაცთა მოდგმისა
რარიგ მცდარია ეგ უმწეო სილოგიზმები,
რომელნიც ხუთავს ყოველივე თქვენს აღმაფრენას.

4. ზოგი სამართალს იშველიებს, სხვა აფორიზმებს,
ეს ქურუმობით გზას იკაფავს, ის ტახტზე ასვლით,
ერთი ხმაღს იქნევს და მეორე იბრძვის სოფიზმით.
7. ზოგი ყაჩაღობს, ზოგს საერთო მოღვაწეობა
აჭმევს ლუკმაპურს, ეს ზარმაცობს, იგი ცუდლუტობს.
ზოგსაც ხორციელ ვნებათათვის დაუდევს თავი,
10. მე კი შორს ვიყავ იმ ზეციერ საბრძანებელში
ამ ვნებათაგან, ჩემ სანუკველ დონასთან ერთად
ცად აღვლენილი, შემოსილი ესდენ პატივით.
13. როს სულთაგანი კვლავ იმ ადგილს მიბრუნებოდა,
სადაც ყოველი ამშვენებდა რკალს სათითაოდ,
როგორც სანთლები გარსმოჯარულ სასანთლეებზე.
16. ნათელი იგი, ვინც პირველად შემომესიტყვა
უფრო განათდა, შეიმატა მან ბრწყინვალება,
და მეუბნება ღიმილისგან პირგაბადრული:

19. „ისევე როგორც მე აქ ვბრწყინავ მარადი შუქით,
„მისივე ძალით შენში ვხედავ უკვე თვალნათლად
„ფიქრების შენის უეცარსა აღმოცენებას.
22. „აღგძვრია იჭვნი და გწადია, რომ შენებურად
„აშკარად ავხსნა, შევუფარდო შენს მეტყველებას
„ჩემს მიერ წელან გამოთქმული მოსაზრებანი:
25. „სად ყველა ხარობს, ვინც ცოუნებას თავს აარიდებს,
„ახლა მეორე: „მას ბადალი არა ჰყოლია“.
„ეს ყოველივე უფრო ნათლად მსურს განგიმარტო.
28. „მსოფლიოს ჩვენის დიდოსტატმა, ვინც იმზირება
„ისეთ სიღრმეში, სად მოკვდავნი ვერ ჩაწვდენილან
„(თუმც ბევრს ეწადა ჩაეხედა ამ უფსკრულებში)
31. „შეჰმატა ძალა უფლის სასძლოს,* რათა ნატერფალს
„თავის საქმროსას გაჰყვეს უფრო გამხნეებული,
„მას, ვინც ინება შეუღლება სისხლითა წმინდით,
34. „მასთან მიმავალს განუყრელად თავდადებულად,
„სასძლოს წინამძღვრად მიუჩინეს თავადი ორი,*
„აქაც და იქაც მაჩვენებლად გზისა მართალის.
37. „ერთი სერაფიმს მიემსგავსა სიყვარულითა,
„ხოლო მეორის ბრძენკაცობა საიქიოში
„ქერუბიმული ნათლით იყო გაბრწყინებული.
40. „გგულისხმობ პირველს, რადგან ქება მისგამო თქმული
„შეეფერება როგორც პირველს, ისე მეორეს,
„რადგან ორივეს აერთებდა ერთი მიზანი.
43. „ტუპინისა და იმ მდინარის შორის, რომელიც
„სათავეს იღებს მწვერვალიდან, სადაც უბაღდოს
„სამყოფლო* ჰქონდა არჩეული შემონაზენებულს
46. „(აქედან მოსდის პერუჯიას პორტა სოლეს გზით
„ქარი და სიცხე, ხოლო გაღმა ცრემლებს აფრქვევენ,*
„მთების ორწოხში მომწყვდეული ნოჩერა, გვალდო),

49. „არც ისე მაღალ მთის ფერდობზე, მზე ამობრწყინდა,
„როგორც მნათობი კირჩხიბის წრეს მიახლებული*
„ზაფხულის პირზე განგის წყლიდან მოგვევლინება.
52. „ამგვარად თუ გსურს ეს ადგილი დაასახელო,
„არ სთქვა ასკეტი, სჯობს ახსენო აღმოსავლეთი,
„სამშობლო მზისა და სინათლის ძველი სათავე.
55. „არცთუ შორს იყო ამ ნათელის აღმობრწყინება,
„როცა ქვეყანამ წინასწარად შეიგრძნო უკვე
„ამ სიქველისგან გამოსული სხივი ცხოველი.
58. სიჭაბუკეში გადაუდგა იგი მამამისს*
„და შეიყვარა იგი, ვისაც როგორც თვით სიკვდილს
„არვინ ინატრებს სტუმრად ჰყავდეს თავის ნადიმზე.
61. „მან განკითხულმა სულიერი მამის წინაშე
„Etcoram patre* დანიშნა იგი,
„ვინაც უეყარდა უკანასკნელ სიკვდილის დღემდის.
64. „რაც ქალბატონი სიღარიბე ქმარს გაეყარა*
„უკვე იქნება საუკუნე ბარემ თორმეტი,
„იგი უცდიდა ამ საქმაროს, უკვე მეორეს.
67. „რა ბედენაა ამიკლასის ლატაკურ ქოხში,
„რომ არ შემკრთალა იმ მრისხანე ხმისა გამგონე,
„რაც მთელს ქვეყანას ძრწოლისაგან აცახცახებდა?*
70. რა ბედენაა, როს ცრემლებით გულდამდურული
„ჯვართან მარიამ იჯდა მარტო საგოდებელზე
„ხოლო ის თავათ ჯვარზე აჰყვა მაცხოვარს ჩვენსას?
73. „მაგრამ გაკმარებ სიტყვებს მრუმეს და ორაზროვანს,
„გეტყვი: ფრანჩესკოს და ქალბატონ სიღარიბისა —
„ამ ორ მიჯნურის თავათ იცი, ალბათ, ამბავი.
76. „მათი ერთობა მხიარული, მათი გუნება,
„თავდადებული სიყვარული და სათნოება
„გახდა უღრმესი დაფიქრების წმინდა საგანი.

79. „სათნო გრძნობებით აღგზნებულმა თავდაპირველად
„ბერნანდმა* ფეხზე გაიხადა, ჩაიცვა ჩოხა
„მათ წმინდა ძმობას მიაშურა და შემონაზენდა.
82. „ო, საგანძურო, თავის დროზე ვერშეცნობილო,
„ფეხზე გაიძრო სილვესტრომაც, მას მიჰყვა ეგიდ,*
„აჰყვენ ფრანჩესკოს სასძლოს მისის მოტრფიალენი.
85. „ახლა ოსტატმა და ნეტარმა მამა ფრანჩესკომ*
„რომს ჩაიყვანა ცოლი თვისი, მთელი ოჯახი,
„რომელსაც წელზე შემოერთყა უკვე საბელი.*
88. „არც კი შემკრთალა აქ ფრანჩესკო ჩვეულებრივად,
„როცა იტყოდა, შვილი ვარო ბერნარდონესი,*
„თუმც ამის გამო იგი ყველას ეზიზღებოდა.
91. მან ინოკენტის წარუდგინა წესდება თვისი,
„გამოითხოვა კიდეც მისგან დასტურის დამდა
„და მიაღწია დამტკიცებას ბერულ ორდენის.
94. „როცა ღარიბთა ძმობა იგი გამრავლდა მეტად,
„ვისი ცხოვრებაც საიქიოს შეიქნა ღირსი
„ცათა წიაღში ანგელოსთა მიერ შექების,
97. „აქ სულმა წმიდამ აიძულა ჰონორიუსი
„ეკურთხებინა ხელმეორედ არქიმანდრიტი,
„თავზე დაედგა მისთვის მიტრა საკუთარ ხელით.
100. „ბოლოს ეწადა მარტვილობა გამოეცადა,
„იგი წარუდგა უშიშარად მძვინვარე სულტანს*
„და ქრისტეს სჯული უქადაგა შეუკრთომელად.
103. „რაკი დარწმუნდა იმ ხალხების ველურობაში,
„მეის გამობრუნდა, მიაშურა კვლავ იტალიას,
„რათა მათ სამკალს თავის დროზე დაუფლებოდა.
106. „ტიბროსისა და არნოს შორის მაღალ მწვერვალზე
„იესოს დამდა* მას ედირსა უკანასკნელად.
„ორ წელს ატარა ამ მიწაზე წყლულები იგი.

109. „როდესაც იმან, ვისაც ჰყავდა ამორჩეული
„მამა ფრანჩესკო — სიქველეთა მაუწყებელად,
„თავმოდრეკილი აღამაღლა ღვაწლმოსილებით,
112. „ფრანჩესკომ თავის მეძევადრეებს ორდენისმიერთ,
„მეუღლეს თვისის სიყვარული მისცა ანდერძად,
„ძმებს დაუბარა თავმოდრეკა და ერთგულება.
115. „და წმინდა სული მან თავისი თავით დაიხსნა
„იმქვეყნიური სიღარიბის იწროობიდან,
„უარყო კუბო და შიშველი დაასაფლავეს.*
118. „ახლა მიხედები იმ ხანებში რა დიდი იყო
„მეორე ძმაცა, ვინც ზღვაურის მიუხედავად
„ეხმარებოდა წმინდა პეტრეს ნავის მართვისას.
121. „მღვდელმთავარია იგი ჩვენი, ის მართავს საჭეს,
„და ყველა, ვინც კი მის ნაბრძანებს ემორჩილება,
„სიქველისაკენ ნათელი გზით მიემართება.
124. საკვებსა ახალს* დაეწაფა აწ სამწყსო მისი,
„მიტომც გაიბნენ უკვე ცხვრები სხვადასხვა მხარეს,
„სხვადასხვაგვარი საძოვარის მაძიებელი,
127. „რა უფრო მეტად სცილდებიან თავის წინამძღოლს,
„მით უფრო მეტად იფანტება ცხოვართა ფარა
„და ფარეხებსაც არ აწვდიან მიტომაც ნაწველს.
130. „მხოლოდ მცირედნი კვლავ მიენდვნენ მწყემსს და წინამძღვარს,
„მაგრამ რა ცოტა დასჭირდება მათ პატრონს მატყლი,
„ამ ძმების ტანზე შესაკერავ ჩოხებისათვის.*
133. „ამიერიდან გასაგები იქნება შენთვის
„სიტყვანი ჩემნი, ყურადღებით თუ მომისმინე,
„ალბათ გაიგე წინანდელი ჩემი ნათქვამიც,
136. „ახლა ამგვარად აწ ერთ-ერთი სურვილი შენი!
„აჰა, ხე იგი ავდრისაგან შტოდალწილი,
„ახლა გაიგე შეგონება ჩემს მიერ თქმული,

139. „სად ყველა ხარობს, ვინც ცოუნებას თავს აარიდებს“.

ქება მეთორმეტე

რა წარსთქვა სულმა იმ ნეტარმა ალში მგზნებარემ
უკანასკნელი თვისი ჩემთვის საუწყებელი,
ისევ დაიწყო ირგვლივ სრბოლა ციურმა სფერომ

4. და ვერ მოასწრო ერთი რკალის ცაში მოხაზვა,
ახლა მეორე დატრიალდა მყის მის გარშემო,
სრბოლა სრბოლასვე შეემატა, ჰიმნები ჰიმნებს.
7. ამ გალობათა, ამ ჰიმნების ერთხელ გამგონეს
ჩვენი მუხების, სირენების სიმღერა მკრთალად
გვეჩვენებოდა, ვით არილი შუქის წინაშე.
10. ვით თხელ ღრუბლებში ცისარტყელის ორმაგი რკალი
ჩვენ გვევლინება პარალელურ, მბრწყინავ წრეებად,
როცა ქვეყანას იუნონა უგზავნის შიკრიკს*
13. (ამ რკალთა შორის ორში ერთი ანარეკლია
მსგავსი სიმღერის იმ ნიმფისა, რომელიც ტრფობას
დაუღწევია როგორც ორთქლი მზეს მოელვარეს),
16. რათა მიწაზე დაარწმუნოს ადამის მოდგმა,
რომ ღმერთის მიერ ნოესადმი აღთქმის თანახმად
აღარ წაღეკავს დედამიწას წარღვნა არასდროს.
19. აგრე უჭკნობი ყვავილების გარს გვეხვეოდა
ჩვენ გირლიანდი ორნაირი, ნაზად შეთხზული,
ორნივ ურთიერთს შეწყობილი, შეხამებული.
22. როს როკვა იგი საზეიმო და აღგზნებული,
უფლის ტახტისკენ აღვლენილი ყოველი მხრიდან
და ანთებული ჟინჟღილების ელვათა კრთომა,
25. შესწყდა, დადუმდა ისე სწრაფად, ისე ანაზღად,
როგორც ჩვენ ნებსით ფიქრს გავიგებთ ხოლმე იდუმალს
და ქუთუთოებს ხან აღვმართავთ, ძირს დავხრით ხანაც.

28. ახლად მოვლენილ სულთაგანის მომესმა ხმაი,
და როგორც ნემსი* პოლარული ვარსკვლავისაკენ
აგრე გულის ხმაც მას მიჰაჰყარ, ვინც ამეტყველდა.
31. „ის სიყვარული, ვინც გონება მე გამინათლა
„მე მიკარნახებს აწ მეორე ვაქო ბელადი,
„რაკი ერთ მათგანს წილად ერგო ამდენი ხოტბა.*
34. „სად ერთს ვადიდებთ, ხამს მეორეც მოვიხსენიოთ.
„რაკი ორივე თანამდგომნი იყვნენ ბრძოლებში
„ერთად შევამკოთ ორივენი ღვაწლშემოსილნი.
37. „ქრისტეს მხედრობა, რომლის კვალად აღჭურვა ასე
„ძვირად დაგვიჯდა, მოჰყვებოდა ყოყმანით ღროშას
„არცთუ მრავალი, სასოებით ძალმოცემული,
40. „როს მბრძანებელმა, სასოების მომნიჭებელმა,
„უშველა მეგრძოლთ განსაცდელის მოძლოდინეთა
„გულმოწყალებით (თუმც მათ ეს ვერ დაიმსახურეს)
43. „წარუზავნა მყისვე, თავის სასძლოს გადასარჩენად
„ორი სარანგი, ვისმა საქმემ, სიტყვის სიმჭევრემ
„კვლავ მოაგროვა დაფანტული, დამფრთხალი მრევლი
46. „იმ ქვეყანაში, საიდანაც სდგება ეთერი,
„უნატიფესი იმ ყვავილთა აღმომცენები,
„რომლითაც მოსავს ევროპის ხმელს ფერთა სიუხვე,
49. „იმ ქარაფების სიახლოვეს, სადაც ტალღები
„ეტმასნებიან იმ ნაპირებს, რომლის გადაღმა
„მზე ეძალება კაცთა მზერას შორეთის მგზავრი,
52. „მანდ მდებარეობს ბედნიერი აწ კალაროგა,*
„იმ დიდი გერბის მფარველობით სვებედნიერი,
„რომელსაც ამკობს ლომისა და კოშკის ხატება.*
55. „იქ იშვა გული მოყვარული, უერთგულესი
„ქრისტეს მოძღვრების და სარანგი ღიდად საჩინო,
„თავისიანის შემწყნარები, მტერთათვის რისხვა.

58. „ჯერ საშოშივე სული ედგა ისე მძლეთამძლე,
„უსაბეტაკესი მაღლისაგან ადრევე მოსილს
„დედის მუცლიდან მოელოდნენ წინასწარმეტყველს.
61. „როს ამის შემდეგ რწმენასა და მას შორის მტკიცე
„კავშირი იქნა დადებული, ნიშნად ამისა
„თავზე დაიდგა მან გვირგვინი სარწმუნოების.
64. „ესიზმრა ღიაცს ამის მოწმეს სიზმარი რაგვარ
„დიდ გამარჯვებას მოიმკიდა ახლად შობილი,
„აგრეთვე ყველა ნაშვირი მისი მერმისში.
67. „ბოლოს სახელის შესარქმევლად, მოსანათლადად,
„ციდან მოფრინდა ანგელოსი, მისცა სახელი
„მისი, ვინაც ყრმას უწინამძღვრა ცხოვრების გზაზე.
70. „ყრმას მან უწოდა დომენიკო და მეც უბნობას
„მისგან დაეიწყებ, მებაღეა იგი ქრისტესი,
„სოფლად მისული უფლის ბაღის მოსამეხნებლად.
73. „იგი მიაჩნდათ ქრისტეს მონად, მის მოციქულად,
„რადგანაც აზრნი მისმიერნი უპირველესნი
„იყვნენ იესოს პირველ თქმასთან შეხამებულნი.
76. „ბევრჯერ უნახავს იგი ძიძას ჯერ კიდევ ჩვილი,
„თავმოდრეკილი და მიწაზე წამოჩოქილი,
„მოქმელი ამისა: „საამისოდ ვარ მე შობილი“.
79. „მართლაც ფელიჩე იყო მამა, მისი შემქმნელი
„და ჯიოვანა, დედამისი დამბადებელი,*
„ვინც ამ სახელებს იზიარებს, დაუფიქრდება.
82. „არცთუ სოფლიურ ანგარების მეოხებითა
„(მსგავსად ტადდეოს ან ოსტიელ კარდინალისა),*
„არამედ ციდან წმინდა მანნას მოსახვეჭლად,
85. „სულ მცირე ხანში გახდა დიდ მოძღვართმოძღვარი,
„უვლიდა ფრთხილად თავის ვენახს, რაკი იცოდა
„მოუველელობით ვაზს კაჭაჭი რომ მოერევა.

88. „და ტახტისაგან (რა ბრალია პაპის ტახტისა,
„რომ ღარიბთათვის მიუვალი რამ გახდა იგი,
„ფარისევლებს აქ მიუძღვით მთავარი ბრალი).“*
91. „ითხოვდა იგი განა მეუდრო „მსუქან“ ადგილებს,
„ან ღარიბთათვის გადაგდებულ სამადლო გროშებს?
„Non decimas, que sunt pauperum Dei,*
94. „არამედ მხოლოდ გზას აცდენილთ წინაღმდეგ ბრძოლას.
„იმ თესლისათვის, რომელთაგან აღმოცენებულთ
„ოცდაოთხ ყვავილს* თავათ ხელაჲ აწ შენს გარშემო.
97. „დოქტორინებით და ნებისყოფით მან აღჭურვილმან
„სამოციქულოს მიაშურა მოვალეობას,
„ვითა ჩქერალმა ბარისაკენ მთიდან დაძრულმა,
100. „სად მწვალებლობას უაღრესად გაედგა ფესვი,
„იქ უფრო მეტის გააფთრებით იბრძოდა იგი
„მძინვარე მტრების გაშმაგების არდამრიდები.
103. „ამ ჩქერალიდან წარმოიშვა რუ ბევრზე ბევრი,
„რომელთაც მორწყეს ბაღი იგი კათოლიკური
„და ყვავილნარი გააცოცხლეს და დაამშვენეს.
106. „თუ კათოლიკურ ეკლესიის საომარ ეტლის
„ბორბალი ერთი იყო აგრე ძალმოცემული
(შინაურ ომში მიტომც იყო გამარჯვებული),
109. „მაშინ რარიგად ექნებოდა ღერძი მაგარი
„ბორბალს მეორეს, რომელსაც აქ თვით წმინდა თომა
„ხოტბას ასხამდა მართებულად, მჭევრმეტყველურად.
112. „მაგრამ აწ უკვე გზას გადასცდა სრბოლა ეტლისა,
„ასე რომ, სადაც ყვავილნარი უწინ ხარობდა.
„მანდ ჭაობია და სადები ზედგაუვალი.
115. „და მრევლი მისი, ვინც ოდესღაც გულმოცემული
„თავის ოსტატის მიჰყვებოდა წმინდა ნატერფალს,
„გარეშეიქცა, ანაცავლა წინსვლას — უკუსვლა.

118. „მაგრამ მერწმუნე, დაგვიდგება მკის ყავლი მალე
„და სარუელას ცეცხლს მისცემენ, ხოლო მოსაუალს
„პატრონი ჩვენი თვის ბეღლებში გაანაწილებს.
121. „ცხადია, ვინც კი გადაფურცლავს დაკვირვებულად
„წესდებას ჩვენსას, იგი ნახავს მასში ფურცლებსაც
„მინაწერებით: „მე ერთიდა დაერჩი უმწიკვლო“.
124. „არც აკვასპარტას, არც უბერტო და-კახალესაც*
„ეს არ ეხება, ერთმა მეტად შებოჭა ძმები,
„ხოლო მეორემ ხალვათობით გადააჭარბა.
127. „მე ვარ იცოდე, შენს წინაშე ბონავენტურა,*
„სამწყსოს საქმეებს ვასრულებდი გულმოდგინებით
„წარმატებობის სოფლიურის კიდევან მდგარი.
130. „ჩემთან არიან ავგუსტინ და ილლიუმინატი*
„პირველთაგანნი ფეხშიშველა ძმების ორდენში,
„ვინაც სამოთხე მოიხვეჭეს ბერულ საბელით.
133. „ესენი გახლავთ სან ვიტორე,* სახელად ჰიუგო,
„ეგ მანჯადორე,* ხოლო იგი — პიერ დ'ისპანო
„(თორმეტი წიგნი ბრწყინვალეობით მოსავს მის სახელს);
136. „მისანი ნატან,* ქრიზოსტოე მიტროპოლიტი,*
„ეგეც ანსელმი,* ის დონატე,* ვინც პირველადი
„ხელოვნებისა დაგვიტოვა კარგი ნიმუში,
139. „აქვე ბრწყინავს ცთომილივით სული რაბანის,*
„კალაბრიელ მღვდლის ღვაწლმოსილი ჯოაკინოს,*
„ვინცა მისნობით იყო მუდამ სახელგანთქმული,
142. „მე მათქმევინა ამ გმირების ხოტბანი ესე
„მიტომც აღვნიშნე ღვაწლმოსილთა ამაგი დიდი,
„რადგანაც თომა ამ აღგზნების მომცა ნიშანი,
145. „მათ ადიდებენ ეგ სულნიცა გარს მოჯარულნი“.

ქება მეცამეტე

ვისაც ჩემს მიერ აქ ნახულის შეცნობა სურდეს
წარმოიდგინოს ეს სურათი (სანამ დასასრულს
მე არ მივალწვე), დაიხსომოს სამარდჟამოდ.

4. ბარე თხუთმეტი სხივს აფრქვევდა ირგვლივ ცთომილი*
ქვეყნის ოთხივე კიდისაკენ, ასე რომ, სქელი
ღრუბლის ზღუდენიც ვერ ახშობდნენ მათ ელვარებას;
7. აგრეთვე ეტლიც გარს მსრბოლელი მისი ტიმონი,
რომელიც აგრე განუხრელად დღისით და ღამით
ცდომილთა შორის ბრუნავს გეზის გაუმრუდებლად.
10. წარმოიდგინე რქისა ამის წვეტი, ან ყელი,
და იგულისხმე იგი ბოლოს იმა ღერძისა,
რომლის გარშემო ბრუნავს სფერო უპირველესი.
13. ორმაგი ხომლი ვარსკვლავების წარმოიდგინე,
მსგავსად იმისა, როგორც ეს ქნა მინოსის ქალმა*
სიკვდილის წუთში ვარსკვლავიან მაღალ თავანში,
16. ისეთნაირად, რომ მთიები ერთი რკალისა
წინ ისწრაფვოდეს, მოელვარე სხივთა ჩქერალი
შეხამებულად მიჰყვებოდეს უკან მეორე;
19. მაშინ წარსდგება შენს წინაშე სრულად ნაჩრდილი
ვარსკვლავთა ხომლის და სულების ორმაგი როკვის,
რაც იქ ხდებოდა ჩემს გარშემო, ნეტარ წუთებში,
22. ჩვენთვის ცნობილი არაფერი მას არ ემსგავსის,
ისევე როგორც კიანას* წყლის ზანტი დინება
ზეციურ სფეროთ ირგვლივ სრბოლას ვერ შეედრება.
25. არც დიონისოსს უმღერიან მანდ, არც აპოლონს,
არამედ წმინდას მას სამებას ერთ არსებაში,
რომელმაც კაცი ღვთაებაში განაპიროვნა.
28. ნეტარი ყოფნის სიხარულით აღტყინებულმა

წმინდა კრებულმა მოათავა როკვა, სიმღერა,
ჩვენთვის პატვის მისაგებად წამოწყებული.

31. შემდგომ ამისა დაარღვია უცებ დუმილი,
სწორედ იმ სულმა, ვინც მოგვითხრო უფლის გლახაკის
გასაოცარი, წმინდანური ცხოვრების გამო:
34. „როცა სალქის ერთი წილი გალწილია
„და ჭირნახული სანახევროდ შემონახული,
„უკვე მაწუხებს დანარჩენის დროზე გალწვა.
37. „შენ თუ გგონია, რომ იმ მკერდმა, რომელსაც ფერდი
„გამოაცალეს შესაქმნელად იმ არსებისა,
„ვისი ცთუნებაც ასე ძვირად დაუჯდა კაცთა
40. „ან და მეორემ განგმირულმა ჰოროლისაგან*
„წინათ ან შემდგომ მოიხადა იმგვარად ვალი,
„რომ კაცთა ცოდვა გამხდარიყოს ვითომდაც მჩატე,
43. „ბოძებულია იმდენივე მაღლი ნათლისა,
„რამდენიც მოღმას ადამისას რეგბია წილად
შემოქმედისგან როგორც ერთის, ისე მეორის.*
46. „მიტომც გაოცდი, როს გაუწყე მე ამას წინათ,
„არა ჰყავს-მეთქი მას ბადალი ბრძენკაცობაში,
„მას აქ მებუთე ნათლის რკალში გამომწყვდეულსა.*
49. „აღახვენ თვალნი, დარწმუნდები უცილობელად,
„რომ რწმენა შენი და სიტყვანი ჩემნი ერთბაშად
„ერთიმეორეს ზედმიწევნით დაემთხვევიან.
52. „როგორც მოკვდავი, ისე არსი მარადიული
„ანარეკლია უცილობლად იმ იდეისა,
„რასაც ღმერთი შობს სიყვარულით სავსე საშოდან.
55. „რადგან ნათელი ცხოვრებისა, რომელსაც ღმერთში
„სათავე თვისი უპოვნია, მის მეოხებით
„და სიყვარულის თანადგომით ჩვენ გვევლინება

58. „როგორც ჩვენება სარკის პირზე გამოსახული,
„ამ ცხრა სფეროში ამავე დროს რჩება მარადჟამს
„განუყოფელი უკუნიითი უკუნისამდე.
61. „აქედან ბოლოს ხარისხებზე ჩამოდის დაბლა,
„ქმედობის ძალა დაშრეტილი, დასუსტებული,
„და აჩენს მხოლოდ წარმატალს და უხანო საგნებს.
64. „წარმატალთ შორის მე ვგულისხმობ ამ შემთხვევაში
„წარმოშობილთა, რასაც აჩენს სფეროთა ბრუნვა.
„ხან დერიტის მქონეთ, ხან არსებათ უდერიტოს, ფუჭეთ.
67. „განსხვავებული მასალისგან წარმოშობილან
„ეს არსებანი და მიტომაც ხატება მათი
„ანაგობითაც განსხვავდება ურთიერთისგან.
70. „ხე რომ ხე არის — ნაყოფს ისხამს ჯიშის მიხედვით,
„სხვადასხვანაირს, ხან ტკბილსა და ხან კიდევე მწარეს.
„თქვენც იბადებით განსხვავებულ ნიჭიერებით.
73. „მასალა იგი სრულყოფილი რომ ყოფილიყო,
„უზენაესი ძალისაგან გამოკვეთილი
„მაშინ ნატვიფრიც იქნებოდა თავათ უზადო.
76. „მაგრამ ბუნება თვით იძლევა ნატვიფრს უსრულოს,
„ვით ხელოვანი ხელოვნების პრინციპთა მცოდნე,
„მაგრამ მომქმედი გაუბედავ, მთროლოვარე ხელით.
79. „ასე, სადაც კი სიყვარული მართლაც მისნური
„პირველად ძალით გამოიჩენს ქმედობის ძალას,
„იქ იბადება სრულყოფილი ანაზდეულად.
82. „აგრე შეიქნა თვით სამყარო თავდაპირველად
„ანიმალური სისაესითა გამოჩენილი,
„აგრევე გახდა ღვთისმშობელი ორსულოვანი.
85. „შენ მართალი ხარ ბუნებაი კაცობრიული
„აღარც ყოფილა არც იქნება აწ იმნაირი,
„როგორიც ღვთისგან მიენიჭა მხოლოდ იმ ორ კაცს.*

88. „ვიცი ამ ადგილს რომ შევწყვიტო მე საუბარი,
„ასე მეტყოდი: „რად იყო იგი უბადლო,
„როგორ იქნება ამ მესამეს* არ ჰყავდეს სწორი?
91. „მაგრამ იმისთვის, რომ შენიშნო ვერ შემჩნეული,
„მკითხე, ვინ იყო კაცი იგი, რას ესწრაფვოდა?
„როცა შესთხოვდა და მოესმა ხმაი „ითხოვე?“
94. „უეჭველია განიშნებდა ჩემი ნათხრობი,
„ის იყო მეფე და ითხოვდა ტალანტს სიბრძნისას,
„რათა სამეფოს გასძღოლოდა უკეთ თავისას,
97. „მას არ ეწადა, რომ გაეგო, თუ რაოდენნი
„ძალნი ზენარნი აქ მართავენ ვარსკვლავთა ეტლებს,
„ან თუ necesse თუ იძლევა ისევ necesse-ეს
100. „არც „si est dare primum motum esse...*
„ან თუ წესია, რომ მოუხაზოთ ნახევარწრემი
„კუთხეუსწორო სამკუთხედის სტერეოტიპი?
103. „რას ვგულისხმობდი ნათელია დამტკიცებიდან,
„შენ ხედავ ახლა იგი იყო ტოლდაუდები,
„ბრძენკაცი დიდი მეფეებზე აღმატებული,
106. „მაშ ნათელია სიტყვა ჩემი „იყო უბადლო“.
„მე აქ მეფეებს ვგულისხმობდი, მეფე ბევრია,
„მაგრამ მათ შორის ფრიად მცირე შეგვხვდება კარგი.
109. „ამ განმარტებით შეისმინე ნათხრობი ჩემი,
„კვლავინდებურად შეგიძლია წარმოიდგინო
„უპირველესი წინაპარი და მაცხოვარი.
112. „ეს გქონდეს მუდამ როგორც ტყვია ფეხზე შებმული,
„რათა გუდინჯად მოისაზრო და მოიფიქრო,
„სად „დიახ“ ითქმის ან სად უნდა წარმოსთქვა: „არა“.
115. „უპირველესი იგი არის სულელთა შორის,
„ვინც პოს მთქმელია ყოველ წუთში დაუფიქრებლად,
„აგრეთვე მხატვდ ყოველივეს უარყოფელი.

118. „მიტომაც ხდება, რომ ნაფიქრი ნაუცბათეუად
„გზას ასცილდება სიმართლისას და სადაუენი
„მართლად განსჯისა ხელთ უპყრია უსაზმნო ვნებას.
121. „ვინც სიმართლისთვის მეზადურობს გამოუცდელად
„ზღვაზე გასული, მობრუნდება ხელცარიელი,
„უფრო მეტს ვიტყვი, დამაშვრალი და ნირშეცვლილი,
124. „ლეგიონია ამნაირთა რიცხვი მიწაზე,
„ბრის,* პარმენიდეს მელისუსი* და სხვა მრავალი,
„გზას იკაფედნენ, არ უწყოდნენ მხოლოდ საითკენ?
127. „აგრე სცდებოდნენ საბელუსი* და არიუსი,*
„მათმა კალამმა საღვთო სჯული დაგვისახიწრა,
„სურდთ ღვარჭნილად წარმოდგენა მართლად ქმნილისა.
130. „სულმოსწრაფებით ნუ იმსჯელებთ, კაცნო, ნურას დროს,
„ნუ ემსგავსებით იმ მეველეს, ვინცა სწონიდა
„ხორბალს ჯერ მწვანე ჯეჯილების თვალისშემკვლები.
133. „აკი მეც ბევრჯერ დამინახავს ზამთრობით ბაღში,
„ეკლებდაყრილი ღიჭიანი გაშიშვლებული,
„გამოზაფხულზე ყვავილებით დამშვენებული?
136. „გემებიც ბევრი სწრაფად მსრობონი შემიძნეეია,
„რომელნიც ტალღებს მიაპობდნენ ყელმოღერილნი,
„მაგრამ პორტების სიახლოვეს ილუპებოდნენ.
139. „ნუ ეგონებათ დონა ბერტას და სერ მარტინოს,*
„რადგანაც ერთი მპარავია, მოგვი მეორე,
„თითქოს შეეძლოთ მათ უფალთან წილნაყარობა,
142. „ვინ უწყის ბოლოს ვინ დაეცეს, აღსდგეს რომელი?“

ქება მეთოთხმეტე

როგორც ცენტრიდან კიდისაკენ, ხანაც პირუკუ
იძვრის მომრგვალო სურის შიგნით ნადღვები წყალი,
იმის მიხედვით თუ რარიგად არყევენ ჭურჭელს,

4. ასეთი რამე მოხდა მაშინ ჩემს არსებაში
როს თომა წმინდის სული ეგზომ სახელგანთქმული
დუმილს მიეცა, მოათავა საუწყებელი.
7. გონება ჩემი აამღვრიეს თანაბრად ორთა,
თომას სიტყვებმა, ბეატრიქეს მიერ ნათქვამმა,
როს ღონამ ჩემმა თომას შემდეგ იწყო უბნობა:
10. „მას ეჭირვება, თუმც არ უთქვამს მას თქვენთვის წელან
„არცა სიტყვითა, არც წამყოფით გულის წადილი,
„თქვენგან შეიცნოს აწ ახალი ჭეშმარიტება.
13. „აბა, ეს გითხრას: ის მთიები, რომელნიც ირგვლივ
„შემორტყმული გაქვთ, ისე როგორც ანათებს ახლა,
„თუ ზედ შეგრჩებათ, უკუნიით უკუნისამდე?
16. „და თუ შეგრჩებათ, როცა მკვდრებით აღსდგებით უკვე
„და ხელმეორედ შეიქნებით არსნი ზილულნი
„ხელს არ შეუშლის ელვარებით თქვენს მხედველობას?“
19. როგორც ფერხულში წრის გარშემო მოცეკვავენი
ერთს შესძახებენ სიხარულით გულმოცემულნი
აღტყინდებიან და შეჰქმნიან ერთობლივ როკვას,
22. სწორედ ამგვარი აღტაცება მოჰგვარა სულებს,
ამ სათნო ღოცვამ და შეფრფინებით დაფარუტებდნენ
გულანთებულნი მოძალებულ სიხარულისგან.
25. ვინც იმას ჰგოდებს, კაცს სიკვდილი რომ უწერია,
რათა სამოთხეს აქ ეწიოს, მან ეს არ იცის
თუ რა ნეტარი გველოდება ზეცაში რთველი.
28. იგი, ვინც სუფევს სამებაში, ერთარსებაში
ვინც თვით მზღვარია, ზოლო თავთ მზღვარდაუდები,
დაუსაბამო, დასაბამი ყოვლის არსისა,
31. სამეზის ადიდეს სათითაოდ ნეტართა სულთა
და ეს გალობა იყო ეგზომ მელოდიური
მათი მოსმენა უდიდესსაც სჭარბობდა ჯილდოს.

34. ყველაზე მეტად ღვთიფშვენიერ სულის ნათელმა
მე გამაგონა ხმა ისეთი მოკრძალებული,
როგორიც ჰქონდა მახარობელს მარიამისას;
37. „სანამ სამოთხის აქ გრძელდება ნეტარი ღზენა,
„მთიებნი მისნი შეამკობენ სიყვარულს ჩვენსას,
„სიყვარულს ციურ ჭვრეტისადმი აქ განკუთვნილსა,
40. „რომელსაც გვაწვდის სათნოება უზესთაესი,
„რაც უფრო მძაფრად გაღვივდება იგი ჩვენს გულში,
„მით უფრო მეტი მოგვეზღვება მადლი ციური.
43. „როცა ხელახლა ვეღირსებით განსხეულებას,
„მით უფრო მაღალს ჩვენს მივალწვეთ ცაში ხარისხებს,
„რაც უფრო მეტად სრულყოფილად განვპიროვნდებით.
46. „იმატებს ბოლოს ბრწყინვალეების თვისის მიხედვით
„სხივი ჩვენდამი ნაბოძები ზენარისაგან,
„სხივი, რომელიც ჩვენ გვანიჭებს უნარს ხედვისას.
49. „როგორც ნახშირი ალისაგან გარემოცული,
„აღში ღვივდება და გამოსცემს კიანთს მოთეთროს,
„ამგვარად ცეცხლშიც ანაგობას არ ჰკარგავს თვისას,
52. „აგრეც ნათელი ზენარულად მონაბოძები
„ერთომა-ციმციმში თავისთავად დაუძღურდება
„ცხედრების ჩვენის სხივოსნობის პირისპირ მდგარი.
55. „მაშინ ჩვენს თვალებს რას დააკლებს ნათლის ციმციმი,
„რადგანაც მთელი სხეულების ჩვენის ორგანო
„გაძლიერდება და იქნება მეტად ამტანი“.
58. ორივე ხორომ სიხარულით აღტყინებულმა
ისე შესძახეს ერთობლივად ამის მოქმელს: „ამენ“,
მივხვდი თუ როგორ ინატროდნენ განსხეულებას.
61. სხეულს ნატრობდნენ არა მარტო ყველა საკუთარს,
სხეულს მშობლების, მახლობლების და საყვარელთა,
სანამ სულყველას არ დასწავდა ცეცხლი მარადი.

64. აჰა, ვიხილე, ნათლოსანთა რკალსა მას პირველს
ირველივ მოერთო, სხვა ახალი შემოგზნებოდა
როგორც ნათება განთიადის ცაზე გამდგარი.
67. ვითა მიმწუხრის ადრიანის დადგომის უმაღ
აკიაფდება ვარსკვლავები პირველი წყების
ხან თვალსაჩინო, ხან მთვლემარე რძისფერ ბურუსში,
70. ასე მეჩვენა აქ სულები ახალ-ახალი,
გარს ქვეოდნენ წრედ შეკრულნი გვირგვინის დარად
იმ ორმაგ გვირგვინს სულებისას და მრავლდებოდნენ.
73. ჰოი, მთიებო, ჭეშმარიტის სულის წმინდისაჲ,
ისე ძლიერი იყო თქვენი ელვათა კრთომა,
რომ თვალი მომჭრა მე ანაზღად ნათლის ლიცლიცმა!
76. და ბეატრიჩე მომღიმარე, პირმშვენიერი
ისე შეენოდა, ნათლისაგან გაბრწყინებული,
რომ აღსაწერად ვერ შებედავს მას კაცის სიტყვა.
79. როცა თვალების გასახელად მომეცა ძალი,
მიეხვდი, თუ როგორ ამამაღლეს მე მასთან ერთად
ცაში უმაღლეს ნეტარებით ზედა ხარისხზე.
82. შევნიშნე უკვე ამ სფეროში სხვა საბრძანისი
და სხვა ვარსკვლავი მიღიმოდა, რომლის ციმციმი
განთიადივით იმატებდა სხივის ათინათს.
85. სულისა მთელის სიწრფოვებით და იმ ენაზე,
რომელიც ყველა ეროვნებას ესმის თანაბრად
მაღლი მივაგე ყოვლის გამჩენს ამ წყალობისთვის.
88. ჯერაც არ მქონდა გამოთქმული გულისნადები,
როცა შევიცან, რომ ღუთაებას არსთა გამგებელს
თნედა ჩემს მიერ გულახდილად მაღლის მიგება.
91. ორი ბრწყინვალე, მოელვარე და მეწამული,
ზოლი შუქისა შემეფეთა ისე ანაზღად,
რომ დავიძახე: „ო, ჰელიოს, მშვენებაჲ ცათა!“

94. ისევე როგორც მოთუთრო გზას პოლუსთა შორის გააგლებს ხოლმე ცადაქნილზე ირმის ნახტომი.
დიდი და მცირე ვარსკვლავებით მთლად მოჩითული,
97. ასე შეერთდა მარსზე უცებ გადაჯვარული
ორივე სხივი და ჩვენება წრეს დაემსგავსა
თანაბარ ზომის კვადრატებით გადასერილსა.
100. აქ ხელოვნებას მახსოვრობა გადააჭარბებს,
ქრისტე ბრწყინავდა სხივმოსილი უკვე ამ ჯვარზე
მის აღსაწერად მე არ მყოფნის სიტყვის სიმჭევრე.
103. მაგრამ ეინც თავათ ჯვარს აიღებს, გაჰყვება ქრისტეს,
იგი უთუოდ მომიტევებს ამ სიძაბუნეს,
რადგანაც თავათ გაბრწყინებულს ნახავს მაცხოვარს.
106. ჯვრის ტოტებს შორის, მწვერვალსა და საფერხეს შორის
რბოდნენ ნათელნი მოციიაგე და უმეტესად
აენტებოდნენ, როს ურთიერთს შეეყრებოდნენ.
109. ასე ცეკვავენ, ხან ცეტურად და ხანაც ზანტად
ქვევით და ზევით ნამუსრეენი მოქოთქოთენი
და ტრიალებენ დაუცხრომლად იმ შუქის წრეში,
112. რომელიც ხშირად შეიჭრება ანაზდეულად
მრუშე საჩრდილში, რასაც კაცი პაპანებაში
თავდასაცველად გააკეთებს ხელოვნურ ხერხით.
115. როგორც აწყობილ ღირების და არფების ლარნი
გამოიღებენ ხმას უტკბილესს ხელშეხებისას,
მაგრამ არსად სჩანს ჯერ ნოტების ამეტყველება,
118. აგრე ნათელნი ჯვრის გარშემო მორიალენი
გალობდნენ მწყობრად მელოდიებს, ვიხიბლებოდი
მაგრამ თვით სიტყვებს ამ ჰიმნისას ველარ ვარჩევდი.
121. მაინც შევიგნე, რომ ეს იყო ხოტბის აღვლენა,
რადგან სიტყვები „აჰა, აღსდგე“ და „გიხაროდენ“
მე გავარჩიე გაუგებარ სიტყვათა შორის.

124. ისე მომხიბლა ამ გალობამ მანდ მოსმენილმან,
რომ ამის შემდეგ მე არ მახსოვს რაიმეს ქვეყნად
თუნდაც ესინჯოს სულის ჩემის მოჯადოება.
127. ეგებ სიტყვანი ჩემნი იყვნენ ერთობ თამამნი,
რა დამავიწყდა ელვარება იმ თვალებისა,
მარადჟამული აღტაცების მომნიჭებელთა.
130. უფრო და უფრო მივიწვედით მაღლა და მაღლა,
და ბრწყინვალეა ზეციერი სხივს იმატებდა
მე აღარ ვჭერეტი ბეატრიჩეს უკვე ამ წუთში,
133. გეჭეშმარიტოს ეს სიტყვანი წრფელად ნათქვამი.
რაც უფრო მაღლა ვისწრაფვიდი მით უფრო მეტად
ხილვისა მისის ღვივდებოდა აღგზნება ჩემში
136. და ამ საწადელს სისაქეტაკე ემატებოდა.

ქება მეთხუთმეტე

ნებამ კეთილმა, რომლის ძალით ყოველთვის კაცში
სახიერდება სიყვარული ალაღმართალი
როგორც სიხარბე სიავეში ხდება საცნაურ,

4. ღუმილისაკენ მოუწოდა ტკბილსა მას ლირას
და დაასვენა მეყსეულად ღარნი წმინდანი,
რომელთაც ჟღერა უფლის მკლავმან გაადებინა.
7. როგორ იქნება არ ათხოვონ ჩემს ღოცვებს ყური
იმ სულებისა წმინდა ხორომ, დადუმებულმან
არ გამამხნევონ სავედრებლის გამოსათქმელად.
10. აწ მართებულად მას წამება ნუ მოაკლდება
ვინც წარმაგალი წადილისგან გატაცებული
ამ დიდ სიყვარულს შეგნებულად გაემიჯნება.
13. როგორც წყნარ ცაზე მეტეორი გადაიქროლებს
ცეცხლის მთიებით გადასერავს მთვლემარე ზეცას
და წარიტაცებს მაცქერალის ზედვას ანაზღად;

16. კაცს ეჩვენება, გარდენაცვლოს ვარსკვლავს ადგილი
სწორედ იმ ადგილს, სად ცთომილმა წამს გაიელვა.
თუმც მანდვე რჩება სხვა ვარსკვლავი აურაცხელი,
19. ასევე ჯვარის მხარმარჯვნისკენ გაწვდილ ტოტიდან
მის საფერხემდე გაირბინა ვარსკვლავმა ერთმა
და გაიელვა უცაბედად იმავე სფეროში.
22. არ გათიშვია ბუდეს თვისას ეს მარგალიტი,
გაჰყვა ცეცხლის გზას, აციმციმდა ისეთნაირად,
ვით ნაღვერდალი კრისტალის ქვეშ ამოდებული,
25. ასე ამაღლდა ანქიზისის სული მაღალი
(როგორც გვაუწყებს უდიდესი პოეტი ჩვენი),
როს შეეყარა ვაჟს თავისას ელიზიუმში,
28. „O sanguis meus, o superinfusa,
Gratia Dei; sicut tibi cui,
Bis unquam coeli ianua reclusa?*
31. ასე უბნობდა ეს ნათელი და მე ცისაკენ
აღვაჰყარ თვალნი, შემდეგ დონას მივხედე ჩემსას,
გაოცებისგან ვიდექ ასე გაოგნებული.
34. ისეთნაირად კიანთობდა მისი ღიმილი
თითქოს იმ წუთში მიმელწიოს ჩემი სამოთხის
და ნეტარების უზესთაეს ხარისხისათვის.
37. ბოლოს იმ სულმა სახილველად ეგზომ საამომ
ისეთი მრუმე მეტყველება დაიწყო უცებ,
რომ ნათქვამს მისას ველარ მისწვდა გონება ჩემი.
40. ბნელმეტყველება როდი იყო ნებისმიერი,
არამედ სიტყვა იყო მისი მიუწვდენელი,
გადაცდენილი შემეცნების ჩვენის სამანებს.
43. მაგრამ როს ლარი მოჭარბებულ მგრძნობიერების
ოდნავ მოეშვა და სიტყვანი მისნი უწევდნენ
უკვე ჩვენებურ შემეცნების დათქმულ სამანებს,

46. „ვეყავ საცნაური მის ნათქვამში უპირველესად:
„დიდება შენდა ერთარსებაჲ სამების სახით,
„ჩემთა ნაშეერთ რომ აღავსებ ციური მადლით.
49. „ნათლის წიაღში, საიდანაც გესაუბრები
„ეს შენ დამიცხრე ხანდაზმული წყურვილი, შვილო,
„ჩემში აღძრული იმ დიადი წიგნის კითხვისას,
52. „რომლის ფურცლებზე არ ხუნდება ფერი მელნისა.
„უნდა მივაგო უცილობლად მადლი მაღალ სულს
„აქ მოსაფრენად ვინაც ფრთენი შენ მოგანიჭა.*
55. „შენა გგონია, რომ აზრები შენი მე მომწვდა
„როგორც ღვთიური აზროვნების გამოძახილი,
„როგორც ერთიდან გამოსული ხუთი და ექვსი.*
58. „მიტომც არ მკითხე ვინაობა, სადაურობა,
„მიტომც გეჩვენე სხვაზე მეტად გახარებული
„ამ ნათლითმოსილ სულთა შორის როცა მიხილე.
61. „შენ მართალი ხარ, ამ საუფლოს მცირე და დიდი
„საცნაურ ხდება იმ სარკეში, სადაც ზრახვანი
„გააზრებამდის თვალსაჩინო ხდება ანაზღად.
64. „მაგრამ იმისთვის, რათა ტრფობა, იგი, რომელსაც
„ფხიზელ გონებით ვჭერუტ მარადის, სული ნეტარი,
„გახდეს სრულ ქმნილი, მსურს ვისმინო ისევე შენგან
67. „გულის პასუხი: „აწ, შენი ხმა იყოს თამამი,
„გამხნევებულმა მამცნოს წრფელი წადილი შენი
„და საპასუხოდ მისაგები მე მზად მექნება“.
70. ამის გამგონემ ბეატრიჩეს მივაპყარ მზერა,
მანაც მანიშნა მომდიმარემ, პირგაბადრულმა;
წადილსა ჩემსა ამნაირად შეასხა ფრთენი.
73. „სიყვარული და სიბრძნის ნიჭი“, მე ვუპასუხე,
„თანაბარია აწ თქვენ სულში შემდგომ იმისა,
„რაც თქვენ იგემეთ თანაბრობა პირველადქმნილი

76. „იმ შხის პირისპირ, რომლის სხივი თქვენ აქ გინათებთ,
„ისე თანაბრად გაქვთ სულ ყველას აქ ნაბოძები
„სხვა სითანაბრე ბათილდება ამ შემთხვევაში.
79. „მაგრამ შეძლებას, ნებისყოფას კაცთაგანისას,
„თქვენთვის ცნობილი მიზეზების გამოისობით,
„ფრთენი ასხია უთანაბრო ძალმოსილების.*
82. „რადგან კაცი ვარ მე მოკვდავი, მესმის კიდევაც
„უთანაბრობა ამნაირი, გიძღვნი მადლობას
„უგულითადესს მამობრივი მიღებისათვის.
85. „გვედრი, ცოცხლო, ო, ბრწყინვალე ტოპაზიონო,
„ამ სამკაულის უწმინდესის მამშვენებელო,
„მარქვი, ვინა ხარ და მომგვარე სულის მშვიდობა“.
88. „ჰოი შენ, ჩემო ნაშიერო, დიდი ხანია
„რაც აქ მოგელი“, მიპასუხა სულმა ნეტარმა,
„ვარ ფესვი შენი“ და განაგრძო შემდგომ ამისა.
91. „იგი ვარ, ვინაც გვარი შენი წარმოშვა ქვეყნად,
„ხოლო ის, ვინაც უკვე ასზე მეტი წელია,
„რაც საღვინებლის მთას გარს უვლის დაუცხრომელად
94. „შვილია ჩემი, ხოლო შენი მამისა პაპა,
„გვედრი, მაგ ბედშუეს შეუშოკლო კეთილი ღოცვით,
„მანდ დაყოვნების და ტყვეობის ხანგრძლივი ყავლი.
97. „სამშობლო შენი ფლორენცია გარს მოვლებული
„უძველეს ზღუდით, სადაც კიდევ გაისმის რეკვა
„ტერცის და ნონის,* იყო სუფთა ქალაქი ერთხელ.
100. „არც მანიაკებს ატარებდნენ, არცა გვირგვინებს,
„არც ოქროს ქამრებს გაპრანჭული მანდილოსნები,
„არც სამკაულებს პატრონებზე უფრო ძვირფასებს.
103. „ოჯახის მამებს არა გვრიდა ჯერ კიდევ ძრწოლას
„ქალების ყოლა, რაკი ჰქონდათ გამორკვეული
„მზითუვის ზომა, გათხოვების უცვლელი ყავლი.*

106. „ვერ იპოვნინდი იავარქმნილ სახლებსაც სადმე,*
„სარდანაპალი* ჯერ არ იყო მანდ ჩამოსული,
„რათა ენახათ, როგორ რთავენ მდიდარნი სახლებს.
109. „ჯერ მონტემალოს* დიადლობით ვერ დაუწრდილავს
„ეგ უჩელატო,* ისე სწრაფად აღზევებული,
„როგორც დაღუპვა მან მოასწრო უკვე ერთგზისი.
112. „უბრალო ღვედის, ძვლის ბალთიან ქამარს ირტყამდა
„ბელინჩონე, ხოლო მისი მეუღლე სარკეს
„გაეცლებოდა ღაწვთა თვისთა შეუფერავად.
115. „არც ნერლისა და არც ვეკიოს ერცხვინებოდათ
„ტყავის სამოსი, ხოლო მათი მეუღლეები
„სელსა ბეჭავდნენ და ხელსაქმით იყვნენ გართულნი.
118. „სკებედნიერი დიაცები და მათი ქმრები
„მამაპაპეულ საძვალეში იმარხებოდნენ,
„არეის სჭიროდა გადახვეწა სხვის ქვეყანაში.
121. „ერთი აკვანთან ძილფხიზლობდა და იმ ენაზე,
„რომელიც მისთა წინაპართაც ეამებოდა
„ჩვილს იავნანას უმღეროდა გულმოცემული.
124. „მეორე გორგალს ძაფს აცლიდა და მოუთხრობდა
„ემაწვილებს ტკბილად რომის, ტროას თავგადასავალს
„და ფიეზოლეს* ისტორიებს, საგმირო ამბებს.
127. „იმ დროს უთუოდ ყველას ისე გააოცებდა
„ფლორენციელნი სალტარულო* და ჩიანელა,*
„როგორც ჩვენს დროში კორნელია* და ცინცინატი,*
130. „ასეთ საამურ საუკუნეს, სიქველით სავსე,
„უსაჩინოეს მოქალაქეთ ძვირფას მამულში,
„დედაღვთისმშობელს შეევედრა და მარიამმა
133. „დამბადა ქვეყნად, სანათლოს ძველ სალოცავში,
„წამცხეს მირონი და იმ დღიდან გაუხდი კიდევაც.
„მე ქრისტიანი, მონა ღვთისა კაჩიაგვიდა.

136. „მყავდა ორი ძმა: მორონტოი და ელიზეო.
„ცოლი ვითხოვე გამოსული პადოს მხარიდან,
„მისგან მივიღე მე მეორე გვარი კიდევაც.*
139. „ბოლოს მივემხრე, ვემსახურე კესარს კურრადოს,*
„ისე გავითქვი ბრძოლის ველზე მერმე სახელი,
„კიდევც მებოძა, რაინდისა ქველი წოდება.
142. „მე მასთან ერთად გავილაშქრე მათ დასამხობად,*
„ვინც მწყემსის თქვენის შეცდომების მეოხებითა*
„მიისაკუთრა ქრისტიანთა ძველი ქვეყანა.
145. „ამ უღმერთოთა და უსჯულო აგარიანთა,
„მომხსნეს მხრებიდან წარმაგალი ცხოვრების ტვირთი,
„რომლის სიყვარულს ბევრზე ბევრი წარუწყმედა,
148. „მეოტ ვექმენი მარტვილობას, აქ განვისვენე“.

ქება მეოქვსმეტე

ო, სისხლის ჩვენის უმნიშვნელო აზნაურობაც,
თუ შენ კაცთათვის სიამაყის იძლევი საბაბს,
სააქაოში, სად ვნებანი ადრე ჭკნებიან,

4. ამიერიდან აღარ მიკვირს, ცათ საუფლოში,
სადაც სულს ფუჭი ოცნებანი ველარ წვდებიან,
რომ ვამაყობდი, ჩემის მოდგმით თავი მომქონდა.
7. შენ მანტია ხარ, დამოკლდები და გახუნდები,
დროგამოშვებით თუ კალთები არ განგიახლეს,
დროს მაკრატელი შეგიკვეცავს უთუოდ ქობას.
10. ამ სიტყვით: „თქვენა“, რომში ახლად შემოდებულით*
(თუმც რომაელებს ამჟამადაც არ უყვართ იგი),
მიუუახლოვდი და დაგიწყე კვლავ საუბარი.
13. მახლობლად მდგომმა ბეატრიჩემ მე გამიღიმა,
მომექცა ისე, ვით დედოფალს ის შიმუწვარი,
ვინც ჩაახველა, როს ჟენეერამ აკოცა მიჯნურს.*

16. ასე ვუთხარი: „თქვენ მამა ხართ ჩემი ძვირფასი,
„თქვენ გამამხნევეთ და აღმაგზნეთ საუბრისათვის,
„და უფრო მეტად ამამაღლეთ ვიდრე ვიყავი.
19. „თქვენგან აღძრული სიხარულის გრძნობათ სისავსე
„გულზე მომაწვა ჩქერალებად გადმოღვარული
„და ძლივს შევძელი დაოკება ჭარბი გრძნობისა.
22. „ახლა ეს მარჯვი, წინაპარო, ვინ იყვნენ თქვენი
„პაპის პაპანი, ან წარსულის ჟამთააღმწერელთ
„შობისა თქვენის თარიღები სად უწერიათ?
25. „ისიც მაუწყე თუ ფარეში სან ჯიოვანის*
„რამდენი იყო მაშინ ხალხი, ან ვინ გამხდარა,
„მასში ქველობით, ვაჟკაცობით სახელგანთქმული?“
28. როგორც ქარები უეცარი შემოქროლვისგან
ღვივდება ხოლმე ნაღვერდალი, ასევე სული
ნათლითმოსილი გააბრწყინა ნათქვამმა ჩემმა.
31. როგორც ბრწყინვალე სახილველად გარდიქცა იგი,
ასევე ამო იყო მისი სიტყვის მოქცევა
(და ეს არ ჰგავდა თანადროულ ჩვენს მეტყველებას):
34. „იმ დღიდან, როცა ანგელოსის გაისმა „Ave“
„ჩემ შობის დღემდის,* როს წარმოშვა ჩემმა მშობელმა,
„რომელიც უკვე მიერიცხა წმინდანთა კრებულს,
37. „მარიხი ჩვენი, მოტრიალდა ხუთას ოთხმოცჯერ,
ლომს შეეყარა ზოდიაქო ნიშანი თვისი
„რათა მის ფერხითი ელვარება კვლავ მოეხვეჭა.
40. „წინაპრებითურთ მე ვცხოვრობდი სწორედ იმ სესტში,*
„სადაც ძველთაგან წელიწდეულ დღესასწაულებს
„მოსდევდა ხოლმე ნასუქალთა ცხენთა ჯირითი.
43. „ახლა ვიკმართ წინაპართა გამო უბნობა,
„ვინაობის და სადაობის მათის ამბავი,
„უხერხულია წინაპრებით ცაში ქადილი.

46. „რიცხვი იმათი, ვინც ომებში გამოდგებოდა
„მარიხის ძეგლს და ჯიოჯანის სალოცავს შორის,
„უდრიდა მცხოვრებთ იმ ჟამინდელთ ერთსა მეხუთედს.
49. „სამაგიეროდ, მოქალაქეთ ნამდვილთა სისხლი
(ჩერთალდო, კამპი და ფიგინეც რომ მივათვალოთ),*
„იყო პირწმინდა, უცხოურთან აურეველი.
52. „ვგონებ გიჯობდათ მეზობლების მეზობლად ყოლა,
„არცთუ მირჩევდით, გადამთიელთ შემოერთებას
„(გალუცისა და ტრესპიანის ვგულისხმობ მკვიდრთა),
55. „ვიდრე სიგნელი აქოთებულ გლეხის* მოთმენა,
„ან აგულონელ მონაყოფილს* რად აძლევთ ნებას
„მექრთამეობით გაისქელოს თავათ ჯიბენი?
58. „პაპის კურია გულარძნილი, ჯიშდაკარგული,
„არ მოპყრობოდა ცეზარს როგორც დედინაცვალი
„და მოქცეოდა ისე როგორც შვილს უელის დედა,
61. „მაშინ ზოგ ჩარჩებს* ვერ ნახავდით ფლორენციაში,
„ისინი ალბათ სემიფონტის* მიაშურებდნენ,
„სად მათ წინაპრებს მათხოვრობაც უკადრებიათ.
64. „მონტემურლოში დარჩებოდა აქამდის კონტი,*
„ჩერკის* ოჯახი იქნებოდა სოფელ აკონში,*
„და ვალდიგრეში იცხოვრებდნენ ბუნდელმონტნი.*
67. „ტომთა აღრევა ყოველ დროში მოასწავებდა
„მიზეზს უდიდესს, ქალაქების იავარქმნისას,
„ხოლო ჭამა-სმა აღრეული მოწამლავს სტომაქს.
70. „ბრმა ხარი მეტად ენარცხება ხშირად მიწაზე,
„ვიდრე ბრმა ცხვარი, ხოლო ხმალი ხანდახან ერთი
„უფრო კარგად სჭრის, ვიდრე ხუთი ერთად გორდაი.
73. „დახე ლუნის* ბედს, ან სადღაა ურბისალია?*
- „იავარქმნილან და იგივე მოელის ხვედრი
„კიუზისა* და სინგალიას* ტიალ ნანგრევებს.

76. „ნურავის უკვირს გვაროვნებათ გადაშენება,
„ნუ გაგაოცებს ეს ამბავი უკვე ცნობილი,
„თუ ქალაქები და ხალხები გადაგებულან.
79. „საქმენი თქვენი იმგვარადვე მოისრებიან,
„როგორც თქვენ თავათ, მაგრამ დროის ზანტი დინება
„ჩქმალავს ამ ამბავს და ცხოვრებაც ასე მოკლეა.
82. „ვით მთვარის ეტლის ზეგაულენა ხან გააშიშვლებს,
„ხანაც დაფარავს ზღვის ნაპირებს ანაზდეულად,
„ასევე ბედი ათამაშებს თქვენს ფლორენციას,
85. „ნუ გაოცდები, თუ მე ოდნავ შევეხო აქვე
„იმ ფლორენციელთ ვის სახელსაც საუკუნეთა
„გადააყარეს დავიწყების დავსილი ავლი.
88. „მინახავს უგი, კატელინი, მინახავს გრეჩი,
„ალბერეკისა, ორმანის და ფილიპპის ძენი* —
„იმჟამად დიდი სიმძიმითი შეემთხვათ მათ და
91. „მათ სისხლისკაცებს. მაგონდება ახლაც სანელლას
„დიდება დიდი, ასეთივე შენი დელ-არკა,
თქვენიცა, ბოსტნიკ, და თქვენიცა, სოლდანეო.
94. „იმ კარიბჭესთან,* სადაც ახლა ავი ზრახვებით
„ყველანი ისე დაიტვირთნენ გაოგნებულნი,
„რომ ვერ ამჩნევენ მოსალოდნელ ხიფათს უცილოს,
97. „რავინიანთა ბინადრობდა გვარი, რომელთაც
„გრაფები გვიდი წარმომდგარან, ძველი სისხლისა,
„ბელიჩიონედ წოდებულნი მოგვიანებით.
100. „კარგად ესმოდათ მართებლობის წესი, კანონი
„გრაფ დელლა პრესას, ხოლო ცნობილ გალიგაიოსს
„არ აკლდა ხმლები, დიდკაცურად მოოქროვილი.
103. „დიადი იყო დელ ვაიოს თეთრი კოლონა,*
„ასევე დიდნი საკეუტის და ბარუჩჩის გვარნი,
„გალლი და იგიც, ვინც იკადრა ფალბისმქნელობა.*

106. „დიადი იყო წინაპარი კალფუჩის გვარის,
„სახელმწიფოში საპატიო საკარცხლულებზე,
„ისხდნენ ნიადაგ ნაშიერნი არრიგუჩჩისა.
109. „რა დიდ პატეში ჰყავდით თქვენაც, ვინც სიამაყემ
„აგრე ძირს დასცა და ელავდნენ ბირთვნი ოქროსნი,*
„ფლორენციისა საქმეებში ვარდისა ფერად.
112. „თავი გაითქვეს წინაპართა მათთა ოდესლაც,
„რომ სუქდებოდნენ, განაგებდნენ კონსისტორიებს,*
„როცა პრელატი ეკლესიებს აღარა ჰყავდა.*
115. „თაუხედი გვარი,* ვინც ვეშაპად ევლინებოდა
„გარდახვეწილებს, ხოლო მასთან, ვინც აჩვენებდა
„ჭანგებს და ქისას, უცოდველი იყო ბატკანი,
118. „აღზევებული იყო უბირ მდაბიორთაგან,
„მიტომც გაუწყრა, უბერტინო ბელიჩიონეს,
„რომ არ ეწადა დამოყვრება უჯილაგოსთან.*
121. „კარგად ვაჭრობდა კაპონსაკი* შუა ბაზარში,
„ფიეზოლელი, იძლეოდნენ ზნეობის ნიმუშს,
„მოქალაქენი სერ ჯიუდა და ინფანგანტე.*
124. „ახლა უცნაურს გეტყვი ამბავს თუ მერწმუნები,
„ციხის გალუნის ერთ კარიბჭეს ერქვა სახელად
„დეღლა პერასი,* გვარი მათი იყო პერუჩჩი.
127. „ყველას მათთაგანს, ვინც მიიღო დასამშვენებლად
„ბარონის გერბი,* ადიდებენ ვით „გრანბარონეს“,
„თომა წმინდისა ეკლესიის მწირველნი მღვდელნი,
130. რაინდთ წოდებას არიგებდნენ ეს აზნაურნი,
„ხოლო მათგანნი, ვინც ისევე ხალხს დაუბრუნდა
„ეტროფოდნენ მუდამ ოქროცურვილ გერბებს გვაროვნულს.
133. „უკვე ამოწყდნენ იმპორტუნ და გვალტიეროტტი,*
„და თქვენი ბორგო დაშთებოდა აღუშფოთველი,
„ახალ მეზობლებს* მყუდროება არ დაერღვიათ.

136. „პატივდებულად ითვლებოდა იგი სახლიცა,*
„რომელმაც ყველას გადაგვიდათ მრავალი ჭირი,
„ვის შურისგებამ ჩამოაგდო სისხლის წვიმები,
139. „და თქვენს ცხოვრებას აუძღვრევდეს უცვალა ნირი,
„ბუნდელმონტე, რად უმტყუნე საცოლეს პირი,*
„ცრუშოთათბირეთ აყოლილმა აგრე უსაზმნოდ!
142. „მრავალი შვება დამწუხრებულთ მიეგებოდა
„განგების ძალით, რომ ემსხვერპლე ზვირთებს ემასას,*
„იმ დღეს, როდესაც საქორწინოდ გზას დაადექი.
145. „სჩანს ასე სურდა ქვას დამსხვრეულს* ზედ ხიდისთავთან,
„მსხვერპლად მიტანა ფლორენციის აგრე ბედიოთად,
„გზომ უდრტვინველ, მყუდრო დღეთა განსაკითხავად.
148. „ამ გვართა შორის და მრავალგვარ ვითარებაში
„მომსწრე ვარ ბევრის, უწყინარი, მშვიდი დროების,
„როს ფლორენციელთ ცრემლთა დენის აკლდათ საბაბი.
151. „ასე მინახავს მე მანდ ხალხი ალალმართალი,
„პატიოსანი, არც დაჰქონდათ თეთრი შროშანი,*
„შუბის წვერებზე თავდაყირა დაკიდებული.
154. „ჯერაც არ იდგა ჩვენს ქალაქში სისხლის წვიმები“.

ქება მეჩვიდმეტე

როგორც კლიმენეს მიმართავდა იგი, ვინც ერთხელ
მშობლებს ასწავლა ძლიერ ფრთხილად მოქცეულიყვნენ,
თვისთა ნაშიერთ სათხოვარის ასრულებისას.

4. მეც ასე ვქენი, ამას მიხედნენ მადონა ჩემი,*
და ის ნათელი, ვინც იცავდა წელან ადგილი,
ჯვრიდან დაეშვა უეცარად და შემესიტყვა.
7. მითხრა მადონამ: „გამოსახე გულის წადილი,
„მაგრამ იმგვარად, რომ ნათქვამი აღბეჭდოდე იქნეს
„სულისა შენის უაღრესად სპეტაკ ტვიფარით, —

10. „არა იმისთვის, რომ განსწავლა მივიღოთ შენგან,
„არამედ ისე, რომ წყურვილი სულისა შენის,
„მათ გაუმჟღავნო, ვისგანაც შენ მოელი სასმელს.
13. „პოი მაღალო და მორჭმულო პაპისა პაპავ,
„როგორც ის ვიცით სამკუთხედი რომ ვერ დაიტევს
„ორ კუთხეს ერთად, თუ ორივე იქნება ბლაგვი,
16. „აგრეთვე განსჭვრეტ შენ მოვლენებს, ვიდრე ისინი
„აღსრულებიან, საცნაურს ჰყოფ ყოფნას მარადულს,
„რომლის წინაშე ყველა დრონი ითვლება აწმყოდ“.
19. როდესაც მე და წინამძღოლი ჩემი ვირგილი
მთას მივადექით, სადაც ხდება ღზინება სულთა
და როს ჩავედი მე დილეგში მზეგადასულთა,
22. მამცნეს ანაზღად მომავლისა ჩემისა გამო
მძიმე ამბავი, თუმც თავსა ვგრძნობ, როგორც ბექთარი,
ბედისწერისგან მოღერებულ შუბების მიმართ,
25. მაინც ეს გული უფრო მეტად დამშვიდდებოდა,
თუ შევიცნობდი რას მიქადის წერა, რადგანაც
ისარნი მისნი ეგზომ ზანტად ახლოვდებიან.
28. მე ეს ვუწყე იმ ნათელ სულს, უმზაკვრო ენით,
ისევე როგორც ბეატრიჩეს თავათ ეწადა
და ამნაირად განვუცხადე გულის პასუხი.
31. არ თუ იგავურ, საჭოჭმანო ბნელმეტყველებით,
როგორც ძველ ხალხებს აბრძალებდა ხმა ორაკულის,
ვიდრე იესო მოდგმის ცოდვას გამოისყიდდა,
34. არამედ სუფთა ლათინურით, ნათელი სიტყვით,
მომიგო მყისვე წინაპართა მოსიყვარულემ,
ნათლით მოსილმან, მომანათა ღიმილის შუქი:
37. „შემთხვევითობა, სათავენი უძვეს რომელსაც
„მოკვდავთა მოდგმის შემეცნების სამანთ გადაღმა,
„განცხადებული არის უკვე უფლის მზერაში.

40. „შენ არ გეგონოს შემოქმედი ატანდეს ძალას
„დინებას მისას, ისე როგორც მიმავალ გემის
„სრული ხატება ჩვენს თვალებში გამოკრთის ზოლმე
43. „ვითა ორღანოს მომხიბლველი ტკბილი მუსიკა
„სწვდება ჩვენს სმენას, ასე ვხედავ უკვე თვალნათლივ
„შენთვის მერმისში განშხადილთა სიმძიმით მცა.
46. „ვით ჰიპოლიტე* ათინიდან გამოაძევეს
„გაბოროტებულ დედინაცვლის ჭორების გამო,
„შენც აგრე, შვილო, ფლორენცია უნდა დასტოვო.
49. „მათ ეს სწადიათ, მოითხოვენ ამას ისინი,
„ადისრულებენ უეჭველად გულის საწადელს,
„იქ, სადაც ქრისტეს დღენიადავ თავთ ჰყიდიან.*
52. „ბრბო ახლაც ისე, როგორც ხდება ჩვეულებრივად,
„დამარცხებულებს დააკისრებს დანაშაულსაც,
„მაგრამ უფალი შურისგებას არ დააყოვნებს.
55. „დასთმობ ყველაფერს იძულებით, რაც კი ოდესმე
„შენ გყვარებია და მოგხვდება გულზე ისარი
„ამ გზით პირველი გაძევების მშვილდით ნატყორცნი.
58. „მაშინ იგემებ ჩამონათხოვ პურის სიმწარეს,
„მაშინ გაიგებ, თუ რა ძნელი ყოფილა თურმე
„სხვის კიბეებზე ხეტიალი განუკითხავად.
61. „უბედობანი არ გაგტეხენ იმდენად წელში,
„როგორც იმ გახრწნილ რეგვენებთან ურთიერთობა,
„ვისთანაც ერთად მოგელება კიდევაც ბოლო.
64. „ცოფი, ბოროტი, გულარძნილი და გარეწარი
„თავს დაგესხმიან, მაგრამ მცირე გაივლის ხანი,
„მათვე იმსხვერპლებს ორმო იგი შენთვის გათხრილი.*
67. „მათ სირეგვენეს ნათელჰყოფენ საქმენი მათნი,
„მოძებნული წილად გხვდება პატივისცემა,
„თუ გაიჩინე საკუთარი თავის პარტია.

70. „შენ მოგანიჭებს მფარველობას უცხოებაში,
„სახელგანთქმული ლომბარდელი დიდი ვაჟკაცი,*
„რომლის მაღალ გერბს ამშვენებდა შავი არწივი.
73. „მის სასახლეში ვერ მოგწვდება გესლი დევნისა,
„შენ ვერ მოასწრებ სათხოვარის ენით გამოთქმას
„და საწადელი უთქმელადაც აღგისრულებას.
76. „შენ იქ იხილავ მას, ვის გულშიც დაბადებიდან
„მარიხის ძალამ დაიფანა და ვინც შეიძლებს,
„დიდთა საქმეთა წამოწყებას და აღსრულებას.
79. „ჯერ კაცთა შორის არ გამხდარა იგი საჩინო,
რადგან ამ სფეროთ ცთომილებმა ყმაწვილის თავზე
მხოლოდღა ცხრაგზის ძლივს მოასწრეს შემობრუნება.
82. „მაგრამ ვიდრემდის გასკონელი უღალატებდა
„დიდსა ჰაინრიხს, მან ქვეყანას აჩვენა უკვე*
„სიქველე თვისი, სიძულვილი ოქროის მიმართ.
85. „დიდება მისი ცათამწვდენი გახდება ეგზომ,
„რომ თვით მისივე მეშურნენი დადუმებულნი
„მისდა საქებრად აიდგამენ უთუოდ ენას.
88. „მისგან და მისთა საქმეთაგან ელოდე ნაყოფს,
„კაცთა ცხოვრებას იმნაირად გადაჰქმნის იგი,
„მდიდარი ძრწოდეს და ღატაკი განიხარებდეს.
91. „არ დაგავიწყდეს ეს სიტყვები, ჩვენგან წასულმან
„არაფერი სთქვა“, თანაც მითხრა ისეთი რამე,
რისი მოსმენაც თანადამსწრეს განაცვიფრებდა.
94. შემდგომ დასძინა: „განგიმარტე, შვილო, ყოველი,
„რაც მოისმინე, გეც წელთა აწ მომაჟალთა
„შენთვის დადგმული მახეები და განსაცდელი.
97. „ნურც გეხარბება აწ მოყვასთა ბნელნი საქმენი,
„საკმაოდ დიდ ხანს მოგიხდება თავათ ცხოვრება,
„რათა იხილო გულარძნილთა განსჯა მართალი“.

100. როს დადუმებით მე მაუწყა სულმან ნათელმა
აწ მოთაება საფუძველის იმ საქსოვისა,
რომელსაც წელან მე გაუგულე პირველად ცხემლი,
103. მევე დავიწყე, როგორც კაცი დაეჭვებული
კვლავ მიიქცევა სათათბიროდ მოყვასისადმი,
რომლისაგანაც თანადგომას მოელის წრფელსა:
106. „მამაო, ვუთხარ, კარგად ვხედავ ვით ისწრაფვიან
„ბედის ლახვარნი გულის ჩემის გასაგმირაჲდ,
„არც ძალი შემწვეს მე უმწეოს თავდასაცველი.
109. „სიფრთხილე მმართებს, რათა მართლაც გერე უსაზნოდ
„სამშობლო ჩემი არ დაეკარგო სამარდჟამოდ
„ლექსების გამო, სიბერეში თავმისადრეკი.
112. „მანდ განუსაზღვრელ ჯურღმულებში, ცრემლის დილეგში,
„შემდგომ ამისა, მწვერვალიდან განწმენდის მთისა
„მადონას მზერამ აღმაელინა უკვე ზეცაში.
115. „ბოლოს ზენარულ საუფლოში დაყოვნებულმან
„ისეთი რამე შევიცანი, რისი გამხელაც
„ბევრს უფრო მეტად ემწარება ვიდრე ლენცოფა.
118. „და თუ სიმათლის საუწყებლად არ მეყო ძალი,
„ეშიშობ მათ თვალში, ვინც ღროს ჩვენსას უწოდებს ძველსა,
„მე არ შემერქვას მხდალი კაცის ფუჭი სახელი“.
121. უცებ ნათელმა, რომელშიაც იმყოფებოდა
ჩემს მიერ მანდვე თვალმოკრული იგი ჯავარი,
მორთო კაშკაში მეწამული, თვალის მომჭრელი,
124. და მითხრა აგრე: „ვისაც ქენჯნა აწუხებს სულის,
„ვინც კი ოდესმე ჩაძირულა სირცხვილის ლაფში,
„მას უეჭველად ემწარება შენი ნათხრობი.
127. „გირჩევ განაგდო აწ სიცრუე თვალით ნახული,
„ამცნო ქვეყანას, დეე, კაცთა იფხანონ იქვე,
„სად ყოველ მათგანს გამოაჩნდეს მუნის ქერეჭი.

130. „ვინძლო ეგ სიტყვა მოეჩვენოთ პირველად მკაცრი,
„ნუ დაღონდები, ვინც მშვიდობით მას მოინელებს
„მერმე იგოვე სანუკველად მოეჩვენება.
133. „დეე, შენი ხმა ამოჟარდეს ვით ქარბორბალა,
„ეცეს მწვერვალებს ცად აწვდენილთ ეგ ზომ ამაყად
„და განამკვიდროს ქვეყნად შენი სახსენებელი.
136. „მიტომც გაჩვენეს სფეროების ამ საბრძანისში,
„განწმენდის მთაზე და მწუხარე ცრემლთა დილეგში
„სახელგანთქმულნი, საჩინონი სულთა მათ შორის,
139. „რადგანაც კაცთა არ სჩვევიათ ისწავლონ რამე.
„მათგან ვინც უცნობ ფესვებისგან წარმოშობილან,
„არცთუ უჩინო გამომდგარა სადმე ნიმუშად,
142. „ბრწყინვალებაა საწინდარი შეჯვრებისა“.

ქება მეთვრამეტე

მისგანვე თქმული ახარებდა სულსა მას ნეტარს,
ხოლო მე დავრჩი საკუთარი ფიქრით მოცული,
ვიშოშმანებდი სიღუხჭირეს შვებით ციურით,

4. ოდეს ასულმა, ვინც წარმიძღვა უფლის წინაშე
მითხრა: „აჲ გიჯობს შეიცვალო ზრახვანი შენნი,
„რადგან ვახლაგარ მართებულად მსჯავრის დამდებელს“.
7. ხმამ გულითადმა მიმახედა ბეატორიესკენ
და თუ რამდენი სიყვარული მე მის თვალებში
მაშინ შევნიშნე, აღსაწერად არ მყოფნის ძალი.
10. არათუ სიტყვის უძღურების მეოხებითა,
არამედ ჩემსა ფანტაზიას მაღალ საგნების
კვლავ მოსათხრობად არ ეყოფა აქ მთავონება.
13. ერთს ვიტყვი მხოლოდ, იმ წუთებში, როცა მას ვკვრეტდი,
გული გამეხსნა და ვიგრძენი შვება ისეთი,
რომ კირთებათა მიწიერთა მომეხსნა ტვირთი.

16. ციური იგი აღტაცება გადმოვლენილი,
ღონას სახეზე უკუკართომით შემომნათოდა
და მან აღაესო სული ჩემი საესებით თვისით.
19. მყის მომიბრუნდა ბეატრიჩე ღვთიფმშვენიერი
და მამცნო მაშინ მომნუსხველი თვისი ღიმილით:
„შენ არ გეგონოს ჩემს თვალეებში იყოს სამოთხე“.
22. როგორც მიწიერს დაეტყობა სახეზე ვნება,
როცა სულს უწევს აღტყინება ვნებისმიერი
და აენთება კაცი გრძნობამოჭარბებული,
25. ასე ნათლისგან იმ ნეტარი, წმინდა სულისა,
რომლის წინაშე მე ვიდექი, მენიშნა კიდეც,
რომ მას ეწადა საუბარის ჩემთან დაწყება.
28. მითხრა: „მეხუთე ამ ვარსკვლავის განაშტოებში,
„ხეზე, რომელიც მწვერვალიდან ღებულობს საზრდოს,*
„რათა მარადჟამს იყვავილონ მსხმოიარეთა,
31. „დავანებულან აწ ნეტართა სულთა დასები,
„რომელთაც ქვეყნად, ისე ღიდი ჰქონდათ სახელი
„რომ ეყოფოდათ თავათ მუზებს საღიდებელად.
34. „ჯვარს დააკვირდი და იხილაე ვით გაიელვებს,
„სხივი იმ სულთა, ვისაც მე აქ დაეასახელებ
„როგორც ღრუბლებში დაკვესილი ელვათა კრთომა“.
37. და მე შევნიშნე გამოკრთომა სხივის ჯვარიდან
იესო ნავე რა ახსენეს და უსწრაფესად,
ვიდრე სახელი მოაღწევდა ყურთასმენამდი.
40. როცა ახსენეს მაკაბელი სახელგანთქმული,
იფეთქა აღმა და თან გაჰყვა იესო ნავეს,
როგორც გორგალი მოელვარე და მორიალე.
43. როს კარლოს ღიდის და როლანდის მესმა ხსენება,
მე მივაშტერდი ცეცხლის ბირთვებს ვით მონადირე
თავის მიმინოს, ირაოს დროს ცაში ავარდნილს.

46. შემდეგ გოტფრიდმა, გრაფ ვილჰელმმა* და რინოარდომ
შემომანათეს, ბოლოს ვნახე ჯვარზე იელვა
ნორმანდიელმა დიდმა გმირმა, რობერტ გეისკარმა.*
49. ახლა ნათელი გამეყარა ბრძნულად მეტყველი,
მეის გაერია სულთა კრებულს და დამიმტკიცა
რარიგად ტკბილი მგალობელი ყოფილა იგი.
52. მხარმარჯვნისაკენ მიუბრუნდი კვლავ ბეატრიჩეს,
მსურდა გამეგო, რას მეტყოდა აწ დონა ჩემი,
რარიგ მოქცევას მანიშნებდა უტყვი წამყოფით.
55. აჰა, ვიხილე, თვალნი მისნი ეგზომ ბრწყინვალე,
და ათინათიც ამ მზერისა იყო დიადი,
სხვა, მის დანარჩენ შეხედვაზე აღმატებული.
58. და როგორც კაცი სიქველისა მუდამ მომქმედი
ხედავს ყოველდღე ემატება კმაყოფილება,
რაც უფრო მეტად წინ ისწრაფვის ამ ასპარეზზე,
61. აგრეთვე მეცა ზესწრაფვისას ცათა თვანში,
სადაც განვლილი მქონდა უკვე მრავალი რკალი,
საცნაურ ვეაფი სასწაულის გაორკეცება.
64. როგორც ქალწულის ნაზ ღაწვებზე დარცხვენისაგან,
ფერი მომკრთალო შეიცვლება ბროწეულისფრად,
ასე უეცრად, მე შევნიშნე, ვიცვალე სფერო,
67. გარს შემომერტყა მეის სითუთრე სადაფისფერი,
უკვე მეექვსე ცთომილისა, რომელსაც ახლა,
მე ტოსკანელი, თვის წიაღში უნდა მიველე.
70. იუპიტერის ამ ცთომილში სხივმოსილებამ,
სულთა, რომელნიც მასში იყვნენ დაუანებული,
მე დამანახვა ენის ჩვენის ასონიშნები.
73. როგორც ჩიტები ქარაფებზე მოციგლიგენი,
დაფარვატებენ ჭიაღუას აღტყინებულნი,
ხან წრედ შეკრულნი, ხანაც მწკრივად მორიალენი.

76. აგრე ეს სულნი, მოელვარე ნათლითმოსილნი,
როკაუნენ ანცად, დაფრინაუნენ, გალობდნენ თანაც.
ხაზაუნენ ცაში ხან D-სა და J-ს, ხანაც L-სა.*
79. მწყობრი ფარფატიტ მგალობელნი სახაუნენ ფორმას,
ასოთაგანის რომელიმეს გამომხატველსა,
ხან შესდგებოდნენ წამიერად, დადუმდებოდნენ;
82. ო, პეგასეა ღვთაებრივო,* ეს შენ ანიჭებ
მორჭმულებას და უკვდავებას ადამის მოდგმას,
კაცთა საბრძანისს, სამეფოებს და მათ ქალაქებს,
85. მეც მიზიარე ბრწყინვალეების შენის იოტი,
რომ ეს ასონი ვნახო ისე, როგორც მინახავს
და ძალი შენი განაცხადე ამ ჩემს ლექსებში.
88. სულთა მათ ხუთჯერ გამოხატეს შვიდნი ხმოვანნი
და თანხმოვანნი, წავიკითხე ეს სენტენცია
სწორედ ისევე, როგორც თვალთა ჩემთა ეჩვენა.
91. „Diligite justiciam იყო პირველი
„ზმნა და სახელი არსებითი, რაც წავიკითხე
„შემდგომ ამისა: Qui judicas terram.
94. ბოლოს მეხუთე სიტყვის M-ში დამწკრივდნენ სულნი,
ისე დალაგდნენ, რომ მეჩვენა მაშინ ანაზღად,
იუპიტერი ვერცხლნაჭედი, ოქროცურვილი.
97. ყოველი მხრიდან სულნი ირგვლივ ნათლით მოსილნი,
მოაწყდნენ მწვერვალს ასო M-ის და შესდგნენ აქვე,
ადიდეს იგი ვისკენ თავათ მიისწრაფოდნენ.
100. ვით ცეცხლის კოცონს ნუგუზლებით ჩხრეკისას ასდის
ბევრი ათასი ნაპერწკალი, რომელიც ხშირად
სამარჩიელოდ საბაბს აძლევს მუცლით მეზღაპრეთ,
103. აგრეთვე აქაც მილიონი ადგა ნათელი.
ხან ძირს მოჰქროდნენ, ხან ილტვოდნენ ცისკენ ციალით,
ისევე როგორც მზეს ეწადა, მათ გამშუქებელს.

106. როგორც კი სულნი მიუბრუნდნენ თავიანთ ადგილს, მყისვე შევნიშნე, თუ ვით შესდგა ნაპერწკლებისგან არწივის ერთის თავკისერი ცეცხლით ნახაზი.
109. ვინლა მოხაზა ეს ჩვენება, ვინ გამოსახა? მხოლოდ მან ერთმან, ვინაც სიბრძნით მარადჟამულთ დარანში თევზებს, ტყის ფრინველებს აჩენს ბუდეში.
112. მეორე დასი, თავმოყრილი M-ის ზეთავზე ახლა ტოკავდა თანაბარად, გამოხატავდა შროშანის თეთრის ამ სიმბოლოს ნათლის ნაშუქით.
115. ნაზო ვარსკვლავო, შენ ქათქათებ ელვის მთიებით, ნიშნად იმისა, რომ ჩვენს გულში მართლმსაჯულება ცის მიერ ერთხელ ნაბოძები ნიჭია დიდი.
118. მე ვევედრები სულს, რომელმაც წარმოშვა ქვეყნად სიქველე შენი, მანვე გვამცნოს როგორ წარმოსდგა კვამლი ვგზომად გამბიდნავი ციმციმის შენის.
121. დეე, იქუხოს მან მრისხანედ ბოროტის თავზე, რათა ღვთის სახლი აღარ იქნეს ბაზრად ქცეული, მარტვილობით და სასწაულით აღშენებული.
124. დასო ციურო, რომელსაც გჭერე აქ ჩემს გარშემო, გვედრი ილოცო მათ მაგიერად, ვინც ხმელის პირზე ცთომილებისა მრუმე გზებზე არის შემდგარი.
127. ოდესღაც ხმალი ომებისთვის იხმარებოდა, ახლა ხმლით სჭრიან ერთი მხრიდან, ხან მეორიდან პურს, რაც ყველასთვის ცათა უფალს უბოძებია.
130. მაგრამ შენ ჰეი, საღვთო სჯულის შემგინებელო, იცოდე, ღვთიურ ვენახისთვის თავდადებულნი პეტრეც და პავლეც ორივენი ცოცხლობენ დღემდის.
133. შენ ასე ამბობ: მე მიყვარსო მხოლოდ ის ერთი, ვინც უდაბნოში მარტოხელა იმყოფებოდა, ვისაც დიაცმა მოცეკვავემ მოუღო ბოლო.

136. პეტრეს და პავლეს, არც ერთ მათგანს არად ვაგდებო.

ქება მეცხრამეტე

იდგა ბრწყინვალე, ფრთებგაშლილი წინაშე ჩემსა
სახე დიადი და უჭვრეტდნენ გარსმოჯარულნი
სულთა ნეტართა, შუქმფინარე დასთა დასები.*

4. თითოეული მათთაგანი ბრწყინავდა ისე,
როგორც რუბინი ანთებული მზის ელვარებით
და ჩემს თვალებში ჩაჭრილიყო ეს ათინათი.
7. იგი, რის თხრობას მე ვაპირებ თქვენთვის ამჟამად,
ბგერას აროდეს დასცდენია ამ ქვეყანაზე,
არცთუ კალმით და ფანტაზიით გამოხატულა.
10. კარგად ვხედავდი და მესმოდა ნისკარტი მისი,
როგორ ამბობდა სადაც „ჩვენ და ჩვენი“ ეწადა
გამოესახა, იქ გალობდა: მე და ჩემიო.
13. ასე ამბობდა: „რადგან ვიყავ თქვენს ცხოვრებაში
„მართლგანმკითხველი, აქ შემძოსეს მთიებით ისე,
„როგორც არასდროს შემოსილა სხვა ჩემზე ადრე.
16. „ისეთი ხსოვნა კაცთა შორის დარჩა მიწაზე,
„თვით გარეწარნი, უჯიშონი, უბოროტესნი
„მას პატივს სცემენ, თუმც დადიან თავათ მრუდე გზით“.
19. როგორც უამრავ ნახშირთაგან ადის ერთბაშად
სიცხე, ასევე მირიადი სულთა დასისგან,
გულის პასუხი ამ არწივის პირით ისმოდა.
22. და მე: „ო, მარად უჭკნობელთა ყვავილთა მტილო,
„ნელსურნელებით ერთობლივით მობიბინეო,
„მომაგე სუნთქვა საამური და სანუკველი.
25. „დამიცხრე, გვედრი, ეს შიმშილი, რომელიც დიდხანს
„მტანჯავდა აგრე უმოწყალოდ, რადგან მიწაზე
„ესდენ ამაოდ ვეძიებდი საზრდოს სულისას.

28. „მე კარგად ვიცი, რომ ნათელი მართლგანკითხვისა
„სხვა სფეროებში თუ მჟღავნდება მარადჟამულად,
„არც თქვენ სამკვიდროს აღკვეთილი ექნება იგი.
31. უწყით რაგვარი გულისყურით მე ვეშხადები
„სასმენად თქვენდა, ან რარიგად დაუცხრომელი
„გულს მიღრღნის იჭვი, ძველთაგანვე შემოჩვეული“.
34. ვით შავარდენი (რა მოხსნიან თავით „კაპპოლლოს“)*
ფრთებს გაიმართავს, თავს წამოსწევს ომახიანად,
თვალეებს აცეცებს ნადირობას დანატრებული.
37. აგრე მოიქცა ეგ სიმბოლოც მირიად ნათლის,
ნაპერწკლებიდან შედგენილი; იწყო გალობა,
ასე მეგონა მასთან ერთად გალობდა ცაცა:
40. დაიწყო: „მას, ვინც მზღვარი დასდო ერთის შეხედვით
„ქვეყნად უფსკრულთა და აღავსო იდუმალებით
„უფსკრულნი იგი ხილულით და უხილავითა,
43. „ხომ არ შეეძლო სამყაროზე ძალი თავისი
„მას აღებეჭდა ისე მძლავრად, სიტყვა მისივე
„უკვე შენაქმნის ქვემდებარე რომ ყოფილიყო.
46. „ეს დაამტკიცა მან პირველმა ამპარტავანმა,*
„რომელიც იყო ყველა არსზე აღზევებული,
„ნათელს დაასწრო და დაემხო დაუმწიფებლად.
49. „თუ ეს ასეა, შეზღუდულნი არსთ საუფლოში,
„ვერ დაიტევენ ბუნებითვე არსობას მისას,
„ვინც უსაზღვროა და თავათვე არს საწყაული.
52. „მიტომც ვერ სწვდება მას გონება კაცობრიული,
„რომელიც მხოლოდ ნაშუქია მთიების მისის,
„ვინც თავათ არის საძირკველი არსებულისა.
55. „არც გააჩნია კაცს საკმაო ძალმოსილება,
„რათა ზრახვანი მან შეიცნოს უფლისმიერნი,
„მას შეუძლია საკუთართა მხოლოდ გამხელა.

58. „რადგანაც თვალი მოკვდავთათვის მინიჭებული,
„ისე ვერა სჭვრეტს მართლგანკითხვის სიღრმეს უაღრესს,
„როგორც იგივე ოკეანის უფსკრულს ვერ სწვდება.
61. „აკი ზღვის ფსკერი ნაპირიდან თვალსაჩინოა,
„უფსკრულის სიღრმეს ვერ მისწვდებით ვერასდროს თვალით,
„თუძცა უფსკრულსაც გააჩნია აგრეთვე ფსკერი.
64. „სადაც ნათელი ცისიერი არ ბოძებულა,
„მანდ სუფევს ბნელი დანაჩრდილი სხეულთაგანის,
„იქ სიმრუძეა და ყოველგან შიშინებს შხამი.
67. „ახლა საკმაოდ აეხადა აწ საფარველი,
„იდუმალეზას შენს წინაშე, რომელიც ეგზომ
„იჭვნეულ კითხვით აღგიძრავდა შენვე ამოდ.
70. „შენ ასე ფიქრობ: შობილად ოდესღაც კაცი
„ჰინდუს ნაპირად, მაგრამ ქრისტეს მანდ მაღალ მცნებას
„არეინ ახსენებს, არც ჰქადაგებს საყოველთაოდ:
73. „სულით და ხორციით იყო კაცი იგი უმწიკვლო,
„გონების ჩვენის თვალსაზრისით რომ განვიკითხოთ,
„მას არც საქმით და არცთუ სიტყვით უქნია ცოდვა.
76. „გარდაიცვალა ბოლოს იგი მოუნათვლელად,
„მაშ, რისთვის უნდა განიკითხოს იგი მსაჯულმა,
„რა ბრალი უდევს მას ურწმუნოდ რომ მიიცვალა?
79. „მაგრამ შენ ეინ ხარ, მსაჯულობა რომ გიკისრია,
„ასეულ ეჯის* სიმორეზე მართლგანკითხველი,
„თვალს ველარ უწვდენ ხუთიოდე წყრთისა სიმორეს.
82. „ცხადია, იგი, ვინც ისურვებს გაპაექრებას,
„საღვთო წერილი რომ არ იყოს ცით ნაბოძები,
„გაოცების და იჭვის საგანს გამოსძებნიდა.
85. „ო, კაცთა მოდგმავ, გაუთლელი, მოუხეშავო,
„ეგეც იცოდე ნებისყოფა უპირველესი,
„თავით სიკეთე არ ვრცელდება აროდეს თავით.

88. „მართებულია მხოლოდ მასთან შეხამებული,
„ვერც მიიზიდავს მას ოდესმე კეთილად ქმნილი,
„მხოლოდ მისივე უკუკართობა არს მართლის მქმნელი“.
91. ვით ბუდის ირგვლივ მორიალეს წეროს ფრთაგაშლილს
უკვე მაძლარნი შეჰხარიან მართვენი თვისნი.
შესჭყიპინებენ, შესცქერიან შეფრფინვით დედას,
94. ასე დაგვეფრენდა ჩვენც მაღლიდან ხატება წმინდა.
ფრთების შრიალით დაგვცქეროდა ახლა მაღლიდან
სულთა ნეტართა ნებისყოფის გამომხატველი.
97. ბრუნავდა ირგვლივ მგალობელი, აგრე მეტყველი:
„როგორც ჩემი ხმა შენთვისაა შეუწვდომელი,
„ასე შორსაა მართლგანკითხვა კაცთა მოდგმისთვის“.
100. დადუმდნენ უკვე სულის წმიდის მგზნებარე აღნი,
რომელნიც წელან შერწყმულ იქმნენ იმ სიმბოლოში,
რამაც ოდესღაც რომს გაუთქვა სახელი ქვეყნად,
103. კვლავ სთქვა არწივმა,* „ჯერ არავინ აქ არ მოსულა,
„ვისაც მიწაზე არა სწამდა იესო ქრისტე,
„მას შემდეგ, რაც ის მიაჭედეს სამჭვალით ჯვარზე
106. „დეე, ზოგიერთს ბაგეზედაც ეკეროთ ქრისტე,
„მათ მოუხდებათ განკითხვის დღეს უფრო შორს დგომა,
„ვიდრე მათ, ვისაც არც სმენია სახელიც ქრისტე.
109. „ეთიოპები დასწყევლიან ამ ქრისტიანებს,
„როცა ყველანი ორ ნაწილად გაიყოფიან,
„ერთნი სამოთხეს ეწვევიან, სხვანი გეენას.
112. „რას არ ეტყვიან ირანელნი მეფეთა თქვენთა,
„როს გადაშლიან ფოლიანტებს, სადაც სწერია
„სამარადჟამოდ წარუშლელი სირცხვილი მათი.*
115. „იქვე ნახვენ ჰოი, ალბერტ, სხვა საქმეთ შორის
„მასაც თუ როგორ დაარბიე განუკითხავად
„ქრისტიანული, ერთმორწმუნე ქალაქი პრაგა,*

118. „ნახავენ მასაც, თუ როგორი დიდი ზარალი
„ხალხს მიაყენა სენის პირად მან, ვისაც ტახმა
„ნადირობის დროს ამოხადა ეშვებით სული.*
121. „იქვე ნახავენ ამპარტაუნს, ვინც შოტლანდელებს
„და ინგლისელებს აშფოთებდა, არ ანებებდა
„გულდამშვიდებით, უდრტკინველად ეცხოვრათ ქვეყნად.
124. „მანდვე წერია გარყვნილება რასაც ეწევა
„ესპანეთისა სეფეწული და ბოჰემელი,
„მთლად უნამუსო, გარეცხილი სინდისისაგან.*
127. „მანდვე წერია კოჭლი იგი პალესტინელი,
„ვის სიქველესაც აღნიშნავენ ასოთი I-ით
„ხოლო მის ცოდვებს მარტოოდენ ლათინურ M-ით.*
130. „მანდვე ნახავენ სიძუნწეს და მატყუარობას
„მისას, ვის ხელშიც ცეცხლოვანი სტირის კუნძული,*
„სად დღენი თვისნი მოათავა გმირმა ანქიზემ.
133. „თავათ რომ მიხედეს იგი თავის ღირსებას მცირეს,
„საქმენი მისნი შეკვეცილად სწერია მანდვე,
„რათა მრავალი მცირე ნიშნით გამოიხატოს.
136. „ყველა შეიცნობს სავალალო საქმეთ ბიძისას,*
„აგრეთვე ძმისას* და იმასაც რარიგად ორნი
„პატივდებულნი გვარისშვილნი ბილწავენ გვირგვინს.
139. „ბორტუგალიის და აგრეთვე ნორვეგიისა*
„ორთავ შეფეთა და მთავარის დაღმაცისა,
„ყველას საქმენი სამარცხვინო მუნვე სწერია,
142. „შენ ბედნიერი იქნებოდი, ალბათ, უნგრეთო,*
„თავისუფლება მოგეხვეჭა და შენც, ნაგარა,*
„პირინეები მტკიცე ზღვარად გადაგექცია.
145. „ზემოდ ნათქვამი რომ გეჩვენოს უფრო სარწმუნოდ,
„დახე ვით აფრქვევს ფამაგოსტა* მღუღარე ცრემლებს
„და ნიკოზია* იმ ცოფიან ძაღლის წყალობით,

148. „რომელიც სძივნის სხვებთან ერთად ამ ნაალაფარს“.*

ქება მეოცე

როდესაც იგი, ვინც ანათებს სამყაროს მთელსა,
ჩვენს ჰემისფეროს გაეყრება დასავლეთისკენ,
დღე დაივსება და ლიცლიცებს შუქმილეული.

4. მხოლოდ მის მიერ ანთებული კრთის ცადაქნილი
და უეცარად გამოჩნდება ვარსკვლავთა ზომლი,
რომელსაც თავთ შხე ანიჭებს შუქთა სავსებას.
7. ეს მომაგონდა მე ანაზღად სწორედ იმ წუთში,
როცა მსოფლიოს, მბრძანებელთა მისთა სიმბოლომ
ორბის ნისკარტში მოათავა საგალობელი.
10. აქვე იმ სულთა აღგზნებულმა ნათელმა ზორომ,
მომეტებულად მოელვარემ, იწყო გალობა
ადამიანურ ხსოვნის მიერ აღუდგენელი.
13. ჰოი, უტკესო სიყვარულო, ნათლის რიდის ქვეშ,
როგორ ღვოვდი ნაპერწკლებით იმ დიად ცეცხლის,
რომელსაც სულთა მათ შთაგბერეს აღგზნების ძალა.
16. ბოლოს როდესაც პატიოსან თვლების ამ ზორომ,
შუქმიფენილმან იმ მეექვსე პლანეტისაგან
ანგელოსური ჰარმონია თვისი შესწყვიტა,
19. მე მომეჩვენა, ჩუხჩუხებდა, მოწკრიალებდა
მდინარე ტკბილად ქვის ხორგებზე გადმოძქეფარე,
როკვით დაძრული წყალ-მრავალი სათავისაგან.
22. როგორც ტონები მომდინარე ლირის ღარებზე
ანდა ჰაერი დაგუბული სტვირის გუდაში
ჰარმონიულად ამღერება ყელთან მოსული,
25. აგრეთვე დვრინი იმ არწივის მაღალ კისრიდან
დაიდრა ნელა, ყელს ამოყვა ამოდსასმენი,
მიმოიფანტა იგი ტკბილი და სასურველი.

28. ახლა ეს დვრინი გარდაიქცა უცებ სიტყვებად,
არწივის ნისკარტს ეს სიტყვები წამოსცდა ისე,
ვით გულს ეწადა, სადაც იგი აღბეჭდილ იქმნა:
31. „თვალი მიაპყარ ჰოი, სულო, ორგანოს ჩემსას,
„ბადალს იმისას, რითაც მზის სხივს ჭვრეტს და ატარებს
„ქვეყნად არწივი მიწიერი“, ასე დაიწყო,
34. „ფიგურის ჩემის გამომხატველ ნათელთა შორის,
„თვალეების ჩემის ბრწყინვალეობით გაშუქებულნი,
„წარჩინებითაც უპირველეს სდგანან ხარისხზე.
37. „იგი, ვინც თვალის გუგაშია* მოთავსებული,
„ღმერთს ადიდებდა და დაჰქონდა მას კიდობანი,
„თვის საუფლოში დადიოდა კიდით კიდიდან.
40. „მას აქ დაუხვდა ღვაწლის თვისის მისაგებელი,
„რარიგ მგზნებარე სიყვარულით იგი გალობდა,
„სამაგიეროც იმდენივე მიუზღო ზენამ.
43. „იმ ხუთეულში, ვინც თვალს ჩემსას ზედ ადგას წარბად
„სწორედ მებუთემ,* ვინც ნისკარტთან უფრო ახლოა,
„მან ანუგეშა ქვრივი იგი გამწარებული.
46. „აქ ზედავს იგი, თუ რა დიდი ცოდვაა ქვეყნად,
„ქრისტეს არცნობა, სისასტიკეც იმ ცხოვრებისა*
„გაიგო აქვე და შეიგრძნო სამოთხის სიტკბო.
49. „ხოლო მეორემ, იმავე რკალში, რომელიც წედან
„მე აქ ვახსენე, შეისყიდა მღუღარე ცრემლით
„და სინანულით გაგრძელება სიცოცხლის ყავლის.*
52. „აქვე დარწმუნდა სული იგი, რომ განჩინება
„ღვთის არ იცვლება, თუ ერთ ღღისთვის გადაწყვეტილი
„მეორე ღღემდის სისრულეში არ მოიყვანეს.
55. „სულმა მომღვენომ* შეისმინა პაპის ვედრება
„(რამაც შემდეგში გამოიღო ნაყოფი ცუდი),
„გაბერძნდა თავათ, წამიყვანა აღმოსავლეთში.

58. „ის აქ დარწმუნდა: კარგი ზრახვის ცუდი შედეგი
„მას არ მოჰკითხეს, თუმც საქციელს მისას თან მოჰყვა
„გაჩანაგება, გაოხრება მთელი ქვეყნისა.
61. „ახლა შემდეგი, რკალის* ბოლოს მოთავსებული
„გახლავს ვილქელმი,* ვინც ქვეყანამ გამოიტირა,
„ახლაც ცოცხალნი მას იგლოვენ შარლ და ფრედერიკ.*
64. „აქ ხედავს იგი რა პატივი მიეზღვის ხოლმე
„მეფეს გულმართალს და თავათაც ელვისებურ ბრწყინავს,
„სულთა ნეტართა თვალისმომჭრელ ნათელ მთიებში.
67. „ნუთუ ირწმუნებს თქვენი მიწა დაბრმავებული,
„გმირი რიფეი, ძველი ტროას წარჩინებული,
„აქ მეზუთა ამ სამოთხის ნათელთა შორის.
70. „აქ იგი ხედავს (რაც კაცთათვის დაფარულია)
„წმინდა მათ მიზნებს ღვთაებრივი სიყვარულისას,
„თუმცა ვერც იგი მისწვდენია მის ფსკერს უაღრესს“.
73. როგორც ტოროლა მონავარდე ზეცის თავანში
გალობს წკრიალით, მაგრამ უცებ შეჯერებული
საკუთარის ხმით, გაყუჩდება ანაზღეულად,
76. ასე მეჩვენა ანაბეჭდი მარადულ ნების,
ვისი ბრძანებით ყოველივე ამ ქვეყანაზე
ისე დადგინდა, როგორც არის დამკვიდრებული.
79. თუმც ეჭვი ჩემი გამოკრთოდა ისევე ჩემგანვე,
როგორც ფერი რამ, შუშის ქვემოთ ამოდებული,
მაინც არ მეყო მოთმინება დასადუმებლად.
82. „ეს რა მითხარი?“ შევეკითხე მცისვე მე არწივს.
და დავინახე სიხარულმა შესძრა მთიები
და კურთხეულმან მან სიმბოლომ გახარებულმან
85. შემომაგება ანთებული ცეცხლივით თვალი,
მომცა პასუხი, რათა ეგზომ გაოცებულსა,
ლოდინისაგან გულზე დარდი არ დამწოლოდა:

88. „მე კარგად ვხედავ შენ ერწმუნე ჩემგან ნაუწყებს,
„რადგან ეს მე ვთქვი, არა რწმენის შენის მიხედვით,
„და უნებლიეთ დამიჯერე, არც იცი რატომ?
91. „შენ ჰგავხარ იმ კაცს, ვინც შეიცნობს მხოლოდ სახელით
„საგნებს, თუმცა მან ვითარება არ იცის მათი,
„სანამ ვინმესგან განმარტებას არ გაიგონებს.
94. „Regnum coelorum“-ს* აქ ატყვევებენ,
„სიყვარულითა და იმედით ცხოველყოფელით,
„რადგან ღვთის ნებას ორიენი ეუფლებიან.
97. „არა იმეგარად, როგორც მხდალი მამაცს ნებდება,
„იგი იმარჯვებს და მიტომატ ტყვედ ჩაუარდება,
„სიქველით არის მუდამ თავათ გამარჯვებული.
100. „შენ გაგაოცა პირველმან და მეხუთე სულმან
„ჩემს წარბზე, გიკვირს რად ილხენენ ისინი ცაში,
„ვით თანასწორნი ანგელოსურ ამ ოჯახისა.
103. „მათ მიატოვეს და დააგდეს სხეულნი თვისნი,*
„არა წარმართულ სიბნელეში, არამედ იყვნენ
„მოძლოდინენი, მაცხოვარის ჯვარზე გაკრულის.
106. „ერთი მოვიდა ჯოჯოხეთის ბნელ ჯურღმულიდან
„(რომლითგან ჯერაც, ამ ცხოვრებას არვინ წვევია)
„და ეს იმიტომ, რომ იმედი არ დაუკარგავს,
109. „ნამდვილი სასო, ჩანერგილი ევზომ სიწრფელით,
„რომ ღმერთს ხელახლა მიებოძნა მისთვის სხეული
„ჯოჯოხეთისა ორწოხებით გამონახსენი,
112. „სული ნეტარი, რომლის გამო მე გეუბნები,
„კვლავ განსხეულდა, თუმც მცირე ხანს დაჰყო მიწაზე
„მაინც შეიცნო მან ზენარის მადლი და ძალა,
115. „ამ შემეცნებით შეიყვარა მან შემოქმედი
„ისე ძლიერად, რომ ორგზისი სიკვდილის შემდეგ
„დამისახურა დავანება ამ საბრძანისში.

118. „ხოლო მეორემ, მეოხებით იმ გვარი მადლის,
„რომლის სათავე უაღრესი ჯერაც არავის
„არ შეუცვნიას, არვინ იცის თუ სად იწყება,
121. „ცხოვრება თვისი შეალია მართლმსახურებას,
„მიტომაც ღმერთმან აღაზევა მადლმოსილებით,
„და ცოდვათაგან გამომხსნელი ასწავა გზანი.
124. „მორჯულებულმან, ისე მკაცრად დაგმო წარმართნი,
„დაგმო მან სჯული, წარმართული უსასტიკესად,
„ჰკიცხავდა მარად უმეცრებით დაბრმავებულებს.
127. „სამ ქალწულთაგან* (რომელიც შენ ნახე მხარმარჯვნივ
ეტლის ბორბლიდან), მან მიიღო ნათლისღება
ათ საუკუნით უფრო ადრე მირონცხებამდის.
130. „ჰოი, განგებაჲ, ზენარულო, შორსაა ფესვი
„შენი იმათთვის, ვისაც ძალი არ მოსდევს მისთვის,
„რომ მიაწვდინონ თვალნი თვისნი სათავეს შენსას.
133. „ჰოი მოკვდავნი, ნუ გჩვევიათ აჩქარებული
„განსჯა, უკეთუ ჩვენ, ვინც უფალს ვჰვრეტთ დღენიდაგ,
„ყველა რჩეულთა აღარ ძალგვიძს საცნაურ ყოფა.
136. „ჩვენ არ გვაწუხებს უმეცრება ესე ვითარი
„და ვეტანებით უმეშურნო ბედნიერებას,
„გვწადია იგი, რაც უფლისთვის საამურია“.
139. ასე ხატებამ ღვთაებრივმა, ძალკურთხეულმან,
მზერისა ჩემის სიძაბუნის დასათრგუნველად,
მე ამნაირი დარიგება მარგუნა წილად.
142. როგორც მომღერალს ხელოვანი ციტრის დამკვრელი
ტონს ააყოლებს, რომ დაატკბოს ის მელოდია,
რომელსაც ეგზომ გრძნობით მღერის ხოლმე ოსტატი,
145. ასევე, მახსოვს, რამდენ ხანსაც იგი უბნობდა
ორი ნათელი, ვით წამწამნი ორთავე თვალის,
შეთანხმებულად გარს აფრქვევდნენ ცეცხლის ნაპერწკლებს,

148. ალს ატოკებდნენ აყოლილნი სიტყვათა ტაქტსა.

ქება ოცდამეერთე

თვალები ჩემი, სული ჩემი დაუცხრომელად
მისკენ ილტვოდნენ, სახით მისით დატყვევებული,
არ გამიღიმა ღონამ ჩემმა და მითხრა ტკბილად:

4. „აქ რომ ღიმილი შეგაგებო“, მითხრა მადონამ,
„ისე ბედითი გეწვევოდა უთუოდ ზეგდრი,
„როგორც ზემელეს ცეცხლში დამწვარს და დაფერფლილსა.*
7. „მშვენიერების ჩემის ბრწყინვალეობა, აღზევებული
„ამ მარადიულ სასახლეში, სწავს მომეტებით
„რაც უფრო მაღალ ხარისხისკენ მივიწვევთ ზევით,
10. „მე რომ მთიების მხურვალეობა არ დამეოკნა,
„გაბრწყინდებოდა ისე ძლიერ, რომ ეგ მოკვდავი,
„სხეული შენი იქცეოდა მთლად ნაცარტუტად.
13. „ჩვენ მივალწიეთ, ეგ იცოდე, სფეროს მეშვიდეს,
„ღომის აღგზნებულ მკერდის ქვემოთ მოთავსებულსა
„(ორივეს სხივი მიწისაკენ აქვთ მიშვერილი),
16. „გონება შენი მიაყოლე თვალთ მიმართებას,
„და დააცქერდი ამ ჩვენებას გულმოდგინებით,
„ნახე ხატება ამ სარკეში გამოჩენილი“.
19. ვინც წარმოიდგენს თუ როგორი ბედნიერება
მე მოვიხვეჭე, იმ იდუმალ ჭვრეტის წუთებში,*
როს სახეს მისას ავარიდე ერთბაშად პირი,
22. იგი მიხვდება თუ რარიგად დავემორჩილე
წამყოფას მისას, დავიცავი თანასწორობა,
ერთი სიამის მეორესთან შენაცვლებითა.
25. პლანეტა იგი, უდიდესი ცთომილთა შორის,
იწოდებოდა გარდასულთა დღეთა მჟერობელად,
როს ბოროტებას გასაგალი არა ჰქონია.

28. მე აქ ვიხილე კიბე დიდი ოქროცურვილი,
მთლად ცეცხლის ფერი და მაღალი, ისე მაღალი,
რომ კაცის თვალი მის დასასრულს ვერ მისწვდებოდა.
31. მის ხარისხებზე მე შევნიშნე აურაცხელი
ბრწყინვალე სულნი, ნიაღვრად ჩამოდრიდნენ,
ასე შეგონა, დაძრულაო ცით ვარსკვლავითი.
34. როგორც ყორნები აყოლილნი ჩვევას საკუთარს,
დილაადრიან დაფრინავენ ხროებად ცაში,
გაყინულ ფრთების გასატფობად მზის მხურვალეობით,
37. შემდგომ ამისა ერთნი წავლენ და აღარ მოვლენ,
სხვანი ისევე ძველ ადგილებს მიაშურებენ,
სხვანი და სხვანი ერთ ადგილას იწყებენ ტრიალს.
40. ასეთი რამე შევამჩნიე როს დაგაკვირდი,
ტაღლისებრ ჩვენსკენ მომდინარე სულებს, როდესაც
მათ მოაღწიეს ოქროს კიბის ქვედა ხარისხებს.
43. ერთი მათგანი მომეახლა ყველაზე მეტად,
ისე გაბრწყინდა უცნაურად, რომ გავიფიქრე:
„თუმცა მიცქერის სული იგი თავაზიანად,
46. „მაგრამ რაღა სდუმს ბეატრიჩე, რომელიც მამცნობს
„სად აუმეტველდე, სად გაუჩუმდე, როგორ მოვიქცე,
„ხომ არ დადუმდე, მორჩილების დასამოწმებლად?“
49. მაგრამ მადონამ ზრახვა ჩემი ამოიკითხა
იმის თვლებში, ვინც მარადჟამს ხედავს ყველაფერს,
მითხრა: „ნება გაქვს შეისრულო გულის წადილი“.
52. ასე დავიწყე: „თუმცა ჩემი დამსახურება
„ღირსად არა მხდის, რომ მეღირსოს შენგან პასუხი,
„მაგრამ რადგანაც ნება დამართე შეგსიტყვებოდი,
55. „სულო ნეტარო, სიხარულის რიდით მოსილო,
„ახლა ამას გთხოვ, რომ მაუწყო თავათ მიზეზი
„ხლებისა შენის, ჩემთან ასე მოახლოების?

58. „და ისიც მარქვი, რატომ სდუმან ამ პლანეტაზე?
სიმფონიები, შემოქმედის ჩვენის სახოტბო,
„სხვა ცთომილებში ეგზომ ტკბილად აჟღერებულნი?“
61. „მომაკვდავია სმენა შენი, ხედვის უნარი,
მომიგო, როგორც ბეატრიჩე არ იღიმება,
„აღკვეთილია ყოველგვარი აქვე გალობა.
64. „მე ჩამოვედი იმა კიბის ხარისხებიდან,
„მოველ მივიღო, მოგესალმო როგორც სიტყვებით,
„ისე ნათელით, რომლით თავათ ვარ შემოსილი.
67. „არა უდიდეს სიყვარულით ვარ მე აღძრული,
„თავათ შენიშნავ გარს ანთებულ ჩირაღდანთ შორის,
„მომეტებულად სხვა ნათელიც ანთებულია
70. „უზესთაესი სიყვარული, რამაც გვიბრძანა
„ვექვემდებაროთ დიად მამფალს სამყაროისას,
„იგივე ახდენს აქ არჩევანს, თავათაც ჰხედავ“.
73. მიუუგე: „ვხედავ, ო, ნათელო, სხივშემოსილო,
„ეს შენ ავრცელებ სიქველეთა ამ სასახლეში,
„მარადჟამული განგებისა ნების მიხედვით.
76. „გონება ჩემი, მხოლოდ ამას ვერ მისწვდენია,
„რისთვის გარგუენეს თანატოლთა ნათელთა შორის
„შენ ამნაირის აღსრულება ვალდებულების“.
79. ეს ვთქვი თუ არა, შეტრიალდა იგი ნეტარი,
ნათლის საფარველს მიეფარა სახე ანაზღად
და დატრიალდა ვით წისქვილის სწრაფი გელაზი.
82. და სიყვარულის ხმაი იგი მასში ამღერდა:
„ღვთაების სხივმა მე დამადგა მოწყალე თვალი,
„ჩასწვდა ნათელში, სადაც ვიყავ დავანებული,
85. „ამადაც ვიწვი სიხარულით გულანთებული,
„მან აღმაზვეა და მიტომაც ვხედავ სათავეს
„უზესთაეისის, მარადჟამულ ძალმოსილების.

88. „აჰა, მიზეზი ჩემი ეგზომ აღტყინებისა,
„რადგან რამდენად სული ჩემი უზადო ქმნილა,
„იმდენად უფრო მაცისკროვნებს ნათლის სამოსი.
91. „ვისაც არ ჰკითხავ აქ შემომხვდარ ნეტართა შორის,
„თუნდ სერაფიმი, ვინც თავთ ჭვრეტს სახეს უფლისას,
„ვერვინ მოგიგებს შენს კითხვაზე დაბეჯითებით.
94. „რადგანაც იგი, რის შეცნობაც აგრე გწადია,
„თავთ შეიცავს უფსკრულების იღუშალებას,
„რაც მოკვდავთათვის მუდამ რჩება თვალმიუწვდენი.
97. „როს მომაკვდავთა სამყაროში კვლავ მიბრუნდები,
„აუწყენ კაცთა ნურვინ ცდილობს, რომ გადალახოს
„გონებისათვის შეწერილი მაღალი მზღვარი.
100. „აქ თუ გონება ნათელია, მანდ ის კვამლია,
„თავთ განსაჯე, რაც არ უწყის აქ ცისიერმა,
„იმ სამყაროში ვინ შეიძლებს იმის შეცნობას“.
103. სიტყვა მომიჭრა იმნაირად ამ კურთხეულმან
მოვეშვი კითხვას და შევხედე მოკრძალებულად,
ესლა შეეკადრე: „საღლა იყო სამყოფლო შენი?“
106. „სამშობლოს შენის სიახლოეს, იტალიისა
„იმ ნაპირთ შორის, სადაც მთანი სდგანან მაღალნი,*
„რომელნიც ღრუბლებს გულზვიადად ზედ დასცქერიან,
109. „სწორედ ამათთან განშტოვდება კატრიას ქედი,
„სადაც ტაძარი უდაბნოში, დიდი ხანია,
„აღმართულია სადიდებლად შემოქმედისა“.
112. ასე მომიგო მესამეჯერ სულმა დიადმა,
შემდეგ განაგრძო: „აღვიკვეცე მე იმ ტაძარში
„და შეეუდექი სათნოებით სამსახურს ღვთისას.
115. „ვიკვებებოდი ზეთისხილის მარტო წვენითა,
„ვერც სიცხე მძლევდა, ვერც სიცივე მაკლებდა რასმეს,
„ღვთიურ ჭვრეტაში იმ ზომაზე ვიყავ გართული.

118. „ეს მონასტერი იძლეოდა რთველსა ზეგრიელს
„სამოთხისათვის, ახლა უკვე ივარქმნილი,
„დეე, უწყოდეს ეს ამბავი ყოველმა კაცმა.
121. „მე ამ ტაძარში ვბინადრობდი — პიერ დამიენ,
„ხოლო ღვთისმშობლის სახელობის ეკლესიაში
„ადრიას ზღვასთან, მუნ იღვწოდა პიერ პეკატორ;
124. „ჯერაც არ იყო დღენი ჩემნი უკვე დათვლილი,
„როს უნებლიეთ დამაკისრეს მიღება მიტრის,
„რომელიც ახლა უარესებს ახურავთ თავზე.
127. „ხომ მიდიოდი შენ, ო, კიფა,* საქადაგებლად,
„შენაც ჭურჭელო უფლის მიერ ამორჩეულო,*
„საქადაგებლად ორივენი მშიერ-მწყურვალნი?!
130. „ახლა მღვდელმთავრებს დაათრევნ მსახურნი ხელით,
„შეუდგებიან უშველებელ მძორს აქეთ-იქით,
„უჭირთ უქნარებს საკუთარის ზიდვა ლეშისა.
133. „ერთ საფარველს ქვეშ ორი მხეცის მოსათავსებლად
„მათსავე ცხენებს შეფუთვნიან ტფილი მანტიით,
„პოი, სანამდის ითმენ ამას, სამებაჲ წმინდაჲ?!”
136. ამის გამგონე ჩამოსცვიდნენ ხარისხებიდან
სულნი ნათელნი, შემოჯარდნენ დასთა დასები,
საყოველთაო ელვარებით გაბრწყინებულნი,
139. გარს შემოერტყნენ იმა ნათელს, ჩემთან მოუბარს
იწყეს კივილი და ყიჟინი ისეთნაირი,
რომლის მაგვარი ამ სოფელში არა მსმენია
142. და ყურთასმენა დამიჩლუნგდა ამ გრუხუნისგან.

ქება ოცდამეორე

გაოცებულმან მივაპყარი ანაზღად თვალნი
მეგზურსა ჩემსა, როგორც ბაღლი შესჩივლებს ხოლმე
სიმძიმელის ჟამს იმედების თვისისა სასოს,

4. და მან ვით დედამ, რუდუნებით მონდომებულმან,
თავისი პირმშოს მშობლიური ნუგეშისცემით,
ზრუნვით აღვსილმან, თანაგრძნობით გულანთებულმან
7. მითხრა: „ხომ იცი, რომ ზეცაში, აქ იმყოფები,
„სადაც საწადელს აჯილდოებს მაღლი ზენარი,
„სად ყოველივე წმინდანობით არის აღვსილი.
10. „წარმოიდგინე თუ რაგვარად შეძრწუნდებოდი,
„არ სდუმდეს ხორო, მეც ღიმილი მებატებოდეს,
„თუ ერთის კენესამ ამნაირად შენ შეგაშფოთა.
13. „თუ იმ კივილმა შენ ეგზომად აგაცახცახა,
„საცნაურს ყოფდი, ალბათ მასში გამხელილ თრთოლვას,
„და შეიგრძნობდი შურისგებას მოსალოდნელსა.
16. „ხმალი უფლისა არ აყოვნებს, არც აჩქარდება,
„იგი აყოვნებს სასოებით აღვსილთა მიმართ,
„იგი სწრაფია მის წინაშე შემკრთალ სულთათვის.
19. „ახლა მიბრუნდი და მიხედე დანარჩენებსაც,
„დაძაბე მზერა, დააკვირდი თავანს ზეცისას,
„და დაინახე მანდ მრავალ სულს წარჩინებულთა“.
22. აღვაპყარ თვალნი, ბეატრიჩეს სურვილისამებრ,
ენახე სფერონი, ასიოდე, სადაც მთიების
ერთად შერწყმისგან მატულობდა მშვენება მათი.
25. მე იმას ვგავდი, ვინც იოკებს მოწადინებას,
ვერ ბედავს კითხვას, მომეტებულ ცნობის წადილით
არ ითავხედოს, ამიტომაც დადუმებულია.
28. მარგალიტთაგან უდიდესი, უბრწყინვალესი
დაწინაურდა, რათა ეგზომ უსაზმნოდ ლოდინს
არ დაესეტყვა გული ჩემი, განუკითხავად.
31. მომესმა ხმაი: „შენ ჩემსავით ხედავდე, იმ მაღლს,
„რომლისგან ჩვენ აქ ერთობლივად ვართ აღვზნებულნი,
„გულისთქმას შენსას გამოსთქვამდი მოუჭირვებლად.

34. „მაგრამ იმისთვის, რომ დაგიცხო გულის წადილი
„და მიზანს შენსას მიაღწიო დაუკითხავად,
„მე გამოვიცნობ და გაუწყებთ შენსავე ზრახვებს:
37. „იმ მთის მწვერვალზე, რომლის ერთ-ერთ ფერდობზე ახლა
„მონასტერია კასინოსი, იკრიბებოდნენ
„კაცნი ცთომილნი და აღვსილნი ბიწიერებით.
40. „მანდა მე პირველმა შევიტანე სახელი მისი,
„ვინც მიწას თქვენსას შეასმინა ჭეშმარიტება
„ადამაღვლენელი სულთა ჩვენთა ცის საუფლოში.
43. „იმდენი მადლი მომენიჭა უფლისმიერი,
„ეს მე დავამხე ბომონები შემოგარენთა,
„და კერპნი მათნი წარმწყმენდელი კაცთა მოდგმისა.
46. „სულნი ნათელნი, აღგზნებულნი აქ ელვარებით,
„იყვენენ მჭვრეტელნი ანთებული იმავე მადლით,
„რამაც წარმოშვა წმინდანობის ნაყოფი ტკბილი.
49. „ეს მაკარია,* ხოლო იგი რომეულდია,*
„ეს დანარჩენნი ძმანი ჩემნი, ვინც ჩემთან ერთად
„იღვწოდნენ ერთხელ მონასტერში გამოკეტილნი.
52. მე ვუპასუხე: „სიყვარულმა, რომელიც მოწმობს
„სიტყვანი შენნი და მოპყრობამ თავაზიანმა
„ყველა თქვენგანის აქ ჩემს მიერ გამოჩენილმა
55. „ეგ ჩემი გული გადაშალეს ვით ბაღის გარდი
„გამოზაფხულის საამურმა სხივებმა მზისამ,
„გამოაცოცხლოს, ააყვავოს და გადაფურჩქნოს.
58. „აი, ამიტომ გვედრები, მამაო ჩვენო,
„კეთილ ინებე, წამიერად გამომეცხადე
„და დამანახვე სახე შენი უსაფარველოდ.
61. მითხრა: ო, ძმაო, სათხოვარი ვგზომ მხურვალე
„შეგისრულდება უკანასკნელ სფეროს წიაღში,
„მანდ ორთავენი საწადელთა მიუხვდებით ჩვენთა.

64. „ყველა სურვილი მანდ წმინდაა და აღსრულება
„ზრახვანი ჩვენნი და რაც არის მთელ სამყაროში,
„სრული სისაესით ჩვენ თვალნათლივ მოგვევლინება.
67. „და სფერო იგი, სიერცის გარედ არის მდებარე,
„უბოლუსოა და შენს თვალწინ ზეაფრენილი,
„კიბეცა იგი იმყოფება იქვე ეთერში.
70. „როცა სიზმარში იაკობმა იხილა იგი,
„კიბის მწვერვალი ზეცის თავანს ებჯინებოდა,
„მის ხარისხებზე ანგელოსნი მიმოდრიოდნენ.
73. „მიწიერთაგანს არეის უნდა მასზე ზეასვლა.
„ხოლო წესდებას ორდენისთვის ჩემგან დაწერილს,
„ცაში ხმარობენ ვით უბრალო ქაღალდის ნახევს.*
76. „მონასტრის ჩვენის საკანები გადააქციეს
„მძარცველთა ბინად და ბერებმა კაპუშონები*
„ფქვილის ტომრებად, სანოვავის გადასაზიდად.
79. „მევახშეობა არ შებღალავს ისე ღვთის ნებას,
„როგორც ბერების უტიფარი მუცელმერთობა
„და ანგარება ორდენების ჩვენის ძმებისა.
82. „ძველად ყველაფერს ეკლესიის მიერ მონაგარს,
„ღვთის გულისათვის მავედრებელ გლახებს აძლევდნენ
„და არა თავის ნათესაეებს და კიდევ სხვათა.*
85. „ახლა სხეული კაცთაგანის ისე დარბილდა
„ერთი თაობაც ვერ მოადწევს უკვე მანამდის,
„სანამ რკოსაგან დიდი მუხა წარმოიშვება.
88. „პეტრემ უვერცხლოდ დაარსა ღვთის ეკლესია,
„მე მონასტერი დაუაფუძნე ლოცვით და მარხვით,
„ხოლო ფრანჩესკომ თავმოდრეკით და სათნოებით.
91. „ახლა დახედე, ვით დაიწყო თითოეულმა,
„თავთ შენიშნავ ამ მიწაზე მომხდარ ცვლილებას,
„რაც თეთრი იყო, იგი უკვე გამხდარა შავი.

94. „უფრო ნაკლები სასწაული იქნება, თუ თქვენ
„იორდანეს წყალს უკუაქცევთ სათავისაკენ,
„ვიდრე ეგზომად გულარძნილთა გამოსწორება“.
97. ეს მითხრა სულმა და გაფრინდა ანაზდეულად
და შეუერთდა მოზეიმე დასს სულებისას,
შემდგომ ამისა ზეაიჭრენ ვით ქარბორბალა.
100. მცისვე მანიშნა ბეატრიჩემ და ხარისხებზე
აუყევი მე მათ და ამ გვარად ძალმოსილებამ
მისმა უეცრად გაიმარჯვა ჩემს ბუნებაზე.
103. მიწაზე რა გვაქვს იმნაირი ჩვენ იარაღი,
ზეასასვლელი, ან მაღლიდან ჩამოსასვლელი,
თავის სისწრაფით შევადარო ჩემს ფრთებს მაშინდელს.
106. მკითხველო ჩემო, დღესაც ვიწვი ამ ტრიუმფისტის,
რომლის ხელახლა მონიჭებას ღმერთსა ვთხოვ ცრემლით,
და მუშტებს ვიცემ თვით მქენჯნელი საკუთარ მკერდზე.
109. შენ ისე სწრაფად ვერ გამოსწევ ცეცხლიდან ხელსაც,
როგორც მე მაშინ მიუაღწიე იმ ნიშანს ცაზე,
რომელიც კუროს ვარსკვლავეთში უკან მიჰყვება.*
112. ჰოი, ვარსკვლავნო დიდებულნო, ჰოი ნათელო,
თქვენ ნატეფარნო სიქველისავ. ეს თქვენ წარმოშვით
ჩემი გენია ისეთივე როგორიც არის.*
115. თქვენთან შობილი თქვენთან ერთად ბნელს ჩაესვენა,
გამჩენი ყოვლის წარმაჯალის ხმელისაპირზე,
რომ მე პირველად შევისუნთქე ტოსკანას ჰავა.
118. შემდეგ როდესაც მომენიჭა მაღლი, იმ სფეროთ
წიაღში ყოფნის, რომელსაც თქვენ აბრუნებთ თავათ,
და წილად მერგო თქვენთან ეგზომ მიახლოება,
121. აწ გვედრებათ სული ჩემი თავმოდრეკილად
ძალი უბოძოთ მას იმ ქვეყნად მისაღწევლად,
რომელსაც ეგზომ ალტაცებით მიელტვის გული.

124. „ასე ახლოს ხარ უკანასკნელ მაღლის სამანთან“,
მითხრა მაღონამ, „ხამს დამაბო, ახლავე მზერა
„თავათ გაფანტო შენს გარშემო მცირე ბურუსიც.
127. „ძირს დაიხედე და სანამდის დაწინაურდე,
„ნახე, რამდენი და რა ვრცელი სამყაროები
„ჩვენ გადავლახეთ ვიდრე ზევით ამოვალწევდით.
130. „დეე, განათდეს სიხარულით აწ შენი გული
„და შეერიე მოზეიმე სულების დასეხს,
„მაღალ ეთერის ცადაქნილში წინ მიმქროლაეთა“.
133. თვალი მოკვლე უკვე შვიდთა ციურ სფეროთა,
რა დავინახე მიწის ბირთვი ეგზომ პატარა,
და დაღეული, გავიდიმე სიბრალულისგან.
136. მოსაწონია მხოლოდ მათი მოსაზრებანი,
ვისაც იგი სძაგს უზესთაეს მისწრაფებაში,
და მათ მიეზღვის ბრძენკაცობის დიდი სახელი.
139. ლატონას ასულს,* თვალი მოგკარ სახეგაბადრულს,
მას აღარ ახლდა ის ტალღები, რომელთაც მცდარნი
აღმიძრეს ფიქრნი ამ პლანეტის ლაქების გამო.
142. არც ვაჟის შენის ბრწყინვალებას ო, ჰიპერიონ,*
ჩემთვის უენია; და მახლობლად იყო მაია,*
იქვე დიონა, ორივენი მანდ ტრიალებდნენ.
145. მანდ შევამჩნიე მოძრაობა იუპიტერის,
მანდვე მერკურის და ვენერას გარემოქცევა,
ყველა მათგანი გარს უვლიდა წერტილს ცენტრისას.
148. ენახე სიდიდე მე მშვიდივე ცთომილებისა,
ეტლების მათის მოძრაობა თვალმიუწვდენი,
გადამლახავი უშორესის სივრცეებისა.
151. ზოლო ის მიწა, სადაც ვებედობთ ამპარტავნულად,
მარადჟამული მარჩბივების წრეში მსრბოლეშმა
მე დავინახე ვით ნაკვეთი მთების და ზღვისა,

154. შემდგომ ამისა კვლავ შევხედე მადონას თვალებს.

ქება ოცდამესამე

როგორც ფრინველი, ჯერ უძწეო მართვეთა დედა,
ბუდეში თავის პატარებთან სულგანაბული
იცდის, ვიდრემდის ღამის რიდე მოსავს ქვეყანას.

4. ინატრის მალე გათენებას, ბარტყების ნახვას,
რათა გაფრინდეს გასარჯელად და მოიხვეჭოს
სადმე საკვები შვილებისთვის სახელდახელოდ;
7. წინ უსწრებს რიჟრაჟს და მოელის მთრთოლვარე გულით,
რათა ავრორამ ცისკიდური მალე შეღებოს,
ოქროცურვილი სხივის ბლონდით შეამკოს იგი.
10. აგრე მადონაც იდგა ჩემს წინ, თავაწეული,
იმზირებოდა ყურადღებით სწორედ იქითკენ,
სადაც ნელ-ნელა მიდიოდა ეთერში მზეი.
13. გაოცებული, ბეატრიჩეს ამგვარი ჭვრეტით,
მე განვიცადე, რასაც ზშირად განიცდის კაცი
იმედით სავსე და ლოდინით გულაღგზნებული.
16. მაგრამ არც დიდი დრო გასულა, როგორც ეს მახსოვს
დაყოვნებასა და საწადლის მიხდომას შორის,
როს აელვარდა მომეტებულ მთიებით ზეცა.
19. მითხრა მადონამ: „აჰა მოდის ქრისტეს ამაღლა,
„აქვეა რთველი იმ ნაყოფთა, რომელიც გასურდა,
„შენ მოგეზვეჭა სფეროებში დაყოვნებისას“.
22. მადონას სახე მომეჩვენა მთლად აღგზნებული
და სიხარული მის თვალებში ისე ბრწყინავდა,
რომ აქ სიტყვანი აღსაწერად ვერ იკმარებდნენ.
25. როგორც მოწმენდილ ცადაქნილზე სულგატრუნვილი,
ჰეკატა ტკბილად ილიმება ნიმფების წრეში,
ზეცის თავანის სიღრმეებში შუქის მფრქვეველი,

28. აგრე მეც ვნახე აურაცხელ ვარსკვლავებს შორის
მზე* კაშკაშებდა, აბრწყინებდა ირგვლივ ყოველთა,
ისე ვით ჩვენი აქ აშუქებს ვარსკვლავთა დასებს.
31. ამ მოქათქათე ნათელთაგან გაშუქებული
ღმერთშემოსილი ვარვარებდა არსება* ისე,
რომ თვალნი ვეღარ შევაგებე მის ელვარებას.
34. „ო, ბეატრიჩე, წინამძღოლო სულზე უტკბესო“.
და მან მომიგო: „აქ დაგძლია შენ იმ სიქველემ,
„რომლის წინაშე ამაოა ყოველი ძალა“.
37. „ჯგუფად შეკრულან ურთიერთთან ძალი და სიბრძნე,
„გზა გაუკაფავთ მათ ზეცასა და მიწას შორის,
„სადაც ამდენხანს მოელოდა, მას კაცთა მოდგმა“.
40. ვით ღრუბელთაგან დაიდრება ანაზღად ცეცხლი,
რომელიც ცაში განერცობილი მანდ ვერ ეტყევა
ბუნებას თვისას ეურჩება, ეწევა მიწას,
43. ასევე სული ჩემი ცაში გადიდებული,
აღტყინდა უცებ, გადალახა სამანნი თვისნი
და აღარ მახსოვს თუ რა გავხდი მე იმ წუთებში.
46. აღვახვენ თვალნი და მიხილე როგორი გავხდი,
შენ უკვე ნახე ისეთი რამ, რაც მოგანიჭებს
უნარს ღიმილის ჩემს სახეზე უვნებლად ჭვრეტის.
49. მე მივაგავდი კაცს, რომელსაც შორი წარსულის
ჩვენების კვალად წარმოდგენა მონდომებია,
მაგრამ ამაოდ თავს იტკივებს მის მოგონებით.
52. როცა ვუსმენდი სიტყვებს მისას ეგზომ წმინდათა,
ისე ღირსეულთ, რომ მე იგი ჩაეწერე უკვე
წარსულის წიგნში და აღვებჰდე მანდ წარუშლელად.
55. მე რომ სულ ყველა ის ენები მოვიშველიო,
რომელთაც ძველად პოლიმნია და სხვა მუხები
სანუკველი რძით მთა პარნასზე ასაზრდოებდნენ,

58. ვერ გამოუთქვამდი მეათასედს იმ აღტაცების, რომელიც მაშინ მე მომგვარა მისმა ღიმბილმა, და სახემ მისმა მეყსეულად გაბრწყინებულმა.
61. ვით მოგზაური ნაპრალებზე გადადის ზტომით, ასე ვიქცევი მე სამოთხის აქ აღწერისას წმინდა პოემის ამ ნაკვეთის მოსათავეებლად.
64. ვინც წარმოიდგენს ტემის ჩემის ნამდვილ სიმძიმეს, და მხრებს მოკვდავი, დაშრუტილის კაცთაგანისას, ის არ გამკიცხავს სადმე ხელი თუ ამითრთოლდა.
67. ის ზღვა, რომელსაც აწ ზომალდი მიაპობს ჩემი, არც მცირე ნახვის ასპარეზი ეგონოს ვინმეს, არცთუ ძაბუნი მენავისგან გადასალახი.
70. „რისთვის მოგზიბლა მეყსეულად სახემან ჩემმა, „მიხედე იმ ბალს, სად ხელახლა აყვავებულა „ქრისტეს სხივებით შემოსილი მცენარეული.
73. „ე, მანდ, ვარდია,* მასში სიტყვამ შეისხა ხორცი, „იქ შრომანები,* სურნელების მათის წყალობით „გზაი მართალი გაიკაფეს ზეცისკენ კაცთა“.
76. სოქვა ბეატრიქემ და მარადის მისმა მორჩილმან მე შევეცადე თვალთა მისთა ბრწყინვალებისთვის, როგორმე თვალნი გამემართა და შემეხედნა.
79. და მე ემდგარიყავ თითქოს ლეგა ღრუბლების ჩრდილში, ზედ დამცემოდეს სხივი მათგან გამოპარული, თვალწინ დამიდგა მთელი ველი ცეცხლის ალების.
82. სულნი ნათელნი ზიმზიმებდნენ წინაშე ჩემსა, ელვის ისარნი ანთებულნი ზეცის თავანში, თუმც არ ვიცოდი მოვლინების მათის სათავე.
85. ო, უფლისწულო, შენ ამაღლდი ისეთ სივრცეში, რომ შეგიძლია მომანიჭო ძალმოსილება, საუფლოს შენის სამანების მოსახილველი.

88. Rosa mystica-ამ,* რომლის სახელს ასე ვადიდებ
ცისკარზე, მწუხრზე, მან განმივრცო მე მხედველობა,
რათა ვიხილო უფრო დიდი სინათლის არე.
91. როგორც კი თვალწინ წარმომიდგა და მომეჩვენა
დიდებითა და ბრწყინვალეობით ვარსკვლავის სხივი,
რომელმაც ორთავ სამყაროში სძლია ყოველთა,
94. ცათა სიღრმიდან ჩამოიჭრა ალი მომრგვალო,
გვირგვინის სახის, და ზედ ვარსკვლავს გადაეფოფრა
გარს შემოერთყა, მის გარშემო დაიწყო სრბოლა.
97. ამ ქვეყნიური უტკბილესი მელოდიები,
რომელნიც სმენას ჰარმონიით აჯადოვებენ,
გეჩვენებოდათ როგორც მუხის მძიმე გრუხუნნი,
100. თუ ამ ზეციურ ღირათ ჟღერას შეადარებდით,
და ჟღერა იგი ამშვენებდა ტურფა საფირონს,
რომელიც ირგვლივ სხივს ფანტავდა საფირონისას.
103. „ვარ სიყვარული უტკბილესი ანგელოსების,
„ვეგალობ ისევე აღგზნებული, ვით შენ გალობდი,
„როცა საშოში ჩაგესახა სასო სოფლისა.
106. „და ვიტრიალებ დედოფალი ცის საბრძანისის,
„ვიდრემდის მისდევ ძისა შენის ძვირფას ნატერფალს
„და ზეცის სფეროთ მიანიჭებ ბედნიერებას“.
109. ასე გალობდა ნათლის დასი გარსმოჯარული
და მათ გარშემო მოზიშხიმე სულთა კრებული,
ალად აენთო და გაისმა უცებ: „მარია!“
112. მისევე მანტია დედოფლური, რომელიც მოსავს
ირგვლივ სფეროებს და რომელსაც სუნთქვა უფლისა,
უგზავნის მთიებს და ალაგზნებს ღვთიური ცეცხლით,
115. ისეთ მანძილზე გაიშალა და აფრიალდა,
იმ ადგილიდან, სადაც თავათ ვიმყოფებოდი,
ველარ ვხედავდი მის სამანებს ამ მანძილიდან

118. და თვალებს ჩემსას აღარ ეყოთ იმდენი ძალი,
აღით შემოსილ დიადემას თან მიჰყოლოდა,
როდესაც იგი თავის ძისკენ მიისწრაფოდა.
121. და როგორც ბაღი გამომძლარი დედის ხსენითა,
ფუნხულა ხელებს შშობლისაკენ გაიწვდის ხოლმე,
და ამნაირად გაამჟღავნებს სიყვარულს თვისას,
124. ასე ნათელნი წვეროკინებს იწვდიდნენ ცისკენ
და ყოველ მათგანს სიხარული ზედ ემჩნეოდა,
მარიასადმი სიყვარულის გამომხატველი.
127. ბოლოს ისინი ჩემს წინაშე შესდგნენ მცირე ხანს,
და ისე ტკბილად იგალობეს ჰიმნი: „Regina...“
რომ ეს გალობა არაოდეს დამავიწყდება.
130. ბედნიერია გუთნისდედა, რომელმაც მოჰკა
კარგი სამკალი იქვე, სადაც დასთესა თავათ
ყველაზე მეტად შერჩეული თესლი იფქლისა.
133. ჩვენ აქ მივხვდებით თუ რამდენად წმინდაა განძი,
ცრემლების ნთხევით მოხვეჭილი ო, ბაბილონო,
შენს ტყვეობაში, სადაც ოქროს არ ედო ფასი.
136. აქვე ზეიმობს თავის ტრიუმფს ნაზარეველთან,
წმინდა ქალწულთან, როგორც ახალ ისევე ძველი
აღთქმის წმინდანთა წმინდა დასთან შეთანხმებულად
139. ღვთის ეკლესიის კლიტეთ მცველი, აწ ჰეტრე წმინდა.

ქება ოცდამეოთხე

- „ჰოი, ვინცა ხართ წოდებულნი სერობად კრავის,
„რომელიც ისეთს თქვენ გაწოდებთ საჭმელს და სასმელს,
„თქვენს ნებისყოფას არ დაატყობს აროდეს შიმშილს.
4. „თუ უფლის ნებით იგიცა სჭამს აწ ნაბიჭვესა,
„რომელიც უფლის ტაბლისაგან გადმოცვენილა,
„და თუმცა იგი ჯერაც ცხოვრობს ცოცხალთა შორის,

7. „მიხედეთ აწი თუ რამდენი მას უტანჯნია,
„და მოუკალით მას წყურვილი დაუცხრომელი,
„აკი თავით სვამთ მარადჟამულ სათაგის წყაროს“.
10. ესა სთქვა ღონამ და სულებმა შექმნეს ტრიალი,
ვით სფეროებმა თავათ მოძრაჲ პოლუსთ გარშემო,
კომეტათ დარად სხივთ აფრქვედნენ დაუცხრომელად.
13. და ვით ბორბლები საათისა ბრუნავენ ხოლმე
ისეთნაირად, რომ პირველი მოსჩანს უძრაჲ,
და უკანასკნელს, ასე იტყვი, შესხმია ფრთენი,
16. ამნაირადვე სულნი ესე უთანასწოროდ
გარს მოტრიალე, ჩვენ გვაძლევდა საბაბს გვეფიქრა,
ყველა არ იყო თანაბარად აღტაცებული.
19. ერთი მათგანი მომეჩვენა მე უტურფესად,
მისი მთიებიც ნეტარებით ისე ბრწყინავდა,
სხივოსნობითაც ყველასაგან განირჩეოდა.
22. მან ბარე სამეზის ბეატრიქეს შემოუარა,*
ისე ღვთიურად მგალობელმა, რომ მის გამოთქმას
აწ ფანტაზია ველარ შესძლებს ჩემი ვერასგზით.
25. მიტომ გაურბის მის აღწერას კალამი ჩემი,
არცთუ მიცდია, რადგან სიტყვა და წარმოდგენა
ამნაირ სურათს ვერასოდეს ვერ გამოსახავს.
28. „დაო ძვირფასო, შენი თხოვნა ისე სათნოა,
„იმდენი ცეცხლი სიყვარულში გამოგვიმჟღავნე,
„რომ ჩამოვცილდი მე ანაზღად სულთა გირლიანდს“.
31. ალი ნეტარი შესდგა მყისვე, გახსნა ბაგენი
და ეუბნება ბეატრიქეს ნაზი ჩურჩულით,
სწორედ იმ სიტყვებს, რაც მე წელან უკვე აღენუსხე.
34. მიუგო ღონამ: „ო, დიდკაცის დიდო ნათელო,
„ვისაც კლიტენი ჩააბარა თვის საუფლოსი,
„უფალმან ჩვენმან ცოდვილთათვის განკაცებულმან.

37. „დაჰკითხე იგი, გამოსცადე სჯულის ცოდნაში,
„ჰკითხე, რაც გსურდეს, რაც ეხება იმავე რწმენას
„რომლის წყალობით დადიოდი შენ ერთხელ ზღვაზე.
40. „არ გამოსტოვო სიყვარული, იმედი, რწმენა,
„რადგანაც მზერა შენი მუდამ შესცქერის სარკეს
„სად ყველაფერი იხატება სრულის სინათლით.
43. „მაგრამ რადგანაც მხოლოდ რწმენა გაუხსნის კარებს
„ამ საუფლოსას მოქალაქეთ, სასურველია,
„მან აქ აღიღოს შენს წინაშე იგივე რწმენა“.
46. ვით ბაკალავრი,* საპაექროდ მომზადებული,
უცდის მაგისტროსს,* როდის მისცემს გამომცდელ კითხვას,
რათა პასუხი მიაწოდოს, და არა მსჯავრი,
49. მე მოვიკრიფე მთელი ცოდნა, როცა მადონა
ჩემი ციერი, იმ ნათელ სულს ესიტყვებოდა,
რადგან ვიცოდი თუ ვინ იყო აქ გამომცდელი.*
52. და მითხრა სულმა: „სთქვი, ჰე, მონაჲ ქრისტესმიერო,
„რაი არს რწმენა?“ მიუბრუნდი მყისვე იმასვე,
ვინაც ინება ამნაირი კითხვის მოცემა.
55. შემდგომ ამისა ბეატრიჩეს მივაპყარ თვალნი,
და მან მანიშნა გულახდილად მეუწყებინა,
შემკითხველისთვის გულისთქმანი ჩემნი ანაზღად.
58. „აჲ მადლმა იმან, ვუპასუხე, ვის მეოხებით
„მე აღსარებას ვაძლევ პირველს აქ მხედართაგანს*
„მომმადლოს ძალი მისაცემად სწორი პასუხის.
61. „სწორედ ისევე როგორც სწერდა შენი ძმობილი,
„ვისთანაც ერთად მოაქციე ერთხელ შენ რომი,
„ქრისტეს მოძღვრებად (აზრი მისი მეჭეშმარიტა)
64. „სარწმუნოება არს საწადელ საგანთ სუბსტანცი
„და არგუმენტი უზილაჲთა, მეც ამნაირად
„მესმის არსობა ჭეშმარიტი სარწმუნოების“.

67. და მან მომიგო: „აზრი შენი მართებულია,
„მაგრამ თუ იცი რატომ არის ნაგულისხმევი
„რწმენა მის მიერ სუბსტანცა და არგუმენტს შორის?“
70. და მე მიუვგე: „ეს უფსკრულნი, ეს მოვლენანი,
„რომელსაც ვხედავთ ამ სფეროთა დიდ მანძილებზე
„ისე არიან მიჩქმალულნი და შეუვალნი;
73. „რომ მხოლოდ რწმენით თუ შევიძლებთ ჩვენ მათ შეცნობას,
„რწმენას ზედ ერთეის, სასოება ზესთაზნური,
„მიტომც ვიხმარე მე სუბსტანცი ამ შემთხვევაში.
76. „ამ რწმენისაგან გამომავალს მართებს გონებას
„დაუმტკიცებლად იაზროვნოს და ამიტომაც
„მე მიმაჩნია არგუმენტად იგივე რწმენა“.
79. მესმა პასუხი: „მონახვეჭი მეცნიერების,
„ქვევით, მიწაზე ასე კარგად თუ შეითვისეს,
„მაშინ სოფისტებს მოედებათ უცილოდ ბოლო.
- 827 ასე უბნობდა ეს ნათელი სიყვარულისა,
დასძინა ბოლოს: „როგორც წონა, ისე ხარისხი
„ამ მონეტისა შევიცანი უცილოდ სწორად,
85. „მაგრამ ესა სთქვი იგი თუ გაქვს, მართლაც ქისაში?“
და მე: „დიახაც, ისე ბრწყინავს კეთილ ნაჭედი,
მის ნატეფორეში არ შეუვა არავის იჭვი“.
88. ბოლოს გამოხდა სინათლისგან ხმაი მეტყველი:
„მაგრამ ეს მარქვი, თვალი იგი პატიოსანი,
„რომელსაც ყველა სიქველენი ემყარებიან,
91. „როგორ იპოვნე?“ ვუპასუხე: „ჭეშმარიტების
„ყველა საბუთი თავიდანვე მოცემულია
„სადღუო წერილში გინა ძველში, გინა ახალში.
94. „მისთვის ბუნებას არასოდეს გაჩენის დღიდან
„ჯერ არ უწვრთნია თვის ქურაში მხურვალე რვალი,
„არცთუ გრდემლს სადმე მოხვედრია ნაცადი ურო.

97. ახლა მომიგო: „თუ ახალმა, აგრეთვე ძველმა,
„სილოგიზმებმა დაგარწმუნეს შენ საბოლოოდ,
„როგორღა სცანი სიტყვის წმინდის ძალმოსილება“.
100. და მე: „ეს ცნება ჭეშმარიტი მე განმიმარტეს
„სასწაულებმა, არც ბუნებას გამოუჭედავს
„ოდესმე რვალი, არცთუ ცეცხლზე უწვრთნია იგი“.
103. მკითხა ნათელმა: „გვეც მამცნე, გონება შენი
„რამ დაარწმუნა სასწაულში? განა საბუთმა?
„მერმე ისეთმა, რაც ხელახლა უნდა დამტკიცდეს?“
106. „თუ ქვეყანაზე დაამყარეს ქრისტიანობა
„უსასწაულოდ, მაშინ ყველა სხვა სასწაული
„ვერ შეედრება მნიშვნელობით ამ ერთს ვერასდროს.
109. „რადგან შენ ბალი გააშენე მშიერ-მწყურვალმა
„და მარხვისაგან დაშრეტილმან, თუმც ეგ ვენახი
„კარგა ხნით ადრე დაბურდული იყო კაჭაჭით“.
112. ეს ვთქვი თუ არა, მთელმა ხორომ იწყო გალობა:
„გადიდოთ ღმერთი“, ისე ტკბილად, მელოდიურად,
როგორც ეს ცაში შეიძლება კაცს გაეგონოს.
115. ზეცის თავადმან, წმინდა პეტრემ, ვინც გამომცადა,
ისე მიშველა შტოდან შტომდე გარდანაცვლება,
რომ მიფაღწიე უკვე მწვერვალს ღიადი ხისას.
118. მაუწყა კვალად: „მაღლი იგი, ვინცა გონებას
„შენსას იგივე ათქმევინა რაც თვით ეწადა,
„მეც ყოველივე შევამოწმე შენს მიერ თქმული,
121. „მაგრამ შენ ახლა განმიმარტე აწ რწმენა შენი,
„მარტევი ვინა გწამს, აღიარე წინაშე ჩემსა
„და რწმენის შენის სათავეებს მიმაგნებინე“.
124. „მამაო წმინდავ, ამჟამადაც შენ ხედავ იმას,
„რომელსაც ეგზომ თაყვანს სცემდი, ჯერაც ჭაბუკი,
„ყველაზე ადრე შენ ჩახვედი მის სამარეში“.

127. ასე დავიწყე: „ახლა გწადის ამ საბრძანისში
„წარმოგიდგინო მე ფორმულა რწმენისა ჩემის
„და სათავენი, აწ მისმინე, მე გიპასუხებ:
130. „მწამს ერთი ღმერთი, ერთად ერთი, მარადჟამული,
„უწინარესი თვით მიზეზი ხმელთა და ცათა,
„სფეროთ შემძრავი მამის შენის ნებისყოფითა.
133. „ამას გვასწავლის კაცთა მოდგმას როგორც ფიზიკა,
„ამასვე გვიხსნის ყოველივე მეტაფიზიკა,
„ეს გვწამს, რადგანაც ეს გვასწავლა იმთავიდანვე
136. „მოსემ, ფსალმუნმა, სახარებამ და ძველმა აღთქმამ,
„მოციქულების ქადაგებამ, ეპისტოლეთა,
„სადაც გონებას სული წმინდა ჰფენდა ნათელსა.
139. „მწამს მე სამება წმინდა იგი მარადჟამული
„და ერთარსება ღვთაებრივი, სამპიროვანი
„სადაც ურთიერთს ეხამება „sunt“-იც და „est“-იც.*
142. „ღვთის არსებობის მისტერია როგორც გვასწავლის
ჩვენ სახარება ღვთის მიერი ქვევით მიწაზე,
„როგორც ტვიფარი აღბეჭდილი მაჩნია მკერდზე.
145. „აი ეგ არის რწმენის ჩემის წმინდა სათავე,
„და ნაპერწკალი გარდიქმნება მგზნებარე ცეცხლად,
„დეე, იბრწყინოს მან ჩემს გულში ვარსკვლავის დარად“,
148. როგორც ბატონი, საამური ამბავის მომტანს
გადაეხვევა თავის მსახურს და გაიხარებს,
როგორც კი იგი მოათავებს ამბისა თხრობას,
151. აგრეთვე მეცა მახარობლის დიდის ნათელმა,
რაკი მის კითხვებს უპასუხე მოუცდენელად,
დამლოცა ტკბილად, დატრიალდა ჩემს ირგვლივ სამეგზის,
154. ესრეთ იამა მას პასუხი ჩემგან ნასმენი.

ქება ოცდამეზუთუ

ნეტავ ოდესმე თუ შევიძლება წმინდა პოემით,
რომელსაც ცის და ღედამიწის ზედ აწევს ხელი
(მის გამო შრომამ მე დამადნო წლების მანძილზე)

4. დაუძლიო მტერნი, ვინც ბოროტად დამიხშეს კარნი
იმა ფარების, სადაც ტკბილად მეძინა კრავსა,
მტერს იმ მგლებისა, ვინაც მბრძოლნენ დაუცხრომელად.
7. მივბრუნდებოდი უკვე სხვა ხმის და სხვა საწმისის
პოეტი, გვირგვინს დავიდგამდი იმაუ საყდარში,
სადაც მომნათლეს, მირონცხება სადაც მარგუნეს.*
10. იქ ვეზიარე მე უფლისა გზათა მართალთა,
რომელნიც ღვთისკენ წარმართავენ მოკვდავთა სულებს,
რისთვისაც პეტრემ ამ ნათელში დამიდო წილი.
13. ახლა მეორე აკიაფდა ჩვენ წინ ნათელი
იმ გირლიანდის, საიდანაც გამოგვეცხადა
ქრისტეს მოსაყდრე და ნაცვალი მისი მიწაზე.
16. აღტაცებული მეუბნება მადონა ჩემი:
„დახე, მხედარი,* რომლის დიდი დამსახურება
„კაცს მოანატრებს გალიციის მონახულებას“.
19. ვით მტრედის მართვე გულის ტოლთან ჩამოფრენილი
ეკურკურება, ეტმასნება, ეალერსება
თავის მეგობარს, სიყვარულის დასამოწმებლად,
22. ასევე ვნახე ეს ორივე დიდი თავადი
შეხვდნენ ურთიერთს, მიესალმნენ და გაიხარნენ
და ადიდებდნენ ციურ საზრდოს ცაში მიღებულს.
25. როს დარბაზობა მოათავეს მყის ორივენი
შესდგნენ მღუმარედ და გაბრწყინდნენ ისეთნაირად,
რომ ელვარებას ვერ გაუძლეს ჩემმა თვალებმა.
28. ახლა მადონამ გაიღიმა და სთქვა შემდეგი:

„სულო ბრწყინვალე, შენ აღაესე ოდესღაც მიწა
„ეკლესიისა მართლმორწმუნის უზადო რწმენით,

31. „ბორცვთაგან ბარად გაისმოდა ხმა სასოების,
„რადგანაც მთებში შენ იყავი რწმენის სიმბოლო,
„როს სამ მოციქულს მოველინა იესო ქრისტე.
34. „თავი ასწიე, მოიკრიბე სულის მხნეობა,
„ჩვენს საბრძანისში აქ მოსული მოკვდავთაგანი
„სხივების ჩვენის მხურვალეებით უნდა დამწიფდეს“.
37. ეს გამხნეება მომაგება ახლა მეორემ
ნათელთაგანმა, ახლა ამ მთებს* მივაჰყარ თვალნი,
თვალნი მათივე სიდიადით წელან შემკრთალნი.
40. „რადგანაც მაღლმა უზენაესს იმპერატორის*
„შეგვაძლებინა ამ სოფლიდან გარდავლენამდის
„ამ საუფლოში გადაჰყოფი მის მაღალ გრაფებს*,
43. „იმისთვის, რათა შენ, რომელსაც გაჩვენა ერთხელ
„თავის სასახლე ჭეშმარიტი, გულს ჩაგინერგოს,
„აგრეთვე სხვასაც სასოება უზესთაესი,
46. „მაშ, განგვიმარტე აწ არსობა მისი ნამდვილი,
„ან რანაირად ჰყვავის იგი ახლა შენს გულში“.
ამას ამბობდა ის მეორე სული ნათელი.
49. ასულმა, ჩემმა წინამძღოლმა, რომელმაც ფრთენი
აქ მოსასვლელად მე შემასხა ანაზდეულად,
ჩემს მაგიერად მიაგება იმ სულს პასუხი:
52. „ამ ჩვენს მეომარ ეკლესიას არა ჰყავს შვილი,
„რომელსაც მასზე აღმატებით გააჩნდეს სასო,
„რასაც ამოწმებს ამ საუფლოს მზეი დიადი*,
55. „მიტომაც დართეს მას ეგვიპტის იმ ბნელეთიდან
„ნება სიონში აქ მოსვლისა, სანამდის იგი,
„ქრისტეს მეომარ ეკლესიას გაეყრებოდა,

58. „ორი სხვა კითხვა, რაც შენ ჰკითხე არა იმისთვის,
„გესწავლა რამე, არამედ სხვისთვის იმ მიწაზე საუწყებელად,
„თუ როგორ ღიდად მიგაჩნია შენ ეს სიქველე.
61. „მასვე მივანდოთ, დეე, თავათ გამოარკვიოს
„(არა მგონია „ამის გამო რომ გაამაყდეს),
„დეე, უფალმა ძალი მისცეს მათ სატარებლად“.
64. როგორც შეგირდი გულმოდგინეთ, აუჩქარებლად,
თავისვე ოსტატს გადაუშლის საკუთარ ცოდნას,
რათა მისგანვე მოისმინოს მსჯავრის დადება,
67. „იმედი არის მოლოდინი გამარჯვებათა,
„რომელთაც მაღლი ჩვენ გვანიჭებს შემოქმედისა
„ღვწლათთვის ჩვენთა“, — ვუპასუხე, თანაც განვაგრძე:
70. „ვარსკვლავთა მრავალთ მომაფინეს მე ეს იმედი,
„უწინარესად ვინც დანერგა იგი ჩემს გულში,
„იყო მგოსანი ღიდებული ღიდისა ღმერთის.*
73. „Speret in te“, ამბობს იგი თავის ფსალმუნში.
„ყოველნი სულნი, ვინც იციან სახელი შენი.
„ჩემებრ მორწმუნემ ვინ არ იცის თუ ვის ვგულისხმობ?
76. „შენც ისე უხვად მომაფრქვიე ეპისტოლეებით
„იმედის შენის ჩქერალისა უხვი შხეფები,
„მე შემიდლია სასოება სხვას ვუწილადო“.
79. მე ეს ვუთხარი და ნათელი იგი ანაზღად
მთლად აცახცახდა, აელვარდა მგზნებარე ალი,
როგორც ბურუსში დაწყებული ელვათაკრთომა.
- 82 და მითხრა მერმე: „სიყვარული სიქველისადმი,
„რამაც ოდესღაც მარტვილობა ამატანინა,*
„რის მეოხებით მე ვიბრძოდი დაუცხრომელად,
85. „მანიჭებს ძალას კვლავ მის გამო გაგესაუბრო,
„გეტყვი აქ სათქმელს და მერმე შენ მითხარი თავათ
„რამ ალგითქვა, რას დაგპირდა იმედი შენი?“

88. „როგორც ახალი, ისე ძველი საღვთო წერილი,
„მიფუგე, სახაეს ღვთის მოყვარე კაცთა სიცოცხლის
„ერთადერთ მიზნად საბოლოოდ მხოლოდღა სასოს
91. „მათთვის, იტყოდა ისაია, განშხადილია
„სამშობლოშივე სამოსელი უკვე ორმაგი,
„სამშობლოდ უნდა ვიგულისხმოთ სასუფეველი.
94. „და ძმამან შენმან* აღგვიწერა გამოცხადება
„ჩვენ უფრო წერილად, კაცნი იგი კრავის წინაშე
„მდგარნი თხემიდან ტერფებამდის თეთრად მოსილნი.
97. შემდგომ ამისა, შემოგვესმა მალლიდან ხმაი:
„Speret in te“ და იმ პროკველ ნეტართაგანი
ყველა ერთბაშად ამ გალობას გაეხმაურა.
100. ისეთი დიდი ელვარება გამოხდა შემდეგ,
ამისმაგვარი თავათ კირჩხიბს რომ დაჰყოლოდა.
ზამთრის თვე მაშინ იქნებოდა მხოლოდ ერთი დღე.
103. და ვით ასული იწყებს ცეკვას შეუჭირვებლად,
არცთუ ქორწილში ხელოვნების გამოსაჩენად,
არამედ ამ გზით ახალ სასძლოს დასდოს პატივი,
106. ასევე ვნახე მოდიოდა სული მალლიდან,
ამ ორ ნათელთან, ტრიალებდა დაუცხრომელად
მათთვის მხურვალე სიყვარულის დასამოწმებლად.
109. და მათთან ერთად ელვარებდა, თანაც გალობდა.
მადონამ ჩემმა მიანათა ამ ნათელს თვალნი,
იდგა მღუმარედ და უძრავად ვით პატარძალი.
112. „ეგ იყო იგი, ვინაც მკერდზე მიიყრდნო ვარხემა,*
„მას დაეკისრა უდიდესი მოვალეობა,
„როდესაც სული განუტევა ჯვარზე გაკრულმა“.
115. ეს სიტყვა მადონამ, როცა იგი ამბობდა ამას,
ისე შემდეგაც შესცქეროდა ნათელს პირდაპირ,
მზად იყო მისგან მოესმინა საუწყებელი.

118. ვით კაცს, რომელიც მზეს ხანგრძლივად მიაშტერდება,
რათა შეატყოს დაბნელება მოსალოდნელი,
დიდხანს ჭვრეტისგან დაეკარგოს თვალისა ჩინი,
121. მეც ასე მჭირდა ამ სინათლის დიდხანს მზერისგან
და მესმა ხმაი: „რისთვის ილლი თვალს სანახავად,
„ისეთი რამის, რაც ნამდვილად არც კი არსებობს?
124. „მიწაზე მიწად გადაიქცა ჩემი სხეული
„და იქ დარჩება სანამ უფლის განჩინებითა
„არ შეივლება აქ ნეტართა რიცხვი სრულიად.
127. „ცად ამაღლება წილად ერგო მხოლოდდა ორთა,*
„ორთავ ორმაგი ზედვე ეცვათ ტანისამოსი,*
„ეს განაცხადე თქვენს მიწაზე საყოველთაოდ“.
130. ეს ითქვა მხოლოდ, გირლიანდი აღმოდებული
შესდგა ანაზღად, გაინაბა სულ სამეულიც,
დადუმდა ჰიმნი და შესწევითეს გალობა ისე,
133. ვით მენიჩბენი ფლატეების, ან დაღლის შიშით
შეაყენებენ ერთობლივად თავიანთ ნიჩბებს,
როგორც კი სტვენას უფროსისას გაიგონებენ.
136. ჰოი, რარიგად მღელვარებდა გონება ჩემი,
როს მოვიხედე ბეატრიჩეს დასანახავად
ველარ ვიხილე სასურველი, პირმშვენიერი
139. თუმც მასთან ვიყავ, ამ კურთხეულ ღვთის საბრძანისში.

ქება ოცდამეექვსე

შემკრთალი ვიყავ: თვალის ჩინი არ დამესებოდა
ამ დროს ბრწყინვალე ალისაგან, რომელმაც მზერა
ჩემი დაშრიტა, შემომესმა ხმა უცნაური:

4. „სანამდის ისევ მოგეცემა უნარი ხედვის,
„რომელიც ჩაჰქრა ალის ჩემის ბრწყინვალეებისგან,
„მზერის დაკარგვა მასლაათით შევამსუბუქეთ.

7. „აბა, დავიწყოთ, რას მიეღების მაშ სული შენი.
„თანაც გახსოვდეს მხედველობა არ დაგიკარგავს,
„მხოლოდ შემკრთალი დაგისუსტდა შხერის უნარი.

10. „იცოდე, თვალებს იმ ქალისას, ვინც შენ გიძლოდა,
„ამ საბრძანისში აქვს ისეთი ძალმოსილება,
„რაც ანანიას აღმოაჩნდა პავლეს განმკურნეულს.*

13. „დეე განკურნოს თვალნი ჩემნი, მიუუგე მყისვე,
„ადრე თუ გვიან ვინც ჩემივე თვალის სარკმლიდან,
„გულში ჩამინთო ალი მარად დაუშრეტელი.

16. „სიქველე იგი, რაც იფრქვევა აქ სფეროებში
„გახლავს იმ წიგნის სანუკველის ანი და ჰოე,
„სად სიყვარული შევიცანი სხვადასხვაგვარად“.

19. და ხმაი იგი, ვინც გაფანტა ძრწოლა ჩემს გულში
ამ მხედველობის უეცარად დაკარგვის შემდეგ,
მე შთამაგონა საუბარის კვალად განგრძობა:

22. „ხამს უფრო წვრილად აზრი შენი გასცრა საცერით,
„იგიც მაუწყე რანაირად შემართე მშვილდი
„ნებისა შენის ამ მიზანთა მისალწველად?“

25. მე ვუპასუხე: „ნააზრემა ფილოსოფოსთა
„და ხმამან ციდან ჩვენს მიწაზე ჩამოღწეულმან,
„მათ ამოტვიფრეს სიყვარული იგი ჩემს სულში.

28. „რამდენსაც უფრო მეტს შეიცავს სიქველე იგი
„სიკეთეს თვით (ეს ჩვენც ვუწყით ცდის მეოხებით),
„იგი მით უფრო მომეტებულს სულს აწვდის საზრდოს.

31. „ეს სიქველენი ისე უხვად აჯილდოებენ,
„რომ ყოველივე, მის გარეშე მდებარე ნიჭი,
„არს ათინათი ზენარულის შუქთაფენისა.

34. „ჭეშმარიტება ჩამინერგა ესევეთარი
„მან, ვინც მასწავლა, მარადჟამულ სუბსტანციებში
„ეს სიყვარული ითვლებაო უპირველესად.*

37. „და შემოქმედმაც უცდენელმა, უზესთაესმან
„მამცნო, როდესაც მოსეს უთხრა ასეთნაირად:
„მე გაჩვენებო უცილობლად სიკეთეთ ჩემთა“.
40. „გვასწავე შენაც, როს ყველასთვის ჰყავ საცნაური
„უზენაესი მისტერია, კაცთ საგულისხმოდ
„ყველაზე მეტის მონდომებით, მჭევრმეტყველებით.
43. „და მესმა ხმაი მეოხებით კაცთა გონების,
„და სახარების შთაგონების მეოხებითაც,
„უზენაესი სიყვარული მიაგე უფალს.
46. „მარქვი, სხვაგვარი რა გაერთებს მასთან შენ ლარი,
„ჩამომითვალე სათითაოდ ყველა მათგანი,
„რაც სიყვარულთან ღვთაებრივთან გაერთიანებს“.
49. ვყავ საცნაური აწ ზრახვანი ქრისტეს არწივის,*
ისიც შევიცან თუ რა სურდა მას გაეგონა,
როცა ხელახალ აღსარებას მე მას ვეტყვდი.
52. „იგი, რაც ღვთისკენ მიაქანებს გულს და გონებას,
ასე მიფუგე, „არს ნაშობი სიყვარულისა,
„რომელმაც გული მე აღმივსო ღვთიური ცეცხლით,
55. „არსობა ჩემი და სამყაროს სრულიადისა,
„სიკვდილი მისი (დეე, მასთან გავცოცხლდე მეცა),
„ყოველი სასო მართლისა და მართლმორწმუნისა,
58. „ბოლოს სიქველის შემეცნების ცხოველი ძალა,
„ყველაფერი ეს მცდარ გრძნობათა ზღვის წიაღიდან
„მიმაქანებდა სიყვარულის კანდელისაკენ.
61. „იმ ზომად მიყვარს მე იმ ბალის ფურცლოვანობა,
„მარადიული მებადისგან გაშენებულის,
„რა რომ სიკეთით შემოქმედმა შემოსა იგი“.
64. ეს ვთქვი თუ არა, მყის გაისმა ტკბილი გალობა
ცათ საუფლოში და მადონამ წამოიძახა:
„წმინდა არს, წმინდა არს, წმინდა არს“...

67. როგორც მზის სხივი თვლემისაგან გამოგვაფხიზლებს,
ხედვის უნარი უეცარად განვიაზღდება,
როდესაც შუქი ქუთუთოებს გაატანს მკაცრი,
70. და დანახული კაცს შეაკრობს მოულოდნელად,
და ძილნასვაში ვერ იგონებს გარემოს ჩვეულს,
სანამ გონება არ უშველის მესხიერებას,
73. ასე მადონამ განმიფანტა ირგვლივ ბურუსი
თავის ბრწყინვალე, მოელვარე შემოხედვითა,
რომელიც ათას მილიაზე წვდებოდა საგნებს.
76. ახლა ყველაფერს უფრო ნათლად ვჭვრეტდი თვალებით
და ვკითხე ღონას, განემარტა, ეუწყებინა
მეოთხე ალი თუ ვინ იდგა ჩვენს სიახლოეს.
79. სთქვა ბეატრიჩემ: „ან ნათელის ელვარებაში
„ზეიმობს სული პირველქმნილი,* რომელიც უფალს
„ყველა არსებათ უწინარეს ჰყავდა შენაქმნი“.
82. ვით ქარიშხალი შტოს შეარყევს, მაგრამ ამაოდ,
ძირს დაზნექილი იმართება იგი ხელახლა,
კვლავ შემოტევას დრეკადობით მოიგერიებს,
85. მეც დამადონა მისგან თქმულმან, თავდაპირველად,
მაგრამ გაემხნვედი, მოვიკრიბე ისევე ღონე,
რადგან მომინდა პირველ კაცთან გასაუბრება.
88. გუთხარ: „ნაყოფო, ვინაც შეგქმნა სიმწიფის ჟამზე
„მიწამ, ო, პაპავ უძველესო, ყველა ცოლების
„შენ ითვლებოდი მამამთილად ყოველჟამს, დღემდის.
91. „გვედრი მაღირსო მე პასუხი ისეთი კითხვის,
„რომელსაც ალბათ უჩემოდაც კარგად მიხედვები,
„რადგანაც მალე მსურს ვისმინო ხმა სასურველი“.
94. როგორც ცხოველი ატოკდება ზედსაფენის ქვეშ
და შეტოკება მატერიის აუწყებს მჭვრეტელს
ცხოველის ტანის მოძრაობას ყოველნაირსა,

97. ასევე სული პირველქმნილი მე მაუწყებდა
ცეცხლის ალიდან გამონაკრთომ სიხარულითა,
რომ მას ეწადა აღსრულება წადილის ჩემის.
100. გამოხდა ხმაი: „ვიდრე სურვილს შენ გამოთქვამდე
„მე ვჭვრეტ წინასწარ ზრახვით შენთა საფარველიდან,
„და გულის წადილს, თუმცა თავათ სდუმხარ მათ გამო.
103. „ვჭვრეტ ყოველივეს იმ უტყუარ სარკის წყალობით,
„რომელიც გაძლევს უკუკრთომას ყოვლის მოვლენის,
„თუმც სხვა საგანი მის ათინათს არსად იძლევა.
106. „შენ გსურს გაიგო თუ რა ჟამმა განვლო მას შემდეგ,
„რაც ჩამასახლეს მე იმ ბაღში, რომელიც ღონამ
„გამოგატარა, ამ სფეროში ზეამოსვლამდე.
109. „რამდენ ხანს ჭვრეტდნენ სანუკველ ბაღს თვალები ჩემი,
„ან და რა იყო შემოქმედის რისხვის მიზეზი,
„ან რა ენაზე ამეტყველდი თავდაპირველად?
112. „იცოდე, შვილო, გამაძევეს მე სამოთხიდან
„არა იმიტომ, რომ ვიგეძე ნაყოფი იგი,
„არამედ რადგან გადავლახე დათქმული მზღვარი.
115. „სწორედ იმ ადგილს, სადაც ღონამ იხმო ვირგილი,
„დაუყავი ბარე ოთხი ათას სამასი წელი,
„ორიც მიქცევა უკუნეთში მზის ელიპსისა,
118. „ცხრაას ოცდაათ წელს ვუმზერდი სხვა პლანეტთ შორის,
„მოქცევას მზისას წელიწდეულს, როდესაც, შვილო,
„ვცხოვრობდი ცოდვილ ღედამიწის ჰემისფეროზე.
121. „ენა, რომელსაც მე ვხმარობდი სალაპარაკოდ,
„მოკვდა, ვიდრემდის ნათესავი ნებროთიანთა
„განიზრახავდა ბაბილონში კოშკის აგებას.
124. „რადგან ყველაფერს მომდინარეს თქვენი სულიდან
„წარმატება თან დაჰყვება იმ თავიდანვე,
„რაკი ბუნებას კაცობრიულს განაგებს ზეცა.

127. „ენას ბუნება მიანიჭებს მოდგმას კაცისას,
„მაგრამ როგორი უნდა იყოს ეს მეტყველება
„ამას განგება განაწესებს, განაგებს თავთ.*
130. „ვიდრემდის ჯურღმულს ვეწვეოდი ჯოჯოხეთისას,
„ელ“* ერქვა უფალს, ჩვენს შემოქმედს ზესთაზენარულს
„ვინც სიხარულის საფარველით შემოსა მეცა.
133. „შემდგომ ამისა „ელი“ ყოფას ეწოდებოდა,
„რადგან იცვლება კაცთა ყოფა მსგავსად ფოთოლთა,
„ერთნი წულენ და სხვანი მოვლენ ისევ მიწაზე.
136. „ყველაზე მაღალ მთის მწვერვალზე დაყვავ უმწიკვლომ
„შემდგომ ამისა ცოდვით სავსემ გარიჟრაჟიდან,
„კიდევ შვიდ საათს დამაყოვნეს მე სამოთხეში.*
139. „სწორედ იმ დრომდის, როდესაც მზე იცვლის ციფერბლატს“.

ქება ოცდამეშვიდე

„Al Padre, al Figlio, allo Spirito Sancto“...*
მთელმა სამოთხემ ააყოლა ამ ხმას დიდება,
მომაჯადოვა ამ გალობამ ანაზღად მეცა.

4. და ყოველივე, რაც ხდებოდა აქ ჩემს წინაშე
მეჩვენებოდა მე სამყაროს მთელის ღიმილად,
რომელმაც ეგზომ დაატყვევა ჩემი გონება.
7. ოჰ, სიხარულო, აღტაცებაჲ გამოუთქმელო,
ო, სიყვარულო, უდრტვინველი ტკბილი დღეების
ჰოი, უნადვლო ნეტარებაჲ, აუძღვრეველო.
10. ოთხი ნათელი იდგა ჩემს წინ გაბრწყინებული
იგი, რომელიც მომეგვლინა ყველაზე ადრე,
უცებ, ყველაზე უფრო მეტის აენთო შუქით.
13. ბოლოს, ისეთი გახდა იგი ანაზღეულად
როგორიც მაშინ იქნებოდა იუპიტერი,
როცა მარიხის მიიღებდა ფერს, ანაგობას.*

16. განგებამ, ვინაც ანაწილებს ზეცაში როლებს,
მყის დაადუმა ზოროები ყოველ კუთხეში,
სდუმდნენ ნეტარნი და მომესმა ამ ღროს ანაზღად:
19. „ნუ გაგაოცებს საოცრება ესე ვითარი
„მე რომ ფერს ვიცვლი, აწ იგივე მოუვა ყველას,
„ამას იხილავ სანამ მე აქ ვილაპარაკებ.
22. „ვინც მიიტაცა თქვენს მიწაზე ადგილი ჩემი,*
„ჩემი ადგილი, ჰო, დიახაც, რომელიც ახლა
უფლის წინაშე უმოსაყდროდ არს დაშთენილი,
25. „გადააქცია დაბახანად საფლავი ჩემი,
„სისხლით და ობით შეთითხნილად, იშვებს ის მხეცი,
„ვისაც მოელის ჯოჯოხეთის ბნელი ჯურღმული“.
28. ახლა ვიხილე ცას გაეკრა ისეთი ფერი,
როგორც მიაგებს მზეი ღრუბლებს დილა — საღამოს,
ზეცის თავანი აელვარდა და შეიფაკლა.
31. როგორც ქალწული გაურყვნელი, კდემამოსილი,
მოისმენს ხოლმე მღელვარებით, ელდის ცაბცახით
სხვისგან ჩადენილ უზნეობის უტიფარ ამბავს,
34. მადონაც ჩემი, ამ თქმისაგან, ისე აიმღვრა,
ასე მეგონა მოიღუშა ამგვარად ზეცა,
როცა გოლგოთას მიაფლინეს მეუფე ჩვენი.
37. ნათელი წმინდა განაგრძობდა კვალად მოთხრობას,
და ხმაი მისი უფრო მეტად იყო შეცვლილი
ვიდრე ის ცეცხლი, რაც ზედ ჰქონდა შემოგზნებული.
40. „ქრისტეს სასძლოს გულისათვის სისხლი დავღვარეთ,
„მე, ლინმა, კლემმა* არა მისთვის, რომ მოგვეხვეჭა
„ოქრო და ვერცხლი, ან დიდება რამენაირი;
43. „არამედ მისთვის, ამ ლხენაში დაგვედო წილი,
„პიუსი, სიქსტი, კალიკსტი და პაპი ურბანი,
„ყველა სისხლს ღვრიდა რწმენისათვის ეგზომ გვემუღნი.*

46. „ჩვენ არ გენდომია, რომ მორწმუნე მას ქრისტიანნი,
„ზოგი მხარმარცხნით შემოესხა, ზოგიც მხარმარჯვნივ
ტახტისა ჩვენის მიმტაცებელს, ვითომდაც მსაჯულს;“
49. „არცთუ კლიტენი, რომელიც მე გადამაპირეს
„საომარ ნიშნად იმ დროშებზე ეტარებინათ,
„მათ, ვინც ქრისტიანთ აუტეხა ფიცხელი ომი.
52. „არც ჩემი სახის ტვიფარებად გამოყენება,*
„მატყუარების სიგელებზე მისი აღბეჭდვა,
„რის გამოც ახლაც მიწითლდება დარცხვენით ღაწენი
55. ყველა სამწყობი ზეციური მოსავთ სამოსი,
„მწყემსო, შენ ვითომ, თავთ მგელო უბოროტესო
„პოი, უფალო, გაიელვოს მახვილმა შენმა.
58. „იგი ბოროტი გასკონელი და კაპორელი*
„ემზადებიან უკვე სისხლის ჩემის სახერებად,
„შეხეთ აჲ ნაყოფს გამოღებულს, კარგ ყვაილისგან!
61. „მაგრამ განგება, ვინც სამყაროს სასიქადულოდ,
„სციპიონის ხმლით რომს დიდებულს იცავდა ერთხელ,
„ვეგონებ კვლავ აღსდგა, სადაცაა მოგვეშველება.
64. „და შენაც, შვილო, როს სხეული შენი მოკვდავი
„კვალად მიბრუნდეს თქვენს მიწაზე, აღახვენ ბაგე,
„არც შენ ღამალო, რაც მე თავთ გამოვამჟღავნე“.
67. ვით ღრუბლის ორთქლი გაყინული ამ ჩვენს ჰაერში,
სცვივა ფრთილებად, როცა ვერძი თავისი რქებით
მზეს მიეწევა, შეეხება მნათობს ზეციერს.
70. ასევე ვნახე მე, ეთერი როგორ გაივსო,
ფრთილების დარად მოციალე ნათელ სულებით,
რომელთაც ჩვენთან დააყოვნეს ამდენი ხანი.
73. მათ მოძრაობას ვადვენებდი მე თვალს მანამდის,
სანამ ისინი მიაღწევდნენ სამანს ზეციერს,
რომელიც მზერის ჩვენისათვის არის ნაკრძალი.

76. რა ნახა დიდხანს ამგვარ ჭვრეტით ვიყავ გართული,
„დახარე თვალნი, მითხრა დონამ, უფსკრულეთისკენ,
„და დაინახე რაოდენი განვლე მანძილი“.
79. მას შემდეგ, რაც მე გადავხედე პირველად მიწას,
შევნიშნე უკვე გამივლია თურმე ის რკალი,
პირველ კლიმატის ნახვერიდან დასასრულამდის.
82. მე ვნახე გზაი ოდისეისის, კადიქსის მხრიდან,
იმ ნაპირამდის, საიდანაც ერთხელ ევროპა*
ფრიად საამო, გახდა ტვირთი მომტაცებლისა.
85. კიდევ ბევრ რამეს შევნიშნაუდი ამ ჩვენ მიწაზე,
მაგრამ ჩემს ქვევით წინ გაესწრო უკვე ცის მნათობს,
მეტი მანძილი ვიდრე ერთი ნიშნის ოდენი.
88. ხელქმნილი სული აღტაცებით დონას მჭვრეტელი,
ახლა იწვოდა მომეტებით ცეცხლმოდებული
და ესწრაფვოდა კვლავ შეხედვას სასურველისას.
91. ყველაფერი ის, რასაც ქმნიან ხოლმე ბუნება,
ან ხელოვნება კაცთა მზერის მოსახიბლავად
სინამდვილეში, ან მხატვრობის ნაზი ფერებით,
94. ეს ყველაფერი თუნდაც ერთად შეხამებული,
ვერ შეედრება აღტაცებას მომჯადოებელს,
რომელსაც მისი გაღიმება მომაგებებდა.
97. ძალმოსილებამ, მზერის მისის მონიჭებულმან,
მე გამიტაცა პირმშვენიერ ლედას ბუდიდან*
და გადამტყორცნა მე უსწრაფეს სფეროებისკენ.
100. ყველა კიდენი შემოსილნი იყვნენ მთიებით,
ისე თანაბრად, რომ ვერ შევძელ გამოძერჩია,
რომელი ერთი მიეჩინა ჩემთვის მადონას.
103. მაგრამ მას ჩემი შეემჩნია ფერნამკრთალობა,
და შემესიტყვა ისე ტკბილი, ტკბილი ღმინილით,
რომ თავათ ღმერთი მის სახეზე აღბეჭდილიყო.

106. „ბრუნვის ბუნება შუაგულში ძვრას მოკლებული,
„რომელიც ყველას თვის გარშემო აბრუნებს ზოლმე,
„იძერის აქედან და აქ არის დამდერის სამანი.
109. „უსწრაფესია ამ ცის ბრუნვა, კიდევაც მასში
„ცხოვრობს ღვთის სული სიყვარულის აღმაგზნებელი
„და ძალი მისი ამოდრავებს აქ ყოველივეს.
112. „ამ რკალს გარს ერტყმის სიყვარული, სინათლის ძალა
„ისევე როგორც რკალი იგი სამყაროს მთელსა,
„ამ რკალს შეიცნობს ისევე მისი დამფუძნებელი.
115. „სისწრაფეს მისას სხვა სათავე არ გააჩნია,
„მაგრამ დანარჩენ რკალთა ზომა მასში თავსდება,
„ისე ვით ათში მოთავსდება ორი და ხუთი.
118. „რა ფესვებს იყრის ახლა დროი ამ ნიადაგში,
„მისი ფოთლები და ყლორტები ვით გადასულან
„სხვა სფეროებში, ამას შენაც მიხვდები თავთ.
121. „ჰოი, სიხარბეე მომაკვდავთა, ისე ატყევევებ
„შენ კაცთა თვალებს, რომ არავის არ შესძლებია
„შენი ბობოქარ ზვირთებისთვის ეძლია მკლავით.
124. „ხომ აყვავდება ზოლმე კაცში ნება კეთილი,
„მაგრამ წვიმანი უწყვეტელნი წამოვლენ თქემად
„და კვირტებშივე დააზრობენ ნაყოფთ სიქველეს.
127. „უბიწოებას მხოლოდ ყრმათა შორის თუ ნახავთ,
„მაგრამ ისინიც ფუჭდებიან ანაზღეულად,
„როცა ბაგეზე შეახმებათ ხსენი ღედისა.
130. „სანამდის ენა ეჩლიქებათ, იცავენ მარხვას,
„მაგრამ როგორც კი აიდგამენ ისინი ენას,
„ყოველგვარ საზრდოს განურჩევლად ეძგერებიან.
133. „სანამდის ენა ეჩლიქებათ მათ უეცართ ღედა,
„მას პატვს სცემენ, მაგრამ უკვე წამოჩითულთა
„უკვე საშუროდ მიაჩნიათ მისი სიკვდილი,

136. „ისე შავდება თეთრი კანი ტურფა ღაწვებზე
 „იმ ასულისა, ვისაც ღღისით თან მოაქვს ჭალი
 „და საღამო ჟამს თან წაიღებს შუქის სათავეს.
139. „ნუ გაგაოცებს ეს ამბები ამიერიდან,
 „გვეც იცოდე ქვეყანაზე არ სუფევს მეფე,
 „მიტომც მრუდე გზას დასდგომია კაცობრიობა.
142. „მაგრამ ვიდრემდის იანვარი ასცდება ზამთარს,
 „თქვენში, მიწაზე ამ მეასედს არად აგდებენ,
 „ეს სფეროები ისეთნაირს შეჰქმნიან ქუხილს,
145. „რომ ის გრიგალი, რომელსაც თქვენ ელით ამდენ ხანს,
 „ისე უეცრად შეაბრუნებს საჭეს გემისას,
 „რომ ფლოტი თქვენი მიაშურებს პირდაპირ მიზანს
148. „და კეთილ ყვავილს ნაყოფიცა მოჰყვეს კეთილი“.

ქება ოცდამერვე

როს განაჩენი თვისი დასდო ჩვენს საუკუნეს,
 ცოცხალ მოკვდავთა საგულისხმოდ მადონამ ჩემმა,
 ვინც აღმავლინა მე სამოთხის ამ საბრძანისში;

4. და ვითა კაცი, ვინც შენიშნა თავის ზურგს უკან
 სარკეში სხოვი ფაკელისა, რომლისა შუქით,
 მოულოდნელად გაიფანტა გარშემო ბნელი,
7. მობრუნდეს მერმე კაცი იგი და დაინახოს
 ერთბაშად ორი სასანთლენი მოკიაფენი,
 მიმსგავსებულნი ვით სიმღერის სიტყვა და ტაქტი.
10. ასევე მახსოვს, მოვიქეცი მეც აგრე რიგად,
 როცა ვიხილე ელვარება იმ თვალებისა,
 სადაც ამურის დანაგები მიცდიდა ბადე.
13. როცა მას სახე ავარიდე, ვიხილე მზერით,
 იგი, რასაც ჩვენ ვხედავთ ხოლმე აღტაცებულნი,
 როს ზეციერი ხოროების გვესმის გალობა,

16. აჰა, ვიხილე აღმასივით მბზინავი სხივი,
ისეთი მძაფრი რომ მისივე ათინათიდან
მეისევე დაეხარე თვალთა ჩემთა ქუთუთოები.
19. მოცულობითაც ისე მცირე იყო ეს სხივი,
მის სიახლოვეს თვით ვარსკვლავიც გამოჩნდებოდა,
ისე ვით მთვარე ვარსკვლავებით გარემოცული.
22. ისეთ მანძილზე, რომელზედაც ჩვენ ვამჩნევთ ხოლმე
მთიარისა და შზის გარშემო წრეს შემოვლებულს,
როცა ღრუბლები გარს არტყია მნათობებს სქელი,
25. და რკალი იგი ანთებული, ცეცხლებრ მგზნებარე,
ბრუნავდა ირგვლივ, უსწრაფესად ვიდრე სხვა ცაი,
ამ სფეროების საბრძანისში გარს მორიალვე.
28. ამ რკალს მეორე გარს უვლიდა აგრეთვე რკალი
იმას მესამე და მესამეს — უკვე მეოთხე,
მას კი — მეხუთე და მეხუთეს — ირგვლივ მეექვსე.
31. ამ უკანასკნელს კი მეშვიდე ისეთ მანძილზე,
რომ თვით შიკრიკი, მალემსრბოლი იუნონასი*
ვერ დაიტევდა მას სივრცეთა თავის წიაღში.
34. რკალსა მას მერვეს ირგვლივ ერტყა სხვა რკალი — მეცხრე
ყოველი რკალი ისე ზანტად ბრუნავდა ირგვლივ
რამდენი სივრცეც რკალებს შორის დარჩენილიყო.
37. ის რკალი სჩანდა აღგზნებულად ყველაზე მეტად,
რაც ნათელს წმინდას სხვაზე მეტად მიახლებოდა,
მიტომც ბრწყინავდა უდიდესის ნათლის სავსებით.
40. რა დამინახა დაღვრემილი, ფიქრში გართული,
მითხრა მაღონამ: „ეს წერტილი არს გამგებელი,
„როგორც ბუნების, ისე ცათა საბრძანისისა.
43. „ნახე წრე იგი, მის მომიჯნე უახლოესი,
„ეგეც იცოდე, ბრუნავს ასე თვალმიუწვდენად,
„რომ სიყვარულის ალისაგან არს აღგზნებული“.

46. და მე: „ქვეყანაც რომ ამრიგად წარმართულიყო,
„როგორც მე აქ ვჭვრეტ სფეროების ამ საბრძანისში,
„შენი ნათქვამი იქნებოდა ჩემთვის სარწმუნო.
49. „მაგრამ გრძნობათა სამყაროში სჩანან საგნები
„უფრო ღვთიურად, რამდენადაც მომეტებულიად
„შორს გვეგულება სამყაროის ჩვენის ცენტრიდან.
52. „თუ გსურს აღსრულდეს აქ წადილნი ჩემნი სრულიად,
„ამ გასაოცარ, ანგელოსურ ტაძრის წიაღში,
„რომელსაც ირგვლივ სიყვარულის მიჯნავს სამანნი,
55. „უნდა მაუწყო რატომ აგრე განსხვავდებიან
„ქვევით ნატვიფრი, ხოლო ზემოდ თავათ ტვიფარი,*
რასაც გონება აქამდისაც ვერ მიწვდა ჩემი?
58. კვანძი იოლად რომ ვერ გახსნეს თითებმა შენმა,
„მე ეს არ მიკვირს, არც უცდია სხვას მისი გახსნა,
„მიტომც აქამდის იყო აგრე გადანასკეული“.
61. ეს მითხრა ღონამ და დასძინა: „ხამს დაუკვირდე
„თუ ეს გსურს, იჭვნი საბოლოოდ შემოგეფანტოს,
„შემდგომ ამისა შეგიძლია იმსჯელო თავთ.
64. „მატერიალურ სფეროების იქმნება რკალი,
„ვიწრო, ხან ფართო, ეს ჰკიდია სწორედ იმაზე,
„თუ რაოდენი სიქველენი თავსდება მათში.
- 677 „დიდი სიქველე სიკეთესაც წარმოშობს დიდსა,
„მეტ ძალას მეტი დასჭირდება უთუოდ რკალი,
„თუმც ნაწილები თანაბარად იყოს სრულქმნილი.
70. „მიტომც ის რკალი, სამყაროსთან ერთად მოძრავი,
„უთანაბრდება მოძრაობის თვისის იერით
„ყველაზე მეტად გულმეცნიერს, მოსიყვარულეს.
73. „ასე რომ, თუ შენ განიხილავ ამ წრეთ სიქველეს,
„არა თუ მარტო მოცულობას გარეგნულს მათსა
„ამა სუბსტანციებს, მიმსგავსებულთ ამ სფეროებთან,

76. „აღბათ შენიშნავ გასაოცარ ურთიერთობას
„დიდსა და დიდსა, მცირეოდენს და მცირეოდენს,
„ყოველ ცასა და მის აღმძვრელ გონებას შორის“.
79. როგორც ჰაერის ჰემისფერო აელვარდება,
როცა ბორუა იმ ლოყიდან ამოისუნთქავს,
რომლისგან სიო უნაზესი გამოდის ხოლმე,
82. იგივე დაფხრეწს და გაფანტავს ღრუბლების რიდეს,
გადაიკარებს და ლაჟვარდი გაბრწყინებული
ცას გადააკრავს უეცარად ღიმილს ბროლისას,
85. იგივე მოხდა ჩემს სულიერ სამყაროშიაც,
როს ბეატრიჩემ შემაჯერა ნათელ პასუხით,
და ვარსკვლავით გამიღიმა ჭეშმარიტებამ.
88. როგორც კი დონამ მოათავა სათქმელი თვისი,
ვით ნაპერწკლები გაღვივებულ, ნაწოთობ რვალიდან
ირგვლივ აენთნენ სფეროები ცეცხლმოდებულნი.
91. წინწკლები წინწკლებს ზედ დაერთვენ, ალი აღს მისწვდა,
და ნაპერწკლები გახდნენ ასჯერ უფრო მრავალი,
ვიდრე უჯრედნი ჭადრაკების ორმაგ ფიცარზე.
94. „ოსანას“ ხმაი მყის მოედო ირგვლივ ხოროებს,
იმ მყარ პუნქტამდის, რაც ამაგრებს ახლაც სფეროებს,
გაჩენის მათის პირველ დღიდან უკუნისამდე.
97. და მან, ვინც მცირე ეჭვსაც ჭვრეტდა მუდამ ჩემს სულში,
მითხრა: „იცოდე მეწინავე ამ ხოროებში
„გეგულებოდეს ქერუბიმნი და სერაფიმნი.
100. „მიტომც სწრაფია აღმაფრენის მათისა ძალა
„იმ პუნქტს ისინი შეერწყმიან შეძლებისამებრ,
„რამდენად მეტად სპეტაკი აქვთ ძალა ჭვრეტიან.
103. „მათ ირგვლივ მდგომნი აქ ზეცაში იწოდებიან
„ტახტად ზეციერ მეუფების თვალთა წინაშე,
„რადგან ისინი ასრულებენ სამეულს პირველს.

106. „რაც უფრო ღვივის სიხარულის ანთება მათში,
„მით უფრო მეტად ჩასწვდებიან ჭეშმარიტებას,
„რომელიც სულებს მიანიჭებს ნათლის საფანეს.
109. „ეგეც იცოდე, ჭვრეტაშია ბედნიერება,
მას ნუ ეძიებ სიყვარულში შენ ნურასოდეს,
„რადგან ეს გრძნობა ისახება ჭვრეტის შედეგად.
112. „ხოლო ის ჯილდო, რასაც კაცი მოიხვეჭს ხოლმე,
„ციური მადლის და სიქველის მეოხებითა,
„არის საზოში ამგვარ ჭვრეტის ჩვენის უნარის.
115. „ის სამეული, მარადიულ ამ გაზაფხულზე,
„ვინც ასე აჩენს ამ ბაღნარის მშვენიერ კვირტებს,
„რომ მათ ვერასდროს გააშიშვლებს თხის რქაი ღამით,
118. „გალობს მარადჟამს უწყვეტელად იგი „ოსანას“
„სამიფე, ხოლო აღგზნებული უცნაურ ვნებით
„და სიხარული სამიფესი დვრინავს ერთბაშად.
121. „სამი ღმერთქალი იმყოფება ამ დასთა შორის,
„სამთაფროები, სიქველენი, რიცხვით მეორე,
„ხოლო მესამედ იგულისხმე ხელისუფალნი.
124. „მთავარ ანგელოსთ დაინახე პირველ ორ დასში
„სამთაფროებსაც და მესამეს მხარს უმშვენებენ
„ანგელოსები მგალობელნი უფლის მიერნი.
127. „ყველა ესენი მწვერვალისკენ იმზირებიან,
„თუმც ზეგავლენას ქვემოურთაც არ მოაკლებენ,
„ზენარისაკენ აღზევებას ურჩევენ სხვათაც.
130. „და ანგელოსთა წმინდა ყოფამ ისე ძლიერად
„თვით ღიონისეც გაიტაცა მას ჟამსა შინა,
„რომ ჩემებური განრიგება მან დააწესა.
133. „თუმცა გრიგორი მას ოდესღაც გაეპაექრა,
„მაგრამ როდესაც მას უფალმან აღუზვნა თვალნი,
„მას სასაცილოდ არც კი ეყო თავის ნაწერი.

136. „ნუ გაოცდები, რომ შეიძლო შეილმა სოფლისამ
„ჭეშმარიტების მისტიურის აგრე ჩაწვდენა,
„ეს მან შეიცნო, ვინც იხილა ცათა საუფლო.
139. „აქ მან მრავალი სხვა სიმართლეც ჰყო საცნაური“.

ქება ოცდამეცხრე

როცა ქალ-ვაჟი ლატონასი* შევლენ თხის რქაში,
აგრეთვე სასწორს თანაბარად მიეწვეიან
გარს მოერთვება ჰორიზონტი მათ ქამრის დარად,

4. იმავე ხანში ამ სასწორის ორ ფილაზე,
ორთვე ზენიტი გააჩერებს ვიდრე ხელახლა,
ქამარს შემოხსნის და შეუცვლის ჰემისფეროებს,
7. სწორედ ამდენ ხანს უბრწყინავდა ღიმილი ღონას,
სდუმდა და მზერას მიაპყრობდა სწორედ იმისკენ,
რაც მე შემაკართო და მან მითხრა შემდგომ ამისა:
10. „მე გიპასუხებ, თუმც შენ არას შემეკითხებიხარ,
„მაგ შენ ზრახვაზე, რაც უთქმელად ვყავ საცნაური,
„მე ვხედავ იმ პუნქტს, სადაც დრო და სივრცე შერწყმულან.
13. „არა იმისთვის, რომ სრულყოფა მოგახვეჭინო
„(ეს არ მოხდება), რათა თავთ განათდე შენაც
„მის ათინათით და იტყოდე: „აჰა, ვარსებობ“.
16. „მარადჟამული, დროისა და სივრცის კიდევან
„მარადიული სიყვარული, თავათვე იქცა
„ტრფობად უსაზღვროდ და ისევე განახლებულად.
19. „არც ითქმის თითქოს შესაქმეთა დასაწყისამდე,
„არც მასზე ადრე, არც შემდეგში რომ ყოფილიყო
„სული უფლისა წყალთა ზედან უქმად მაკალი.
22. „ფორმა და ნივთი შეუუღლდნენ ღვთიურ სიყვარულს
„და აღსდგა წმინდა, უბოროტო ნებისყოფითა,
„სამი ისარი სამ საბლიან მშვილდით ნატყორცნი.

25. „როგორც შზის სხივი გაიელვებს ზოლმე მინაში,
„ქარვაში, ბროლში, იმნაირად რომ აღარ რჩება
„მის შესვლის წერტსა და გაჟღენთის ხარვეზებს შორის,
28. „ასე უფლისა ძლიერებამ სამპიროვნულმა
„ყოფნას იმგვარი, ერთობლივი მიაგო შუქი,
„რომ შენაქმს მისას არ ატყვია არსად საწყისი.
31. „ამ სუბსტანციების განრიგება დადგენილ იქმნა
„ხოლო აქ ზევით დაამწკრივეს ყველა ისინი,
„რომელთაც ზენამ მოქმედების მიაგო ნიჭი.
34. „მარტივი ნიჭი მიაკუთვნეს ძალას უმდაბლესს,
„ხოლო შუაში მიმღეობა და ძალი ქმნისა
„სამარადჟამოდ გადაასკვნეს ერთი მეორეს.
37. „იერონიმმა დაგვიწერა, რომ ანგელოსნი
„ღმერთს შეუქმნია საუკუნით მრავალით ადრე,
„ვიდრე სამყაროს ქაოსიდან გამოიყვანდა.
40. „დაგიმოწმებენ ჩემგან თქმულის ჭეშმარიტებას,
„საღვთო წერილის საკითხავნი დაბეჯითებით,
„და დარწმუნდები, როცა თავათ ჩაუფიქრდები,
43. „გონება თქვენიც, ალბათ, ამას დაადასტურებს
„ან ამ მანძილზე ვით გაძლებდნენ სფერონი ესე,
„საჭეთმპყრობელნი ამ საბრძანისს რომ არ ჰყოლოდა
46. „ახლა შენც უწყი სად და როგორ ღმერთს შეუქმნია
„ანგელოსთ დასნი, აწ სამივე დაეჭვებანი
„ჩემმა ნათქვამმა გაგიფანტა ამიერიდან.
49. „უფრო მოკლე ხანს, ვიდრე ოცჯერ კაცი დაითვლის
„ანგელოსების ღმერთს განუდგა ერთი ნაწილი
„და დაარღვიეს მათ კავშირნი იმ სოფლიურნი.
52. „სხვა დანარჩენნი დარჩნენ ისევ უფლის ერთგულნი,
„მათვე დაიწყეს მოძრაობა ეს საოცარი
„და უწყვეტელად ამ სფეროებს ატრიალებენ.

55. „წარწყმედის ამის, სიამაყის წყეული სული,
„იყო მიზეზი და შენ ნახე იგი ჯურღმულში
„მთელი სამყაროს სიმძიმისგან წელმოწვეტილი.
58. „ხოლო მათ, ვისაც აქ უყურებ თავმოდრეკილთა,
„ადრე შეიცნეს ღვთაებრივი მადლისა ძალა,
„ვინც მათ მიაგო ზენარული გონების ძალი.
61. „და მზერა მათი აღამაღლა ძალამ მადლისამ,
„ნების სიმტკიცის და სისავსის მათის წყალობით,
„გაბრწყინდა ცაში მათი ღიდი დამსახურებაც.
64. „მე ეს არა მსურს, რომ შენ იჭვი აქ დაგეზადოს,
„მსურს ეგ იცოდე: მხოლოდ მადლი არის შედეგი,
„უფლის წინაშე მართებული დამსახურების.
67. „თუ ჩემს ნაუბარს გულხმიერად დაუკვირდები,
„შენ უკვე ძალგამს საცნაურყო დაუხმარებლად
„ამ სფეროების ანგელოსთა დასის ამბავი,
70. „მაგრამ მიწაზე თქვენს სკოლებში რომ განმარტავენ,
„თითქოს ბუნებას ანგელოსურს მოსდევდეს ნიჭი
„ჭვრეტის, ნდომისა და წარსულის მოგონებისა,
73. „მე ამის გამო შემიძლია აქვე დაესძინო,
„რათა უწყოდე შენ სიმართლე შეუფარველი,
„ორ აზროვნების დამყარება სურთ ამ საკითხში.
76. „რაც ამ სუბსტანცთა მოიხვეჭეს მადლი ზენარის,
„უფლის სახისა ხილვის შემდეგ დღედაღამ თვალინი
„მიპყრობილი აქვთ იმისაკენ, ვინც სჭვრეტს ყველაფერს.
79. „მიტომც მათ მზერას სხვა საგანი ველარ მიიპყრობს,
„არც შეგონება შეუძლიათ რამენაირი,
„რადგან სხვა ფიქრი არც აღეძვრით მათ არაოდეს.
82. „მიწაზე ზოგი ბოდავს კიდევ თვალგახელილი,
„ყველა ვისაც სწამს, ან არა სწამს დოქტრინა ესე,
„მაგრამ პირველთა უმეტესი მიუძღვის ბრალი.

85. „ბრძენმეტყველებით თქვენ მიჰყვებით ხშირად მრუდე გზას,
„რადგან აჰყვებით თქვენ სახელის ამაოებას,
„და გაგიტაცებთ ხან წყურვილი თავმოთნეობის.
88. „ამას ითმენენ ჯერაც ცაში ასე თუ ისე,
„მაგრამ ვაი მათ, ვინც წაბილწა საღვთო წერილი,
„სინათლე მისი დააბნელა ყალბის მქნელობით.
91. „არავინ იცის თუ რამდენი დაღვრილა სისხლი
„მათის წყალობით, ან უფალი როგორ აფასებს
„ვინც სიტყვა მისი შეითვისა თავმოდრეკილად.
94. „ბევრი მკრეხელობს და იგონებს ათასგვარ არაკს,
„და თავი მოაქვთ მოჩმახული გამოგონებით,
ხოლო სიტყვანი სახარების დადუმებულან.
97. „ერთნი იტყვიან: მთვარე უკუმოქცეულაო
„ენების კვირაში და იმგვარად დამდგარა ცახე
„მზის შუქი თავათ დაუჩრდილავს მიწისკენ მსრბოლი.
100. „სხვანი: მზე მალე საუკუნოდ დაბნელდებაო
„ესპანელთათვის და აგრეთვე ინდოელთათვის,
„ვერც ურიანი ნახავენო ოდესმე მზესა.
103. „ლაპო და ბონდი* ფლორენციას არ ჰყავს იმდენი,
„რამდენ ზღაპარსაც კათედრიდან თქვენ გაიგონებთ,
„წელიწდეულად გამონაგონს, უშნოდ მოჭორილს.
106. „უვიცი ცხერები ბრუნდებიან შინ კმაყოფილნი,
„საკვების ნაცვლად ნიავექართ გამობესტილნი,
„მაგრამ აქ ზევით უვიცობაც ცოდვათ ეთვლებათ.
109. „მოციქულთათვის როდი უთქვამს ქრისტეს ოდესმე:
„მოუღეთ ქვეყანა და სიცრუე მოიხვეჭეთო“,
„არამედ საგზლად გააყოლა ჭეშმარიტება.
112. „და სიტყვა იგი ისე ჰქუხდა მათი ბაგიდან
„სარწმუნოების დასაცავად საღვთო წერილი
„იყო მათ ხელში როგორც მშვილდი, ისე ბოძალიც.

115. „ქადაგების დროს მოჰყვებიან მოჩმახულ ამბებს,
„და როცა მრევლი გულიანად გადიხარხარებს,
„გამარჯვებისგან“ იფუყება მღვდლის კაპუშონი.
118. „ბრბომ რომ იცოდეს რა ფრინველი დაბუდებულია
„ბერის ჩოხაში, არ ირბენდა დაუცხრომელად
„ინდულგენციის ოქროს ფასით შესასყიდავად.
121. „და კაცთა მოდგმა იმნაირად ჭკუა მოკლეა,
„რომ გონიერული საბუთების გაუსინჯავად
„ყოველგვარ აღთქმას ხელალებით დაერწმუნება.
124. „ლორებსაც აგრე ასუქებდა წმინდა ანტონი,*
„მაგრამ ღორებზე უარესნი იყვნენ უთუოდ
„ის მორწმუნენი, ვინც ყალბ ფულებს სჭრიდნენ უგერბოს.
127. „უკვე გადავცდით საუბარის ჩვენისას საგანს,
„თვალი მიაჰყარ ამიტომაც მიზანს მართებულს,
„რომ თავის დროზე მივადწიოთ სასურველ სამანს.
130. „ანგელოსთ დასნი ისე სწრაფად იზრდება ცაში,
„რიცხვი არ ჰყოფნის კაცთ გონებას მათ დასათვლელად
„არცთუ ოდესმე შეძლებულა აღნუსხვა მათი.
133. „თუ დააკვირდი დანიელის გამოცხადებას,
„შენ მიხვდებოდი უსათუოდ ამას თავათაც,
„იგი არ ამხელს ანგელოსთა რაოდენობას.
136. „სათავე იგი სინათლისა მარადჟამული
„ისე მიიღო, შეითვისა, ბუნებამ მათმა,
„რომ ერთობლივი ბრწყინვალეობით შერწყმიან მასვე.
139. „და რადგან ჭვრეტას სიყვარული მოსდევს შედეგად
„ზოგი მათგანი მგზნებარეა ამ სიყვარულში,
„ზოგიც გულგრილი ამავე გრძნობის მიმღეობაში.
142. „აჲ შეიცანი ძლიერება მისი მარადი,
„ვისაც წინ უდგას ესოდენნი ვრცელნი სარკენი,
„სადაც მრავალგზის შუქის მისის სჩანს ათინათი,

145. „თუმც თავთ იგი რჩება მარად განუყოფელი“.

ქება ოცდამეათე

მექექსე ჟამზე, ექესი ათას მილის მანძილზე
ჩვენგან ნაჩრდილი დედამიწის გადაიხრება
პორიზონტისკენ, შუაგული ამ დროს ზეცისა

4. მოსჩანს იმგვარად თაღოვანი ზენიტის ახლოს,
რომ ჩვენ ვედარ ვჭვრეტთ, ძლიერადაც დაუძაბოთ მზერა
ვარსკვლავს ზოგიერთს და რაც უფრო მეტად ბრწყინდება
7. მზის შიმუნვარი* და უგზავნის გარემოს მთიებს,
მით უფრო მეტი მოაკლდება ვარსკვლავებს სხივი,
შუქი აკლდება თვით უტურფესს ვარსკვლავს ცისკრისას.
10. თავთ ტრიუმფიც მორიალე დაუცხრომელად
იმ პუნქტის ირგვლივ, რამაც წელან ღამიხმო მზერა,
რომელიც თავთ გარემოცვას შეიცავს თვისას,
13. ჩაჰქრა ნელ-ნელა და განქარდა ანაზდეულად,
გაქრობამ მისმა, სიევარულმა ჩემმა მგზნებარემ
მე შთამაგონეს მადონასთვის მიმეპყრო მზერა.
16. ქებანი ჩემნი მის სახოტბოდ აქ დაწერილნი,
ყველას რომ ერთად მოუყაროს მგოსანმა თავი,
არ იკმარებდა შესამკობად ამჯერად მისდა.
19. მშვენება მისი იყო ეგზომ გაბრწყინებული,
მის აღსაწერად ფანტაზიაც ვერ იკმარებდა,
მხოლოდ შემოქმედს თუ შეეძლო შეცნობა მისი.
22. ჩემი პოემის ამ ადგილზე ისე დაუმარცხდი,
როგორც არასდროს სხვა პოეტი დამარცხებულა
ტრაგედიის ან კომედიის ვინმე ავტორი.
25. ვით თვალთა მზერა მზის დისკოზე მიშტერებული
ბრწყინვალეებისგან დაძაბუნდეს, ისე ჩემს სულსაც
მისმა ღიმილმა უცნაურმა წაართვა ძალა.

28. პირველი დღიდან, რაც ვიხილე მე სახე მისი
ამ ჩვენებადის ლექსი ჩემი დაუცხრომელად
მისდა საქებრად ითხზებოდა და ირთვებოდა.
31. მაგრამ ამჟამად ხამს აქ შესდგეს მუზაცა ჩემი,
რადგან ვერ მიჰყვა აღმავლენას მშვენების მისის,
ვით ხელოვანი ხელოვნების თავის მიჯნაზე.
34. მშვენება მისი აწ შეამკოს უფრო ძლიერმა
ებანმა, ვიდრე აწ დაქანცულს მე გამაჩნია
ქმნილების ჩემის დასასრულთან უკვე მიღწეულს.
37. და მრქვა მან როგორც წინამძღოლმა გულმეცნიერმან:
„ჩვენ მივალწიეთ ზეცის სფეროს ზესთა ზენარულს,
„სადაც სუფევა წმინდა ნათლის დამკვიდრებულა,
40. „ნათლის დიდის ინტელექტის, სიყვარულისა,
„სიქველის ტრფობა, სიტკბოების საესების მქენი
„და სიხარული უტკბილესის ნეტარებისა.
43. „აქ შენ იხილავ ცის მხედრობას, ორთავე დასის,*
„იხილავ მათაც იმ გვარსავე ანაგობითა
„როგორსაც მათვე დაინახავ განკითხვის დღესაც“.
46. ვით ელვათ კრთომა უეცარად გაბრწყინებული
მზერას დაახშობს იმნაირად, რომ მისთვის უკვე
ცხადლივ ნახული საგნებიცა დაბნელებიან,
49. აგრეთვე მეცა შემომერტყა შუქი ცხოველი
და მან იმგვარად გამიბინდა ანაზდად თვალნი,
რომ ვეღარ შევძელ დამენახა ჩემს ირგვლივ რამე.
52. „ამ ცის აღმგზნებელ სიყვარულის ჩვეულებაა:
„სულის ცეცხლისა მისაღებად შესამზადებლად
„ახალმოსულთა ამნაირად აქ შეგებება“.
55. რა მოვისმინე შეგონება ეგზომ მცირედი,
ანაზდეულად შევიცანი ძალთა სიჭარბე
და შევიცანი იმნაირი ძალმოსილება,

58. აენტო ჩემში მხედველობის უნარი ისე,
რომ უდიდესი ბრწყინვალებაც ამ ქვეყანაზე
ველარ დაშრეტდა გამძლეობას ჩემი მზერისას.
61. აპა, ვიხილე მე ნათელი მსგავსი მდინარის,
თვალისმომჭრელი ათინათის ბრწყინვალებითა,
ნაპირნი მისნი გაზაფხულით ამოქარგულნი.
64. მდინარე იგი აპკურებდა გარემოს წინწყლებს,
რომელნიც ირგვლივ ყვაეილნარებს ზედ ეფრქეოდნენ,
ვითარცა ლალნი მსხდომარენი ოქროს ბუდეში.
67. შემდეგ დამთვრალნი ყვაეილების სურნელებითა
იგინი ისევ მდინარეში ჩაეშვებოდნენ,
ახლა მუნიდან იფრქეოდნენ, ისევ ახალნი.
70. „წადილი იგი უადრესი, რაც შენ აღგანთებს
„შეცნობად მისდა, რასაც ჰხედაუ საკუთარ თვალით,
„იმდენად მომწონს რაოდენსაც თაუთ ვეზნები.
73. „მაგრამ ჯერ გირჩევ: მოსუა მცირე ამ მდინარიდან,
„მოძალებული მაგ წყურვილის დასაცხრომელად“,
ეს მითხრა მაშინ მზემ, თვლების ჩემის სინათლემ.
76. შემდეგ დასძინა: „ეგ მდინარე, ეს ტოპაზები,
„ეს მომდიმარე წალკოტები არიან მხოლოდ,
„მხოლოდ და მხოლოდ საფარველნი სინამდვილისა,
79. „არა იმისთვის, რომ მათ ხილვას ახლდეს სიძნელე,
„არამედ მიტომ, რომ შენს მზერას თან ახლავს ზადი,
„შენს თვალს აკლია საკმარისი მზერის სიმძაფრე“.
82. არც ერთი ბალლი ისე სწრაფად არ მიაშურებს
დედის ძუძუებს, გაცილებით უფრო გვიანაც
ვიდრე ჩვეულა, ძილის შემდეგ თვალგახელილი,
85. როგორც მე მაშინ განსაწმენდად თვლების ჩემის
დაუაცხრი უცებ იმ მდინარის წყალთა მათ წმინდას,
რომელთა დენა აღმითქვამდა ეგზომ სრულყოფას.

88. როგორც კი წვეტნი ქუთუთოთა შეეხო წყალსა,
მე შევაძნე ეს მდინარე გრძლივ მიმავალი
თვალთა წინაშე მექსეულად გარდიქმნა მრგვალად
91. მერმე ვით კაცი, ვინც ნილაბი ჩამოიხადა,
გახდება სულ სხვა ვიდრე იყო, რაკი მოიხსნის
იმას, რაც სცვლიდა სახეს მისას ანაზღეულად.
94. ასე გარდიქცენ უღიადეს სანახაობად
ყვაილნარები და ცქრიალა ის ნაპერწკლები,
და მე შევნიშნე ტაძრეული ორი ციერი.
97. ო, ბრწყინვალეაუ ღვთაებრივო, ვინაც მაჩვენა
ჭეშმარიტების საუფლოში ტრიუმფი იგი,
მწედ მეყავ შექძლო გამოვხატო ეს ყოველივე.
100. მანდ ნათელია, რაც შემოქმედს გვახილვებინებს,
რათა ის თავთ განეცხადოს ქმნილებას თვისას,
ვისაც ეს ხილვა მოუპოვებს ნეთსაყუდელსა.
103. და წრის მაგვარი ის მდინარე გაბრწყინებული,
გადაშლილიყო იმნაირად, რომ მოცულობა
მისი ქამრადაც ეყოფოდა შზის დისკოს თავთ.
106. მას აბრწყინებდა მხოლოდ სხივი ის ერთადერთი,
რომლის სათავე პირველ წრიდან გამოდიოდა,
მისგან იღებდა სხივოსნობის თვისის ათინათს.
109. და ვით მწვერვალი იმზირება იქავე ფერხითი
მის ქვეშ გადაშლილ წყლის სარკეში, სად იხატება
მწვანე წალკოტი ყვაილებით დამშვენებული,
112. ასევე ვჭვრეტდი ამ მდინარის სხივოსნობაში
ათასნაირსა ხარისხებზე დაფანებულთა
ყველას, ვინც ჩვენგან სამოთხეში აღუვლენიათ.
115. თუ ქვედა ნაწილს ბრწყინვალეა ახლდა ასეთი,
რა იქნებოდა სიდიადე იმა ვარდისა,
ფურცელთა მისთა უცნაური სხივმოხილება.

118. სიმაღლე მისი და სიგანე არ აფერხებდა
მზერასა ჩემსას, რადგან ვჭვრეტდი უკვე თამამად
მიელს მოცულობას, სიდიადეს უფლის ბაღისას.
121. არც სიახლოვე, არც სიშორე მანდ არ არსებობს,
რადგან არა სჭრის მანდ კანონი ამ სოფლიური
რაკი ღმერთია უმეშვეოდ მუნ გამგებელი.
124. შიგ ვარდის გულში შემიფვნა მადონამ ჩემმა,
ვარდის ფურცელნი აღაკმევდნენ ნელსურნელებას
მარადიული გაზაფხულის სადიდებელად.
127. თუმც სდუმდა დონა მომღიმარე, თავდაპირველად,
მაგრამ აღახვანა უწმინდესმა კვალად ბაგენი
„დახე, ხორონი ამ ნათელი ვარსკვლავებისა:
130. „ისე ვრცელია დიდებული ქალაქი ჩვენი,
„და გუესებული ამ დარბაზის საკარცხლულები,
„რომ სხვა არაყინ გაგიხდება აქ სანატრელი.
133. „ხოლო იმ ტახტზე, სადაც თვალნი მიაპყარ შენნი,
„გვირგვინს ოქროსას მანდ დადებულს იმაზე ადრე,
„ვიდრე ამ ქორწილს ეწვეოდი საიქიოდან.
136. „დაჯდება ერთხელ ცეზარების დიად ბისონით
„დამშვენებული მეფეთ მეფე დიდი არრიგო,*
„ვინც იტალიას თავის დროზე მიეშველება.
139. „ვხედავ, სიხარბემ ისე ძლიერ მოგაჯადოვათ,
„მაგონებთ ბავშვებს, დამშეულებს მერმე ისეთ დროს,
„როცა მათ ძიძებს შოლტით გარედ ერეკებიან.
142. „შემდგომ ამისა ტახტს დაიდგამს დიად ფორუმზე
„ისეთი კაცი, ვინც არც ცხადად, არც დაფარულად
„არრიგოს გზებით არ ინდომებს უკვე სიარულს.
145. „მაგრამ უფალი არ მოითმენს დიდხანს ამ მსაჯულს*
„და შთააგდებენ მას შავეთის ბნელ ჯურღმულებში
„სად სიმონ მოგვი განისვენებს მუცლით მეზღაპრე,

148. „რათა უფრო ღრმად ჩააყუდონ ალანიელი“.*

ქება ოცდამეთერთმეტე

ამგვარად ვნახე თეთრი ვარდის ამ ჩვენებაში
მხედრობა წმინდა, ტაძრეული იგი უფლისა,
იესოს მიერ დანიშნული ცრემლით და სისხლით.

4. ხოლო მეორე დაფრინავდა, ჭვრეტდა, გალობდა
ხოტბას ზენარის სანატრელის, სასურველისას,
მომადღებელის ზეციერის მადლმოსილების.
7. ვით ფუტკრის გუნდი დაეშვება ყვავილნარებზე,
შემდეგ ადგება და ზუზუნით გაემართება
იქითკენ, სადაც ეგულება ფიჭაში თაფლი,
10. ამგვარად, იგიც ასხდებოდა იმ დიად ყვავილს,
კელე აფრენილი იმ სამყოფლოს მიაშურებდა,
სად სიყვარული იყო მისი დაგანებული.
13. ამ სულებს ჰქონდათ ალისფერი პირისსახენი,
ფრთენი ოქროის, ხოლო თავის ანაგობითა
თავათ თოვლზედაც უთეთრესი, უსაქტაკესი.
16. როდესაც ვარდში ხარისხებით ჩამოდიოდნენ,
ირგვლივ აფრქვევდნენ ფრთენი მათნი მოფარფატენი
სათნოებასა და მშვიდობას ღვთისგან მოხვეჭილს.
19. მაგრამ ამ სულთა ეს ფარფატი დაუცხრომელი,
ყვავილებისა და ეთერის შემოგარენში
თვალს არ უშლიდა ამ ციური ხატობის ხილვას.
22. რადგან ზენარულ მის სინათლეს ამ მსოფლიოში,
სად მართებულსა და ღირსეულს ხმას მიწვდეს იგი,
ვერაერთარი საფარველი ვერ შეაკავებს.
25. ეს საბრძანისი სიხარულის და მშვიდობისა,
უახლესი და უძველესი სულებით საესე
მიმტერებოდა სიყვარულით მხოლოდ ერთ მიზანს.

28. ოი, ნათულო სამეებისავ, მიაპყრობ შზერას
ერთადერთ ვარსკვლავს, მას შესცქერი მონუსხულივით,
ჩვენც გაგვაბრწყინე გრიგალისაგან ქანცმილეულნი.
31. თუ ბარბაროსნი ჩამოსულნი ჩრდილოეთიდან,
სადაც ჰელიკე* გამუდმებით მიმოიქცევა
თავის საფვარულ ვაჟთან ერთად პოლუსის კიდეს,
34. გაოცდებიან, რა ნახავენ რომს მარადიულს,
სად ლატერანი* უძველესი და დიდებული
ახლაც მაღლიდან გადაჰყურებს მცირე შენობებს,
37. მე, აქ მოსული იმ სოფლიდან — ამ საბრძანისში,
წარმავლობიდან — მარადჟამულ ამ საუფლოში,
ფლორენციიდან — მართალთა და ბრძენთ სავანეში,
40. გასაგებია თუ რარიგად გავოცდებოდი.
მიტომაც ამგვარ სიხარულით გაოგნებულსა
არც მეთქვა რამე, ყურთასმენაც რომ წამრთმეოდა.
43. ვით კაცი ვინმე საღარიბოდ სადმე წასული,
მიმოიხილავს წმინდა ადგილს, ან ტაძარს აღთქმულს,
რათა შემდეგში, სხვასაც ამცნოს თვალით ნახული,
46. მეც ყურადღებით ამ ზეციერ ნათლის სავანეს
ვეუთვალთვალედი, მის ზარისხთა თვალს მოვავლებდი,
ხან ქვედა ნაწილს, ხან ზემოურს, ხანაც გარემოს.
49. ვხედავდი ირგვლივ, სათნოებით სავსე სახეებს,
განათლებულებს შემოქმედის ტკბილი ღიმოლით
და მიხვრა-მოხვრას დარბაისლურს და კეთილმცნესა.
52. სავსებით ცხადი გახდა უკვე თვალთა ჩემთათვის
ზოგადი სახე და სურათი ციურ სამოთხის,
თუმც არც ერთ ნაწილს საგანგებოდ არ დავაკვირდი,
55. და მივუბრუნდი ბეატრიჩეს, რათა მეკითხა
ისეთი რამე, რასაც ჩემი გონების ძალი
ველარ წვდებოდა და მივაპყარ მადონას თვალი.

58. მე ერთს ველოდი და სხვა რამე შემომეყარა.
მსურდა მეხილა ბეატრიჩე და დონას ნაცვლად
ვიღაც მოხუცი ჩემს წინ იდგა გაბრწყინებული.
61. თვალები, სახე სავსე ჰქონდა მას სათნოებით,
და ანაგობა ისე ტკბილი და საამური,
როგორიც მამას შვილის მიმართ ნაზად მზრუნველსა.
64. „სად არის იგი?“ შევეკითხე მყისვე იმ მოხუცს.
მომიგო: „მიხმო ბეატრიჩემ ჩემს სამყოფლოდან
„რაათა მის ნაცვლად აგისრულო გულის წადილი.“
67. „თუ აიხედავ მესამე წრის მაღალ ხარისხზე,
შენ უსათუოდ დაინახავ მას გაბრწყინებულს,
„სადაც ის ტახტზე დააბრძანეს სამართლიანად“.
70. ხმა არ გავიღე, ავიხედე იმ ხარისხებზე,
ენახე მადონა და მის გვირგვინს გასხვოსნებულს
გარს მოდგომოდა ათინათი მარადი სხივის.
73. მოკვდავის თვალი თვით უშორესს ზღვათა სივრცეშიც
ჯერ არ გაყრია უზენაესს საუფლოს ციხას,
სადაც გაისმის უდიდესი გრუხუნი მეხის,
76. როგორც მადონა იყო ჩემგან დაშორებული
მიუხედავად განუსაზღვრელ სივრცეებისა,
ხატებას მისას თვალნი ჩემნი მაინც სწვდებოდნენ.
79. „ჰოი, მადონავ, ყვავილნარო სასოებისავ,
„ვინც სულის ჩემის წამებისგან გამოსასყიდად
„ჯოჯოხეთის კარს ნატერფალნი დასტოვე შენნი.
82. „რაც რამ ვიხილე მე სამოთხის ამ საბრძანისში,
„ეს ყველაფერი შენის ძალის, მადლის წყალობით,
„მათი ამდენი სასწაული შემაცნობინეს,
85. „ლონისძიებით ყოველგვარით და ყველა გზებით
„(სადაც რამდენი იყო ჩემთვის ხელმისაწვდენი)
„მონობისაგან დამიხსენი და მააზატე,

88. „მომბადლე შენი გულმხურვალე მოსარჩლეობა,
„რომ სული ჩემი განწმენდილი უკვე შენს მიერ,
„აღარ შეგძაგდეს, როცა სხეულს გაეთიშება“.
91. ასე ვევედრე, ხოლო დონამ, ვინც შორს მოსჩანდა,
ერთი შემხედა მომღიმარემ თუ არა ვცდები,
და მიუბრუნდა მარადიულ დიდების წყაროს.
94. მითხრა მოხუცმა: „გზისა შენი მოსათაველად
„(მეც ხომ ამისთვის მომიწოდეს წმინდა ლოცვებმა,
„რათა მწედ გვეო, დამარიგა ამრიგად დონამ).
97. „გირჩევ, მოავლო წმინდა ბაღნარს გარშემო თვალი,
„რათა ამგვარად დაგიმძაფრდეს ძაბუნი მზერა,
„რათა შეიძლო გაუმართო იგი ღვთიურ შუქს.
100. „ციერი ჩვენი დედოფალი, ვინაც აღმაგზნო
„მე სიყვარულით, შეგვეწევა ყოველნაირად,
„რადგან ეს მე ვარ მონა მისი სათნო ბერნარდი.
103. ვით კაცი რომში ჩამოსული კროაციიდან,
საკუთარ თვალთ ვერონიკას* დასანახავად,
უყურებს დიდხანს ტილოს ნაჭერს გაოცებული
106. და ფიქრობს თანაც: როგორც იქნა გაუხდით ღირსი,
ჰოი, იესო მაცხოვარო, მაცხოვრებელო,
მაშ ამნაირი ყოფილაო ხატება შენი,
109. ასე გავოცდი, როს ვისმინე გულმოწყალება
მისი, ვინც ერთხელ თვით მიწიერ აღტყინებითაც
შესძლო ეხილა ეს მშვიდობა მარადჟამული.
112. „ჰე, ნაშიერო, ზეციერი მაღლმოსილების,
„ასე დაიწყო, ვერ შეიცნობ ლხენას ციურსა,
„უკეთუ აგრე თავდახრილმა იარე აწიც.
115. „აღაჰყარ თვალნი იმ უმაღლეს ხარისხისაკენ,
„ვიდრე დედოფლის იმ მაღალ ტახტს დაინახავდე,
„რომლისკენ აგრე ისწრაფვიან სხივნი ციერნი“.

118. აღვაჰყარ თვალნი და ვით დილით აღმოსავლისკენ
აელვარდება ცადაქნილი მომეტებულად,
ვიდრე ცისკიდე დასავლისა მიმწუხრის ჟამზე.
121. ასევე მეცა, ავიხედე თუ არა ზევით,
შვენიშნე არე ვარდის გვერდით უფრო ბრწყინვალე,
ვიდრე ყოველგან სხვა დანარჩენ შემოგარენში.
124. ვით ცის ნაწილი, საიდანაც მოველით ხოლმე,
მბრწყინაუ ფაეტონს მის მიერვე ცუდად წარმართულს
აელვარდება უფრო მეტად ვიდრე სხვა მხარე,
127. ასევე მშვიდი ორიფლამმა თვით შუაგულში
უფრო ბრწყინავდა, ქათქათებდა და მის გარშემო
ეს სხივთაკრთომა მომეტებით უძლურდებოდა,
130. ამ შუაგულში მე ვიხილე ათასზე მეტი
ღვთის ანგელოსი ფარფატებდა მანდ ფრთაგამლილი,
ერთმანეთს შორის ანაგობით განსხვავებული,
133. ვხედავდი, მადლი ღვთაებრივი იღიმებოდა
მათი ფარფატის, ელვარების მათის შემეყურე
სხვა წმინდანებსაც უღიმოდა სუყველას სახე.
136. მე რომ სიტყვაში იმოღენი გამაჩნდეს განძი,
რამდენიც მომდგამს ფანტაზიის მიერი ნიჭი
გამოუხატავდი ნეტარების ამის მეასედს.
139. რა შემამჩნია მღელვარება წმინდა ბერნარდმა,
და იგიც რარიგ მივაშტერდი სატრფოს სანატრელს,
თავათაც მზერა მიაგება მარად სასურველს,
142. და მზერას ჩემსას შეემატა გზნება ამგვარად.

ქება ოცდამეთორმეტე

ასე დამიწყო მე განსწავლა ბრძენმა მჭვრეტელმა
თვის სატრფიალო საგნისაგან აღტაცებულმან
და მომაგება ესოდენი წმინდა სიტყვები:

4. „წელულები იგი მარიასგან მომუშებული
„გახსნა დიაცმა მშვენიერმა, რომელიც ახლა
„წამომჯდარია ჩვენს წინაშე ღვთისმშობლის ფერთხით.

7. „მათ ქვემოთ, იქვე ამშვენებენ ხარისხს მესამეს
„რაპილი,* შემდეგ ბეატრიჩე და როგორც ჰხედავ,
„მანდვეა სარა და რებეკა პირმშვენიერი.

10. „ემანდ ივდითი — ებრაელთა სათნო მშველელი,
„იქვე დიდელა მეფსალმუნის, ვინც თვით ქენჯნაში
„ასე იტყოდა თავმოდრეკით: Miserere mei.*

13. „შენ ყველას ჰხედავ, ვისაც მე აქ დაუასახელებ
„ისევე დამსხდართ, ვით მოყვები ჩამოთვლას აგრე
„მე ვარდის ფურცლებს მწვერვალიდან ვიდრე ძირამდის.

16. „ხარისხს მეშვიდეს დააკვირდი და მის ქვემოთაც
„ნახეს ქალები ებრაელთა, რომელნიც სხედან
„ვითა ყვაილთა გირლიანდი ვარდის გარშემო.

19. „იესოსადმი მიპყრობილი მზერის მიხედვით
„ისინი კელლად ხარისხების შორის ჩამდგარან.
„ურთიერთისგან ჰყოფენ ხარისხთ ქვედათ და ზედათ.

22. „იმ მხარეს, სადაც ვარდი იგი მომწიფებულა
„იმყოფებიან ის ნეტარნი, რომელთაც სწამდათ
„იესოს მოსვლა უეჭველი ამ ქვეყანაზე.

25. „მეორე მხარეს, სად ადგილნი შეუესებელნი
„აგრე სთიშავენ, ჰემიციკლებს* ურთიერთისგან,
„სხედან ისინი, ვინც იხილეს მიწაზე ქრისტე.

28. „და როგორც ტახტი დედოფალის ზეციერისა
ჰყოფს ამ ხარისხებს და მათ ქვემოთ სხვა დანარჩენთა
„ჰემიციკლებად, მათთან ერთად მთელ საბრძანისსაც,

31. „ისევე დიდი იოანე, წმინდა ყოველგან
„თვით უდაბნოში, განუწყვეტელ მარტვილობაში
„აგრეთვე ორ წელს ჯოჯოხეთის ბნელ ჯურღმულებში,

34. „მის ქვემოთ მსხდარნი, მის მიერვე ამორჩეულნი
„წმინდა ფრანჩესკო, ბენედიკტი და ავგუსტინი.
„ყველა ესენიც ორად ჰყოფენ ამ ჩვენს სამოთხეს.

37. „ხამს აქ ადიდო, შვილო ჩემო, სიბრძნე უფლისა:
„ორივე ალთქმის მანდატურნი ეგზომ დიადნი
„თანაბრად ჰყოფენ ამ საბრძანისს უზესთაესის

40. „ეგეც იცოდე, იმ მზღვარიდან, რომელიც მიჯნავს
„ორივე ნაწილს სამოთხისას, იმყოფებიან
„სულნი მოსულნი* არა ღვაწლთა თვისთა მიხედვით,

43. „არამედ ქრისტეს მეოხებით, მაღლის წყალობით.
„რადგან ესენი თავის სხეულს გაყრიან მაშინ,
„როს არჩევანი უცხო იყო ჯერ კიდევ მათთვის.

46. შენ ამ სულების დაგარწმუნებს თვით ანაგობა,
და ხმა ბაღლური გულმოდგინეთ თუ მიაყურებ
ან მათ შეაულებ დაკვირვებულ, დაძაბულ მზერას.

49. „შენ იჭვი შეგდის, მიტომც სდუმხარ გამგუნებული,
„მაგრამ ახლავე მე საფარველს აუხდი ყველაფერს,
„რომ სიდუხჭირე ავარიდო გონებას შენსას.

52. „ამ საბრძანისში, ამ ბაღნარის შემოგარენში
„არავის ახსოვს მოვლენანი რამ შემთხვევითი
„ისევე როგორც შემცივნება, წყურვილი, სევდა,

55. „ეს ყველაფერი, რასაც ხედავ განზომილია
„კანონის კვალად და ისევე გამოზომილად
„როგორც ბეჭედი მორგებული წინასწარ თითზე.

58. „მიტომაც სულნი ნაადრევად ვინც მიწვეია,
„ყოფას ჭეშმარიტს, ჯერ არასდროს აღზევებულან,
„თუ საფუძველი არ გააჩნდათ შესაბამისი.

61. „მეუფე, ვინაც დაამყარა ამ საბრძანისში
„ეგზომ ნათელი სიყვარული მარადჟამული,
„რომლის უაღრესს თვით სურვილიც ვერ მისწვდებოდა,

64. „ქმნის აქ ამ სულებს მზერის თვისის ბრწყინვალეობითა
„და ყოველ მათგანს მიუბოძებს იმდენ სიკეთეს,
„რამდენსაც თავათ სასურველად მიიჩნევს ხოლმე.
67. „საღვთო წერილში მითითება გაქვთ პირდაპირი
„იგულისხმება ის მარჩბიენი,* რომელნიც მტრობამ
„დედის საშოში გადაჰკიდა ერთიმეორეს.
70. „ისევე როგორც თმის ფერითაც განსხვავდებოდნენ
„ურთიერთისგან, მათ აგრეთვე სხვადასხვაგვარად
ვეფინებოდა ნათლის შუქი არათანაბრად.
73. „აგრეთვე სულთაც ნეტარება აქ მოიხვეჭეს
„არა თუ თვისთა საქციელთა გამოისობით
არამედ მხოლოდ თვისებების მეოხებითა.
76. „იმ სულებისთვის, ვინც ცხოვრობდა პირველ ერაში
„საკმაო იყო სასუფეველის მისაღწეველად
„მშობლიურ რწმენის გულმართლად აღიარება,
79. „გამოხდა ხანი, ჩაიარეს საუკუნეთა,
„საჭირო გახდა უცილობლად წინადაცვეთა
„ეკუთათვის ციურ საბრძანისში ასამაღლებლად.
82. „მაგრამ როგორც კი დადგა ჟამი მადლის მოფენის,
„ქრისტეს მიერი მირონცხების კიდევან სულნი
„ვერ ასცდებიან ჯოჯოხეთის მრუმე ჯურღმულებს.
85. „შეხედე სახეს მიმსგავსებულს ქრისტეს სახისას
„მხოლოდ და მხოლოდ ღვთისმშობელის ძალმოსილებას
„მიგმაღლებს უნარს მაცხოვარის იხილო სახე“.
88. ვიხილე როგორ დაათოვა მას სიხარულმა,
რომელსაც ქრისტე თან ატანდა იმ ნეტარ სულთა,
ვინაც ეთერში ასაფრენად აქ მოვლენილან.
91. არაფერს ისე ჩემს მიერვე აქვე დანახულს
ისეთი დიდი აღტაცება არ მოუგვრია,
იმის მაგვარი, რაც ვიხილე მე იმ წუთებში,

94. იმ სიყვარულმა, რომელმაც აქ მას უგალობა:
„მოგესალმებიო, მარიამ, მადლით მოსილო“,
ფრთები გაშალა ტახტის მისის მისაღწეველად;
97. „მამაო წმინდაჲ, ვინც ინებე ჩემი გულისთვის
„ქვევით ჩამოსვლა, საღ განგების წმინდა სურვილით
„მიჩნეული გაქვს საპატიო ადგილი შენი,
100. „ვინ არის იგი ანგელოსი, ვინც სიხარულით
„მიაპყრო თვალნი ზეციერსა დედოფალს ჩვენსას,
„ეგზომ მგზნებარე და ელვარე უფროს ცეცხლისა“.
103. ასე მივმართე მე იმ ბრძენკაცს კვალად რჩევისთვის
მადონას შუქით აწ იმგვარად გაბრწყინებულსა
როგორც მზის სხივით მოელვარე დილის ვარსკვლავი.
106. მითხრა: „რაგვარის სილამაზე, გინა სიქველე
„უნდა გააჩნდეს კაცთაგანს, გინდ ანგელოსთაგანს,
„მას აბადია (ასეთი რამ ხამს გვესურდეს ჩვენცა):
109. „ეს არის იგი, ვინც ბზის ტოტი უძღვნა მარიამს,
„იმ დღეს, როდესაც ძე კაცისამ ეს გადასწყვეტა
„მოღვმისმთქმნი, თვით ეკისრნა ცოდვანი ჩვენნი.
112. „აწ სიტყვებს ჩემსას მიაყოლე აქ გულისყური
„და დააკვირდი ამ მართალი და სათნო მხარის
„დიდ აზნაურებს მორჭმულებით, სიკეთით საესეთ.
115. „ის ორი სული* უადრესად გაბრწყინებულნი,
„ამ საბრძანისის დედოფალის მახლობლად მსხდარნი
„ხამს მივიჩნიოთ ამა ვარდის მარჩბოვ ფესვებად.
118. „მხარმარცხნისაჲ მადონასგან მჯდომარე გახლავს
„კაცთ წინაპარი, ვინც იგემა ხილი ნაკრძალი
„და უანდერძა მოღვმას ჩვენსას დიდი სიმწარე.
121. „ხოლო მხარმარჯვნივ პაპის პაპა ეკლესიისა,
„მწყემსი კეთილი, ვისაც ქრისტემ გადასცა კლიტე
„მშვენიერ ვარდის დასაცავად, შესანახავად.

124. „მანდვეა იგი, ვინც იხილა სიკვდილზე ადრე
„პატიჟნი ღიდნი ქრისტიანულ ეკლესიისა
„რომელმაც ძლევა მოიხვეჭა სამსჯავლით, შუბით.
127. „პეტრეს გვერდით ზის ის ბელადი ფრიად მორჭმული,
„ვის დროსაც მანნამ ზეციერმა კვლავ აღადგინა
„ჯილაგი იგი უმადური, და გულჯიუტი..
130. „პეტრეს პირისპირ, ალბათ, ხედავ ღვთისმოსავ ანას,
„იგი უშხერის გამალებით თვისივე ასულს,
„რომელიც გალობს მანდ „ოსანას“ გარინდებული.
133. „კაცთა მოდგმისა წინაპარის გასწვრივ დამჯდარა
„ლუჩია, ვინაც ბეატრიჩე წარმოგიგზავნა,
„როცა წინ გედვა მრუმე გზები ჯოჯოხეთისა.
136. „მაგრამ რადგანაც თვლეშის შენის გასულა ჟამი,
„სჯობს აქ დავეყონდეთ ვით ირჯება კარგი მკერავი,
„რამდენი შალიც გააჩნია, იმდენს გამოსჭრის.
139. „თვალი მივაპყროთ ახლა უკვე სიყვარულს პირველს,
„რათა შეიძლოთ დაჟინებულ ჭვრეტით ამგვარით
„შენ მოახერხო ბრწყინვალებას მისას ეახლო.
142. „არ გაგიტაცოს ეს იცოდე ოცნებამ ფუჭმა,
„ფრთების შერხევა როდი ნიშნავს გაფრენას მუდამ,
„გიორჩევ ლოცვებით შენ წყალობა გამოითხოვო,
145. „მისგან, ვისგანაც შეწევნაა მოსალოდნელი.
„მაშ წამომყევი და ეცადე რამენაირად,
„რომ გული შენი ნათქვამს ჩემსას არ გაეთიშოს“.
148. შემდგომ ამისა მან დაიწყო ლოცვანი წმინდა:

ქება ოცდამეცამეტე

„დედავ უხრწნელო, ჰე, ასულო ძისა შენისა,
„თვით სათნოებავ, არსთა შორის უზესთაესო,
„ცათა მჰყრობელის ნებისყოფის მიზანო დიდო.

4. „მოდგმა კაცისა შენ გახადე კეთილშობილი,
„ასე რომ, ყოვლის შემოქმედმა უზეშთაესმა
„შენ აგირჩია უზენაეს ქმნილებად თვისად.
7. „მაგ შენ საშოში სიყვარულმა ისე იბარტყა,
„რომ ალმან მისმან აქ წარმოშვა ყვაველი იგი
„ამ მარადჟამულ სამყაროს მშვენება, სასო.
10. „შენ ჩვენთვის მზე ხარ შუადღისა მადლით მჩქეფარე,
„ხოლო მიწაზე კაცთა მოდგმის შუქის ლამპარი,
„დიდი სათავე უშრეტელი იმედის ცხოვლის.
13. „ისე ძლიერი და დიადი ხარ შენ დიაცი,
„ვისაც უშენოდ შეწყალება მონღომებია,
„სწადია უფროდ აღმაფერნამ იფრინოს მისმა.
16. „განა თუ მარტო მას ეწევი, ვინც თავს გავედრებს
„არამედ ზდება, ეს მეტწილად, რომ მადლი შენი
„წინ უსწრებს ხოლმე შევედრებას მახვეწარისას,
19. „შენშია მარად სათნოება, გულმოწყალება,
„დიდება დიდი, მორჭმულობა და სხვა სიქველე
„არსობის ყოვლის შენში არის შეთავსებული.
22. „რადგანაც კაცმა, ვინც სამყაროს ჯურღმულებიდან
„აქ ამოსულმა, უზენაესს საბრძანისამდე
„იხილა სულთა ვითარება, ნაირსხვაობა,
25. „შენ გვედრება მიაწიჭო მას მადლი შენი,
„რათა შეიძლოს თვალნი თვისნი მიაპყროს ზენას,
„და უზეშთაესს, და უადრესს გულმოწყალებას.
28. „მე ხომ არასდროს მითხოვია ასე მხურვალედ,
„როგორც აქ მისთვის გამოფითხოვ უნარს ჭერუტისას,
„გვედრი ამაო არ შეიქნეს ვედრება ესე.
31. „ამ ლოცვით, შევთხოვ, მზერის შენის მეოხებითა,
„აწ თვალთა მისთა განუფანტო მიწის არმური
„და მოველინოს მათ ნათელი უზეშთაესი.

34. „კიდევ ამას გთხოვ, დედოფალო, ყოვლის შემძლეო,
„რომ მას ამგვარი ხილვის შემდეგ შერჩეს უვნებლად
„საღი უნარი სიყვარულის მიმართებისა.
37. „და შერჩეს ძალი, წინ აღუდგეს ვნებათ მიწიერთ.
„თვალი შეავლე ბეატრიჩეს, სხვა სულთ ნეტართაც,
„რომელნიც ჩემთან ილოცვიან ხელაპყრობილნი“.
40. თვალნი, რომელნიც ცათა უფალს უყვარს ეგზომად,
მიეპყრო სათნოდ მაყედრებელს და ჩვენც დავრწმუნდით
რარიგ ეამა მას ღოცვანი გულმხურვალენი.
43. შემდგომ ამისა მარადჟამულ ამ ნათელს მზერა
მან მიაშტერა იმ სინათლეს, რომელსაც ვერვინ
აგრე თვალნათლივ ვერ იხილავს, ველარც თუ განსჭვრეტს.
46. და მე ვიგრძენი სიახლოვე იმ საუფლოსი,
სად სურვილების საბოლოო არის მიზანი
მიტომ წადილი გულის ჩემის აგრე განელდა.
49. წმინდა ბერნარდი მილიმოდა და მანიშნებდა
აიხედეო, მაგრამ უკვე ზეაპყრობილი
მქონდა თვალები, შეგონების გაგონებამდის.
52. და მზერა ჩემი განწმენდილი მომეტებულად
აღზევებული ისწრაფუოდა იმ სინათლისკენ,
რომელიც არის თვით ნათელი ჭეშმარიტება,
55. ამიერიდან ჭვრეტის ძალი ჩემი აღზევდა
მან მეტყველების უნარს ჩემსას გადააჭარბა
და ხსოვნის ნიჭიც დამეჩრდილა ანაზღეულად.
58. ვით კაცი იგი, ვინც სიზმარში ჰხედავს რაიმეს,
მაგრამ იღვიძებს და შერჩება გამოფხიზლებულს
მხოლოდ ერთგვარი ბუნდოვანი შთაბეჭდილება,
61. ასევე მეცა, ეს ზმანება შემომეფანტა,
ხოლო ჩემს გულში სიხარულის თრთოლაჲდა სიმი,
რომელიც მოჰყვა ამ უცნაურ გამოცხადებას.

64. ვით სხივი მზისა თოვლს გააღზობს გამოზაფხულზე
როგორც სიბილლას* წერილები მიჰქონდა სიოს,
და მინაწერი სამუდამოდ იკარგებოდა.
67. პოი, ნათულო ზეციერო, რომელსაც მუდამ
მოკვდავთა ფიქრზე უფრო მაღლა გჩვევია ფრენა,
მოჰმადლე მცირე აღმაფრენა გონებას ჩემსას,
70. და ენას ჩემსას მიანიჭე ძალა იმდენი,
რათა სახელის დიდებულის შენის ნაკვესი
აწ მომავალი თაობისთვის ვჰყო საცნაური.
73. დიდების შენის ნატვიფარი მომადლე ჩემს სულს,
დეე, ლექსებმა ხოტბა შენი ცად აღაუვლინონ
ტრიუმფის შენის შესამკობად, შესაჯერებლად.
76. ასე მგონია, მოქათქათე სხივების კრთომა
ჩემს ირგვლივ მდგარი უეჭველად დამაბრძოლებდა.
შემკრთალი სახე ცხუნვარებას მორიდებოდა,
79. მაგრამ ეს მახსოვს, გაუთამამდი კიდევაც შემდეგ
შუქთა ელვისგან, ავიტანე ვიდრემდის ბოლოს
ჩემსავე მზერას არ შეერწყო დიადი ძალა.
82. მარადჟამულო ძლიერებაჲ უფლისმიერო,
შენის იმედით გაეუშტერე თვალი იმ ნათელს,
რომლის წიაღშიც ჩაჰქრა მზერა ჩემი ანაზღად.
85. მის უფსკრულებში შევიცანი, ვით უერთდება
სიყვარულის წრეს, რაც სამყაროს კავშირებს შორის
მოიპოვება გათიშული ათასნაირად.
88. აქ ვჭვრეტდი სუბსტანცს, შემთხვევასა, არსთა რაობას,
ეს ყოველივე ისე იყო ერთად შერწყმული,
რომ აქ ნათქვამი მხოლოდ მკრთალი ჩრდილია მისი.
91. ვგონებ ამ კვანძის უცნაურის ზოგადი ფორმა
მე შეეაძინიე და მიტომაც უფრო თამამად
ვწერ ამ სტრიქონებს უფრო მეტად გაზარებული,

94. მე დამავიწყდა ეს სურათი ერთ წუთში უფრო მომეტებულად, ვიდრე ლანდი არგოს გემისა, ნეპტუნის მიერ შენიშნული ზღვის ზედაპირზე.
97. ვიდექ ამრიგად, უცნაურად გაოგნებული, გჭერეტდი უსიტყვოდ და უძრავად გახევებული, და მანიჭებდა გაცემა მე ძალას ახალს.
100. ისეთი იყო ზეგავლენა ამ სინათლისა, რომ არ მგონია შესძლებოდა ვინმეს ამქვეყნად მისგან შხერისა სხვა საგნებზე გადანაცვლება.
103. მთელი სიქველე, ნებისყოფის ჩვენის მიზანი, მასშია ყველა და რაც არის კიდევან მისა, ამაო არის, წარმატალი და მოჩმახული.
106. ამიერიდან რა ვიხილე და განვიცადე ამას ყველაფერს ენა ჩემი მოგითხრობთ უფრო უმწეოდ, ვიდრე გიამბობდათ ძუძუთა ბაღლი.
109. არა იმიტომ ყოფილიყოს ნათელი იგი თითქოს ჩემს თვალწინ მრავალნაირ ანაგობისა (არა, მარადის უცვლელია სხივი მარადი).
112. არამედ თვალთა შხერის ძალა გამიათკეცდა და მხედველობაც ამნაირად გამოსახვდა მარად უცვლელსა და ერთობლივ შუქმოსილებას.
115. თავის უადრესს, გამსჭვირვალე არსობის ძალით, სამნაირ დისკოდ მომეჩვენა ნათელი წმინდა, სამფეროვანნი მოქცეულნი ყველა ერთ წრეში.
118. ერთიმეორეს აშუქებდნენ, ვით ცისარტყელას ცისარტყელიდან მიადგება ხოლმე სხივები, ხოლო მესამე შემოიკრებს მათ ბრწყინვალეებას.
121. რა უძლურია აქ სიტყვები ფიქრების ჩემის გამოსათქმელად და მით უფრო ვერ იკმარებენ ისინი ჩემგან დანახულის გამომსახველად,

124. ჰოი, ნათელო, საწყაულო არსობის შენის,
შენ საცნაურ ჰყავ თავი შენი, შემცნობნი შენნი,
შენ თავს უღიმი კმაყოფილი, გაბრწყინებული.
127. დისკო იგივე, რაც შენ თავათ წარმოგიშვია
დაგიდგა თვალწინ ვით სინათლის უკუშოქცევა,
როგორც კი მზერა მივაწვდინე აელვარებულს.
130. და განმეცხადა მის ფერებით გამოსახული
ხატება ჩვენი ისე ნაზი, ისე მწყაზარი,
რომ მზერა ჩემი მან ანაზღად მოაჯადოვა:
133. ვით გეომეტრი, ვინც დაძაბა გონების ძალი
წრის გასაზომად, კანონების დასადგენელად,
მაგრამ ამაოდ შეეცდება მათ გამორკვევას.
136. ასე ვუჭვრეტდი ამ უცნაურ სანახაობას,
მსურდა გამეგო რანაირი შეთანაბრება
სახისა ჩვენის, იმ წრეს შორის არის დათქმული.
139. მაგრამ აქ ჩემი აღმაფრენა ვერ იკმარებდა
სულს ჩემსას სხივის ბრწყინვალეობა არ მოხვედროდა,
რამაც დამიცხრო დანდობილად გულის წადილი.
142. ძალი მიაკლდა ფანტაზიას ჩემსას ანაზღად
მაგრამ წადილი, ნებისყოფა ჩემი შეირხა,
როგორც ბორბალი, სიყვარულით მძლავრად დაძრული,
145. იმ სიყვარულით, რაც აბრუნებს მზეს და ვარსკვლავებს.

დასასრული

„ღვთისმეტყველების კოდექსის“ განმარტება

ჯოჯოხეთი

ქება პირველი

1. ამ ცხოვრების ნახევარზე — იგულისხმება 35 წელი, რადგან შუა საუკუნეებში ადამიანის სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა განისაზღვრებოდა 70 წლით.

27. ბაბრი — პანტერა, ჯიქი, სიმბოლო ფუფუნების, ავხორცობისა და ზნეობრივი თავაშეკეულობისა.

44. ლომი — სიმბოლო ძლევამოსილების, პოლიტიკური მძლეობისა.

48. ძე მგელი — სიმბოლო სიზარბის, სიმუწისა და ქონების მოხვეჭით აღტყინებული ადამიანებისა.

არსებობს აგრეთვე პოლიტიკური სარჩულით ახსნა ამ სამი სიმბოლური ცხოველისა: ბაბრი — ფლორენცია, ლომი — საფრანგეთი, ძე მგელი — რომის ეკლესია.

65. ლომბარდია — ჩრდილოეთ იტალიის უდიდესი პროვინცია.

76. ვირგილიო მარონე — რომაელი პოეტი, ამ შემთხვევაში სიმბოლო ადამიანური გონებისა.

102. კამილა და სხვ. — ნასესხებია ვირგილიუსის „ენეიდას“ პერსონაჟებიდან.

ქება მეორე

13. სილვიუს — ენეას, ვირგილიუსის პოემის „ენეიდას“ გმირის ვაჟი.

24. იგულისხმებიან რომის პაპები. გადმოცემით ისინი უნდა ყოფილიყვნენ ამქვეყნად ქრისტეს მოადგილენი.

94. იგულისხმება ღვთისმშობელი მარიამი.

97. ლუჩია — სირაკუზელი წამებული.

102. რახილი — პატრიარქ იაკობის ცოლი.

ქება მესამე

1, 4. დანტეს „ჯოჯოხეთს“ სამი განყოფილება აქვს: ქალაქი ღმრთი, ცეცხლის ქალაქი, ქალაქი კოცონებისა.

60. იგულისხმება პაპი ცელესტინ V რომელმაც უარი თქვა ტახტზე არჩევიდან ცხრა თვის შემდეგ.

71. იგულისხმება მდინარე აქერონი, მდინარე ვარამისა — ქვესკნლის ღელე.

82. ქარონ — ერებოსისა და ნიქსის შვილი — ქვესკნლის მენავე, რომელსაც აქერონზე გადაჰყავდა სულები.

ქება მეოთხე

85. ჰომერი — ჰომეროსი, ძველი საბერძნეთის უდიდესი მგოსანი. მკვლევართა ვარაუდით ცხოვრობდა ძვ.წ. IX საუკუნეში. სიჭარბაგეში დაბრძალებულს დაუწერია პოემები „ილიადა“ და ოდისეა“.

119. ელექტრა — აგამემნონისა და კლიტემნესტრას ქალი, იფიგენიასა და ორესტის და.

120. ჰექტორი — ტროას მეფის, პრიამის ვაჟი. ტროას ომში მოკლა პატროკლესი, აქილევსის მეგობარი. აქილევსმა კი შური იძია მასზე.

124. პენტესილეა — არესის ქალიშვილი, ამორძალების დედოფალი. ტროას ომში აქილევსმა მოკლა.

140. ორფეოსი — ბერძენი მუსიკოსი და პოეტი.

141. ტულიუს ციცერო, ანუ ციცერონი; ლინუს (ან ლინო) — ბერძენი პოეტი.

პტოლომეოს — ცნობილი გეოგრაფი და ასტრონომი.

ქება მჭუთე

4. მინოსი — მითური მსაჯული. ზეუსისა და ევროპის შვილი. სიკვდილის შემდეგ ქვესკნელის მრისხანე მსაჯული.

59. სემირამის ანუ სემირამიდე — ბაბილონის დედოფალი, ნინოს (ანუ ნინუსის) ქვრივი.

65. იგულისხმება დიდო (დიდონა) — სიშეოს ქვრივი, გადმოცემის მიხედვით კართაგენის დამაარსებელი და დედოფალი, ტირიის მეფის მუტოს ქალიშვილი, პიგმალიონის და.

66. კლეოპატრა — ეგვიპტის დედოფალი, იულიუს კეისრისა და ანტონიოსის ხასა.

67. ჰელენე — მენელაოსის მეუღლე, რომლის მოტაცებამ ტროას ომი გამოიწვია.

69. აქილევსი — ტროას ომის უმაღლესი გმირი.

107. კაენის გარსში ისჯებოდნენ ნათესავთა თვისთა მომაკვდინებელნი.

115. ფრანჩესკა — კოჭლმა თავადმა ლანკიოტო და-რიმინიმ ცოლად შეირთო რავენას ბატონის გვიდო და-პოლენტას ქალი ფრანჩესკა. მას კი ლანკიოტოს უმცროსი ძმა უყვარდა, უმაღლესი რაინდი იტალიაში. კოჭლმა ქმარმა შეუსწრო მათ იმ დროს, როცა ლანსელოტოს გამიჯნურების ამბავს კითხულობდნენ და ორივე მოკლა.

125. ლანსელოტო — ზღაპრული მეფის, არტურის შესახებ შეთხზულ თქმულებათა გმირი.

ქება მეექვსე

13. ცერბერი — ქვესკნელის შესასვლელის გუშაგი, მრავალთავიანი და გველის ფაფრებიანი ძაღლი ბერძნულ მითოლოგიაში.

52. ჩიაკო — შერქმეული სახელია, ახალი იტალიურით ღორს ნიშნავს.

65. ტყიურების პარტია, ცნობილია 1300 წლის ფლორენციის სამოქალაქო ომებში.

79. ფარინატა და ტეგიაჯო — ფლორენციელი დიდებულები.

115. იგულისხმება ძველ ბერძენთა სიმდიდრის ღმერთი პლუტუსი, რომელიც პლასტიკურ ხელოვნებაში წარმოდგენილია რქიანი ვაჟის სახით.

ქება მეშვიდე

1. სატანა, ჰეი, სატანავ მეფეე!

ქება მერვე

17. ფლეგიას — მითური ჰერონება, აქ: „დიტეს ქალაქის“ უფალი.

63. ფილიპ არჯენტი — ფლორენციელი არისტოკრატი, დანტეს თანამედროვე.

70. დიტე ანუ დის — პლუტონის ქალაქია ქვესკნელში. მეორე მნიშვნელობა: სატანა, ლუციფერი.

130. აქ იგულისხმება ქრისტე ან ერთ-ერთი ებრაელი პატრიარქი.

ქება მეცხრე

23. ერიკტოს, ერუბტეოს, ერუბთონიოს — ატიკის მითური მეფე.

46. ასეთ ასაბიებად იგულისხმებიან პროზერპინას ან პერსეფონეს — ზევსისა და დემეტრეს ქალის მხლებლები — ფურიები, ავი სულები.

48. ერინიები — შურისძიების ქალღმერთები ძველ ბერძნულ მითოლოგიაში. ბოროტი სულები — ფურიები. სხვადასხვა დროს ბერძენი და რომაელი პოეტები ასახელებდნენ სამ ფურიას: თიზიფონეს, მეგერას, ალექტოს.

56. მეღუზა — იხ. ქვემოთ 61-ე შენიშვნაში.

58. თუზეოს — ატიკის ეროვნული გმირი, რომელმაც მინოტავრი მოკლა.

61. გორგონე, გორგო — ჰომეროსის მიხედვით დედალი ვეშაპი, ჰესიოდეს აზრით ფორკის მესამე ასული. სტენო და ეურიალე, მისი დები უკვდავი იყვნენ, ხოლო გორგონე — მოკვდავი. ხელოვნებაში გორგო ან მეღუზა წარმოდგენილია, როგორც ქალისთავიანი ფანტასტიკური არსება.

85. სტიქსი — ქვესკნელის მდინარე ან ტბა, რომელზეც მიცვალებულთა სულები ნავით გადაჰყავდა ხარონს. სტიქსის წყალს იფიცავდნენ ძველი საბერძნეთის ღმერთები წმინდა ფიცის დადებისას.

114. რონი — ქალაქია იტალიაში, სადაც უძველეს რომაელთა სამარხებია.

115. პოლა — ქალაქია ისტრიაში.

124. ლუსკუმი — ძველი ქართული: ქვის კუბო.

129. პერეზიარქნი — მწვალეებენი.

ქება მეათე

11. იოსაფატის ჭალა მდებარეობდა იერუსალიმის მახლობლად, სადაც იუდეველთა მეფე იოსაფატი ხალხს ასამართლებდა და თითქოსდა „ღვთის განაჩენი“ გამოჰქონდა. მოგვიანებით, იოსაფატის ჭალა უნივერსალური მართლგანკითხვის სიმბოლოდ იქცა.

13. ეპიკური — ცნობილი ათენელი ფილოსოფოსი, მატერიალისტი.

32. იგულისხმება ფარინატა დეგლი უბერტი — გიბელინების პარტიის ბელადი. მან 1248 წელს სასტიკად დაამარცხა გველფები. აქ დანტეს ესაუბრება როგორც გველფს. ფარინატასთან ერთად დაფლული იყო კავალკანტე კავალკანტი, დანტეს მეგობრის — გვიდოს მამა. აქვეა ფრიდრიხ II, იმპერატორ ფრიდრიხ ბარბაროსას ვაჟი, აგრეთვე ოტავიო და უბალდინი (კარდინალი), რომელსაც ასევე სკეპტიკური ფრაზა წამოსცდა, — მე რომ სული მქონდეს, გიბელინებს შევწირავდიო.

გვიდო კავალკანტი (1259-1300) კი ადრეული რენესანსის პოეტებს განეკუთვნება, იგი ღმერთის არსებობისადმი სკეპტიკურად იყო განწყობილი.

ქება მეოთხრამეტე

8. პაპი ანასტასიუს — ტახტზე ავიდა 497 წელს. კარდინალების დაუკითხავად აწარმოებდა თავის პოლიტიკას დიაკონ ფოტინის დახმარებით.

50. სოღომის დაღად იგულისხმება ბიბლიური სოღომის ცეცხლის წვიმა, რომელიც დადაღაუდა ცოდვილთა სხეულებს.

კაპორი — შუა საუკუნეებში ჩარჩი, კაორჩინი ან კავარჩინი. ჩანს, ეს ჩარჩები მეტწილად კაპორიდან იყვნენ.

79. აქ იგულისხმება არისტოტელეს მოძღვრება, რომლის მიხედვითაც სამ ვნებას უნდა განერიდოს კაცი: უზომო ტკობას, გულმხეცობას და კანიას — ცუდ ზნეს, რომელსაც იგი უპირისპირებს სიქველეს.

ქება მეორემეტე

1, 10. აქ აღწერილი ადგილის შესახებ ერთი ამბობენ, რომ რიეოლის სანახებია, მეორენი ბართლომეო დელლა სკალას შემოგარენს, ვერონას მახლობლად მდებარე ადგილს გულისხმობენ.

12. აქ იგულისხმება მინოტავროს პასიფეესა და ხარის სიყვარულის ნაყოფი. დანტე მინოტავროს მხეცური ძლევა მოსილების სიმბოლოდ მიიჩნევს.

17. არიდნემ თეზეოსს (თეზეოსს) მოაკვლევინა მინოტავროს — ათინის მეფის ეგეოს სეფეუელი. ისტორიაში ცნობილი ათინის სეფეუელი ცხოვრობდა ლათინური იმპერიის დროს (1204 წ.).

44, 45 — აქ ნაგულისხმევია ის მიწისძვრა, რომელიც საღვთო წერილის მიხედვით ნაზარეველის დღეს უნდა მომხდარიყო.

66. ზირონი — სატურნიისა და ფერიის ვაჟი.

70. ნესუს — ცნობილი კენტავრია.

91. იგულისხმება ბეატრიჩე.

107. გაურკვევლია ვის გულისხმობს აქ დანტე: ალექსანდრე დიდს თუ ალექსანდრეს — თესალიელ ტირანს.

109, 110. იგულისხმება ეცელინო და რომანო — ფრიდრიხ II-ის სიძე, იტალიელი ტირანი; ობიცო დ'ესტე — მარკიზი, ფანატიკოსი გველფი, იტალიის ისტორიაში ცნობილი ტირანი.

113. პირველ მეგზურად კენტავრი იგულისხმება.

115. იგულისხმება გვიდო და-მონფორტე, კარლ ანჟუს მოადგილე ტოსკანაში, რომელმაც 1271 წელს ვიტერბოს ეკლესიაში, წირვისას მოკლა რიჩარდ კორნაილის ვაჟი, ჯვაროსნული ომიდან ახალდაბრუნებული.

131. ატილა — ჰუნების მეფე.

133. პირუს — ეპირის მეფე. სექსტუს — სექსტუს პომპეუსის ვაჟი, რომელიც სიცილიაში გამაგრდა და ცეზარის სიკვდილის შემდეგ ტრიუმფირატს ებრძოდა.

136. რენე და-კორნეტო — კორნეტელი ცნობილი ფაჩალი, დანტეს თანამედროვე.

137. რენე დი პაცო — ცნობილი გაყაჩაღებული აზნაური, რომელმაც გაიტაცა რომის საეკლესიო ქონება, გაძარცვა სასახლეები.

ქება მეცამეტე

6. კორნეტო და-სეკინა — ლავორნოს სამხრეთითაა. უდაბური ადგილები იყო, განთქმული გარეული ტაყებითა და გველებით.

7. პარპები — როცა ენეამ და მისმა ამხანაგებმა სტროფადების მხარეს მიაღწიეს, იქ მათ პარპებმა საუზმე დაუწესეს და წაუბილწეს. ენეამ იარაღით გარეკა ისინი. პარპ — გამოიყენება აგრეთვე სინდისის ქენჯნის სიმბოლოდ.

42. როცა ენეამ ტროას დანგრევის შემდეგ თრაკიაში ტოტი მოწყვიტა საკურთხეველის შესამკობად, ბუჩქმა ჩივილი დაიწყო, რადგან იგი პოლიდორის სული აღმოჩნდა თურმე.

55. აქ მოსაუბრე სულია პიეტრო დელლე ვინე — იმპერატორ ფრიდრიხ II-ის მდივანი.

57. ორ კლიტედ იგულისხმება სიძულვილი და სიყვარული.

118. ლანო და-სიენას სიცოცხლე მოჰპეზრდა, როცა მტერი თავს დაესხა არეცოს მახლობლად, ტოპოსთან. მან გაქცევას სიკვდილი არჩია.

132. ჯიაკოპო და-სანტ ანდრეა — ცნობილი პადუელი მფლანგველი, რომელიც სასეიროდ ოქროს ფულს წყალში ყრიდა და ერთხელ სტუმრების გასართობად საკუთარ სახლს ცეცხლი წაუკიდა.

143. იგულისხმება ქალაქი ფლორენცია, რომლის პატრონი, გადმოცემის მიხედვით, თავდაპირველად ომის ღმერთი მარსი (მარინი) იყო, ხოლო შემდეგ იოანე ნათლისმცემელი.

144. მარსის ძეგლის ნაშთი 1337 წლამდე იდგა ფლორენციაში ვეჩიოს ხიდზე, რომელმაც გადმოცემით ქალაქი იხსნა მტრებისგან.

148. იგულისხმება ლოტტო დეგლა აგლის, რომელმაც საკუთარ სახლში ჩამოიხრჩო თავი.

ქება მეოთხეზე

15. იგულისხმება ის ისტორიული მომენტი, როცა კატონმა პომპეუსის ჯარის ნამუსრევი ლიბიის უდაბნოზე გადაატარა და მეფე იუბას მიჰგვარა.

36. არისტოტელესადმი გაგზავნილ ბარათში ალექსანდრე დიდი იუწყება, თითქოს ინდოეთში ციდან ჯერ თოვლი და მერე ცეცხლის წვიმა მოდიოდა. მიწაზე დაყარნილ ცეცხლის ქულებს ჯარისკაცებს ფეხით აქრობინებდნენ.

56. იგულისხმება მონგიგლო, ე.ი. ეტნა, რომლის წიაღშიც მთის მიხედვით ვულკანმა და მისმა ციკლოპებმა ელვის ისრები გაჭედეს იუპიტერისთვის.

63. კაპანეო — თებეს ერთ-ერთი მოიერიშეთაგანი.

69. იგულისხმება იუპიტერი. საკვირველია, რომ ქრისტიანი პოეტი იუპიტერის წინააღმდეგ ამბოხებას ბიბლიური ღმერთის წინააღმდეგ ამხედრებასთან ათანაბრებს.

79. ბულიკამე — გოგირდის წყლის გეჯა, რომელსაც იტალიის საროსკიპოებში იყენებდნენ მეძაეები.

85. ჯოჯოხეთის ზედაბჭე, რომელიც თითქოსდა ქრისტეს ცათამაღლების შემდეგ ჩაურახავი დარჩა.

96. კრეტაში სატურნის მეფობისას, ბერძნული გადმოცემით, ოქროს ხანა უნდა ყოფილიყო.

100. აქ დამალა რეამ თავისი ვაჟი იუპიტერი, რათა სატურნს არ შეეჭამა იგი. სატურნს ბავშვის ტირილი რომ არ გაეგონა, კორიბანტებს განგაში აატყბინა.

102. ნაგულისხმევია ძველი პოეტების მიერ შექმნილი ოთხი ეპოქა: ოქროს, ვერცხლის, რვალისა და რკინის. ხოლო მოხუცს რომ ზურგი აქვს შექცეული დამიეტესკენ (ევგიატემა) და პირი რომისკენ, იმას მოასწავებს, რომ კაცობრიობამ ზურგი შეაქცია კერპთაყვანისცემას (ევგიატეს) და გამოცხადებისკენ (რომი) იბრუნა პირი.

ლითონებისგან გამონაჟონი ცრემლის ნაკადისგან წარმოდინდება ჯოჯოხეთის ოთხი მდინარე: სტიქსი, აქერონი, ფლეგეტონი, ლეთე. ოქროს აქ წილი არ უდევს, რადგან იგი ოქროს საუკუნის ემბლემაა.

131. ლეთე — ქვესკნელის მდინარეა. მას დანტე შეხვდება განწმენდის მთის თხემზე და მის წყალში განიბანება, ვიდრე ვარსკვლავებისკენ გაემართებოდა.

ქება მეოხუთმეტე

30. ბრუნეტო ლათინი — დანტეს მასწავლებელი. ფლორენციელებმა ელჩად წარგზავნეს კასტილიის მეფის, ალფონს X-ის კარზე. სამშობლოში მობრუნებულმა გაიგო, გიბელინებმა გველფები არაბიასთან დაამარცხესო და მყისვე საფრანგეთს მიაშურა. ავტორია იტალიური დიდაქტიკური ლექსებისა.

61. გადმოცემის მიხედვით, ფლორენციაში თავდაპირველად დასახლებულან რომაელები და ფიეზოლელნი. 1010 წელს ფლორენციელებმა ფიეზოლე დაანგრეს. დანტე ფლორენციაში მომხდარ ომებს რასობრივ აღრევას მიაწერს, ხოლო ხალხის ბარბაროსობას ფიეზოლეს მთიანი შემოგარენის ზეგავლენით ხსნის.

109. პრისჩიანო — ცნობილი გრამატიკოსი, კესარეას მცხოვრები.

110. ფრანჩესკო აკორსიუს (ან და-კორსოა) — რომის სამართლის დიდი მცოდნე და მწიგნობარი.

114. იგულისხმება ანდრეა დელმოცი — ფლორენციის ეპისკოპოსი, ცნობილი გარეყენილებით. პაპმა იგი ფლორენციიდან ვიჩენცეში გადაიყვანა.

119. იგულისხმება საუნჯე, ლექსების წიგნი.

123. ვერონაში ყოველ ენების კვირას იმართებოდა შიშველ მამაკაცთა შეჯიბრება სირბილში. გამარჯვებულს მწვანე მაუღს გადასცემდნენ.

ქება მეოქვსმეტე

39. გვიდო გუერა — იტალიელი არისტოკრატი, გველფების პარტიის ფანატიკური მიმდევარი.

43. ფლორენციელი დიდებული, გველფი.

63. აქ იგულისხმება მიწის ცენტრი, საიდანაც დანტე მეორე ჰემისფეროში უნდა ამოსულიყო.

69. ვილჰელმ ბორსიერე — გონებადამახვილობით სახელგანთქმული ფლორენციელი.

90. ეს მთა მდინარე პოს სათავეა.

95. პოს ამ ადგილს მონტონე ჰქვია.

106. საჯარაუდოდ, აქ ნაგულისხმევი უნდა იყოს ჯოჯოხეთად შთასვლის შემდეგ ამქვეყნიურ ვნებათათვის ზურგის შექცევა.

ქება მეჩვიდმეტე

6. იგულისხმება ფლეგეტონის ნაპირები.

17. ბერძნულ მითოლოგიაში სახელგანთქმული მქსოველი.

56. დანტე გმობს იტალიელ გარყვნილ და ჩარჩ არისტოკრატთა გერბებს: ჯანფიგლიაჩის გერბი იყო ლაჟვარდოვანი ლომი, ობრიაჩის — ვერცხლისგან დამზადებული ბატის ხახა, პადუელ საროინის — დედა ღორი, ჯიოვანი ბუჯამონტესი — სამი ფრინველის ნისკარტი, ვიტალიანო დელ დენტე (პადუელი) ჩარჩების მეფედ ითვლებოდა.

95. ჰერკულესის მიერ მოკლული სამტანიანი მეფე გერიონ.

104. ფაეტონ — მითური მზის ღმერთის ვაჟი, რომელიც მზის ეტლს ისე ცუდად მართავდა, რომ ლამის მიწა დაწვა, რისთვისაც ზევსმა იგი მოკლა.

106. იკაროსი — დედალოსის ვაჟი, რომელსაც ჯადოსანმა მამამ სანთლის ფრთები შეასხა. კრეტას დილვეიდან გაიქცა, მაგრამ მზემ ფრთები გაუდნო, ზღვაში ჩაჯარდა და დაიხრჩო.

ქება მეოვრამეტე

2. მალეობოჯე — ჯურდმული.

29. 1300 წელს პაპ ბონიფაციუსის მიერ მოწყობილი იუბილეუმის გამო რომს ზღვა ხალხი მოაწყდა

50. იტალიელი აზნაური. გველფი, რომელმაც თავისი ლამაზი და გიზოლა მარკიზ დისტეს მიჰყიდა.

92. ვენერას მიერ წაქეზებულმა ლემნოსის ქალებმა თავიანთი მამები და ვაჟები დახოცეს. ჰიპზიფილემ სიკვდილს ჩუმად გადაარჩინა თავისი მამა თოასი. ამის შემდეგ იგი მეფედ აირჩიეს ამბოხებულმა ქალებმა. როცა არგონავტები ლემონს ქვეყნენ და უპატრონო ქალებს დაეპატრონნენ, ჰიპზიფილე იაზონის ხასა გახდა. იაზონმა იგი აქ დატოვა და კოლხეთს გაემგზავრა.

122. ალესიო ინტერმინი — გიბელინებისა და თუთრების პარტიის ბელადი, მთელ პარტიასთან ერთად გააძევეს სამშობლოდან. ძლიერ ფარისეველი ყოფილა.

ქება მეცხრამეტე

1. სიმონ მაგუსის, ცნობილი ერუტიკოსის მიმდევრები იყვნენ ე.წ. სიმონისტები — წარჩინებული სამღვდლო პირები, რომლებიც გარყვნილ სასულიერო პირებს ხელდასხმისთვის ქრთამს ართმევდნენ.

15. ფლორენციაში სან ჯიოვანის ეკლესიას უამრავი ხალხი აწყდებოდა ბავშვების მოსანათლად, ამიტომ ეკლესიის ქვის იატაკზე ემბაზის მაგვარი ორმოები ამოჭრეს.

20. აქ დანტე იგონებს ერთ ავტობიოგრაფიულ ამბავს: ერთი ბავშვი მოსანათლა ორმოში ჩაუარდნილა, ყვირილზე ხალხი მოგროვდა, მაგრამ ვერავინ შევლოდა. დანტე მაშინ ქალაქის პრიორი იყო. ნაჯახით დაუგრევეა ემბაზი და ბავშვი უხსნია. ცრუმორწმუნე საზოგადოებამ არ მოუწონა პოეტს ემბაზიდან მღვდლის უკითხავად ბავშვის ამოყვანა.

47. კაცისმკვლელებს ძველად თავდაყირა მარხავდნენ. ასე დამარხული სიკვდილის წინ შენდობას სთხოვდა მახლობლად მდგომ ბერს.

53. პაპი ბონიფაციუს VIII გარდაიცვალა 1314 წელს. ასე რომ, 1300 წელს დანტე მას ჯოჯოხეთში ვერ ჩააგდებდა, მაგრამ თავისი უდიდესი მტრის დასასჯელად იგი აქ ხსენებულ სულს ამარჩიელებს.

56. იგულისხმება არა ზორციელი ცოლი, არამედ ეკლესია.

69. იგულისხმება პაპის მანტია. აქ მოსაუბრე სულია პაპი ნიკოლოზ III, თავადი, გვარად ოსტინი (1277-1280), რომელმაც პაპად გახდომის შემდეგ სამღვდლო თანამდებობის გაყიდვას მიჰყო ხელი.

70. იგულისხმება ორსინის გვარი.

82,83. იგულისხმება განხეთქილება რომის ტახტის დაუფლების გამო.

87. საფრანგეთის მეფის ჩარევა იგულისხმება.

109. აქ იგულისხმება არა ქალი, არამედ ის ცხოველი, რომელზედაც იგი ზის, 7-თავიანი და 10-რქიანი.

114. აქ იგულისხმება არა კერპთაყვანისმცემელთა მრავალგვითიანობა, არამედ ის, რომ სიმონისტებს იმდენივე ღმერთი სწამდათ, რამდენიც ოქროს ფულია ქვეყნად. ე.ი. ფულს აღმერთებდნენ.

117. იგულისხმება კონსტანტინე იმპერატორის მიერ პაპის — სილვესტრის დასაწყობება. აქ ხაზგასმულია პაპების გაუმადლობა.

ქება მეოცე

2. დანტე „მოთელ „ჯოჯოხეთს“, ე.ი. 34 ქებას პირველ სიმღერას უწოდებს.
37. ამფიარეუს — მარჩიელი იყო ძველ საბერძნეთში.
44. ტირეზიას, გადმოცემის მიხედვით, ორი გველი შემოაკვდა და ერთბაშად ქალად გადაიქცა. შვიდი წლის შემდეგ იმავე ადგილას ნახა ის ორი გველი და ისევ დაუბრუნდა მამაკაცობა.
49. არნოს — პეტრურიელი მკითხავი და მზაკვარი, რომელმაც რომაელთა სამოქალაქო ომები და ცეზარის გამარჯვება იწინასწარმეტყველა.
50. ამ ძველთაძველი ქალაქის, ლუნის მახლობლად მოიპოვება სახელგანთქმული კარარის მარმარილო.
56. მანტო — თებელი მისინის ტირეზიას ქალი, რომელსაც მდინარის ღმერთის ტიბერიუსისგან შეეძინა ოკნუსი.
61. იგულისხმება თებე — ბახუსის სამშობლო.
66. გაურკვეველია, რატომ მოიხსენიებს დანტე აპენინებს გარდას ტბასთან.
110. აუგურ — ძველი რომის ქურუმთა საბჭოს წევრი, რომელიც ფრინველთა ხმისა და ელვა-ქუხილის მიხედვით ღმერთების სურვილს წინასწარმეტყველებდა.
115. ტრაგედია — კან გრანდესადმი მიწერილ ბარათში დანტე წერს: „ტრაგედია და კომედია გამოთქმით განსხვავდებიან ერთიმეორისგან. პირველი მაღალი და პათეტიკური თქმაა, მეორე — დაბალი და მოკრძალებული“. მოგვიანებით მან თავად განმარტა, თუ რატომ შეარქვა თავის პოემას კომედია. კომედია იმიტომაც დაარქვა, რომ ამ პოემაში ენა ხალხურია. „ისეთივე, როგორსაც უბირი დედაკაცები ლაპარაკობენ“.
117. მიხაელ სკოტუსის — იმპერატორ ფრიდრიხ II-ის ასტროლოგი იყო. დიდი მწიგნობარი, არისტოტელეს კომენტატორი. წარმოშობით შოტლანდიელი ამჟღეროულად დიდი ავანტიურისტი და ცინიკოსი იყო.
119. გვიდო ბონატი — ვარსკვლავთმრიცხველი.
- ასდენტი — ცნობილი პარმელი მისანი, ხელობით მეწაღე.
125. შუა საუკუნეებში ევროპაში როცა ვინმეს გათვალვა, გათოფვა უნდოდათ, სანთლისგან გამოძერწავდნენ მის სახეს, თანაც შეულოცავდნენ ან დასწყევლიდნენ.
126. მთვარეს შუა საუკუნეებში „ეკლის მტვირთველ კაენს“ ეძახდნენ. თითქოს კაენი ღმერთს დაესაჯა, მოელი სიცოცხლე ეკლის კონა ეთრია. მთვარე რომ სვეილას ქვემოთ, ხმელთაშუა ზღვაში ჩადიოდა, ეს უნდა ყოფილიყო დილის 8 საათი.

ქება ოცდამეორე

8. არსენალი — ძველად ერქვა გემების სახელოსნოს.
36. ავჯანგიანი — ასე უწოდებს დანტე იმ ეშმაკებს, რომელნიც ამ ჯურღმულების ხიდებს დარაჯობენ.
37. ქალაქ ლუკას უხუცესნი, ამ შემთხვევაში იგულისხმება მარტინო ბოტაეო.
51. სერჩიო — მდინარეა ქალაქ ლუკასთან ახლოს, იტალიაში.
- 97, 98. კაპრინა — პიზელთა ციხე, 1290 წელს აიღეს გველეგებმა კაპიტულაციით.
- 123-127. კაგნატო, ბარბარაჩია და სხვ. — ეშმაკეულთა სახელებია.

ქება ოცდამეორე

7. ციხის ქონგურებიდან ცეცხლის ნიშნებისა და ღროშების საშუალებით განგაშის ატება.

19. დელფინების თამაშზე ადრის მოახლოებას იტყობდნენ მენავეები. პლინიუსის ცნობით, „დელფინები ზღვაურის მოსვლას გვაუწყებენ და ზღვაურიც იქიდან მოდის, საიდანაც ისინი მოცურავენ“.

65. ლათინელებად დანტე მიიჩნევს იტალიელებს. ეს იმ შემთხვევაში, როცა მათ ბერძნებს უპირისპირებს.

თავი ოცდამესამე

5. ეზოპეს ეს არაკი ამგვარია: ვირთხა და გომბეშო დაძმობილდნენ. გომბეშომ ჩუმად ფეხზე გადაიბა ვირთხის ფეხი. ვიდრე ხმელეთზე მიდიოდნენ, არა უშავდა, მაგრამ როცა ზღვას მიაღწიეს, გომბეშომ ისკუპა, ვირთხა ჩაითრია და დაახრჩო.

65. ისტორიული გადმოცემით, ფრიდრიხ II-მ ტყვიისგან ანაფორები დაამზადებინა. ამ ანაფორას მოღალატეს ჩააცმევდნენ და შემდეგ ცეცხლში გადაადგებდნენ.

102. სულის ტრიალსა და კენესას დანტე აქ მძიმედ დატვირთული სასწორის ჭრიალს ადარებს.

103. პაპის — ურბან IV-ის დროს (ბოკაჩოს მიხედვით) რამდენიმე აზნაურმა პაპს სთხოვა, შინაურულად ბერების ორდენი შეედგინათ. აზნაურებს არ უნდა ემარხულათ და არც ამქვეყნიურ სიამოქათვის შეექციათ ზურგი. ურბანმა მათ ნება დართო, ოღონდ იმ პირობით, რომ ოქროს ღვებები არ ეტარებინათ და იარაღი მხოლოდ „ურჯულთა და ეკლესიის მტერთა“ წინააღმდეგ გამოეყენებინათ, მკერდზე წითელი ჯვარი და ერთი ვარსკვლავი ეტარებინათ და მას „ღვთისშობლის რაინდების ორდენი“ უნდა რქმოდნ. როცა ისინი პაპის სასახლიდან გამოდიოდნენ, ხალხის წრიდან შესძახეს, დახეთ ამ მხიარულ ბერებსო და შეერქვათ კიდევაც ეს სახელი.

108. გარდინგო — უბანი ბოლონიაში, სადაც სახლები ჰქონდა უბერტის, გიბელინების პარტიის ბელადების გვარეულობას. ეს სახლები სამოქალაქო ომის დროს დაანგრიეს.

109. აქ დანტე განგებ უპირისპირებს ერთმანეთს ქრისტეს წამებასა და ბერების გარეყენილებას.

126. ვირგილიუსი გაცხადებულია იმით, რომ ჯოჯოხეთში პირველად ჩასვლის დროს (ქრისტეს ჯვარცმამდე) კაიაფა იქ ჯერ კიდევ არ იყო.

ქება ოცდამეოთხე

55. იგულისხმება მეორე ჰემისფეროში გადასვლა, სალხინებლიდან მიწიერ სამოთხემდე.

91. ჰელიოტროპე — მუქლურჯი ჯადოსნური ქვა. ძველების რწმენით, ვისაც ეს ქვა ელო ჯიბეში, ყოველ წუთს შეძლო გაუჩინარება.

122. აქ იგულისხმება ვანი ფუჩიოს ბუში, რომელსაც დანტე ჯორჯხენას უწოდებს. იგი იყო ფანატიკური წვერი შავების პარტიისა, დანტეს თანამედროვე.

133. ვანი ფუჩიომ გაძარცვა სან-ჯიაკოპოს ეკლესია.

142. იგულისხმება შავების პარტია.

14“. აქ დანტე მარჩეზე მალესპინას ადარებს გრიგალს. მისი საუფლო ვალდიმაგრაში იყო. ე.ი. ომის ღმერთი მარიხი (მარსი) გამოიწვევს შავების ლაშქარს.

ქება ოცდამეხუთე

1. შუა საკუნეებში, როცა ქალაქ პისტოიასა და ფლორენციას შორის მუდმივი ქიშპი იყო, პისტოიელებს აუგიათ ქვის სვეტი, რომელზეც გამოუკეცთავთ ბრაწიანი ხელი, ფლორენციისკენ მიშვერილი.

19. იგულისხმება ვანი ფუჩჩიო.

24. კაკუს — ვულკანის შვილი, რომელიც აგენტინის მთის ერთ გამოქვაბულში ცხოვრობდა, ჰერკულესს 4 ძროხა და 4 ხარი მოჰპარა, რისთვისაც ჰერკულესმა მოკლა კიდევაც.

48. კიანფა ღონატო გამოჩნდება ქვემოთ ექვსფეხიანი გველის სახით, იგი მოულოდნელად იქცა გველად და ამიტომაც მოიკითხეს ამხანაგებმა.

85. იგულისხმება ჭიბი.

93. საბელუს და ნასიდუს — კატოს ლაშქრის მეომრები იყვნენ. პირველი ხვლიკმა დაკბინა და მაშინვე დაიწვა, მეორეს გველმა უკბინა, დასიდა და მოკვდა.

96. კადმუსი თებედან ილირიაში გაიქცა, ცხოვრებისგან დაქანცულმა გველად გადაქცევა ინატრა და სურვილი აუსრულდა.

არეთუხას მდინარეთა ღვთაება ალფუსი გამოუდგა, როცა არეთუხამ ლანას საუფლომდე მიადწია, წყაროდ იქცა, მღვიმეში შეიჭრა და შემდეგ სიცოცხლეში ამოყო თავი.

99, 100. ამ ტაეპებში დანტე გულისხმობს თავისი მოძღვრების ქმედობით ძალას. ასეთი ძალა, მისი აზრით, არის ადამიანის თანდაყოლილი კავშირი, ამ კავშირთან შეუდლებულია სულის ღვთაებრივი ნაპერწკალი და ეს კავშირი სიკვდილის შემდეგაც განუვრელი რჩება.

138. იგულისხმება ბუოსო დე ღონატი.

151. გეურჩიო (გუელფო, ფრანჩესკო) კავალანტე ჯავილეს მცხოვრებლებმა მოაკლვენიეს, მისმა ნათესავებმა კი ჯავილეს მოსახლეობაზე იძიეს შური.

თავი ოცდამეექვსე

7. დილის სიზმარი — ძველი, ანტიკური ქვეყნის ცრუმორწმუნეობა განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებდა დილის სიზმრებს.

8. აქ დანტე გულისხმობს შავებისა და თუთრების დროის სამოქალაქო ომს. 1304 წელს შავებმა თუთრების სახლებს ცეცხლი წაუკიდეს. პრატოს კარდინალმა ნიკოლომ დასწევლა ფლორენციელები და მათ წინააღმდეგ ჯვაროსნული ომი გამოაცხადა.

12. დანტეს ეს სტრიქონები ამგვარად უნდა გაეიგოთ: პოეტი გაბოროტებულია თავის საშობლოზე, რომელმაც იგი გააძევა, მაგრამ ფიქრობს, რომ მოხუცებულობისას მისთვის ეს ძნელად გადასატანი იქნება.

34. გადმოცემით, ილია წინასწარმეტყველი ბავშვებმა გააჯვარეს. ქაჩალო, ქაჩალოო, შესძახეს, რისთვისაც მან ორი დათვი მიუგზავნა ბავშვებს.

55. ულისი — ლათინური სახელი ოდისეისა.

59. იგულისხმება ტროას ომის დროს მხედრებით გავსებული ხის ცხენის ციხეში შეპარება და ციხის კარიბჭის გაღება. ამ კარიდან გამოვიდა შემდეგ ენეასი და ლაციოუში დასახლდა.

61. დეიდამია — აქილევსის (პომეროსის გმირის) მეუღლე. აქილევსი ტროას ომში მოკლეს. ასე რომ, დეიდამია დასტიროდა მეუღლეს.

63. ოდისეისმა და დიომიდემ მათხოურის სამოსი გადაიცვეს და პალადიუმი მოიტაცეს მინევრას ტაძრიდან.

91. ცირცე — აიას კუნძულზე სახელგანთქმული ჯადოსანი, პემლიოსისა და პერზეს ქალიშვილი. მან ტროას ომიდან მობრუნებული ოდისევსი და მისი მხლებლები ღორებად აქცია.

92. როცა ენეასი იტალიაში ჩამოვიდა, გარდაიცვალა მისი ძიძა გაიეტა. ამ ადგილს შემდეგ გაეტა შეერქვა.

105. რაკი ეს ადგილი ზოგიერთ მუხლში ჰომეროსის „ოდისეას“ წინააღმდეგება, დანტეს კომენტატორთა შორის ფილალეტესი ფიქრობს, რომ პოეტს პოემა არ უნდა ჰქონოდა წაკითხული.

107. იგულისხმება ტირენიის ზღვა, სადაც მდებარეობს კუნძულები: კორსიკა, სარდინია და სხვ.

108. აქ იგულისხმება ჰერკულესის მიერ სამიჯნოს დაწესება.

111. დანტეს ცნობის მიხედვით, ოდისეოს დაახლოებით კადიქსის ყურეში უნდა მიეღწია.

116. ძველი გეოგრაფების ჰიპოთეზით, მეორე ჰემისფერო მიწისა მარტოოდენ წყლისგან, ე.ი. ზღვისგან შედგებოდა. ასე რომ, დაუსახლებელი და უკაცრიელი ეგონათ.

ქება ოცდამეშვიდე

30. იგულისხმება პროვინცია მონტეფელტრო.

40. ქალაქ პოლენტას გერბი იყო თეთრი, ცისფერი, წითელი და ყვითელი ფონზე გამოსახული თეთრი არწივი.

41. ქალაქი ჩერეია პოლენტას ზეგალენას ექვემდებარებოდა.

45. 1300-იან წლებში ფორლის ხელისუფალ ორდელაფის გვარის გერბი იყო მწვანე ლომი.

50. ლამონეს და სანტერნოს პირას მდებარე ქალაქები იმოლა და ფაენცა 1300 წელს მაინარდ ჰაგანის მფარველობის ქვეშ იმყოფებოდა. ფაენცას გერბი იყო თეთრი ფონზე გამოსახული თეთრი ლომი. ეს ფეოდალი ემსახურებოდა როგორც გველფების, ისე გიბელინების და ხშირად იცვლიდა პარტიებს.

52. იგულისხმება ქალაქი ჩეზენა (მდინარე სავოის ნაპირას მდებარე). იგი ხან გველფების, ხან გიბელინების ხელში იყო.

75. იგულისხმება გვიდო მონტეფელტრო, რომელიც იტალიის ისტორიაში ცნობილი იყო როგორც ძლიერ მოხერხებული და მელაძეა პოლიტიკოსი და მოქნილი მეომარი.

89. აკრა — უკანასკნელი ქალაქი იყო, რომელიც ჯვაროსნებს შერჩათ, მაგრამ 1290 წელს ზონთქარმა ისიც წაართვა მათ.

95. გადმოცემის მიხედვით, კონსტანტინე კეისარი სდევნიდა პაპ სილვესტრეს და ამიტომაც პაპმა სორაკტეს შეაფარა თავი. ლევენდის მიხედვით, კეისარს კეთრი შეეყვარა, მან შეელა სთხოვა პაპს. პაპმა მონათლა იგი და განკურნაო.

104. იგულისხმება პეტრე და პავლე მოციქულების გასაღებები.

ქება ოცდამერვე

10. ძვ.წ. 455 წელს აპულიელები დაამარცხა რომის კონსულმა პუბლიუს ღეციუს მუსესმა. ამ ბრძოლაში 2000 აპულიელი დაიღუპა.

12. იგულისხმება კანნეს ბრძოლა.

13. ნორმანების ჰერცოგმა რობერტს გვისკარმა ბერძნებს წაართვა უკანასკნელი პროვინცია აპულიაში.

16. იგულისხმება ბრძოლა ბენევენტთან, სადაც მეფე ალფრედმა ტახტი და სიცოცხლე დათმო. აქ უდალასტეს მეფეს აპულიელებმა.

17. ტაგლიაკოჩოს ბრძოლა, სადაც ფრანგი ჯვაროსანი ალარდ დე ვალერი კარლ ანჟუს ეხმარებოდა.

56. ფრა დოლჩინო (ძმა დოლჩინო) — შუა საუკუნეების რეფორმატორი. 1305 წელს რელიგიურ კომუნიზმს ქადაგებდა. დოლჩინოს ხალხი სატანას და მწვალელებს ეძახდა. 1307 წელს დოლჩინო მისგან გაწამებულმა ხალხმა შეიპყრო. იგი შანთებით აწამეს და დაწვეს. დოლჩინო იმიტომ მოათვსა დანტემ მაჰმადთან ერთად, რადგან მრავალცილიანობას ქადაგებდა.

60. ნოვარა — იტალიის ერთ-ერთი პროვინცია და ამ პროვინციის მთავარი ქალაქი.

75. მარკაბო — ვენეციელთა სასახლე, რომელიც გვიდო და-პოლენტამ დაანგრია.

76. პიეტრო და მედიჩინა — იტალიელი აზნაური, რომელიც გვიდო და-პოლენტას და მალატესტა და-რიმინის ერთმანეთის წინააღმდეგ აქეზებდა. იგი დანტეს პირადად გასცნობია.

81, 83. ცალთვალა მალატესტა და-რიმინი დაპატიჟა გვიდო დე კარსერ და ანჯი-ოლელლო და-კაგნან და შებოჭლნი ზღვაში გადაადგებინა კატოლიკას მახლობლად.

98, 102. იგულისხმება რომის ტრიბუნი კურიო, რომელმაც რიმინის მახლობლად ურნა ცეზარს ომის სასწრაფოდ დაწყება და ამ გზით ბრძოლა წააგებინა.

108. მოსკა ლამბერტმ (თვით გიბელინმა) გველფებისა და გიბელინების სამო-ქალაქო ომში წამქეზებლის როლი შეასრულა ამ სიტყვებით.

136. ბერტრამ დალ ბორნო — იტალიელი ვიკონტი, ცნობილი რაინდი და ტრუბადური იყო.

137. რე ჯიოვანი — მეფე ჯიოვანი. ფილატელესის აზრით, ბერტრამ დალ ბორნოს მეფე ჯიოვანისთვის კი არ გაუწევია ცუდი თათბირი, არამედ მეფე ჰაინრიხისთვის. ჩანს, აქ დანტემ ისტორიულ სინამდვილეს გადაუხვია.

ქება ოცდამეცხრე

8. მილია — რომაელთა ხანაში უდრიდა ათას ნაბიჯს.

25. ალტაფორტე ან ჰოტეფორტე — ბერტრამ და ბორნოს სამკვიდრებელი.

30. იგულისხმება გერი ბელლო, დანტეს ახლო ნათესავი, ყალბი ფულის მჭრელი და ჩხუბისთავი.

43. მარემი, სარდინია და ვალდიჩანა — დანტეს დროს ჭაობიანი ადგილები ყოფილა და აქაური საავადმყოფოები ხალხს ვერ იტევდა თურმე.

55, 56. ეგინის ჭირის შემდეგ, ეაქის თხოვნით, იუპიტერმა ჭიანჭველები ადამიანებად აქცია და ახალ ხალხს შეერქვა „მირმილები-ჯინჭველი“.

72. სამნელი — სამურველი, ცხენის საწმენდი.

102. ეს სული უნდა იყოს გრიფოლინო ღერეცო, რომელიც ალქიმიაკოსობას ეწეოდა თურმე.

111. დედალოსი — სახელგანთქმული მოქანდაკე ძველ საბერძნეთში, ჯადოქარი და მისანი.

122. სტრიკე მოქიფეთა კლუბის წევრი უნდა ყოფილიყო.

124. იგულისხმება ნიკოლო ბონსინიორი, რომელმაც შემოიღო მიხაკის მხალის გარნირით შეკაზმული ხოხბის კერძი. ქალაქ სიენას დანტე ტურფა ბარს უწოდებდა.

127. იგულისხმება 12 მოქიფეთის კრებული, კლუბი სიენაში.

134. ენამახვილი ფლორენციელი კაპოჩო დანტეს სიჭაბუკის მეგობარი ყოფილა. იგი ალქიმიასაც მისდევდა თურმე.

ქება ოცდამეათე

1. იუნონა — ბერძნულ მითოლოგიაში ზევსის მეუღლე. როცა იუნონამ გაიგო ზემელესა და ზევსს შორის ფარული ურთიერთობის შესახებ, იგი ამხედრდა ზემელეს

მამის, ქალაქ თებეს დამაარსებლის, კადმუსის წინააღმდეგ. მრავალი ზიფათი შეჰყარა მას და მის ცოლს და ბოლოს ორივე გველებად აქცია, ხოლო მათი ვაჟი ათამასი გააგიჟა და კლდეს მიახალა.

2. ზემელე — კადმოსის ასული, ბერძნულ მითოლოგიაში ზევსის საყვარელი, რომელიც მოკლა კიდევაც ეჭვიანი პერას მიერ წაქეზებულმა ზევსმა.

16. ჰეკუბა — ტროას მეფის, პრიამის მეუღლე, ჰექტორისა და პარისის დედა. ტროას დანგრევის შემდეგ იგი ბერძნებმა დაატყვევეს.

17. პოლიქსენა — პრიამისა და ჰეკუბას ასული. როცა ტროას ომებში გამარჯვებულმა ბერძნებმა თრაკიის მახლობლად ლუზა ჩაუშვეს ზღვაში, მათ აქილევსის ლანდი გამოეცხადა და მოითხოვა, პოლიქსენა მსხვერპლად შემომწირეთო. ბერძნებმა ეს სურვილი აუსრულეს. როცა პოლიქსენას ცხედარი დედამისს, ჰეკუბას მიუტანეს, იგი ზღვის ნაპირისკენ გაემართა, რათა მიცვალებულისთვის სისხლი მოებანა ზღვის წყლით, მაგრამ იქვე თვალი ჰკიდა თავისი უკანასკნელი ვაჟის, პოლიდორის ცხედარს. პოლიდორი მშობლებს მიბარებული ჰყავდა თრაკიის მეფე პოლიმესტორისთვის. იგი ბერძნებს მოუსყდარათ და მეფესაც მოუკლავს პოლიდორი. გამწარებულმა დედამ აიყლია ტროას ქალები, მიუვარდა პოლიმესტორს და თვალები ამოჰკაწრა. თრაკიელებმა ქეები დაუშინეს უბედურ დედას. იგი შიშისგან გაგიჟდა და ძალღვიით შეჰყვებდა თრაკიელებს.

27. იშელი — საღორე.

31. იგულისხმება გრიფოლინო დ'არეცო.

32. ჯიოჯანი შიკი დეი კავალკანტიმ სიმონე დონატეს რჩევით შემდეგი სიყალბე ჩაიდინა: სიმონეს ბიძას, ბუოსო დონატეს სხვადასხვა უზნეო საშუალებით დიდძალი ქონება მოეხვეჭა, ჯიოჯანი შიკი მის ლოგინში ჩაწვა, თავი მოიფარებოდა, მოწმეები და ნოტარიუსი მოიხმო და სიმონე დონატეს უანდერძა ბიძამისის, ბუოსო დონატეს ქონება.

38. მირა — ჰაფოს მეფის კინირას ასული. მას მამამისი შეუყვარდა და ისე მოაწყო, რომ ბნელში შეხვედროდა კინირას. აღელვებულმა მამამაც ვერ იცნო შვილი და ამ საშინელი სიყვარულისგან წარმოიშვა ადონისი.

49. ლიუტო — გიტარისებური, სიმებიანი მუსიკალური იარაღი. ბოლოში განიერი, თავში წვრილი.

61. ადამ და-ბრესციამ გრაფის, გვიდო დი რომენას მიერ წაქეზებულმა, ყალბი ფლორენციული ფლორინები მოჭრა. სან ლორენცოში ერთი სახლი დაიწვა. იმ სახლის საძირკველში იპოვეს დიდძალი ყალბი ფული. მაშინ შეიპყრეს ადამ და-ბრესცია და კოცონზე დაწვეს.

64. კაზენტინო — მდინარე არნოს ზემო ჭალა მთის ნაკადულებით მორწყული.

74. ფლორინები — 1252 წლიდან ფლორენციაში ჭრიდნენ ოქროს ფულს, ფლორინებს, რომელზედაც იოანე ნათლისმცემლის (თითქოსდა ფლორენციის დამაარსებლის) სახე იყო გამოხატული.

77. დაუდგენელია, ვინ უნდა იყოს ეს სამი ძმა. იქნებ გრაფ გვიდოს (ალდრადას შვილიშვილის) ვაჟები.

78. ბრანდის წყარო — ფონტე ბრანდა, ცნობილი ჭაა სიენაში.

129. ე.ი. შენ იხე გწყურია, რომ სიამოვნებით შეხვრები ანკარა წყაროს. წყაროში ხედავდა ნარცისი საკუთარ სახეს, რომელიც შეუყვარდა.

ქება ოცდამეთერთმეტე

136. კარისენდა — ბოლონიის ერთ-ერთი კომუკი.

ქება ოცდამეოთრმეტე

32. ტამპერჩინე — დანტე ალბათ გულისხმობს სლავონიაში მდებარე მთებს.

33. კრიკ — ეს უნდა მოასწავებდეს გალხობილი ყინულის ტკაცანს.

57. — ეს ორი ცოდვილი უნდა იყოს გრაფ ალბერტო დეგლი ალბერტის ვაჟები — ალესანდრო და ნაპოლეონე დეგლი ალბერტი, რომელთაც მამის სიკვდილის შემდეგ ერთმანეთი დაჩეხეს.

62. გარსი კაინისა, ანუ კაინა — ერთ-ერთი განყოფილებაა უკანასკნელი გარსისა, სადაც ნათესაუების მოღალატენი ისჯებოდნენ.

66. გადმოცემის მიხედვით, მეფე არტურმა თავის უკანონო ვაჟს მორდრეკს ჩააბარა სახელმწიფო და დედოფალი ჯინევრა, თვითონ კი საფრანგეთს წავიდა ლაკლოტის დასამარცხებლად. მორდრეკს ჯინევრა შეუყვარდა და მას აჩვენა თითქოსდა არტურის წერილი, რომლის მიხედვითაც ტახტი მას უნდა რეგებოდა და ჯინევრაც ცოლად შეერთო, რაკი მეფე სასიკვდილოდ დაიჭრა. დედოფალი კოშკში გამაგრდა და თან საფრანგეთისკენ აფრინა კაცი. განრისხებული არტური მობრუნდა და საკუთარი ვაჟი შუბით ისე განგმირა, რომ მის სხეულში მზის შუქი გადიოდა.

67. ფოკაჩია — იგულისხმება ფოკაჩია კანჩელიერი დ'ანპისტოია, თეთრების მეთაური. მტერთან შეტაკებას ერიდებოდა და როცა უსაყვედურეს, მშიშარა ხარო, უპასუხა: მირჩენია ხალხმა მშიშარა დამიძახოს, ვიდრე ის თქვან, ფოკაჩია მოკლესო.

69. სასოლ მასკრონმა მოკლა თავისი ძმის ერთადერთი ვაჟი და მისი ქონება მიითვისა. სამაგიეროდ, იგი კასრზე დააჭედეს და ფლორენციის ქუჩებში დააგორეს, შემდეგ კი თავი მოკვეთეს.

72. კომიჩიონდე პაცციმ მოკლა თავისი სისხლით ნათესავი უბერტინო.

95. ანტერო — ჯოჯოხეთის უკანასკნელი გარსის მეორე ჯურღმულია. აქ ისჯებიან საშობლოს მოღალატენი. ანტენორი ერქვა მოღალატე ტროელ თავადს.

107. ბოკკა დეგლიაბატი გველფებს ეხმარებოდა. როცა ფლორენციელი გველფების ჯარი სეინას წინააღმდეგ ილაშქრებდა, იგი გიბელენებმა მიიმხრეს. მან შუა ბრძოლაში გველფების ლაშქრის სარდალს, ჯიაკოპოს მოსჭრა ის ხელი, რომლითაც მას დროშა მიჰქონდა.

114-120. ბუოსო და დუერა, ბეჩერია სოლდანიერო და სხვ. ამ სტროფებში ნახსენები პირები იტალიის ქრონიკებში მოღალატეებად არიან ცნობილნი.

127. ტიდე, ანუ ტიდუესი — ერთ-ერთი 7 თებელთაგანი.

ქება ოცდამეცამეტე

16. უგოლინომ, გრაფ გერარდესკას გვარიდან, განდევნა ნინო ვისკონტი და თვითონ დაეპატრონა პიზას, მაგრამ ქორეპისკოპოსს როჯერ უბალდინის შეშურდა და ხალხი აუჯანყა. აზნაურების — გულანდის, სისმონდისა და ლანფრანჩის მეთაურობით გაილაშქრა უგოლინოს წინააღმდეგ ქრისტეს ჯვრით ხელში, შეიპყრო იგი და შეივლებიანად დილეგში ჩააგდო, ხოლო დილეგის კლიტენი მდინარე არნოში გადააგდო.

24. უგოლინო დაამწყვდიეს გუალანდის კოშკში 1288 წელს, სადაც 7 თვეს იმყოფებოდა.

27. საქანელი — ძველი ქართულით ნიშნავს სარკმელს.

31. აქ იგულისხმება როჯერ ქორეპისკოპოსი.

83. Si (იტალ.) — ჰო, დიახ.

85. კაპრაია და გორგონა — პიზას გასწვრივ მდებარე კუნძულებია.

89. გრაფ უგოლინოს ბრალდებოდა ამ ციხის გადაცემა ქალაქ ლუკას მცხოვრებთათვის. ეს ჩათვალა მას სამშობლოს ღალატად.

122. პტოლომეა — ალბათ იგულისხმება ბიბლიური პტოლომეა, მღვდელმთავარ აბობის ვაჟი, რომელმაც სიმონ მაკაბელი და მისი ვაჟები იუდა და მათე პურობის დროს დახოცა.

124. ატროპოს — ერთ-ერთი სამ მოირათაგანი, რომელიც ბერძნული მითოლოგიის მიხედვით, ცხოვრების გზას გადაუჭრიდა ადამიანს.

137. ბრანკა დ'ორიამ მოკლა თავისი სიმამრი მიქაელ ცანჩე პურობისას.

146. მიქაელ ცანჩე და ბრანკა დ'ორია ნათესავები იყვნენ და ავკაცობის თანაზიარნი.

149. გენუელებს დანტე ჰეცხავს, რადგანაც იტალიის მემკვიდრის სიტყვებით, გენუელები თუმცა მდიდრები და ძლევამოსილები იყვნენ, ქალაქი სავსე იყო ავკაცებით, მკვლელებით და მრუშებით. მოსახლეობა იძულებული გამხდარა თავისი წრიდან 18 ბრძენი მოქალაქე ამოეჩრია და მათთვის ნება დაერთო ერთი თვის განმავლობაში ყოველგვარი ზომისთვის მიემართათ, რაც ქალაქის მყუდროებისთვის აუცილებელი იქნებოდა.

სალხინებელი

ქება პირველი

2. „უკეთეს წყალთა საუფლოდ“ უნდა მივიჩნიოთ სალხინებელი.

8. ამ პოემის დასაწყისში დანტე მოუწოდებს მუშებს, განსაკუთრებით კალიოპეს.

9. კალიოპე — პოეზიის მუზა.

10. ჰიის ცხრა ქალწულმა შეჯიბრში გაიწვია მუშები, მაგრამ დამარცხდნენ, რადგან ისინი აპოლონმა კატკატებდა გადააქცია.

15. იგულისხმება ცთომილის გარსი.

17. იგულისხმება ჯოჯოხეთი.

19. ვარსკვლავი ვენერა.

21. იგულისხმება ცთომილი პესკი — ვენერას მზლეველი პლანეტა.

23. ეს ოთხი ვარსკვლავი სიქელის, ჭკუის, მართლმსაჯულებისა და ზომიერების სიმბოლონი არიან.

24. იგულისხმება პირველი ადამიანები, ე.ი. ბიბლიური ადამ და ევა.

31. ეს დარბაისელი მოხუცი უნდა ყოფილიყო კატონე დაუტიკა, რომელმაც თავი დასდო რომის რესპუბლიკის თავისუფლებისთვის. კატონე მიჩნეულია თავისუფალი ნებისყოფის სიმბოლოდ.

40. იგულისხმება ჯოჯოხეთი.

58. ე.ი. ჯერ მიცვალებული არ არისო, ეუბნება მოხუცს ვირგილიუსი. ეს ფიგურალური თქმაა — სულიერი და ხორციელი სიკვდილის დაპირისპირებას გულისხმობს.

77. კატონი არ ემორჩილება მინოსს, რადგან ეს უკანასკნელი ჯოჯოხეთშია.

85. კატონმა თავისი ცოლი მარჩია ჰორტენზიუსს დაუთმო, ხოლო ამ უკანასკნელის სიკვდილის შემდეგ კვლავ დაიბრუნა.

94. არდაგი (სულხან-საბა) — წელს ქვემოთ მისაფარებელი რამ.

102. ლელი — ამ შემთხვევაში სათნოების, თავმორეუკის სიმბოლოა.

ქება მეორე

1. შუა საუკუნეების ესქატოლოგიის მიხედვით, იერუსალიმი და სალხინებლის მთა ერთმანეთის გასწვრივ მდებარეობენ და პორიზონტიც საერთო აქვთ.

4. პორიზონტის უშორეს წერტილად აღმოსავლეთში მდინარე განგი იყო მიჩნეული, ხოლო დასავლეთით — კადიქსი. ასე რომ, იერუსალიმი ქვეყნის შუაგულად მიაჩნდათ.

5. როცა დღე და ღამე ურთიერთს უსწორდება, ეს არის სასწორი. შემოდგომაზე, როცა ღამე მატულობს, ამბობენ, ღამეს სასწორი ხელიდან გაუვარდაო.

7. აერორა — ასპიროზი შხის ჩასვლის წინ ჯერ გათეთრდება, შემდეგ გაწითლდება, ბოლოს — გაყვითლდება.

91. კაზელა — ფლორენციელი მუსიკოსი, დანტეს მეგობარი, რომელმაც ინდულგენცია მიიღო პაპ ბონიფაც VIII-ისგან.

101. ტიბროსი — მდინარეა იტალიაში.

ქება მეოთხე

15. ერგასი — ორმოცდაათი.

25. სანლეო — პატარა ქალაქია იტალიაში.

26. ნოლი — ქალაქი და პორტი; ბისმარტუა — მთაა ლომბარდიაში.

34. ზენი — ზეგანი, პლატო.

139. დანტეს კოსმოგონიის მიხედვით, იერუსალიმიდან მაროკომდე იგულისხმებოდა 90 გრადუსი. თუ სალხინებლის მთაზე შუადღე იყო, მაშასადამე, მაროკოში შუაღამე იქნებოდა.

ქება მეხუთე

69. კარლოს, ე.ი. კარლ ანჟუს ქვეყნად იგულისხმება ნეაპოლის სამეფო, რომელსაც ანჟუ განაგებდა 1300 წელს.

84. იგულისხმება პარტიებს შორის ბრძოლა დანტეს თანამედროვე იტალიაში.

133. პია დატოლომე ისტორიული პიროვნებაა. იგი მესხიერე ნელლო დელ პიეტრას ცოლი იყო. ქმარმა ღალატი დასწამა და მარემაში (ჭაობებით ცნობილია) თავის კოშკში ჩაამწყვდია, სადაც ქალი დაიღუპა. პიას მოკვდინების სხვადასხვა ვერსია არსებობს.

ქება მეექვსე

13. არეცოელი — ბენიკას ცნობილი სჯულისმდებელი. არეცოს მცხოვრები.

17. ნ. ფრედერიგო — იგულისხმება ფრედერიგო ნოველო — იტალიელი გრაფი.

19. არ არის ცნობილი, თუ ვინ უნდა იყოს გრაფი ორსო.

22. პიერ დელლა ბროჩია — ცნობილი ქირურგი, წმინდა ლუდვიგის, საფრანგეთის მეფის კარზე. დიდი გავლენა მოახდინა მეფეზე, შემდეგ მეფის შვილზე ფილიპ III-ზე. ამის გამო მას გადაეკიდა დედოფალი მარია. დელლა ბროჩიამ სიცოცხლე სახრჩობელაზე დაასრულა.

88. იგულისხმება იუსტინიანე კეისრის კანონები.

126. იგულისხმება კლაუდიო მარჩელლო — ცეზარის მტერი.

ქება მეშვიდე

83. სალამი დედოფალი.

94. იგულისხმება გერმანელი იმპერატორი რუდოლფ ჰაბსბურგელი.

101. იგულისხმება ბოჰემიის მეფე ოქტოკარ II.

102. იგულისხმება ვინჩისლავ V, ბოჰემიის მეფე.

129. კონსტანცა — პეტრე III-ის ცოლი.
130. ბეატრიქე და მარგარიტა — კარლ ანჟუს ცოლები.

ქება მერვე

13. ღღის გადასვლამდის... — კათოლიკური ლოცვა.
53. ნინო ვისკონტი — სარდინიელი მსახური, ბეატრიქე დ'ესტეს პირველი ქმარი.

ქება მეცხრე

23. განიმედი — ზევის მერიქიფე. არწივმა მოიტაცა და წაიყვანა ოლიმპოს მთაზე.
55. გაურკვეველია, ვინ უნდა იყოს ლუჩია, რომელსაც დანტე ახსენებს თავის პოემაში.
119. თეთრი, ვერცხლის გასაღები კათოლიკური ეკლესიის სიწმინდის სიმბოლოდ იყო მიჩნეული.
127. იგულისხმება პეტრე მოციქული.
140. შენ გადიდებთ, უფალო.

ქება მეათე

32. იგულისხმება ბერძენი მოქანდაკე პოლიკრეტი, ფიდიასის თანამედროვე.
40. გიხაროდენ (ლათ.).
43. გარ მონა ღვთისა.
68. მელქოლა — საულის ასული. დავითის, ებრაელთა მეფის პირველი ცოლი.

ქება მეთერთმეტე

37. დანტეს კოსმოგონიით, კარსკვლავების სფეროს გადაღმა მდებარეობენ სამოთხის საუფლონი.
60. ალდობრანდესკი — სანტაფიორეს ცნობილ აზნაურთა გვარი.
122. პროვენცანო საღვანი — სიენის მოქალაქე იყო.

ქება მეორმეტე

29. ბრიარეო — ანტიკური მითოლოგიით ასხელიანი დევი, გეას და ურანის ვაჟი, ზევის წინააღმდეგ ამხედრებული.
31. ტიმბრეო — აპოლონის ერთ-ერთი სახელია. აპოლონი, მარსი და პალადა ზევის შველოდნენ გიგანტებთან ბრძოლაში.
37. ნიობეა — ტანტალუსისა და დიონეს ასული, თებეს მეფის ანფიანეს მეუღლე, 7 ქალისა და 7 ვაჟის დედას ღმერთებმა ისრებით დაუხოცეს შვილები.
41. გელბოე — მთაა პალესტინაში.
43. არაგე — ანტიკური მითოლოგიით მქსოველი ქალი. ათინა პალადას გაეჯიბრა ზელსაქმეში. ქალღმერთმა დაუხია ნამუშევარი და სასტიკად დასაჯა.
46. რობოამი — ებრაელთა მეფის, სოლომონის ვაჟი.
50. ალკმონმა მოკლა მამამისის, ამპიერეუსის მკვლეელი საკუთარი დედა ერიფილე.
53. ასურეთის მეფეს სერაქერიმს საკუთარი შვილები თავს დაესხნენ და ტაძარში მოკლეს.

102. იგულისხმება ცნობილი ზიდი ფლორენციაში — ალლე გრაციე, 1237 წელს პოდესტას რუბაკანტე და მანდელოს მიერ აგებული.

110. ნეტარ არიან გლახაკნი სულითა.

ქება მეცამეტე

29. „ღვინო არა აქუს“ (სახარება იოანესი, თავი 2).

33. აგამემნონისა და კლიტემნესტრას ვაჟი.

109. სოფია — სიბრძნე.

116. კოლლე სკარტაცინი — დაბა ტოსკანის მაზლობლად.

123. იტალიური ხალხური იგავია: შაშვი გაზაფხულზე გაექცა პატრონს, აწი აღარ მჭირდება.

128. მეუღაბნოე, დანტეს თანამედროვე.

151. ტალამინ — სიენელებს უნდოდათ პორტი მოეწყოთ, საამისოდ შეიძინეს მარემის ჭაობებში მდებარე კოშკი ტალამინ, მაგრამ არაფერი გამოუვიდათ.

152. ქალაქი სიენა შუა საუკუნეებში უწყლობით იტანჯებოდა. გადმოცემით, ქალაქის მაზლობლად უნდა ყოფილიყო დიანას ქანდაკება, რომლის სიახლოვესაც უხვი წყაროები ეგულებოდათ.

ქება მეოთხეტე

16. ამ მდინარეში იგულისხმება არნო. იგი ფალტერონიდან იღებს სათავეს.

17. აპენინის ერთ-ერთი მწვერვალია ტოსკანის პროვინციაში.

88. რინიერ კალბოლის სკარტაცინი მიიჩნევს გველფის პარტიის აზნაურად.

92. მდინარეა იტალიაში. ვიზოს მთიდან იღებს სათავეს და უერთდება ადრიატიკის ზღვას.

97. ლიციო — რავენას მკვრობელი.

98. პიერ ტრავერსარი — აზნაური, ფრიდრიჰ II-ის თანამედროვე, სტუმართმოყვარეობით ცნობილი.

98. გვიდო დი კარპინა — რინიერის ვაჟი, ასევე დიდი სტუმართმოყვარე.

100. ფაბრო — უმნიშვნელო გვარიშვილი, ქველობით განთქმული.

102. ასეთივე უმნიშვნელო გვარიშვილი იყო ბერნადინ ფოსკო.

104. გვიდო და პრატაც — ვაჟკაცობით სახელგანთქმული.

105. უგოლინ დ'აცო — ტოსკანელი აზნაური.

112. ბრეტტინორო — პატარა ქალაქია რომანიაში.

115. ბანიაკავალი — ფეოდალური სასახლე ფორლის მიდამოში.

116. კასტროკარო და-კონიო — ფეოდალური სასახლეები რომანიაში.

118. იგულისხმება ცნობილი აზნაური პაგანი, ეშმაკთან თანაზიარი.

121. უგალინ დე ფანტოლინ — კეთილშობილი იტალიელი აზნაური, დანტეს თანამედროვე.

139. აგლაური — კეკროპეს, ათინის მეფის ასული.

ქება მეოთხეთმეტე

38. ნეტარ არიან გულმოწყალები.

44. იგულისხმება გვიდო დელ ღუკა.

80. ხუთი ნიშანი, დანტეს შუბლზე ასახული, მოასწავებს ხუთ ცოდვას: ბრახს, სიზანტეს, ვერცხლისმოყვარეობას, ღორმუცელობასა და ავხორცობას.

101. ათინელი ტირანის, პიზისტრატეს ქალიშვილს საჯაროდ აკოცა ერთმა ყმაწვილმა. ქალის დედამ მოსთხოვა ქმარს სასტიკად დაესაჯა ჭაბუკი. მამამ სწორედ იგივე უპასუხა მას, როგორც ეს დანტეს აქვს მოხსენიებული. სხვათა შორის, პიზისტრატეს მიაწერენ პომპეოსის პოემების გადარჩენას.

ქება მეოქვსებზე

19. კრავო ღვთისაო.

46. ლომბარდო მარკო, ცნობილი ვენეციელი ქველმოქმედი. მან თავისი ქონება გაჭირვებულებს დაურიგა, ბოლოს დააპატიმრეს. ციხიდან თავის მეგობარს რიჩარდო დელ კამინოს სთხოვა შეეღწა. მის გასათავისუფლებლად საჭირო თანხა პერცოგმა დელ კამინომ ვერ გაიღო და სხვა მეგობრებში დაიწყო ფულის შეგროვება. ეს რომ ლომბარდომ გაიგო, უარი განაცხადა ამგვარ დახმარებაზე.

124. კურარდო დ'აპალაცო — ბრესჩიელი, დიდი მეომარი. მან ერთ-ერთ ომში რესპუბლიკის დროშა დაიცვა.

გერარდო ქველი — იგულისხმება გერარდო დ'აკამინო.

125. გვიღო კასტელი — ცნობილი პოეტი.

ქება მეჭიდებზე

18. იგულისხმება ცნობილი მითი, რომლის მიხედვით ფილომელის და ბულბულად იქცა.

29. ფარსთა მეფის სახელია. ბიბლიური მითოლოგიის მიხედვით, ფარსების მეფის, ასუერის კარისკაცმა აშანამ მეფე ააშხდრა ტყვე ებრაელის, მარდოხეს წინააღმდეგ. მარდოხე დედოფლის, ესთერის ბიძა იყო. მეფემ საზრჩოებელა მოაშადა მარდოხეს ჩამოსაზრჩობად, მაგრამ დედოფალმა იმდენი ქნა, რომ მარდოხეს ნაცვლად აშანი ჩამოაზრჩვეს.

37. ლაციუმის მეფის, ლატინისა და დედოფალ ამატას ქალიშვილი ლავინა ტურნისთვის, რუტულების მეფისთვის უნდა მიეთხოვებინათ. ტურნს ებრძოდა ენეასი. დედოფალმა ამატამ შეიტყო ტურნის მოკვლის შესახებ, შეეშინდა, ენეასი მოეა და ლავინას წაგვართმევსო და თავი მოიკლა, მაგრამ სასიძოს მკვლელობის ამბავი ტყუილი აღმოჩნდა. 69. ნეტარ არიან.

ქება მეოვრამებზე

81. იგულისხმება სარდინიასა და კორსიკას შორის არსებული ადგილი.

82. პიეტოლა პატარა სოფელია მანტუას ახლოს. იგი ვირგილიუსის სამშობლოდაა მიჩნეული.

91. ისმენ და აზოპი ბეოტიის ორი მდინარეა, სადაც ბახუსთან შველის სათხოვნელად შეკრებილი ხალხი ორგიებს მართავდა.

101. ქალაქია ესპანეთში.

119. იგულისხმება გერმანიის იმპერატორი ფრიდრიხ ბარბაროსა.

126. იგულისხმება დანტეს მფარველის, კან გრანდუ დელლა სკალას მამა, ალბერტ დელლა სკალა, რომელმაც თავისი ბუში დააყენა ზენონის მონასტერში.

134. დანტე იხსენებს ბიბლიურ ამბავს. მეწამულ ზღვაზე გადასვლის შემდეგ ზოგიერთ ებრაულ ტომს შეეშინდა, ვაითუ იერუსალიმში უფრო ძლიერი ხალხი დაგვხედესო. ისინი იეჰოვამ უდაბნოში მიაბრუნა და დაღუპა.

136. ამბავი აღებულია ვირგილიუსის „ენეიდადან“: ენეას მოგზაურობის მეშვიდე წელს იმ გართობათა შემდგომ, რომელსაც არ იკლებდა ენეას მამა ანქიზე, ენეას მხლებელ ტროელთა ცოლები აჯანყდნენ და გემები დაწვეს, რადგან არ უნდოდათ თავიანთ ქმრებს ლაშქრობა გაეგრძელებინათ. ენეა დათმობაზე წავიდა, მეომართა ნაწილს ნება დართო სიცილიაში დარჩენილიყვნენ მეფე აცესტის მფარველობის ქვეშ.

ქება მეცხრამეტე

4. გეომანტები — მიწის მისნები ძველ საბერძნეთში.

99. ეს იცოდე, რომ მე ვარ პეტრეს მოსაყდრე.

ქება მეოცე

25. იგულისხმება რომის ისტორიის გმირი, კაიუს ფაბრიციუს ლუციუსი, რომელი პატრიოტი და უანგარო კაცი.

32. ლეგენდის მიხედვით, ერთი ღარიბი კაცი თავისი ქალწულების გაქირავებას აპირებდა, მაგრამ წმინდა ნიკოლოზმა რომ გაიგო, ოქრო მიუტანა და ოჯახი შერცხვენას გადაარჩინა.

49. იგულისხმება ჰუგო ღიადი, პარიზის პერცოგი.

69. იგულისხმება თეოლოგი თომას აქვინელი, რომელიც გადმოცემის მიხედვით, კარლ ანჟუმ მოაწამვლინა.

86. ბონიფაციუს VIII-ის საშობლო.

თეთრი შროშანი — საფრანგეთის დინასტიის გერბი იყო.

103. პიგმალიონმა მოკლა სიშეე.

106. ბერძენთა მითური მეფე, რომელიც ყოველივეს ოქროდ აქცევდა, რასაც კი შეეხებოდა. მიდასი შიშხილის მსხვერპლი უნდა გამხდარიყო, რადგან საჭმელიც, რომელსაც შეეხო, ოქროდ იქცა. მიდასმა პანის სალამური არჩია აპოლონის ჩანგს და ამიტომ ვირის ყურები გამოესხა. ამას გულისხმობს დანტეც.

109. ბიბლიური აქანი, რომელიც ნაალაფარის მოპარვისთვის ისრაელელებმა ჩააქავეს.

112. საპფირა — ბიბლიური ანანიას ცოლი.

115. ტროას მეფე პრიამმა თავისი ვაჟი პოლიდორი და უამრავი საჭურჭლე გაუგზავნა თრაკიის მეფეს, პოლიმნესტროს, ამით უნდოდა ომისთვის თავი აერიდებინა. პოლიმნესტრომ უღალატა მეგობარს, პოლიდორი მოკლა და განძი მიითვისა.

116. კრასუს — რომის ისტორიაში ცნობილია თავისი სიმდიდრით. ლაშქრობდა სულლასთან, პომპეუსთან და ცეზართან ერთად.

131. ლატონას გამოუდგა იჭვისგან გახლებული იუნონა. როცა მოსალოდინელები ადგილი ვერ იპოვა, მაშინ ნებტუნს შეეცოდა და ზღვის ფსკერიდან ამოზიდა კუნძული დელოსი. იქ დაიბადნენ ზეცის თვალეები — აპოლონი და დიანა.

136. დიდება მაღალსა უფალს.

ქება ოცდამეერთე

27. კლოტო — ერთ-ერთი ასული ბედისწერისა, რომელიც ქსოვს ყოველი ახალშობილისთვის. მეორე — ლახეზის — ართავს, ხოლო მესამე — ატროპოს წყვეტს ძაფს, როცა ამა თუ იმ ადამიანის სიცოცხლე დასასრულს უახლოვდება.

50. ტაუმანტე ირიდა — ტაუმანტეს და ელექტრას ასული, ბერძნულ მითოლოგიაში ცისარტყელას ბადალი.

54. პეტრეს მოსაყდრედ იგულისხმება რომის პაპი.

57. დანტე, არისტოტელეს მსგავსად, მეტეოროლოგიური ცვლილებების მიზეზად მიწიერ აორთქლებებს ასახელებდა.

69. იგულისხმება ლათინელი პოეტის, პუბლიუს სტაციუსის ლანდი. სტაციუსი ცხოვრობდა ძვ.წ. I საუკუნის მიწურულს.

99. დრაჰმა — ბერძნული ფული.

ქება ოცდამეორე

14. იუვენალი — რომელი პოეტი.

46. იგულისხმება მკვდრეთით აღდგომა მეორედ მოსვლის დროს.

56. იგულისხმება სტაციუსის პოემა, სადაც აღწერილია ეთოკლეა და პოლინიკს შორის ამტყდარი ომები, რასაც ქალაქ თებესთვის ალყის შემორტყმა მოჰყვა. ამ ომში ორივე მძა მოკლეს, რის გამოც ორმაგი უბედურება შეემთხვა მოკლულთა დედას — იოკასტს. ამიტომ ორმაგი დარდი შეერქვა ამ დანაკლისს.

57. ვირგილიუსი ითვლება ბუკოლიკური, მწყემსური პოეზიის მამამთავრად.

83. დომიციანუს — ტიტუს ფლავიუს ვესპასიანეს ძე. დაიბადა ძვ.წ. 51 წელს.

97. ტერენც — ტერენციუს — დაიბ. ძვ.წ. 190 წელს. რომელი მწერალი, კომედიების ავტორი.

98. ცეცილი — დრამატურგი და პოეტი ძველი რომისა.

პლავტუს — კომედიების მწერალი. გარდაიცვალა ძვ.წ. 184 წელს.

100. პერსი — რომელი სატირიკოსი.

101. იგულისხმება პომპროსი.

112. იგულისხმება გიპსილა, ლემნოსის მეფის, თოასის ასული. ეს ამბავი დანტეს აღებული აქვს სტაციუსის პოემიდან. კუნძულ ლემნოსის ქალები აფროდიტემ აამხედრა მამაკაცების წინააღმდეგ. მათ გადაწყვიტეს მთელ კუნძულზე ამოეწვიტათ მამაკაცები. გიპსილამ გადაარჩინა თავისი მამა თოასი, ამის გამო ქალებმა იგი კუნძულიდან გააძევეს. შემდეგ მეკობრეებმა მოიტაცეს გიპსილა და ნემესის მეფეს, ლიკურგს მიჰყიდეს. ლიკურგმა იგი თავისი ვაჟის ძიად აიყვანა. ქალაქგარეთ სეირნობისას გიპსილამ წყარო უჩვენა თებესკენ მიმავალ მტრის ჯარის მხედრებს და ისინი საფრთხეს გადაარჩინა.

118. მგზავრები გასცილდნენ ხეობას და გავაკებულზე გარშემო იშზირებიან. დღის მოახლეებად იგულისხმება საათი. ოთხი გავიდა და მზესუთე კოფოზე მოექცა მზის ეტლსო.

ქება ოცდამესამე

11. უფალო, ალაზნე ბაგენი ჩემნი.

26. ერიბიხოს ოგიდიუსის მეტამორფოზებში ნახსენებია ერიზიხტონი, თესალიის მეფის, ტრიოპას ვაჟი, რომელმაც ნაყოფიერების ღმერთ ცერერას გულის მოსაკვლელად წმინდა მუხა მოჭრა, რისთვისაც იგი ღმერთებმა მუდმივი შიმშილით დასაჯეს.

30. ფლავიუსის გადმოცემით, რომაელთა მიერ იერუსალიმის აღების დროს ერთმა დედაკაცმა, მარიამ საკუთარი ვაჟი შეწვა და შეჭაბა.

33. შუა საუკუნეების თეოსოფები ამტკიცებდნენ, რომ თვალები ლათინურ O-ს ჰგავს, ცხვირი და წარბები — M-ს, ყური და სხვა Dei-ს. ასე რომ, ადამიანს სახეზე აწერია homo Dei — ღვთის კაციო.

48. ფორეზე — იტალიელი დიდებულის, კორზო დონატის ძმა.

75. ილი, ილი, ლამა საბაქთანი — უფალო, უფალო, რაისათვის დამიტევებ მე (სახარება მათესი, 27, 46). — ეს წამოცდენია თურმე ქრისტეს სიკვდილის წუთებში.

94. ბარბაჯია — სარდინის ოლქის ნაწილია, სადაც შუა საუკუნეებში აღვირა ხსნილობას ჰქონია ადგილი. აქედან ბარბაჯია: იტალიურად საროსკიპოს ჰქვია.

103. ფლორენციელ ქალთა კოსმეტიკაშიც ერეოდა მაშინდელი სამღვდელოება, ხოლო 1325 წელს ქალაქის გამგეობამ საგანგებო მოხელეები მიუწინა მეთვალყურედ ქალებს.

114. დანტეს კოსმოგონიით, არც ჯოჯოხეთში და არც სალხინებელში საგნებსა და სულებს ლანდი არა აქვთ. მხოლოდ დანტეს ჰქონდა ლანდი, რადგან იგი ცოცხლად იგულისხმებოდა.

120. კლასიკური კოსმოგონიით, მზე და მთვარე და-ძმად ითვლებოდა.

ქება ოცდამეოთხე

20. ლუკა — ქალაქია იტალიაში.

23. ტური — ქალაქია იტალიაში.

30. იგულისხმება მღვდელმთავრის ყაპარჯენი.

38. დანტეს კომენტატორებს ვერ გაურკვევიათ, თუ ვინ უნდა იყოს ეს გენტუკა ანუ ჯენტუკა.

56. ნოტერის სახელით ცნობილი იყო ჯაკოპო დანტიმო.

გვიტონე — იგულისხმება გვიტონე დარეცცოს.

78. აქ დანტე საიქიოდ გულისხმობს მიწიერ ცხოვრებას.

87. დანტე აქ უნდა გულისხმობდეს „შაგების“ ლიდერს კორზო დონატეს, რომელსაც თეთრებთან ბრძოლის დროს ცხენი დაუფრთხა, უნაგირიდან გადაჟარდნილს ავჟანდში ჩაურჩა ფეხი და ასე ათრია ცხენმა, სანამ მტრები არ დაეწივნენ და არ აკუსეს.

123. ლაპიტების მეფემ შეირთო დედოფალი ჰიპოდამია. ქორწილში კენტაურები დათერნენ და მოინდომეს როგორც დედოფლის, ისე მისი მდადეების მოტაცება. ქორწილში მყოფ ბერძენ გმირებს თუშეოსმა უთაკაცა და კენტაურები გაწვიტეს.

125. იგულისხმება ბიბლიური გედეონი.

ქება ოცდამეხუთე

22. მეფის ენის ძის — მედეაგრის დაბადებისას სტუმრად იყვნენ პარკები. ცეცხლზე ძელი დადეს და ქაღალდურების წინასწარმეტყველებით მედეაგრის სიცოცხლე მანამ გაგრძელდებოდა, სანამ მუგუზალი არ დაიწებოდა. მედეაგრის დედამ მუგუზალი მოიპარა და გადამალა. ყრმა წამოიზარდა და საბერძნეთის უდიდესი გმირთაგანი გახდა.

121. უფლის უსაზღვრო წყალობის მაღლით.

128. არ ვიცნობ ვაჟსა.

131. მითის მიხედვით, იუპიტერს შეჰყვარებია კალისტო, ღმერთქალ დიანას მზღებელი ქალი. ეს რომ დიანამ გაიგო, კალისტო ტყვიდან გაიქცა.

139. იარად იგულისხმება ანგელოს აღმსარებლის მიერ ცოდვილთა შუბლზე ხმლის წვერით დადებული ნიშანი.

ქება ოცდამეექვსე

21. ეთიოპი — ეგვიპტის მცხოვრები.

ბინული — წყარო.

41. იგულისხმება ბერძნული მითი: პასიფეა, მეფე მინოსის ცოლი ძროხად გადაიქცა და ამ გზით მინოტავრის ნერბი გახდა.

78. კლასიკურ ლიტერატურაში ცეზარი ცნობილია როგორც ჰომოსექსუალი და დანტეც ამას გულისხმობს.

92. გვიღო გვინიჩელი — იგულისხმება იტალიელი პოეტი. გარდაიცვალა 1276 წელს.

113. იგულისხმება ზალზურ, იტალიურ ენაზე შექმნილი ახალი პოეზია.

119. იგულისხმება არნოლდ დანიელი, ცნობილი ტრუბადური.

139. აქაც არნოლდ დანიელი იგულისხმება.

140-147. მთარგმნელებმა სიტყვასიტყვით თარგმანი აიღეს ფიორენტინოს ფრანგული თარგმანიდან:

„თქვენმა თავზიანმა შეკითხვამ ისეთი სიამე მომგვარა, არ შემძლია და არც მინდა ჩემი ვინაობა დაგიფაროთ.

მე ვარ არნოლდ, რომელიც ახლა ტირის და გალობს, სევდიანად ვიგონებ განვლილი სიგიჟის დარდს და სიხარულით ვესწრაფვი ბედნიერებას, მომავალს.

ახლა გვევდრებით იმ მაღლის სახელით, რომელსაც ამ ხარისხებით ზეთავისკენ მიჰყავხართ თქვენ, მოიგონეთ ჩემი წამება“.

ქება ოცდამეშვიდე

8. ნეტარ იყვნენ წმინდანი გულითა.

23. გერიონ — გიგანტია ქვესკნელის, სიცრუისა და ვერაგობის სიმბოლოა.

37. ანტიკური მითოლოგიით, პირამმა პაემანი დაუნიშნა ტისბას — თუთის ზის ქვეშ. ქალი მივიდა და მგელი დაუხვდა. შეშინებული გაიქცა და თავშალი დაუვარდა. ნადირობიდან ახალდაბრუნებულ მგელს დინგი ჰქონდა სიზლიანი, მან თავშალი დაგლიჯა. ამ დროს პირამი მოვიდა და როცა სისხლიანი თავშალი ნახა, თავი მოიკლა.

58. ჰოი, მოვედით კურთხეულნი მამის ჩემისგან.

95. ვენერა.

101. იგულისხმება ლია, იაკობის უფროსი ქალი.

104. რაქილი — იაკობისვე ერთ-ერთი ქალი, ლიას და.

ქება ოცდამერვე

20. კიასსი — კოშკი და ქალაქი რავენას მახლობლად.

21. ეოლოს — ბერძნული მითოლოგიით ქარების ღვთაება.

სიროკო — ცხელი, სამხრეთული ქარის სახელია იტალიაში.

65. ბერძნული მითის მიხედვით, როცა ამური თავის ღედას, ვენერას ეალერსებოდა, ისრით დაჭრა იგი.

73. ბერძნული მითი მოგვითხრობს შეყვარებული ლეანდრეს ამბავს. ლეანდრე ყოველ ღამეს ცურვით გადადიოდა ჰელესპონტს თავისი მიჯნურის, ჰეროს სანახავად.

ქება ოცდამეცხრე

3. ნეტარება მას, ვისაც მიეტევნეს შეცოდებანი.

40. ჰელიკონი — მთა საბერძნეთში. ძველი ბერძნული მითი მასზე გულისხმობდა ზეცის ტაძარსა და მუზების სახანეს, აქვე იყო ცნობილი წყარო.

41. ურანია — ანტიკური მუზა ასტრონომიისა. მეტსახელი აფროდიტესი.

78. ნადირობის ქალღმერთის, დიანასთვის შერქმეული მეტსახელი.

85-87. კურთხეულ იყავ შენ ადამის ნაშვიერთ შორის, მარადეამს იქმნეს კურთხეული სიტურფე შენი.

95. არგუსი — ბერძნული მითოლოგიით, ყოვლისმხილველი ღვთაება, პერას მიერ იოსადმი მიჩენილი ასთვალა შზვერაჲი. არგუსი ლარჭემით დააძინა ჰერესმა და მოკლა. აქედან დარჩა გამოთქმა: არგუსის თვალები, ე.ი. თვალი ყოვლისმხილველი.

108. ფრთიანი ლომი.

116. ავგუსტუსი — იგულისხმება რომის იმპერატორი.

აფრიკელი — იგულისხმება პუბლიუს კორნელიუს სციპიონ (უფროსი).

117. იგულისხმება ფაეტონის ეტლი.

138. იგულისხმება ლუკა მაზარობელი, რომელიც ქრისტიანული ლეგენდის მიხედვით ექიმი იყო. ამიტომაც მას ჰიპოკრატეს მოწაფედ თვლიდნენ თურმე.

ქება ოცდამეათე

1. პირველი ზეცა — იგულისხმება ქრისტიანული სამკვიდრო უფლისა.

გუთან — ე.ი. შვიდვარსკვლავთა კრებული ცაზე.

11. მოვედინ, სძალო, ლიბანით.

17. ესოდენ უძველესი ხმის მიხედვით კურთხეულ არს მომავალნი.

21. მოიტათ შრომანი გულუხვად.

48. აქ დანტე გულისხმობს ბეატრიჩესადმი ძველ სიყვარულს.

52. იგულისხმება სამოთხე, რომელიც ადამიანებმა დაკარგეს ბიბლიური ევას წყალობით.

83. უფალო, შენ გესაჲ.

84. მამასადამე, გალობდნენ ფსალმუნის ლექსს: უფალო, შენ გესაჲ, ვიდრე ფერხნი ჩემნი...

ქება ოცდამეთერთმეტე

1. იგულისხმება მდინარე ლეთე.

12. იგულისხმება მდინარე ლეთე.

25. ხანდაკი — თხრილი.

42. იგულისხმება ის მახვილი, რომლითაც ცოდვილებს სჯიან. ამ ლექსში ნათქვამია, თუ ცოდვილი ცოდვას აღიარებს, მაშინ მახვილის პირს ქვის სალესით დააჩლუნგებენო.

72. იარბი — ლიბიის მეფეს ერქვა. იარბის მხარედ იგულისხმება აფრიკა.

103. ლეთეს წყალში განბანა გულისხმობს ცოდვისგან განწმენდას.

108. ოთხივე ალევორიაა: სიბრძნის, სიმართლის, მამაკაცობისა და თავდაჭერისა.

116. იგულისხმება ბეატრიჩეს თვალები.

131. ეს სამი მისტიკური ასული ალევორიაა: რწმენის, იმედის, სიყვარულის.

ქება ოცდამეთორმეტე

32. იგულისხმება ბიბლიური ევა.

ქება ოცდამეცამეტე

1. უფალო, წარმართნი შემოჭრილან შენს საუფლოში.

10. სულ მცირე ხანი და თქვენ უკვე ვეღარ მიხილავთ.
63. იგულისხმება ქრისტე.
68. ელზა — მდინარეა ფლორენციის ახლოს. ე.ი. დანტეს ეუბნება ბეატრიჩე, თუ შენი გონება ისე არ წაღეკეს და არ შერყვნეს ამოო ზრახვებმა, როგორც ელზას წყალი შიგ მოხვედრილ საგნებს აშავებსო.
70. ცნობილი მითის მიხედვით, პირამმა სიკვდილის ჟამს სისხლით დასვარა თუთის ხე და იგი თუმცა თუთრი იყო, შავად გადაიქცა.

სამოთხე

ქება პირველი

20. ფრიგიული მითოლოგიის მიხედვით მარსიასმა აპოლონი გამოიწვია ფლეიტის დაკერაში. აპოლონმა აჯობა და ტყავი გახადა.
36. კირრა — ქალაქია პარნასის მთის ფერხითი. იგი აპოლონის საბრძანისად იყო მიჩნეული.

ქება მეორე

7. მინერვა — რომაული მითოლოგიით ომისა და სიბრძნის ღვთაება.
11. საღვთო იფქლი — ანგელოსთ პური, იგულისხმება ჭერეტა უფლისა.
30. დანტე და ბეატრიჩე ამ ადგილს იმყოფებიან პირველ ზეციურ სფეროში, ე.ი. მთვარის სფეროში. დანტე ემყარება პტოლომესეულ მსოფლიო სისტემას, რომლის მიხედვით დედამიწა იგულისხმებოდა მსოფლიოს ცენტრში. მის გარშემო ეგულებოდა პლანეტები კონცენტრიკულად თავმოყრილნი, მერკური, ვენერა, მარსი, იუპიტერი, სატურნი. 7 პლანეტური ზეცის ზემოთ გულისხმობდნენ მერვე ცას, ანუ გარეცას, ხოლო მას ზემოთ ეგულებოდათ მეცხრე ცა, ანუ ბროლის ცა.
50. დანტეს ეპოქაში მიიჩნევდნენ, რომ მთვარეზე შემჩნეული შავი ტალღები კაენის წნელები იყო.

ქება მესამე

98. ფრანცისკანელთა ორდენის დამაარსებელი.
100. იგულისხმება იესო ქრისტე.
117. კონსტანცა — სიცილიისა და აპულიის მეფის ასული. მონაზვნად აღიკვეცა პალერმოში, მაგრამ ძალით გამოიყვანეს მონასტრიდან და მიათხოვეს იმპერატორ ჰაინრიხ VI-ს, ფრიდრიხ ბარბაროსას ვაჟს. კონსტანცას შეილია ფრიდრიხ III, უკანასკნელი წარმომადგენელი შვაბთა დინასტიისა.

ქება მეოთხე

14. ნებუკად ნეზარ — ნაბუქოდონოსორი.
23. იგულისხმება ძველი ბერძენი ფილოსოფოსის, პლატონის სწავლა სულთა მიგრაციისათვის. პლატონის მიხედვით, ადამიანი სიკვდილის შემდეგ სახეს იცვლის, იქცევა ვარსკვლავად, მცენარედ, ცხოველად და სხვ.
48. იგულისხმება მთავარანგელოზი რაფაელი, რომელმაც მითის მიხედვით ტობიასს თვალი აუხილა.

83. იგულისხმება წმინდა ლორენცი, რომელიც ლეგენდის მიხედვით, ქრისტიანობისთვის აწამეს 255 წელს.

84. მუჩო — აგრეთვე წმინდანად შერაცხილი პირველ საუკუნეში.

99. იგულისხმება ცილობა ბეატრიქესა და პიკარდას შორის.

104. ალკმეონი — ამფივრესისა და ევრიპოლეს ვაჟი, რომელმაც მამის მუდარის მეოხებით საკუთარი დედა მოკლა.

ქება მეზუო

57. კათოლიკურ ეკლესიას ორგვარი კლიტე ჰქონდა — ვერცხლისა და ოქროსი.

66. ბიბლიურმა იეფთაემ აღთქმა მისცა უფალს, ამინიტველების წინააღმდეგ ომში თუ გამამარჯვებინებ, ვინც შინ მიბრუნებულს პირველი შემოწყვრება, მას შემოვწირავ მსხვერპლად. მართლაც, როცა შინ მობრუნდა, თავისი პირმშო ქალი შემოეგება, იეფთაემ სამოსი შემოიხია, მაგრამ ქალწული მაინც დაკლა და იეპოვას შესწირა.

69. იგულისხმება აგამემნონისა და იფიგენიას მითი.

92. მეორე ზეცა, ანუ ცა მერკურისა.

128. იგულისხმება პლანეტა მერკური, რომელიც შზის მეზობლადაა.

ქება მეექვსე

1. იგულისხმება რომაული ორთავიანი არწივი, რომელიც კონსტანტინე კეისარმა ბიზანტიის სახელმწიფო გერბად აქცია. მითის მიხედვით, ამგვარი არწივის გერბი ჩამოუტანია იტალიაში ტროადან ჩამოსულ ენეას ფლოტს. ციური ცთომილების სრბოლა ზდება აღმოსავლეთიდან დასავლეთისკენ, ხოლო კონსტანტინე კეისარს ქადა რომის იმპერია ილიონში დაეარსებინა. დანტე აქ გულისხმობს მის ლტოლვას დასავლეთიდან აღმოსავლეთისკენ.

11. პირველ სიყვარულში იგულისხმება ღმერთი.

31, 33 — იგულისხმება ორთავიანი არწივი, ე.ი. რომის იმპერიის გერბი, რომელსაც დანტეს აზრით, ზიანს აყენებდნენ როგორც გველფები, ისე გიბელინები.

36. პალს, ანუ იტალიურად პალანტე, ძე ევანდრესი, მეფე ლაციოსი. დაიღუპა ტურნის წინააღმდეგ ბრძოლაში. იყო ენეასის თანამებრძოლი.

37. ალბა — ქალაქი ლაციუმისა, ენეას ვაჟის, ასკანიონის მიერ დაარსებული. ალბა მიჩნეული იყო ოდესღაც როგორც დედაქალაქი რომისა.

40. იგულისხმება ლუკრეცია, კოლატინოს მეუღლე.

46. მანილიუს ტორქვატუს ქვინტუს, რომელსაც თმაგაჩეილობის გამო შეერქვა ცინცინატუს. თავდაპირველად უბრალო გუთნისდედა იყო, ბოლოს რომის დიქტატორი გახდა.

54. იგულისხმება ფიზოლის გორა, სადაც კატილინას ჯარი სასტიკად დაამარცხა პეტერიუსის ლაშქარმა.

48, 60. იმიერისა და ამიერი გალიის მდინარეებია. ცეზარმა დაიპყრო ეს მხარე.

79. ე.ი. ცეზარმა და პომპეუსმა.

106. იგულისხმება კარლოს II, კარლ ანჟუს ვაჟი.

112. იგულისხმება პლანეტა მერკური.

127. იგულისხმება რომეო დე ვილენუვე, რომელმაც წესრიგში მოიყვანა პროვანსის მთავრის რაიმონდ ბერანჟეს ფინანსები, მაგრამ უმართებულოდ დაისაჯა.

ქება მეშვიდე

1, 3. ოსანა შენდა, უფალო, ძალმოსილებისა და ჭეშმარიტებისაო, საბაოთ, შენ, რომელიც ნეტართა საუფლოს ბრწყინვალეს ნათლისა შენისა საესებით აღავსებ.

13. ბეატრიჩეს სიყმაწვილეში კინობითი სახელიც ერქვა — ბიჩე.
27. არაოდეს დაბადებული კაცი — იგულისხმება ადამი.

ქება შერვე

2. კიპრის — კიპრიდა, ე.ი. ვენერა, სიყვარულის ღმერთქალი.
3. ეპიციკლი — პტოლომეოსეული მსოფლიო სისტემის მიხედვით ის რკალია, რომლის ფარგლებშიც თითოეული პლანეტა მიმოიქცეოდა.
7. დიონა — ოკეანისა და თემიდას ქალი, დედა ვენერასი.
8. თქმულების მიხედვით კუპიდო, კუპიდონი. იგი ჩვილი ყოფილა, როცა კალთაში ჩაუსვამს დიდონას.
37. „ჰოი თქვენ, ვისი გონებაც ამოძრავებს ზეცას მესამეს“, — ასე იწყება დანტეს „კონეივის“ პირველი სტროფი.
48. ეს სული უნდა იყოს ნეაპოლისა და პროვანსის მეფის, კარლოს II-ის ვაჟი — კარლოს მარტელო.
58-72. იგულისხმება იმ საბრძანის საზღვრები, რომელნიც კარლ მარტელს უნდა რგებოდა. ავზონიას რქა ნეაპოლის სამეფოს ნაწილია, აგრეთვე იტალიის რქაც წვოდება მას — სამი ქალაქი: ბარი ადრიატიკის ზღვაზე, კრიტონი (კატონა) იონიის ზღვაზე, გაეტა ტირინის ზღვაზე.
68. ტიფეა — იგულისხმება ვულკანის ამოფრქვევა, რასაც ანტიკურ ქვეყნებში, ისევე როგორც მიწისძვრას, გიგანტის ტიფეას გადაბრუნება-გადმობრუნებას მიაწერდნენ.
75. 128 წელს პალერმო ფრანგების ხელში იყო. ტირანიისგან გაბოროტებული ხალხი აჯანყდა. მათი ლოზუნგი იყო „სიკვდილი ფრანგებს“.
124-125. 4 სხვადასხვა ბუნების კაცია წარმოდგენილი: სოლონი, ათინელი სჯულმდებელი; ქსერქსესი, სპარსეთის მეფე, როგორც მეომარი; მელქისედეკი — ბიბლიური მეფე; ბოლოს დედალოს ხელოსანი, კრიტის მეფის მინოსის კარზე. დედალოსმა დაღუპა თავისი ვაჟი იკაროსი.
128. იგულისხმება ადამიანის, მოკვდავის ხორცი.

ქება მეცხრე

1. იგულისხმება კარლ-მარტელის ცოლი კლემენცა, რომელიც დანტეს დროს ჯერაც ცოცხალი იყო.
29. იგულისხმება ტირანი ეცელინო და რომანო, რომელმაც დიდი უბედურება დაატეხა თავს ტარევიჯიას და ლამბარდოს მოსახლეობას.
32. კუნიცა ტრანის — ეცელინოს და, რომელმაც რამდენიმე ქმარი გამოიცვალა. ამიტომაც ამბობს, სიყვარულის ღმერთს, ვენერას უუერთგულეო.
37. იგულისხმება ფოლკეტოს სული.
42. იგულისხმება საიქიო ცხოვრება.
85. ორ მესურნედ დანტე გულისხმობს ევროპისა და აფრიკის ხმელეთზე დასახლებულ ქრისტიან და მაჰმადიან ხალხებს.
94. ფოლკო, ანუ ფოლკეტო დი-მარსელია — ტრუბადური პოეტი, რომელიც ჯერ მონაზვნად აღიკვეცა, ბოლოს კი ტულუზის ეპისკოპოსი გახდა. მონაზვნები გახდნენ მისი ცოლი და ორი ვაჟიც. ფოლკოს უყვარდა თავისი მფარველის, მარსელის ვიცე-გრავის, ბარალის ცოლი ადელაზია ანუ ადელდჰაიდე. მისი ასეთი წარსული აიძულებს დანტეს მოათავსოს იგი ვენერას ცთომილში.
98. ფოლკო ადარებს თავის სიყვარულს ადელაზიის მიმართ სამ სიყვარულს

ანტიკური გმირებისას: დიდონას სიყვარული ენეასის, ფილიდისა — დემოფოონტის და ჰერკულესისა იოლისადმი. სამივე ქალმა თავი მოიკლა. ფოლკო კი მონაზვნად აღიკვეცა.

115. რააბი — იერიქონელი მეძაფი, რომელმაც დამალა იესო ნავეს მიერ გამოგზავნილი მსტოვრები, რომელთაც აღთქმული ქვეყნის დათვალიერება ჯერადათ ამის გამო რააბი ებრაელებმა მოაკვდინეს.

118. დანტესდროინდელი კოსმოგონიით, დედამიწის ჩრდილს უნდა ჰქონოდა კონუსის ფორმა, რომლის წვეტი მსოფლიო სივრცეში იყო აშვერილი და ვენერამდე აღწევდა. ალეგორიულად დანტე შემდეგს ამბობს: ორი პირველი სამყაროს, ჯოჯოხეთისა და სალხინების გარსებში ცოდვილთა სულებს ჩრდილები მისდგომოდათ.

120. ქრისტეს ტრიუმფად იგულისხმება შემდეგი: რააბი ცხოვრობდა ძველი აღთქმის პერიოდში. ასე რომ, იგი ეკუთვნოდა რიცხვს იმ სულებისას, რომელნიც ქრისტემ გამოიხსნა ჯოჯოხეთში ჩასვლისას, ე.ი. იმ დროს, როცა ჯერ არავინ იყო ცხონებული.

123. ბიბლიური წარმოდგენის მიხედვით, ქრისტე რაკი ორივე ხელით იყო გაკრული ჯვარზე, მან ორივე მკლავით გაიმარჯვა.

128-130. დანტე აქ თავს ესხმის მშობლიურ ქალაქს, ფლორენციას. იგი გადმოცემით დაარსებულია წარმართთა ღმერთის, მარსის სახელზე. ფლორენციაში ფლორინებს, ოქროს მონეტებს სჭრიდნენ. ასე რომ, დანტე ამხელს სამღვდელოებას, „წყველი ფერი“, ე.ი. ოქრო უყვარდათ.

134. დეკრეტალი — პაპის დეკრეტები, ბრძანებულებები და სხვ.

135. აქ დანტე გულისხმობს შემდეგს — სამღვდელო პირნი სახარების ტექსტს როდი კითხულობდნენ, არამედ არეუბზე მინაწერებსო.

138. გაბრიელი — იგულისხმება მთავარანგელოზი გაბრიელი.

140. პეტრე წმინდის მხედრობა — ე.ი. პეტრე მოციქულის ნატერფალზე დაღუპული წმინდანები.

142. მეძაობის ქვეშ იგულისხმება პაპების აღვირახსნილობა. განსაკუთრებით პაპის — ბონიფაციუს VIII-ის მრუშობა. პაპები სიმონისტები აქ შედარებული არიან აპოკალიფსურ მეძაეთან.

ქება მეათე

9. ზეციური სფეროების ან ბორბლების ურთიერთშეხვედრაში იგულისხმება მოძრაობანი ეკვატორისა და ზოდიქოსი, ვარსკვლავთა მოძრაობა აღმოსავლეთიდან დასავლეთისკენ.

28. იგულისხმება მზე, რომელსაც დაბადებაში ასე ეწოდება: „მნათობი დიდმფლობელი დღისა“.

49. ზეციური მეუფისა.

59. ე.ი. ღვთისადმი.

82. ეს სულია თომას აქვინელი. აქ ალეგორიული თქმაა: ვინც ერთხელ ცას ეწევა, იგი კვლავაც ეწევა მასო.

107. პეტრე ლომბარდიელის დედა გლეხის ქალი იყო. თავის საღვთისმეტყველო შრომის წინასიტყვაობაში პეტრე წერდა: მე და ბედშავ ქერვს (გულისხმობდა დედას) უფლის საგანძურში წვლილის შეტანა გვეწადაო.

109. იგულისხმება სოლომონი, მეფე ისრაელთა.

115. იგულისხმება დიონისე არეოპაგელი, რომელიც გადმოცემით, პეტრე მოციქულს ქრისტიანად მოუქცევია.

119. აქ იგულისხმება პავლო ოროზიუსი, აგრეთვე ღვთისმეტყველი, ნეტარი ავგუსტინის მოწაფე და მისი მიმბაძველი. ოროზიუსის მსოფლიო ისტორიაში რომის იმპერიის დაქვევა ქრისტიანობას როდი ჰპრალდება, არამედ წარმართულ რელიგიას.

124. იგულისხმება ანიციუს მარციუს ბოეციუსი — დიდი მცოდნე ბერძნული და ლათინური მწერლობისა, რომელიც დანტეს საყვარელი მწერალი იყო. აჟამა გუთების მეფემ ტეოდორისმა. იგი დაკრძალეს სან პიეტრო ჩიელ დ'ოროს ეკლესიაში, რომში.

131. ბედა — ანგლოსაქსი ბერი.

ისიდორ — სევილიელი ეპისკოპოსი, აღესრულა 636 წელს.

რიჩარდ (რიკარდო და სანვიტორ) — მისტიკოსი ბერი.

136. სიგიერი — VIII საუკუნის ცნობილი ბრაბანტელი თეოლოგი. ერთ დუქანში, სადაც ფურაჟი იყიდებოდა, მისი შეგირდები ბზისა და ჩალის ტომრებზე მსხდარან და ისე სწავლობდნენ თურმე არისტოტელეს.

ქება მეოთხეტე

31. უფლის სასძლოდ იგულისხმება ეკლესია.

35. იგულისხმება კათოლიკური ორდენების მეთაურნი ფრანცისკუს და დომინიკუს.

45. აქ აღწერილია ფრანჩესკო და-ასიზის, ფრანჩესკო ასიზელის (ცხოვრობდა XII საუკუნეში) სამშობლო. ქალაქი მდებარეობს მონტე სუბაზიოს ფერდობზე. მთაგრეხილი მიუყვება ორ, პარალელურ მდინარეს შორის. ერთ-ერთი ტუპინოა, რომელიც სათავეს გვაღწია და ნოჩერას შორის იღებს, აპენინების მთიდან, ქალაქ გუბიოს სიახლოვეს. გუბიოში უცხოვრია წმინდა უბალდოს.

47. ცრემლების ფრქვევას ზოგი იმით ხსნის, ეს ორი ქალაქი გველფების ტირანიას განიცდიდაო, ზოგიც — მთიანი ბუნების სისასტიკით იყვნენ შეწუხებულიო.

50. ფრანჩესკო ასიზელი აქ გათანაბრებულია მზესთან. მას ისეთი ძალა ჰქონდა, როგორიც მზეს, როცა იგი კირჩხიბის წრეს მიუახლოვდება და განგიდან (მდინარე ინდოეთში) ამოდის.

58. იგულისხმება წმინდა ფრანჩესკოს შეუღლება ქალბატონ სილარბესთან.

62. აქ დანტე იგონებს ერთ ფაქტს ფრანჩესკოს ცხოვრებიდან: მისი გულუხვობით თავმოებრებულმა მამამ ეპისკოპოსს მიჰგვარა და შესწივლა, ჩემი ქონება ღარიბებს დაურიგაო. ფრანჩესკომ დაიგლიჯა მამის ნაყიდი ტანისამოსი, მეძვედრობაზე ზელი აიღო და ეპისკოპოსის ნაჩუქარი ძონძები ჩაიცვა, ე.ი. სულიერი მამის „კორამ პატრე“ ჩაიდინა.

64. დანტეს კონცეფციით ქალბატონი სილარბის პირველ ქმრად იგულისხმება ქრისტე.

69. ღატაკი ამიკლასი დარწმუნებული იყო, რომ არავენ გაძარცვავდა, ამიტომაც არ კეტავდა დაწოლის წინ თავისი ქოხის კარს. ეს იყო იმ ხანებში, როცა ცეზარი და პომპეუსი ებრძოდნენ ურთიერთს. ერთ ქარიშხლიან ღამეს ამიკლასს მოესმა კაკუნი, ადგა და უშიშრად შეეგება მას, ვის წინაშე მთელი ქვეყანა ცახცახებდა. ეს სტუმარი აღმოჩნდა ცეზარი.

80. ბერნარდ კვინტაკალელი — საფრანგეთში ითვლებოდა ფრანჩესკო ასიზელის პირველ მოწაფედ.

83. სილვესტრო და ვიდი ფრანჩესკოს მოწაფეებია. ფეხზე გახდა — ბერული სანძღების ჩაცმა ჩვეულებრივი ფეხსამოსის ნაცვლად.

85. ფრანჩესკომ მოაგროვა 11 მოწაფე, რომში წაიყვანა ისინი და იქ შექმნა ღატაკების დიდი ქარტია.

87. წელზე საბლის შემორტემა — მონაზვნად გახდომის ერთ-ერთი ნიშანი იყო ფრანცისკანელთა ორდენისთვის.

89. ფრანჩესკოს როცა ვინაობას ეკითხებოდნენ, ამბობდა: პიეტრო ბერნარდონეს შვილი ვარო. ე.ი. უცნობი საწყალი კაცის ძე ვარო.

101. იგულისხმება გვეიპტის სულთანი მალეკ-ალ-კამელი.

106. ალვერნოს მწვერვალზე სალოცავად წასულ ფრანჩესკოს მოეჩვენა, თითქოს ანგელოზი მოვიდა და ორივე ხელზე სამსჯელოები დაარჭო. ამას გულისხმობს დანტე მესამე დამლად. ეს მოხდა 1224 წელს. ორი წლის შემდეგ იგი მიიცვალა 44 წლისა.

117. სიკვდილის წინ ფრანჩესკომ დაიბარა, უკუბოროდ დაემარხათ.

124. ახალი საკვები — იგულისხმება ღმინიკანელთა ორდენის წევრების სხვადასხვა საპატიო თანამდებობის მოხვეჭით გატაცება. ამ ორდენის დამაარსებელი იყო წმინდა ღმინიკუსი.

132. ჩოხა — თავდაპირველად ქოდებოდა ბერების ტანისამოსს საქართველოში.

ქება მეთორმეტე

12. აქ იგულისხმება ირისი, ქალღმერთ იუნონას შიკრიკი.

29. მაგნიტური ნემსის ან ისრის პოლარული ვარსკვლავისკენ მიქცევის ამბავი უთუოდ ეცოდინებოდა დანტეს. მით უმეტეს, რომ გვიღო გვინიჩელი დანტეზე ადრე ახსენებს მას.

33. დუკა (იტალ.) — ბელადი, წინამძღოლი, დუქე. ამ ორ ბელადად იგულისხმება ღმინიკანელთა ორდენის მეთაური წმინდა ღმინიკი და ფრანცისკანელებისა — ფრანჩესკო ასიზელი.

52. კალაროვა — კალაგურის, ძველი კასტილიის ქალაქი, სადაც დაიბადა წმინდა ღმინიკი.

54. იგულისხმება კასტილიის გერბი, ღომი და კოშკი.

80. ღმინიკოს მამას ფელიჩე ერქვა, ხოლო დედას — ჯიოვანა. ფელიქს ლათინურად ნიშნავს ბედნიერს, ჯიოვანა — მაღლით მოსილს.

83. დანტე ოსტიენზე ედა ტადდეო — ოსტიელი — ენრიკო და სუზა, ოსტიის კარდინალი. ცნობილი კომენტატორი პაპების დეკრეტილებისა. ტადდეო — ფლორენციელი ალდეროტის ვაჟი. დანტეს დროს ცნობილი მეურნალი, პიპოკრატეს კომენტატორი. დანტე აქ გულისხმობს ისეთ ადამიანებს, რომელნიც პრაქტიკული მოსაზრებით კათოლიკურ სჯულისდებასა და მედიცინას სწავლობდნენ.

90. დანტე პაპის ტახტს მუდამ მოკრძალებით ახსენებს. მის წახდომას აბრალებს უდიდის პაპებს. მაგალითად, ბონიფაციუს VIII-ს ფარისეველს უწოდებს.

93. არა უფლის გლახაკათაღვის განკუთვნილ გამოსადებებს.

96. იგულისხმება იმ ოცდაათი წმინდა მამის სული, რომელიც დანტეს გარშემო შემოგრაგნილ ორმაგ გირლიანდში იმყოფებოდა.

124. დანტე აქ გულისხმობს ფრანცისკანულ ორდენში მომხდარ განხეთქილებას. ერთი ფრთა ორდენისა, მატეო დაკვასპარტას მეთაურობით, წესდების შერბილებას მოითხოვდა, ხოლო მეორე მის სასტიკად შესრულებას. ამ უკანასკნელს ლიდერობდა უბერტო და-კაზალე.

127. ბონავენტურა და-ბანიორეჯიო, დაიბადა 1221 წელს, ცნობილი მისტიკოსი.

130. ილიიუშინატ და-რიეტი — ფრანჩესკო ასიზელის პირველი მოწაფეთაგანი, ხოლო აქვე მოხსენიებული შვეირდის, ავგუსტინის ვინაობა გაურკვეველია.

133. პიუგო და-სანვიტორე — ღვთისმეტყველი. მონაზვნად აღიკვეცა სენ-ვიქტორის მონასტერში, საფრანგეთში.

134. პიეტრო მანჯადორე — ტრუველი მღვდელი.

პიეტრო ისპანო — ცნობილი ღვთისმეტყველი, ფილოსოფოსი.

136. ნატან ისანი — წინასწარმეტყველი, ამხელდა ურიათა მეფეს, დავითს.
 იოჰან ქრიზოსტომოს (ოქროპირი) — კონსტანტინეპოლის არქიეპისკოპოსი.
137. ანსელა — კენტერბერიის მთავარეპისკოპოსი.
 დონატე — ცნობილი გრამატიკოსი და რიტორი. მის გრამატიკას პირველად ხელოვნებას უწოდებდა დანტე.
139. რაბან — რაბანუს მავრუს — მაინცელი ქორეპისკოპოსი, ღვთისმეტყველი.
140. ჯიოაკინო — ღვთისმეტყველი, აპოკალიფსის კომენტატორი.

ქება მეცამეტე

4. პტოლომესეული მსოფლისისტემა უმთავრესად გულისხმობს 15 ვარსკვლავს.
14. მინოსის ქალი — არიადნე. როცა იგი გარდაიცვალა, ბახუსმა გვირგვინი მოხადა და ცაზე მოათავსა გვირგვინისებურ ვარსკვლავთა დასის სახით.
23. კიანა — მდინარეა დანტეს სამშობლოში, ტოსკანაში. ოდესღაც მისი ნაპირები ჭაობიანი იყო. კიანა არნოს უერთდება.
40. ჰოროლით მკერდგანგმირული. აქ იგულისხმება ქრისტე, რომელსაც რომაელმა მხედარმა ჰოროლი ჩასცა ფერდში.
45. ერთის და მეორის — ე.ი. ადამის და ქრისტეს შემოქმედის — ღმერთის მიერ.
48. იგულისხმება ურიათა მეფე სოლომონ ბრძენი.
87. ორ კაცს — ე.ი. ადამსა და ქრისტეს.
90. იმ შესამედ იგულისხმება სოლომონ ბრძენი.
99. უცილობლობა, აუცილებლობა.
100. შესაძლოა თუ არა დავუშვათ პირველი მოძრაობა, ისეთი, რომელსაც სხვა არ უძღოდა წინ.
125. ბრისს — ბერძენი მათემატიკოსი, სოფისტი.
 პარმენიდეს და მელისუს — ბერძენი ფილოსოფოსი.
127. საბელიუსი — რომაელი თეოლოგი (ძვ.წ. II საუკუნე). ავრცელებდა მწვალებლურ აზრებს.
 არიუსი — შუა საუკუნეების თეოლოგი. იგი ამტკიცებდა, ქრისტე ღვთის მსგავსია და არა ღვთის დარიო.
139. დონა ბერტა და სენ მარტინო გავრცელებული სახელებია იტალიაში. ამგვარად, დანტე ამბობს: ბრბოს გულისხმას აყოლილ ადამიანთა აზრები არაფერს ნიშნავს.

ქება მეოთხთმეტე

28. ეს არის სული დანტეს წინაპრის, კაჩიაგვიდასი. იგი ლათინურად მიმართავს დანტეს: „ჰოი, სისხლის ჩემის ნაშიერო, ვისაც მოგენიჭა მადლი უფლისა, შენებრ მეორეს თუ გახსნია ორგზის ცის კარნი“.
54. იგულისხმება ბეატრიჩე.
57. აქ მათემატიკური სიზუსტის ანალოგიით მტკიცდება ღვთისმეტყველური ჭეშმარიტება: როგორც ყოველი რიცხვი გამოდის ერთეულების შეჯამებიდან, ისე ერთის (ღმერთის) წიაღიდან გამოდის ყოველივე არსებული.
81. ე.ი. ადამიანებს იმდენი სიბრძნე არ გააჩნიათ, რამდენიც წადილი ან ნებისყოფა ბრძენკაცობისადმი.
99. ძველ ფლორენციაში მონასტრის ზარი რეკავდა ჩვეულებრივად დილის 8-9 საათზე, ამას უწოდებდნენ ტერცას, ხოლო ნაშუადღევს 2-3 საათს — ნონებს.

105. იმ ხანებში, რომელსაც კაჩიაგვიდა გულისხმობს, 20 წლისას ათხოვებდნენ თურმე ქალებს. ერთი საუკუნის შემდეგ უკვე შემოულიათ ფლორენციელებს ქალის 12-14 წლის ასაკში გათხოვება.

106. დანტე გულისხმობს თავის დროს, როცა მრავალი სახლი გააპარტახა სამოქალაქო ომმა.

107. სარდანაპალი — აშულთა უკანასკნელი მეფე, დიდი კომფორტის მოყვარული.

109. მონტემალო, ანუ მონტემარიო — მთაა რომის მახლობლად, ვიტერბორში, აქედან მოჩანს რომი.

110. უჩელტოიო — მთაა ფლორენციის მახლობლად, საიდანაც მოჩანს ქალაქი ფლორენცია.

113. აქ დანტე გულისხმობს ცნობილ რაინდს ბელინჩიონე ბერტის, რომელსაც უბრალო, ძეგლბალთიანი ქამარი ერტყა თურმე წელზე.

126. ფიეზოლა — ძველი ფეზულე, პატარა დაბა ფლორენციის მახლობლად. ანტიკური ფეზულე — სადაც რომაელები და გალები ებრძოდნენ ერთმანეთს ოდესღაც.

128. სალტარელო — ლაპო, გაიძველა ვეჩილი. ფლორენციელი.

ჩიანგელლო — დანტეს დროის სახელგანთქმული გარეყნის ქალი.

129. კორნელია — უფროსი სციპიონის ქალი, გრაკების დედა.

ცინცინატი — რომის დიქტატორი.

138. ეს ქალი იყო ალიგიერიის გვარიდან.

139. კურადო — იტალიური სახელია გერმანელი იმპერატორის კონრად III-ისა. მან მონაწილეობა მიიღო ჯვაროსნულ ომებში. 1147 წელს კაჩიაგვიდა დაიღუპა ბრძოლის ველზე.

142. აქ კაჩიაგვიდა გულისხმობს სელზუკიანებს, რომელთაც ხელთ ეპყრათ იერუსალიმი.

143. იგულისხმება რომის პაპის დაუდევრობა იმ შემთხვევაში.

ქება მეოქვსებზე

10. დანტე „ღვთაებრივ კომედიაში“ ყველას შენობით ელაპარაკება, გარდა ბრუნეტო ლატინის, ადრიანისა და ბეატრიჩისი. ამ შემთხვევაში კაჩიაგვიდასაც — განსაკუთრებული პატივისცემის დასამოწმებლად. საერთოდ კი ძველად რომაელებს ჩვეულებად ჰქონდათ შენობით მიმართვა.

15. დანტე აქ იგონებს ერთ რაინდულ რომანს: ჟენევერა, მეფე არტურის ცოლი რაინდ ლანჩელოტზე იყო შეყვარებული. როცა დედოფალმა რაინდს აკოცა, დედოფლის შიმუწვარმა მალგომ ეს შენიშნა და დაცინვის ნიშნად ჩაახველა.

25. წმინდა ჯიოვანის ფარეზი — იგულისხმება იოანე ნათლისმცემელი, რომელიც ითვლებოდა ფლორენციის პატრონად, მფარველად.

35. თავის დაბადების დღეს კაჩიაგვიდა გულისხმობს ხარებას.

40. ფლორენცია ექვს ნაწილად, სესტებად ყოფილა დაყოფილი. იმ სესტში, სადაც კაჩიაგვიდას უცხოვრია, ყოველწლიურად დიდი იმართებოდა თურმე.

49. ჩერტალდო, კამპი და ფიგინე — ოდესღაც გარეუბნები ფლორენციისა. დანტეს დროს უკვე ქალაქის წრეში იგულისხმებოდნენ.

55. სიგნა — დაბა ფლორენციის მახლობლად. სიგნელ გლეხში იგულისხმება ერთი გაიძვერა იურისტი.

56. აგულიონ, ანუ აგულონ — ძველთაძველი სასახლე. აგულონელ მონაყოფილი — იგულისხმება მსაჯული ბაღდო.

61. იგულისხმება სერას გვარეულობა.

62. სემიფონტი — კოშკი იყო ფლორენციაში, 1202 წელს დაინგრა.
64. კონტი — ე.ი. გრაფები (იგულისხმება გვიდო), რომელთაც თავისი მამული მონტემურლო ფლორენციელებს მიჰყიდეს.
65. ჩერკი — ცნობილი ლიდერები თეთრების პარტიისა. ისინი ისე გამდიდრდნენ, რომ გვიდოს მამული შეისყიდეს.
- აკინა — სოფელს ერქვა, სადაც ჩერკის გვარი ცხოვრობდა.
66. ბუონდელმონტი — ცნობილი აზნაურები, მონტეპუონის კოშკის პატრონი. ეს კოშკი ფლორენციელებმა აიღეს, ბუონდელმონტები ფლორენციაში გადასახლდნენ.
73. ლუნი — ძველი ერტრურიის ქალაქი, აწ დაქცეული.
- ურბისალია, — ქალაქი ტიანკონის ოლქში, იავარქმინილი.
75. კიუზი — ერტრურიის სატახტო ქალაქი, ყოფილი სინგალია — ოდესღაც ქალაქყოფილი ადრიატიკის ზღვის სანაპიროზე.
- 88, 89. აქ ჩამოთვლილია გადაგებული გვარები.
94. ფლორენციაში წმინდა პეტრეს ეკლესიის კარიბჭეთა მახლობლად ცხოვრობდნენ თეთრებისა და შავების პარტიის ლიდერთა გვარეულობანი.
103. თეთრი კოლონა, ანუ სვეტი, ძველი აზნაურების ბილლის გერბს წარმოადგენდა.
105. გალლის შემდეგ იგულისხმება აზნაური კიარმინზეტი, რომელმაც ყალბი საწყაო დაამზადებინა ზორბლის გასაყიდად.
110. აქ იგულისხმება ცნობილი ფლორენციელი აზნაურები უმპერტი და ლამბერტი. ლამბერტის გვარის გერბი იყო ოქროს ბირთვები. ეს აზნაურები ამბოხებისას მუდამ თავკაცები იყვნენ.
113. კონსისტორია — საეკლესიო საბჭო.
114. იგულისხმება ფეოდალი ვისდომინი, რომელიც ითვლებოდა ფლორენციის ეკლესიის მფარველ კუსტოსად. მაშინ, როცა საეპისკოპოსო ტახტი რაიმე მიზეზით თავისუფალი იყო, ვისდომინი განაგებდა საეკლესიო ქონებას.
115. დანტე აქ გულისხმობს ბოკაჩიო ადიმარის, რომელსაც მრავალი უსიამოვნება მიუყენებია პოეტიკისთვის, მისი ემიგრანტობის დროს.
120. უბერტო დონატეს ცოლად ჰყავდა ბელიჩიონე ბერტის ასული. როცა ბელიჩიონემ თავისი მეორე ქალი ადიმარის მიათხოვა, უბერტო გახელდა.
121. ფეზოლელი კაპონსაკი აზნაურული გვარისა იყო და ვაჭრობას ეწეოდა.
123. არავინ იცის თუ ვინ იყო ჯიუდა და ინფანტანტე.
126. დელლა პერა, ანუ პერუჩჩი — პერა შეერქვა ამ გვარს ბითუმად ვაჭრობის გამო. დანტეს ეუცხოება, რომ ვიღაც ვაჭრის გვარი ქალაქის ერთ-ერთ კარიბჭეს შერქმევია.
128. გრან ბარონეს ტიტულები მიიღეს პულჩის, ნერლის, ჯანდონატის და სხვათა გვარებმა.
133. იმპორტუნ და გვალტიეროტტი — ძველი ფლორენციელი აზნაურები, დანტეს დროს თითქმის გადაგებულნი.
134. იგულისხმება XII საუკუნის ფლორენციაში გადმოსახლებული გვარი ბუონდელმონტისა.
136. იგულისხმება ამიდეის სახლი, რომელიც შეურაცხყო ბუონდელმონტემ. ამ ამბავს სისხლის ღვრა მოჰყვა.
140. ბუონდელმონტეს მიერ ამიდეის ასულის (მისი საცოლის) გაგდება დიდი სისხლის ღვრა გამოიწვია ფლორენციაში.
143. ემა — მდინარე გრეკას ერთვის, ფლორენციის მახლობლად.
145. იგულისხმება ნამსხვრევი მარსის სტატუისა, რომელიც მდებარეობს ძველი ხიდის თავთან.

152. ქალაქ ფლორენციის გერბი იყო შროშანი, რომელსაც ფლორენციის მტრები გამარჯვებისას თავდაყირა დაკიდებდნენ ხოლმე შუბებზე.

ქება მეჩვიდმეტე

1-4. ცნობილი ბერძნული მითის მიხედვით ფაეტონმა სთხოვა თავის მამას, შშის ეტლის ტარების ნება მომეცო. მერმე ის იყო, ფაეტონი დაიღუპა. ამის შემდეგ მამები გაფრთხილდნენ და იშვიათად უსრულებდნენ შვილებს სათხოვარს. უფრო ადრე ფაეტონმა ჰკითხა თავის დედას კლიმენეს, მითხარი, ვინ არის მამაჩემი, ეფაუსი თუ აპოლონიო. ასევე ყოყმანით ეკითხება დანტე ბეატრიჩეს.

46. ჰიპოლიტე — ათინის მეფის ტეზეას ვაჟი. ათინიდან გააძევეს მისივე დედინაცვლის ფედრას ენატანიობის წყალობით (რადგან ჰიპოლიტემ არ ისურვა გამიჯნურებული დედინაცვლისთვის სამაგიერო მიეზღო). კაჩიაგვიდა წინასწარ ატყობინებს დანტეს, როგორც ჰიპოლიტე მამისადმი ერთგულების გამო დაისაჯა, ასევე შენც იმპერატორისადმი ერთგულების გამო გაგაძეგებნო.

51. ე.ი. რომი, პაპის კურია, რომელიც ინდულგენციებით ვაჭრობდა.

66. იგულისხმება თეთრების პარტიის წევრები, დანტესთან ერთად გაძეგებულნი ფლორენციიდან.

71. დიდი ლომპარდიელი — უნდა იგულისხმებოდეს კან გრანდე დელლა სკალა. ამ გვარის გერბზე გამოხატული იყო ოქროს კიბე წითელ ფონზე. ბოლოს, როცა დელლა სკალას ვიკარობა მიუბოძა ჰაინრიხ VII-მ, ამ გერბს მიემატა შავი არწივი.

83. გასკონელი — იგულისხმება პაპი კლემენს V, რომელმაც უღალატა გერმანიის იმპერატორ ჰაინრიხ VII-ს საფრანგეთის მეფის ფილიპ შშვენიერის წინააღმდეგ ომში.

ქება მეოვრამეტე

29. ბიბლიური კონცეფციის მიხედვით მიწიერი ხეები ფესვებიდან იღებენ საზრდოს, ციურნი კი — მწვერვალიდან.

46. ეილჰელმი — იგულისხმება ორანიელი გრაფი, რეონარო სარკინოზთა მეფის ტერამეოსის ვაჟი.

48. რობერტ გვისკარი — ნორმანდიელი მეფე, რომელმაც სიცილია და აპულია წაართვა სარკინოზებს.

78. ეს არის ინიციალები ლათინური თქმისა: Diligite justitiam qui iudicatis terram — „გიყვარდეთ მართლმსაჯულება იგი, რომელიც სოფელმან მოგისაჯოთ თქვენ“.

82. ღვთაებრივი პეგასეა, ე.ი. მუზა, რადგან ლევენდის მიხედვით, პეგასეამ ფლოქვი ჩასცა მიწას და ამ გზით გააკეთა პოეზიის გასაღები — იპოკრენა. აქ იგულისხმება მუზა კალიოპი ანუ ურანია.

108. არწივი რომის იმპერატორის გერბია. ამგვარად დანტე ხედავს ცაში საიმპერატორო ხელისუფლების სიმბოლოს.

ქება მეცხრამეტე

3. ცნობილია, რომ დანტე ოცნებობდა ისეთ მსოფლიო მონარქიაზე, რომელიც მთელ ქრისტიანულ მსოფლიოს გააერთიანებდა. ამ ქებაში გამოსახული არწივი ამ მონარქიის, ღვთიური მართლმსაჯულების სიმბოლოდაა მიჩნეული.

34. კაპოლლო — პატარა ქუდი, რომელსაც შაჰარდენს ახურავენ.

46. იგულისხმება ლუციფერი, სატანა, რომელიც ბიბლიური ლევენდის მიხედვით

ყველა არსებაზე მეტად სრულქმნილი და აღზევებული იყო, მაგრამ ღმერთი განარისხა და იგი დაემხო კიდევაც.

80. ეჯი — უდრის სამ მილს.

103. იგულისხმება ორთაუიანი არწივი, რომის იმპერიის სიმბოლო.

114. იგულისხმება შერცხეუნა მეფეებისა.

117. დანტე აქ კიცხავს იმპერატორ ალბრეხტ I-ს, რომელმაც თურქმენთა ტომის, კუმანთა შემწეობით ქრისტიანული პრაგა დაარბია.

120. იგულისხმება საფრანგეთის მეფე ფილიპ მშენიერი, რომელიც გაღარბდა ფლამანდელთა წინააღმდეგ წარმოებული ომის შემდეგ. მან სანახევროდ ვერცხლის მონეტები გამოუშვა, რასაც დიდი აურზაური მოჰყვა. 1314 წელს იგი ნადირობისას ცხენმა ჩამოაგდო და გარეულმა ტახმა დაგლიჯა.

125, 126. იგულისხმება კასტილიის მეფე ფერდინანდ IV ბოჰემიის მეფე ვენცესლავ IV

127-129. იგულისხმება კარლოს II კოჭლი (ჩოტო), რომელიც როგორც ნეაპოლის მეფე, იერუსალიმელ მეფედაც ითვლებოდა. თარგმანში იერუსალიმის ნაცვლად წერია პალესტინა. პოემაში მინიშნებულია, რომ ხსენებული მეფის სიქველე უდრიდა ი-ს, ანუ ეროს, ხოლო ცოდვები მ-ს, ე.ი. ათასსო.

131. აქ იგულისხმება სიცილიის მეფე ფრიდრიხ არაგონელი. ცეცხლოვანი კუნძული, სადაც ენას მამა ანხიზე მოკვდა, არის სიცილია.

136. ბიბა — იგულისხმება ბალეარების მეფე იაკობი.

137. მმა — იაკობ არაგონელთა მეფე.

139. ნორვეგიის მეფე პააკონი იგულისხმება.

142. XIV საუკუნის დასაწყისში უნგრეთი საფრანგეთის მეფეების, ანჟუს დინასტიის უელსკემ იყო.

143. ანჟუს დინასტია ნაგარასაც ფლობდა. არწივი ურჩევს უნგრეთს, პირინეები საზღვრად აქციოს. ნაგარა იმყოფება პირინეებს გადაღმა. ასე რომ, საფრანგეთიდან გამოყოფას ურჩევსო.

146. ფამაგოსტა — ქალაქია კვიპროსის კუნძულზე.

147. ნიკოზია — უმთავრესი ქალაქია კვიპროსის კუნძულზე.

148. ეს სტროფი კომენტატორებს ასე აქვთ განმარტებული: ჰაინრიხ III, კვიპროსის ტახტის მფლობელი, გააძევა ალმერიკა, სომხეთს ჩაიყვანა და იქ დაატყვევა. ალმერიკის სიკვდილის შემდეგ ჰაინრიხმა შური იძია მის მომხრეებზე.

ქება მეოცე

37. არწივის თვალის გუგებში მოთავსებული იყო სული დავითის, ტრაიანესი, ეზეკიასი (ურიათა მეფის), კონსტანტინესი, ვილჰელმ II-ის (სიცილიის მეფის), რიფესი, ტროიენისა.

44. იგულისხმება რომის იმპერატორი ტრაიანი, რომელსაც საყვარელი შვილის დამკარგველი ქეროვი დედაცაც შეუწყნარებია. ლევენდის მიხედვით, ტრაიანის სული ჯოჯოხეთიდან გამოუხსნია პაპის, გრიგორ დიდის ლოცვებს. ჯოჯოხეთში მოხვდა იგი, როგორც წარმართი. შემდგომ ამისა, ხელახლა ჩაედგა თურმე ქრისტიანული სული ტრაიანს და ამ მეორე სიცოცხლის დროს მრავალგზის გამოუჩენია ქველმოქმედება.

47. ე.ი. ჯოჯოხეთისა.

51. მეფე ურიათა ეზეკია კვდებოდა, მაგრამ ცრემლიანი სინანულით სიცოცხლე გამოისყიდა და ღმერთმა გაუგრძელა ცხოვრების ყავლი.

55. იგულისხმება კონსტანტინე, შემდგომში ბიზანტიის კეისარი, რომელმაც არწივი, იმპერიის სიმბოლო ბიზანტიაში გადაიტანა.

61. რკალი — იგულისხმება არწივის წარბისა.

62. იგულისხმება ვილჰელმ II ნორმანდიელი, მეფე სიცილიისა, ვილჰელმ ქველი. იგი იყო ვაჟი ვილჰელმ I გუზლობოროტისა. მართალია, 14 წლისა ავიდა ტახტზე, მაგრამ კეთილად წარმართავდა სახელმწიფოს.

63. იგულისხმება კარლოს კოჭლი და ფრიდრიხ არაგონელი. დანტეს დროს ისინი ცოცხლები იყვნენ.

94. ცათა საუფლო.

103. იგულისხმება ტარაინი და რიფეი.

127. სამი ქალწული, ე.ი. რწმენა, იმედი და სიყვარული, რომელიც (სალხინებელში) იხილა პოეტმა ეკლესიის ეტლის მარჯვენა ბორბალთან.

ქება ოცდამეორეო

6. იუნონას გუზლობოროტ რჩევას აყოლილმა ზემელემ სთხოვა იუპიტერს, მთელი თავისი დიდებით გამოცხადებოდა. იგი მოვიდა და ელვათა ტეხით ფერფლად აქცია ზემელე.

20. ე.ი. დანტე ბედნიერებას გრძნობდა ბეატრიჩეს ბრძანების დამორჩილებისას.

107. იგულისხმება აპენინის მთები, რომელიც მდებარეობს ადრიატიკისა და ტირენიის ზღვებს შუა.

127. პეტრე მოციქულს უწოდებდნენ კიფას — ქვას.

128. პავლე მოციქულს ჭურჭელი რჩეული ერქვა.

ქება ოცდამეორეო

49. მაკარი — გაურკვეველია, ვის გულისხმობს ამ შემთხვევაში დანტე.

რომუალდ — კარმელიტების ორდენის დამაარსებელი. ცხოვრობდა X საუკუნეში.

75. დანტე ირონიულად იხსენიებს კარმელიტების ორდენის წესდებას, რადგან იმ დროს კარმელიტების ორდენის წესდებას არაუფრო მიჰყვებოდა.

77. კაპუშონ — კაპიუშონი — კათოლიკე ბერების ჩაბალახის დარი თავსამოსი.

84. დანტე დასცინის მონასტრების შემოსავლით მოვაჭრე ბერებს, რომელნიც სამონასტრო და საეკლესიო ქონებას თავიანთ ნათესავეებსა და ბუშებს ურიგებდნენ.

111. ძველებური ასტროლოგიის მიხედვით კუროს უკან მიჰყვება მარჩბოვის ნიშანი.

114. კუროს ვარსკვლავთა ნიშანს უკან მიჰყვება მარჩბოვი. დანტე დაბადებულია იმ დროს, როცა მზე ამ ზოდიაქოზე იდგა. ამიტომაც პოეტი მათ მიაწერს თავისი გენიის ძალას.

139. ლატონას ასული — დიანა, მთვარის ღმერთქალი.

142. ე.ი. მზე, რომლის მამად ჰიპერიონი ითვლებოდა, ვაჟი ურანისა და მიწისა.

143. მაია — ატლასის ასული, დედა მერკურისა.

ქება ოცდამესამეო

29. ამ მხედ იგულისხმება ქრისტე.

32. ე.ი. ქრისტე.

73. ვარდი — იგულისხმება ღვთისმშობელი.

74. შროშანები — იგულისხმება მოციქულნი.

88. ღვთისმშობელს ერქვა.

128. Regina coeli — ზეციერო დედოფალი.

ქება ოცდამეოთხე

- 22. დანტეს და ბეატრიჩეს გარს უვლიდნენ ნეტარნი სულნი.
- 46. ბაკალავრი — დაბალი აკადემიური ხარისხის მატარებელი.
- 47. მაგისტროსი — მოძღვართ მოძღვარი, მეცნიერული ხარისხის მქონე.
- 51. ე.ი. ვიცოდი, გამომცდელი პეტრე მოციქული რომ იყო.
- 59. ქრისტიანობის პირველ მხედრად გულიხმობს პეტრე მოციქულს.
- 141. სუნტ (ლათ.) — არიან; ესტ (ლათ.) — არის.

ქება ოცდამეხუთე

- 1-9. დანტეს აინტერესებს, სახელს თუ მოიხვეჭს თავისი „წმინდა პოემით“ და თუ სძლევს პოლიტიკურ მოწინააღმდეგეებს, გაუღებენ „ფარჯის“ — ფლორენციის კარებს თუ არა და იმავე იოანეს ეკლესიაში, სადაც მონათლეს, დაფნის გვირგვინს თუ დაადგამენ თავზე.
- 17. იგულისხმება წმინდა იაკობ გალიციელი.
- 38. მთებად იგულისხმება დანტეს წინაშე მდგარნი ნათელნი: იაკობისა და პეტრეს სულები.
- 40. იმპერატორი — იგულისხმება ღმერთი.
- 42. გრაფები — წმინდანები, სულნი ნეტარნი.
- 54. მზეი დიადი — ე.ი. ღმერთი.
- 72. იგულისხმება ფსალმუნების ავტორი, ურიათა მეფე დავითი.
- 73. „და გესვიდენ შენ ყოველი, რომელთა იციან სახელი შენი“ (ფსალმუნი, IX, 10).
- 83. იაკობ მოციქული ლევენდის მიხედვით, იმპერატორ აგრიპპას დროს უწამებიათ.
- 94. იგულისხმება იოანე ღვთისმეტყველი.
- 112. ლევენდის მიხედვით ვარხვი — პელიკანი მკერდს გაიპოვს ვითომდაც, როცა გველი წიწილებს მოჰპარავს მას. აქ ვარხვი ქრისტეს სიმბოლოდაა აღებული. მკერდზე მიიყრდნო ვარხვმა — ქრისტემ იოანე მოციქული საიდუმლო სერობის დროს.
- 127. ე.ი. ბიბლიური ლევენდის მიხედვით ქრისტე და მარიამი ამაღლდნენ.
- 128. ორმაგი ტანისამოსი, ე.ი. სული და ხორცი ზედვე ჰქონდათ.

ქება ოცდამეექვსე

- 13. ერთ-ერთი ქრისტიანული ლევენდის მიხედვით, ღვთისმოსაჲ ანანიას ისეთი ხელები ჰქონია, ბრძელებს თვალებზე დაადებდა და განკურნავდა.
- 36. აქ დანტე იგულისხმობს პლატონს, რომელიც ასწავლიდა: ღმერთთა შორის სიყვარული არის უპირველესი.
- 49. ქრისტეს არწივი — ე.ი. იოანე მოციქული.
- 80. იგულისხმება ადამის სული.
- 129. იგულისხმება ბაბილონის გოდოლი, რომლის შენებისას მშენებლებს ენათა აღრევამ მოუსწრო და ვერ დაასრულეს.
- 131. ელ — ებრაულად რქმევია ღმერთს. ზოგიერთი მეცნიერის აზრით, ეს სიტყვა უნდა მომდინარეობდეს ბერძნული ჰელიოსიდან.
- 138. ბიბლიური ლევენდით, ადამი შეცოდების შემდეგ კიდევ შვიდ საათს დარჩენილა სამოთხეში.

ქება ოცდამეშვიდე

- 1. დიდება მამასა, ძესა და სული წმიდას.

15. იუპიტერს ვერცხლის ფერს მიაწერენ, ხოლო მარიხს (მარსს) — წითელს, მოწითალოს.

22. იგულისხმება პაპი ბონიფაც VIII, რომელსაც დანტე კანონიერ პაპად არ მიიჩნევდა.

41. აქ ჩამოთვლილი რომის პაპები, ლინ და კლენტ მოციქულებადაც ითვლებოდნენ.

48. გველფებისა და გიბელინების ურთიერთბრძოლაში პაპმა უზენაესი მსაჯულის როლი მიიტაცა. დანტეს აზრით კი ეს ფუნქცია მხოლოდ ქრისტეს ეკუთვნის განკითხვის დღეს.

52. აქ იგულისხმება პაპის ტვიფარზე სახე პეტრე მოციქულისა.

58. გასკონელი და კაპორელი — იგულისხმება ბონიფაც VIII-ის მომდევნო პაპები — კლემენს V და იოანე XXII.

83. ეეროპა (ბერძნული მითოლოგიით) — კადმოსის და ზევსმა ხარის აღნაგობა მიიღო და მოიტაცა იგი. დანტეს აზრით, პერკულესიეული სვეტებიდან (გიბრალტარიდან) იერუსალიმამდე უნდა ყოფილიყო მიწიერი გარესივრცისა. ამ დროს დანტე იმყოფებოდა სწორედ გიბრალტარს ზემოთ და იქიდან გადასცქეროდა დედამიწას.

98. ბუდე ლედა პირმშვენიერის — ასე უწოდებს დანტე ზოდიაქოს ნიშანს, რომელიც ეკუთვნოდა მარჩბივთ — კასტორსა და პოლუქსს, რადგანაც ისინი გამოსული იყვნენ ლედას კვერცხისგან (გელად ქცეული იუპიტერისა და ლედას სიყვარულის ნაყოფი).

ქება ოცდამერვე

32. მაცნე იუნონასი — იგულისხმება ცისარტყელა — ასული ტაჟმანეტასი და ელე-ქტრასი.

56. ქვევით — ე.ი. მიწაზე, ზემოთ — ე.ი. ცაზე.

ქება ოცდამეცხრე

1. ლატონას ქალ-ვაჟი — შვე და მთვარი.

103. ლაპო შემოკლებული ფორმაა იტალიური სახელისა ჯიაკოპო, ხოლო ბონდი — ილდებრანდოსი. ლაპო და ბონდი გავრცელებული სახელები ყოფილა იტალიაში დანტეს დროს.

124. წმინდა ანტონი ლევენდის მიხედვით არჩენდა ცხოველებს, უმეტესად ღორებს ერთგვარი ავადმყოფობისგან, რომელსაც წმინდა ანტონის სენი შეერქვა. ამიტომაც ამ წმინდანის გვერდით ღორს ხატავდნენ ხოლმე.

ქება ოცდამეათე

7. შხის შიმუნვარი — იგულისხმება ცისკრის ვარსკვლავი.

43. ორივე დასი — იგულისხმება ანგელოსთაგან ნეტართა დასები.

137. არრიგო — ჰაინრიხ XII ლუქსემბურგელი, 1308 წელს იგი რომის იმპერატორად ეკურთხა.

145. იგულისხმება პაპი კლემენს V.

148. იგულისხმება პაპი ბონიფაციუს VIII.

ქება ოცდამეთერთმეტე

31. ჰელიკე — კრეტელი ნიმფა, რომელიც დიდი დათვის ზოდიაქოდ აქცია ზევსმა.

ლევენდის მიხედვით, იგივე ნიშნა ძუ დათვად აქცია იუნონამ. დათვად ქცეულ ჰელიკეს შემოეყარა სანადიროდ მიმავალი ვაჟი მისი, არკასი. შვილმა კინალამ შუბით განგმირა დედა, მაგრამ ზევსი ჩაერია და ორივენი აქცია მცირე და დიდ დათვებად. ამ ზოდიაქოს უწოდებენ აგრეთვე არკტურს.

35. ლატერანი, იტალიურად ლატერანო — რომის პაპების რეზიდენცია, კეისარ კონსტანტინე დიდის მიერ აგებული.

104. ლევენდის მიხედვით, როცა ქრისტე გოლგოთაზე მიჰყავდათ, ერთმა დედაკაცმა ტილოს ნაჭერი მიაწოდა მას სისხლისა და ოფლის მოსაწმენდად. იესომ დაუბრუნა იგი, თავისი სახის ნაჭვიფარით ზედ აღბეჭდილი. ეს ტილო ხატად აქციეს და უწოდეს „ვერა იკონ“ — ნამდვილი ხატი, ხოლო დედაკაცს ვერონიკა დაარქვეს თურმე. ასეთი ტილო ინახებოდა რომშიაც.

ქება ოცდამეთორმეტე

8. რაპილი — პატრიარქ იაკობის ცოლი.

12. უფალო, შემიწყალე მე.

26. ჰემიციკლი — ნახევარწრე.

42. იგულისხმება უცოდველი, ადრე გარდაცვლილი ბავშვების სულები.

68. მარჩბიენი ძმები, ბიბლიური ესავ და იაკობ.

115. ამ ორ სულში იგულისხმება ადამი და პეტრე მოციქული.

ქება ოცდამეცამეტე

65. სიბილა — ვირგილიუსის გმირი ქალი მწვანე ფოთლებზე წერდა სიყვარულის ბარათებს და ისინი ქარს მიჰქონდა.

50 წიგნი, რომელიც უნდა წაიკითხო, სანამ ცოცხალი ხარ

„კვირის პალიტრის“ ბიბლიოთეკა

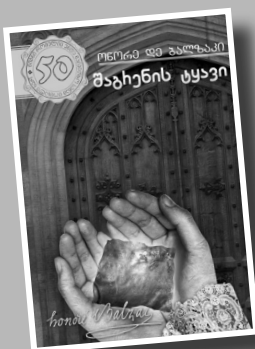
წიგნი 31

შემდგენელი მანანა არჩვაძე-გამსახურდია

რედაქტორი ელენე სალარიძე
კორექტორები: ნანა ანტონოვა-ილურიძე
ლიკა თაფართქილაძე
ნატალია ჩიმაკაძე

კომპიუტერული უზრუნველყოფა გიორგი ასათიანი
ყდის დიზაინი ეთერ გზირიშვილი
პროექტის მენეჯერი თინათინ ასათიანი

გამომცემლობა პალიტრა L, 2012
მისამართი: იოსებidis ქ. 49, ტელ.: 2 38-38-71
E-mail: book@palitra.ge
www.50.kvirispalitra.ge

სერიის წინა წიგნები

წიგნი 1

ონორე დე ბალზაკი
შაბრენის ტყავი

წიგნი 2

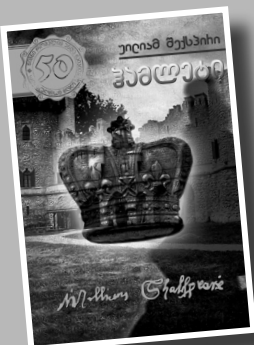
ჟეკ ლონდონი
მარტინ იდენი

წიგნი 3

შოთა რუსთაველი
ვეფხისტყაოსანი

წიგნი 4

ალექსანდრე დიუმა
სამი მუშაკეთი
ორ ტომად

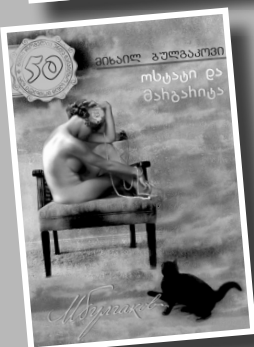
წიგნი 5

უილიამ შექსპირი
ჰამლეტი

წიგნი 6

ფიუჯი ვერნი
80 000 კილომეტრი წყალქვეშ

წიგნი 7

მიხაილ ბულგაკოვი
ოსტატი და მარგარიტა

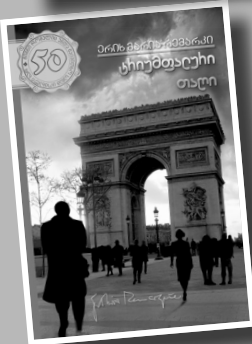
წიგნი 8

ოსკარ უაილდი
დორიან გრეის პორტრეტი

წიგნი 9

ჩარლზ დიკენსი
დევიდ კოპერფილდი

წიგნი 10

ერის მარია რუხაჩი
ტრიუმფალური ტალი

წიგნი 11

ფრედერიკ ბეგბედერი
99 ფრანკი

წიგნი 12

ედგარ პო
მოთხრობები

წიგნი 13

ჰომეროსი
ოდისეა

წიგნი 14

მაინ რიდი
შთავო მხედარი

წიგნი 15

თომას მანი
გუდუნბროკები
ორ ტომად

წიგნი 16

მარკ ტვენი
ტომ სოიერის თავგადასავალი

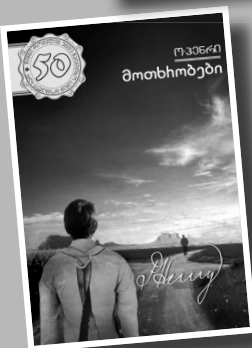
წიგნი 17

კონსტანტინე გამსახურდია
დიდოსტატის მარჯვენა

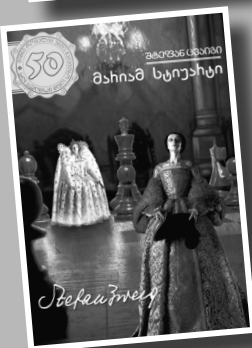
წიგნი 18

მიგელ დე სერვანტესი
დონ კიხოტი
ორ ტომად

წიგნი 19

ოპერის
მოთხრობები

წიგნი 20

შტუფან ცვაიგი
მარიამ სტიუარტი

წიგნი 21

მარიო პიუზო
ნათლია

წიგნი 22

გუსტავ ფლობერი
მაღამ ბოგარი

წიგნი 23

ჯორჯ ორუელი
1984

წიგნი 24

სტენდალი
წითელი და შავი

წიგნი 25
ფილოლოგიური დოკუმენტები
ანტონოვი
ორ ტომად

წიგნი 26
ერნესტ ჰემინგუეი
მშვიდობით, იარაღო!

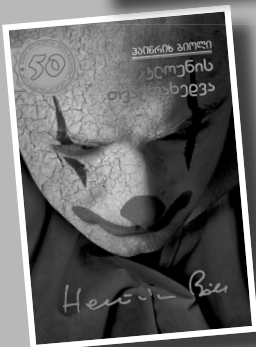
წიგნი 27
გი დე მოპასანი
ლამაზი მშობარი

წიგნი 28
რიუნოსკე აკუტაგავა
მოთხრობები

წიგნი 29
უილიამ თუკურბი
ამაოების გაზარი
ორ ტომად

წიგნი 30
ჰაინრიხ ბიოლი
კლოუნის თგალთახედვა

სერიის მომღვწეო
წიგნები

შარლოტა ბრონტე
ჯეინ ეარი

ვაჟა-ფშაველა
პოემები